شىنجاڭ گېزىتى

新 疆 报 (维吾尔文) (بۇ سان ئالته بەت)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى: CN 65——0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى(ۋەكالەت نومۇرى: 1ـــ57)

1997 - يىل
ئىيۇن
11
چارشەنبە
شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىگە قانچە كۈن قالدى؟
20 كۈن

مۇھىم خەۋەرلەر

● ئاپتونوم رايون يېقىندا ئاچقان يەرگە ئائىت ئاخبارات تەشۋىقاتى سۆھبەت يىغىندا يەرگە ئائىت تەشۋىقات خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، خەلقنىڭ تېرىلغۇ يەرلەرنى قوغداش ئېڭىنى كۈچەيتىش، مەركەزنىڭ يەر باشقۇرۇشىنى يەنمۇ كۈچەيتىش، تېرىلغۇ يەرلەرنى ھەقىقىي قوغداش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشنىڭ روھىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش تەكتلەندى.

ئۆز خەۋىرىمىز

● ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا يېتەكچىلىرى جەمئىيىتىنىڭ 4 - قۇرۇلتىيى يېقىندا ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا بۇنىڭدىن كېيىنكى خىزمەت پىلانى مۇھاكىمە قىلىندى ھەم ھەر مىللەت ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ پەن - تېخنىكا ساپاسىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن «باغۋەنلەر پەن - تېخنىكا

يىغىن خەۋەرلىرى

تەربىيسى ھەربىكتى» ۋە پەن - تېخنىكا يېتەكچىلىرىنى تەربىيىلەش خىزمىتىنى نۆۋەتلىق تۈتۈپ، ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن-تېخنىكا پائالىيىتىگە تېخىمۇ پايدىلىق شارائىت يارىتىش تەكتلەندى.

ئۆز خەۋىرىمىز

● ئۇرۇمچى شەھەرلىك ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيسى ھەربىكتى كومىتېتى يېقىندا ئۆتكۈزۈلگەن ئۇرۇمچى شەھەرلىك تاماكا ۋە سالامەتلىك جەمئىيىتى تۇنجى نۆۋەتلىك مۇدىرىيىتىنىڭ 3 - قېتىملىق كېڭەيتىلگەن يىغىندا تاماكا چېكىشنى مەنئى قىلىشتا بارلىققا كەلگەن بىر تۈركۈم ئىلغار ئورۇن ۋە شەخسلەرگە نام بەردى ۋە ئۇلارنى تەقدىرلىدى.

ئۆز خەۋىرىمىز

رەئىس ئابلەت ئابدۇرېشت ياپونىيە ئىقتىساد، مەدەنىيەت تەكشۈرۈش ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز خي شىخۇك خەۋىر قىلدۇ: رەئىس ئابلەت ئابدۇرېشت 6-ئاينىڭ 9-كۈنى چۈشتىن كېيىن زىيارەتتە بولۇش ئۈچۈن ئاپتونوم رايونىمىزغا كەلگەن ياپونىيە ئىقتىساد، مەدەنىيەت تەكشۈرۈش ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن سەممىي كۆرۈشتى.

ئابلەت ئابدۇرېشت كۆرۈشۈشتە مۇنداق دېدى: بۇ قېتىم ياپونىيە ئىقتىساد، مەدەنىيەت تەكشۈرۈش ئۆمىكىدىكىلەرنىڭ شىنجاڭغا قىلغان زىيارىتى جۇڭگونىڭ شىنجاڭى بىلەن ياپونىيە ئوتتۇرىسىدىكى دوستانە ئالاقە ۋە ھەمكارلىقنى يەنمۇ كۈچەيتتى.

ئابلەت ئابدۇرېشت مۇنداق دېدى: شىنجاڭ ھازىر ناھايىتى ياخشى تەرەققىيات پۈرسىتىگە دۇچ كەلمەكتە، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى يوشۇرۇن كۈچكە ئىگە، 9-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىمۇ ئىقتىسادنى زور دەرىجىدە راۋاجلاندۇرىدىغان ئەڭ ياخشى مەزگىل، ياپونىيە ئىقتىساد، مەدەنىيەت تەكشۈرۈش ئۆمىكىنىڭ ئىقتىساد ساھەسىدىكى دوستلارنى تېخىمۇ كۆپرەك تونۇشتۇرۇشنى، ئىككى تەرەپنىڭ ئورتاق تەرەققىي قىلىشىغا تۈرتكە بولۇشنى ئۈمىد قىلىمىز.

مۇئاۋىن رەئىس جاڭ خېك بېلگىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى ھەم ب د ت ئاشلىق، يېزا ئىگىلىك تەشكىلاتىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق ۋەكىلى بىلەن كۆرۈشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز جالقىيۇ خەۋىر قىلدۇ: ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جاڭ خېك 6-ئاينىڭ 9-كۈنى كەچتە شىنجاڭ «خەلق» ساريىدا بېلگىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى كېللىر كسانىنېر خانىم ھەم ب د ت ئاشلىق، يېزا ئىگىلىك تەشكىلاتىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق ۋەكىلى كۆرەيس ئەپەندى ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشتى.

كېللىر كسانىنېر خانىم ھەم كۆرەيس ئەپەندى ۋە ئۇلارنىڭ ھەمراھلىرى ئۇرمانچىلىق مىنسترلىكىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن ئورمانچىلىق ئىشلىرىنى تەكشۈرۈش ئۈچۈن ئاپتونوم رايونىمىزغا كەلگەندى.

ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق خىزمىتى يېغىندا مۇنۇلار تەكتلەندى

ئىدىيىۋى تونۇشنى ئۆستۈرۈپ، پۈتكۈل جەمئىيەت ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىشى كېرەك

يېغىندا ۋاڭ لېچۈەن، ئابلەت ئابدۇرېشتلار مۇھىم سۆز قىلدى

يېغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ھۆكۈمەت، خەلق قۇرۇلتىيى، سىياسىي كېڭەش، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەننىڭ رەھبەرلىرىدىن ھامىدىن نىياز، جانابىل، ئەسقەت كەرىمباي، ۋاڭ چۈەنيۇ، خەلچەم ئىسلام، ئابدۇرېھىم ھامىد، جاڭ يۈنچۈەن، چېن دېمىن، ۋۇدۇنفۇ قاتارلىقلار قاتناشتى، ئورمانچىلىق مىنسترلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنستىرى جۇگۇاڭياۋ يېغىنغا قاتناشتى ۋە يېغىننى تەبرىكلىدى

ئۆز مۇخبىرىمىز مۇھەممەد نىياز خەۋىر قىلدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق خىزمىتى يېغىنى 6-ئاينىڭ 10-كۈنى ئۈرۈمچىدە داغدۇغىلىق ئېچىلدى. يېغىندا ئىدىيىۋى تونۇشنى ئۆستۈرۈپ، پۈتكۈل جەمئىيەتنىڭ ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىشى تەكتلەندى.

بۇ قېتىمقى يېغىندا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىق تەرەققىياتى ۋەزىيىتى ئومۇمىيۈزلۈك تەھلىل قىلىنىدۇ، تەجرىبە-ساۋاقلار ئەستايىدىل يەكۈنلىنىدۇ، ئورمانچىلىق تەرەققىياتىنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى تۈپ تەسەۋۋۇرلىرى ۋە سىياسەت، تەدبىرلىرى تەنقىق قىلىنىدۇ، ئورمانچىلىق ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتىنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى نىشانى، ۋەزىپىلىرى ھەم خىزمەتنىڭ مۇھىم نۇقتىسى بەلگىلىنىدۇ.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى ئوتتۇرىغا قويغان «ئورمانچىلىق ئىسلاھاتى ۋە ئورمانچىلىق تەرەققىياتىنى تېزلىتىش توغرىسىدىكى قارار» (مۇزاكىرە نۇسخىسى) يېغىنىنىڭ مۇزاكىرىسىگە سۇنۇلىدۇ.

يېغىنىنىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىدا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئابلەت ئابدۇرېشت مۇھىم سۆز قىلدى.

يېغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جاڭ ۋېنيۇ رياسەتچىلىك قىلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ھۆكۈمەت، ئىشلەپچىقىرىش- قۇرۇلۇش بىكىتۈەننىڭ ۋۇدۇنفۇ قاتارلىقلار يېغىنغا قاتناشتى.

ۋاڭ لېچۈەن سۆزىدە تەكتلەپ مۇنداق دېدى: دۆلىتىمىز قۇرۇلغان 40 نەچچە يىلدىن بۇيان، بولۇپمۇ پارتىيە 11-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3-ئومۇمىي يىغىنىدىن بۇيان ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىق ئىشلىرى ئۇچقاندەك تەرەققىي قىلدى. ئورمان بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى 1.03 % تىن 1.68 % كە يەتتى. بوستانلىقنىڭ ئېچىكى قىسمىدىكى ئېكولوگىيىلىك مۇھىت كۆرۈنەرلىك ياخشىلىنىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتى، بولۇپمۇ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن يىلمۇيىل مول ھوسۇل ئېلىش كۇچلۇك كاپالەتكە ئىگە قىلىندى.

ۋاڭ لېچۈەن مۇنداق دېدى: شىنجاڭنىڭ ئورمانچىلىق تەرەققىياتىدا ئېكولوگىيىلىك ئۇنۇم بىرىنچى ئورۇندا تۇرىدۇ. ئاپتونوم رايونىمىزدەك

قېيۇم ياھاۋدۇن، مەجىت ئاسىر خوتەن ۋىلايىتىدە خىزمەتلەرنى تەكشۈرگەندە مۇنداق دەپ تەكتلىدى

مەركەزلەشتۈرۈپ تۈزەشنى ياخشى ئېلىپ بېرىپ، ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداش كېرەك

ئۆز مۇخبىرىمىز خۇك ۋېي خەۋەر قىلدۇ: بولمىغان تەلەپ قويۇش، ئوخشاش بولمىغان ئۈسۈل قوللىنىش ئارقىلىق تىرىشىپ ئەمەلىي

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى قېيۇم باھاۋۇدۇن، ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى مىجەت ناسىر يېقىندا خوتەن ۋىلايىتىدە خىزمەتلەرنى تەكشۈرگەندە مۇنداق دەپتەكتىلدى: «ھەقىقىي، كۆچلۈك تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، مەركەزلەشتۈرۈپ تۆزەش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، جەمئىيەتنىڭ ئىتتىپاق ۋە مۇقىم بولۇشىنى پۈتۈن كۈچ بىلەن قوغداش لازىم.

قېيۇم باھاۋۇدۇن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: خوتەن ۋىلايىتىنىڭ مەركەزلەشتۈرۈپ تۆزەش خىزمىتىدە قوللانغان «ئۇچىنى سۆزلەش» (ۋەزىيەتنى، قانۇنچىلىقنى، سىياسەتنى سۆزلەش)، «تۆتنى سېلىشتۈرۈش» (يېڭى - كونا جەمئىيەتنى، ئىسلاھاتتىن ئىلگىرىكىسى بىلەن كېيىنكىسىنى، مەملىكەت ئىچى بىلەن سىرتىنى، ئىجابىي - سەلبىي تەپلارنى سېلىشتۇرۇش) ئۇسۇلى ئىنتايىن ياخشى. كۆپ خىل شەكىللەرنى قوللىنىپ، تەشۋىق - تەربىيە ئىشلەپ بېرىش كېرەك. تەشۋىق - تەربىيىدە ئوخشاش بولمىغان قاتلاملارغا ئوخشاش

* *

خوتەن شەھرىنىڭ شەھەر قۇرۇلۇش قەدىمى يېقىنقى ئون يىلدا تېزلەشتى. ھازىر خوتەن شەھىرىدە ئىمارەتلەر كۆپلەپ سېلىنىدى، يوللار تەرەپ - تەرەپكە تۇتاشتى.

← سۈرەتتە: خوتەن ناھىيە بازىرىنىڭ 1974 - يىلىدىكى كۆرۈنۈشى.

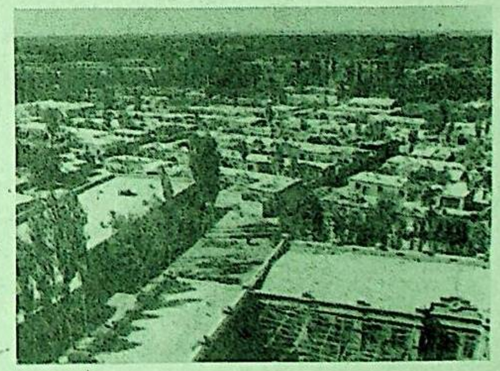

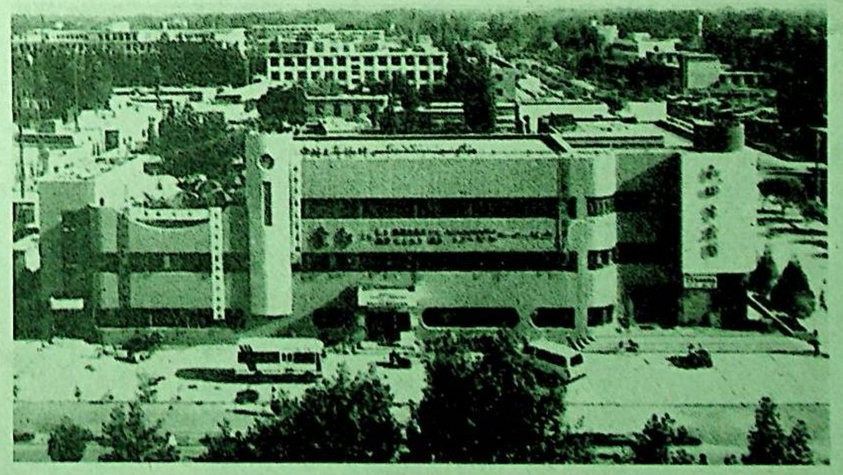

سۈرەتتە: ھازىرقى مەنزىرىسى.

شەن شىگدې فوتوسى

ئۇسۇل قوللىنىش ئارقىلىق تىرىشىپ ئەمەلىي ئۇنۇم ھاسىل قىلىش لازىم، رەسمىيەتچىلىك قىلىشقا بولمايدۇ، يۇزتۇرا ئىلھاملاندۇرۇش شەكلىدىكى تەشۋىق - تەربىيە ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، ئامما‌نىڭ ھەق بىلەن ناھەقنى ئايدىڭلاشتۇرۇۋېلىشىغا ياردەم بېرىش لازىم، ئۆزئەزالىرىنىڭ تايانچ قوشۇننى ھەرقايسى قاتلاملاردىن، ھەرقايسى تەرەپلەردىن يېتىشتۇرۇپ، كۆچلۈك قوشۇلما كۈچ شەكىللەندۇرۇپ، ئۇلارنى ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغدايدىغان تايانچ كۈچكە ئايلاندۇرۇش لازىم.

قېيۇم باھاۋۇدۇن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: يېزىلارنىڭ ئىدىيە، مەدەنىيەت ئاساس ئەسلىھەلىرىنى ئوبدان قۇرۇش كېرەك، يېزا، كەنت مەدەنىيەت پونكتى (ئۆيى)، قىرائەتخانا، رادىئو، تېلېۋىزىيە، كىنو قاتارلىق ئىدىيە، مەدەنىيەت بازىلىرىنى جەزمەن قولىمىزدا چىڭ تۇتۇشىمىز، مەدەنىيەت بازارلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشىمىز، ئېنىقلاش سالمىقىنى ئاشۇرۇشىمىز لازىم.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

شىنجاڭ ئۇنۇۋېرسىتېتىنىڭ «211 قۇرۇلۇشى» تۈر تۈرغۇزۇش بويىچە تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى

قېيۇم باھاۋۇدۇن يىغىنغا كېلىپ تەبرىكلىدى

تۆۋ مۇخبىرىمىز جاڭ يۇ خەۋەر قىلىدۇ: مۇشۇ ئاينىڭ 6-كۈنى چۈشتىن بۇرۇن شىنجاڭ ئۇنۇۋېرسىتېتىنىڭ «211 قۇرۇلۇشى»نى دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىگە كىرگۈزۈش بويىچە تەكشۈرۈش يىغىنىنىڭ ئېپىلىش مۇراسىمىدا مۇتەخەسسىلەر گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى، ئاكادېمىك لیۇ يىڭمىڭ تەنتەنە بىلەن مۇنۇلارنى جاكارلىدى: مۇتەخەسسىلەر گۇرۇپپىسىنىڭ بارلىق ئەزالىرى «شىنجاڭ ئۇنۇۋېرسىتېتىنىڭ «211 قۇرۇلۇشى» توغرىسىدىكى مۇھاكىنچىلىك تەقسىماتى دوكلاتى»نى بىردەك ماقۇللىدى.

تەكشۈرۈش پىكرىدە مۇنداق دەپ قارالدى: شىنجاڭ ئۇنۇۋېرسىتېتى تارىخى ئۇزاق، شەرەپلىك ئىنقىلابىي ئەنئەنىگە ئىگە ئالىي بىلىم يۇرتى. 60 يىلدىن ئارتۇق قۇرۇلۇش ۋە تەرەققىيات ئارقىلىق مەكتەپ باشقۇرۇش سەۋىنىسى بىر قەدەر يۇقىرى، يەرلىك ئالاھىدىلىكى زوشەن، پەن تۈرلىرى بىر قەدەر تولۇق بولغان كۆپ مىللەتلىك ئۇنۇۋېرسال ئۇنۇۋېرسىتېتقا ئايلاندى. شىنجاڭ ئۇنۇۋېرسىتېتى 1996-يىلى 10-ئايدا «211 قۇرۇلۇشى»نىڭ قىسمەن دەسلەپكى تەكشۈرۈشىدىن ئۆتكەن يېرىم يىلدىن بۇيان، ئىسلاھات ۋە قۇرۇلۇش سالمىقىنى زورايتىپ، 9-بەش يىللىق پىلاندىكى قۇرۇلۇش نىشانىنى ئونتۇرىغا قويىدى، يېڭى پەنلەر قۇرۇلۇشنىڭ ئەۋزەللىكى ۋە ئالاھىدىلىكىنى گەۋدىلەندۇرىدىغان ئالتە نۇقتىلىق پەنلەر قۇرۇلۇشى تۈرى ۋە قۇرۇلۇش مەزمۇنىنى بېكىتتى. مەبلەغ تەبيارلاش تەدبىرلىرى ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى.

مۇخەسسىلەر گۇرۇپپىسى بىر قانچە پەن تۈرلىرىنىڭ نامى، كونكرېت نىشانى ۋە ۋەزىپىلەر ھەم شىنجاڭ ئۇنۇۋېرسىتېتىغا ئالدى بىلەن ئاسپىرانت ئورۇنلاشتۇرۇش قاتارلىق مەسىلىلەر توغرىسىدا تەكلىپ بەردى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى قېيۇم باھاۋۇدۇن يىغىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى ھەم سۆز قىلدى. ئۇ مۇنداق دېدى: شىنجاڭ ئۇنۇۋېرسىتېتىنىڭ «211 قۇرۇلۇشى» تۈرى مۇتەخەسسىلەرنىڭ باھالىشىدىن رەسمىي ئۆتتى، بۇ، كېشىنى خۇشال قىلىدىغان ئىش، غەربىي رايونلار بىلەن شەرقىي رايونلار ئارىسىدىكى يەرقىنى ئازايتىپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى يۇكسەلدۈرۈشتە، ئەڭ مۇھىمى، مەركەز ئونتۇرىغا قويغان «پەن، مائارىپ ئارقىلىق دۆلەتنى گۈللەندۈرۈش» ئىستراتېگىيەسىنى يولغا قويۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ «پەن، مائارىپ ئارقىلىق شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈش» فاكتىجىنىنى ئىزچىللاشتۇرۇپ، يۇقىرى قاتلام ئىختىساس ئىگىلىرىنى تەربىيىلەش ۋە ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشنى نۇقتىلىق تۇتۇش لازىم.

شىنجاڭ پوچتا - تېلېگراف دوختۇرخانىسى شورباغ يېزىلىق دوختۇرخانىغا 111 مەك يۇەن قىممىتىدە داۋالاش ئۇسكۇنىسى ئىئانە قىلدى

ئۆۋ مۇخبىرىمىز مېھرىگۈل تۇردى خەۋەر قىلىدۇ: شىنجاڭ پوچتا - تېلېگراف دوختۇرخانىسى 6 - ئاينىڭ 4 - كۈنى چۈشتىن كېيىن خوتەن شەھىرىنىڭ شورباغ يېزىسى دوختۇرخانىسىغا ئاشقازان - ئۇچەي بېسىمىنى كېمەيتكۈچ، كىر يۇيۇش ماشىنىسى، كېسەللەر كارىۋىتى قاتارلىق 16 خىل، 111 مەك 758 يۇەن قىممىتىدىكى داۋالاش ئۇسكۇنىسى ئىئانە قىلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ خۇەييۇ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنى تەكشۈرگەندە مۇئاللارنى تەكتىلدى

مەكتەپلەرنى بىرلىشىپ باشقۇرۇپ، كۆلەم شەكىللەندۈرۈپ، سۈپەتنى ئۆستۈرۈش لازىم

«جۇڭگو مائارىپى گېزىتى» مۇخبىرى لى باۋخۇا خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ خۇەييۇ 5 - ئاينىڭ 26-كۈندىن 6 - ئاينىڭ 2 - كۈنگىچە جىمسار، گۇچۇڭ، مورى، بارىكۆل، ئاراتۇرۇك ناھىيىلىرى ۋە قۇمۇل شەھىرىدىكى 40 تىن ئارتۇق ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپنى تەكشۈرۈپ، مەكتەپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش، خەنزۇ تىلى ئوقۇتۇشىنى كۈچەيتىش، باشقۇرۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش، سۈپەتلىك تەربىيىلەشنى يولغا قويۇش قاتارلىق مەسىلىلەر توغرىسىدا پىكىر بەردى.

ۋاڭ خۇەييۇ تەكتلەپ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ قۇرۇلۇشىنى ئىلمىي پىلانلاش، ئاساسىي قۇرۇلۇشنى كۈچەيتىش، ئوقۇتقۇچىلار سەپىنى مۇقىملاشتۇرۇش، ئوقۇتۇش سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش، مائارىپ ئىشلىرىنى ئىلگىرى سۈرۈشنىڭ ئاچقۇچلۇق ھالقىسى. مەكتەپلەرنى بىرلىشىپ باشقۇرۇپ، كۆلەم شەكىللەندۈرۈپ، سۈپەتنى ئۆستۈرۈش لازىم.

ئۇ مۇنداق دېدى: بىز ئاز سانلىق مىللەتلەر بىلەن خەنزۇلارنىڭ بىر مەكتەپتە، بىر سىنىپتا ئوقۇشىنى تەشەببۇس قىلىمىز. مۇنداق بولغاندا، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، سىياسىينىڭ مۇقىم بولۇشى، قوش تىللىق ئۆتكەلدىن ئۆتۈش قاتارلىق جەھەتلەردىن پايدىسى بولىدۇ. بۇنىڭدىن كېيىن كۆپ ئوقۇتقۇچىلار ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئەخلاق تەربىيىسىگە ئەھمىيەت بېرىپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئىجتىمائىي پائالىيەتكە قاتنىشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشى، ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئەمەلىي ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈشى لازىم.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

ئارتۇق ئوقۇغۇچى بار، نۇقتا كۆپ، تارقاق، دائىرىسى كەڭ، بەزى مەكتەپلەردە 100 - 200 نەچچىلا ئادەم بار، بەزى سىنىپلاردا 7 - 8 لا ئوقۇغۇچى بار، مائارىپ بايلىقى بەك ئىسراپ بولۇۋاتىدۇ، بۇنىڭدىن كېيىن پرىنسىپ جەھەتتە ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ قۇرۇلمايدۇ. ھازىر بىرلەشتۈرۈشكە بولىدىغانلارنى بىرلەشتۈرۈپ باشقۇرۇپ، كۆلەم شەكىللەندۈرۈش كېرەك.

پېقىندا ئۇرۇمچىدە «سەيياره بىلەت سېتىش ئاپتوموبىلى» كوچىلارغا چىقىپ، سەيياره پويىز بىلىتى سېتىپ، يولۇچىلارغا قولايلىق يارىتىپ بەردى. شىنخۇا ئاگېنتلىقى

تۇرپان ۋىلايىتىدە زىياندىن ھاشارات ئاپىتى ئېغىر بولدى

كادىرلار ۋە دېھقانلار جىددىي تەدبىر قوللىنىپ، ئاپەتنىڭ زىيىنىنى ئەڭ تۆۋەن دەرىجىگە چۈشۈرۈشكە تىرىشماقتا

تۈز مۇخبىرىمىز **ساتتار رېھىم** خەۋىر قىلىدۇ: بۇ يىل تۇرپان ۋىلايىتىدە تۇرلۈك زىياندىن ھاشاراتلارنىڭ پەيدا بولۇشى تېز، تارقىلىش دائىرىسى كەڭ بولۇپ، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىغا ئېغىر تەھدىت سالدى. ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىك، دېھقانلار ۋە پەن - تېخنىكا خادىملىرىنىڭ تېز ھەرىكەتكە كېلىپ ئۇنۇملۇك تەدبىر قوللىنىشى نەتىجىسىدە كېۋەز پىتى ئومۇمىيۈزلۈك يوقىتىلدى. غوزا قۇرتى قاتارلىق زىياندىن ھاشاراتلارنى يوقىتىشتا خېلى ياخشى ئۇنۇم ھاسىل قىلىندى.

5- ئاي كىرىشى بىلەن تېمپېراتۇرا بىراقلا ئۆرلەپ، تۇرپان ۋىلايىتىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا تۇرلۈك زىياندىن ھاشاراتلار تېز پەيدا بولدى ۋە كەڭ دائىرىدە تارقالدى. ھال، كېۋەز پىتى پەيدا بولدى. غوزا قۇرتى چوشكەن كۆلەملا 176 مىڭ موغا يەتتى. ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىك بۇ ئىشقا كۆڭۈل بۆلدى. ۋىلايەت بويىچە ئاساسىي قاتلاملارغا ئەۋەتىلگەن 900 دىن ئارتۇق ھەر دەرىجىلىك كادىرلار ۋە پەن - تېخنىكا خادىملىرى ئۆز رولىنى جارى قىلدۇردى. ۋىلايەت بويىچە ئۈچ مىليون يۆەندىن ئارتۇق مەبلەغ ئاجرىتىپ، 20 مىڭ داندىن كۆپرەك تۇرلۈك دورا چېچىش ماشىنىسى، بېتەرلىك دورا سېتىۋېلىپ ئىشلەتتى. ئېتىزلىقلارغا 400 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا توك سىمى تارتتى ۋە تۇرلۈك ھاشارات يوقىتىش چىرىغىدىن 2400 نى ئورناتتى. بۇنىڭ بىلەن كۈندۈزى ئادەم كۆچىگە تايىنىپ دورا بىلەن يوقاتتى. كېچىسى چىراغ نۇرى ئارقىلىق يوقاتتى. تۇرپان شەھىرى 422 كىشىنى مەخسۇس تەربىيەلەپ، تېخنىكىلىق ئۇسۇلدا ھاشارات يوقىتىشقا ئاساس سالدى. ئاپەت بىر قەدەر ئېغىر بولغان توقسۇن ناھىيىسى مالىيدە قېينىچىلىق ئېغىر بولۇۋاتقان ئەھۋالدىمۇ ئىككى مىليون يۈەن مەبلەغ ئاجرىتىپ دورا چېچىش ماشىنىسى ۋە دورا سېتىۋېلىپ 75 مىڭ ئادەم (قېتىم) ئىش كۈنى سەرپ قىلىپ، 170 مىڭ مو يەردىكى زىياندىن ھاشاراتنى يوقىتىپ، زىيانىنى ئەڭ تۆۋەن دەرىجىگە چۈشۈردى.

نۆۋەتتە، تۇرپان ۋىلايىتىدىكى كادىرلار ۋە دېھقانلار زىياندىن ھاشاراتلارنى ئۇزۇل - كېسىل يوقىتىپ، مول ھوسۇل ئېلىشقا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، زىياندىن ھاشاراتلارنى داۋاملىق يوقاتماقتا.

ناھۇرغان ناھىيىسىدە قۇرغاقچىلىق ئاپىتىدە نابۇت بولغان كۆزگى بۇغداي ئورنىغا سۇلياۋ يېپىپ قوناق تېرىلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **غالىپ مۇسا** خەۋەر قىلىدۇ: بۇلتۇر قىش ۋە بۇ يىل ئەتىياز يۇز بەرگەن قۇرغاقچىلىق، بوران، ئۇششۇك ئاپىتى تاشقورغان ناھىيىسىدىكى داتۇڭ قاتارلىق تۆت يېزىنىڭ 800 مودىن ئارتۇق كۆزگى بۇغدىينى زىيانغا ئۇچراتتى. ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى ئاپەتنىڭ زىيىنىنى ئەڭ تۆۋەن دەرىجىگە چۈشۈرۈش ئۈچۈن جىددىي ئورۇنلاشتۇرۇش ئېلىپ بېرىپ، مۇناسىۋەتلىك تارماقلاردىن ۋە يېزا ئىگىلىك مۇلازىمەت ئورۇنلىرىدىن تېزدىن ھەرىكەتكە كېلىپ، ئاپەت يۈز بەرگەن جايلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشكە ياردەم بېرىشنى ۋە كېرەكلىك ماددىي بۇيۇملار بىلەن تەمىنلەشكە كاپالەتلىك قىلىشنى تەلەپ قىلدى. ئاپەتكە ئۇچرىغان جايلاردىكى دېھقانلارنىڭ زور تىرىشچانلىق كۆرسىتىشى ۋە مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ يېقىندىن ماسلىشىشى نەتىجىسىدە، ئاپەتكە ئۇچرىغان كۆزگى بۇغداينىڭ 400 موسىغا سۇلياۋ يېپىپ قوناق تېرىلدى، قالغان قىسمىغا ئارپا، پۇرچاق قاتارلىق زىرائەتلەر تېرىلدى.

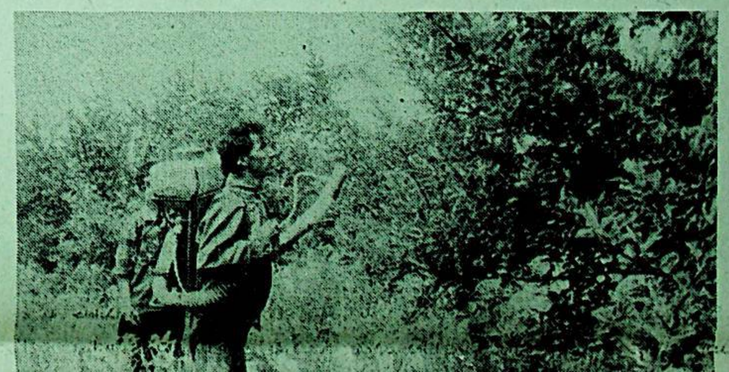

غۇلجا شەھىرىدىكى باغۋەنلەر مېۋىلىك باغلاردىن كۆكۈلدىكىدەك مېۋە ئېلىش ئۈچۈن 5 - ئاينىڭ ئاخىرىدىن باشلاپ مېۋىلىك باغلارنىڭ ئوتتۇرا مەزگىللىك پەرۋىشىنى كۈچەيتتى.

سۈرەتتە: قارادۆڭ يېزىسىدىكى

نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەيلى

قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسى دېھقانلارنىڭ سېلىقنى يېنىكلىتىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىدى

ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز **سابىرجان سەيىت، ئەنۋەر ئابدۇشۈكۈر** خەۋەر قىلىدۇ: قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى مەركەز ۋە گوۋۇيۈەننىڭ «دېھقانلارنىڭ يۈكىنى يېنىكلىتىش خىزمىتىنى ھەققىي تۇرىدە ياخشى ئىشلەش توغرىسىدىكى قارارى» ئېلان قىلىنغاندىن كېيىن، «قارار»نى ئۆگىنىش، تەشۋىق قىلىش ۋە ئۇنى ئىزچىللاشتۇرۇش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇپ ئىشلەپ، ياخشى ئۇنۇمگە ئېرىشتى.

بۇ ناھىيە ئالدى بىلەن تۆت چوڭ بەنزىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلى قاتناشقان مەركىزىي ئۆگىنىش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، «قارار»نى سستېمىلىق ئۆگەندى ھەم 17 كىشىدىن تەركىب تاپقان دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ سېلىقنى نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش كومىتېتى قۇرۇپ، مەخسۇس ئىشخانا تەسىس قىلىپ، كومىتېت مەسئۇللۇقىنى پارتكوم ۋە ھۆكۈمەتنىڭ بىرىنچى قول مەسئۇلى ئۆز ئۈستىگە ئالدى، ئەمەلىي ئەھۋالغا بىرلەشتۇرۇپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ سېلىقنى ھەققىي يېنىكلىتىش توغرىسىدىكى «قارار»نى يەتكۈزدى، بۇ ناھىيە تەشۋىقات ۋاستىلىرىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، قەرەللىك ھالدا دېھقان، چارۋىچىلارغا «قارار»نى يەتكۈزدى، تەشۋىقات ئاپتوموبىلى چىقىرىپ ھەرقايسى يېزا - بازارلاردا تەشۋىق قىلدى. ئۇنىڭدىن باشقا بۇ ناھىيە «ئاپتونوم رايونلۇق دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ سېلىقنى نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش نىزامى»نى ھەرقايسى كەنت، مەھەللىلەرگىچە تارقاتتى، بۇ ھەقتە ئۇچ قارار ئۆگىنىش ياخشى ئىشلەش توغرىسىدىكى 13 ماددىلىق «قارار»نى يەتكۈزدى. بۇ ناھىيە تەشۋىقات ۋاستىلىرىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، قەرەللىك ھالدا دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ سېلىقنى يېنىكلىتىش توغرىسىدىكى «قارار»نى ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئۇنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشتە ئالدىنقى سەپتە بولۇپ، ئۇنىڭ ئۈنۈملۈك ئىجرا قىلىنىشىغا كاپالەتلىك قىلدى.

545 دېھقان ئائىلىسىنىڭ 39 مىڭ يۈەن دېھقانچىلىق بېجى كەچۈرۈم قىلىندى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئابدۇراخمان نۇرمۇھەممەت** خەۋەر قىلىدۇ: يەكەن ناھىيە خاڭدى بازىرىدىكى 545 دېھقان ئائىلىسىنىڭ ئۆتكەن يىلى ئاشلىق، كېۋەز ۋە قوشۇمچە زىرائەتلىرى ھاۋا كىلىماتىنىڭ ياخشى بولماسلىقى، بوران ئاپىتىگە ئۇچراش سەۋەبىدىن ئېغىر زىيانغا ئۇچرىغاندى. بۇ يىل 4 - ئايدا بازارلىق مالىيە پونكىتى 1996 - يىلى دېھقانچىلىقى زىيانغا ئۇچرىغان 545 ئائىلىنىڭ 39 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك دېھقانچىلىق بېجىنى كەچۈرۈم قىلدى. شۇنىڭغا بىرلەشتۈرۈپ بۇ مالىيە پونكىتى بۇيىل نامرات، بەشتە كاپالەت قىلىنچىلىقى بار ئائىلىلەر ۋە مېيىپ ئائىلىلەرنىڭ ئۇ ھەۋالىنى ئىگىلەش بىلەن يېزا بويىچە تېرىلغۇيەر كۆلىمى، چارۋامال، باغ، ئورمان كۆلىمىنى ئېنىقلاپ، ئائىلە بويىچە بەش خىل باج ۋەزىپىسىنى ئورۇنداش كارتوچكىسى تۈرغۈزۈپ چىقتى.

كۇچا ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسى يېزا ئىگىلىكىگە ئەمەلىي ھەرىكىتى بىلەن ياردەم بېرىش ئۈچۈن يېقىندا 60 مىڭ يۈەن قىممەتلىك خىمىيىۋى ئوغۇت تەييارلاپ، نامرات كەنت، نامرات ئائىلىلەرگە تارقىتىپ بەردى.

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **ئۇرغۇن ئىبراھىم** فوتوسى

يوپۇرغا ناھىيىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى شىركىتى دېھقانلارغا ئەمەلىي ياردەم بەردى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ھۈسەنجان پالتى** خەۋەر قىلىدۇ: يوپۇرغا ناھىيىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى شىركىتى 1995 - يىلى بۇ ناھىيىنىڭ يوپۇرغا يېزا 7 - كەنتىنى ياردەم بېرىش نۆۋىتى دېھقانلارغا كۆپلىگەن ئەمەلىي ئىشلارنى قىلىپ بېرىپ ئۇلارنىڭ ئالقىشىغا ئېرىشتى. بۇ شىركەت 1995 - يىلدىن بۇ يىل 5 - ئاينىڭ ئاخىرلىرىغا قەدەر 8000 يۈەن ئاجرىتىپ كەنت ئۆستەڭنى بېتون تاقاق ياساپ بەردى، دېھقانلارغا 29 دېھقانچىلىق دورىسى چېچىش ماشىنىسى، 25 قاپ خىمىيىۋى ئوغۇت ۋە بىر قىسىم دېھقانچىلىق دورىسىنى ھەقسىز ياردەم قىلدى. 30 تونىنا كۆرسى ئېچىپ، 303 ئادەم (قېتىم) نى تەربىيىلىدى، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كوللېكتىپقا تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك تۇرلۇك چىقىملىرىنى ھېسابلاش كارتوچكىسى ۋە ھۆددە مەسئۇلىيەتنامىسى بېرىپ، دېھقانلارغا تارقىتىپ بېرىپ، ئۇلارنىڭ بۇ ھەقتىكى تونۇشىنى ئايدىڭلاشتۇردى. بۇ ناھىيە يەنە مۇناسىۋەتلىك تارماقلاردىن تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، دېھقانلاردىن پىكىر ئېلىش، ئۇلارنى زىيارەت قىلىش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، بايقالغان مەسىلىلەرنى ھەل قىلدى، دېھقانلارنىڭ ئۇستىدىكى يول - كۆۋرۈك ھەققى قاتارلىق بەش خىل سېلىقنى ئەمەلدىن قالدۇردى، دېھقانلاردىن ئارتۇق يىغۋالغان بىر مىليون 320 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك سۇ ھەقىنى دېھقانلارغا قايتۇرۇپ بەردى.

خىمىيىۋى ئوغۇتنى دېھقانلارغا ئەرزان باھادا سېتىپ بېرىپ، ئۇلارغا 6000 يۈەن پايدا يەتكۈزدى، يېقىنقى ئىككى يىلدىن بۇيان بۇ شىركەتنىڭ كەنتكە ۋە كەنتتىكى دېھقانلارغا قىلغان ئومۇمىي ئىقتىسادىي ياردىمى 29 مىڭ 750 يۈەنگە يەتتى، بۇ شىركەت يەنە ئىلمىي ئۇسۇلدا دېھقانچىلىق قىلىش بىلىملىرىنى تەشۋىق قىلىپ، دېھقانلارنى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ مەھسۇلاتنى ئاشۇرۇشقا يېتەكلىدى.

مۇخبىرىمىز **ئابدۇۋېلىجان مەمتىمىن** خەۋەر قىلدۇ: ئەمگەك كۈچلىرىنى ماكرولۇق كونترول قىلىشنى كۈچەيتىش، ئۇلارنى قالايمىقان ياللاپ ئىشلىتىشنى چەكلەش، ئۇلارنىڭ بىر جايغا توپلىشىپ قېلىشنى ئازايتىپ تەرتىپلىك تەقسىم ئىشلىتىشنى قولغا كەلتۈرۈش مەقسىتىدە، يېقىندا قەشقەر ۋىلايىتىدە ئەمگەك كۈچلىرىنى تەرتىپلىك تەقسىم ئىشلىتىش مۇلازىمەت پونكتى قۇرۇلدى.

قەشقەر ۋىلايىتىدە ئەمگەك كۈچلىرى بازىرى قۇرۇلغان ئەمگەك كۈچلىرىنى تەرتىپلىك تەقسىم ئىشلىتىش مۇلازىمەت پونكتى سرت جايلاردىن قەشقەر ۋىلايىتىگە كىرگەن ئەمگەك كۈچلىرىنى ماكرولۇق كونترول قىلىش، ئۇلارنى ئېھتىياجلىق كەسىپلەرگە تونۇشتۇرۇش، ئۇلارنىڭ بىر جايغا توپلىشىپ قېلىشنى ئازايتىپ كارخانىلاردىن ئايرىلىپ چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش، يېڭىدىن كۆپەيگەن ئەمگەك كۈچلىرىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش، يېزىلاردىن شەھەر-بازارلارغا كىرىپ ھەر خىل ئىشلار بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئەمگەك كۈچلىرىنى باشقۇرۇشتىن ئىبارەت ئۇچ چوڭ ئەھۋال مەۋجۇت. مۇلچەرلىنىشچە، بۇ يىل قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ شەھەر - بازارلىرىغا باشقا جايلاردىن كىرىدىغان ئەمگەك كۈچلىرى 20 مىڭدىن ئاشىدىكەن.

يېڭىدىن قۇرۇلغان ئەمگەك كۈچلىرىنى تەرتىپلىك تەقسىم ئىشلىتىش مۇلازىمەت پونكتى سرت جايلاردىن قەشقەر ۋىلايىتىگە كىرگەن ئەمگەك كۈچلىرىنى ماكرولۇق كونترول قىلىش، ئۇلارنى ئېھتىياجلىق كەسىپلەرگە تونۇشتۇرۇش، ئۇلارنىڭ بىر جايغا توپلىشىپ قېلىشنى ئازايتىپ مۇخبىرىمىز **ئۇرغۇن ئىبراھىم** فوتوسى

قەشقەر ۋىلايىتىدە ئەمگەك كۈچلىرىنى تەرتىپلىك تەقسىم ئىشلىتىش مۇلازىمەت پونكتى قۇرۇلدى

غۇلجا ناھىيىسى مەبلەغ سېلىش شارائىتىنى ياخشىلاپ، ئۇقتىلىق قۇرۇلۇش ئورلىرىگە كاپالەتلىك قىلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئۇرغۇن ئىبراھىم** خەۋەر قىلدۇ: غۇلجا ناھىيىسى ئۆتكەن يىلدىن بۇيان ئۇل مۇئەسسەسلىرى ۋە ئۇقتىلىق قۇرۇلۇش ئورلىرىگە سېلىنىدىغان مەبلەغنى كۆپەيتىپ، ئىقتىسادىي تەرەققىيات قەدىمىنى تېزلەتتى. 1996 - يىلى ناھىيە بويىچە مۇقىم مۇلۇككە سېلىنغان مەبلەغ 19 مىليون 395 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئالدىنقى يىلدىكىدىن % 40 ئاشتى. ئومۇمىي قۇرۇلۇش كۆلىمى 25 مىڭ 400 كۋادرات مېترغا يېتىپ، 24 تۇردىن 18 تۇر يۇقىرى. قالغان ئالتە تۇر بۇ يىل جەددىي ئىشلەنمەكتە.

غۇلجا ناھىيىسى ئۇقتىلىق قۇرۇلۇش ئورلىرى تەرەققىيات نىشانىنى دېھقانچىلىق، سۇچىلىق، قاتناش، پوچتا- تېلېگراف كەسىپلىرىگە قارىتىپ، مەبلەغ توپلاشتا ئۇچ تەرەپ چەمبرىش ئۇسۇلى بىلەن سېلىنمىغا كاپالەتلىك قىلدى. بۇ يىل بازار ئىچىدىكى 1603 مېتىر ئاساسىي يول ۋە پىيادىلەر يولىنى ئوگشاش، 800 ئورۇنغا سۇ ئورۇبىسى يانتۇزۇش ئۇچۇنلا 700 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. پوچتا- تېلېگراف قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغ 25 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يېزىلاردا نۇركابېل قۇرۇلۇشى مەملىكەت تورىغا تۇتاشتۇرۇلدى. تېلېفون سىغىمچانلىقى 13 مىڭ 212 توچكىغا يەتكۈزۈلدى.

ئېنېرگىيە - ئۇستەكلىك سۇ قۇرۇلۇشىغا 17 مىليون 489 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 318 كىلومېتر سۇ سىڭمەس ئۇستەكلىك ياسىلىپ، 24 مىڭ مو ئونتۇرا، تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز ئۆزگەرتىلدى. 5000 مو بوز يەر ئېچىلدى، ئىككى يىلدا ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشىدىن ئونى پۈتۈپ، 68 مىڭ ئادەم، 43 مىڭ 700 تۈياق چارۋا مالنىڭ ئىچىدىغان سۇيى ھەل قىلىندى. بۇنىڭغا يەتتە مىليون 990 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

قۇمۇل شەھەرلىك سۇپەت نازارەتچىلىكى پونكتى نازارەتچىلىك سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، قۇرۇلۇش سۈپىتىدە مەسىلە كۆرۈلمەسلىككە ھەققىي كاپالەتلىك قىلماقتا

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **قېيۇم بايا خۇن** خەۋەر قىلدۇ: قۇمۇل شەھىرىدىكى قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى نازارەت قىلىش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان قۇمۇل شەھەرلىك سۇپەت نازارەتچىلىكى پونكتى نازارەتچىلىك سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، قۇرۇلۇش سۈپىتىدە مەسىلە كۆرۈلمەسلىككە ھەققىي كاپالەتلىك قىلماقتا.

يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان، قۇمۇل شەھەرلىك سۇپەت نازارەتچىلىكى پونكتى قانۇننى ئىجرا قىلىش سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، ئادەم ئاز، ۋەزىپە ئېغىر بولغان ئەھۋالدىمۇ قۇرۇلۇش قىلغۇچى ئورۇنلارغا ئەلا مۇلازىملىق قىلىپ، ئۇلارنىڭ ياخشى باھاسىغا ئېرىشتى. ئۇلار قۇرۇلۇشلارنى نازارەت قىلىش خىزمىتىنى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلەپ، قۇرۇلۇش سۈپىتىگە ھەققىي كاپالەتلىك قىلىپ، ئىستېمالچىلارنى خاتىرجەم قىلدى. ئەمەلىي مەشغۇلات داۋامىدا، كەسكىن، ئەستايىدىل بولدى، ھېچكىمگە يۈز - خاتىرە قىلمىدى، ئالدىنى ئېلىشنى ئاساس قىلىپ، قەرەللىك ھالدا تەكشۈرۈپ تۇردى، ئۇلچەمدە چىڭ تۇرۇپ، ئۇتۇكەلنى چىڭ ئىگىلىدى، قانۇننى ئادىل ئىجرا قىلىپ، ئۆز كۆمىچىگە چوغ تارتمىدى. نەتىجىدە قۇمۇل شەھىرىدە يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان سېلىنغان ۋە سېلىنۋاتقان قۇرۇلۇشلارنىڭ سۈپىتى كۆرۈنەرلىك ئۆستى. ئۇتۇكەن يىلدىن ھازىرغىچە بۇ پونكىت نازارەت قىلغان قۇرۇلۇش تۇرى 85 كە يېتىپ، ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلۇشنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى % 100 كە يەتتى، بولۇپمۇ ماكانلاشتۇرۇش قۇرۇلۇش رايونىدىكى 20 كورپۇس بىنانىڭ ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلۇشنىڭ ئەلا بولۇش نىسبىتى % 40 كە يېتىپ، گۇۋاھنامىسى ئۇيۇ ئىسلاھاتى ئىشخانىسى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق قۇرۇلۇش نازارىتى رەھبەرلىرىنىڭ ماختىشىغا ئېرىشتى. بولتۇر پۈتكەن 11 قۇرۇلۇش تۇرىنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى % 100 كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە شەھەرلىك قاتارلىق كېنىنىڭ تۇرالغۇ بىناسى قاتارلىق قۇرۇلۇشلارنىڭ سۈپىتى ئەلا بولۇپ باھالىنىپ، پۈتكەن قۇرۇلۇشنىڭ % 18 ىنى ئىگىلىدى.

قىستاخەۋەلەر

△ ئاپتونوم رايونلۇق قاتناش نازارىتى ترانسپورت باشقۇرۇش ئىدارىسى ترانسپورت باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، يولۇچى ۋە يۈك ترانسپورت بازارلىرىنىڭ تەرتىپلىك راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن بولتۇردىن بۇيان «يولۇچى بېكەتلىرىنىڭ ھەق ئېلىش ئۇلچىمىنى يولغا قويۇش تەپسىلىي قائىدىسى»، «يولۇچى ترانسپورت لىنىيىلىرىنى ئىلتىماس قىلىش، تەكشۈرۈپ تەستىقلاشنى باشقۇرۇش بەلگىلىمىسى» قاتارلىق ئون نەچچە قائىدە، بەلگىلىمە، تەپسىلىي پرىنسىپلارنى تۈزۈپ يولغا قويدى.

ئامانگۈل ھوشۇر

△ بولتۇردىن بۇيان تاشيول ئىدارىسى ۋە ھەرقايسى باش ئۇچاستىكا، ئۇچاستىكا (ئەترەت) لار 15 مىليون 500 مىڭ يۇەندىن ئارتۇق مەبلەغ چىقىرىپ داۋالىغۇچى ئۇچۇن 100 قاتناش ئاپتوموبىلى، تاشيول ئاسراش ماشىنا- ئۈسكۈنىلىرى سېتىۋېلىپ، داۋالىغۇچى ئورمۇش، خىزمەت شارائىتىنى زور دەرىجىدە ياخشىلىدى.

نازىگۈل شېرياي

△ غۇلجا ناھىيە ئونيار يېزىسى بولتۇر يىل ئاخىرىدىن بۇ يىل 3 - ئايغىچە يەتتە قارار كۇرس ئېچىپ 2400 كىشىنى دېھقانچىلىق پەن - تېخنىكىسى بىلىملىرى بويىچە تەربىيىلىدى.

ئابدۇۋۇھاپ ئەخمىدى

△ خوتەن تاشيول باش ئۇچاستىكىسى يېقىندا گۈما ناھىيە كۆكتېرەك يېزا ئودىيان كەنتىدىكى نامرات، قارىغۇچىسى يوق 57 ئائىلىگە 2850 كىلوگرام ئون ۋە كىيىم - كېچەك، كىتاب - ژۇرنال قاتارلىقلارنى ياردەم قىلدى.

ئابلىز دۆلەت

△ باي ناھىيىسىدىكى داۋانچى نېفىتلىكى 5 - ئايدىن باشلاپ رەسمىي ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۇرۇلدى. يېقىندا بۇ نېفىتلىكتە تەبرىكلەش، تەقدىرلەش يىغىنى ئېچىلىپ، نېفىتلىكنى ئېچىشقا گەۋدىلىك تۆھپە قوشقان بىر تۈركۈم ئىلغار كوللېكتىپ ۋە شەخسلەر تەقدىرلەندى.

ھەسەن ئابدۇۋۇھلى

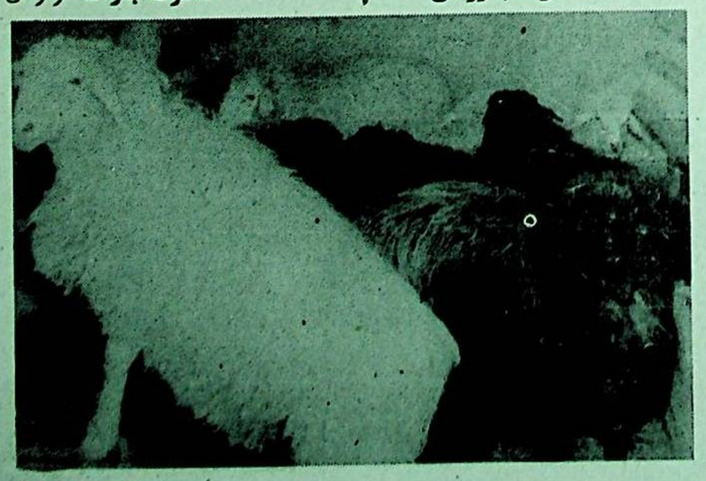

ماموت بارات فوتوسى

كەلپىن ناھىيىلىك تەمىنات - سودا بىرلەشمىسى كوپېراتىپلىرى 250 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ بوردىقچىلىق كەسپىنى يولغا قويغان بىرقانچە يىلدىن بۇيان ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئۈستۈرۈپلا قالماي ناھىيە تەۋەسىدە گۆش باھاسىنىڭ ئۆرلەپ كەتمەسلىكىگە تېگىشلىك ھەسسە قوشتى.

سۈرەتتە: بوردىلىۋاتقان قويلار.

مۇخبىرىمىز **ئۇرغۇن ئىبراھىم** فوتوسى

قىزىلسۇ ئوبلاستى يېزا - قىشلاقلاردىكى ئانا - بالىلارنىڭ ساقلىقىنى ساقلاش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇپ ئىشلىمەكته

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئابدۇشۈكۈر قاۋۇل** خەۋەر قىلىدۇ: قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستى بۇلتۇردىن بۇيان «ئۇچىنى يېزىلارغا يۆزلەندۇرۇش» خىزمىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، يېزا- قىشلاقلاردىكى ئانا - بالىلارنىڭ ساقلىقىنى ساقلاش خىزمىتىنى نۇقتىلىق چىڭ تۇتۇپ خۇشاللىنارلىق نەتىجىلەرگە ئېرىشتى.

بۇ ئوبلاست ئانا - بالىلارنىڭ ساقلىقىنى ساقلاش خىزمىتىنى يېزا - قىشلاقلارنىڭ «ئىككى مەدەنىيەت» قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈشتىكى مۇھىم ئىش دەپ قاراپ، «ئۇچىنى يېزىلارغا يۆزلەندۇرۇش» داۋامىدا يېزا - قىشلاقلاردىكى ئانا - بالىلارنىڭ ساقلىقىنى ساقلاش خىزمىتىنى نۇقتىلىق چىڭ تۇتتى. قاتلامۇ قاتلام رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، ناھىيە (شەھەر)، يېزا (مەيدان) لاردىكى ئانا - بالىلارنىڭ ساقلىقىنى ساقلاش ئاپپاراتلىرىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، خادىملارنى سەرخىللاشتۇردى. بۇنىڭ بىلەن ئانا - بالىلارنىڭ ساقلىقىنى ساقلاش خىزمىتى كۆچلۈك تەشكىلىي كاپالەتكە ئىگە بولۇپ، خىزمەتلەر ئۈنۈملۈك ئىلگىرى سۈرۈلدى.

ئۇرۇمچى شەھىرى قارلىغاچلىق يولى ئىش باشقارمىسى پىلانلىق تۇغۇت ئىشخانىسىدىكى خادىملار كۆپ يىللاردىن بۇيان نەنسەن كان رايونى، ئۇلانباي مال فېرمىسى قاتارلىق چەت، يىراق جايلاردىكى ئامما ئارىسىغا بېرىپ، پىلانلىق تۇغۇتنى تەشۋىق قىلىپ، دورا - ماتېرىياللارنى يەتكۈزۈپ بەردى.

سۈرەتتە: پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى خادىملىرى ئۇلانباي مال فېرمىسىدىكى چارۋىچىلارغا پىلانلىق تۇغۇت بۇيۇملىرىنى يەتكۈزۈپ بەردى.

پەرىدە ئارۇپ فوتوسى

قۇمۇل ۋىلايىتىدىكى تەپتىش مەھكىمىلىرى بىر تۈركۈم چوڭ دېلولارنى ۋاقتىدا بىر تەرەپ قىلدى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **يۇنۇس سادىق** خەۋەر قىلىدۇ: قۇمۇل ۋىلايىتىدىكى ئىككى دەرىجىلىك خەلق تەپتىش مەھكىمىلىرى قانۇن - ئىنتىزامغا خىلاپ ئىقتىسادىي دېلولارنى ۋاقتىدا بىر تەرەپ قىلىشقا كۈچ چىقىرىپ، ئىقتىسادىي جىنايەتچىلىككە زەربە بېرىشنى توغرىسىدىكى بەلگىلىمىلەرنى قاتتىق ئىجرا قىلىپ، تەپتىش خادىملىرىنى قانۇننى ئىجرا قىلىپ، خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇق قىلمىشلىرىغا زەربە بېرىشكە ئۈيۇشتۇردى. خىلاپ قىلمىشلارغا قاتتىق زەربە بېرىش توغرىسىدىكى بەلگىلىمىلەرنى قاتتىق ئىجرا قىلىپ، تەپتىش خادىملىرىنى قانۇننى ئىجرا قىلىپ، خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇق قىلمىشلىرىغا زەربە بېرىشكە ئۈيۇشتۇردى. چېتىشلىق 39 كىشىنى تەكشۈردى. بۇنىڭ ئىچىدە خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇققا دائىر 18 دېلوغا چېتىشلىق 25 كىشىنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى. بۇنىڭ ئىچىدىكى چوڭ، مۇھىم دېلولارنىڭ بىر تەرەپ قىلىنىشى نىسبىتى 14 پىرسەنت ئۈزلۈكسىز 3 دېلودىن 700 مىڭ يۈەن ئىقتىسادىي زىيان سېلىنغان ئىككى دېلو ئېنىقلاندى.

بورتالا ئوبلاستى جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش تەشۋىقاتى ئىبىي پائالىيىتىدە كۆرۈنەرلىك نەتىجىگە ئېرىشتى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **تۇرسۇن ئىمىن** خەۋەر قىلىدۇ: بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى ئومۇمىيۈزلۈك سەپەرۋەرلىك قىلىش، قاتلامۇ قاتلام ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئاساسىدا جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش تەشۋىقاتى ئىبىي پائالىيىتىنىڭقانات يايدۇرۇپ، جەمئىيەت تەرتىپىنى ياخشىلاپ، ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى ئىلگىرى سۈردى.

بۇ يىل 3 - ئاينىڭ باشلىرىدا بورتالا ئوبلاستلىق جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش كومىتېتى جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش تەشۋىقاتى ئىبىي پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشنى يېقىنقى بىر مەزگىل ئىچىدىكى مۇھىم ۋەزىپە قاتارىغا قويۇشنى بېكىتتى ھەمدە بۇ ھەقتە ئەستايىدىل ئورۇنلاشتۇرۇش ئېلىپ باردى. ھەرقايسى ناھىيە (شەھەر)لەرمۇ سەپەرۋەرلىك يىغىنى ئېچىپ قاتلاممۇ قاتلام ئورۇنلاشتۇردى. يېزا - بازار، مەيدان ۋە مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى مۇناسىپ لايىھىلەرنى بېكىتتى. ئوبلاست ۋە شەھەردىكى ج خ، تەپتىش، سوت، ئەدلىيە تارماقلىرى، قوراللىق ساقچى قىسىم چېگرا مۇداپىئە تارماق ئەترىتى مەخسۇس تەشۋىقات ئەترىتى تەشكىللەپ، كوچىلاردا تەشۋىقات ئېلىپ باردى. 3 - ئاينىڭ 29 - كۈنى بورتالا شەھەرلىك جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش ئىشخانىسى جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش تەشۋىقاتى ئىبىي ئاختاي گېزىتى مۇسابىقىسى ئۈيۈشتۇرۇپ، باھالاش ئارقىلىق 18 پارچە ئەسەرنى مۇكاپاتلىدى. جىك ناھىيىلىك ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش ئىشخانىسى تەشۋىقات بۆلۈمى، ئىنتىپاق كومىتېتى قاتارلىق 25 ئورۇن جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش بىلىملىرى مۇسابىقىسى ئۈيۈشتۇرۇپ نەق مەيدان ئەھۋالىنى تېلېۋىزىيىدە ئۇلاپ تارقاتتى. بۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم ئوبلاست مقياسىدا ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەر كۆڭۈل بۆلگەن، قاتلاممۇ قاتلام ماسلاشقان، دەرىجىمۇ دەرىجە كەلتۈرۈش ئىشقا ئاشقانى ياخشى ۋەزىيەت شەكىللەندى.

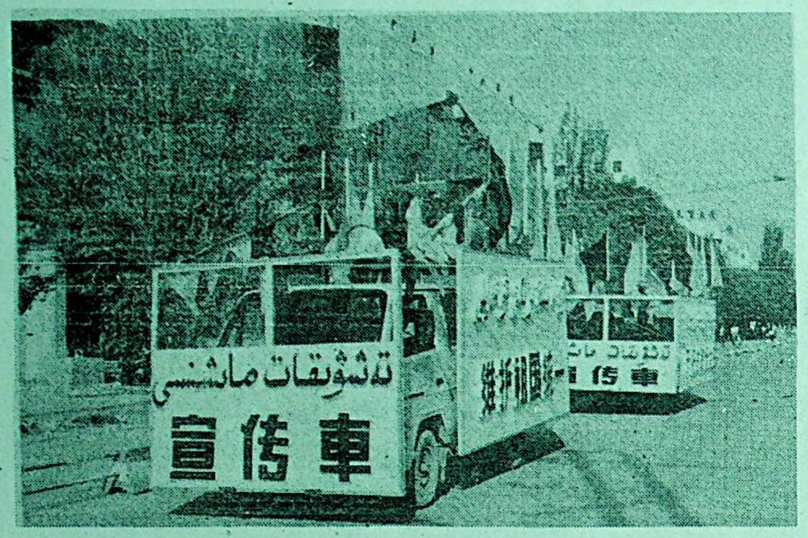

كۈچا ناھىيىسى جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش بويىچە تەشۋىقاتنى كۈچەيتتى، يېزا، كەنتلەرگە خىزمەت گۇرۇپپىسى ئەۋەتىپ كادىرلار ۋە ئامما ئارىسىغا قانۇن - تۈزۈم ۋە پارتىيەنىڭ فاكىجېن - سىياسەتلىرى، دىن سورۇنلىرىنى باشقۇرۇشقا دائىر نىزام - بەلگىلىمىلىرىنى تەشۋىق قىلدى.

سۈرەتتە: ناھىيىلىك «قوش ھىمايە قىلىش» ئىشخانىسى تەشۋىقات ماشىنىسى ئاجرىتىپ يېزا- مەيدانلاردا تەشۋىقات ئېلىپ بارماقتا.

قېيۇم قادىر فوتوسى

«تەشۋىقات ئىبىي» داۋامىدا رەھبەرلەر 55 قېتىم تېلېۋىزىيە نۇتقى سۆزلىدى. تەشۋىقات پائالىيىتىگە قاتناشقان سىياسىي - قانۇن تارماقلىرىنىڭ كادىرلىرى 450 ئادەم (قېتىم)غا، مۇسابىقە پائالىيەتلىرى 24 قېتىمغا يەتتى. بۇنىڭ بىلەن ھەر مىللەت خەلق ئامما سىنىڭ ئاكتىپچانلىقى قوزغىتىلىپ، ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش ئىشلىرى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈرۈلدى.

ئىشلىگەننى ئەل كۆرىدۇ...

نۇردۇن ئىبراھىم

ئۇيلىغاندەك ئانچە ئاسانغا چۈشمىدى. چۈنكى دېلوغا مۇناسىۋەتلىك كىشىلەرنىڭ سانى بىر قەدەر كۆپ، ئولتۇراقلىشىشى تارقاق، قاتناش قولايسىز بولغانلىقتىن، بەزى چاغلاردا ئون - يىگىرمە چاقىرىم يولنى پىيادە بېسىش، كۈنلەپ ئاچ - قورساق يۈرۈشكە توغرا كەلدى. لېكىن ئۇ قىلچە بوشاشماي، ئامما ئارىسىغا چوڭقۇر چۆكۈپ بىر قىسىم پەكى، مۇھىم دەلىل- ئىسپاتلارنى قولغا چۈشۈرۈپ دېلودىكى ئىشچىدىكى تېپىك بىر مسال.

مەزكۇر دېلو ئادەتتىكى شۇ خىل دېلولار ئىشچىدىكى ئىنتايىن مۇرەككەپ ۋە چىگىش دېلو بولۇپ، ئەسلى دېلودىكى ئوغرىلىق قېتىم سانى 34، ئوغرىلانغان ئومۇمىي پۇلنىڭ قىممىتى 97 مىڭ 500 يۈەن، ئەيىبلەشكە يوللانغان جاۋابكار 15 ئىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە جاۋابكارلار ئۇيغۇر، قازاق، خەنزۇ ۋە موڭغۇلدىن ئىبارەت ئۆچ مىللەتتىن تەركىب تاپقان بولۇپ، بۇ دېلونى بېجىرىش ئاسانغا چوشمىگەن ئىدى.

ئىشلىگەننى ئەل كۆرىدۇ،جاپانى يېگىشكە جۇرئەت قىلغاندىلا نەتىجە يارىتىلى بولىدۇ.»بۇ، بورتالا ئوبلاستلىق خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ تەپتىشى، مۇئەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى سىگنىجاپنىڭ ئەمەلىيەت ئارقىلىق چىقارغان يەكۈنى.

سىگنىجاپ 1989 - يىلى خىزمەتكە قاتناشقاندىن بۇيان، بىر تەرەپتىن جاپالىق ئىشلىسە، يەنە بىر تەرەپتىن ئۆز كەسپىگە دائىر تۈرلۈك بىلىملەرنى قىستىقىنىپ ئۆگەنىدى؛ كومپانىيە بېكىغا چىققاندىمۇ ئىشچىدىكى تېپىك بىر مسال.

مەزكۇر دېلو ئادەتتىكى شۇ خىل دېلولار ئىشچىدىكى ئىنتايىن مۇرەككەپ ۋە چىگىش دېلو بولۇپ، ئەسلى دېلودىكى ئوغرىلىق قېتىم سانى 34، ئوغرىلانغان ئومۇمىي پۇلنىڭ قىممىتى 97 مىڭ 500 يۈەن، ئەيىبلەشكە يوللانغان جاۋابكار 15 ئىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە جاۋابكارلار ئۇيغۇر، قازاق، خەنزۇ ۋە موڭغۇلدىن ئىبارەت ئۆچ مىللەتتىن تەركىب تاپقان بولۇپ، بۇ دېلونى بېجىرىش ئاسانغا چوشمىگەن ئىدى.

ئىقتىسادىي دېلولارنى ۋاقتىدا يېر تەرەپ قىلدى.

بۇ ۋىلايەتتىكى خەلق تەپتىش مەھكىمىلىرى ئۆتكەن يىل مەركەز ۋە ئاپتونوم رايونلىرىنىڭ ئىقتىسادىي جىنايەتچىلەر ۋە قانۇن - ئىنتىزامغا

خەنزۇ تىلى ئوقۇتۇشىدا دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدا

تۇخسۇن ئوسمان

خەنزۇ تىلى ئۇزاق تارىخقا ئىگە، تەرەققىي قىلغان تىللارنىڭ بىرى. بۇ تىل بىلەن سۆزلىشىدىغانلار دۇنيا ئاھالىسىنىڭ ئوچتىن بىر قىسمىنى ئىگىلەيدۇ، شۇڭا خەنزۇ تىلى ئوگىنىش ئىستىقبالغا ۋە رېئال ئەھمىيەتكە ئىگە.

مەكتەپ ھەر خىل پەنلەرنى ئوگىتىدىغان ۋە ئوگىنىدىغان بىلىم باغچىسى، ئۇ يەردە جەمئىيەتكە ئېھتىياجلىق، خەلققە يارامليق نۇرغۇن غايىلىك، ئەخلاقلىق، مەدەنىيەتلىك ئىختىساس ئىگىلىرى تەربىيىلىنىپ چىقىدۇ. شۇڭا مەكتەپلەر خەنزۇ تىلى ئوقۇتۇشىنى دەۋرنىڭ روھى، ھازىرقى ئېھتىياجى ۋە تەلىپى بىلەن بىرلەشتۈرۈپ ئېلىپ بېرىشى كېرەك. خەنزۇ تىلى ئوقۇتۇشىدا تۇۋەندىكى بىر قانچە نۇقتىلارغا دىققەت قىلىش كېرەك:

1) خەنزۇ تىلى ئوگىنىش دەۋرنىڭ ئېھتىياجى، خەلقنىڭ تەلىپى ئىكەنلىكىنى ئىدىيە جەھەتتە توغرا تونۇپ، كۆز قاراشنى ئايدىڭلاشتۇرۇپ، تونۇشنى

ئالقىشقا ئېرىشكەن سۆزەتخانا

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئاتىكەم ھەسەن** خەۋەر قىلىدۇ: ئۈرۈمچى «ئاۋام» تويلۇق سۆزەت تارتىش شىركىتى يۇقىرى تېخنىكىسى، ئەلا مۇلازىملىقى ئارقىلىق ئاممىنىڭ ئالقىشىغا ئېرىشتى.

بۇ شىركەت قۇرۇلغان 15 يىلدىن بۇيان، مەدەنىيەتلىك مۇلازىملىق قىلىشتا جۇڭگو ئىستېمالچىلار جەمئىيىتى تەرىپىدىن «مەملىكەت بويىچە گەۋدىلىك تۆھپە ياراتقان ئەلگە ياخشى ئون سۆزەتخانىنىڭ بىرى» مۇكاپاتىغا، تېخنىكىلىق بەش تۈرده جۇڭگو فوتو سۆزەتچىلەر ئىلمىي جەمئىيىتى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە بەش چوڭ مۇكاپاتقا ئېرىشكەنىدى. بۇ يىل 4 - ئايدا يەنە شىركەتنىڭ باش دىرېكتورى يالڭ ۋېنمىڭ مەملىكەتلىك فوتو سۆزەتچىلەر ئىلمىي جەمئىيىتى تەرىپىدىن «جۇڭگودىكى ئەلگە ياخشى ئوستكار ئالتۇن مۇكاپاتى»غا ئېرىشتى.

بىرلىككە كەلتۈرۈش كېرەك. ئوقۇتقۇچى تونۇشنى ئۆستۈرۈپ، روھىنى ئۇرغۇتۇپ، خەنزۇ تىلى دەرسىنى قىتىرقىنىپ ئوقۇتۇش، ئۇنۇمنى ئۆستۈرۈشكە ئەھمىيەت بېرىشى كېرەك.

2) خەنزۇ تىلى دەرسى مەزمۇنىنى كەسپىكە، كەسپىي دەرسلەرگە ماسلاشتۇرۇپ، ھەم خەنزۇ تىلى ئوگىنىش، ھەم كەسپىي دەرسنى مۇستەھكەملەشنى بىرلەشتۈرۈش لازىم. بۇنىڭدىن ئىمكانقەدەر مەكتەپنىڭ ئەملىي ئەھۋالىغا قاراپ، ھازىر بار دەرسلىك ئاساسىدا مەزمۇنىنى بېيىتىپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ يېزىش، ئاڭلاش، ئوقۇش، ئىشلىتىش ئىقتىدارىنى پەيدىنپەي ئۆستۈرۈش لازىم.

3) خەنزۇ تىلى دەرسده ئېھتىياجلىق، زۆرۈر بولغانلىرىنى ئالدى بىلەن تاللاپ ئوقۇتۇپ ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئۆزلەشتۈرۈشى ۋە ئۇنۇمىنىڭ تېز، سۈپىتىنىڭ يۇقىرى بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش كېرەك. دەرسنى خەنزۇ تىلى دەرسىنى ئوقۇتۇش مېتودولوگىيىسى بويىچە ئۆتۈش، دەرس پىلانلىق، ماتېرىيال تولۇق، تەييارلىق پۇختا، ئەتراپلىق بولۇشقا دىققەت قىلىش، شەكىلۋازلىقتىن ساقلىنىش، دەرسخانىدا ئوقۇتۇش بىلەن دەرستىن سىرتقى ئوگىنىشنى بىرلەشتۈرۈشكە ئەھمىيەت بېرىش كېرەك.

4) خەنزۇ تىلى دەرسىنى ئۆتكەنده ئوقۇم ئېنىق، قاراتمىلقى بولۇشى كېرەك. بۇنىڭدا ئوقۇغۇچىلارغا قارىتىلغان ئەقلىي تەربىيە بىلەن ئەخلاقىي تەربىيە ماسلاشقان بولۇشى، ئوگىنىشتىكى مەقسەت، تونۇش ئايدىك بولۇشى، رەسمىيەت ئۇچۇنلا ئوگىنىشتەك بوشاڭلىق ھالەتنىڭ شەكىللىنىشىدىن ساقلىنىش كېرەك. شۇنداق بولغاندا ئوقۇغۇچىلاردا خەنزۇ تىلىنىمۇ، كەسپىي دەرسلەرنىمۇ ئوخشاشلا سۈيۈپ ئوقۇيدىغان، ئوگىنىشكە قىزىقىدىغان ئادەت شەكىللىنىدۇ.

5) خەنزۇچە دەرسته تاپشۇرۇق بېرىش، دەرس سوراش، ئومۇر قويۇش، ئىمتىھان ئېلىشتا ئەستايىدىل بولۇش كېرەك.

«نېفىت ئۈمىد مەكتىپى» بالىلارغا ئۈمىد ئېلىپ كەلدى

سۈرەتلىك خەۋەر

تارىم نېفىت ـ تەبىئىي گاز ئېچىش قوماندانلىق شتابى بۇلتۇر 400 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ دۆلەت دەرىجىلىك نامرات ناھىيە ـ نېيە ناھىيىسىنىڭ ئەڭ نامرات يېزىسى روقىيە يېزىسىغا قۇرۇلۇش كۆلىمى 876 كۋادرات مېتىر كېلىدىغان، 400 ئوقۇغۇچى سىغدىغان يەتته دەرسخانا، بىر تەجرىبىخانىغا ئىگە مەكتەپ سېلىپ بەرگەنىدى. بۇ مەكتەپته بۇ يىل 2 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ئوقۇش باشلانغاندا قوماندانلىق شتابى يەنە كورلىدىن 150 يۈرۈش ئوسته‌ل-ئورۇندۇق ئەكىلىپ بەردى.

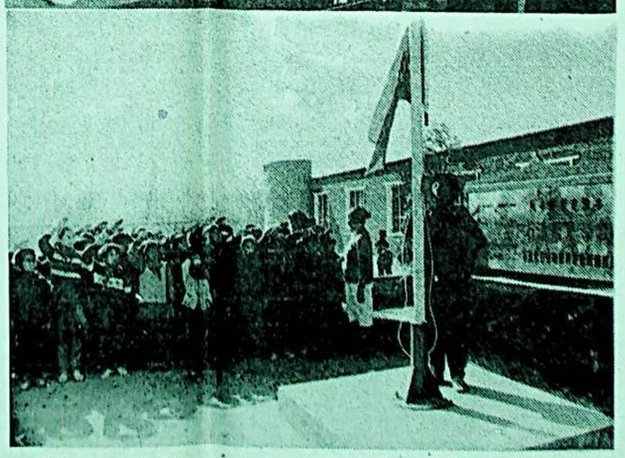

«نېفىت ئۈمىد مەكتىپى»نىڭ قۇرۇلۇشى بىلەن بۇ يېزىنىڭ ئوقۇتۇش شارائىتى ياخشىلىنىپ، 231 ئوقۇغۇچى ئازادە، يورۇق دەرسخانىلاردا خاتىرجەم ئوقۇش شارائىتىغا ئىگە بولدى.

يۇقىرىدىكى سۆزەتته: 3 - يىللىق سىنىپتىكى ئوقۇغۇچىلار ئەدەبىيات دەرسىدە.

تۇۋەندىكى سۆزەتته: «نېفىت ئۈمىد مەكتىپى»دە ئوقۇش باشلانغاندىن بۇيان ھەر كۈنى دەرس باشلىنىشتىن بۇرۇن بايراق چىقىرىش مۇراسىمىدا ئوقۇتقۇچىلار ئوقۇغۇچىلارغا ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى بەردى.

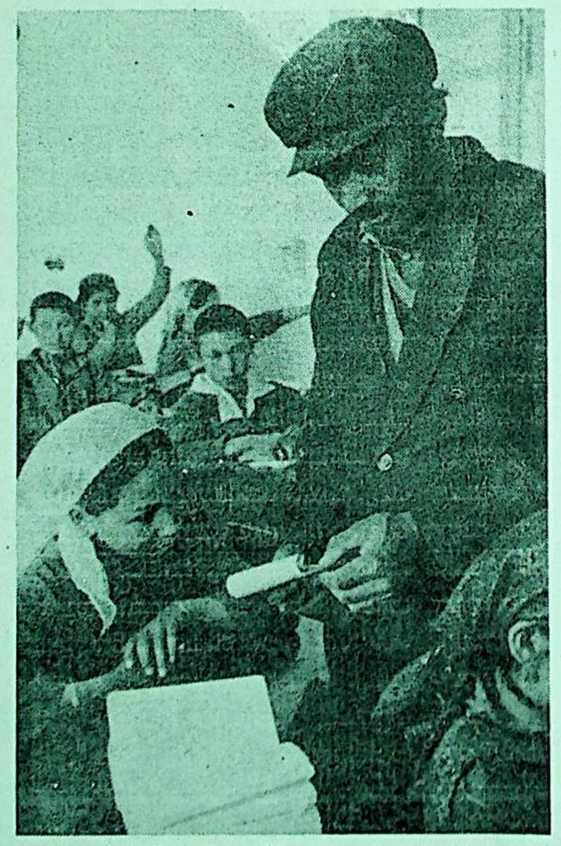

مەتسەيدى تۇرسۇن روقىيە يېزىسىدىكى پىشقەدەم ئوقۇتقۇچى، ئۇنىڭ قولىدا تەربىيىلەنگەنلەر تاز ئەمەس، روقىيە يېزىسىدىكى بىر مۇنچە كەنت كادىرلىرى ئۇنىڭدىن تەلىم ئالغان. مەتسەيدى تۇرسۇن نىيە ناھىيىسى ۋە روقىيە يېزىسى بويىچە كۆپ قېتىم «ئىلغار شەخس»، «مۇنەۋۋەر ئوقۇتقۇچى» بولدى.

سۆزەتته: مەتسەيدى تۇرسۇن ئوقۇغۇچىنىڭ سوئالىغا جاۋاب بەرمەكته.

ئەنۋەر خەۋىرى، فوتوسى

مۇھىم دەلىل- ئىسپاتلارنى قولغا چۈشۈرۈپ دېلودىكى ئوچ جىنايەتچىنىڭ ھەققەتەنمۇ توردىن چۈشۈپ قالغانلىقىنى ئېنىقلاپ چىقتى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا ئوغرىلىق قېتىم سانى 30 غا، ئوغرىلانغان ئومۇمىي پۇل 97 مىڭ 500 يۈەندىن 77 مىڭ يۈەنگە چۈشۈرۈلۈپ، دېلودا چوڭ خاتالىق يوز بېرىشىنىڭ ئالدى ئېلىندى.

سىگنىچاپ بۇنىڭدىن باشقا يەنە بىرنىچە سوتتا مۇددەتلىك ئوچ يىللىق قاماق جازاسى بېرىلىپ، دېلو ئىككىنچى سوتقا يېتىپ كەلگەندىن كېيىن جاۋابكار «گۇناھسىز» دەپ ھۆكۈم قىلىنغان دېلونى قايتا قاراپ چىقىش جەريانىدا ئىككىنچى سوت ھۆكۈمده ھەققەتەن خاتالىق بارلىقىنى سېزىپ، يۇقىرى دەرىجىلىك تەپتىش مەھكىمىسىگە بۇ ھەقتە دەرھال دوكلات سۇندى. تەپتىش مەھكىمىسى ئۇ ئىنكاس قىلغان ئەھۋاللارنىڭ توغرىلىقىنى ئىسپاتلىغاندىن كېيىن، ھۆكۈمدىكى خاتالىق دەرھال تۈزىتىلىپ ئەسلى سوتنىڭ جاۋابكارغا بەرگەن جازاسى كۈچكە ئىگە قىلىندى. بۇنىڭ بىلەن قانۇننىڭ قەتئىيلىكى ۋە يۈكسەك ئىززەت - ھۆرمىتى ساقلاپ قېلىندى.

سىگنىچاپ خىزمەتته ئىزچىل تۇردە پاك- دىيانەتلىك بولۇپ كەسپىداشلىرىغا ئۈلگە بولدى. ئۇ دائىم: «پاك - دىيانەتلىك بولۇش قانۇننى ئىجرا قىلغۇچىلارنىڭ قانۇننى ئادىل ئىجرا قىلىش ۋە ئۆزىنىڭ ئوبرازىنى تىكلىشىدىكى تۈپ ھالقا» دەيدۇ. سىگنىچاپ بورتالا رايونىدا يۈز بەرگەن بىر قېتىملىق زور قاتىللىق دېلوسىنى بېجىرىش داۋامىدا جاۋابكارنىڭ تاغىسىنىڭ ئۈيگە بارغان، سۆھبەتلىشىش جەريانىدا ئۆي ئىگىسى سىگنىچاپنىڭ دىققەتسىزلىكىدىن پايدىلىنىپ ئىككى بولاق ئالىي دەرىجىلىك تاماكىنى ئوغرىلاپ سومكىسىغا سېلىپ قويغان، سىگنىچاپ ئىشنى ئوگىتىپ ئىدارىگە قايتىپ كەلگەندىن كېيىن سومكىدا ئىككى بولاق تاماكىنىڭ ئوغرىلانغانلىقىنى، بىر بولاق تاماكىنىڭ پېچىتى بۇزۇلغانلىقىنى بايقىغان، ئوغرىنىڭ ئىچىدىن 1000 يۈەن چىققان. ئۇ بۇ پۇللارنى ئەتىسى ئىدارە رەھبەرلىكىگە تاپشۇرۇپ بەرگەن.

سىگنىچاپنىڭ ئىشلىگەن خىزمەتلىرىنى تەشكىل ۋە ئامما كۆردى. ئۇ بىر قانچە يىلدىن بۇيان ئۇدا «ئىلغار خىزمەتچى» دېگەن شان-شەرەپنى قولدىن بەرمەي كەلگەندىن سىرت ئۆتكەن يىلى يەنە «ئوچىنچى دەرىجىلىك خىزمەت كۆرسەتتى» دەپ ئەنگە ئېلىندى ھەمدە ئوبلاست بويىچە مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى بولۇپ تەقدىرلەندى.

جياڭ زېمىن 2- توپچى ئەسكەرلەر قىسمى پارتىيە قۇرۇلتىيىغا قاتناشقان ۋەكىللەر بىلەن كۆرۈشكەندە مۇنۇلارنى تەكىتلىدى:

ئۇدىيۇئى - سىياسىي قۇرۇلۇشنى زور كۈچ بىلەن كۈچەيتىش لازىم

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى، دۆلەت رەئىسى، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ رەئىسى جياڭ زېمىن مۇشۇ ئاينىڭ 6 - كۈنى 2- توپچى ئەسكەرلەر قىسمى 5- قېتىملىق پارتىيە قۇرۇلتىيىغا قاتناشقان بارلىق ۋەكىللەر بىلەن كۆرۈشكەندە مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەريىسى ۋە يېڭى دەۋردىكى ئارمىيە قۇرۇلۇشى ئۇدىيۇئى، يېڭى دەۋردىكى ھەربىي ئىشلارغا دائىر ئىستراتېگىيىلىك فاكتورلار قاتارلىق ھەر خىل خىزمەتلەرنى بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇشتا چىڭ تۇرۇش لازىم.

مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسلىرىدىن جاڭ جېن، جاڭ ۋەننيەن، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ ئەزالىرىدىن فۇچۇەنيۇ، يۈيۈڭبو، ۋاڭ كې، ۋاڭ رۇيلىن قاتارلىق كىشىلەر كۆرۈشۈشكە قاتناشتى ھەم كۆپچىلىك بىلەن خاتىرە تۈچۈن سۈرەتكە چۈشتى.

جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: يېقىنقى يىللاردىن بۇيان 2- توپچى ئەسكەرلەر قىسمى پارتكومى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ فاكتورلار قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، قىسمىنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك قۇرۇلۇشىدا يېڭى تەرەققىياتقا ئېرىشتى. بولۇپمۇ زور ھەربىي مانېۋىر ۋەزىپىلىرىنى كۆرۈنەرلىك ئورۇندىدى، دۆلەتنىڭ، ئارمىيىنىڭ ھەيۋىسىنى نامايان قىلدى.

جياڭ زېمىن تەكىتلەپ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: بىز ھازىر ئەسر ئالمىشىدىغان مۇھىم تارىخىي دەۋردە تۇرۇۋاتىمىز. يۇقىرى تېخنىكىنىڭ شىددەت بىلەن راۋاجلىنىشى ھەم ھەربىي ساھەدە كەڭ قوللىنىلىشىغا ئەگىشىپ، كەلگۈسىدىكى ئۇرۇشنىڭ يۇقىرى پەن - تېخنىكىلىق تەركىبلىرى ئۈشپ باردۇ. 2- توپچى ئەسكەرلەر قىسمى يۇقىرى تېخنىكىلىق ئىستراتېگىيىلىك قىسىم بولۇش سۈپىتى بىلەن دۆلەتنىڭ ئىگىلىك ھوقۇقى ۋە بىخەتەرلىكىنى قوغداشتا مۇھىم ۋەزىپىنى ئۈستىگە ئالغان. پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتى سىلەردىن ئۈمىد كۈتىدۇ. سىلەرنىڭ دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەريىسى ۋە يېڭى دەۋردىكى ئارمىيە قۇرۇلۇشى ئۇدىيۇئى يېتەكچى قىلىشتا چىڭ تۇرۇشۇڭلارنى، يېڭى دەۋردىكى ھەربىي ئىشلارغا دائىر ئىستراتېگىيىلىك فاكتورلار ئاساسىدا خىزمەتلەرنى بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇپ شۇڭلارنى ئۈمىد قىلىدۇ.

جياڭ زېمىن قوراللىق ساقچى قىسىم پارتىيە ۋەكىللىرى يىغىنىغا قاتناشقان ۋەكىللەر بىلەن كۆرۈشكەندە مۇنداق دەپ تەكىتلىدى:

پارتىيە قۇرۇلۇشنى كۈچەيتىپ، قىسىمنىڭ جەڭگىۋارلىقىنى ئاشۇرۇش لازىم

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 6- ئىيۇن تېلېگراممىسى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى، دۆلەت رەئىسى، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ رەئىسى جياڭ زېمىن بۈگۈن «خەلق» سارىيىدا قوراللىق ساقچى قىسىم پارتىيە ۋەكىللىرى يىغىنىغا ھەم قوراللىق ساقچى قىسىم پارتكومىنىڭ كېڭەيتىلگەن يىغىنىغا قاتناشقان ۋەكىللەر بىلەن سەممىي كۆرۈشتى، جياڭ زېمىن پارتىيەمەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ فاكتورلار خىزمەتلەرنى بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇپ، ۋە يوليورۇقلارنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار بەنزە قۇرۇلۇشنى ۋەئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشنى زور كۈچ بىلەن كۈچەيتىپ، قىسىم قۇرۇلۇشىدا خۇشاللىنارلىق نەتىجىلەرگە ئېرىشتى، ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداش ئۈچۈن تۆھپە قوشتى.

جياڭ زېمىن تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: بىزنىڭ شياڭگاڭغا ئىگىلىك ھوقۇقىنى يۈرگۈزۈشنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشىمىزگە 25 كۈنلا قالدى. كېيىنكى يىرىم يىلدا يەنە پارتىيىنىڭ 15- قۇرۇلتىيىنى چاقىرىمىز. دۆلىتىمىزنىڭ جەمئىيەت مۇقىملىقىغا كاپالەتلىك قىلىشتا قوراللىق ساقچى قىسىم مۇھىم مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئالغان، كۆپچىلىكنىڭ جۇڭگوچەسوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەريىسى ۋە يېڭى دەۋردىكى ئارمىيە قۇرۇلۇشى ئۇدىيۇئى بويىچە قىسىمنىڭ پارتىيە قۇرۇلۇشى ۋە ئۇدىيە، سىياسىي قۇرۇلۇشنى كۈچەيتىپ، «تۆت تەربىيە» نى چوڭقۇر، پۈختا قانات يايدۇرۇپ، ساقچىلارنى قاتتىق باشقۇرۇشتا چىڭ تۇرۇپ، قىسىم باشقۇرۇشنى ھەقىقىي تۇرىدە ياخشى تۆتۈپ، ھەر خىل خىزمەتلەرنى ئەمەلىيلەشتۇرۇپ، قىسىمنىڭ ۋەزىپە ئىجرا قىلىش ئىقتىدارىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۇرۇشنى ئۈمىد قىلمەن.

گوۋۇيۈەننىڭ شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىدا دۆلەت بايرىقى بىلەن رايون بايرىقى، بايرىقنى بىرلا ۋاقىتتا چىقىرىش، ئىشلىتىش توغرىسىدىكى بەلگىلىمىسى

جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ پەرمانى
219 - نومۇرلۇق

«گوۋۇيۈەننىڭ شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىدا دۆلەت بايرىقى، رايون بايرىقىنى بىرلا ۋاقىتتا چىقىرىش، ئىشلىتىش توغرىسىدىكى بەلگىلىمىسى» 1997- يىل 6- ئاينىڭ 5- كۈنى گوۋۇيۈەننىڭ 58 - سانلىق دائىمىي كېڭىشىدە ماقۇللاندى. ھازىر ئېلان قىلىندى. 1997- يىل 7- ئاينىڭ 1- كۈنىدىن باشلاپ يولغا قويۇلسۇن.

زۆڭلى لى پېڭ

1997- يىل 6- ئاينىڭ 5- كۈنى

«جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ دۆلەت بايرىقى قانۇنى» دىكى ئالاقىدار بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن، 1997- يىل 7- ئاينىڭ 1- كۈنىدىن باشلاپ شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىدا دۆلەت بايرىقى بىلەن رايون بايرىقىنى بىرلا ۋاقىتتا چىقىرىش ۋە ئىشلىتىشتە تۆۋەندىكى بەلگىلىمە ئىجرا قىلىنىدۇ:

1. دۆلەت بايرىقى ۋە رايون بايرىقىنى بىرلا ۋاقىتتا چىقىرىش ۋە ئىشلىتىشتە دۆلەت بايرىقى مەركىزىي ئورۇنغا، يۇقىرىراق ئورۇنغا ياكى گەۋدىلىك ئورۇنغا قويۇش كېرەك.

2. دۆلەت بايرىقى ۋە رايون بايرىقىنى بىرلا ۋاقىتتا چىقارغان، ئىشلەتكەندە دۆلەت بايرىقى رايون بايرىقىدىن چوڭ بولۇشى، دۆلەت بايرىقى ئوڭ تەرەپتە، رايون بايرىقى سول تەرەپتە بولۇشى كېرەك.

3. دۆلەت بايرىقى ۋە رايون بايرىقىنى كۆتۈرۈپ سەپ تارتىپ ماڭغاندا، دۆلەت بايرىقى كۆتۈرگەنلەرنىڭ ئالدىدا مېڭىشى كېرەك.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 6- ئىيۇن تېلېگراممىسى

«لىن زېشۇي ۋە ئەپىۋن ئورۇشى» ناملىق چوڭ تېتىكى رەسىم كۆرگەزمىسى مۇشۇ ئاينىڭ 7 - كۈنى فۇجۇ شەھىرىدىكى يۇشەن رەسساملار ئاكادېمىيەسىدە ئۆتكۈزۈلدى. كۆرگەزمە قىلىنغان 270 پارچە رەسىمدە لىن زېشۇينىڭ خۇمىندا ئەپيۇن كۆيدۈرگەنلىكى، ئەنگلىيە تاجاۋۇزچىلىرىغا قارشى تۇرۇپ ۋەتەننى قوغداشتەك ۋەتەنپەرۋەرلىك ھەرىكىتى نامايان قىلىنغان. سۈرەتتە: لىن زېشۇينىڭ 5- ئەۋلادى لىن زېدۇڭ (سولدىن 1 - كىشى) كۆرگەزمە كۆرۈشكە كەلگەن ياشلار - ئۆسمۈرلەرگە لىن زېشۇي ھەققىدە ھېكايە سۆزلەپ بەرمەكتە.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى مۇخبىرى جاڭ شېڭگۇي

مەكتەپلەرنى بىرلىشىپ باشقۇرۇپ، كۆلەم شەكىللەندۈرۈپ، سۈپەتنى ئۆستۈرۈش لازىم

(بېشى 1 - بەتتە)

مىللەتلىك رايونلاردا تىل ئايرىمىسى بويىچە مەكتەپ قۇرۇشقا رۇخسەت قىلىنمايدۇ. شەرت- شارائىتى يار بېرىدىغان خەنزۇ سىنىپلارغا مۇۋاپىق مىقداردا ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىلىرىنى قوبۇل قىلىش كېرەك. ئەمەلىيەت ئاز سانلىق مىللەتلەر بىلەن خەنزۇلار ئارىلاشقان مەكتەپلەرنى ئاساس قىلىپ، ئۇلارنىڭ ئۆز ئارا چۈشىنىشى ۋە ئىتتىپاقلىقىنى ئاشۇرۇش كېرەك.

ئۇ خەنزۇ تىلى ئوقۇتۇشى توغرىسىدا مۇنداق دېدى: بۇ يېقىنقى يىللاردىكى ئاجىزلىقىمىز، تەدبىر قوللىنىپ سالماقنى ئاشۇرۇشىمىز لازىم. ئۇ مۇنۇلارنى ئوتتۇرىغا قويدى: خەنزۇ تىلى دەرسى ۋاقتىنى كۆپەيتىش كېرەك. شەرت - شارائىتى بارلىرى خەنزۇ تىلى ئوقۇتقۇچىلىرىنى دەرس قىلىش ئوقۇتقۇچىلار قوشۇننىڭ مۇقىملاشتۇرۇشنىڭ ياخشى چارىسى، ئوقۇتقۇچىلار مائارىپ خىزمىتىنى سۆيىدۇ، تۆھپىسى زور، تۆرمۇشى نامراتراق، ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە ئۇلارنىڭ قىينىچىلىقىنى ھەل قىلىش كېرەك. ئوقۇتقۇچىلار ئازراق چىقارسا، مالىيە ئاز - تولا ياردەم بەرسە، تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ ئىقتىسادچىللىق

ئوقۇغۇچىلىرىنى قوبۇل قىلىش كېرەك. ئەمەلىيەت ئاز سانلىق مىللەتلەر بىلەن خەنزۇلار ئارىلىشىپ ئوقۇيدىغان مەكتەپلەردە ماتېرىيال سۇپىتىنىڭ يۇقىرى بولىدىغانلىقىنى، مىللەتلەر مۇناسىۋىتىنىڭ ياخشى بولىدىغانلىقىنى ئىسپاتلىدى. شۇڭا بىز ئىشنى بالىلاردىن باشلاپ تۇتۇشىمىز كېرەك. مەكتەپلەرنى بىرلەشتۈرۈشتە تىلى بىر، دىلى باشقا بولسا بولمايدۇ. شەكىل جەھەتتىن بىرلىشىپلا قالماستىن، مەزمۇن جەھەتتىنمۇ بىرلىشىش كېرەك. شۇڭا ۋىلايەت، ناھىيە، شەھەرلەر پىلان تۈزۈپ، مۇمكىنقەدەر تېز ئەمەلىي ئۇنۇم ھاسىل قىلىشى كېرەك.

(بېشى 1 - بەتتە)

قەيۇم باھاۋۇددۇن خوتەن شەھرىنىڭ نۇرباغ ئىش بېجىرىش باشقارمىسىدا، ئىلچى يېزىسىدا خىزمەتلەرنى تەكشۈرگەنده مۇنداق دەپ تەكتلىدى: «مەركەزلەشتۈرۈپ تۈزۈش خىزمىتىده تەشۋىق-تەربىيىنى پۈختا، ئۇنۇملۇك ئېلىپ بېرىش لازىم. بىرقېتىمدا توللۇق بولمىغان بولسا توللۇقلاش، ئاددىي، چۈشىنىشلىك تىل بىلەن ئاممىنى تەربىيەلەش لازىم. كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى، ئاياللار بىرلەشمىلىرىمۇ سۆھبەت يىغىنلىرى ئېچىش قاتارلىق كۆپ خىل شەكىللەر ئارقىلىق ياشلار ۋە ئاياللارغا تەربىيە بېرىشى، ئاممىۋى تەشكىلاتلارنىڭ رولىنى جارى قىلدۇرۇشى لازىم. ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: شەھەر بىلەن يېزا تۇتىشىدىغان جايلاردىكى خادىملارنى باشقۇرۇش بىرقەدەر قىيىن، لېكىن بۇ خىزمەت ئىنتايىن مۇھىم، بىر ئامال قىلىپ ياخشى تۇتۇش كېرەك. ئۇنىڭ ئۈستىگە يەنە ياخشى ئادەم، ياخشى ئىشلارنى كۆپەرەك تەشۋىق قىلىش، يامان ئادەم، يامان ئىشلارنى پاش قىلىش، ئاممىنى پايدىلىق پائالىيەتلەرنى قانات يايدۇرۇشقا تەشكىللەش، دۇشمەنگە پۇرسەت بەرمەسلىك، ئاممىنى ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇش جەھەتتە ياخشى مۇھىتقا ئىگە قىلىش لازىم.

مەجلىس ناسىر خوتەن ۋىلايىتىنىڭ خىزمەتلىرىنى تەكشۈرگەن ۋە ئىگىلىكىندىن كېيىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: خوتەن ۋىلايىتىنىڭ بۇنگىدىن كېيىنكى مۇھىم خىزمىتى ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداش، سەھىيە خىزمىتىنى مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرىدا دۆلەت بەلگىلىگەن ئوچ خىل كۆرسەتكۈچكە يەتكۈزۈش؛ سۇنى ياخشىلاش خىزمىتىنى بۇ يىل ۋىلايەت بويىچە سان-سۈپىتىگە كاپالەتلىك قىلغان ھالدا ئورۇنداش؛ پىلانلىق تۇغۇت جەھەتتىكى «ئۇچىنى بىرلەشتۈرۈش» خىزمىتىده سالماقنى ئاشۇرۇش، تېرىشچىلىق سېلىنمىنى كۆپەيتىش؛ مەدەنىيەت، رادىئو، تېلېۋىزىيە ئىشلىرىدا «ئىككى ئۇچۇن» يۇنىلىشى ۋە «ئېچىلىش، سايراش» فاكىچىنىدا چىگ تۇرۇپ، ئاساسىي ھىلودىينى ئەۋج ئالدۇرۇپ، جامائەت پىكرى يېتەكچىلىكىنىڭ خاتا بولۇپ قېلىشىدىن ساقلىنىش، نازۇك مەسىلىلەردە ئۆنكەلىي چىگ ئىگىلەشتىن ئىبارەت. مەجلىس ناسىر مۇھىت ئاسراش، 3-بەش يىللىق قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش ھەم ئىجتىمائىي تەرەققىيات توغرىسىدىكى پىكىر ۋە تەلەپلىرىنى ئونتۇرىغا قويىدى.

ئۇرۇمچى شەھىرى جەنۇبىي «شىنخۇا» يولىدا 1997-يىل 6- ئاينىڭ 4 - كۈنى سائىت 23 دە تراپىدا قاتناش ۋەقەسى تۈپەيلىدىن بىر كىشى ئۆلدى. ئۆلگۈچى ئەر، ئۇيغۇر، تەخمىنەن 55 ياشلار ئۆيچۆرسىده، ئېگىزلىكى 1.61 مېتىر، ئۆلدى. ئۆلگۈچى ئەر، ئۇيغۇر، 75 ياش چامىسىدا، بويى 1.63 مېتىر، ئۇچىسىغا سېرىق جۇڭسەنفۇ، قارا پوپايكا، كۆل رەڭ ئۆزۈن يەڭ كۆڭلەك، قارا ئىشتان، كۆك ئېچ ئىشتان، پۇتىغا كالاچ كىيگەن. يېنىدىن يۈسۈپ دېگەن ئىسىم ئويۇلغان تامغا چىقتى. ئائىلىسىدىكىلەرنىڭ دەرھال «تېيانشان» رايونلۇق قاتناش ساقچىلىرى چوڭ ئەترىتى بىلەن ئالاقىلىشىشىنى ئۈمىد قىلىمىز. تېلېفون نومۇرى: 2881234، ئالاقىلەشكۈچى: ئەخمەتجان

ئۇرۇمچى شەھەرلىك قاتناش ساقچىلىرى چوك ئەترىتى

1997- يىل 6- ئاينىڭ 9 -كۈنى

ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق خىزمىتى يىغىندا مۇنۇلار تەكتلەندى

ئىدىيىۋى تونۇشنى ئۆستۈرۈپ، پۈتكۈل جەمئىيەت ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىشى كېرەك

(بېشى 1 - بەتتە)

بىرىنچى ئورۇنغا قويۇش ئىدىيىسىنى تۇرغۇزۇش كېرەك. ئاپتونوم رايونىمىزدا تاماق، پۇل مەسىلىسى ھەل قىلىشتا يول ناھايىتى كۆپ، لېكىن ئېكولوگىيىلىك مۇھىت ناچارلىشىپ كەتسە بارلىق يول ئېتىلىپ قالىدۇ. بۇ مەسىلىده تونۇشنى بىرلىككە كەلتۈرۈش ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىقىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى ئەڭ مۇھىم ئاچقۇچ، شۇنداقلا ئورمانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا دائىر تەسەۋۋۇر ۋە بىر قاتار تەدبىرلەرنى ئىشقا ئاشۇرۇشتىكى ئالدىنقى شەرت ۋە ئاساس.

ۋالى لېچۈەن ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمەتلىرى، ھەر دەرىجىلىك رەھبىرى يولداشلاردىن تونۇشنى ئايدىڭلاشتۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىغا بولغان تەخىرسىزلىك تۈيغۇسىنى كۈچەيتىپ، مۇھىم نۇقتىنى ئورمانچىلىق تەرەققىياتىغا قويۇشنى تەلەپ قىلدى. ئۇ تەكتلەپ مۇنداق دېدى: ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بۇنگىدىن كېيىنكى ئورمانچىلىق تەرەققىياتىنىڭ مۇھىم ۋەزىپىسى چوڭ مۇھىتنى ياخشىلاپ، چوڭ كەسىپلەرنى يېتىلدۇرۇشتىن ئىبارەت. بۇ تەلەپكە ئاساسەن، بۇنگىدىن كېيىن ئورمانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا مۇھىم نۇقتىنى تۇزلەڭلىكتە ئورمان بەرپا قىلىشقا قويۇشىمىز كېرەك. تۇزلەڭلىكتە سۇنئىي ئورمان بەرپا قىلىشتا مۇھىم نۇقتىنى بوراندىن مۇداپىئە كۆرۈش ئورمىنى بەرپا قىلىشقا قويۇش كېرەك، ئىقتىسادىي ئورمانلارنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا ۋە تاغ ئورمانلىرىنى بەرپا قىلىشتا مۇھىم نۇقتىنى سۇ مەنبەلىرىنىڭ كۆپىيىشىگە قارىتىپ راۋاجلاندۇرۇشقا قويۇش كېرەك.

ۋالى لېچۈەن تەكتلەپ مۇنداق دېدى: پۈتۈن پارتىيە، پۈتكۈل جەمئىيەت ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىش، ئومۇمىي خەلق كۆكەرتىش بىلەن شۇغۇللىنىش جۇڭگوچە ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىنىڭ يولى. بۇنگىدىن كېيىن ئاپتونوم رايونىمىزدا ئورمانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا مۇشۇ يولدا قەتئىي تەۋرەنمەي مېڭىشىمىز لازىم. ئۇ ھەر ساھە، ھەر كەسىپلەردىن ئومۇملۇقنى ئاساس قىلىپ، ئۆز يېرىنىڭ ئالاھىدىلىكىگە بىرلەشتۈرۈپ، ئورمانچىلىق ئىشلىرىغا ئەڭ يۇقىرى چەكتە قاتنىشىش ۋە مەدەت بېرىشنى ھەم ئورمانچىلىقنىڭ تەرەققىياتى بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى ئوبدان بىر تەرەپ قىلىشنى تەلەپ قىلدى. ھەر دەرىجىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمەتلىرى ئورمانچىلىق خىزمىتىنى مۇھاكىمە قىلىنىدىغان مۇھىم ئىشلار كۈنتەرتىپىگە كىرگۈزۈپ ئورۇندىتاش، تەكشۈرۈش، ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، ئورمانچىلىق تارماقلىرىنىڭ كونكرېت مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشىغا ياردەم بېرىش كېرەك. ئورمانچىلىق بىلەن باشقا ساھەلەرنىڭ مۇناسىۋىتىنى تەشەببۇسكارلىق بىلەن ياخشى ماسلاشتۇرۇپ، ئورمانچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇشتا بىرىكمە كۈچ شەكىللەندۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىق تەرەققىياتىنى تېزلىتىشكە كۈچ چىقىرىش كېرەك.

ئابلەت ئابدۇرېشىت سۆزىدە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىق تەرەققىياتىنى مۇئەييەنلەشتۈرگەندىن كېيىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: نۆۋەتتە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىق تەرەققىياتى ئارقىدا قېلىش ۋەزىيىتى بارغانسېرى ئاشكارلىنىپ، ئورمانچىلىق ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتىدىكى ئىنتايىن گەۋدىلىك ئاجىز ھالقىغا ئايلىنىپ قالدى. بۇنىڭ ئىپادىسى شۇكى، بىرىنچىدىن، ئاپتونوم رايونىمىز ئورمانچىلىقنىڭ ئالاھىده مۇھىملىقىغا بولغان تونۇشىمىز يېتەرلىك بولمايۋاتىدۇ. ئىككىنچىدىن، ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنىڭ ناچارلىشىپ كېتىش ۋەزىيىتىنى قىسقا ۋاقىت ئىچىده تۈپتىن ئۆزگەرتىپ كېتىش تەس. ئۈچىنچىدىن، ئورمانچىلىق ئىگىلىكىنىڭ سۈپىتى ۋە ئۈنۈمى تۆۋەن بولۇش ئەھۋالىنى ياخشىلاشقا تۇغرا كېلىدۇ. تۆتىنچىدىن، ئورمانچىلىق ئىسلاھاتىنىڭ قەدىمى ئاستا بولۇۋاتىدۇ. شۇڭا بىز چوقۇم ئورمانچىلىقنىڭ ھازىرقى ھالىتىگە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سىياسىي، ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئۈمۈملۇقى يۈكسەكلىكىده تۇرۇپ مۇئامىله قىلىپ، دۇچ كەلگەن مەسىلىلەرنى ھەل قىلىپ، ئورمانچىلىق تەرەققىياتىنى ياخشى تۇتۇپ، ئورمانچىلىقنى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنى ئىزچىل داۋاملاشتۇرۇشتا تېگىشلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىشىمىز لازىم.

ئۇ مۇنداق دېدى: 9-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىن 2010-يىلغىچە بولغان ئارىلىقتا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىقىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى ئاساسلىق نىشان ۋەزىپىسى ئورمانچىلىقنىڭ ئېكولوگىيىلىك ئۈنۈمىنى گەۋدىلەندۈرۈش ۋە ئورمانچىلىقنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنى ئاشۇرۇشتىن ئىبارەت. بۇ نىشانغا يېتىش ئۈچۈن ئورمانچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇشقا بولغان تونۇشنى بىرلىككە كەلتۈرۈش لازىم. ئورمان بەرپا قىلىش ۋە ئورمان بايلىقىنى باشقۇرۇشنى قەتئىي چىڭ تۇتۇپ، ئورمانچىلىق ئېكولوگىيە سىستېمىسى قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىشىمىز كېرەك. ئورمانچىلىق ئىگىلىكىنى بازارغا يۈزلەنگەن ھالدا راۋاجلاندۇرۇپ، ئورمانچىلىق ئىشلەپچىقىرىش سىستېمىسىنى بەرپا قىلىشنى تېزلىتىش كېرەك. تۇرگە ئايرىپ ئىگىلىك باشقۇرۇش ئىسلاھاتى قەدىمىنى پائال ھەم پۈختا ئىلگىرى سۈرۈپ، ئورمانچىلىق تىجارىتىنى باشقۇرۇشقا دائىر يېڭى تۈزۈلمە ۋە تەرەققىيات ئەندىزىسىنى بەرپا قىلىش لازىم.

ئابلەت ئابدۇرېشىت تەكتلەپ مۇنداق دېدى: ئورمانچىلىق تەرەققىياتىنى تېزلىتىش پۈتكۈل جەمئىيەتنىڭ ئورتاق مەسئۇلىيىتى، شۇڭا ھەر ساھە ۋە تارماقلار ئورمانچىلىق خىزمەتچىلىنى پائال قوللاپ، ئورمانچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇشقا تۆھپە قوشۇشى كېرەك.

يىغىندا ئورمانچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى جۇگۇڭياۋ ئورمانچىلىق مىنىستىرلىكىگە ۋاكالىتەن يىغىنىنىڭ ئېچىلغانلىقىنى قىزغىن تەبرىكلىدى. يىغىنغا ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيە (شەھەر) لىك پارتكوم شۇجىلىرى، ئوبلاست باشلىقلىرى، ۋالىيلار، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىكىتۈەنى شىلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى، ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى ھەم ئورمانچىلىق ئىدارىلىرىنىڭ مۇناسىۋەتلىك مەسئۇللىرى، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلاردىن بولۇپ 220 دىن كۆپرەك كىشى قاتناشتى.

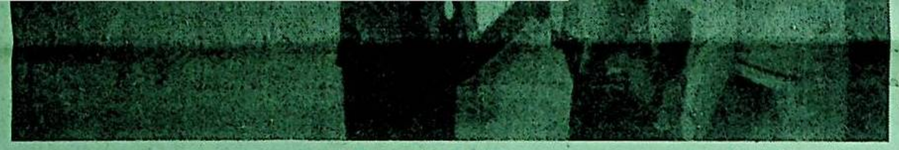

زېشۇي ھەققىده ھېكايە سۆزلەپ بەرمەكتە.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى مۇخبىرى جاك شېڭگۇي فوتوسى

بالا ئىزدەش توغرىسىدا ئېلان

ئايتۇرەم ئابباس: 10 ياش، بويىنىڭ ئېگىزلىكى 1.50 مېتىر، كالته چاچ، يۇمىلاق يۈز، بۇغداي ئۆڭ، ئۇستىگە سېرىق بوغما چاپان، ساپما ئايغ كىيگەن. بۇ قېتىم 1997- يىل 5- ئاينىڭ 15- كۈنى ئۆيدىن چىقىپ كەتكەنچە ئىز - دېرىكى يوق. ئاينۇرەم، مەزكۇر ئېلانىنى گېزىتنىن كۆرگەندىن كېيىن تېزدىن ئۆيگە قايتىڭ. دادىڭىز سىزنى ئورۇمچى ھايۋاناتلار باغچىسى ئالدىدىكى سىز تونۇغان ئۇيغۇر ساقلايدۇ. بۇ قېتىمقى كۆرگۈچىلەر 2279- 2617869، 2870864 نومۇرلۇق تېلېفون ئارقىلىق تۇرسۇن مولالاھتكە خەۋەر قىلسا، خەۋەر قىلغۇچىنى رازى قىلىمىز.

****

ئېلان

ئاپتونوم رايونلۇق جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتىدىن تۆۋەندىكىسىنىڭ بېرىشقا بېرىلگەن ئىخلىتىساخان نامىدىكى 140887108 - نومۇرلۇق پاسپورتىنى يوقاتتىم.

ئۇرۇمچى رايونىنىڭ ھاۋارايى: كۈندۈزى ۋە كېچىسى ھاۋا ئوچۇق، بەزىده بۆلۈتلۈق بولىدۇ، تېمپېراتۇرا 20 ℃ 32 ℃ بولىدۇ. ئوچ بال شامال چىقىدۇ.

دۆلىتىمىزنىڭ ئۇنىۋېرسال دۆلەت كۆچى دۇنياداﺋ 10- ئورۇندا تۇرىدۇ

جۇڭگو ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئۇنىۋېرسال دۆلەت كۆچى تەتقىقاتى گۇرۇپپىسىنىڭ يېقىندا ئېلان قىلغان تەتقىقات دوكلاتىدا كۆرسىتىلىشىچە، جۇڭگونىڭ ئۇنىۋېرسال دۆلەت كۆچى دۇنياسىدىكى تەرەققىي تاپقان ۋە ئىقتىسادى كۆچلۈك 17 دۆلەت ئىچىدە 10 - ئورۇندا تۇرىدىكەن. ئۇنىۋېرسال دۆلەت كۆچى مۇستەقىل، ئىگىلىك هوقۇقلۇق دۆلەتنىڭ مۇئەييەن ۋاقىت ئىچىدە ئىگە بولغان ھەر خىل كۆچلىرىنىڭ ئورگانىك يىغىندىسى بولۇپ، ئۇنىڭ كۆچىيىش جەريانى پەيدىنپەي بولىدىكەن . دۇنياسىدىكى كۆچلۈك دۆلەتلەر بىلەن بولغان رىقابەتتە دۆلىتىمىزنىڭ ئۇنىۋېرسال دۆلەت كۆچىنى يەنمۇ ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن يەنە ئون يىل، ھەتتا نەچچە ئون يىل تىرىشىشقا توغرا كېلىدىكەن. جۇڭگونىڭ دۇنياسىدىكى كۆچلۈك دۆلەت قىياپىتى بىلەن شەرقتە قەد كۆتۈرۈپ تۇرۇشى ئۈچۈن پۈتۈن مىللەتنىڭ يەنە 50 يىل، ھەتتا 100 يىل كۆرەش قىلىشىغا توغرا كېلىدىكەن.

ئىگىلىنىشچە، ئۇنىۋېرسال دۆلەت كۆچى ھەققىدىكى بۇ ھۆكۈم تەرەققىي قىلغان 17 دۆلەتنى سېلىشتۇرۇش ئارقىلىق چىقىرىلغانلىكەن. بۇنىڭ ئىچىدە ئامېرىكا، ياپونىيە، گېرمانىيە، فرانسىيە، ئىتالىيە، ئەنگلىيە ۋە سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى ۋە ھازىرقى روسىيە قاتارلىق تەرەققىي تاپقان دۆلەتلەر ئىز قوغلاپ تەكشۈرۈش ئېلىپبېكتى قىلىنغان. ئاۋسترالىيە، جەنۇبىي ئافرىقا، ھىندىستان، ھىندونېزىيە، برازىلىيە، مېكسىكا، مىسىر، كورىيە قاتارلىق تەرەققىي قىلىۋاتقان ئىقتىسادى كۆچلۈك دۆلەتلەر سېلىشتۇرۇلغان.

دۆلەت قۇرۇلغاندىن كېيىنكى 20 يىل، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش يولغا قويۇلغان دەسلەپكى مەزگىل ۋە ئۇنىڭدىن كېيىنكى ئون يىلدا دۆلەت كۆچىنىڭ ئېشىش ئەھۋالى كۆزىتىلگەن.

تەتقىقات دوكلاتىدا كۆرسىتىلىشىچە، 20 يىلدىن بۇيان دۆلىتىمىزنىڭ ئۇنىۋېرسال دۆلەت كۆچىنىڭ ئېشىش ئەھۋالىنىڭ ئالاھىدىلىكى، ئورنى ئۆزگەرمىگەن بولسىمۇ، ئەمما پەرق ئۆزلۈكسىز قىسقارغان؛ كۆچلۈك ئىقتىسادي پائالىيەت ئىقتىدارى ۋە ھەربىي ئىشلار ئىقتىدارى ئېشىپ بارغان. لېكىن ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئىقتىدارى ۋە پەن - تېخنىكا ئىقتىدارى جەھەتتە كۆپ ئىلگىرىلەش بولمىغان. بۇنىڭدىن دۆلىتىمىزنىڭ ئۇنىۋېرسال دۆلەت كۆچىنىڭ يارغانسىرى ئېشىۋاتقانلىقىنى كۆرگىلى بولىدۇ.لېكىن پەن - تېخنىكا ئىقتىدارىنىڭ ھەر قەدەر تارقىدا قېلىشى، ئىجتىمائىي تەرەققىيات سەۋىيىسىنىڭ نىسبەتەن تۆۋەن بولۇشى دۆلىتىمىزنىڭ دۇنياسىدىكى ئۇنىۋېرسال دۆلەت كۆچى رەت تەرتىپىدە تۇنجان ئورنى بىلەن ماس كەلمەيدۇ.

(«تەرجمان گېزىتى»دىن)

سۈرەتتە: چىڭخەي ئۆلكىسى توڭدې ناھىيىسى ۋەنكې كەنتىدىكى زاڭزۇ چارۋىچى لامۇ ئويىگە كەلگەن مېھمانلارنى كۆتۈش ئۈچۈن توڭلاقۇسىدىن گۆش ئالماقتا.

بۇرۇن بۇ يەردىكى دېھقانلار بىر كالا سۈيۈۋالسا نەچچە ئايلاپ يەيتتى، گۆشلىرى ئىسسىقتا سېپ بۇزۇلۇپ كېتەتتى، ھازىر ئائىلىلەرنىڭ ھەممىسدە توڭلاتقۇ، قايماق ئايرىش ماشىنىسى، رەڭلىك تېلېۋىزور، ئۇنىئالغۇ قاتارلىق ئائىلە سايمانلىرى بار بولدى. تېخى بەزى ئۆيلەردە تېلېفون، موتسكلىتمۇ بار.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن كېيىن...

ئاۋلىنىڭ

1997 - يىلى 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى شياڭگاڭنى (شياڭگاڭ ئارىلى، چېۋلۇك ۋەشىنجېننى تۆۋەنچىگە ئالىدۇ) قايتىلغان ئىگىلىك ھوقۇقىنى ئەسلىگە كەلتۈرىدۇ؛ ئەنگلىيە ھۆكۈمىتى شۇ ۋاقىتتا شياڭگاڭنى ئىدارە قىلىش ھوقۇقىنى جۇڭگوغا قايتۇرۇپ بېرىدۇ. شۇ چاغدا ئەنگلىيە ھۆكۈمرانلىرى چېكىنىپ كېتىدۇ. مۇستەملىكىچىلىك تۈزۈمى بىكار قىلىنىدۇ. مانا بۇ كەلگۈسىدىكى شياڭگاڭنىڭ ئەڭ مۇھىم ئالاھىدىلىكى.

1997 - يىلى 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى شياڭگاڭنىڭ تارىخىدىكى بۇرۇلۇش نۇقتىسى بولۇپ قالىدۇ. شۇ كۈندىن باشلاپ ئىگىلىك ھوقۇقىنىڭ گەۋدىلىنىشى ۋە سىمۋولى بولغان نەرسىلەر ئۆزگىرىدۇ، مۇستەملىكىچىلىك ئامىلى تۈگىتىلىدۇ.

- مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى تۈزگەن ۋە ئېلان قىلغان «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ ئىگىزلىك قانۇنى» (قىسقارتىلىپ «ئىگىزلىك قانۇن» دېيىلىدۇ) شياڭگاڭ رايونىنىڭ ئاساسىي قانۇن خاراكتېرىدىكى ئەڭ ئالىي قانۇنغا ئايلىنىپ، ئەنگلىيىنىڭ شياڭگاڭغا ئۆزاق مۇددەت مۇستەملىكىچىلىك ھۆكۈمرانلىق قىلىشىدىكى تۈپ قانۇنى «ئەنگلىيە پادىشاھنىڭ ئەمرى- يارلىقى» ۋە «پادىشاھ ئوردىسىنىڭ پەرمانى» ئورنىنى باسىدۇ، «ئىگىزلىك قانۇن» ئارقىلىق شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ تۈزۈمى ۋە ئاساسىي فاكتور، سىياسەتلىرى بەلگىلىنىدۇ.

- جۇڭگونىڭ بەش يۈلتۈزلۇق قىزىل بايرىقى شياڭگاڭنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا لەپىلدەيدۇ. ئەنگلىيىنىڭ « ✱ » بەلگىلىك بايرىقى ھۆكۈمەت بىنالىرى ئالدىدا ۋە ھەر خىل ھۆكۈمەت تەرەپ سورۇنلىرىدا قايتا كۆرۈنمەيدىغان بولىدۇ، سېرىس گۈلنىڭ ئاساسىي سېخىما قىلغان يېڭى ئالاھىدە رايون بايرىقى، رايون بەلگىسى كونا «شياڭگاڭ بايرىقى»، «شياڭگاڭ بەلگىسى»نىڭ ئورنىنى باسىدۇ.

- شياڭگاڭلىقلار كۆرسەتكەن، مەركىزىي ھۆكۈمەت ۋەزىپىگە تەينىلىگەن ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ تۇنجى ئەمەلدارى دۇڭ جېەنخۇا مەمۇرىي ھوقۇقىنى يۈرگۈزۈشكە باشلايدۇ. ئەنگلىيە پادىشاھى تەينلەپ ئەۋەتكەن «شياڭگاڭ ۋالىسى» پەيدىنپەي تارىخىي ئاتالغۇغا ئايلىنىپ قالىدۇ.

- جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى شياڭگاڭغا كىرىپ، شياڭگاڭدا تۇرۇشلۇق ئەنگلىيە ئارمىيىسىنىڭ بارلىق ئەسلىھەلىرىنى تۆتكۈزۈۋالىدۇ.

- شياڭگاڭنىڭ مۇداپىئە ھوقۇقى ۋە دىپلوماتىيە ھوقۇقى لوندوندىن بېيجىڭغا قايتىپ كېلىدۇ.

- ئالاھىدە مەمۇرىي رايون ئەمەلدارلىرى، مەمۇرىي كېڭەش ئەزالىرى، قانۇن چقىرىش كېڭىشىنىڭ رەئىسى، ھۆكۈمەتنىڭ ئاساسلىق ئەمەلدارلىرى، ئاخىرقى سوت مەھكىمىسى، ۋە ئالىي سوت مەھكىمىسىنىڭ باش سوتچىسى چەت ئەلدە تۇرۇش ھوقۇقى بولمىغان شياڭگاڭنىڭ مەڭگۈلۈك ئاھاللىرى ئىچىدىكى جۇڭگو پۇقرالىرىدىن بولىدۇ، ئىلگىرىكى ئەنگلىيلىكلەر ئاساسلىق ۋەزىپىلەرنى ئۈستىگە ئالىدىغان ئەھۋال ئۆزگىرىدۇ.

- «نېگىزلىك قانۇن»دا ئېتىراپ قىلىنمىغان ئەنگلىيە مەبلىغى ئاساسىدىكى مالىيە گۇرۇھلىرىنىڭ بەزى مۇستەملىكىچىلىك خاراكتېرىدىكى ئىمتىيازلىرى يوقىلىدۇ (جۇڭگو- ئەنگلىيە قوشما بايانىتىغا ئۇيغۇن كېلىدىغان ئەنگلىيە مەبلىغى مەنپەئىتى يەنىلا ساقلاپ قېلىنىدۇ).

- مۇستەملىكىچىلىك يوقىلىدۇ، لېكىن كاپىتالىستىك شياڭگاڭ ساقلاپ قېلىنىدۇ، بۇ يىل 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن كېيىن «بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم بولۇش» ، «شياڭگاڭلىقلار شياڭگاڭنى ئىدارە قىلىش» سىياسىتى ۋە قانۇنىنىڭ كاپالەتلەندۈرۈشى ئارقىسىدا سىلىق يول بىلەن قايتىپ كېلىش ئىشقا ئاشۇرۇلىدۇ.

(«تەرجمان گېزىتى»دىن)

شياڭگاڭ ئىقتسادىنىڭ دۇنياداكى رەت تەرتىپى

دۇنيادا بىرىنچى

△ ئودا ئۇچ يىل دۇنياداكى ئىقتسادي جەھەتتە ئەڭ ئەركىن رايون بولۇپ باھالانغان.

△ دۇنيا بويىچە توپ قاچىلاش ساندۇقى ئەڭ كۆپ كىرگۈزۈلىدىغان - چىقىرىلىدىغان پورت.

△ ھەر شاري بويىچە قول سائىتى ئەڭ كۆپ ئېكسپورت قىلىنىدىغان جاي.

△ ئويۇنچۇقنىڭ ئومۇمي ئېكسپورت مىقدارى ھەر شاري بويىچە ئەڭ ئالدىنقى قاتاردا تۇرىدۇ.

دۇنيادا ئىككىنچى

△ ئايرودروم سىستېمىسىدىكى مال تۇرىدۇ.

دۇنيا بويىچە ئوتتۇنچى

△ ھەر شاري بويىچە سىرتقا يۈزلىنىپ بۇاستە سالىدىغان مەبلەغنىڭ 4 - چوڭ مەنبەسى.

△ ھەر شاري بويىچە 4 - چوڭ ئالتۇن سودىسى بازىرى.

△ ھەر شاري بويىچە 4 - چوڭ قممەتلىك ئۇنچە - مەرۋايىت ئېكسپورت قىلىنىدىغان جاي.

△ ھەر شاري بويىچە 4 - چوڭ مەتبەئە مەركىزى.

بويىچە 7 - ئورۇندا تۇرىدۇ، كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان مىقدارى بويىچە ھېسابلىغاندا، شياڭگاڭدا كىشى بېشىغا 9000 دوللاردىن ئېشىپ، ھەر شاري بويىچە 2- ئورۇندا تۇرىدۇ.

تۇغۇندى سايمانلار بازىرى ھازىر دۇنيا بويىچە 7 - ئورۇندا تۇرىدۇ.

دۇنيادا سەككىزىنچى

△ دۇنيا بويىچە 8 - چوڭ سودا رايونى، 1996 - يىلى ئىمپورت - ئېكسپورت ئومۇمي سوممىسى 380 مىليارد دوللارغا

21 - ئەسىرگە قەدەم قويغاندا مەملىكىتىمىز نوپۇس جەھەتتىكى ئالتە چوڭ مەسىلىگە دۇچ كېلىدۇ

جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىدىكى ئالىملار 21 - ئەسىردە جۇڭگو نوپۇس جەھەتتە ئالتە چوڭ مەسىلىگە دۇچ كېلىدۇ، دەپ ئۇنتۇرىغا قويىدى.

1) 2050 - يىلىغا بارغاندا جۇڭگونىڭ 4) ئەر - ئاياللار جىنسىي ئايرىمىسى بويىچە ئۇستۇنلۇك تالىشىش مەسىلىسى ئۇزۇنغىچە مەۋجۇت بولۇپ، 2000 - يىلىغا بارغاندا جۇڭگو نوپۇسىدىكى ئەر بىلەن ئاياللىنىڭ نىسبىتى 100:125 بولۇپ، كەلگۈسىدە كىشىلەرنىڭ نىكاھ ۋە ئائىلە

2) 65 ياشتىن يۇقىرىلارنىڭ سانى تېز كۆپىيىپ، قېرىلىشىش مەسىلىسى ئاستا - ئاستا 21 - ئەسىرنىڭ دەسلەپكى يېرىمىدىكى مۇھىم ئىجتىمائىي مەسىلە بولۇپ قالىدۇ.

3) جەمئىيەت باقىدىغان كىشىلەرنىڭ سانى

1) 2050 - يىلىغا بارغاندا جۇڭگونىڭ ئۇمۇمىي نوپۇسى 1 مىليارد 600 مليوندىن ئېشىپ كېتىدۇ. ئۇ يۇرۇشلىشىكەن مۇئەسسەسلەرگە زور بېسىم ئېلىپ كېلىدۇ.

3) جەمئىيەت باقىدىغان كىشىلەرنىڭ سانى ئۇمۇمىي نوپۇسنىڭ كۆپ قىسمىنى ئىگىلەيدۇ، ئىشسىزلار مەسىلىسى 21 - ئەسىردىكى جۇڭگونى قاپلايدۇ.

نوپۇسىدىكى ئەر-ئايال نىسبىتى 100:125 بولۇپ، كەلگۈسىدە كىشىلەرنىڭ نىكاھ ۋە ئائىلە تۇرمۇشىغا ئېغىر تەسىر كۆرسىتىدۇ.

5) نوپۇس ساپاسىنىڭ كەلگۈسىدىكى ئىقتىساد ۋە جەمئىيەتنىڭ تەرەققىياتىغا ماسلىشىشى تەس بولىدۇ.21 - ئەسىردە جۇڭگو 200 مليون ساۋاتسىزى بىلەن زامانىۋىلاشقان زور ئىشلەپچىقىرىش بىلەن شۇغۇللىنىشتەك ئېغىر يۈكنى زىممىسىگە ئالىدۇ.

6) ياش ئەر - خوتۇنلارنىڭ تۇرمۇش يۈكى ناھايىتى ئېغىرلايدۇ.ئۇلار ئىككى جۇپ ئاتا-ئانىنى ۋە بىر پەرزەنتنى بېقىشنى ئۈستىگە ئالىدۇ.

(«تەرجىمان گېزىتى»دىن)

△ يەر شارى بويىچە 4 - چوڭ مەتبەئە مەركىزى.

دۇنيادا بەشىنچى

△ تاشقى پىرىۋوت بازىرىنىڭ سوممىسى دۇنيا بويىچە 5- ئورۇندا تۇرۇپ، يەر شارى بويىچە سودا سوممىسىنىڭ % 7نى ئىگىلەيدۇ.

△ بانكنىڭ تاشقى كەسپىي ئۇمۇمىي سوممىسى جەھەتتە يەر شارى بويىچە 5 - ئورۇندا تۇرىدۇ

دۇنيا بويىچە يەتتىنچى

△ تاشقى پىرىۋوت زاپىسى يەر شارى

دۇنيادا ئىككىنچى

△ ئايرودرومىنىڭ خەلقئارادىكى مال توشۇش مىقدارى يەر شارى بويىچە 2 - ئورۇندا تۇرىدۇ.

△ كىيىم - كېچەك ئۇمۇمىي ئېكسپورتى جۇڭگونىڭ ئىچكى جايلىرىدىن قالسلا، يەر شارى بويىچە 2 - ئورۇندا تۇرىدۇ.

دۇنيادا ئۈچىنچى

△ يەر شارى بويىچە ئەڭ رىقابەت كۈچىگە ئىگە 3 - شەھەر دېگەن شۆھرەتنى بار.

△ ئايرودرومىنىڭ يولۇچى توشۇش مىقدارى دۇنيا بويىچە 3 - ئورۇندا

1996 - يىلى ئۇمىپورت - ئېكسپورت ئۇمۇمىي سوممىسى 380 مليارد دوللارغا يەتتى.

△ پاي چېكى بازىرىدىكى پاي چېكىنىڭ ئۇمۇمىيقىممىتى 1996 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا 441 مليارد دوللار بولۇپ، يەر شارى بويىچە 8 - ئورۇندا تۇردى.

دۇنيادا توققۇزىنچى

△ دۇنيا بويىچە 9 - چوڭ مۇلازىملىق سودىسى ئېكسپورت رايونى بولۇپ، يىللىق ئېكسپورت ئۇمۇمىي سوممىسى 37 مليارد 400 مليون دوللارغا يېتىدۇ.

(«تەرجىمان گېزىتى»دىن)

ئەدەپلىي ساقلىنىشقا مۇناسىۋەتلىك ئىشلار

1996 - يىلى 12 - ئاينىڭ 3 - كۈنى «خەلقئارا مېيىپلەر كۈنى» ئىدى. شۇ كۈنى ۋۇ ۋېنباۋ ئۆزى يالغۇز بېيجىڭنىڭ غەربىي شەھەر ئەتراپى رايونىدىن يولغا چىقىپ، پايتەختە مۇزېيغا كېلىپ بېيجىڭ مېيىپلەر رەسىم كۆرگەزمىسىنى كۆردى. ئۇ هايا جانلانغان هالدا مۇخبىرغا: «مەن يول بويى نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ ياردىمىگە ئېرىشتىم. مېيىپلەرنىڭ يول يۈرۈشىمۇ بارغانسېرى ئوڭايلىشىپ قاپتۇ» دېدى. بېيجىڭ شەھىرى 1991 - يىلى مېيىپلەر ماڭىدىغان تۆنجى يولنى ياسىدى، هازىرغىچە 160 كىلومېتر مېيىپلەر يولى ياسىلىپ بولدى.

بارغانسېرى كۆپ كىشىلەر مېيىپلەرگە ياردەم بېرىشنى بىر خىل مەسئۇلىيەت، گۈزەل ئەخلاق، مەدەنىيەتلىك بولۇشنىڭ سىمۋولى دەپ قارىماقتا.

جۇڭگو مېيىپلەر كۆپ دۆلەتلەرنىڭ بىرى. مەملىكەت بويىچە 60 مليون مېيىپ بولۇپ، ئوتتۇرا هېساب بىلەن هەر 20 ئادەمگە بىردىن ياكى هەر بەش ئائىلىگە بىردىن مېيىپ توغرا كېلىدۇ.

مەملىكەت بويىچە ئۆزىنەك ئېلىپ تەكشۈرۈلگەن ماتېرىيالدا ئىسپاتلىنىشچە، مېيىپلەرنىڭ ئىچىدە 14 ياشتىن تۆۋەنلەر % 16 نى ئىگىلەيدىكەن، ئۇلار ئەسلىگە كەلتۈرۈش ۋە ئىقتىدارىنى چېنىقتۇرۇشقا جىددىي ئېھتىياجلىق ئىكەن. ئەمەلىيەتتە ئۇلار سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش مەشقى بىلەنلا بۇرۇنراق شۇغۇللانسا، بىر قىسىم ئىقتىدارىنى ئەسلىگە كەلتۈرگىلى بولىدىكەن. 15 ياشتىن 59 ياشقىچە بولغان مېيىپلەرنىڭ % 44 نى ئىگىلەيدىكەن، بۇ مېيىپلەرنىڭ مېيىپلىك دەرىجىسى ئانچە ئېغىر بولمىغاچقا، ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدىكى ئەمگەك قىلىش ئىقتىدارىغا ئىگە ئىكەن. ئۇلار كەسپىي مەشق قىلىشى كېرەك. 60 ياشتىن يۇقىرى مېيىپلەر % 40 نى ئىگىلەيدىكەن. ئۇلارنىڭ كۆپىنچىسى ياشىنىپ قالغاچقا، بەزى كېسەللىكلەرگە گىرىپتار بولغان يەكى ئىقتىدارى ئاجىزلاشقان. بۇلارنىڭ ئىچىدىكى بىر قىسمى يالغۇز، تۇرمۇشى كاپالەتكە ئىگە ئەمەس، شۇڭا ياشانغانلار سۈغۇرتىسى، داۋالىنىش قاتارلىق مەسىلىلەردە جەمئىيەتنىڭ كۆڭۈل بۆلۈشىگە موهتاج.

مېيىپلەر ئىشىنىڭ تەرەققىياتىغا ئەگىشىپ، مېيىپلەرنىڭ نورمال ئادەملەرگە ئوخشاش جەمئىيەتكە، تۇرمۇشقا قاتنىشىش ئارزۇسى كۈچلۈك بولماقتا. مەملىكەت بويىچە ئۆرنەك ئېلىپ تەكشۈرۈشكە قارىغاندا، كۈندىلىك تۇرمۇشتا كىشىلەر بىلەن ئارىلىشىش ئىقتىدارى بارلار % 93.3 كە يېتىدىكەن. ئارىلىشالمايدىغانلار % 6.7 ئىكەن.

مېيىپلەر باسما زاۋۇتى.

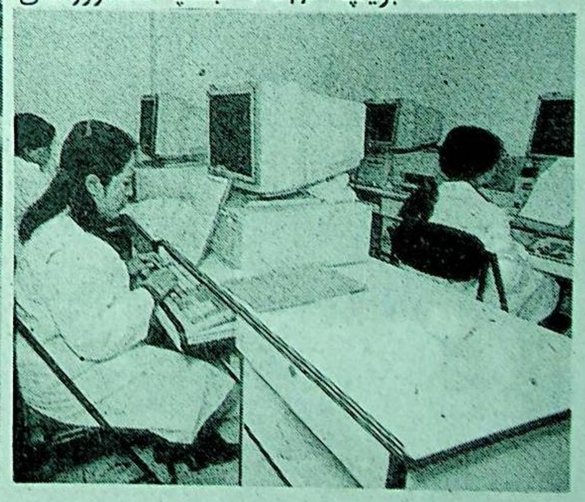

بېيجىڭ ئورۇندۇقتا ئولتۇرۇپ ۋاسكېتبول ئويناش كومانداسى مەشىق قىلماقتا.

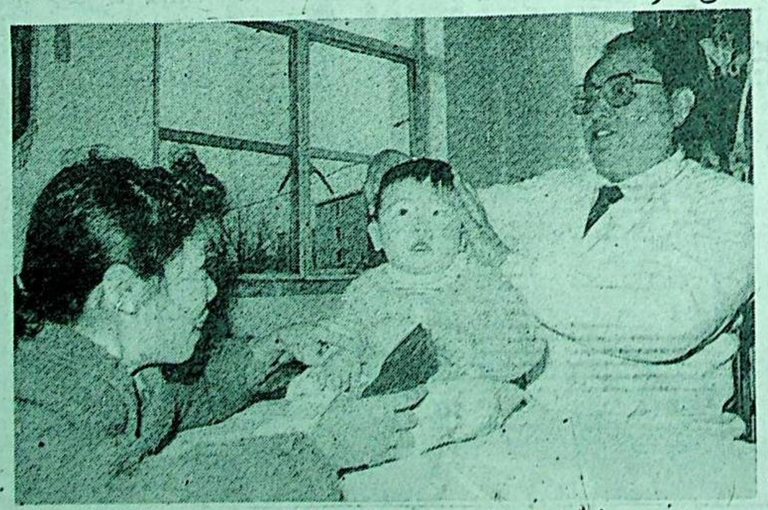

بېيجىڭ شەھەرلىك ئۆۋۈلاش دوختۇرخانىسىنىڭ ئەما دوختۇرى بالىلاردىكى پالەچ كېسەللىكىنى داۋالماقتا.

(«بۇگۈنكى جۇڭگو ژۇرنىلى»دىن)

جۇڭگو ھەرقايسى دۆلەتلەر بىلەن مۇھىت ئاسراش جەھەتتە ھەمكارلىقنى كۈچەيتىشنى ئۈمىد قىلىدۇ

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، تورۇنتو، (كانادا) 9- ئىيۇن تېلېگراممىسى: جۇڭگو دۆلەت مۇھىت ئاسراش ئىدارىسىنىڭ باشلىقى شې جىنخۇا بۈگۈن تورۇنتودا مۇنداق دېدى: جۇڭگو مۇھىت ئاسراشقا يۇكسەك ئەھمىيەت بېرىدۇ ھەم كانادانى ئۆز ئىچىگە ئالغان ھەرقايسى دۆلەت بىلەن مۇھىت ئاسراش ساھەسىدىكى ھەمكارلىقنى كۈچەيتىشنى ئۈمىد قىلىدۇ.

شې جىنخۇا تورونتودا ئاسىيا - تىنچ ئokيان رايونى مۇھىت ئاسراش ساھەسىدىكى ھەمكارلىق ۋە تەرەققىيات تەشكىلاتىغا ئەزا دۆلەتلەرنىڭ مۇھىت مىنىستىرلىرى يىغىنىغا قاتنىشىۋاتىدۇ. ئۇ كانادا - جۇڭگو سودا مۇدىرىيىتىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن تورونتو شەھىرىدىكى مۇھىت ئاسراش ساھەسىدىكى ھەرگە جۇڭگونىڭ ھازىرقى مۇھىت ئاسراش ئەھۋالىنى تونۇشتۇردى.

شې جىنخۇا مۇنداق دېدى: جۇڭگو ھۆكۈمىتى يېقىنقى بىر نەچچە يىلدا قانۇن ۋە مەمۇرىي ۋاستىلەر ئارقىلىق مۇھىت ئاسراشنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، بۇلغىنىشنى تۆۋەنلىتىش قۇرۇلۇشىنى يولغا قويدى، مۇھىت ئاسراشقا سېلىنىدىغان سېلىنمىنى كۆپەيتتى. شې جىنخۇا: 1996 - يىلىدىن 2000 - يىلىغىچە بولغان بىر نەچچە يىلدا جۇڭگونىڭ مۇھىت ئاسراشقا سالىدىغان مەبلىغى 450 مىليارد يۈەنگە يېتىشى مۇمكىن، دېدى.

شې جىنخۇا مۇنداق دېدى: جۇڭگو مۇھىت ئاسراش جەھەتتە ئاساسەن ئۆز كۈچىگە تايىنىۋاتىدۇ، شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئۇ باشقا دۆلەتلەرنىڭ مەبلەغ، تېخنىكا قاتارلىق جەھەتلەردە قوللىشىنى قارشى ئالىدۇ، كانادانى ئۆز ئىچىگە ئالغان ھەرقايسى دۆلەت بىلەن مۇھىت ئاسراش ساھەسىدىكى ھەمكارلىقنى كۈچەيتىشنى ئۈمىد قىلىدۇ.

رانالى: ئاسىيا - تىنچ ئوكيان دۆلەتلىرى كامبودژنىڭ مۇقىم بولۇشىنى ئۈمىد قىلىدۇ، دېدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، جېنېۋېن، 8- ئىيۇن تېلېگراممىسى: كامبودژا پادىشاھلىقى ھۆكۈمىتىنىڭ 1- باش ۋەزىرى رانالى بۈگۈن كەچتە بۇ يەردە مۇنداق دېدى: شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ئىتتىپاقىغا ئەزا دۆلەتلەر كامبودژىنىڭ تىنچ ۋە مۇقىم بولۇشىنى ئۈمىد قىلىدۇ.

رانالى يالاڭىيا يايتەختى كۇئالالۇمپۇردا ئۆتكۈزۈلگەن ئاسىيا - تىنچ ئوكيان دۆلەتلىرى باشلىقلىرىنىڭ يۇمۇلاق ئۈستەل يىغىنىغا قاتناشقاندىن كېيىن جېنېۋېنگە قايتىپ كەلگەندە ئايرودرومدا مۇخبىرلارغا ئاسىيا - تىنچ ئوكيان دۆلەتلىرى شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ئىتتىپاقىنىڭ كامبودژا، لائوس ۋە بىرمىنى ئەزالىققا قوبۇل قىلغانلىقىنى قارشى ئالدى دېدى. رانالى مۇنداق دېدى: شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ئىتتىپاقىغا ئەزا دۆلەتلەر قاتارلىق ئەترابتىكى دۆلەتلەر كامبودژىنىڭ تىنچ ۋە مۇقىم بولۇشىنى ئۈمىد قىلىدۇ.

ئامېرىكا - ياپونىيە «مۇداپىئە ھەمكارلىقى قېلىنماسلىغا تۆۋەنتىش كىرگۈزۈش توغرىسىدىكى ئوتتۇرا مەزگىللىك دوكلات»نى تەستىقلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋاشىنگتون، 8- ئىيۇن تېلېگراممىسى: ئامېرىكا ۋە ياپونىيە ھۆكۈمەتلىرى مۇشۇ ئاينىڭ 7 - كۈنى ھاۋايدا ئېچىلغان مۇداپىئە ھەمكارلىقى گورۇپپىسى كۆمىتېتىنىڭ يىغىنىدا يارىغ، ئوق - دورا يەتكۈزۈپ بەرگەندىن باشقا، ئامېرىكا قوشۇنلىرىنى ياپونىيىنىڭ خەلق ئاۋىئاتسىيە ئايرودرومى، پورت ۋە ھەربىي مۇئەسسەسىلەر بىلەن تەمىن ئېتىدۇ، ئامېرىكىنىڭ ئۇرۇش يارىغىلىرى قاتارلىق ھەربىي ماتېرىياللارنى ياپونىيىدە ساقلاشقا قوشۇلدى. ئامېرىكا ھۆكۈمىتى ياپونىيىنىڭ ئۆز مۇداپىئە كۈچلىرىنى ئىشلىتىپ ئامېرىكا ئارمىيىسىنىڭ ئۇرۇش يارىغىلىرىنى ئېلىپ ماڭىشىغا ياردەم بېرىشىنى ئۈمىد قىلىدۇ.

قىلىدۇ، مەلۇم ئەھۋالدا ياپونىيە قوغدىنىش قىسملىرى ئۇرۇشقا بۇۋاستە قاتناشسا بولىدۇ.

بۇ يەردىكى جامائەتچىلىك شۇنىڭغا دىققەت قىلىدىكى، مەزگىللىك دوكلاتتا

گورۇپپىنىڭ زۇڭلىسى لى پېڭ مۇشۇ ئاينىڭ 10-كۈنى جۇڭنەنخەيدە ماكېدونىيە جۇمھۇرىيىتىنىڭ زۇڭتۇڭى گرېگوروۋ بىلەن كۆرۈشتى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ماكېدونىيە زۇڭتۇڭى بېيجىڭدا جۇڭگو مۇخبىرلىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 10 - ئىيۇن تېلېگراممىسى. جۇڭگودا زىيارەتتە بولۇۋاتقان ماكېدونىيە جۇمھۇرىيىتىنىڭ زۇڭتۇڭى گرېگوروۋ بۈگۈن چۈشتىن كېيىن بېيجىڭدا جۇڭگو مۇخبىرلىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا: مەن بۇ قېتىمقى زىيارەتتە جۇڭگو رەھبەرلىرى بىلەن ئۇتكۇزگەن سۆھبىتىمدىن «ئىنتايىن مەمنۇن» دېدى.

گرېگوروۋ مۇنداق دېدى: ئىككى تەرەپ ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتىنى ناھايىتى ياخشى دەپ ھېسابلىدۇق، ئىككى دۆلەت بىر - بىرىگە ئىشىنىپ، بىر - بىرىنى قوللاپ كەلدى ھەم مۇشۇ دوستلۇق مۇناسىۋىتىنى يەنمۇ كۈچەيتىشكە بەل باغلىدى. جۇڭگو ماكېدونىيىنىڭ ياخشى ھەمراھى، دوستى، ھەمكارلىقتىكى مۇھىم شېرىكى. بىز ئىككى دۆلەت ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەتنى يۇقىرى سەۋىيىگە كۆتۈرۈشكە تەييار. ماكېدونىيە جۇڭگو بىلەن بولغان ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇشنى ناھايىتى خالايدۇ. جۇڭگو شىركەتلىرى ۋە كارخانىلىرىنىڭ ماكېدونىيىگە بېرىپ ھەمكارلىشىشنى قارشى ئالىدۇ. ماكېدونىيە ھۆكۈمىتى بۇنىڭ ئۈچۈن پايدىلىق شارائىت يارىتىپ بېرىشنى خالايدۇ.

ئافرىقا بىرلىكى تەشكىلاتىنىڭ باش كاتىبى ئافرىقىنىڭ مۇقىملىقى ۋە تەرەققىياتىنى تەكىتلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، دارئېسسالام، 7- ئىيۇن تېلېگراممىسى. ئافرىقا بىرلىكى تەشكىلاتىنىڭ باش كاتىپى سېلىم مۇشۇ ئاينىڭ 7- كۈنى بۇ يەردە مۇنداق دېدى: ھازىر ئافرىقا دۇچ كېلىۋاتقان ئاساسىي خىرىس-سىياسىي مۇقىملىق ۋە ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇش مەسىلىسى.

سېلىم مۇنداق دېدى: ئافرىقا چوڭ قۇرۇقلۇقىنىڭ سىياسىي مۇقىملىقىنى قوغداش ئۈچۈن، ئافرىقا بىرلىكى تەشكىلاتى ھەرقانداق تەشكىلات ياكى گۇرۇھنىڭ ئافرىقىدىكى خەلق سايلىغان ھەرقانداق ھۆكۈمەتنى ئاغدۇرۇشىغا قەتئىي قارشى تۇرىدۇ.

ئۇ مۇنداق دېدى: «بىز ئافرىقىدىكى سىياسىي ئۆزگىرىش قىلىش شامىلىنى توسىشىمىز لازىم.» ئۇ مۇنداق دېدى: ئافرىقا بىرلىكى تەشكىلاتى قالدۇرمايدۇ.

سېلىم ئافرىقا ھازىر دۇچ كېلىۋاتقان تۆۋەندىكى مەسىلە - ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇش مەسىلىسى دەپ قارىدى. ئۇ مۇنداق دېدى: «ئافرىقىنى دۇنيا ئىقتىسادىي ساھەسىدە بىر ئورۇنغا ئىگە قىلىش ئۈچۈن، «ئافرىقا ئىقتىسادىنى بىرگەۋدىلەشتۇرۇش مەسلىسىگە ئىستايىدىل مۇئامىلە قىلىشىمىز لازىم» ، «ئافرىقا بىرلىكى تەشكىلاتى بۇ جەھەتتە جەنۇبىي قىسىم ئافرىقىدا ئورتاق گەۋدىنى راۋاجلاندۇرۇش، شەرقىي جەنۇبىي ئافرىقا ئورتاق بازىرى ۋە غەربىي ئافرىقا دۆلەتلىرى ئىقتىسادىي ئورتاق گەۋدىسى قاتارلىق رايون خاراكتېرلىك ئىقتىسادىي تەشكىلاتلارنى قوللاشنى كۈچەيتىدۇ.»

باراك ئىسرائىلىيە لىبېرمان-ستالار پارتىيىسىنىڭ رەئىسلىكىگە سايلاندى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، يېرۇسالېم خەۋىرى. ئىسرائىلىيە رادىئوسىنىڭ بۈگۈنكى ئاگلىتىشىغا قارىغاندا، ئىسرائىلىيە لىبېرمان-ستالار پارتىيىسىنىڭ نۆۋەتتە ئالمىشىپ سايلىمدا لىبېرمان-ستالار پارتىيىسىدىن بولغان پارلامېنت ئەزاسى ئېھۇد باراك سوتسىيالىستلار پارتىيىسىنىڭ رەئىسلىكىگە سايلاندى.

باراك 1942 - يىلى شىمال - خاشا رونكىبۇستا تۇغۇلغان، ئامېرىكىنىڭ كالىفورنىيە شتاتىدىكى ستانفورد ئۇنىۋېرسىتېتىدا ئوقۇغان. 1991 - يىلى قىلغانلىقىنى تەبرىكلىدى.

ماۋزۇ خەۋەرلەر

- لى پېڭ ماكېدونىيە زۇڭتۇڭى بىلەن كۆرۈشتى
- چياۋشى ماكېدونىيە زۇڭتۇڭى بىلەن كۆرۈشتى
- رۇڭ يىرېن ئومان سولتانلىقىغا پەۋقۇلئاددە ۋەكىلى بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

كېسسىنگېر: جۇڭگوغا سوۋېتنى ئېتىبار بېرىشكە قارشى تۇرۇش ئامېرىكىنىڭ مەنپەئىتىگە ئۇيغۇن ئەمەس، دەپ ھېسابلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋاشىنگتون، 9- ئىيۇن تېلېگراممىسى. ئامېرىكىنىڭ سابىق دۆلەت كاتىپى كېسسىنگېر يېقىندا كولومبىيە رادىئو شىركىتى مۇخبىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا: جۇڭگوغا سوۋېتنى ئېتىبار بېرىشكە قارشى تۇرۇش ئامېرىكىنىڭ دۆلەت مەنپەئىتىگە ئۇيغۇن ئەمەس، دېدى.

كېسسىنگېر بۇ رادىئو شىركىتى بۈگۈن ئاگلاتقان زىيارەت پروگراممىسىدا مۇنداق دېدى: سوۋېتنى ئېتىبار بېرىش ئەمەلىيەتتە نورمال سودا مۇناسىۋىتى. ھازىر دۇنيادا پەقەت ئالتە دۆلەتلا مۇشۇ سودا ئورنىدىن بەھرىمەن بولالمايۋاتىدۇ. شۇڭا جۇڭگوغا سوۋېتنى ئېتىبار بېرىشنى رەت قىلغانلىق دۇنيادىكى نوپۇسى ئەڭ كۆپ دۆلەتنى چەتكە قاقماقلىق. بۇ خىل ئۇسۇل «ئامېرىكىنىڭ دۆلەت مەنپەئىتىگە زىيانلىق»، چۈنكى ئامېرىكا - جۇڭگو مۇناسىۋىتى ئاسىيانىڭ مۇقىملىقىنىڭ ئاچقۇچى.

كېسسىنگېر يەنە ئاتالمىش «جۇڭگو تەھدىتى نەزەرىيىسى»گە رەددىيە بېرىپ، جۇڭگونى «تاجاۋۇزچى دۆلەت» دەپ قاراش ئىنتايىن خەۋپلىك، دەپ ھېسابلىدى.

كېسسىنگېر شىياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتۇرۇپ كېلىنىشى ئۈستىدە توختالغاندا: جۇڭگو «بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم بولۇش» فاكتىجىنى ئىزچىللاشتۇرىدۇ، شياڭگاڭ سىلىق ئۆتىدۇ، دەپ ھېسابلىدى.

هاۋايدا ئېچىلغان مۇداپىئە ھەمكارلىقى گۇرۇپپىسى كومىتېتىنىڭ يىغىنىدا «ئامېرىكا- ياپونىيە ھەمكارلىقى قىلىنىۋاتقان ئۆزگىرىش كىرگۈزۈش توغرىسىدىكى ئوتتۇرا مەزگىللىك دوكلات»نى تەستىقلىدى ۋە ئىلان قىلدى. دوكلاتتا ياپونىيە قوغدىنىش قىسمىلىرىنىڭ رولىنى كېڭەيتىش بىلەن ھەم ياپونىيە بىلەن ئامېرىكىنىڭ مۇداپىئە ھەمكارلىقىنى كۈچەيتىشنىڭ كونكرېت تەدبىرى ئوتتۇرىغا قويۇلدى. بۇ يەردىكى جامائەتچىلىك ياپونىيە ئەتراپىدا «كۈتۈلمىگەن» ئەھۋال يۈز بەرسە، ياپونىيەنىڭ ئامېرىكا قوشۇنلىرىغا ياردەم بېرىش دائىرىسى ياپونىيە زېمىنى ۋە ئۇرۇش رايونىغا يېقىن بولغان ياپونىيە ئەتراپىدىكى «ئوچۇق دېڭىز ۋە ئوتنىڭ ھاۋا بوشلۇقى»نى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ياپونىيە يەنە مېنىتازىلاش، ئاخبارات توپلاش قاتارلىق ھەرىكەتلەرگە قاتنىشىدۇ، شۇنداقلا ئامېرىكا بىلەن بىرلىشىپ 3- دۆلەتنى دېڭىزدا قامال ھەربىي مۇئەسسەسىلەر بىلەن تەمىن ئېتىدۇ، ئامېرىكىنىڭ ئۇرۇش پاراخوتلىرى ۋە ئايروپىلانلىرىنى رېمونت قىلىشىغا ياردەم بېرىدۇ، شۇنداقلا ياپونىيە ئۆز زېمىنىدا ئاپتېرىكا قوشۇنلىرىغا ئادەم ۋە ماددىي ئەشيا توشۇپ بېرىدۇ.

بۇ دوكلاتقا ئاساسەن، مۇبادا ياپونىيە ئەتراپىدا «كۈتۈلمىگەن» ئەھۋال يۈز بەرسە، ياپونىيەنىڭ ئامېرىكا قوشۇنلىرىغا ياردەم بېرىش دائىرىسى ياپونىيە زېمىنى ۋە ئۇرۇش رايونىغا يېقىن بولغان ياپونىيە ئەتراپىدىكى «ئوچۇق دېڭىز ۋە ئوتنىڭ ھاۋا بوشلۇقى»نى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ياپونىيە يەنە مېنىتازىلاش، ئاخبارات توپلاش قاتارلىق ھەرىكەتلەرگە قاتنىشىدۇ، شۇنداقلا ئامېرىكا بىلەن بىرلىشىپ 3- دۆلەتنى دېڭىزدا قامال ھەربىي مۇئەسسەسىلەر بىلەن تەمىن ئېتىدۇ، ئامېرىكىنىڭ ئۇرۇش پاراخوتلىرى ۋە ئايروپىلانلىرىنى رېمونت قىلىشىغا ياردەم بېرىدۇ، شۇنداقلا ياپونىيە ھەمكارلىقى قىلىنىۋاتقان كىرگۈزۈش تۈزىتىش ئېلىپ بېرىدۇ.

بۇ دوكلاتقا ئاساسەن، مۇبادا ياپونىيە ئەتراپىدا «كۈتۈلمىگەن» ئەھۋال يۈز بەرسە، ياپونىيەنىڭ ئامېرىكا قوشۇنلىرىغا ياردەم بېرىش دائىرىسى ياپونىيە زېمىنى ۋە ئۇرۇش رايونىغا يېقىن بولغان ياپونىيە ئەتراپىدىكى «ئوچۇق دېڭىز ۋە ئوتنىڭ ھاۋا بوشلۇقى»نى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ياپونىيە يەنە مېنىتازىلاش، ئاخبارات توپلاش قاتارلىق ھەرىكەتلەرگە قاتنىشىدۇ، شۇنداقلا ئامېرىكا بىلەن بىرلىشىپ 3- دۆلەتنى دېڭىزدا قامال ھەربىي مۇئەسسەسىلەر بىلەن تەمىن ئېتىدۇ، ئامېرىكىنىڭ ئۇرۇش پاراخوتلىرى ۋە ئايروپىلانلىرىنى رېمونت قىلىشىغا ياردەم بېرىدۇ، شۇنداقلا ياپونىيە ھەمكارلىقى قىلىنىۋاتقان كىرگۈزۈش تۈزىتىش ئېلىپ بېرىدۇ.

بۇ دوكلاتقا ئاساسەن، مۇبادا ياپونىيە ئەتراپىدا «كۈتۈلمىگەن» ئەھۋال يۈز بەرسە، ياپونىيەنىڭ ئامېرىكا قوشۇنلىرىغا ياردەم بېرىش دائىرىسى ياپونىيە زېمىنى ۋە ئۇرۇش رايونىغا يېقىن بولغان ياپونىيە ئەتراپىدىكى «ئوچۇق دېڭىز ۋە ئوتنىڭ ھاۋا بوشلۇقى»نى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ياپونىيە يەنە مېنىتازىلاش، ئاخبارات توپلاش قاتارلىق ھەرىكەتلەرگە قاتنىشىدۇ، شۇنداقلا ئامېرىكا بىلەن بىرلىشىپ 3- دۆلەتنى دېڭىزدا قامال ھەربىي مۇئەسسەسىلەر بىلەن تەمىن ئېتىدۇ، ئامېرىكىنىڭ ئۇرۇش پاراخوتلىرى ۋە ئايروپىلانلىرىنى رېمونت قىلىشىغا ياردەم بېرىدۇ، شۇنداقلا ياپونىيە ھەمكارلىقى قىلىنىۋاتقان كىرگۈزۈش تۈزىتىش ئېلىپ بېرىدۇ.

بۇ دوكلاتقا ئاساسەن، مۇبادا ياپونىيە ئەتراپىدا «كۈتۈلمىگەن» ئەھۋال يۈز بەرسە، ياپونىيەنىڭ ئامېرىكا قوشۇنلىرىغا ياردەم بېرىش دائىرىسى ياپونىيە زېمىنى ۋە ئۇرۇش رايونىغا يېقىن بولغان ياپونىيە ئەتراپىدىكى «ئوچۇق دېڭىز ۋە ئوتنىڭ ھاۋا بوشلۇقى»نى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ياپونىيە يەنە مېنىتازىلاش، ئاخبارات توپلاش قاتارلىق ھەرىكەتلەرگە قاتنىشىدۇ، شۇنداقلا ئامېرىكا بىلەن بىرلىشىپ 3- دۆلەتنى دېڭىزدا قامال ھەربىي مۇئەسسەسىلەر بىلەن تەمىن ئېتىدۇ، ئامېرىكىنىڭ ئۇرۇش پاراخوتلىرى ۋە ئايروپىلانلىرىنى رېمونت قىلىشىغا ياردەم بېرىدۇ، شۇنداقلا ياپونىيە ھەمكارلىقى قىلىنىۋاتقان كىرگۈزۈش تۈزىتىش ئېلىپ بېرىدۇ.

بۇ دوكلاتقا ئاساسەن، مۇبادا ياپونىيە ئەتراپىدا «كۈتۈلمىگەن» ئەھۋال يۈز بەرسە، ياپونىيەنىڭ ئامېرىكا قوشۇنلىرىغا ياردەم بېرىش دائىرىسى ياپونىيە زېمىنى ۋە ئۇرۇش رايونىغا يېقىن بولغان ياپونىيە ئەتراپىدىكى «ئوچۇق دېڭىز ۋە ئوتنىڭ ھاۋا بوشلۇقى»نى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ياپونىيە يەنە مېنىتازىلاش، ئاخبارات توپلاش قاتارلىق ھەرىكەتلەرگە قاتنىشىدۇ، شۇنداقلا ئامېرىكا بىلەن بىرلىشىپ 3- دۆلەتنى دېڭىزدا قامال ھەربىي مۇئەسسەسىلەر بىلەن تەمىن ئېتىدۇ، ئامېرىكىنىڭ ئۇرۇش پاراخوتلىرى ۋە ئايروپىلانلىرىنى رېمونت قىلىشىغا ياردەم بېرىدۇ، شۇنداقلا ياپونىيە ھەمكارلىقى قىلىنىۋاتقان كىرگۈزۈش تۈزىتىش ئېلىپ بېرىدۇ.

بۇ دوكلاتقا ئاساسەن، مۇبادا ياپونىيە ئەتراپىدا «كۈتۈلمىگەن» ئەھۋال يۈز بەرسە، ياپونىيەنىڭ ئامېرىكا قوشۇنلىرىغا ياردەم بېرىش دائىرىسى ياپونىيە زېمىنى ۋە ئۇرۇش رايونىغا يېقىن بولغان ياپونىيە ئەتراپىدىكى «ئوچۇق دېڭىز ۋە ئوتنىڭ ھاۋا بوشلۇقى»نى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ياپونىيە يەنە مېنىتازىلاش، ئاخبارات توپلاش قاتارلىق ھەرىكەتلەرگە قاتنىشىدۇ، شۇنداقلا ئامېرىكا بىلەن بىرلىشىپ 3- دۆلەتنى دېڭىزدا قامال ھەربىي مۇئەسسەسىلەر بىلەن تەمىن ئېتىدۇ، ئامېرىكىنىڭ ئۇرۇش پاراخوتلىرى ۋە ئايروپىلانلىرىنى رېمونت قىلىشىغا ياردەم بېرىدۇ، شۇنداقلا ياپونىيە ھەمكارلىقى قىلىنىۋاتقان كىرگۈزۈش تۈزىتىش ئېلىپ بېرىدۇ.

ئامېرىكا چېركاۋلارغا ئوت كېتىش دېلوسىنى تەكشۈرۈش دوكلاتىنى ئېلان قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋاشىنگتون، 8- ئىيۇن تېلېگراممىسى. ئامېرىكىدا چېركاۋلارغا ئوت كېتىش دېلوسىنى تەكشۈرۈش ئالاھىدە خىزمەت گۇرۇپپىسى بۈگۈن ئېلان قىلغان تەكشۈرۈش دوكلاتىدىن قارىغاندا، 1995- يىل 1- ئايدىن يۇ يىل 5- ئاينىڭ ئاخىرىغىچە ئامېرىكىدا 162 قاراتەنلىكلەر چېركاۋسىغا كۆيدۈرۈۋېتىلگەن. قاراتەنلىكلەر چېركاۋسىغا ئوت قويۇش ۋەقەسىنىڭ برمۇنچىسىنى ئاق تەنلىكلەر پەيدا قىلغان.

دوكلاتتا مۇنداق دېيىلدۇ: مۇشۇ مەزگىلدە ئامېرىكىدا جەمئىي 429 قېتىم چېركاۋغا ئوت كېتىش ۋەقەسى يۈز بەردى: 150 قېتىملىق ئوت كېتىش ئەنزىسگە چېتىشلىق 199 نەپەر گومانلىق جىنايەتچى قولغا ئېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدىكى 160 كىشى ئاق تەنلىك؛ جىنايەت بېكىتىلگەن 110 نەپەر گۇمانلىق جىنايەتچىنىڭ 94 نەپىرى ئاق تەنلىك.

لېكىن دوكلاتتىڭ يەكۈنىدە مۇنداق دەپ قارالدى: قارا تەنلىكلەر چېركاۋغا ئوت قويۇش جىنايى شۇملۇقىنىڭ ئاساسىي نىشان ئەمەس دەپ قارالدى. دوكلاتتا يەنە مۇنداق دېيىلدۇ: قارا تەنلىكلەر چېركاۋنى كۆيدۈرۈش رەڭلىك ئىرقلارغا قارىتىلغان «مەملىكەت خاراكتېرلىك سۇيىقەست» ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىدىغان بېتەرلىك دەلىل - ئىسپات يوق.

ۋاشىنگتوندا كۆيۈپ كەتكەن چېركاۋلارنى قايتا سېلىش خىزمىتى توغرىسىدا كېڭىشۋاتقان پوپلار يۇقىرىقى يەكۈنگە قوشۇلمىدى. ئۇلار: چېركاۋغا ئوت قويۇش ۋەقەسىنىڭ سەۋەبى ئىرقىي كەمسىتىش، رەڭلىك ئىرقلارغا قارىتىلغان تېررورلۇق ھەرىكەت دەپ قارىدى.

ئۆزبېكستان بالىلار باغچىسىدىكى ئويۇنچۇق ئويىنىش ئارقىلىق بالىلارغا قاتناش بىخەتەرلىكىگە دائىر بىلىملەرنى ئۆگىتىدۇ.

سۈرەتتە: ئەستايىدىللىق بىلەن ۋەزىيە ئۆتەۋاتقان كىچىك «قاتناش ساقچىسى»

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئافرىقىدىكى مۇساپىرلار مەسىلىسىنى ھەل قىلماي بولمايدۇ

مۇساپىرلار مەسىلىسى ئۆزاقتىن بۇيان ئافرىقا قىتئەسىنىڭ توسقۇن بولۇپ كەلدى. ب د ت نىڭ مۇساپىرلار ئىشلىرى بويىچە يۇقىرى دەرىجىلىك ۋالىيسى شۇيفالىڭ جېنىزىنىڭ تونۇگۇن ئاشكارىلىشىچە، ھازىر ئېتىراپ قىلىنغان ئافرىقا مۇساپىرى 5 مىليون 600 مىڭدىن ئارتۇق بولۇپ، يەر شارىدىكى 13 مىليوندىن ئارتۇق مۇساپىرنىڭ % 42 نى ئىگىلەيدىكەن.

ئافرىقا مۇساپىرلىرىنىڭ تارقىلىشى ناھايىتى كەڭ. ھازىر ئافرىقا چوڭ قۇرۇقلۇقىدىكى كۆپ ساندىكى دۆلەتلەردە چەت ئەل مۇساپىرلىرى بار. بەزى دۆلەتلەرگە چەت ئەل مۇساپىرلىرى ئېقىپ كىرسە، بەزى دۆلەتلەرنىڭ مۇساپىرلىرى چەت ئەلگە چىقىپ كەتمەكتە. مەسىلەن: زايىر يىغىۋالغان رۋاندا مۇساپىرى بىر مىليوندىن ئارتۇق بولۇپ، ھازىرغىچە ھەممىسى قايتىپ بولالمىدى؛ بۇلتۇر 9 - ئايدا زايىردا ئۇرۇش مالىمانچىلىق يۈز بەرگەندىن كېيىن، زايىرنىڭ بىر نەچچە يۈز مىڭ ئاھالىسى مۇساپىر بولۇپ كەتتى.

ئىقتىسادىنىڭ ئارقىدا قېلىشى ۋە ۋەزىيەتنىڭ داۋالغۇپ تۇرۇشى ئافرىقا مۇساپىرلىرى مەسىلىسى كېلىپ چىقىشنىڭ ئاساسىي سەۋەبى. ئافرىقىدىكى بىر مۇنچە دۆلەتلەرنىڭ يېزا ئىگىلىك ئاھالىسى كۆپ، ئىشلەپچىقىرىش ئۇسۇلى قالاق. ئۇلار تەبىئەتكە تايىنىپ جان باقىدۇ. تەبىئىي ئاپەت يۈز بەرسلا يېزا ئىگىلىكىنىڭ ھوسۇلى كېمەيىپ كېتىپ، زور تۇرکۈمدىكى مۇساپىرلار قەھەتچىلىك دەستىدىن چەت ئەلگە قاچىدۇ. سوغۇق مۇناسىۋەتلەر ئۇرۇشى مەزگىلىدە ئافرىقىدىكى بەزى دۆلەتلەر سوغۇق مۇناسىۋەتلەر ئۇرۇشىنىڭ جەڭ مەيدانى بولغان. بۇنىڭدىن كېلىپ چىققان مۇساپىرلار مەسىلىسى ھازىرغىچە تەلتۆكۈس ھەل بولمىدى. غەرب ئالدىنقى يىللاردا ئافرىقا دۆلەتلىرىنىڭ ئەھۋالىغا قارىماي، ئاتالمىش كۆپ پارتىيە دېموكراتىيىسى تۈزۈمىنى تېگىپ، بىر مۇنچە دۆلەتلەرنىڭ سىياسىي ۋەزىيىتىنى داۋالغۇتۇۋەتتى، ھەتتا زور كۆلەملىك قەبىلىلەر توقۇنۇشى ۋە ئىچكى ئۇرۇشنى پەيدا قىلدى. مەسىلەن: بۇرۇندى ۋە رۋاندادا غەربچە دېموكراتىيە يولغا قويۇلغاندىن كېيىن، كەينى- كەينىدىن قەبىلىلەر قىرغىنچىلىقى يۈز بەردى. 1993 - يىلى بۇرۇندىدىن 700 مىڭدىن ئارتۇق مۇساپىر سىرتقا قېچىپ كەتتى، 1994 - يىلى رۋاندادىن قوشنا ئەلگە قېچىپ كەتكەنلەر ئۇچ مىليوندىن ئاشتى.

مۇساپىرلارنىڭ كۆپىيىپ كېتىشى ئافرىقىدىكى بىر مۇنچە دۆلەتلەرنىڭ سۇ، يېمەكلىك ۋە دورا بىلەن تەمىنلەش جەھەتتىكى سىلىقىنى ئېغىرلاشتۇرۇۋېتىپلا قالماستىن، بۇ دۆلەتلەردە ئىشسىزلار نىسبىتىنى ئاشۇرۇۋەتتى، مۇھىت ئۇپىتىنى تۆۋەنلىتىۋەتتى، جەمئىيەت ئامانلىقى ۋە جامائەت تازىلىقىنى يامانلاشتۇرۇۋەتتى. بۇلار ئىقتىسادىي قېينچىلىقنى ئاشۇرۇۋەتتى، سىياسىي ۋەزىيەتنىڭ مۇقەملىقىغا دەخلى يەتكۈزدى.

ب د ت نىڭ مۇساپىرلار ئىشلىرى بويىچە يۇقىرى دەرىجىلىك ۋالىيسى ئىش بېجىرىش ئورنىنىڭ تىرىشىشىبىلەن خەلقئارا جەمئىيەت ئافرىقا مۇساپىرلىرى مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن كۆپلەپ ياردەم بەردى، ئافرىقا دۆلەتلىرىمۇ ئۆزلىرىنىڭ كونكرېت ئەھۋاللىرىغا ئاساسەن خىلمۇ خىل تەدبىرلەرنى قوللىنىپ مۇساپىرلارنى قايتۇردى ياكى ئورۇنلاشتۇردى. مۇساپىرلار چىققان دۆلەتلەر ئۇرۇش مالىمانچىلىقى ئايىغلىشىپ، سىياسىي ۋەزىيەت مۇقەملاشقاندىن كېيىن، ۋەتەنگە قايتىپ كەلگەن مۇساپىرلارنى ئاكتىپ قوبۇل قىلدى ۋە ئورۇنلاشتۇردى.

مۇساپىرلار مەسىلىسىنى تۈپتىن ھەل قىلىش ئۈچۈن، ئافرىقىدىكى بىر مۇنچە دۆلەتلەر پائال تەدبىر قوللىنىپ ئۆز دۆلتى، ئۆز رايونىنىڭ سىياسىي مۇقەملىقى ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرمەكتە. ئافرىقا بىرلىكى تەشكىلاتىنىڭ 33 - نۆۋەتلىك باشلىقلار يىغىنىمۇ ئافرىقا چوڭ قۇرۇقلۇقىدىكى مۇساپىرلار مەسىلىسىنى مۇھىم مۇھاكىمە تېمىسى قىلدى.

لېكىن، ئافرىقا يەنىلا بۈگۈنكى دۇنيادا مۇساپىرلار ئەڭ كۆپ چوڭ قۇرۇقلۇق بولۇپ تۇرۇۋاتىدۇ. بۇ چوڭ قۇرۇقلۇقتىكى مۇساپىرلار مەسىلىسىنى تەلتۆكۈس ھەل قىلىش ئۈچۈن ھەر قايسى دۆلەتلەرنىڭ يەنە ئۆزاق مەزگىل تىرىشىشىغا توغرا كېلىدۇ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى، ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر. تېلېفون- باش ئىپارات: 5818200، ئىلان بۆلۈمى: 5850783، تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028، پوچتا نومۇرى: 830051، گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 7 يۈەن 50 پۇلۇك، پارچە باھاسى: 25 پۇلۇك (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)

شىنجاڭ گېزىتى

（维吾尔文）新疆日报 （بۇ سان ئالته بەت）

1997 - يىل
ئىيۇن
12
پەيشەنبە
شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىگە قانچە كۈن قالدى؟
19 كۈن

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۈتاش نومۇرى: CN 65——0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى(ۋەكالەت نومۇرى: 1——57)

مۇھىم خەۋەرلەر

شياڭگاڭ پەۋقۇلئاددە مەمۇرىي رايونىغا سوۋغات قىلىنىدىغان «تەڭرىتاغ شادلىقى» ناملىق گىلەمنى شياڭگاڭغا ئەۋەتىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى

ۋاڭ لېچۈەن، ئابلەت ئابدۇرىشىت، ھامىدىن نىياز، جانابىل قاتارلىقلار مۇراسىمغا قاتناشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز گابدۇشۈكۈر گابدۇكېرىم خەۋەر قىلدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى نامىدىن شياڭگاڭ پەۋقۇلئاددە مەمۇرىي رايونى قۇرۇلغانلىقىنى تەبرىكلەش مۇناسىۋىتى بىلەن سوۋغات قىلىنىدىغان چوڭ تېپتكى گىلەم «تەڭرىتاغ شادلىقى»نى شياڭگاڭغا ئەۋەتىش مۇراسىمى مۇشۇ ئاينىڭ 11 - كۈنى چۈشتىن ئىلگىرى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ يېغىن زالىدا ئۆتكۈزۈلدى.

مۇراسىمغا ئاپتونوم رايونلىق پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئارمىيە رەھبەرلىرىدىن ۋاڭ لېچۈەن، ئابلەت ئابدۇرىشىت، ھامىدىن نىياز، جانابىل، جۇشېڭتاۋ، ۋاڭ چۈەنيۈ، لى دۆڭخوي، مىجىت ناسىر، ۋاڭ ۋېيجېن قاتارلىقلار قاتناشتى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ بۆلۈمى، ئاپتونوم رايونلىق مۇئاۋىن رەئىسى جاڭ يۈنچۈەن مۇراسىمغا رىياسەتچىلىك قىلدى.

ئاپتونوم رايونلىق رەئىسى ئابلەت ئابدۇرىشىت مۇراسىمدا سۆز قىلىپ ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋاكالىتەن بۇ گىلەمنىڭ لايىھىلىگۈچىسى غازى ئەمەت ۋەگىلەمنى توقۇغان خوتەن گىلەم زاۋۇتىدىكى ئۇستىچى - خىزمەتچىلەرگە سەمىمىي رەھمەت ئېيتتى.

ئابلەت ئابدۇرىشىت مۇنداق دېدى: بۈگۈن ئېلىمىز ھۆكۈمىتىنىڭ شياڭگاڭغا بولغان ئىگىلىك ھوقۇقىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشىگە يەنە 20 كۈن قالدى. ئېلىمىز ھۆكۈمىتىنىڭ شياڭگاڭغا بولغان ئىگىلىك ھوقۇقىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشى جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ 100 نەچچە يىللىق تار - نومۇسىنى يۇيىدىغان چوڭ ئىش، بۇ بىزنىڭ يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ «بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم» نى يولغا قويۇش ئۇلۇغ تەسەۋۋۇرى بويىچە، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشتىن ئىبارەت ئۇلۇغ ۋەزىپىنى ئىشتا باسقان چوڭ بىر قەدەمدىمىز شۇنداقلا پۈتۈن دۇنيانىڭ دىققەت - ئېتىبارىنى قوزغايدىغان بۈيۈك ئىش. شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشى ھارپىسىدا، مەن شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىگە ۋاكالىتەن، شياڭگاڭدىكى 6 مىليوندىن ئارتۇق ھەر مىللەت قېرىنداشلارنى قىزغىن تەبرىكلەيمەن. شياڭگاڭنىڭ ئۇزاققىچە مۇقىم بولۇپ تېخىمۇ گۈللەپ ياشنىشىنى ۋە ئۇنىڭ كەلگۈسىنىڭ تېخىمۇ گۈزەل ھەم پارلاق بولۇشىنى ئۈمىد قىلىمەن.

شياڭگاڭ پەۋقۇلئاددە مەمۇرىي رايونىغا سوۋغات قىلىنغان «تەڭرىتاغ شادلىقى» ناملىق گىلەمنىڭ نۇسخا كۆرۈنۈشى.

جياڭ زېمىن ئۆمەك باشلاپ شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتۇرۇلۇشى مۇناسىۋىتى بىلەن ئۆتكۈزۈلىدىغان ھاكىمىيەتنى ئۆتكۈزۈپ بېرىش - ئۆتكۈزۈۋۈېلىش مۇراسىمىغا قاتنىشدۇ

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 11-ئىيۇن تېلېگراممىسى. دۇنيانىڭ دىققىتىنى تارتىۋاتقان شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتۇرۇلۇشى مۇناسىۋىتى بىلەن ئۆتكۈزۈلىدىغان ھاكىمىيەتنى ئۆتكۈزۈپ بېرىش-ئۆتكۈزۈۋۈېلىش مۇراسىمى 1997-يىل 6-ئاينىڭ 30-كۈنى بېرىم كېچىدە شياڭگاڭ يېغىن-كۆرگەزمە مەركىزى بېنىڭ 5-قەۋىتىدىكى زالدا ئۆتكۈزۈلدى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى، دۆلەت رەئىسى، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ رەئىسى جياڭ زېمىن جۇڭگو ھۆكۈمىتى ۋەكىللەر ئۆمىكىنى باشلاپ شياڭگاڭغا بېرىپ، جۇڭگو-ئەنگلىيە ھۆكۈمەتلىرى بىرلىكتە ئۆتكۈزىدىغان شياڭگاڭ ھاكىمىيىتىنى ئۆتكۈزۈپ بېرىش-ئۆتكۈزۈۋۈېلىش مۇراسىمغا قاتنىشىدۇ، مەركەز ۋەكىللەر ئۆمىكىنى باشلاپ شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ قۇرۇلۇش مۇراسىمى ھەم ئالاھىدە مەمۇرىي رايون ھۆكۈمىتىنىڭ قەسەم بېرىپ ۋەزىپە تاپشۇرۇۋۈېلىش مۇراسىمى قاتارلىق پائالىيەتلەرگە قاتنىشىدۇ. گوۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پېڭ، گوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى چيەن چىچېن، مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن ۋېيىۋەنجاڭى ۋاڭ خەنبىن، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جاڭ ۋەننيەن، مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ۋۇشۇچيەن ۋە مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ شياڭگاڭ، ئاۋمېندىكى مۇئاۋىن رەئىسلىردىن ئەن زىچې، خويېڭدۇڭ، ماۋەنچې، دېموكراتىك پارتىيە-گۇرۇھلار، مەملىكەتلىك سودا-سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى، پارتىيە-گۇرۇھسىز ۋەكىل خاراكتېرلىك زاتلار، جۇڭگو گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ رەئىسى خې لۇلى، جۇڭگو دېموكراتىيە ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ پەخرىي رەئىسى فېي شياۋتۇڭ، جۇڭگو دېموكراتىك ئاساستا دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى مەركىزىي

مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەش، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرىنىڭ مەسئۇللىرى، خەلق تەشكىلاتلىرىنىڭ ۋەكىللىرىمۇ بار.

«1 - ئىيۇل» كۈنى دەم ئېلىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 11-ئىيۇن تېلېگراممىسى. ئېلىمىز ھۆكۈمىتى 1997-يىل 7-ئاينىڭ 1-كۈنىدىن تارتىپ شياڭگاڭغا ئىگىلىك ھوقۇقى يۈرگۈزۈشنى ئەسلىگە كەلتۈرىدۇ، بۇ، جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ تارىخىدىكى كاتتا ئىش. خەلقنىڭ شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كەلگەنلىكىنى ھەر خىل ئۇسۇلدا تەبرىكلىشى ئۈچۈن، 1997-يىل 7-ئاينىڭ 1-كۈنى مەملىكەت بويىچە بىر كۈن دەم ئېلىش قارار قىلىندى.

گوۋۇيۈەن ئىشخانىسى

دېموكراتىيە ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ پەخرىي رەئىسى فېي شياۋتۇڭ، جۇڭگو دېموكراتىك ئاساستا دۆلەت قۇرۇلۇش جەمئىيىتى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ رەئىسى چېڭ سۇپىي، جۇڭگو دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ رەئىسى لېي جيېچيۇڭ، جۇڭگو دېھقان-ئىشچىلار دېموكراتىك پارتىيىسى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ دائىمىي ئىشلارغا مەسئۇل مۇئاۋىن رەئىسى فاڭ رۇڭشىن، جۇڭگو ئادالەتچىلەر پارتىيىسى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ رەئىسى دۇڭ يىنچۇ، «3-سېنتەبىر» ئىلمىي جەمئىيىتى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ رەئىسى ۋۇجيېپېك، تەيۋەن دېموكراتىك ئاپتونومىيە ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ رەئىسى سەي زېمىن، جۇڭخۇا مەملىكەتلىك سودا-سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ رەئىسى جىڭ شۇيېك، پارتىيە-گۇرۇھسىز ۋەكىل خاراكتېرلىك زات چېڭ سيۇەن ۋە شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ تۇنجى مەمۇرىي ئەمەلدارى دۇڭ جيەنخۇا ۋەكىللەر ئومىكىگە قاتناشىدۇ. ۋەكىللەر ئومىكىنىڭ ئەزالىرى ئىچىدە ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى، مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى، گووۋۇيۈەن،

قېيۇم باھاۋۇدۇن جەنۇبىي شىنجاڭدا خىزمەتلەرنى تەكشۈرگەندە مۇنۇلارنى تەكتلىدى:

دىنىي زاتلار رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، مۇقىملىق ئۈچۈن تۆھپە قوشۇشى لازىم

ئۆز مۇخبىرىمىز خۇك ۋېي خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى قېيۇم باھاۋۇدۇن يېقىندا جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئۇچ ۋىلايەت، ئىككى ئوبلاستتا خىزمەتلەرنى تەكشۈرگەنده 300 گە يېقىن دىنىي زات بىلەن سۆھبەتلەشتى، دىنىي زاتلارنىڭ رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىجتىمائىي مۇقىملىقى ئۈچۈن تۆھپە قوشۇشىنى ئۈمىد قىلدى.

قېيۇم باھاۋۇدۇن دىنىي زاتلار بىلەن سۆھبەتلەشكەنده ئۇلارنىڭ پىكىر ۋە تەكلىپلىرىنى ئەستايىدىل ئاڭلىدى، ئۇلار بىلەن پىكىر ئالماشتۇردى.

قېيۇم باھاۋۇدۇن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: شىنجاڭنىڭ ئىجتىمائىي مۇقىملىقى دىنىي زاتلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئورتاق مەنپەئىتى، شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىنى ساقلاش بارلىق خەلقنىڭ مەسئۇلىيىتى، دىنىي زاتلارنىڭمۇ باش تارتىپ بولمايدىغان مەسئۇلىيىتى. شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيەتتىدىن قارىغاندا، مۇتلەق كۆپ ساندىكى دىنىي زاتلار ياخشى، ئۇلار ۋەتەننى سۆيىدۇ، مۇقىملىقنى قوغدايدۇ، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىجتىمائىي مۇقىملىقى ئۈچۈن نۇرغۇن خىزمەت ئىشلىدى.

قېيۇم باھاۋۇدۇن مۇنداق دەپ تەكتلىدى: ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار ۋە ھۆكۈمەتلەر ئىتتىپاقلىشىقا بولىدىغان بارلىق كۆچلەرنى ئەڭ زور دەرىجىدە ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش بويىچە ئەڭ كەڭ بىرلىك سەپ شەكىللەندۈرۈپ، دۆشمەنلەرنى ئەڭ زور دەرىجىدە يېتىم قالدۇرۇشى لازىم. دىنىي زاتلارغا ئىشىنىپ، تايىنىپ ۋە ئۇلارنى ئاسراپ، قوللاپ، ئۇلارنىڭ ئامما ئاساسىدىكى تەسىرى، رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئىتتىپاق، مۇقىم بولغان ۋەزىيەتنى قوغداش ئۈچۈن تۆھپە قوشۇشى كېرەك. دىنىي تونۇغا ئورنىشۇبلىپ قانۇنسىز ھەرىكەتلەر بىلەن شۇغۇللانغان دىنىي كۆچلەر ۋە ئەسەبىي كۆچلەرنى پېتىشتۇرگەن ئىنتايىن ئاز ساندىكى كىشىلەرگە قەتئىي، قاتتىق زەربە بېرىشى لازىم.

قېيۇم باھاۋۇدۇن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: دىنىي زاتلارغا بولغان ئىدىيەۋى تەربىيىنى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلەش، ئۇنۇملۇك تەدبىرلەرنى

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

باش ماقالە

ئەمدىلا ئاياغلاشقان ئاپتونوم رايونىمىز ئورمانچىلىقىنىڭ ئېكولوگىيىلىك رولىنى گەۋدىلەندۈرۈپ، ئېكولوگىيىلىك ئۇنۇمىنى 1-ئورۇنغا قويۇش ئىدىيىسىنى تەكلەش كېرەك

ۋەزىيىتى ئومۇمىيۈزلۈك تەھلىل قىلىندى، ئورمانچىلىق خىزمىتىنىڭ ئون نەچچە يىلدىن بۇيانقى تەجرىبە-ساۋاقلىرى يەكۈنلەندى، ئورمانچىلىقنىڭ ئاپتونوم رايونىمىز ئىگىلىكىدىكى ئالاھىدە رولى ۋە مۇھىم ئورنى مۇئەييەنلەشتۈرۈلدى، بۇنىڭدىن كېيىنكى ئورمانچىلىق تەرەققىياتىنىڭ ئاساسىي تەسەۋۋۇرى ۋە سىياسەت- تەدبىرلىرى ئايدىڭلاشتۇرۇلدى. بۇ ئومۇمىيلىق ئەھمىيىتكە ئىگە مۇھىم يىغىن بولۇپ، ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يۇقىرى-تۆۋەنلىك ئورمانچىلىققا بولغان تونۇشىنى يەنمۇ ئۈستۈرۈش، ھەر ساھە-كەسىپ ۋە ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىغا قاتنىشىش ئاكتىپلىقىنى قوزغاش، ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەرنىڭ ئىدىيىنى ئازاد قىلىپ، قاراشنى ئۆزگەرتىپ، بۇنىڭدىن كېيىنكى ئورمانچىلىق خىزمىتىنى ياخشى تۇتۇشىغا ئىجابىي ۋە چوڭقۇر تەسىر كۆرسىتىدۇ.

ئورمانچىلىق - خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئۇل كەسىپ بولۇپ، مۇھىتنى ياخشىلاش، تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈشتەك قوش ۋەزىپىنى ئۈستىگە ئالغان، ئېكولوگىيە، ئىقتىساد، جەمئىيەتتىن ئىبارەت ئۈچ جەھەتتە ئۇنۇمى بار ئالاھىدە ساھە. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىق تەرەققىياتىدا ئۈچ چوڭ جەھەتتىكى ئۇنۇمنى بىرلەشتۈرۈش ۋە ئۇلارنى بىرلەككە كەلتۈرۈشكە توغرا كېلىدۇ، لېكىن، ئەڭ

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

قاتارلىق رەھبەرلەر قاتناشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز مۇھەممەد نىياز خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق خىزمىتى يىغىنى مۇشۇ ئاينىڭ 11-كۈنى ئۈرۈمچىدە ئاياغلاشتى.

يىغىنىڭ پېپلىش مۇراسىمىغا ئاپتونوم رايونىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىدىن ۋاڭ لېچۈەن، ئابلەت ئابدۇرېشىت، جاڭ ۋېنيۈ، جۇشېڭتاۋ، ئەسقەت كەرىمبايى، خەلچەم ئىسلام، تۆرباير، جاڭ خېك، ۋاڭ يۈسەن، دىيار قۇماش قاتارلىقلار قاتناشتى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى ئابدۇرېھىم ھامىد خۇلاسە سۆزى سۆزلىدى. ئۇ ئورمانچىلىقنىڭ ئېكولوگىيىلىك ئىقتىدارىنى گەۋدىلەندۈرۈپ، ئېكولوگىيىلىك ئۇنۇم بىرىنچى ۋە پۈتكۈل جەمئىيەت ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىشى كېرەك دېگەن بېتەكچى ئىدىيىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزۇش كېرەكلىكى ئۈستىدە توختالدى، يىغىنىڭ روھىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش توغرىسىدىكى تەلەپلىرىنى قويۇپ ئۆتتى.

يىغىندا «ئورمانچىلىق ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتىنى تېزلىتىش توغرىسىدىكى قارار» مۇزاكىرە قىلىپ تۇرۇلدى، 9-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىن 2010-يىلىغىچە بولغان ئارلىقتىكى ئومۇمىي نىشانىنىڭ بىر نەچچە چوڭ ئويمانلىقتا باغۋارانلاشتۇرۇشنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئىكەنلىكى ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

يىغىندا يېغىن قاتناشچىلىرى ۋاڭ لېچۈەن بىلەن ئابلەت ئابدۇرېشىتنىڭ مۇھىم سۆزىنى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ «ئورمانچىلىق ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتىنى تېزلىتىش توغرىسىدىكى قارار» (سىناق نۇسخىسى)نى قىزغىن مۇزاكىرە قىلدى، شىنجاڭ ئورمانچىلىقىنىڭ ئۆزگىچە مۇھىم ئورنى ۋە رولىنى تېخىمۇ ئايدىڭلاشتۇرۇۋالدى؛ يىغىندا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىدا ئېكولوگىيىلىك ئۇنۇم، ئىقتىسادىي ئۇنۇم، ئىجتىمائىي ئۇنۇمنى بىرلەشتۈرۈش، ئېكولوگىيىلىك ئۇنۇمنى بىرىنچى نىشان قىلىش، ئورمانچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇش، مۇھىتنى ئەلالاشتۇرۇش، چوڭ كەسىپنى پېتىلدۇرۇش يولىدا ھېگىش، «قەتئىي قوغداش، پائال پېتىلدۇرۇش، مۇۋاپىق پايدىلىنىش، ئومۇمىيۈزلۈك راۋاجلاندۇرۇش» تىن ئىبارەت تۆپ فاكىرنى ئىزچىللاشتۇرۇش ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن مەسئۇلى ئابدۇرېشىت ئوسمان يىغىنغا قاتناشقان ۋەكىللەرنىڭ سوئالىغا جاۋاب بەردى.

ئاقسۇ شەھرىنىڭ شەھەر قۇرۇلۇشى ئۇزلۇكسىز تەرەققىي قىلىپ، قاتناش ئەھۋالى زور دەرىجىدە ياخشىلاندى. ئىلگىرىكى مەپلەرنىڭ ئورنىغا ھەر خىل كىرا ئاپتوموبىللىرى قاتنايدىغان بولدى.

لېۋجيەنجاڭ فوتوسى

شەرەپ مۇنبىرىدە

● يېقىندا گووۋۇيۈەن ناتوغرا ئىستاللارنى تۈزىتىش ئىشخانىسى مەملىكەت بويىچە كەسىپ، ساھەلەردىكى ناتوغرا ئىستاللارنى تۈزىتىشتە مەيدانغا كەلگەن 105 ئىلغار كوللېكتىپنى، 118ئىلغار شەخسنى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ تەقدىرلىدى. ئاپتونوم رايونىمىزدىن ئاپتونوم رايونلۇق سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى ناتوغرا ئىستاللارنى تۈزىتىش ئىشخانىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى ناتوغرا ئىستاللارنى تۈزىتىش ئىشخانىسى، ئىشلەپچىقىرىش-قۇرۇلۇش بىئىنۋەنى سەھىيە ئىدارىسى ناتوغرا ئىستاللارنى تۈزىتىش ئىشخانىسى ناتوغرا ئىستاللارنى تۈزىتىش خىزمىتىدە ئەملىكەتلىك ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ ھۆكۈمەت ئىلغار ئاپتونوم رايونلۇق ناتوغرا ئىستاللارنى تۈزىتىش ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى گويۈڭخۇي، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ناتوغرا ئىستاللارنى تۈزىتىش ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى ياسىن ھاشىم، سانجى ئوبلاستلىق ناتوغرا ئىستاللارنى تۈزىتىش ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى سۇي چۈەنشۇ، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىئىنۋەنى يېزا ئىگىلىك 6- شىسى ناتوغرا ئىستاللارنى تۈزىتىش ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى ۋاڭ جىشېن ناتوغرا ئىستاللارنى تۈزىتىش خىزمىتىدە ئەملىكەتلىك ئىلغار شەخس بولۇپ مۇكاپاتلاندى.

ئۆز مۇخبىرىمىز چېن يەن

● ئەملىكەت بويىچە سودا سومىسى 100 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان سودا كارخانىلىرىنىڭ تاۋار سۈپىتىنى تەكشۈرۈش پائالىيىتىدە ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى «قىزىلتاغ» سودا سارىيى ۋە «تەڭرىتاغ» تۈرلۈك مالار سودا سارىيىنىڭ تاۋارلىرى سۈپىتى ئۆنۈكلىدىن ئۆتتى. ئاپتونوم رايونلۇق سودا نازارىتى، ئاپتونوم رايونلۇق تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى مۇشۇ ئاينىڭ 1 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن يۇقىرىدىكى ئىككى سودا سارىيىغا «شەرەپ تاختىسى» ئاستى.

ئۆز مۇخبىرىمىز جۇشىلىك

- ئاپا، نازارەتتىكىلەرنىڭ گەپ - سۆزلىرىنى ئاڭلىدىڭىزمۇ؟ دادامنى باشلىق بولۇپتۇ، دېيىشىدىغۇ؟

- بۇنىڭسىزمۇ خىزمەتنى دەپ ئىشخاندىن چىقمايدىغان داداڭلارغا ئەمدى بولۇپ بېرىدىغان بويتۇ- دە!

ئانا، بالا قازان بېشىدا قىزغىن پاراڭغا چۈشكەنىدى. پاتگۇل ھەدە يولدىشى ئىمامنىڭ خىزمەتنى دەپ ئۆي ئىشلىرىغا ئارىلاشمايدىغان مىجەزىدىن نارازى بولۇپ كايىپ سۆزلەيتتى.

- داداڭ دېمەتلىكلەر مۇشۇ قورۇدا ئازمۇ؟ ئۇلارمۇ ئوخشاشلا خىزمەت قىلمىدىغۇ؟ باشقىلار ئىشتىن چۈشۈپلا ئۇدۇل ئۆيلىرىگە كېلىپ، ئۆي ئىشلىرىغا قارىشىپ بېرىشىدۇ، داداڭلارچۇ؟ خىزمەت دەپ سىرتلاردا نەچچە ئايلاپ يۈرگىنىنى ئازدەپ، ئۇرۇمچىدە بولسىمۇ كەچكىچە ئىشخاندىدىن چىقماي ئۆنى - بۇنى سىزىپ يۈرگىنى يۈرگەن.

- ياتالا ئاپا، ھەجەپمۇ سۆزلەپ كەتتىڭىزغۇ؟ ئۆي ئىشلىرىغا يېتىشەلمىسىڭ مانا بىز بارغۇ!

شۇ گەپ بولۇپ ئاردىدن ئۈچ كۈن ئۆتكەندىن كېيىن، يەنى 1984 - يىلى 7 - ئاينىك باشلىرى ئىمام سېيىت كاماندىروپكىدىن قايتىپ كەلگەندە خىزمەتداشلىرى ئۇنىڭ باشقارما باشلىقى بولغانلىقىنى يەتكۈزۈش بىلەن بىللە باشلىقلىق چېيى بېرىشنى تەلەپ قىلىشتى. قاتناش نازارىتىنىڭ سابىق نازىرى يولداش يۈسۈپمۇ ئىمام سېيىتنى ئىشخانىسىغا چاقىرتىپ، نازارەتكە ۋاكالىتەن ئۇنىڭ باشقارما باشلىقى بولغانلىقىنى تەبرىكلىدى ۋە ئېگىدىن تەسىس قىلىنغان يەرلىك تاشيول باشقارمىسىنىڭ ۋەزىپىسىنىڭ ناھايىتى ئېغىر ئىكەنلىكىنى، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ناھىيە، ئېزا تاشيولىنىڭ نۆۋەتتىكى تەرەققىيات ئېھتىياجىغا تازا ماسلىشالمايۋاتقانلىقىنى، ئىلگىرى بۇ خىزمەتنى مۇقىم باشقۇرىدىغان ئاپپارات بولمىغاچقا، تەرەققىياتنىڭ ئاستا بولغانلىقىنى چۈشەندۈرۈپ:

- ئىمام، سەن بىر كەسىپ ئەھلى، شىنجاڭنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىنى پىششىق بىلىسەن، ئۇنىڭ ئۈستىگە تاشيول ساھەسىدە ئۇزاق يىل ئىشلىدىڭ، سېنى بۇ خىزمەتنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالايدۇ، دېگەن ئۈمىدتە يەرلىك ھەكتەپتە 1962 - يىلىنىڭ ئاخىرىنچە ئوقۇنۇچىلىق قىلدى. 1962 - يىلنىڭ ئاخىرى قاتناش نازارىتى تاشيول باشقۇرۇش ئىدارىسى قۇرۇلغاندا تەشكىل ئۇنىڭ كەسپىي ئېقتىدارىنى نەزەردە تۇتۇپ، ئۇنى تاشيول قۇرۇلۇشى بۆلۈمىگە يۆتكىگەنىدى. مانا ئەمدى ئۇ ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 84 ناھىيە، 846 يېزا - بازارنىڭ يول قۇرۇلۇشىغا يېتەكچىلىك قىلىدىغان، كىشىلەرنىڭ نەزەردە يىلغا نەچچە 10 مىليون يۈەن مەبلەغنى ئالقىنىدا ئويناتىدىغان يەرلىك تاشيول باشقارمىسىغا باشلىق قىلىپ ئۆستۈرۈلدى، ئەمما بۇ باشقارمىغا تەۋە بىر ئېغىزلىق ئىشخانىلا بولۇپ، شىنجاڭنىڭ ناھىيە، يېزا يوللىرى ھەققىدىكى پايدىلىنىش قىممىتى بار بىرەر پارچە ماتېريال، ناھىيە، يېزا يوللىرى چۈشۈرۈلگەن خەرىتە دېگەندەك ئىنتايىن مۇھىم ئىدى. ئىمام سېيىت ئىشنى ئالدى بىلەن جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ناھىيە، يېزىلارغا بېرىپ تەكشۈرۈپ تەنتەق قىلىشتىن باشلاش قارارىغا كەلدى.

1984- يىلى 8- ئايدا ئىمام سېيىت جەنۇبىي بولمايدىغان ئەھۋالغا بېرىپ قالغانلىقىنى، يېزا - بازار يوللىرىنى ياسىمىغاندا خەلقنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرغىلى بولمايدىغانلىقىنى، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا تەسىر يېتىدىغانلىقىنى چوڭقۇر ھېس قىلدى. قاتناشنىڭ قۇلايسىزلىقى تۇپەيلىدىن ئادەتتىكى كېسەللەرنىڭمۇ دوختۇرخانىغا ئېلىپ بارغىچە ئۆلۈپ كېتىدىغانلىقى، بەزى يېزىلاردىكى ئايرىم دېھقانلارنىڭ ناھىيە بازىرىغا بېرىپ باقمىغانلىقى ئۈنى چوڭقۇر ئويغا سالدى.

جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ ناھىيە، يېزا تاشيولىنى ئىككى ئايغا يېقىن تەكشۈرۈش ئارقىلىق، ئىمام سېيىت جەنۇبىي شىنجاڭ يېزىلىرىنىڭ يول ئەھۋالى توغرىسىدا بىر قەدەر ئەتراپلىق بىرىنچى قول ماتېرىيالغا ئىگە بولدى. قايسى يېزىغا ئالدى بىلەن مەبلەغ ئاجرىتىپ تاشيول ياساش، قايسى بۆلەكنى ئاسفالتلاشتۇرۇش، يوللارنىڭ قانداق يەرلىرىگە كۆۋرۈك، سۇئۆتۈچ ئورۇنلاشتۇرۇش توغرىسىدا دەسلەپكى پلانىنى تۈزدى.

ئىمام سېيىت توختىماي سەپەر قىلىش ئارقىلىق 1985 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭدىكى 84 ناھىيىنىڭ% 80نى، 846 يېزىنىڭ % 70 نى ئايلىنىپ چىقتى. بۇ جەريانىدا ئۇ ئەلايەت، ناھىيىلەرنىڭ قاتناش خەرىتىسىنىڭ يوق ئىكەنلىكىنى، بولغانلىرىنىڭ مۇكەممەل ئەمەسلىكىنى، بۇ ساھەنىڭ ئېچىلمىغان بىر زېمىن ئىكەنلىكىنى تونۇپ يەتتى. ئۇ ئېگىلگەن بىرىنچى قول ماتېرىيالارنى ئاساسەن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ناھىيە، يېزا يوللىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى، ھازىرقى ھالەتنى ئۆزگەرتىش توغرىسىدىكى تەسەۋۋۇرى، پىلانلىرىنى يازما دوكلات قىلىپ قاتناش نازارىتىگە سۇنۇپ، ئۆزى ئېگىلگەن ماتېرىياللارغا ئاساسەن شىنجاڭدىكى بولغان 57 كىلومېتىر يولنى ياساشنىڭ ئىمكانىيىتە تەتقىقات دوكلاتىنى قاتناش نازارىتىگە تاپشۇردى. قاتناش نازارىتى بۇ دوكلاتقا ئاساسەن، بۇ يېرىنىڭ يول قۇرۇلۇشىغا ئىككى مليون يۈەن ئاجراتتى. تار يېرىسىغا باردىدىغان يول 1986 - يىلى 9 - ئايدا پۈتۈپ، نەچچە ئەۋلاد دۇنيادىن بىخەۋەر ياشىغان چارۋىچىلارغا بەخت - سائادەت ئېلىپ كەلدى. يولنىڭ پۈتكەنلىكىنى تەبرىكلەش پائالىيىتى بىلەن مىللىي يېرىنىڭ قۇرۇلغانلىقىنى تەبرىكلەش پائالىيىتى بىرلا كۈندە ئۇتكۈزۈلدى. تار خەلقى شادلىققا چۆمدى.

ئىمام سېيىت كۆپ يىللاردىن بۇيان بىر يىلنىڭ يېرىمىنى دېگۈدەك ئاساسىي قاتلامدا، تاشيوللارنى ئارىلاش بىلەن ئۇتكۈزگەچكە، شىنجاڭنىڭ تاغ - دەريالىرى،ھەربىر سۇك يېرىمۇ ئۇنىڭغا ناھايىتى تونۇشلۇق بولۇپ كەتكەنىدى. شىنجاڭدىكى 84 ناھىيىنىڭ ھەممىسىدە، 484 يېزا - بازاردىن 837 سىدە ئۇنىڭ قەدەم ئىزلىرى بار ئىدى. شۇڭا ئۇ بىر قەلەم، بىر پارچە قەغەز بولسىلا شىنجاڭنىڭ ھەرقانداق يېرىنىڭ تاشيول خەرىتىسىنى سىزىپ بېرەلەيتتى. يول بۆلەكلىرىنىڭ مۇساپىسى ئۇنىڭغا يادا ئىدى. شۇنىڭ ئۈچۈنمۇ كەسپداشلىرى ئۇنى «تىرىك خەرىتە» دەپ ئاتىشاتتى. ئۇ ئۇزاق يىللىق تاشيول قۇرۇلۇشى ئەمەلىيىتى جەريانىدا توپلىغان مول تەجرىبىسى، كەڭ بىلىمى، توپلىغان بىرىنچى قول ماتېرىياللىرىغا ئاساسەن ۋىلايەت، ناھىيىلەرنىڭ تاشيول قاتناش خەرىتىسىنى ئىشلەشكە كىرىشتى. شۇ چاقنچە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى كۆپ قىسىم ۋىلايەت، ناھىيىلەرنىڭ تاشيول قاتناش خەرىتىسى يوق بولۇپ، بولغانلىرىنىڭمۇ نۇقسانلىرى ئاز ئەمەس ئىدى. بەزى خەرىتىلەردە يەر - جاي ناملىرى خاتا ئېلىنغان، يېگىدىن ياسالغان تاشيوللار كىرگۈزۈلمىگەن، يول ئورنى ئىشخاندا- ئولتۇرۇپلا سىزىپ قويۇلغان ئىدى. يوقلىرىنى باشتىن ئىشلەشكە توغرا كەلدى. ئىمام سېيىت بەش يىلغا يېقىن ۋاقىت سەرپ قىلىپ، نەچچە ئون مىڭ جاي ناملىرىنى قايتا - قايتا سىلىشتۇرۇش، مۇساپە ئارىلىقىنى تەكرار ئۆلچەش ئارقىلىق 1993 - يىلىغا كەلگەندە ۋىلايەت، ناھىيىلەرنىڭ تاشيول قاتناش خەرىتىسىنى ئىشلەپ تاماملاپ بۇ جەھەتتىكى يېسىلسۇئاتقان، ياسالماقچى بولغان ئورۇمچى - تۇرپان - داخۋاڭشەن يۇقىرى دەرىجىلىك تاشيولى، ئورۇمچى - كۇيتۇڭ تېز سۈرئەتلىك تاشيولى، جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈر يولىنىڭ كورلىدىن قەشقەرگىچە بولغان بۆلۈكىنىڭ ئورنى چۈشۈرۈلدى، مۇساپە ئارىلىقى قايتا - قايتا تەكشۈرۈلۈپ، ئېنىقلىق دەرىجىسى ئەمەلىيەتكە ئويغۇنلاشتۇرۇلدى. بۇ خەرىتە پات ئارىدا خەلق قاتناش نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنىپ تارقىتىلماقچى. بۇنىڭدىن باشقا، ئۇ يازغان «قۇرۇلۇش باشقۇرۇش ۋە خام چوت تۇزۇش» (ئىككى قىسىم)، «تاشيول لاردىكى تەبىئىي ئاللەتلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش» دېگەن كىتابلار ئىلگىرى- كېيىن بولۇپ خەلق قاتناش نەشرىياتى ۋە شىنجاڭ پەن - تېخنىكا - ساھىيە نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىندى. ئۇ پەتتار، ھەلىمە قاتارلىقلار بىلەن بىرلىشىپ تۈزگەن «تاشيول بىناكارلىق لۇغىتى»مۇ بۇ يىل نەشردىن چىقماقچى.

1984 - يىلى يەرلىك تاشيول باشقارمىسى قۇرۇلۇشتىن ئىلگىرى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ناھىيە، يېزا يوللىرىنىڭ ئومۇمىي مۇساپىسى 6561 كىلومېتىر بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە دەرىجىگە توشىدىغىنى 1901 كىلومېتر، كۆۋرۈك 387 بولۇپ، ئۇزۇنلۇقى 6053 مېتىر ئىدى. بېتون كۆۋرۈك ئاران 215 بولۇپ، ئۇزۇنلۇقى 3496 مېتىر ئىدى. ئاردىدىن ئون يىل ئۆتۈپ 1995 - يىلىغا كەلگەندە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ناھىيە، يېزا يوللىرىنىڭ ئومۇمىي مۇساپىسى 53 مىڭ 593 كىلومېتىرغا، بۇنىڭ ئىچىدە دەرىجىگە توشىدىغان يول 21 مىڭ 439 كىلومېتىرغا، ئاسفالت يول 8795 كىلومېتىرغا، كۆۋرۈك 2775 كە، ئۇزۇنلۇقى 35 مىڭ 246 مېتىرغا يەتتى. بېتون كۆۋرۈك 843 كە يېتىپ، ئۇزۇنلۇقى 20 مىڭ 108 مېتىرغا يەتتى. 665 يېزىنىڭ يولى ئاسفالتلاشتۇرۇلۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ناھىيە، يېزا يوللىرى ئاساسىي جەھەتتىن راۋانلىشىپ، خەلق ئىگىلىكىنىڭ ماس قەدەمدە راۋاجلىنىشى ئۈچۈن مۇھىم رول ئويناندى. يۇقىرىقىدەك نەتىجىلەرگە ئاساسەن، ئىمام

ئوقۇغان ئوزار

- ئاپتونوم رايونلۇق تاشيول باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ باش مۇئاۋىن ئىنژېنېرى، ئالىي ئىنژېنېر ئىمام سېيىت توغرىسىدا

زەينۇللا ھاشىم، جورئەت ھاجى (ئۇز مۇخبىرلىرىمىز)

1984- يىلى 8- ئايدا ئىمام سېيىت جەنۇبىي شىنجاڭغا قاراپ يولغا چىقتى. ئۇ تۇرپان، باينغولىن، ئاقسۇ، قىزىلسۇ، قەشقەر قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلاردىكى ناھىيە، يېزىلارنىڭ يول ئەھۋالىنى تەپسىلىي تەكشۈردى. ئۇ سەپەر جەريانىدا يول ئەھۋالى، جاي نامليرى، يوللارنىڭ ئۆزگىرىتىلگەن بۆلەكلىرىنىڭ مۇساپىسى قاتارلىقلارنى توختىماي خاتىرىلەپ ماڭاتتى. بەزى يېزىلارغا باردىغان ماشىنا يولى بولمىغاچقا نەچچە ئون كىلومېتىر يولنىمۇ ماشىنا بىلەن سائەتلەپ يۈرۈشكە، ماشىنا بارالمايدىغان يېزىلارغا ئات - ئۇلاققا تايىنىشقا توغرا كەلدى. ئىمام سېيىنت بۇ قېتىمقى سەپەر ئارقىلىق شىنجاڭنىڭ يەرلىك يوللىرىنى ياسىمسا

ماتېرىياللارغا ئاساسەن شىنجاڭدىكى ھەرقايسى ۋىلايەت، ناھىيىلەرنىڭ تاشيول قاتناش‌خەتىسىنى ئىشلەشكە كىرىشىپ كەتتى.

1985 - يىلى 6- ئاي ئىدى. شىمالىي شىنجاڭغا كامالدىروپكىغا ببرىپ ئەمدىلا قايتىپ كەلگەن ئىمام سېيىت ئەتىگەندە ئىشخانىسىغا كىرىشىگە تېلېفون جىرىڭلىدى. ئۇ تېلېفون تۇرۇپكىسىنى ئېلىۋىدى، تېلېفوندا قاتناش نازارىتىنىڭ سابىق نازىرى يولداش يۈسۈپنىڭ ئاۋازى ئاڭلاندى. ئۇلار تېلېفوندا قىسقىچە ئەھۋاللاشقاندىن كېيىن، يولداش يۈسۈپ ئۇنى ئىشخانىسىغا چاقىردى. ئىمام سېيىت

ھۆددىگە ئېلىش ، يەنى قاينۇرۇش، ئالماشتۇرۇش، رېمونت قىلىشنى ھۆددىگە ئېلىشنى يولغا قويۇپ، مەسئۇلات سېستىمىسىغا ئۇلاشتۇرۇلغان كېيىنكى تېخنىكا مۇلازىمىلىقىنى ياخشى ئىشلىدى. نەتىجىدە ئوبلاست بويىچە بۇ يىل 4- ئاينىڭ ئاخىرىغىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنا- سايمانلىرى سېتىش سومىسى 61 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە، سېتىلغان چوڭ - ئوتتۇرا تېپتكى تراكتور 365 كە، ئۇنىڭغا سەپلىنىدىغان سايمانلار 923 كە يەتتى.

بولغان ھالدا ئىگىلىك باشقۇرۇش دائىرىستى نالالاپ، مال كىرگۈزۈشتە ئۇچ گۈۋاھنامە تەلەپ بولۇش ، يەنى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى، مەھسۇلاتنىڭ لايىقەتلىك گۈۋاھنامىسى، تېخنىكا كېڭەيتىش گۈۋاھنامىسى بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، مەھسۇلات سۈپىتىگە مەقسەتچان كاپالەتلىك قىلىپ، دېھقانلارنىڭ مەنپەئىتىنى قوغدىدى. مەسئۇلاتنى سېتىشتا ئوچۇق

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **كېرەم نىياز** خەۋەر قىلدۇ: باينغولىن مۇڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىدىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى شىركەتلىرى يېزىلارغا، بازارغا يۆلىنىپ، دېھقانلارنىڭ ماشىنا ئارقىلىق دېھقانچىلىق قىلىپ، ھاللىق ئەۋېگە يېتىش قەدىمىنى تېزلىتىشكە يېقىندىن ماسلاشتى.

يېزا ئىگىلىكىنىڭ كۆلەملىك ئىگىلىكە قاراپ راۋاجلىنىشىغا ئەگىشىپ، بۇ ئوبلاستتىكى دېھقانلارنىڭ ئىلمىي ئۇسۇلدا تېرىقچىلىق قىلىش ئېڭى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى ۋە ھەر خىل يېزا ئىگىلىك ماشىنا - سايمانلىرىغا بولغان ئېھتىياجى ئاشتى. بۇنىڭ بىلەن ئوبلاست، ناھىيە (شەھەر) لىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى شىركەتلىرى ئۆزئارا ماسلىشىپ، ماشىنا - سايمانلارنى يۆتكەش، تەمىنلەش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىدى، دېھقانچىلىقنىڭ ئالدىراش پەيتلىردە مەخسۇس خادىملارنى تەشكىللەپ، ماشىنا- سايمانلارنى ئىشك ئالدىغچە ئاپىرىپ ، دېھقانلارنىڭ ماشىنا- سايمان سېتىۋېلىشغا ئاسانلىق يارىتىپ بەردى. بۇ شىركەتلەر يەنە ئىگىلىك باشقۇرۇش تەدبىرى جەھەتتە ئۆزىگە ئۆزى خوجا

باينغولىن ئوبلاستىدىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى شىركەتلىرى يېزا ئىگىلىكى ئوچۇن ئاكتىپ خىزمەت قىلماقتا

«شەرق شاملى» چارۋىچىلىق كەنتىدىكى چارۋىچىلار مۇقىم ئولتۇراقلىششىنىڭ پايدىسىنى كۆردى

بورنالا شەھىرىگە قاراشلىق بېيلىن خارمودون يېزىسىنىڭ «شەرق شاملى» چارۋىچىلىق كەنتىدىكى چارۋىچىلار مۇقىم ئولتۇراقلاشتۇرۇلدى. مۇقىم ئولتۇراقلىششىنىڭ پايدىسىنى كۆرگەن چارۋىچىلار چارۋىچىلىقنى يۆكسەلدۈرۈش يولىدا تىرىشىپ ئىزدىنمەكتە.

«شەرق شاملى» چارۋىچىلىق كەنتىدىكى چارۋىچىلار ئىلگىرى تارقاق ئولتۇراتتى. ئوت- چۆپ، يەم- خەشەك، سۇ يېتىشمىگەچكە تۆللەرنىڭ ئەي بولۇش نىسبىتى تۆۋەن بولۇپ كەلگەندى. يېزىلىق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى بۇنداق ئەھۋالنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن، 1995 - يىلدىن باشلاپ دۆلەت، كوللېكتىپ ۋە شەخسلەر مەبلەغ سېلىش ئۈسۈلىدىن پايدىلىنىپ 372 مىڭ 520 يۈەن چىقىرىپ 16 چارۋىچى ئائىلىسىگە خىش ۋە كىسەك قۇرۇلىسلىق ئۈي ۋە قورو - قوتان سېلىپ بەردى. بۇنىڭدىن باشقا ، ھەر بىر چارۋىچى ئائىلىسىگە ئىككى مودىن يەم- خەشەك پېرى، بىر مودىن ئۇزۇقلۇق ئاشلىق ئېتىزى بۆلۈپ بەردى. كەنتكە ماشىنىلاشقان قوندۇق قېزىپ ئادەم ۋە چارۋا ماللارنىڭ ئىچىدىغان سۇيىنى ھەل قىلدى. ھازىر بۇ چارۋىچىلىق كەنتىدە تۆللەرنىڭ ئەي بولۇش نىسبىتى% 98.5 كە يەتتى.

سۆرەتتە: چارۋىچىلار سۇنۇشىي بىناقىلغان ئوتلاقلاردا ئوتلاۋاتقان چارۋا ماللار.

ئۈز مۇخبىرىمىز **مۇھەممەت نىياز** خەۋىرى ۋە فوتوسى

سۆرەتلىك خەۋەر

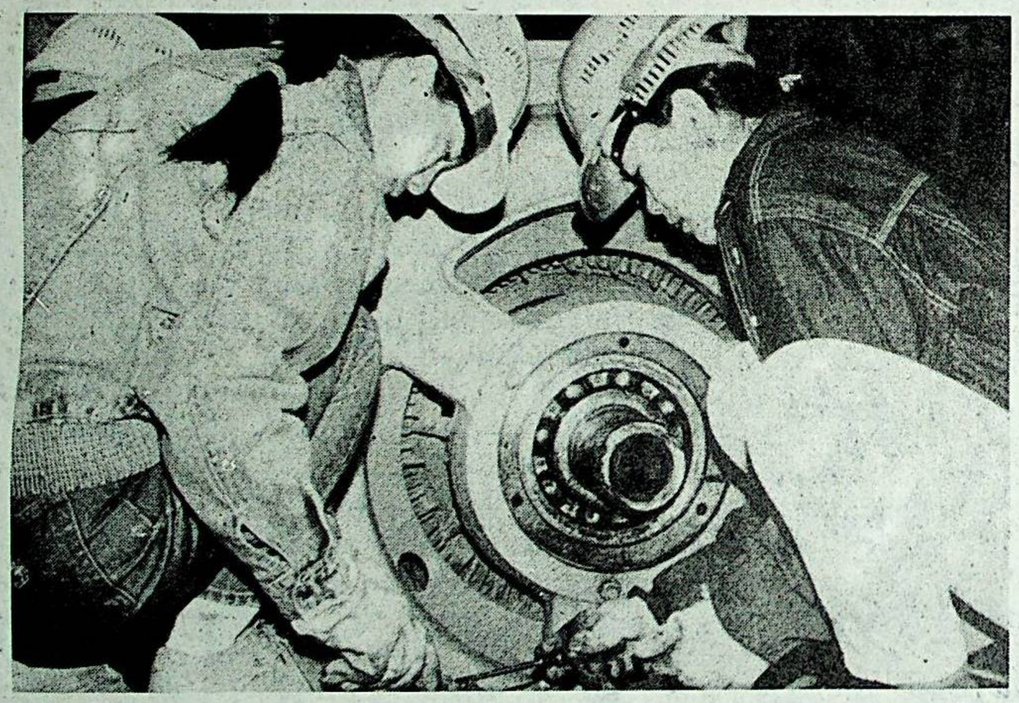

قاراماي ئېلېكتر ئىستانسىسى بۇ يىل 1- پەسىلدە بىر مىليون 360 مىڭ كىلوۋات توك، 9000 تونىنا سۇ، 4700 تونىنا كۆمۈر (قالدۇق ماي) تېجىدى.

سۆرەتتە: تېخنىكلار كاتولىنى رېمونت قىلماقتا.

مەھەممەتتۇرۇبان روزى فوتوسى

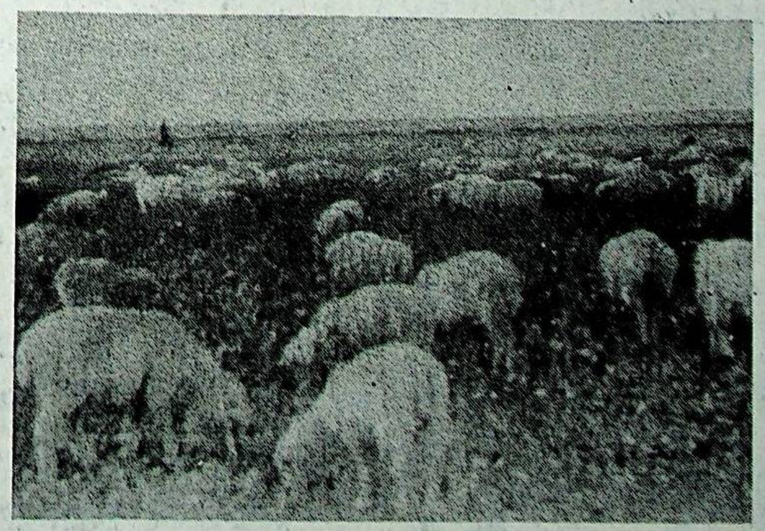

پېچان ئاھىيىسى سىرتقا يۆتكىلىدىغان قوغۇنلارنىڭ سۈپىتى ئۆتكىلىنى چىڭىتماقتا

ئۈز مۇخبىرىمىز **سانتار رېھىم** خەۋەر قىلدۇ: مەشھۇر قوغۇن ماكانى - پېچان ناھىيىسى قوغۇنىنىڭ مەملىكەت ئىچى ۋە خەلقئارادىكى شۆھرىتىنى يەنىمۇ ئۇستۇرۇش ئۈچۈن، سىرتقا يۆتكىلىدىغان قوغۇنلارنىڭ سۈپىتە ئۆتكىلىنى چىڭىتىپ، قوغۇنىنىڭ سۈپىتى، ئىناۋىتى چوشۇپ كېتىش مەسىلىسىنى تۈپتىن ھەل قىلىشقا باشلىدى.

پېچان ناھىيىسىدە يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بىر قىسىم دېھقانلار ۋە قوغۇن تىجارىتى بىلەن شۇغۇللانغۇچىلار شەخسىي مەنپەئەتنى كۆزلەپ، ياخشى پىشمىغان، قەنت تەركىبى تۆۋەن، سۈپەتسىز قوغۇنلارنى سىرتقا يۆتكەپ ساتقانلىقتىن ئىستېمالچىلاردا «پېچان قوغۇنىنىڭ سۈپىتى تۆۋەنلەپ كەتتى» دېگەن چۈشەنچىنى پەيدا قىلدى. نەتىجىدە قوغۇنىنىڭ سېتىلىش يوللىرى راۋان بولماي، دېھقانلارنىڭ مەنپەئىتىگە تەسىر يەتتى. پېچان ناھىيىسى بۇلتۇر بۇ ئىشنى تۈزىتىش جەھەتتە زور تىرىشچانلىق كۆرسىتىپ مەلۇم نەتىجىلەرگە ئېرىشتى. ئۇلار بۇ يىل يەنە قوغۇنىنىڭ سۈپىتىگە مەقسەتچان كاپالەتلىك قىلىپ، قوغۇنىنىڭ نام - شۆھرىتىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش، سېتىش يوللىرىنى راۋانلاشتۇرۇش ئۈچۈن قوغۇن پىشىپ بازارغا كىرىشتىن بۇرۇن ئېچكى، تاشقى تەشۋىقات خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىدى. سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش، پەن - تېخنىكا قاتارلىق ئورۇنلار قوغۇنىنىڭ سۈپىتىنى نازارەت قىلىش بويىچە دېھقانلار ۋە قوغۇن تىجارەتچىلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى. قوغۇن پىشقاندا چۆقۇم سىرتقا يۆتكەشكە يول قويۇلغان ۋاقىتتا يۆتكەش، تولۇق پىشمىغان، قەنت تەركىبى % 12 كە، ئېغىرلىقى ئىككى كىلوگرامغا يەتمىگەن، زەخمىلەنگەن، كېسەل تەگكەن، رەڭگى ۋە سۈپىتى ئۆلچەمگە يەتمىگەن قوغۇنلارنى بىردەك سىرتقا يۆتكىمەسلىك تەلىپىنى ئوتتۇرىغا قويدى ۋە ئوڭۇنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشنىڭ مۇناسىپ چارە - تەدبىرلىرىنى يولغا قويدى.

نۆۋەتتە، دېھقانلار قوغۇنىنىڭ پىشىش ئالدىدىكى پەرۋىشىنى كۈچەيتمەكتە. مۇناسىۋەتلىك ئورۇن ۋە شەخسلەر قوغۇننى تەلەپ بويىچە سېتىۋېلىشقا تەييارلىق كۆرمەكتە.

ئانا - بالىلار ساغلاملىقىنىڭ مۇھاپىزەتچىلىرى

- ئايتېنىۋە رايون بويىچە ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش خىزمىتىدىكى ئىلغار گۇرۇپ ئاتىغۇ ناھىيىلىك ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش پونكتىنى توغرىسىدا

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز قۇرغۇن قوبۇل، تۇزمۇخبىرىمىز ئۇرۇمچە ئىمامجىياڭ.

ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، ئانا - بالىلارنىڭ ساغلاملىقىغا كاپالەتلىك قىلىش - ھەر بىر ئائىلىنىڭ بەختى- سائادىتىگە، پۈتكۈل مىللەتنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە مۇناسىۋەتلىك زور ئىش. ئاقتۇ ناھىيىلىك ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش پونكتى بېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان، ئىسلاھاتنى ھەربىر كەنت-ئەتىۋارىغا بىرلەشتۈرۈش، ئاساسىي قاتلامغا، ئاممىغا يۈزلىنىش»تىن ئىبارەت ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش خىزمىتى يۈنىلىشىدە چىڭ تۇرۇپ، تۇرلۇك خىزمەتلەرنى ئۈنۈملۈك ئىشلەپ، كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى.

1994-يىلىدىن بۇيان ئۇدا ئۈچ يىل ناھىيە بويىچە پىلانلىق تۇغۇت ئوپېراتسىيىسى ئىشلەشتىكى ئىلغار ئۇرۇن، 1996-يىلى ناھىيە بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ، قىزىلسۇ ئوبلاستى ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە ئانا- بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش خىزمىتىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ تەقدىرلەندى. پونكتنىڭ خىزمەتچىسى لىيۇگۇاگياۋ مەملىكەت بويىچە ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش خىزمىتىدىكى ئىلغار شەخس بولۇپ تەقدىرلەندى.

بۇ پونكت قانداق قىلىپ بىر نەچچە يىلدىلا ئاپتونوم رايون بويىچە ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش خىزمىتىدە ئىلغار كوللېكتىپ بولالىدى؟

- 1994-يىلىدىن بۇيان، بۇ پونكت قائىدە - تۈزۈملەرنى دادىل ئىسلاھ قىلىپ، ئىش ئۇرنى مەسئۇلىيەت تۈزۈمى، خىزمەت سۈپىتى ۋە ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچنى مەزمۇن قىلغان ھۆددىگەرلىك تۈزۈمىنى پولغا قويۇش بىلەن بىللە پاراۋانلىق مۇكاپاتى تەسىس قىلىپ، پونكت چۈشۈرگەن ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچلەرنى ئورۇندىغان بۆلۈم، ئىشخانىلارنى يىل ئاخىرىدا مۇكاپاتلاش، ئورۇندىيالمىغان بۆلۈم، ئىشخانىلارغا نىسبەت بويىچە جەرىمانە قويۇش، ئاشۇرۇپ ئورۇندىغان بۆلۈم، ئىشخانىلارغا ساپ كىرىمنىڭ 10% دىنى مۇكاپات قىلىپ بېرىش؛ بۆلۈم، ئىشخانىلار مۇكاپات پۇلىنى شەخسىيلەرگە خىزمەت پوزىتسىيىسى، خىزمەت پونكتتىكى خادىملارنىڭ ھەر مىللەت ئانا - بالىلارنىڭ ساقلىقىنى ساقلاش ئۈچۈن جان- دىل بىلەن خىزمەت قىلىش ئاكتىپلىقىنى قوزغىدى.

- يېزا - قىشلاقلاردىكى تۇغۇت ئانىلىرىنى تەربىيىلەشكە ئەھمىيەت بەردى. بۇ پونكت 1994-يىلىنىڭ ئاخىرىدىن باشلاپ يېزا-قىشلاق لاردىكى تۇغۇت ئانىلىرىنىڭ تېخنىكا سەۋىيىسىنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈردى ھەمدە تۇغۇت ئانىلىرىغا قان بېسىم ئۆلچىگۈچ، پىلانداسكوپ، داس سۆڭىكىنى ئۆلچەش ئۈسكۇنىسى، دېزىنفېكسىيە قازىنى قاتارلىق سايمانلارنى تولۇقلاپ بەردى. دېھقانچىلىق رايونىدا تۇغۇت ئانىلىرىنى يېغىپ تەربىيىلەش، چارۋىچىلىق رايونىدا سەييارە تەربىيىلەش ئۈسۈلىنى قوللىنىپ، 78 نەپەر تۇغۇت ئانىسىنى يېگى ئۈسۈلدا تۇغۇت قوبۇل قىلىش، پىلانلىق تۇغۇت ۋە ئايالالار كېسەللىكلىرىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ھەم داۋالاش بويىچە تەربىيىلىدى. 1996-يىلى ئىككى قارار كۇرس ئېچىپ، 98 كىشىنى پاشلانغۇچ دەرىجىلىك سەھىيە - ساقلىقىنى ساقلاش بىلىملىرى ۋە ئانا - بالىلارنىڭ ساقلىقىنى ساقلاش بويىچە ئاساسىي تەكشۈرۈش بىلىملىرى بىلەن تەربىيىلىدى، بۇنىڭ بىلەن يېزا - كەنتلەردىكى ئايالالار كادىرلىرى ۋە تۇغۇت ئانىلىرىنىڭ كەسپىي بىلىمى، تېخنىكا سەۋىيىسى ئۆسۈپ، ناھىيىنىڭ ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش ئىشلىرى تۈزۈملىشىش، قېلىپلىشىش، ئومۇملىشىش، ئىلمىيلىشىش يولغا كىردى. بۇ پونكت ناھىيىگە قاراشلىق ئىدارە- ئورگانلاردىكى نىكاھلانغان ئايالالارنىڭ ئايالالار كېسەللىكلىرىنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈپ، ئايالالار كېسەللىكلىرى بارلارنى ۋاقتىدا چىڭ تۇتۇپ داۋالىدى. تۇي قىلماقچى بولغانلارنى نىكاھلىنىشتىن ئىلگىرى تەكشۈرۈش، ھامىلدار ئاياللارنى تۇغۇتتىن ئىلگىرى تەكشۈرۈش، ئايالالارنىڭ ھامىلدارلىقتىن ساقلىنىش تەدبىرى قوللىنىشىغا مۇلازىملىق قىلىش جەھەتلەردە ھەر مىللەت ئايالىلارغا ئەتراپلىق خىزمەت قىلدى.

326 ئوقۇغۇچىنىڭ سالامەتلىكىنى تەكشۈرۈپ، ئوزۇقلىنىشى ناچار بولۇش سەۋەبلىك قان كەملىك كېسىلىگە ۋە راخىت كېسىلىگە گىرىپتار بولغان ئۇسمۇرلەرنى داۋالىغاندىن سىرت، ناھىيىلىك ئايالالار بىرلەشمىسىگە ماسلىشىپ بارىن يېزىسىدىكى باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ تۆۋەن يىللىقلىرىدىكى بالىلارنى 157 ئادەم (قېتىم) ھەقسىز تەكشۈردى.

- باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، كەسپىي خىزمەتلەرنىڭ ئۇنۇملۈك ئىشلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرگەنلىكتىن پونكتنىڭ ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي ئۈنۈمى يىلدىن- يىلغا ئۆستى. 1996-يىلى بۇ پونكتنىڭ كەسپىي كىرىمى 83 مىڭ 935 يۈەنگە يېتىپ، 1993-يىلىدىكىدىن بىر ھەسسىدىن كۆپرەك ئاشتى. بۇ پونكت كەسپىي كىرىمنى يېقىنقى ئۈچ يىلدىن بۇيان ھەر يىلى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 34% ئاشۇرۇش ئاساسىدا پونكتنىڭ كېسەل كۆرۈش، داۋالاش شارائىتىنى ئۆزلۇكسىز ياخشىلىدى. 1994-يىلىدىن بۇيان، ھەر خىل تەكشۈرۈش ئۈسكۇنىلىرىنى تولۇقلاپ سېتىۋالدى.

30 مىڭ يۈەن قىممىتىدە 90 خىلدىن ئارتۇق كۆپ ئىشلىتىلىدىغان دورا سېتىۋېلىپ پونكت دورىخانىسىنىڭ دورا زاپىسىنى كۆپەيتتى.

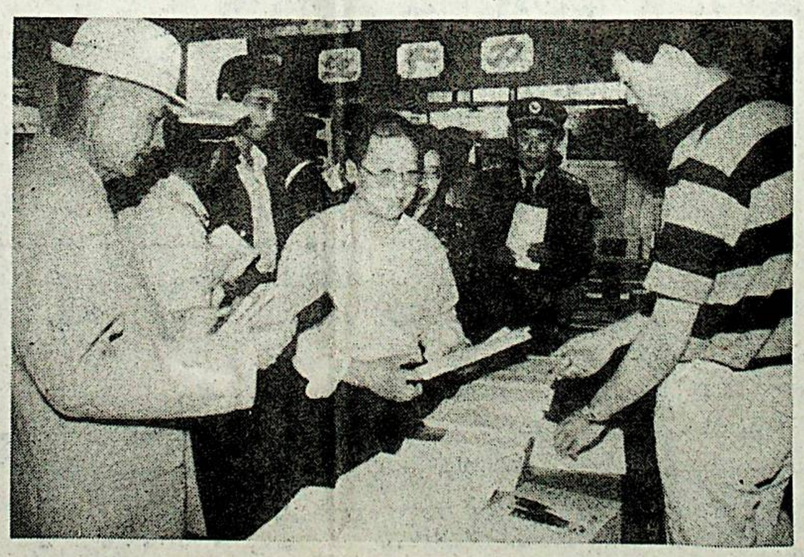

1997-يىللىق شىنجاڭ يېزىلىرىغا ماس كېلىدىغان پەن-تېخنىكا نەتىجىلىرى سەييارە كۆرگەزمىسى قۇمۇلدا ئېچىلدى. بۇ قېتىمقى كۆرگەزمىگە ئاپتونوم رايون، بىڭتۇەنگە قاراشلىق 20 دىن ئارتۇق پەن تەتقىقات ئورۇنلىرىنىڭ 260 تىن ئارتۇق پەن - تېخنىكا يېڭى نەتىجىلىرى قاتناشتۇرۇلدى.

بۇ پونكتنىڭ خىزمەت شارائىتىنىڭ ياخشىلىنىشى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كەسپىي -تېخنىكا سەۋىيىسى ۋە كەسىپ ئەخلاقىنىڭ ياخشىلىنىشىغا ئەگىشىپ كىشىلەرنىڭ ئىلگىرى بۇ پونكتتا كېسەل كۆرسەتمەسلىكتەك ئەھۋال تۇيۇنى ئۆزگىرىپ بۇ پونكتتا كېسەل كۆرستىدىغانلارنىڭ ئايغى ئۇزۇلمەيدىغان ھالەت شەكىللەندى. بۇ پونكت تەكشۈرۈش، داۋالاشتا دەسلەپكى سۈنئىي ئۇسۇلدا ھامىلە چۈشۈرۈش، ئۇرۇق سېلىش، ئۇرۇق ئېلىشتىن تەرەققىي قىلىپ، ئايالالار كېسەللىكلىرىنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش، بالىياقۇ بويىنى راكىغا دەسلەپكى مەزگىلدە دىئاگنوز قويۇش، بالىلارنىڭ ئۇسۇپ يېتىلىشىنى كۆزىتىش، ھامىلدار، تۇغۇتلۇق ئايالالارنى ۋە بالىلارنى سىستېمىلىق تەكشۈرۈش، پىلانلىق تۇغۇت ئوپېراتسىيىسى ھەم مۇرەككەپ ئايالالار كېسەللىكلىرىگە دىئاگنوز قويۇپ داۋالاش قاتارلىقلارنى ئىشلىيەلەيدىغان بولدى. شۇنىڭ بىلەن پەقەت 20 نەپەرلا ئىشچى- خىزمەتچىسى بار بۇ پونكت ھازىرغا كەلگەندە ئىسمى-جىسمىغا لايىق ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش، پىلانلىق تۇغۇت ئىشلىرىغا يېتەكچىلىك قىلىش مەركىزىگە ئايلاندى.

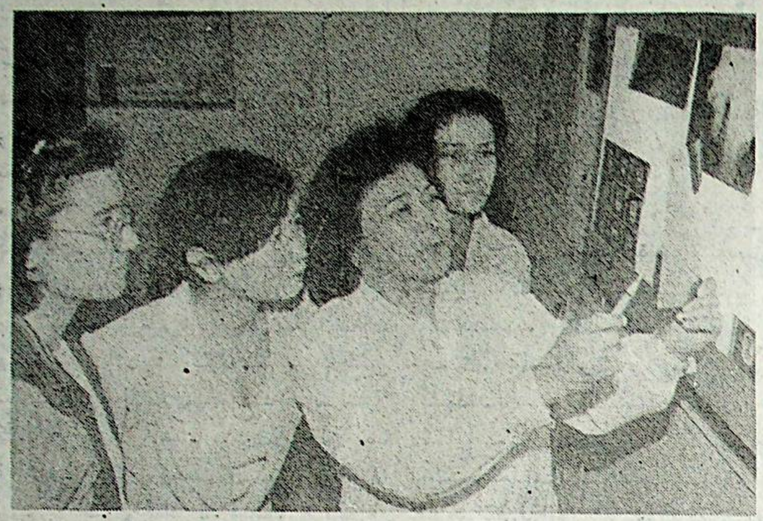

شىنجاڭ تېببىي ئىنستىتۇتى قارمىقىدىكى 1-دوختۇرخانا ئېغىز بوشلۇقى كېسەللىكلىرى بۆلۈمىنىڭ كاندىدات مۇدىر ۋۇراچى، دوكتور ئادالەت قاسىم 1994-يىلى ئاسپىرانتلار يېتەكچىسى سالاھىيىتىگە ئىگە بولغاندىن كېيىن مەملىكەتنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىن تېببىي خادىملار ئاسپىرانتلىقتا ئوقۇش ئۈچۈن بەس - بەستە ئۈرۈمچىگا تىزىملاتتى. ئادالەت قاسىم ھازىر ئۇيغۇر، خەنزۇ، خوتۇزۇ مىللەتلىرىدىن بولغان تۆت ئاسپىرانتنى يېتەكلىمەكتە.

سۈرەتتە: ئادالەت قاسىم ئاسپىرانتلارغا دەرس سۆزلىمەكتە.

ئەنۋەر فوتوسى

يوپۇرغا ناھىيىسى «ئۇچنى ئۆزگەرتمەسلىك» فاڭجېنىدا چىڭ تۇرۇپ، پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىدە ياخشى نەتىجە يارىتتى

«سائادەت يولى»

مۇخبىرىمىز ماقالە

ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز **ئابلىمىت توختى، رەمىتللا ھېيىت** خەۋەر قىلىدۇ: يوپۇرغا ناھىيىسى «ئۇچنى ئۆزگەرتمەسلىك» فاڭجېنىدا چىڭ تۇرۇپ، پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىنى ھەر مىللەت ئاممىسىنىڭ ئاڭلىق ھەرىكىتىگە ئايلاندۇرۇشتا چىڭ تۇرغانلىقتىن، ئۆتكەن يىلى بۇ ناھىيىنىڭ تۇغۇت چەكلەش نىسبىتى 87% كە يېتىپ، ئۇدا ئىككى يىل قەشقەر ۋىلايىتى بويىچە «پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىدىكى ئىلغار ناھىيە» بولۇپ تەقدىرلەندى.

بۇ ناھىيە پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىدە «ئۇچنى ئۆزگەرتمەسلىك»، يەنى نوپۇسنىڭ كۆپپەيشىنى تىزگىنلەش پىلانىنى ئۆزگەرتمەسلىك، پارتكوم ۋەھكۇمەتنىڭ بىرىنچى قول رەھبەرلىرى مەسئۇل دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلارنىڭ نەتىجىسىنى باھالاشتا پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىنى تۇنقان - تۇتمىغانلىقىنى مۇھىم ئۆلچەم قىلدى. ئاساسىي قاتلاملارنىڭ پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى راسخوتىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، ھەرقايسى يېزا-بازارلاردىن 115 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاپ، پىلانلىق تۇغۇت ئىشخانىلىرىغا تارقىتىپ بەردى ھەمدە مەبلەغنىڭ مەخسۇس ئورۇنغا ئىشلىتىلىشىگە كاپالەتلىك قىلدى.

تەشۋىقات ۋە تەربىيىنى كۈچەيتىپ، ئاممىنىڭ ئاڭلىق ھالدا پىلانلىق پەرزەنت كۆرۈش ئېڭىنى يېتىلدۇردى. پىلانلىق تۇغۇت تەشۋىقاتىغا ئائىت 138 سىنئالغۇ لېنتىسى تەييارلاپ، ناھىيىلىك تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى ۋە يېزىلىق تېلېۋىزىيە پونكتلىرىدا ئۇلاپ كۆرسەتتى. تۇغۇت يېشىدىكى ئايالالارنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ پىلانلىق تۇغۇتنى يولغا قويۇش چارىسى» قاتارلىق قانۇن، نىزاملاردىن چۈشەنچىگە ئىگە قىلىپ، ئۇلارغا پىلانلىق تۇغۇتنىڭ شەخسىگە، جەمئىيەتكە ۋە سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇشقا بولغان

قىلىپ بېرىش؛ بۈلۈم، ئىشخانىلار مۇكاپات پۇلىنى شەخسىيلەرگە خىزمەت پوزىتسىيسى، خىزمەت سۈپىتى، تېخنىكا سەۋىيىسى، يوقلىما ئەھۋالنىڭ ئاساسەن مۇكاپات قىلىپ تارقىتىپ بېرىش تۈزۈمىنى داۋاملاشتۇردى. بۇ تۈزۈملەرنىڭ يولغا قويۇلۇشى

* * * * * * * * * * * * * * * * *

ئەدلىيە ئەمەلىيىتىدە، بولۇپمۇ «جنايى ئىشلار دەۋا قانۇنى»غا تۈزىتىش كىرگۈزۈش جەريانىدا جنايى ئىشلارغا دائىر ئاقلاش تۈزۈمىنى ئىسلاھ قىلىش توغرىسىدا تالاش - تارتىش بىر قەدەر كۆپ بولدى. تالاش - تارتىشنىڭ تۈگۈنى - ئادۋوكات تەھقىقلەش باسقۇچىدا دەۋاغا قاتناشسا بولامدۇ-يوق؟ قانداق قىلغاندا ئادۋوكاتلارنىڭ ئاقلاش ھوقۇقىنى تولۇق يۈرگۈزۈشكە كاپالەتلىك قىلغىلى بولىدۇ؟ ئادۋوكاتلارنىڭ ئاقلاش ھوقۇق دائىرىسى قانداق بولۇشى كېرەك؟ دېگەنلەردىن ئىبارەت. 1979-يىلىدىكى «جنايى ئىشلار دەۋا قانۇنى»دا: «خەلق سوت مەھكىمىلىرى سوت ئېچىشنى قارار قىلغاندىن كېيىن، خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ كۆچۈرمىسىنى كېچىككەندە سوت ئېچىشتىن يەتتە كۈن ئىلگىرى جاۋابكارغا يەتكۈزۈپ بېرىشى ھەمدە جاۋابكارغا ئاقلىغۇچى تېپىپ ئاقلاشنى ھاۋالە قىلىشقا بولىدىغانلىقىنى ئۇقتۇرۇشى ياكى زۆرۈر تېپىلغاندا جاۋابكارغا ئاقلىغۇچى بەلگىلەپ بېرىشى كېرەك» دەپ بەلگىلەنگەن. بۇ بەلگىلىمىدە ئادۋوكاتنىڭ پەقەت سوت باسقۇچىدىلا دەۋاغا قاتنىشىش بەلگىلەنگەن. جنايەت گۇماندارى ياكى جاۋابكارنى سوت باسقۇچىدىلا ئاقلايدىغان بۇ خىل ئەھۋال جنايى ئىشلار دېلولىرىنى توغرا بىر تەرەپ قىلىشقا ۋە جنايەت گۇماندارى ياكى جاۋابكارلارنىڭ قانۇنلۇق ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداشقا كاپالەتلىك قىلىشقا تولىمۇ پايدىسىز ئىدى. ئەگەر سوت ئۈستىدىلا ئاقلاش ئېلىپ بارغاندا، بىرى، ئادۋوكاتنىڭ ئاقلاش شارائىتىغا كاپالەتلىك قىلغىلى بولمايدۇ، يەنە بىرى، ئادۋوكاتنىڭ دېلو ماتېرىياللىرىنى كۆرۈش، جاۋابكار بىلەن كۆرۈشۈش ئىشلىرى ئۇچۇن ۋاقىت ئىنتايىن قىسقا بولۇپ، سوتتا قانۇن بويىچە ئەترافلىق، تولۇق ئاقلاشقا مۇمكىن بولماي قالدۇ، يەنە بىرى، جاۋابكارنىڭ قانۇندا بەلگىلەنگەن دەۋا ھوقۇقى ۋە باشقا ھوقۇقلىرىغا ئۇنۇملۇك كاپالەتلىك قىلغىلى بولمايدۇ.

بۇ قېتىمقى «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ جنايى ئىشلار دەۋا قانۇنى»غا تۈزىتىش كىرگۈزۈش توغرىسىدىكى قارارى»دا ئادۋوكاتنىڭ دەۋاغا قاتنىشىش باسقۇچى ئىلگىرى سۈرۈلدى. يەنى «جنايى ئىشلار دەۋا قانۇنى»نىڭ 96-ماددىسىدا: «جنايەت گۇماندارى تەھقىقلىگۈچى ئورگان تەرىپىدىن تۇنجى قېتىم سوراق قىلىنغاندىن كېيىن ياكى مەجبۇرلاش تەدبىرى قوللىنىلغاندىن كېيىن، ئۆزىگە قانۇن جەھەتتىن يارەم بېرىشكە، ئۆزىنىڭ ئورنىدا ئەرز قىلىش ۋە شكايەت قىلىشقا ئادۋوكات تەكلىپ قىلسا بولىدۇ، جنايەت گۇماندارى قولغا ئېلىنغان بولسا تەكلىپ قىلىنغان ئادۋوكات ئۇنى بىر تەرەپ قىلىنغىچە كېچىلگە بېرىشنى ئىلتىماس قىلسا بولىدۇ» دەپ بەلگىلەنگەن. بۇ بەلگىلىمىگە ئاساسەن، ئادۋوكات بىرىنچىدىن، تەھقىقلەش ئورگىنىدىن جنايەت گۇماندارى ئۆزىگە ئىگە نامىنى ئىگىلەيدۇ، ئىككىنچىدىن، قاماقتىكى جنايەت گۇمانداري بىلەن كۆرۈشۈپ دېلوغا مۇناسىۋەتلىك ئەھۋاللارنى ئىگىلەيدۇ.

«جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى جنايى ئىشلار دەۋا قانۇنى»نىڭ 96-ماددىسىنىڭ 2-تارمىقىدا: «ئادۋوكات قاماقتىكى جنايەت گۇمانداري بىلەن كۆرۈشۈشتە تەھقىقلىگۈچى ئورگان دېلو ئەھۋالىغا ۋە ئېھتىياجغا قاراپ تۈزىتىلگەن تۈرۈشقا ئادەم ئەۋەتسە بولىدۇ» دەپ بەلگىلەنىدى. بۇنىڭدا ئادۋوكات قاماقتىكى جنايەت گۇمانداري بىلەن كۆرۈشكەندە تەھقىقلىگۈچى ئورگانىنىڭ تەستىقىنى ئېلىشى كېرەك، دەپ ئېنىق

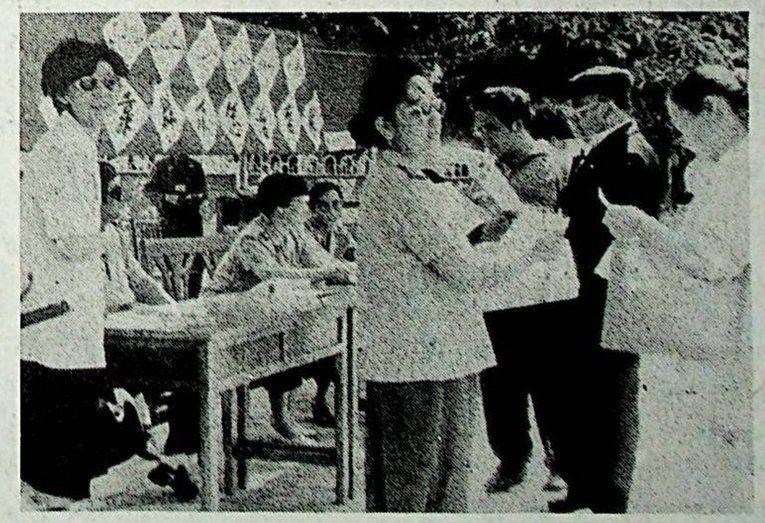

بېقىندا ئىلى ئوبلاستى، ئىلى ۋىلايىتى ۋە غۇلجا شەھەرلىك تەپتىش مەھكىمىلىرى كوچىلارغا چىقىپ چىرىكلىككە قارشى تۇرۇپ، پاكلىق قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈش تېمىسىدا قانۇن تەشۋىقاتى پائالىيىتى ئېلىپ بېرىپ، ھەر مىللەت كادىرلىرى ۋە ئاممىسىنى تەربىيىگە ئىگە قىلدى.

سۈرەتتە: تەشۋىقات نۇقتىسىدىن كۆرۈنۈش.

تۇرسۇنمۇھەممەت ئوسمان فوتوسى

جنايى ئىشلار ئاقلاش تۈزۈمىدە ئادۋوكاتلارنىڭ دەۋاغا قاتنىشىش باسقۇچىنىڭ ئىلگىرى سۈرۈلگەنلىكى توغرىسىدا

مۇھەممەت خوجا

قوللىنىشىغا مۇلازىملىق قىلىش جەھەتلەردە ھەر مىللەت ئىالالىرىغا ئەترابلىق خىزمەت قىلدى.

- باللارنىڭ ساقلىقىنى ساقلاش خىزمىتىنى باشتىن ئاخىر چىڭ تۇتتى. 1995-يىلى ۋە 1996-يىلى ناھىيىلىك بالىلار يېسلىسى ۋە ئۇچ باشلانغۇچ مەكتەپتىكى يەتتە ياشتىن تۆۋەن قۇمۇلدا ئېچىلدى. بۇ قېتىمقى كۆرگەزمىگە ئايتونوم رايون، بېكتۇەنگە قاراشلىق 20 دىن ئارتۇق پەن تەتقىقات ئورۇنلىرىنىڭ 260 تىن ئارتۇق پەن - تېخنىكا ييگى نەتىجىلىرى قاتناشتۇرۇلدى. قۇمۇل ۋىلايىتى، بېكتۇەن قۇمۇل باشقۇرۇش ئىدارىسىدىن 39 ييگى پەن-تېخنىكا نەتىجىلىرىمۇ بۇ قېتىمقى كۆرگەزمىگە قاتناشتۇرۇلدى.

سۈرەتتە: قۇمۇل ۋىلايىتى ۋە شەھەرنىڭ بىر قىسىم مەسئۇللىرى كۆرگەزمىنى كۆرمەكتە.

مۇرات مۇھەممىدى فوتوسى

قانۇنلۇق ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداشقا كاپالەتلىك قىلىشقا تولىمۇ پايدىسىز ئىدى. ئەگەر سوت ئۈستىدىلا ئاقلاش ئېلىپ بارغاندا، بىرى، ئادۋوكاتنىڭ ئاقلاش شارائىتىغا كاپالەتلىك قىلغىلى بولمايدۇ، يەنە بىرى، ئادۋوكاتنىڭ دېلو ماتېرىياللىرىنى كۆرۈش، جاۋابكار بىلەن كۆرۈشۈش ئىشلىرى ئۇچۇن ۋاقىت ئىنتايىن قىسقا بولۇپ، سوتتا قانۇن بويىچە ئەترابلىق، تولۇق ئاقلاشقا مۇمكىن بولماي قالدۇ، يەنە بىرى، جاۋابكارنىڭ قانۇندا بەلگىلەنگەن دەۋا ھوقۇقى ۋە باشقا ھوقۇقلىرىغا ئۇنۇملۇك كاپالەتلىك قىلغىلى بولمايدۇ.

بۇ قېتىمقى «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ جنايى ئىشلار دەۋا قانۇنى»غا تۈزىتىش كىرگۈزۈش تۇغرىسىدىكى قارارى»دا ئادۋوكاتنىڭ دەۋاغا قاتنىشىش باسقۇچىدىلا ئاقلايدىغان بۇ خىل ئەھۋال جنايى ئىشلار دېلولىرىنى توغرا بىر تەرەپ قىلىشقا ۋە جنايەت گۇماندارى ياكى جاۋابكارلارنىڭ قانۇنلۇق ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداشقا كاپالەتلىك قىلغىلى تولىمۇ پايدىسىز ئىدى. ئەگەر سوت ئۈستىدىلا ئاقلاش ئېلىپ بارغاندا، بىرى، ئادۋوكاتنىڭ ئاقلاش شارائىتىغا كاپالەتلىك قىلغىلى بولمايدۇ، يەنە بىرى، ئادۋوكاتنىڭ دېلو ماتېرىياللىرىنى كۆرۈش، جاۋابكار بىلەن كۆرۈشۈش ئىشلىرى ئۇچۇن ۋاقىت ئىنتايىن قىسقا بولۇپ، سوتتا قانۇن بويىچە ئەترابلىق، تولۇق ئاقلاشقا مۇمكىن بولماي قالدۇ، يەنە بىرى، جاۋابكارنىڭ قانۇندا بەلگىلەنگەن دەۋا ھوقۇقى ۋە باشقا ھوقۇقلىرىغا ئۇنۇملۇك كاپالەتلىك قىلغىلى بولمايدۇ.

بۇ قېتىمقى «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ جنايى ئىشلار دەۋا قانۇنى»غا تۈزىتىش كىرگۈزۈش تو

چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇشنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشتا ئۇيۇشقانلىق مەسىلىسىنى ھەل قىلىش زۆرۈر

- ج ك پ مەركىزىي ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى خۇزۇگبېن تونۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش زۆرۈر

ھازىر چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش كۈرىشى كۆرۈنەرلىك نەتىجىگە ئېرىشىش بىلەن بىللە، بەزى خاتا تونۇش ۋە كۆز قاراشلارمۇ پەيدا بولدى. ئالدى بىلەن «قارىمۇ قارشىلىق نەزەرىيىسى»، «ئىستىخىيىلىك نەزەرىيىسى»، «بەدەل تۆلەش نەزەرىيىسى» پەيدا بولدى، كېيىن «ئومۇمىي مۇلۇكچىلىك چىرىكلىشىشنى پەيدا قىلدى»، «خۇسۇسىي مۇلۇكچىلىك چىرىكلىشىشنى چەكلەيدىغان كۆچ»، «كومپونىستىك پارتىيە تۈزىدىكى چىرىكلىشىش مەسىلىسىنى ھەل قىلالمايدۇ» دېگەنگە ئوخشاش كۆز قاراشلار پەيدا بولدى. بۇنداق خاتا قاراشتىكىلەر ئاز ساندىكى كىشىلەر بولسىمۇ، لېكىن ئۇلارنىڭ قاراشلىرى پرىنسىپال مەسىلە. چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش كۈرىشىنىڭ ئوڭۇشلۇق قانات پىيىشىغا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، ھەق بىلەن ناھەقنى ئايرىش، جامائەت پىكرىنى ئايدىڭلاشتۇرۇش زۆرۈر.

چىرىكلىشىش ماھىيەتتە ئېكسپلاتاتسىيە تۈزۈمى ۋە ئېكسپلاتاتسىيە قىلغۇچى سىنىپنىڭ مەھسۇلى. سوتسىيالىستىك ئومۇمىي مۇلۇكچىلىك چىرىكلىشىشنى چەكلەشتىكى تۈپ شەرت

ھازىر جەمئىيەتتە ئومۇمىي مۇلۇكچىلىك چىرىكلىشىشنى پەيدا قىلدىغان مەنبە، خۇسۇسىي مۇلۇكچىلىك چىرىكلىشىشنى چەكلەيدىغان كۈچ دەپ قارايدىغانلار بار. ئۇلارنىڭ كۆز قارىشىدا ھەق بىلەن ناھەق ئاستىن - ئۈستۈن قىلۇېتىلگەن.

چىرىكلىشىش بىر خىل تارىخىي ھادىسە، ئۇ خۇسۇسىي مۇلۇكچىلىك ۋە ئېكسپلاتاتسىيە تۈزۈمى، ئېكسپلاتاتسىيە قىلغۇچى سىنىپنىڭ پەيدا بولۇشى بىلەن بارلىققا كەلگەن. ئېكسپلاتاتسىيە تۈزۈمى ئاز ساندىكى كىشىلەر ئىگىلىگەن ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىغا تايىنىپ مۇتلەق كۆپ ساندىكى كىشىلەرنىڭ ئەمگەك مېۋىسىنى ئىگىلىۋالغانلىقتىن تۈزۈم، ئۇ چىرىكلىشىشنى پەيدا قىلدىغان ئىقتىسادىي مەنبەنى؛ ئېكسپلاتاتسىيە قىلغۇچى سىنىپنىڭ مەنپەئەتىنى قوغدايدىغان، ئومۇمغا زىيان سېلىش ھېسابىغا ئۆزىنى سەمرىتىدىغان، ھوقۇق ئارقىلىق كۆمىچكە چوغ تارتىدىغان بارلىق چىرىكلىك ھادىسىلىرىگە قارشى كۈرەش قىلدىغان ئاساسىي كۈچ بولۇپ قالدى؛ سوتسىيالىستىك ئومۇمىي مۇلۇكچىلىك ئاساسىدا قۇرۇلغان، خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىش كۆز قارىشىنى يادرو قىلغان، كوللېكتىۋىزمنى ئالاھىدە بەلگە قىلغان سوتسىيالىستىك ئىدىئولوگىيە چىرىكلىشىشنى چەكلەش ۋە تۈگىتىش ئۈچۈن ئىدىيىۋى شارائىت ھازىرلاپ بەردى.

سوتسىيالىستىك ئومۇمىي مۇلۇكچىلىك چىرىكلىشىشنى چەكلەشنىڭ تۈپ شەرتى، بۇ ئەسلىدە مۇنازىرە تەلەپ قىلمايدىغان ئىش ئىدى. بىراق، نېمە ئۈچۈن ھازىر كىشىنى گۇمانلاندۇرىدىغان بەزى ئەھۋاللار ۋە بۇنداق ياكى ئۇنداق كۆز قاراشلار پەيدا بولدۇ؟ بۇ مەسىلىلەرگە قانداق قاراش كېرەك؟

بىرىنچىدىن، شۇنى ئايدىڭلاشتۇرۇۋېلىش كېرەككى، دۆلىتىمىز ھازىر سوتسىيالىزمنىڭ دەسلەپكى باسقۇچىدا تۇرۇۋاتىدۇ، بۇ باسقۇچتا ئىشلەپچىقىرىش مۇناسىۋەتلىرى ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ خاراكتېرى ۋە تەرەققىيات سەۋىيىسىگە ماس كېلىدۇ. ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ ئىگىلىنىشى ئاساسىدا ئىشلەپچىقىرىش ئۇسۇلىدا ئىجتىمائىي خاراكتېر ئىپادىلەنگەن بولسىمۇ، لېكىن ئۇ يەنىلا ئاساسلىقى شەخسىي ئىگىلىك ئاساسىدا ئىشلەپچىقىرىش ئۇسۇلى بولۇپ، ئۇنىڭ ئىگىلىك ئورنى ھەممە ساھەدە ئۈستۈن ئورۇندا تۇرمايدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە، ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنىڭ ئىگىلىنىشى ئاساسىدا ئىشلەپچىقىرىش ئۇسۇلىدا ئىجتىمائىي خاراكتېر ئىپادىلەنگەن بولسىمۇ، لېكىن ئۇ يەنىلا ئاساسلىقى شەخسىي ئىگىلىك ئاساسىدا ئىشلەپچىقىرىش ئۇسۇلى بولۇپ، ئۇنىڭ ئىگىلىك ئورنى ھەممە ساھەدە ئۈستۈن ئورۇندا تۇرمايدۇ. ئۇلارنىڭ ئىدىيىسىدە ئىجتىمائىي ئېڭىنىڭ ئىقتىسادىي ئاساسقا قارىغاندا ئىلگىرىلەپ كېتىش ئالاھىدىلىكى ئىپادىلەنگەن بولسىمۇ، لېكىن ئۇ يەنىلا ئىجتىمائىي ئېڭىنىڭ ئىقتىسادىي ئاساسقا قارىغاندا ئىلگىرىلەپ كېتىش قانۇنىيىتىگە بويسۇنىدۇ. ئۇلار ئىجتىمائىي ئېڭىنىڭ ئىقتىسادىي ئاساسقا قارىغاندا ئىلگىرىلەپ كېتىش قانۇنىيىتىنى ئىنكار قىلىپ، ئىجتىمائىي ئېڭىنىڭ ئىقتىسادىي ئاساسقا قارىغاندا ئىلگىرىلەپ كېتىش ئالاھىدىلىكىنى ئاساسلىق قىلىپ، ئىجتىمائىي ئېڭىنىڭ ئىقتىسادىي ئاساسقا قارىغاندا ئىلگىرىلەپ كېتىش قانۇنىيىتىنى ئاساسلىق قىلىپ، ئىجتىمائىي ئېڭىنىڭ ئىقتىسادىي ئاساسقا قارىغاندا ئىلگىرىلەپ كېتىش قانۇنىيىتىنى ئىنكار قىلىپ، ئىجتىمائىي ئېڭىنىڭ ئىقتىسادىي ئاساسقا قارىغاندا ئىلگىرىلەپ كېتىش ئالاھىدىلىك

مۇنۇلۇقلىنىشى تۇيۇقسىز خىرىمات قىلغۇدەك ئېكسپىلاتاتسىيە قىلغۇچى سىنىپنىڭ دۆلەت تۈزۈمى ۋە ھاكىمىيىتىنىڭ ئۆزى ئېكسپلاتاتسىيە مۇناسىۋىتىنىڭ مەھسۇلى بولۇپ، چىرىكلىكنى يېتىلدۈرىدىغان پارنىك ھېسابلىنىدۇ.

سوتسىيالىستىك ئومۇمىي مۇلۈكچىلىك ئىجتىمائىيلاشقان يېرىك ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئوبيېكتىپ تەلەپلىرىگە مۇۋاپىق كېلىدىغان، ئىنسانىيەت تارىخىدىكى ئەڭ ئىلغار مۇلۈكچىلىك شەكلى بولۇپ، ئۇ سوتسىيالىزمنىڭ كاپيتالىزم ۋە باشقا ئېكسپلاتاتسىيە تۈزۈمى مۇقەررەر پەيدا قىلىدىغان ھەر خىل چىرىكلىكنى ۋە ئادىل بولمىغان ئەھۋاللارنى تۈگىتىشىدىكى ئىقتىسادىي ئاساس. سوتسىيالىستىك ئومۇمىي مۇلۈكچىلىك ئاز سانلىق كىشىلەر مۇتلەق كۆپ ساندىكى

قوللىنىپ، ۋەتەنپەرۋەرلىك ۋە سوتسىيالىزم تەرىپىدىكى بېرىشنى كۆچەيتىش، تەربىيە جەريانىدا ئۇلارنى دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەريىسىنى، پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۈشىيەننى ھمايە قىلىشقا، ۋەزىيەتنى ئېنىق تونۇپ، ئومۇملۇقنى قوغداشقا، سىياسىي-ئىدىيوى ئېڭىنى ئۆستۈرۈپ، «تۆتنى قوغداش» نى ئىشقا ئاشۇرۇشقا يېتەكلەش لازىم. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئۇلارنىڭ پىكىر - تەلەپلىرىنى ئاگلاشقا دىققەت قىلىش، ئۇلارنىڭ بەزى ئەمەلىي قىينچىلىقىنى ھەل قىلىۋېلىشىغا ياردەم بېرىش لازىم. ئايرىم كىشىلەرنىڭ خاتا سۆز-ھەرىكەتلىرىگە تەنقىد - تەربىيە بېرىش، مەسىلىنى ئېغىرلارنى قانۇن بويىچە بىر تەرەپ قىلىش كېرەك.

قېيۇم باھاۋۇدۇن بەزى دىنىي زاتلارنىڭ ياخشىلىغانلىقىنى، نامراتلارغا قولىدىن كېلىشچە ياردەم بەرگەنلىكىنى ئالقىشلىدى ۋە مۇئەييەنلەشتۈردى. ئۇ تېخىمۇ كۆپ دىنىي زاتنىڭ ئۆز ئەمگىكىگە تايىنىپ باياشات، بەختلىك تۇرمۇش كۆچۈرۈشىنى ئۈمىد قىلدى.

قېيۇم باھاۋۇدۇن باي ناھىيىسىنىڭ دىنىي زاتلارنى ئېچكى ئۆلكىلەرگە ئېكسكۇرسىيە ۋە زىيارەتكە ئېلىپ بارغانلىقىنى قوللىدى. ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: دىنىي زاتلارنى دۆلەتنىڭ تەرەققىياتىنى كۆرۈش، تەربىيە ئېلىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىش كېرەك. ئۇلار قايتىپ كەلگەندىن كېيىن ئېجابىي نەرسىلەرنى ئامما ئىچىدە تەشۋىق قىلدۇ، بۇنداق ياخشى ئۇسۇلنى ئۇزاققىچە داۋاملاشتۇرۇش كېرەك.

پۈتكۈل جەمئىيەت ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىدىغان يېڭى ۋەزىيەت يارىتايلى

(بېشى 1 - بەتتە)

داۋاملىق يامانلىشىش يۈزلىنىشى تېخى توپ ئاساسىدىن ئۆزگەرتىلمىدى، ھەر خىل ئاپەتلەر كەلتۈرۈۋاتقان زىيان بارغانسېرى زورىيىۋاتىدۇ. بولۇپمۇ ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىك ئېتىبار بېرىشكە تېگىشلىك ئىش شۇكى، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى راۋاجلاندۇرۇلۇۋاتقان يېڭى ۋەزىيەتتە بەزى جايلار مۇھىتنى ياخشىلاش بىلەن ئىقتىسادنى ئاشۇرۇشنىڭ مۇناسىۋىتىنى توغرا بىر تەرەپ قىلالماي، ئورمانچىلىقنى بايلىق تەقسىملەشتە پايدىسىز ئورۇنغا چۈشۈرۈپ قويۇپ، ئورمان بىنا قىلىش، كۆكەرتىش سۈرئىتىگە بىۋاستە تەسىر يەتكۈزۈۋاتىدۇ، ئورمان يەرلىرىنى، بېشىللىقلارنى خالىغانچە ئىگىلىۋالىدىغان، ھەتتا ئورمانلارنى قالايمىقان كېسىپ، ۋەيران قىلىپ بوز يەر ئېچىشتەك ئەھۋاللارمۇ يۈز بېرىۋاتىدۇ. بۇنداق مەسىلىلەر ۋاقتىدا تۈزىتىلمىسە، ئورمانچىلىق ئىلگىرىلىيەلمەيدۇ، ھەتتا چېكىنىپ كېتىدۇ. نۆۋەتتە ئاپتونوم رايونىمىزنى ئېچىش- گۈللەندۈرۈشنى تېزلەتتىشنى ئورمانچىلىقنىڭ تېخىمۇ ئۇنۇملۇك ئېكولوگىيە كاپالىتى بىلەن تەمىن ئېتىشىگە توغرا كېلىدۇ. ئىشلەپچىقىرىشنى راۋاجلاندۇرۇش، خەلق تۇرمۇشىنى ياخشىلاشنى ئورمانچىلىقنىڭ تېخىمۇ كۆپ، تېخىمۇ ياخشى مۇھىت مۇلازىملىقى ۋە مەھسۇلات تەمىناتى بىلەن تەمىن ئېتىشىگە توغرا كېلىدۇ؛ يەرلىكنىڭ ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى كۆچىنى ئاشۇرۇشتا ئورمانچىلىقنى ئىقتىسادنىڭ يېڭى ئېشىش نۇقتىسى قىلىپ يېتىلدۈرۈش ئومۇمىيلىققا مۇناسىۋەتلىك ئىستراتېگىيىلىك ۋەزىپە بولۇپ قالدى. شۇڭا ئورمانچىلىقنىڭ شىنجاڭدىكى ئالاھىدە مۇھىملىقىغا يېگانە تونۇش ھاسىل قىلىپ، مەسئۇلىيەتچانلىق، ۋەزىيەتچانلىقنى كۈچەيتىپ، ئورمانچىلىق ئىسلاھاتىنى ۋە تەرەققىياتىنى تېزلەتتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىدا يېڭى ئېشىش نۇقتىسى ياسىشىمىز كېرەك.

قىممەتلىك ئورمان بايلىقىنى ئېتىايىن قەدىرلەپ، «قەتئىي قوغداش، پائال يېتىلدۈرۈش، مۇۋاپىق پايدىلىنىش، ئومۇمىيۈزلۈك راۋاجلاندۇرۇش» فاكتورىنى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇپ، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكىنىڭ تەلىپى ۋە ئورمانچىلىقنىڭ ئۆز ئالاھىدىلىكىنى ئاساس قىلىپ، ئورمانچىلىق جەھەتتىكى ئىككى بۈرۈلۈشنى تېزلىتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنى ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ئىشلىرىنىڭ سىجىل تەرەققىيات تەلىپىگە ماس كېلىدىغان ئورمانچىلىق كەسپىي سىستېمىسىنى بەرپا قىلىش كېرەك. پۈتكۈل ئورمانچىلىقنىڭ تەرەققىياتىدا مۇھىم نۇقتىنى تۈزلەگىلىكتە سۈنئىي ئورمان بەرپا قىلىشقا قارىتىپ، زېمىننى بوستانلاشتۇرۇش قەدىمىنى تېزلىتىش كېرەك؛ تۈزلەگىلىكتە سۈنئىي ئورمان بەرپا قىلىشتا مۇھىم نۇقتىنى بوراندىن مۇداپىئە كۆرۈش ئورمىنى، ئىقتىسادىي ئورمانىنى راۋاجلاندۇرۇشقا قارىتىش كېرەك؛ تاغلىق رايونلار ئورمانچىلىقىدا مۇھىم نۇقتىنى ئورمانىنىڭ سۇ مەنبەلىرىنى ساقلاش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇشقا قارىتىش كېرەك.

پۈتۈن پارتىيە سەپەرۋەرلىككە كېلىش، ئومۇمىي خەلق ھەرىكەتكە كېلىش، پۈتكۈل جەمئىيەت ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىش، ئومۇمىي خەلق كۆكەرتىش بىلەن شۇغۇللىنىش ھەرىكىتىنى گۈللەندۈرۈش يولى شۇنداقلا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىقىنى زور قەدەم بىلەن ئىلگىرىلىتىشتىكى ئەڭ قىممەتلىك تەجرىبە. بۇنىڭدىن كېيىن ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىقىنى راۋاجلاندۇرۇشتا مۇشۇ يولدا مېڭىشتا چېڭ تۇرۇش كېرەك. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئۆزگەرگەن ئەھۋالغا ئاساسەن، پۈتكۈل جەمئىيەت ئورمانچىلىق بىلەن شوغۇللىنىدىغان يېڭى ۋەزىيەت يارىتىپ، تېخىمۇ ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى تۈزۈپ چىقىپ، ئورمانچىلىقنىڭ ساغلام تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، پۈتكۈل جەمئىيەتنىڭ قاتنىشىش كۈلىمىنى بارغانسېرى كېڭەيتىپ، تېخىمۇ كۆرۈنەرلىك ئۇنۇم ھاسىل قىلىش كېرەك.

پۈتكۈل جەمئىيەت ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىشتا چېڭ تۇرۇش ئۇچۇن ئومۇمىي خەلقنىڭ كۆكەرتىش ئېڭىنى ئۆستۈرۈش كېرەك. قانداق كەسىپ بىلەن شوغۇللىنىشتىن، مەركەزگەقارىشلىق ئورۇن ياكى يەرلىك ئورۇن بولۇشتىن، ئەر- ئايال، قېرى- ياش بولۇشتىن، قايسى مىللەتتىن بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، 1 مىليون 660 مىك كۈادرات كىلومېتىرلىق بۇ زېمىندا ياشاۋاتقان ھەر بىر كىشىنىڭ كۆچەت تىكىپ ئورمان بەرپا قىلىش، شىنجاڭنى كۆكەرتىشتە باش تارتىپ بولمايدىغان مەسئۇلىيىتى ۋە مەجبۇرىيىتى بار. ھەر ساھە، ھەر كەسىپلەر ئورمانچىلىق تەرەققىياتى بىلەن تۈز تەرەققىياتىنى ئاگلىق بىرلەشتۈرۈپ، ئورمانچىلىق ئىشلىرىغا ئەڭ زور تىرىشچانلىق بىلەن قاتنىشىشى ۋە مەدەت بېرىشى كېرەك.

پۈتكۈل جەمئىيەت ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىشتا چېڭ تۇرۇشتا ئورمانچىلىققا بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىش كېرەك. ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار، ھۆكۈمەتلەرنىڭ، تارماقلار، ئورۇنلارنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى شۇ تارماق، شۇ جاي شۇ، ئورۇننىڭ ئورمان بەرپا قىلىپ، كۆكەرتىش ئىشىنىڭ 1- مەسئۇللىرى، ئورمان بەرپا قىلىش، كۆكەرتىش خىزمىتىدە مەسئۇلىيەتنى ھەقىقىي تۇردە ئۈستىگە ئېلىپ، ھەقىقىي رەھبەرلىك قىلىپ، خىزمەتلەرنى ئورۇنلاشتۇرۇپ، تەكشۈرۈپ، ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرنى كونكرېت ھەل قىلىشى كېرەك.

ھازىردىن باشلاپ 2010- يىلىغىچە ئاپتونوم رايونىمىزنى ئاچىدىغان، گۈللەندۈرىدىغان ئاچقۇچلۇق مەزگىل ھەم ئورمانچىلىق ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتىنىڭ ئاچقۇچلۇق مەزگىلى، بىزئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق خىزمىتى يېغىنىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئورمانچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇشتەك دەۋر تەخىرسىزلىكى ۋە تارىخىي بۇرچ تۇيغۇمىزنى ئاشۇرۇپ، ھەر مىللەت ئاممىسىنى يېتەكلەپ، ئۆز كۈچىمىزگە تايىنىپ ئىش كۆرۈپ، جاپا- مۇشەققەتكە چىداپ كۆرەش قىلىپ، ھەقىقىي ئوتۇپ ئەمەلىي ئىشلەپ، ئورمانچىلىق ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىپ، جۇشقۇن ھاياتىي كۈچكە تولغان شىنجاڭنى 21- ئەسىرگە ئېلىپ كىرەيلى.

ئۇرۇمچى رايونىنىڭ ھاۋارايى: كۈندۈزى ۋە كېچىسى ئوتتۇراھال يامغۇر ياغىدۇ، تېمپېراتۇرا: ℃ 23 - ℃ 15 بولىدۇ. بەش بال غەربىي شىمال شامىلى چىقىدۇ.

جەسەتنى تونۇۋېلىڭ

● ئۇرۇمچى شەھىرى جەنۇبىي «شىنخۇا» يولىدا 1997 - يىل 6 - ئاينىڭ 4 - كۈنى سائەت 23 ئەتراپىدا قاتناش ۋەقەسى تۈپەيلىدىن بىر كىشى ئۆلدى. ئۆلگۈچى ئەر، ئۇيغۇر، تەخمىنەن 55 ياشلار ئۆپچۈرىسىدە، ئېگىزلىكى 1.61 مېتىر، ئۇچىسىغا قېنىق زىغىرىڭ كاستۇم، ئۇزۇن يەڭ ئاق كۆڭلەك، توپا رەڭ شىم، زىغىرىڭ ئىچ ئىشتان كىيگەن. ئۆلگۈچىنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ مۇشۇ ئېلانىنى كۆرگەندىن كېيىن، تېيانشان رايونلۇق قاتناش ساقچىلىرى چوڭ ئەترىتى بىلەن ئالاقىلىشىشنى ئۈمىد قىلىمىز. تېلېفون نومۇرى: 2881234.

ئالاقىلەشكۈچى: ئەخمەتجان

* * * * * * * * * * * * * * * *

● ئۇرۇمچى جەنۇبىي «شىنخۇا» يولى 3 - كۆۋرۈك يولى ئېغىزىنىڭ جەنۇبىي دوقمۇشىدا 1997- يىل 6 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئەتىگەن سائەت بەش يېرىمدا قاتناش ۋەقەسى يۈز بېرىپ بىر ئادەم ئۆلدى. ئۆلگۈچى ئەر، ئۇيغۇر، 75 ياش چامىسىدا، بويى 1.63 مېتىر، ئۇچىسىغا سېرىق جۇڭسەنفۇ، قارا پوپايكا، كۇل رەڭ ئۇزۇن يەڭ كۆڭلەك، قارا ئىشتان، كۆك ئىچ ئىشتان، پۇتىغا كالاچ كىيگەن. پېنىدىن يۇسۇپ دېگەن ئىسىم ئويۇلغان تامغا چىقتى. ئائىلىسىدىكىلەرنىڭ دەرھال تېيانشان رايونلۇق قاتناش ساقچى چوڭ ئەترىتىگە كېلىپ جەسەتنى تونۇۋېلىشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

ئالاقىلىشىش تېلېفونى: 2881234.

ئالاقىلەشكۈچى: ئەخمەتجان.

ئۇرۇمچى شەھەرلىك قاتناش ساقچىلىرى چوڭ ئەترىتى

1997 - يىل 6 - ئاينىڭ 9 - كۈنى

* * * * * * * * * * * * *

ئېلانلار

زاكىرجان، دەۋاگەر سۈبھى قادىر قەرز ماجىراسى توغرىسىدا ئۇستىگىزدىن سوت مەھكىمىسىگە ئەرز سۇندى. تۇرار جايىگىز ئېنىق بولمىغاچقا، دەۋاگەرنىڭ ئەرزىنى يەتكۈزۈشكە مۇمكىن بولماي ئېلان چىقىرىش ئارقىلىق يەتكۈزدۇق. شۇڭا ئېلان بېرىلىپ 60 كۈن توشقاندىن كېيىن، 15 كۈن ئىچىدە مەھكىمىمىزگە ياكى ئۆزىگىز تۇرۇشلۇق جايدىكى سوت مەھكىمىسىگە بېرىپ قەرز ماجىراسى توغرىسىدىكى ئەرزگە ئۆز پىكرىگىزنى بەرمىسىگىز، سىرتىگىزدىن ھۆكۈم ئارقىلىق بىر تەرەپ قىلىمىز.

ئۇرۇمچى شەھىرى تېيانشان رايونلۇق خەلق سوت مەھكىمىسى

* * * * * * * * *

ئۇرۇمچى شەھىرى «غالىبىيەت» يولى ساقچىخانىسىدىن بېرىلگەن تەلەيگۈل نامىدىكى 650102520215454 نومۇرلۇق سالاھىيەت گۇۋاھنامىسى ئىناۋەتسىز.

«بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم»نى يولغا قويۇش فاكتورلىرىنىڭ مەزمۇنى ۋە مۇھىم ئەھمىيتى توغرىسىدا

ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە مەكتىپىدىن ئادىل خالىقجان

شىئاڭگائىڭ تىنچ يول ئارقىلىق ۋەتەنىمىزنىڭ قوينىغا قايتىپ كېلىشىگە پەقەت ئون نەچچە كۈنلا ۋاقىت قالدى. بۇ 20- ئەسىردىكى دۇنياۋى تەسىرگە ئىگە چوڭ ئىشنىڭ بىرى ھەمدە دۆلىتىمىزنىڭ پۈتۈنلەي بىرلىككە كېلىشكە تاشلانغان ھەل قىلغۇچ بىر قەدەم، شۇنداقلا يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ «بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم» تەسەۋۋۇرىنىڭ ئۇلۇغ غەلبىسى ھېسابلىنىدۇ. يولداش دېڭ شياۋپىڭ خەلقىمىزنىڭ ۋەزىيىتىنى چوڭقۇر تونۇش ۋە ئەتراپلىق تەھلىل قىلىش ئاساسىدا ئېلىمىزنىڭ كونكرېت ئەمەلىيىتىنى چىقىش قىلىپ، بۇ ئىلمىي تەسەۋۋۇرنى ئوتتۇرىغا قويغانىدى. شۇڭا دۆلىتىمىزنىڭ شياڭگاڭغا بولغان ئىگىلىك ھوقۇقىنىڭ ئەسلىگە كېلىش ئالدىدا «بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم» فاكتورلىرىغا بولغان تونۇشنى يەنمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇش مەملىكىتىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئورتاق ئىتتىپاقلىشىپ، شياڭگاڭنىڭ ئۆڭۈشلۇق قايتىپ كېلىشىنى كۈتۈۋېلىشتا ئىنتايىن مۇھىم رېئال ئەھمىيەتكە ئىگە.

«بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم»نى يولغا قويۇش فاكتورى جۈڭگوچە سوتسىيالزم قۇرۇلۇشىنىڭ مەزمۇنىنى تەركىبىي قىسمى. يولداش دېڭ شياۋپىڭ مۇنداق دەپ كۆرسىتىدۇ: «بىزنىڭ سوتسىيالستىك تۈزۈمىمىز ـ جۈڭگوچە سوتسىيالستىك تۈزۈم، بۇ ئالاھىدىلىكنىڭ مۇھىم بىر مەزمۇنى ـ شياڭگاڭ، ئاۋمېن ۋە تەيۋەن مەسىلىسىنى بىر تەرەپ قىلىش، يەنى «بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم»نى يولغا قويۇش، بۇ بىر بېڭىلىق، بۇ بېڭىلىقنى ئامېرىكا ئوتتۇرىغا قويغىنى يوق، ياپونىيە ئوتتۇرىغا قويغىنى يوق، ياۋروپا ئوتتۇرىغا قويغىنى يوق، سوۋېت ئىتتىپاقى ئوتتۇرىغا قويغىنىمۇ يوق، بەلكى جۈڭگو ئۆزى ئوتتۇرىغا قويدى. جۈڭگوچە ئالاھىدىلىك دېگەن بۇنە شۇ.» («دېڭ شياۋپىڭ ماقالىلىرىدىن تاللانما» 3- توم 448-بەت).

«بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم» نى يولغا قويۇش»جۈڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ قانۇن كۈچىگە ئىگە بولغان مۇھىم دۆلەت سىياسىتى. ئۇ مۇنۇلاردىن ئىبارەت: بىر جۈڭگودىن ئىبارەت بۇ ئالدىنقى شەرت ئاستىدا، دۆلىتىمىزنىڭ ئاساسىي گەۋدىسى سوتسىيالىزم تۈزۈمىدە چىڭ تۇرۇپ، ئۆز ئالدىغا ئىشلەش ھوقۇقىغا ئىگە بولغان ئاساستا، ئۇزاق مۇددەت ئىچىدە ئۆزگەرمەي قالىدىغان ئاساسىي سىياسەت ۋە ئىقتىسادىي سىياسەتلەرنى يولغا قويۇش، ئاندىن ئاستا-ئاستا ئۆزگەرتىش ۋە تەكشۈرۈپ تۈزىتىش. بۇ ئۇزاق مۇددەت ئىچىدە ئۆزگەرمەي قالىدىغان ئاساسىي سىياسەت ۋە ئىقتىسادىي سىياسەتلەر ئىچىدە ئاساسلىقى مۇنۇلار: ئاۋمېن ھەر قايسى ئۆلكىلەرگە ئوخشاش ئۆلكە دەرىجىلىك ئاپتونوم رايون بولۇپ قالىدۇ، ئاۋمېن ئۆزىنىڭ ئىجتىمائىي تۈزۈمىنى ساقلاپ قالىدۇ، ئاۋمېن ئۆزىنىڭ ئىقتىسادىي ئالاقىلىرىنى ئۆزى باشقۇر

بۇ ئالدىنقى شەرت ئاستىدا، دۆلىتىمىزنىڭ ئاساسىي گەۋدىسى سوتسىيالىزم تۈزۈمىدە چىڭ تۇرىدۇ، شىياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەندە ئەسلىدىكى كاپىتالىزم تۈزۈمى ساقلىنىپ قالىدۇ ھەمدە ئۇزاقتىچە ئۆزگەرمەيدۇ، شۇ ئارقىلىق دۆلىتىمىزنىڭ بىرلىككە كېلىشى ئۈچۈن ئاشۇرۇلىدۇ. بۇنىڭ كونكرېت مەزمۇنلىرىنى مۇنداق بىر قانچە نۇقتا ئارقىلىق چۈشىنىشكە بولىدۇ:

بىرىنچى، بىرلىككە كەلگەن جۇڭخۇاخەلق جۇمھۇرىيىتى ئىچىدە ئىككى خىل ئىجتىمائىي تۈزۈمنىڭ بىللە مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشىنى يولغا قويۇش. «بىر دۆلەت» دېگىنىمىز، دۆلەتنىڭ ئىگىلىك ھوقۇقىنىڭ ئايرىلماسلىقى ۋە جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ بىرلىكىنى كۆرسىتىدۇ. بىر دۆلەت ئىچىدە ئىككى ئىگىلىك ھوقۇقى بار دۆلەتنىڭ مەۋجۇت بولۇشىغا يول قويۇلمايدۇ. دۇنيادا بىرلا جۇڭگو بار، ئۇ بولسىمۇ جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى، شىياڭگاڭ، ئاۋمېن بىلەن تەيۋەن جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئايرىلماس بىرقىسمى ھېسابلىنىدۇ. جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاساسلىق ئۇرغىنى مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى. مانا بۇ ئالدىنقى شەرت ئاستىدا ئىككى خىل ئوخشاشمايدىغان ئىجتىمائىي تۈزۈم مەۋجۇت بولىدۇ.

ئىككىنچى، دۆلەتنىڭ ئىگىلىك ھوقۇقى يول قويغان دائىرە ئىچىدە مەركىزىي خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ رەھبەرلىكى ئاستىدا شىياڭگاڭ، ئاۋمېن ۋە تەيۋەن يۇقىرى دەرىجىدىكى ئاپتونومىيە ھوقۇقىدىن بەھرىمەن بولىدۇ. لېكىن شىياڭگاڭ، ئاۋمېن ۋە تەيۋەن مۇستەقىل بولغان دۆلەت ئەمەس. خەلقئارا دا يەنىلا جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى جۇڭگوغا ۋەكىللىك قىلىدۇ.

ئۈچىنچى، «بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم»نى يولغا قويۇش ئېلىمىزنىڭ ئاساسلىق دۆلەت سىياسىتى بولۇپ، ئۇزاق مۇددەتلىك ئىگىلىك ھوقۇقىنى جۇڭگونىڭ كونكرېت ئەمەلىيىتى بىلەن بىرلەشتۈرگەنلىكىنىڭ مەھسۇلى. ئۇنى يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ ئىجادىي يوسۇندا ماركسزمنىڭ ئومۇمىي پرىنسىپلىرىنى ئېلىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە تەتبىقلاپ، ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدەشتە چىڭ تۇرغانلىقىنىڭ نەتىجىسى دېيىشكە بولىدۇ. خۇددى يولداش دېڭ شياۋپىڭ كۆرسەتكەندەك: «بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم، نى يولغا قويۇش پىكرىنى خەلقئارادا ئەھمىيەتكە ئىگە پىكىر دېيىشكە توغرا كەلسە، ئۇنى ماركسزمچە دىئالېكتىك ماتېرىيالىزم ۋە تارىخىي ماتېرىيالىزمغا مەنسۇپ پىكىر دېيىش، رەئىس ماۋزېدۇڭنىڭ سۆزى بويىچە ئېيتقاندا، ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدەش ئاساسىدا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىر دېيىش كېرەك.» (3 - توم 205 - بەت).

ئىككىنچى، «بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم»نى يولغا قويۇش فاكتىنى ماركسزمنىڭ دۆلەت ھەققىدىكى تەلىماتىنى ئىجادىي يوسۇندا راۋاجلاندۇردى. «بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم» نى يولغا قويۇش دۆلەتنىڭ ئومۇمىي قۇرۇلمىسى جەھەتتىكى يېڭى نەزەرىيە بولۇش سۈپىتى بىلەن ماركسزمنىڭ دۆلەت تەلىماتىنى بېيىتىپ، بىر دۆلەتتە پەقەت بىر خىللا ئىجتىمائىي تۈزۈمنىڭ بولۇشىدىن ئىبارەت ئەنئەنىۋى دۆلەت قارىشىدىن بۆسۈپ ئۆتتى. «بىر دۆلەتتە ئىككى خىل تۈزۈم» نى يولغا قويۇش فاكتىنى بىر يېپىيېڭى دۆلەت قۇرۇلمىسىنى بارلىققا كەلتۈرگەن بولسىمۇ، دۆلەتنىڭ شەكلىنى ئۆزگەرتمىدى. ئۇ سوتسىيالىزم ۋە كاپىتالىزمدىن ئىبارەت ئىككى خىل ئوخشاشمايدىغان تۈزۈمنى بىر دۆلەت كاتېگورىيىسىگە كىرگۈزۈپ، ھەم دۆلەتنىڭ بىرلىككە كېلىشىگە پايدىلىق، ھەم

مۇقا باشلىق ماقالە
تۇرپان ۋىلايەتلىك مالىيە باشقارمىسى ھەمكارلاشتى

ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈپ، مالىيە مەنبەسىنى تىرىشىپ يېتىلدۇرۇش - مالىيىنى گۈللەندۈرۈشتىكى ئاساسىي نۇقتا. بايلىقى مول رايونلارنىڭ بايلىق ئۈستۈنلۈكىدىن قانداق قىلىپ تولۇق پايدىلىنىپ، مالىيە مەنبەسى قۇرۇلۇشىنى ياخشىلاش نۆۋەتتە ئەستايىدىل ئويلىنىدىغان ۋە ئىزدىنىدىغان مۇھىم مەسىلە بولۇپ قالدى.

1

مالىيە مەنبەسى قۇرۇلۇشى ئەلا سۈپەتلىك، يۇقىرى ئۈنۈملۈك تۈرلەرنى بەرپا قىلىش، تۈرلەر بويىچە باشقۇرۇش جەريانى بولۇپ، ئۇ ماھىيەتە مالىيە كىرىمىدە ئەكس ئېتىدىغان ھەرىكەتچان سىجىل تەرەققىيات جەريانى.

بايلىقنىڭ ئۆزىلا بۇاسىتە مالىيە كىرىمىنى يارىتالمايدۇ. ئۇنى ئېچىپ، پىششىقلاپ ئىشلەش كارخانىلىرى قۇرۇش ئارقىلىق مەھرقايسى قاتلاملار بويىچە پىششىقلاپ ئىشلەپ مەھسۇلاتقا ئايلاندۇرغاندىلا، باج كىرىمى ھاسىل قىلغىلى بولىدۇ. پىششىقلاپ ئىشلەش دەرىجىسىنىڭ ئېشىشىغا ئەگىشىپ، ئادەم كۈچى، مەبلەغ، تېخنىكا ۋە باشقۇرۇشقا بولغان تەلەپمۇ بارغانسېرى يۇقىرىلايدۇ، بايلىقلار چالا مەھسۇلات باسقۇچىدا بايلىق ئۈستۈنلۈكىگىلا ئىگە بولىدۇ، پىششىقلاپ ئىشلەش باسقۇچىدا مەبلەغ، تېخنىكا، ئىختىساس ئىگىلىرى ۋە باشقۇرۇش ئۈستۈنلۈكىدىن بىر گەۋدىلىشىپ ، رېئال مەنپەئەت ئۈستۈنلۈكى بارلىققا كېلىدۇ.

بايلىقى مول رايونلارنىڭ كۆپ قىسمى چەت، ياقا، چېگرا رايونلارغا جايلاشقان، ئىقتىسادىي ئاساسى ئاجىز، تەرەققىياتى ئارقىدا. ئۇلارنىڭ بايلىق ئۈستۈنلۈكىگە تايىنىپ، مالىيە مەنبەسى قۇرۇلۇشىنى ياخشىلاش ئۈچۈن، ئۆز رايونىنىڭ جۇغراپىيىلىك ئەۋزەللىكى، تەبىئىي بايلىقلىدىن مۇۋاپىق پايدىلىنىشنىڭ ئۈنۈمىنى توغرا كېلىدۇ. لېكىن بۇلارنىڭ تەرەققىياتىغا توسالغۇ بولۇۋاتقان بەزى پاسسىپ ئامىللارمۇ مەۋجۇت، بۇنى تۆگەتمەي تەرەققىياتتىن سۆز ئېچىش مۇمكىن ئەمەس.

بىرىنچىدىن، قاتناش قولايسىز، ئۇچۇر تېز ئەمەس، كىشىلەرنىڭ ئېڭى تۆۋەن. شۇڭا ئۇلار ئىشلەپچىقىرىش ۋە ئىگىلىك باشقۇرۇشتا ئەنئەنىۋى پىلانلىق ئىگىلىكنىڭ ئاسارىتىدىن قۇتۇلالمىدى، بازار ئىگىلىكى قارىشى تولۇق يېتىلىپ كېتىلمىگەنلىكى ئۈچۈن بايلىق ئۈستۈنلۈكىنى ئىقتىسادىي ئۈستۈنلۈك ۋە مالىيە مەنبەسى ئۈستۈنلۈكىگە ئايلاندۇرالمىدى.

ئىككىنچىدىن، بايلىق ئۈستىدە يېتىلىپ كۆن سەل قارىدى. بۇنىڭ بىلەن نۇرغۇن مەنپەئەت ئېقىپ كەتتى. بايلىقلارنى ئېچىشنىڭ قوشۇمچە قىممىتى تۆۋەن بولغاچقا، ئالدىنقى پايدىمۇ كۆپ بولمىدى. شۇڭا ئۇلار ئالتۇن تاۋاقنى كۆتۈرۈۋېلىپ يۇقىرىغا قول ئۇزىتىشقا مەجبۇر بولدى.

ئۇچىنچىدىن، بايلىقلارنى ئېچىش خىزمىتىگە ئەھمىيەت بەرمەسلىك ئەھۋالى مەۋجۇت. جايلار يەرلىك مەنپەئەت قورۇقچىلىقىنىڭ تەسىردە ھازىرقى مەنپەئەت قۇرۇلمىسىدىكى پايدىسىز ئامىللارنى تۈگىتىش ئۈچۈن، زېھنىي كۈچىنى بايلىقلارنى تالىشىپ ئاچىدىغان يېڭى تۈرلەرگە مەبلەغ سېلىشقا قارىتىدۇ. سىرتقا كېڭىيىش ئەكىلدىكى مالىيە مەنبەسى قۇرۇلۇشى بىلەن كەڭ شۇغۇللىنىپ، تۈرلىقلىق مۇلۇككە مەبلەغ سېلىش كۆلىمىنى ھەددىدىن زىيادە كېڭەيتىۋەتتى. بىر مۇنچە تۈرلەرنى مەبلەغ ناھايىتى كەمچىل بولغان ئەھۋالدا ئالدىراپ-تېنەپ يولغا قويدى. نەتىجىدە يېڭى تۈرلەر ۋاقىتدا پۈتۈپ ئىشقا كىرىشەلمىدى، بۇرۇنقى بەزى تۈرلەرمۇ مەبلەغنى قىسقا تۈپەيلىدىن ئىشلەپچىقىرىشنى ئازايتىشقا، بەزىلىرى ئىشلەپچىقىرىشنى توختىتىشقا مەجبۇر بولدى. بۇنىڭ بىلەن رايون ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتى ئاستىلاپ، مالىيىنى ئورۇنسىز چىقىمغا تۇچىرىتىدىغان ئەھۋال كېلىپ چىقتى.

تۆتىنچىدىن، بايلىقلارنى ئېچىشتا مەھسۇلات قىممىتىگە ئەھمىيەت بېرىپ، ئۇنۇمگە سەل قاراش ئەھۋالى مەۋجۇت. ئۇلار ئەنئەنىۋى پىلانلىق ئىگىلىكنىڭ ئاسارىتى تۈپەيلىدىن كارخانىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى كۆرسەتكۈچىنى بىر تەرەپلىمە قوغلىشىپ، سىرتقا كېڭىيىش يولغا مېڭىش بىلەنلا بولۇپ كېتىپ، كارخانىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنى يۇقىرى كۆتۈرۈشكە سەل قارىدى.

بەشىنچىدىن، مەبلەغ ۋە ئىختىساس ئىگىلىرى ئومۇمىيۈزلۈك كەمچىل بولدى. مەبلەغ كەمچىل بولغاچقا بايلىقلارنى ئېچىش تۈرلىرىنىڭ مۇددىتى ئۇزۇلۇكسىز كېچىكىپ، ۋاقتىدا ئىش باشلانمىدى. ئىختىساس ئىگىلىرى كەمچىل بولغاچقا كارخانا باشقۇرۇش سەۋىيىسى تۆۋەن، تېخنىكا كۆچى ئاجىز، مەھسۇلات سۈپىتى ناچار، رىقابەت ئىقتىدارى تۆۋەن، كارخانىنىڭ ئۈنۈمى ناچار بولدى.

ئالتىنچىدىن، سىستېمىلىق تەرەققىيات ئىستراتېگىيىسى بويىچە ئىش قىلمىدى. بىر رايوندا ئوخشاش خىلدىكى بايلىقنى ئېچىپ، مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىشنى زىيانغا ئۇچرىتاتتى. بۇ سىستېمىلىق تەرەققىيات ئىستراتېگىيىسى ۋە يېتەكچى فاكتېرنىڭ بولمىغانلىقى، بىر خىل بايلىقنى سىستېمىلىق پىششىقلاپ، رايونلارئارا مۇۋاپىق تەقسىملەش ھالىتىنىڭ شەكىللەنمەگەنلىكى، چوڭ، ئوتتۇرا، كىچىك كارخانىلارنىڭ بىر - بىرىنى تولۇقلاش، ماس قەدەمدە ھەرىكەت قىلىش مېخانىزمىنىڭ شەكىللەنمەگەنلىكى، مەركەز كارخانىلىرىنىڭ يەرلىك كارخانىلارغا، چوڭ كارخانىلارنىڭ ئوتتۇرا، كىچىك كارخانىلارغا ياخشى تەسىر كۆرسىتەلمىگەنلىكى. بىلەن مۇناسۇەتلىك.

2

تۇرپان ۋىلايىتى شىنجاڭنىڭ ئوتتۇرا قىسمىغا جايلاشقان بولۇپ، شەرقتە قۇمۇل بىلەن، جەنۇبتا باينغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى بىلەن، غەربتە ئۈرۈمچى بىلەن چېگرىلىنىدۇ. ئومۇمىي يەر مەيدانى 69 مىڭ 713 كۋادرات كىلومېتر، نوپۇسى 524 مىڭ 838، ئاز سانلىق مىللەت نوپۇسى 407 مىڭ 692 بولۇپ، ئومۇمىي نوپۇسنىڭ % 77 نى ئىگىلەيدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە ئۇيغۇرلار % 70 نى ئىگىلەيدۇ.

تۇرپان - تەبىئىي ئالتۇن تاۋاق، تەبىئىي بايلىقى مول، بولۇپمۇ يېزا ئىگىلىك بايلىقى مول.

تۇرپان 2000 يىلدىن ئارتۇق ئۈزۈمچىلىك تارىخىغا ئىگە. ئۈزۈم سورتى 300 خىلدىن ئاشىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە كىشمىش ئۈزۈم 20خىل، ئىچىملىك ئىشلەيدىغان ئۈزۈم 40 خىلغا يېتىدۇ. ئەڭ داڭلىقى ئاق كىشمىش ئۈزۈمى بولۇپ، شېكەر مىقدارى % 24 كە يېتىپ، دۇنيا بويىچە 1 - ئورۇندا تۇرىدۇ. «جۇڭگونىڭ يېشىل مەۋزايىتى» دەپ ئاتىلىدىغان تۇرپاننىڭ قۇرۇق ئۈزۈمى مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدا بازىرى ئىنتايىن مەھسۇلاتلارنىڭ بىرى. ھازىر ئۇ تۇرپان يېزا ئىگىلىكىنىڭ تۈۋرۈك مەھسۇلاتى بولۇپ قالدى. 1979 - يىلى دۆلەت تۇرپان ۋىلايىتىنى ئۈزۈم ئىشلەپچىقىرىشتىكى مۇھىم بازا قىلىپ بېكىتتى. تۇرپان يەنە دۆلەتنىڭ مۇھىم پاختا ئىشلەپچىقىرىش بازىسى، ئۇنىڭ ئۈزۈن تالالىق پاختىسى ۋە قۇرۇقلۇق پاختىسى ناھايىتى داڭلىق بولۇپ، كېۋەز تېرىقچىلىقى تارىخىي 1500 يىلدىن ئارتۇق تارىخقا ئىگە. ئۈزۈن تالالىق پاختىنىڭ، قۇرۇقلۇق پاختىسىنىڭ تالاسى جەھەتتە سۇدان، مىسىرلارنىڭ پاختىسى بىلەن تەڭ

تۇرپان خۇددى تەبىئىي تارىخىي مۇزېيغا ئوخشايدۇ. ئۈزگىچە تەبىئىي شارائىت ۋە ئۈزاق يىللىق تەرەققىيات تارىخى نەتىجىسىدە بۇ جايدا كۆپ خىل تەبىئىي ساياھەتچىلىك بايلىقى ۋە گومانتارلىق ساياھەتچىلىك بايلىقى شەكىللەنگەن. تەبىئىي ساياھەتچىلىك بايلىقلىرىدىن رېئالىيەت تۇسىنى ئالغان «غەربكە ساياھەت» تىكى يالقۇنتاغ، ئۈمۇردانىيىنىڭ شور دېڭىزىدىن قالسلا دۇنيا بويىچە 2 - ئورۇندا تۇرىدىغان ئايدىڭكۆل، گۈزەل مەنزىرىلىك بۈيلۈق، قۇملۇق ئۆسۈملۈكلىرى باغچىسى، قۇمتاغ باغچىسى، شۇنىڭدەك قارلىقتاغ، بوستانلىق ۋە قۇملۇقتىن شەكىللەنگەن تەبىئىي مەنزىرىلەر بار بولۇپ، كىشىلەرگە ئۈزگىچە ھۇزۇر بېرىدۇ. گومانتارلىق ساياھەتچىلىك بايلىقلىرىدىن 2000 يىللىق بوران - چاپقۇنىنى باشتىن كەچۈرۈپ، يەنىلا مەزمۇت قەد كۆتۈرۈپ تۇرغان يارغۇل قەدىمكى قەلئەسى، ئۈدىقۇت قەدىمكى قەلئەسى، پوتەي، ئاستانە قەدىمكى قەبرىستانلىقى بار. بۇنىڭدىن باشقا بېزەكلىك ۋە تۈيۇق مىكىتۈيى تام رەسىملىرى، سۈيى يىل بويى ئۈزۈلمەي ئېقىپ تۇرىدىغان كارىزلار، مىللىي بىناكارلىق سەنئىتىنىڭ ئۈگە سۆلايمان ۋاڭ مۇنارى ھەمدە تاش ئۆيلەر بار. بۇلارغا نەچچە مىڭ يىلدىن بۇيان ئۈزۈلمەي داۋاملىشىپ كېلىۋاتقان غەربىي رايوننىڭ كۆپ خىل مەدەنىيەت جەۋھىرى مۇجەسسەملەشكەن بولۇپ، ناھايىتى يۇقىرى ئىلمىي تەتقىقات قىممىتىگە ۋە ھۇزۇرلىنىش قىممىتىگە ئىگە.

تۇرپان ۋىلايىتى چەت، ياقا رايونغا جايلاشقان بولسىمۇ، بايلىق ئەھۋالى، ئىقتىسادىي ئاساسى، قاتناش ئەھۋالى ياخشى، پاختىچىلىقنى، ئۈزۈمچىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، سەيلە - ساياھەت ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشتا ئىستقبالغا ئىگە. بۇ مالىيە مەنبەسى قۇرۇلۇشىنى كۆچەيتىشتە پايدىلىق شارائىتقا ئىگە ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىدۇ. لېكىن بايلىق ئۈستۈنلۈكىنى ئىقتىسادىي ئۈستۈنلۈككە ئايلاندۇرۇش ئۈزۈمسىزلىك جاپالىق تىرىشچانلىق كۆرسىتىشكە باغلىق. شۇڭا ئىدىيىنى ئازاد قىلىپ، كونا قاراش ئىسكەنجىسىدىن قۇتۇلۇپ، ناتونۇرال ئىگىلىك قارىشىدىن قول ئۈزۈپ، بازار ئىگىلىكى قارىشىنى تىكلەپ، ئۈزۈمچىلىك بايلىق ئۈستۈنلۈكى، جۇغراپىيىلىك ئەۋزەللىكىنى پايدىلىنىپ، پاختىچىلىقنى، ئۈزۈمچىلىكنى، سەيلە - ساياھەت ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش، پىششىقلاپ ئىشلەش سانائىتىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئارقىلىق ئۈستۈنلۈككە ئىگە مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپ چىقىرىپ، بايلىق ئۈستۈنلۈكىنى ھەققىي ئىقتىسادىي ئۈستۈنلۈككە ئايلاندۇرغاندىلا، ۋىلايىتىمىزنىڭ مالىيە مەنبەسى قۇرۇلۇشىغا ھەققىي كاپالەتلىك قىلغىلى بولىدۇ.

دۆلتىمىز شياڭگاڭغا مۇۋاپىق كىلىدىغان خەلقئارا ئەھدىنامىلەر توغرىسىدا ب د ت غا يەنە نوتا تاپشۇردى

. شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ب د ت، 10 - ئىيۇن تېلېگراممىسى. جۇڭگونىڭ ب د ت دا دائىمىي تۇرۇشلۇق مۇۋەققەت ۋەكىلى ۋاڭ شۆشەن بۈگۈن ب د ت باش كاتىپى ئانانىغا دېپلوماتىيە نوتىسى ۋە جۇڭگونىڭ 1997 - يىل 7 - ئاينىڭ 1- كۈنىدىن ئېتىبارەن شياڭگاڭنىڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىغا مۇۋاپىق كىلىدىغان خەلقئارا ئەھدىنامىلەر توغرىسىدا ب د ت غا يەنە نوتا تاپشۇردى.

بۇ جۇڭگونىڭ ب د ت غا تاپشۇرغان شياڭگاڭ رايونىغا مۇۋاپىق كىلىدىغان 2- تۈركۈمدىكى خەلقئارا شەرتنامىلەر تىزىملىكى. باش ئەلچى ۋاڭ شۆشەن مۇشۇ ئاينىڭ 6- كۈنى ب د ت غا كۆپ تەرەپلىمىلىك شەرتنامىلەرنىڭ تىزىملىكىنى تاپشۇردى. بۇ تىزىملىك 16 شەرتنامىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

بۇ جۇڭگونىڭ ب د ت غا تاپشۇرغان شياڭگاڭ رايونىغا مۇۋاپىق كىلىدىغان 2- تۈركۈمدىكى خەلقئارا شەرتنامىلەر تىزىملىكى. باش ئەلچى ۋاڭ شۆشەن مۇشۇ ئاينىڭ 6- كۈنى ب د ت غا يوللىغان خېتىدە، جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ شياڭگاڭ رايونىغا مۇۋاپىق كىلىدىغان خەلقئارا شەرتنامىلەرنى تىزىملىكى ئارقىلىق ب د ت غا ئۇقتۇرغانلىقىنى بايان قىلغان.

گېرمانىيەدە زىيارەتتە بولۇۋاتقان جۇڭگو مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى لى رۇيخۇەن مۇشۇ ئاينىڭ 11 - كۈنى گېرمانىيە زۇڭتۇڭى مەكسىمىلىيان گېرمانىيە زۇڭتۇڭى خېرزوگ بىلەن كۆرۈشتى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

دېپلوماتىيە مىنىستىرلىكىمىزنىڭ بايانات‌چىسى مۇخبىرلارنىڭ سوئاللىرىغا جاۋاب بەردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، پېيجىڭ، 10 - ئىيۇن تېلېگراممىسى. دېپلوماتىيە مىنىستىرلىكىمىزنىڭ بانايات‌چىسى سۇي تيەنكەي بۈگۈن بۇ يەردە ياپونىيە تەرەپنىڭ يېقىندا جۇڭگو تەرەپكە ياپونىيە - ئامېرىكا ئېلان قىلغان مۇداپىئە ھەمكارلىق قېلىنامىسىگە تۇنتىش كىرگۈزۈشىنىڭ ئوتتۇرا مەزگىللىك ئەھۋالىنى ئۇقتۇرغانلىق مۇناسىۋىتى بىلەن مۇخبىرلارنىڭ سوئاللىرىغا جاۋاب بەردى.

ئۇ مۇنداق دېدى: ياپونىيە تەرەپ ئۇقتۇرۇشتا ياپونىيە بىلەن ئامېرىكىنىڭ ياپونىيە- ئامېرىكا خەۋپسىزلىك كاپالىتى شەرتنامىسى ۋە ئالاقىدار كېلىشىملەردە بەلگىلەنگەن ھوقۇق- مەجبۇرىيەت شۇنىڭدەك ياپونىيە - ئامېرىكا ئىتتىپاقىنىڭ ئاساسىي رامكىسىنىڭ ئۆزگەرمەيدىغانلىقى ئاساسىدا، ياپونىيەنىڭ بارلىق ھەرىكىتىنىڭ ياپونىيە ئاساسىي قانۇنىنى

جۇمۇجى نورۇبگېيدىكى نوبىل ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ ھوقۇق مەسلىسى توغرىسىدا نۇتۇق سۆزلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئوسلو، 10- ئىيۇن تېلېگراممىسى. بۇ يەردە زىيارەتتە بولۇۋاتقان جۇڭگو كىشىلىك ھوقۇق تەتقىقات جەمئىيىتى ۋەكىللىر ئۆمىكىنىڭ باشلىقى، جۇڭگو كىشىلىك ھوقۇق تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ باشلىقى جۇمۇجى بۈگۈن چۈشتىن كېيىن نورۇبگېيدىكى نوبىل ئىلمىي جەمئىيىتىدە «تىنچلىق، تەرەققىيات ۋە كىشىلىك ھوقۇق» دېگەن تېمىدا نۇتۇق سۆزلەپ، جۇڭگونىڭ كىشىلىك ھوقۇق مەسلىسى توغرىسىدىكى نۇقتىنەزەرنى شەرھلەپ، ھەرقايسى دۆلەتلەرنىڭ مۇشۇ مەسلە ئۈستىدە سۆھبەت ئېلىپ بېرىپ، چۈشىنىشنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئۇقۇشماسلىقنى تۈگىتىپ، كىشىلىك ھوقۇق تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشنى تەشەببۇس قىلدى.

جۇمۇجى مۇنداق دېدى: تىنچلىق ۋە تەرەققىيات ھازىرقى دۇنيادىكى ئەڭ مۇھىم ئىككى مەسلە، شۇنداقلا جۇڭگو خەلقى ئەڭ كۆڭۈل بۆلىدىغان ئىككى مەسلە. لېكىن مۇشۇ ئىككى مەسلە جەھەتتە غەربتىكى بەزى دۆلەتلەر جۇڭگونى دېگەندەك چۈشەنمەيۋاتىدۇ ياكى خاتا چۈشىنىپ قېلىۋاتىدۇ. جۇڭگو ئىقتىسادى ۋاژىلاندى، لېكىن دېموكراتىك ئەمەس، دېگەن گەپ خېلى ئومۇمىيۈزلۈك تارقىلىپ يۈردى. جۇڭگو خەلقىنىڭ نەزەردە ئىگىلىكنى ۋاژىلاندۇرغانلىق خەلقنىڭ ئارزۇسى بويىچە ئىش قىلغانلىق، دېموكراتىيىنى گەدىلەندۇرگەنلىك بولدۇ.

جۇمۇجى مۇنداق دېدى: كىشىلىك ھوقۇق، دېموكراتىيە ھەم ئومۇمىي خاراكتېرگە، ھەم ئۆزگۈچىلىككە ئىگە. دۆلەتلەرنىڭ ئەھۋالى ئوخشاش بولمىغانلىقتىن دېموكراتىيىنى ئىشقا ئاشۇرۇش يولىمۇ ئوخشاشمايدۇ. ھازىر دۇنيادا نۇرغۇن دۆلەت ئوخشاشمىغان يولدا مېڭىۋاتىدۇ، ھەر خىل قېلىپنى قوللىنىۋاتىدۇ. جۇڭگو ھازىر خەلق قۇرۇلتىيى تۈزۈمىنى قوللىنىۋاتىدۇ، بۇ جۇڭگونىڭ دۆلەت ئەھۋالىغا ماس كېلىدۇ. جۇڭگو خەلقنىڭ دۆلەتنىڭ خوجىسى بولۇشتەك دېموكراتىيە ھوقۇقىغا كاپالەتلىك قىلالايدۇ ھەم خەلقە ئەڭ چوڭ مەنپەئەت كەلتۈردۇ. جۇڭگونىڭ جۇش ئۇرۇپ راۋاجلىنىۋاتقانلىقىدىن ئىبارەت بۇ پاكىت جۇڭگونىڭ خەلق قۇرۇلتىيى تۈزۈمىنىڭ جۇڭگوغا مۇۋاپىق كىلىدىغان دېموكراتىيە قېلىپى ئىكەنلىكىنى چۈشەندۈرۈپ بەردى.

جۇمۇجى مۇنداق دېدى: غەربتە يەنە جۇڭگونىڭ تەرەققىياتى باشقا دۆلەتلەرگە «تەھدىت» شەكىللەندۈردى، دۇنيا تىنچلىقىغا تۇسالغۇ بولدى، دەپ قارايدىغان گەپمۇ تارقىلىپ يۈردۇ. بۇمۇ جۇڭگونىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىنى چۈشەنمىگەنلىكنىڭ نەتىجىسى. جۇڭگو تىنچلىقنى تەرەققىياتنىڭ كاپالىتى، تىنچلىق بولمىسا تەرەققىياتمۇ بولمايدۇ دەپ قارايدۇ. شۇڭا جۇڭگو تىنچ، خاتىرجەم ئىچكى ۋە خەلقئارا مۇھىتنى قولغا كەلتۈرۈشكە تىرىشىۋاتىدۇ. بەزىلەر جۇڭگو مۇقەررەر «كېڭەيمىچىلىك» قىلىدۇ، «تەھدىت شەكىللەندۈردۇ» دېگەن ھۆكۈمگە ئاساسەن، جۇڭگونى چەكلەشنى، جۇڭگونىڭ تەرەققىي قىلىشىغا يول قويماسلىقنى تەشەببۇس قىلىۋاتىدۇ، بۇ بۇرۇننىڭ ئۇچىنلا كۆرگەنلىك شۇنداقلا ناھايىتى خەتەرلىك. جۇڭگونى چەكلەشنىڭ ئاقىۋىتى مۇنداق ئىككى خىل بولىدۇ: بىرى، جۇڭگونى چەكلىگىلى بولمايدۇ، ئۇ تەرەققىي قىلىۋېرىدۇ ۋە قۇدرەت تېپىۋېرىدۇ. جۇڭگونى چەكلىگۈچىلەرنىڭ ئۆزى زىيان تارتىدۇ؛ يەنە بىرى، جۇڭگو چەكلىنىش تۈپەيلىدىن يەنە نامرات، قالاق، پارچىلانغان، ئۇرۇش پاراكەندىچىلىكنىڭ ئايىغى ئۈزۈلمەيدىغان پاجىئەلىك ئەھۋالغا چۈشۈپ قالىدۇ. بۇ جۇڭگو خەلقى ئۈچۈن ئېيتقاندا، بالايىئاپەت بولىدۇ. بۇنىڭ جۇڭگونى چەكلىگۈچىلەر ئۈچۈنمۇ، دۇنيا ئۈچۈنمۇ ھېچقانداق پايدىسى يوق. جۇڭگونى چەكلىگۈچىلەر ئالدى بىلەن جۇڭگودىن ئىبارەت غايەت زور بازاردىن قۇرۇق قالىدۇ، ھەر يىلى نەچچە يۈز مىليارد دوللارلىق سودىدىن قۇرۇق قالىدۇ، ئۇنىڭ ئۈستىگە سان - ساناقسىز مۇساپىر دۇنياغا ئاقىدۇ.

جۇمۇجى مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: دۆلەتلەرنىڭ ئەھۋالى ئوخشاش بولمىغانلىقتىن ئۇلارنىڭ كىشىلىك ھوقۇق قارىشى، قىممەت قارىشىنىڭ ئوخشاش بولماسلىقى تەبىئىي ۋە نورمال. ئىختىلاپلارنى ھەل قىلىشنىڭ بىردىنبىر توغرا يولى قارشىلىشىش ئەمەس، ئىجابىي ۋە ئەستايىدىل سۆزلىشىش. بىز بۇ قېتىم بۇ يەرگە ھەرقايسى تەرەپ بىلەن سۆزلىشىپ چۈشىنىشنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئۇقۇشماسلىقلارنى تۈگىتىپ، ئۆزئارا ئۆرنەك قىلىپ، ئارتۇقچىلىقلارنى قوبۇل قىلىپ، يېتەرسىزلىكلەرنى تۈگىتىپ، كىشىلىك ھوقۇق تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش مەقسەتىدە كەلدۇق.

مۇشۇ ئاينىڭ 7- كۈنى ئامېرىكىدا 40 مىڭغا يېقىن كىشى راك كېسىلىگە تاقابىل تۇرۇش مەقسىتىدە

خەلقئارا قىسقا خەۋەرلەر

▲ ھوندۇراس ئىقتىساد مىنىستىرلىكىنىڭ تاشقى سودا ۋە بىر گەۋدىلەشتۈرۈشكە مەسئۇل مۇئاۋىن مىنىستىرى سېرشىئو نۇنېس مۇشۇ ئاينىڭ 9 - كۈنى ئاخبارات ساھەسىدىكىلەرگە: مەن ھوندۇراسنىڭ جۇغخوا خەلق جۇمھۇريىتى بىلەن دىپلوماتىك مۇناسىۋەت ۋە سودا مۇناسىۋىتى ئورنىتىشنى تەشەببۇس قىلىمەن، دېدى. ئۇ يەنە مۇنداق دېدى: ھوندۇراس مەمسۇلاتلىرى جۇغگودا غايەت زور بازار تاپىدۇ، بولۇپمۇ ھوندۇراسنىڭ بانان ۋە قەھۋەسى زور بازار تاپىدۇ. 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى جۇغگو شياڭگاڭغا يۈرگۈزدىدىغان ئىگىلىك ھوقۇقىنى ئەسلىگە كەلتۈردۇ، شياڭگاڭ دۇنيادىكى ئەڭ مۇھىم پورتلارنىڭ بىرى، شۇنداقلا ساندۇقلۇق يۈك توپلىنىدىغان ۋە تارقىلىدىغان ئەڭ چوڭ جاي، جۇغگو بىلەن سودا مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇش ھوندۇراسنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىغا پايدىلىق.

▲ ئاسىيا - تىنچ ئوكيان ئىقتىسادىي ھەمكارلىق ۋە تەرەققىيات تەشكىلاتىغا ئەزا دۆلەتلەر مۇھىت مىنىستىرلىرىنىڭ ئۈچ كۈنلۈك يىغىنى مۇشۇ ئاينىڭ 9 - كۈنى كانادانىڭ تورونتو شەھىرىدە ئېچىلدى. يىغىندا ئاسىيا-تىنچ ئوكيان ئىقتىسادىي ھەمكارلىق ۋە تەرەققىيات تەشكىلاتىغا ئەزا 18 دۆلەتنىڭ كەلگەن ۋەكىللەر ئاسىيا - تىنچ ئوكيان رايونىنىڭ مۇھىم تەرەققىياتى مەسىلىسىنى كەڭ مۇزاكىرە قىلدۇ.

▲ دۇنيا بانكىسى مۇشۇ ئاينىڭ 9 - كۈنى ئىئوردان دەرياسىنىڭ غەربىي قىرغىقى ۋە گازا رايونىدىكى پەلەستىن ئاپتونومىيە رايونىنى ئىككى قېتىمدا جەمئىي 8 مىليون 800 مىڭ دوللار قەرز پۇل بىلەن تەمىنلەشنى تەستىقلىغانلىقىنى جاكارلىدى.

▲ شۆبتسىينىڭ غەربىي دېڭىز قىرغىقىدىكى مالۋە شەھىرىدە ئوتتكۇزۇلگەن ياۋروپا سوتسىيالىستلار پارتىيىسىنىڭ 3 - قۇرۇلتىيى مۇشۇ ئاينىڭ 7 - كۈنى يېپىلدى. يىغىن «ياۋروپانى رول ئويناش ئىمكانىيىتىنگە ئىگە قىلايلى» سەرلەۋھىلىك بايانات مۇنداق دېيىلگەن: ياۋروپا بايانىتا مۇنداق دېيىلگەن: ياۋروپا سوتسىيالىستلارنىڭ بۈنگىدىن كېيىنكى خىزمەت فاكتىنى: «تېخىمۇ كۈچ ئىشقا ئورۇنلىشىش پۈرستى، تېخىمۇ ياخشى ئىجتىمائىي سىياسەت، تېخىمۇ پاكىز مۇھىت ۋە تېخىمۇ ياخشى خەۋپسىزلىك ۋەزىيىتى» يارىتىش بولۇشى كېرەك.

▲ فرانسىيە زۇغتۇك مەھكىمىسىنىڭ بايانات‌چىسى كورونا خانىمنىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 9 - كۈنى كەچتە جاكارلىشىچە، شىراك زۇغتۇغنىڭ ئەسھەت قىلىشى بىلەن كونگودىكى قوراللىق توقۇنۇشۇۋاتقان تەرەپلەر «ئىمكانقەدەر تېزرەك ئوروش توختىتىش»قا ھەم گابون زۇغتۇغى بانگونىڭ يارىشتۇرۇشىنى قوبۇل قىلىپ، ھازىرقى ۋەزىيەتنى ھەل قىلىشنىڭ تىنچ يولىنى تېپىش ئۈستىدە ئىزدىنىشكە قوشۇلغان.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

گۈاتېمالادا ئېچىنىشلىق قاتناش ۋەقەسى يۈز بەردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، مېكسىكا شەھىرى، 7- ئىيۇن تېلېگراممىسى. گۈاتېمالا شەھىرى خەۋىرى. گۈاتېمالانىڭ غەربىدىكى ۋېۋىت نەڭا ئوبلاستىدا مۇشۇ ئاينىڭ 7 - كۈنى ئۈزۈن يوللۇق ئىككى ئاپتوبۇس سوقۇلۇپ كېتىش ۋەقەسى يۈز بېرىپ، ئاز دېگەندە 35 كىشى ئۆلدى، نەچچە ئون كىشى يارىلاندى.

گۈاتېمالا قۇنقۇزۇش تەشكىلاتىنىڭ بايانات‌چىسىنىڭ ئاشكارلىشىچە، بۇ قاتناش ۋەقەسى گۈاتېمالا بىلەن مىكسىكا چېگرىسىدىكى پان ئامېرىكا تاشيولىدا يۈز بەرگەن. لىق يولۇچى ئولتۇرغان ئىككى ئاپتوبۇس تاشيولىنىڭ 310- كىلومېتىردىكى بىر ئەگمىدە سوقۇلۇپ كېتىپ، يول چېتىدىكى بىر چوڭقۇر جىلغىغا چۈشۈپ كەتكەن. ۋەقە يۈز بەرگەن جاي خەتەرلىك بولغاچقا، قۇنقۇزۇش خىزمىتى قېينىچىلىققا ئۇچرىغان. ساقچى تەرەپ ۋەقەنىڭ سەۋەبىنى تەكشۈرۈۋېتىپتۇ.

قازاقستان، ئۆزبېكستان ۋە قىرغىزستان ئىقتىسادىدا ياخشىلىنىش ئالامەتلىرى كۆرۈلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئالمۇتا خەۋىرى. 1996 - يىلى قازاقستان، ئۆزبېكستان ۋە قىرغىزستاندا «ئومۇمەن مۇقىم» ئىقتىسادىي ۋەزىيەت كۆرۈلدى.

ھۆكۈمەت تەرەپنىڭ ستاتىستىكلىق ماتېرىياللىرىغا قارىغاندا، قازاقستان، ئۆزبېكستان ۋە قىرغىزستان ئىقتىسادىدا ئۈدا بەش يىل چېكىنىش كۆرۈلگەندىن كېيىن،1996- يىلى ئوخشاشمىغان دەرىجىدە ئۆرلەش بولغان. 1996 - يىلى چەت ئەللەرنىڭ قازاقستان، ئۆزبېكستان ۋە قىرغىزستانغا سالغان مەبلىغى ئايرىم - ئايرىم ھالدا 970 مىليون دوللار، 1 مىليارد دوللار ۋە 202 مىليون دوللار بولغان، بۇنىڭ ئىچىدە ئۆزبېكستانغا سېلىنغان چەت ئەل مەبلىغى بىر ھەسسىگە يېقىن كۆپەيگەن. 1996 - يىلى ئۆزبېكستان ۋە قىرغىزستاننىڭ تاشقى سودا سوممىسىنىڭ ئېشىش نىسبىتى % 40 تىن كۆپرەك بولۇپ، ئايرىم - ئايرىم ھالدا 9 مىليارد 310 مىليون دوللار ۋە 1 مىليارد 400 مىليون دوللارغا يەتكەن. بۇ يەردىكى مۇنەخەسسىلەر: 1997 - يىلىدىن 1998 - يىلغىچە بولغان مەزگىلدە قازاقستان، ئۆزبېكستان ۋە قىرغىزستان ئىقتىسادى بىر قەدەر زور دەرىجىدە ئاشىدۇ، دەپ ھېسابلاشماقتا.

ھىندىستاندا بىر بۇتخانىغا ئوت كېتىپ، 60 نەچچە كىشى ئۆلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، يېڭى دېھلى، 8 - ئىيۇن تېلېگراممىسى. ھىندىستاننىڭ جەنۇبىي قىسمىدىكى تامىل - نادو ئىشتاتىدىكى بىر ھىندى دىنى بۇتخانىسىغا مۇشۇ ئاينىڭ 7 - كۈنى كەچتە ئوت كېتىپ، 60 نەچچە كىشى ئۆلدى، 200 نەچچە كىشى يارىلاندى.

بۇ مىڭ يېللىق تارىخقا ئىگە بۇتخانا بولۇپ، ئوت كەتكەن چاغدا بىر نەچچە مىڭ كىشى دىنىي مۇراسىم ئۆتكۈزۈۋاتاتتى. چاۋادىن ئۇچۇپ كەلگەن پوچاگزىلار بۇتخانىدىكى چىراقنى ياندۇرۇپ ئوت ئاپتىنى كەلتۈرۈپ چىقاردى. ئالاقزادە بولغان كىشىلەر تەرەپ-تەرەپكە قېچىپ، بىر - بىرىنى دەسسەپ پىلە جىئەلىك ئۆلۈم - يېتىم پەيدا قىلدى.

ئافرىقىنىڭ تىنچلىق ۋە تەرەققىياتى ئۈستىدە ئىزدەنگەن كاتتا يىغىن

ئېقىم مەسىلىلىرى

ئافرىقا بىرلىكى تەشكىلاتىنىڭ 33- نۆۋەتلىك باشلىقلار يىغىنى ئۈچ كۈن ئېچىلىپ، 6 - ئاينىڭ 4 - كۈنى زىمبابۋېنىڭ پايتەختى خارارېدا يېپىلدى. بۇ، ئافرىقىنىڭ ئۆز رايونىنىڭ تىنچلىقى ۋە تەرەققىياتى ئۈستىدە ئىزدىنىپ، چوڭ - چوڭ پىلانلارنى تۈزگەن كاتتا تارىخىي يىغىنى.

ئافرىقا بىرلىكى تەشكىلاتىنىڭ بۇ قېتىمقى باشلىقلار يىغىنى ئافرىقىنىڭ سىياسىي ۋەزىيىتى پەيدىنپەي مۇقىملىشۋاتقان، ئىقتىسادى داۋاملىق ئېشىۋاتقان ئەھۋالدا ئۆتكۈزۈلدى. ئۇچ كۈنلۈك يىغىندا تانگانىكا رايونىنىڭ ۋەزىيىتى، سېررالېئونې، لىبېرىيە، سومالى، بۇرۇندى قاتارلىق دۆلەتلەرنىڭ ۋەزىيىتى ۋە ئافرىقا مۇساپىرلىرى، مېنا، ئىقتىسادىي تەرەققىيات ھەم ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشىنى ئىسلاھ قىلىش قاتارلىق مەسىلىلەر كەڭ، چوڭقۇر مۇزاكىرە قىلىندى، شۇنداقلا تۆت خىتابنامە ۋە ئالاقىدار ئىككى قارار ماقۇللاندى.

ئافرىقا ئىقتىسادىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ۋە راۋاجلاندۇرۇش بىلەن بەزگەكتىن مۇداپىئە كۆرۈش ۋە ئۇنى تېزگىنلەش توغرىسىدىكى خىتاپنامىدە ئافرىقا دۆلەتلىرىدە بەزگەكتىن مۇداپىئە كۆرۈش ۋە ئۇنى تېزگىنلەش ئافرىقا ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ مۇھىم ۋەزىپىسى قىلىندى؛ لۇبىيە بىلەن ئامېرىكا، ئەنگلىيە ئوتتۇرىسىدىكى ئىختىلاپ توغرىسىدىكى خىتاپنامىدا، ئافرىقا بىرلىكى تەشكىلاتىنىڭ باشلىقلار يىغىنى لۇبىيەنىڭ داۋاملىق جازالىنىۋاتقانلىقىدىن ئەندىشە قىلدى ۋە بىتاراپ بولدى، ب د ت نىڭ لۇبىيەگە قارىتىلغان جازاسى ئەمەلدىن قالدۇرۇشنى مۇراجىئەت قىلدى؛ ب د ت ئىسلاھاتى توغرىسىدىكى خىتابنامىدە، ئافرىقا دۆلەتلىرى رەھبەرلىرى ب دت خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ 26 ئەزادىن تەشكىل تېپىشىنى، ئافرىقىنىڭ ئاز دېگەندە ئىككى مۇدىر دۆلەتلىك ئورنى ۋە بەش دائىمى مۇدىر دۆلەتلىك ئورنىدىن بەھرىمەن بولۇشىنى تەلەپ قىلدى؛ ئافرىقىنى سانائەتلەشتۈرۈش توغرىسىدىكى خىتابنامىدە، ئافرىقىدىكى بەش دۆلەت باشلىقىدىكى ئافرىقىنى سانائەتلەشتۈرۈش مەبلىغى غەملەش ئاپپاراتى تەشكىل قىلىپ، ئافرىقا چوڭ قۇرۇقلۇقىنى سانائەتلەشتۈرۈش مۇساپىسىنى ئىلگىرى سۈرۈش قارار قىلىندى.

يىغىن ئافرىقا ئىقتىسادىي ئورتاق گەۋدىسى توغرىسىدا قارار ماقۇللاپ، ئافرىقا چوڭ قۇرۇقلۇقىدىكى ھەرقايسى رايونلار ئىقتىسادىي تەشكىلاتلىرىنىڭ ئىقتىسادىنى بىر گەۋدىلەشتۈرۈشنى كۆچەيتىپ، ئاخىرىدا 2025 - يىلى ئافرىقا ئورتاق بازىرىنى قۇرۇپ چىقىش ئۈچۈن شەرت - شارائىت ھازىرلىشى تەلەپ قىلىندى، ب د ت نىڭ ئافرىقا رايونىنىڭ تىنچلىقى ۋە ھەربىي ھازىرلىقلارنى قىسقارتىش مەركىزى توغرىسىدىكى قارارىدا، ئافرىقا دۆلەتلىرى ب د ت نىڭ زۆرۈر تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، بۇ مەركەزنىڭ ئۆز فونكسىيەسىنى ئوگۇشلۇق يۈرگۈزۈشىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىشى، شۇنداقلا ئافرىقىدا توقۇنۇشتىن ساقلىنىش، تىنچلىق ۋە خەۋپسىزلىكنى قوغداش جەھەتتە رول ئويناشنى تەلەپ قىلدى.

ئۇمۇمەن ئېيتقاندا، بۇ قېتىمقى باشلىقلار يىغىنى ئافرىقا خەلقىنىڭ تىنچلىق، مۇقىملىق ۋە تەرەققىيات، ئالغا ئىلگىرىلەشنى تەلەپ قىلىش ئارزۇسىنى ئەكس ئەتتۈردى. ئافرىقا چوڭ قۇرۇقلۇقىدىكىلەر بارغانسېرى شۇنى ئېنىق تونۇپ يەتتىكى، تىنچلىق ۋە مۇقىملىق بولمىسا، ئىقتىسادىي تەرەققىيات ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات بولمايدۇ؛ ئەكسىنچە، ئىقتىسادىي تەرەققىياتنىن چەتنەگەندە، تىنچلىق مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى مۇستەھكەملەشمۇ تەس بولىدۇ.

مۇشۇ ئاينىڭ 7- كۈنى ئامېرىكىدا 40 مىڭغا يېقىن كىشى راك كېسىلىگىگە تاقابىل تۇرۇش مەقسىتىدە ئىئانە توپلاش يۈزىسىدىن ۋاشىنگتون شەھىر مەركىزىدە ئوتكۈزۈلگەن ئۇزۇنغا يۈگۈرۈش پائالىيىتىگە قاتناشتى. بۇ پائالىيەتتە يىغىلىدىغان 1 مىليون 500 مىڭ دوللار چامىسىدىكى پۇل راك كېسىلىگى تەتقىقاتى ۋە داۋالاش ئىشلىرىغا ئىشلىتىلمەكچى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

تارقىتىش: ئۇرۇمچى شەھىرى، يائۇنجياك كوچىسى 1 - نومۇر. تېلېفون باش ئاپپاراتى: 5818200، ئېلان بۆلۈمى: 5850783، تارقىتىش نومۇرى: 5028، پوچتا نومۇرى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 830051، گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 7 يۈەن 50 پۇڭ، پارچە باھاسى: 25 پۇڭ (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)

شىنجاڭ گېزىتى

新 疆 日 报 （维吾尔文）

（بۇ سان ئالته بەت）

1997 - يىل
ئىيۇن
13
جۈمە

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۈتاش نومۇرى: CN 65——0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى(ۋەكالەت نومۇرى: 1—57)

شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىگە قانچە كۈن قالدى؟

18 كۈن

مۇھىم خەۋەرلەر

ئاپتونوم رايون خوتەن ۋىلايىتىنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىشىغا ساھەلەر بويىچە يار- يۆلەك بولۇش خىزمىتى يېغىنى ئاچتى

ئۆز مۇخبىرىمىز ئابدۇشۇكۇر ئابدۇكېرىم خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى مۇشۇ ئايىنىڭ 12-كۈنى ئۈرۈمچى «كوئىنلۇن» مېھمانخانىسىدا 4-قېتىملىق خوتەن ۋىلايىتىنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىشىغا ساھەلەر بويىچە يار-يۆلەك بولۇش خىزمىتى يېغىنى ئاچتى. ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرىدىن جالال ۋېنيۇ، ئابدۇرېھىم ھامىد، جالال خېلىل قاتارلىقلار يېغىنغا قاتناشتى.

يىغىندا خوتەن ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى يالال جىياۋجى ئاپتونوم رايون خوتەن ۋىلايىتىنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىشىغا يار-يۆلەك بولۇشنى بەلگىلىگەن 28 نازارەت (ئىدارە)، كومىتېتنىڭ ئۆتكەن يىلدىن بۇيان خوتەن ۋىلايىتىنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىشىغا يار - يۆلەك بولۇش ئەھۋالىنى قىسقىچە تونۇشتۇردى ھەم خوتەن ۋىلايىتىنىڭ بۇ نازارەت (ئىدارە)، كومىتېتلار تەمىنلىگەن مەبلەغ، ماددىي بۇيۇم، پەن-تېخنىكا قاتارلىقلاردىن پايدىلىنىپ، تەرەققىيات ئارقىلىق نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش ئەھۋالىنى دوكلات قىلدى. يىغىندا يەنە ئاپتونوم رايونلۇق پلان كومىتېتى، مالىيە نازارىتى، تەمىنات-سودا بىرلەشمە كوپېراتىپى، بېزا ئىگىلىك بانكىسى، سۇچىلىق نازارىتى ۋە چارۇچىلىق نازارىتىنىڭ مەسئۇللىرى ئۆزلىرىنىڭ يار-يۆلەك بولۇش خىزمىتىنى ئىشلەش ئەھۋالى ۋە تەجرىبىلىرىنى تونۇشتۇردى.

يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى جالال ۋېنيۇ سۆز قىلىپ، خوتەن ۋىلايىتىگە يار-يۆلەك بولىدىغان تارماقلاردىن رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، خوتەن ۋىلايىتىدىكى ھەر مىللەت نامرات دېھقان، چارۇچىلىرىنىڭ تېزدىن بېيىپ، ھاللىق

(ئاخىرى 4 - بەتته)

تېز سۈرئەتتە ئالاھىدە ئۆزگىرىش ھاسىل قىلىش

- مەملىكەتلىك «1 - ماي ئەمگەك مېدالى»غا ئېرىشكەن ئىلغار كوللېكتىپ - شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتىنىڭ تېز تەرەققىي قىلىۋاتقانلىقىنى توغرىسىدا

ئۆز مۇخبىرلىرىمىز جاۋ يۈي، ماچىيې

دۆلەت كارخانىلىرىدىن ئىبارەت بۇ چوڭ تىپتىكى ئاپتونوم رايون خوتەن ۋىلايىتىنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىشىغا ساھەلەر بويىچە يار-يۆلەك بولۇش خىزمىتى يېغىنى ئاچتى

ئۆز مۇخبىرىمىز مېھرىگۈل تۇردى خەۋەر قىلىدۇ: ئىسلام دىنى، بۇددا دىنى، خرىستىئان دىنى، كاتولىك دىنى، داجياۋ دىنىنىڭ ئۇرۇمچىدىكى بىر قىسىم ئۆلىمالىرى مۇشۇ ئايىنىڭ 12-كۈنى بېيجىڭ تېببىي دورا سارىيىغا جەم بولۇپ، شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشى توغرىسىدا كەڭ كۆشادە سۆھبەتلەشتى.

ئاپتونوم رايونلۇق مىللەتلەر-دىن ئىشلىرى كومىتېتى ئۈيغۇشتۇرغان، ئالاقىدار جەمئىيەت- ئىدارىلەرنىڭ ۋەكىللىرىمۇ قاتناشقان بۇ سۆھبەت يىغىنىدا ئۆلىمالار مۇنداق دېيىشتى: بىز شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىگە ئىنتىزار. بىز مىللەت، دىن، ئۆرپ-ئادەت جەھەتتە خاسلىققا ئىگە بولساقمۇ، دۆلىتىمىزنى يەنىمۇ قۇدرەت تاپقۇزۇش جەھەتتە ئورتاق تونۇشقا ئىگىمىز. بىز پارتىيىنىڭ دىنىي سىياسىتىنى قەتئىي ھىمايە قىلىپ، قانۇنسىز دىنىي ھەرىكەتلەرگە قەتئىي قارشى تۇرۇپ، دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئامما بىلەن بىرلىكتە ئىجتىمائىي مۇقىملىققا ۋە ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا تۆھپە قوشۇشقا تىرىشىمىز.

بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق ھۆكۈمىتى، ئوبلاستلىق سۇچىلىق ئىدارىسى ۋە بۈگۈر ناھىيىسى ئۇستىگە ئالغان نامراتلارنى يۆلەش تۇرى- بۈگۈر ناھىيىسىنىڭ يېڭىسار، تېرەكبازار يېزىلىرىنىڭ سۇ مەنبەسى قۇرۇلۇشى توغۇشلۇق ئېلىپ بېرىلماقتا. ھازىرغىچە

شىنجاڭ يول - كۆۋرۈك قۇرۇلۇش باش شىركىتى تاشيول قۇرۇلۇشىدا سۈپەتنى بىرىنچى ئورۇنغا قويۇپ، ياخشى ئونۇمگە ئېرىشتى

شنجاڭ يول ـ كۆۋرۈك قۇرۇلۇش باش شركىتى تاشيول قۇرۇلۇشىدا سۇپەتنى بىرنەچچە ئورۇنغا قويۇپ، ياخشى ئۇنۇمگە ئېرىشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز ھەدەنىيەت مۇھەممەت رېھىم خەۋەر قىلىدۇ: شنجاڭ يول ـ كۆۋرۈك قۇرۇلۇش باش شركىتى يېقىنقى ئۇچ يىلدىن بۇيان تاشيول قۇرۇلۇشىدا سۇپەتنى بىرنەچچە ئورۇنغا قويۇپ، ياخشى ئىجتىمائىي ۋە ئىقتىسادىي ئۇنۇمگە ئېرىشتى.

ئاپتونوم رايونىمىزدا يېقىنقى يىللاردىن بۇيان تاشيول قۇرۇلۇش ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتى تېز بولدى. شنجاڭ يول ـ كۆۋرۈك قۇرۇلۇش باش شىركىتى بازار رىقابىتىدە پۈت تىرەپ تۇرۇش ئۈچۈن، 1994 ـ يىلىدىن بۇيان تاشيول قۇرۇلۇشىدا سۇپەتنى بىرنەچچە ئورۇنغا قويدى. ھەر يىلى 5 مىليون يۇەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىپ، قۇرۇلۇش ماشىنا ـ ئۇسكۇنىلىرىنى يېڭىلىدى. يېڭى تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا ئەھمىيەت بەردى، ھەر خىل ئۇسۇللاردىن پايدىلىنىپ ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنى تەربىيىلىدى. قۇرۇلۇش جەريانىدا سۇپەت تەكشۈرۈشنى كۈچەيتتى. «تاشيول قۇرۇلۇشىدا قۇرۇلۇش قىلىش ئەھۋالىنى دوكلات قىلىش» تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، خىزمەتلەرنى تۈزۈملەشتۈردى. سۇپەت ئۆلچىمى بويىچە مەسئۇلىيەتنى ئىش رايونى، ئىسمېنا ـ گۇرۇپپا، شەخسلەرگىچە ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، بۇنى ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ ئىقتىسادىي مەنپەئىتى بىلەن چېتىلدۇردى. ئىش سۇپىتىدە كۆرۈلگەن مەسىلىلەرنى ۋاقتىدا تۈزەتتى. بۇنىڭ بىلەن بۇ شىركەتتىكىلەر ئىشلىگەن قۇرۇلۇش سۇپىتى يىلدىن ـ يىلغا ياخشىلىنىپ، شىركەتنىڭ ئوبرازى ياخشىلاندى. بۇ شىركەت بۇلتۇر ئۇستىگە ئالغان قۇرۇلۇشلاردىن دۆلەت تاشيولى 312 ـ لىنىيەسىنىڭ كەڭسايغا بۆلۈكى، چىگسخوزا ـ غۇلجا بۆلۈكى، دۆلەت تاشيولى 314 ـ لىنىيەسىنىڭ مارالۇبشى ئاچىلىدىن شېكەر كۆلگىچە بۆلۈكى، دۆلەت تاشيولى 315 ـ لىنىيەسىنىڭ سالغۇزەكتىن نىيگىچە بۆلۈكى، ئۇرۇمچىدىكى چوڭكۆۋرۈك بىلەن ماناس كۆۋرۈكى قاتارلىق قۇرۇلۇشلار ئالاقىدار تارماقلار تەرىپىدىن ئەلا سۇپەتلىك قۇرۇلۇش، دەپ باھالاندى. بۇلتۇر بۇ شىركەت پۈتتۈرگەن قۇرۇلۇشلارنىڭ قىممىتى 229 مىليون 931 مىڭ يۇەنگە يېتىپ، 1995 ـ يىلىدىكىدىن 21.1 % ئاشتى:

قۇمۇل شەھىرىگە قاراشلىق پالۋانتۇر كەنتىدىكى بېيغان ھەر مىللەت دېھقانلار شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىنى كۈتۈۋېلىش ئۈچۈن، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تېمىسىدا بىرلەشمە كۆڭۈل ئېچىش يىغىلىشى ئۆتكۈزدى.

سۇي خي فوتوسى

ماۋزۇ خەۋەرلەر

- سودا ـ سانائەت بانكىسىنىڭ شنجاڭ شۆبىسى توپلىغان ئامانەت پۇل 34 مىليارد 500 مىليون يۇەندىن ئېشىپ كەتتى
- شنجاڭ «تەڭرىتاغ» سۇلياۋ زاۋۇتى ياغاچ ـ سۇلياۋ تاختاي ئىشلەپچىقىرىشقا باشلىدى
- چەت ئەللىك سودىگەرلەرنىڭ ئاپتونوم رايونىمىز پېزا ئىگىلىكىگە سالغان مەبلىغى كۆپەيمەكتە
- ئۇرۇمچى شەھەرلىك جەمئىيەت ئامانلىقى بويىچە ھەققانىيەت يولدا پىداكارلىق كۆرسەتكەنلەرنى مۇكاپاتلاش فوندى جەمئىيىتى ھەققانىيەت يولدا پىداكارلىق كۆرسەتكەنلەرگە كۆيۈنۈشنى تەشەببۇس قىلدى
- ئاپتونوم رايونلىمىز بويىچە تۇنجى تۆۋەن پولىمېرلىق شېكەر ئىشلەش زاۋۇتى قۇرۇلۇشى 6 ـ ئىيۇن باشلاندى

قەشقەردىكى ھەر ساھە ئامما ئادىلجانىنىڭ سەنشيا بوغۇزىدىن ئۆتۈشى ئۈچۈن 110 مىڭ يۇەندىن كۆپرەك پۇل ئىئانە قىلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز خۇدابەردى ئابدۇللا خەۋەر قىلىدۇ: 6 ـ ئاينىڭ 5 ـ كۈنى قەشقەردىكى ۋەتەنپەرۋەر كارخانىچىلار، يەككە تىجارەتچىلەر، قول ھۈنەرۋەنلەر، شەھەر ئاھالىلىرى، كادىرلار، ئىشچىلار، دىنىي زاتلار، ئوقۇغۇچىلاردىن بولۇپ 400 كىشى قەشقەر مەمۇرىي مەھكىمە، مەدەنىيەت باشقارمىسى ئالدىدا چاڭجياڭ دەريالىسى سەنشيا بوغۇزىدىن ئۆتۈشكە بەل باغلىغان ئادىلجاننى ئۆزىتىش يىغىنىغا قاتناشتى ھەم 111 مىڭ 940 يۈەن خەلق پۇلى، 300 دوللارنى ئىئانە قىلىپ، ئادىلجانغا بولغان ياخشى تىلەكنى بىلدۈردى.

ئادىلجان يېقىندا چاڭجياڭ دەريالىسى سەنشيا بوغۇزىدىن ئۆتۈش ئۈچۈن سەپەرگە چىقىش ئالدىدا يۇرتىدىكى ھەر مىللەت خەلقى بىلەن خوشلىشىش ئۈچۈن ئىقتىدار ئىگىسى قۇربانجانىنىڭ ھەمراھلىقىدا ئالايىتەن قەشقەرگە كەلگەنىدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ 7 ـ نۆۋەتلىك ئىشتىن سرتقى سەنئەت كۆرىكى باشلاندى

ئۆز مۇخبىرىمىز مېھرىئاي ياقۇپ خەۋەر قىلىدۇ: 6 ـ ئاينىڭ 10 ـ كۈنى كەچتە ئۇرۇمچى «خەلق» تىياترخانىسى قاينام ـ تاشقىنلىقتا چۆمدى. تىياترخانا ئالدىدىكى مەيداندا بارابان ئەترىتى ۋە ئوركېستر ئۆمىكى ئۇرۇندىغان جۇشقۇن مۇزىكا ساداسى ئەتراپتىكى ھەر مىللەت ئاممىسىنى ئۆزىگە جەلپ قىلىۋالغانىدى. تىياترخانا ئىچى ھەرقايسى زاۋۇت، كان ـ كارخانىلاردىن كەلگەن ئىشچى ـ خىزمەتچىلەر بىلەن لىق تولغانىدى. دەل سائەت يەتتە يېرىم بولغاندا ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ 7 ـ نۆۋەتلىك ئىشتىن سرتقى سەنئەت كۆرىكىنىڭ باشلانغانلىقى جاكارلاندى.

باشلىنىش مۇراسىمىدا مەيتاغ نېغمەت ـ خەمىيە باش زاۋۇتى سەنئەت ئۆمىكى مەخسۇس تەييارلىغان سەنئەت نومۇرلىرىنى كۆرسەتتى. ئۇلار ئورۇندىغان «تىيانشان ئوغۇل ـ قىزلىرى»، «دۇتار مۇھەببىتى»، «مەن نېغىتچى» قاتارلىق ناخشا ـ ئۇسۇل، ئېپىزوتلارنىڭ مەزمۇنى مول، شەكلى رەڭدار بولۇپ، يېڭى دەۋردىكى ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ روھىي قىياپىتىنى تولۇق ئەكس ئەتتۈرۈپ بەردى.

ئاپتونوم رايون ۋە شنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش ـ قۇرۇلۇش بىكىتۈمىنى رەھبەرلىرىدىن جۇشېكتاۋ، خەلچەم ئىسلام، مىجىت ناسىر، يۇسۇپ ئەيسا، پاشا ئىشان، ۋاڭ گۈيجېن قاتارلىقلار سەنئەت كۆرىكىنىڭ باشلىنىش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

ئاپتونوم رايون مۇنەۋۋەر ئىجتىمائىي پەن نەتىجىلىرىنى مۇكاپاتلايدۇ

ئۆز مۇخبىرىمىز جاۋگۈاڭپىڭ خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايون مۇشۇ ئاينىڭ 10 ـ كۈنى چاقىرغان 4 ـ نۆۋەتلىك مۇنەۋۋەر ئىجتىمائىي پەن نەتىجىلىرىنى باھالاش سەپەرۋەر قىلىش يىغىنىدا مۇنۇلار جاكارلاندى: ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى، ئاپتونوم رايونلۇق ئىجتىمائىي پەنلەر بىرلەشمىسىنىڭ كونكرېت تەشكىللىشى ئارقىلىق ئاپتونوم رايونلۇق 4 ـ نۆۋەتلىك مۇنەۋۋەر ئىجتىمائىي پەن نەتىجىلىرىنى باھالاش ئائالىيتى 6 ـ ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا ئومۇمىيۈزلۈك قانات يايدۇرۇلدۇ.

بۇ قېتىمقى باھالاشنىڭ دائىرىسى 1994 ـ يىل 1 ـ ئاينىڭ 1 ـ كۈنىدىن 1996 ـ يىل 12 ـ ئاينىڭ 31 ـ كۈنىگىچە بولغان مەزگىلدە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئىجتىمائىي پەن خادىملىرىنىڭ ئاشكارا نەشر قىلىنغان، ئېلان قىلىنغان ئىجتىمائىي پەن نەتىجىلىرى ئاساس قىلىنىدۇ. مۇكاپاتلاش خىزمىتى دەسلەپكى باھالاش، قايتا باھالاش، ئاخىرقى باھالاش، مۇكاپاتلاشتىن ئىبارەت تۆت باسقۇچ بويىچە ئېلىپ بېرىلىپ، يىل ئاخىردا تاماملىنىدۇ. ئىلتماس قىلىش، كۆرسىتىش خىزمىتى 6 ـ ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرى باشلىنىپ، 7 ـ ئاينىڭ ئاخىرى ئاياغلىشىدۇ، ھەر مىللەت ئىجتىمائىي پەن خادىملىرى ئىلتماس قىلىش تەييارلىقىنى ئوبدان ئىشلىشى ھەم تەلەپ بويىچە مۇناسىۋەتلىك ئىلمىي جەمئىيەت ۋە ئالاقىدار جەمئىيەتلەرگە بېرىپ، نەتىجىسىنى مەلۇم قىلىشى لازىم.

شنجاڭ ئاساسىي قۇرۇلۇش ترانسپورت باش شركىتى ۋۇشىلىك ئاپتوموبىل رېمونت مۇلازىملىق مەركىزى تېخنىك تايانچىلىرىنى چەتئەلگە چىقىرىپ تەربىيىلەپ سۇپەت ۋە ئىناۋەتكە تاينىپ، ئۇدا ئۈچ يىل ئاپتونوم رايون، ئۇرۇمچى شەھىرى بويىچە «ئاپتوموبىل رېمونت سۇپىتى جەھەتتىكى ئىلغار ئورۇن» بولۇپ باھالاندى.

لى ياڭ فوتوسى

هايۋانلىق ماكانىنى قوغدايلى

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم سىياسەت تەتقىقات ئىشخانىسىدىن لىۋجەن، ئۆز مۇخبىرىمىز چاۋنىڭ، ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتىدىن جاۋشياگلىن

شىنجاڭنىڭ بىز ياشاۋاتقان ئاران 4 % بوستانلىقى ھەر ۋاقىت، ھەر مىنۇتتا تەكىلماكان قۇملۇقى ۋە قۇربان توغۇت قۇملۇقىدىن ئىبارەت ئىككى چوڭ قۇملۇقنىڭ تەھدىتىگە ئۇچراپ تۇرماقتا.

«ئورمان بولمىسا يېزا ئىگىلىكىمۇ بولمايدۇ.» بۇ، شىنجاڭنىڭ بوستانلىقلىرىدا ياشاۋاتقان كىشىلەرنىڭ ئۆز كەچۈرمىشلىرى ئارقىلىق ھاسىل قىلغان ئورتاق چۈشەنچىسى. راستىنلا بۇ قاتار - قاتار دەل -دەرەخلەر قولىنى - قولىغا تۇتۇشۇپ، مۆرىنى - مۆرىگە تىرەپ تۇرغان جەڭچىلەرگە ئوخشاش نەچچە 10 مىڭلىغان گېكتار ئۆتىزلار ۋە دالىلارنى قوغداپ، قۇم - بورانغا تاقابىل تۇرۇپ، قۇملارنىڭ بوستانلىقىنى پىلە قۇرتىدەك يەپ كېتىشىنى توسىدى.

ئالىقانچىلىك بوستانلىق بولسىمۇ قوغدىماي بولمايدۇ

بوستانلىقسىمزنى ئارىلىغان كىشىلەر پارچە - پارچە بوستانلىقلارنىڭ بىپايان قۇملۇق ئالدىدا مەزمۇت قەد كۆتۈرۈپ تۇرغان قەيسەرلىكىگە ھەيران قېلىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، بوستانلىقتىكى ئېتىز-ئېرىق ئورمان توري قۇرۇلۇشىغا تېخىمۇ قايىل بولىدۇ. چۈنكى ئۇنى ئەمگەكچان شىنجاڭلىقلار ناچار تەبىئىي مۇھىت بىلەن ئېلىشىپ ئىشچان قولى بىلەن بىر تۇپتىن بىر تۇپتىن تىكىپ ئۆستۈرگەن.

60-يىللارنىڭ باشلىرىدا ئاپتونوم رايون يېزىلارنىڭ «بەشتە ياخشى قۇرۇلۇشنى قانات يايدۇرۇش» يىغىنى ئاچقاندىن بۇيان، بوستانلىقنى قوغداش، ياخشىلاش ۋە گۈللەندۇرۇش جەڭى شىنجاڭ زېمىنىدا قانات يېيىپ كەتتى. ئېتىز-ئېرىقلارنى ئورمان بىلەن تورلاشتۇرۇش يېزىلارنىڭ بىر تۈرلۈك زۆرۈر ئاساسىي قۇرۇلۇشى قىلىنىپ، ياخشى سالا ئېتىز، ياخشى ئېرىق - ئۆستەڭ، ياخشى يول، ياخشى ئاھالىلەر ئولتۇراق نۇقتىسى قۇرۇلۇشى بىر گەۋدە قىلىندى. بۇ، كەڭ ئاساسىي قاتلام كادىرلىرى، ئاممىنىڭ ئاكتىپ ئاۋاز قوشۇشى بىلەن تېز قانات يايدى. 1978-يىلدىن كېيىن، بۇنىڭغا «ئۈچ شمال» ئىھاتە ئورمان سىستېمىسى قۇرۇلۇشى يېڭى ھاياتىي كۈچ ھەم يېڭى مەزمۇن بولۇپ قوشۇلۇپ بۇ مەزگىلدە ئېتىز-ئېرىق ئورمان توري قۇرۇلۇشىغا تېخىمۇ قايىل بولىدۇ. چۈنكى ئۇنى ئەمگەكچان شىنجاڭلىقلار ناچار تەبىئىي مۇھىت بىلەن ئېلىشىپ ئىشچان قولى بىلەن بىر تۇپتىن بىر تۇپتىن تىكىپ ئۆستۈرگەن.

60-يىللارنىڭ باشلىرىدا ئاپتونوم رايون يېزىلارنىڭ «بەشتە ياخشى قۇرۇلۇشنى قانات يايدۇرۇش» يىغىنى ئاچقاندىن بۇيان، بوستانلىقلىرىدا ياشاۋاتقان كىشىلەرنىڭ ئۆز كەچۈرمىشلىرى ئارقىلىق ھاسىل قىلغان ئورتاق چۈشەنچىسى. راستىنلا بۇ قاتار - قاتار دەل -دەرەخلەر قولىنى - قولىغا تۇتۇشۇپ، مۆرىنى - مۆرىگە تىرەپ تۇرغان جەڭچىلەرگە ئوخشاش نەچچە 10 مىڭلىغان گېكتار ئوخشاش زور كۆلەملىك بىر پۈتۈنلۈككە قاراپ ئىلگىرىلەپ، بوستانلىق ئېكولوگىيە سىستېمىسى نازۇك تەبىئىي ھالەتتىن دەسلەپكى قەدەمدە ئېكولوگىيىلىك سىستېما قۇرۇشقا، ئىپتىدائىي چۆللۈك بوستانلىقى ھازىرقى زامان سۇنئىي بوستانلىققا ئۆزگىرىشىگە باشلىدى. ئېتىز - ئېرىقلارنى ئورمان بىلەن تورلاشتۇرۇش ئاساسى گەۋدە قىلىنغان تور، ياپما، بەلباغلارنى، ئېگىز غوللۇق دەرەخ، چانقال دەرەخ، ئوت - چۆپ، قۇرۇقداش، بىنا قىلىش، باشقۇرۇش - كۆپ ئورمان تۈرى بولۇش ماسلاشتۇرۇلغان بوستانلىق ئىھاتە ئورمان سىستېمىسىنىڭ ئەندىزىسى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى.

ھازىرقى كۆزدە شىنجاڭ زېمىنىغا نەزەر سالساق، بوستانلىقلارنى چۆرىدىگەن سالا-سالا ھەيۋەتلىك، كۆركەم تەپتەكشى ئېتىزلارنىڭ تەرەپ - تەرەپكە گىرەلىشىپ كەتكەن ئورمان تورلىرى ئاستىدا ياشىرىنۋاتقانلىقىنى كۆرىمىز. شىنجاڭدىكى 86 ناھىيە (شەھەر) ۋە 172 تۇمەن - مەيدان ئاساسىي جەھەتتىن ئېتىز-ئېرىقلارنى ئورمان بىلەن تورلاشتۇرۇشنى ئەمەلگە ئاشۇرۇدى. 26 ناھىيە (شەھەر) تۇزلەڭلىكلەرنى كۆكەرتىش ئۆلچىمىگە يەتتى. % 85 كە يېقىن ئېتىز - ئېرىق ئورمان تورلىرىنىڭ ئۇنۇملۈك مۇھاپىزىتىگە ئېلىندى. كېشىلەر بوستانلىقنى قوغداپ، بوستانلىقنى گۈللەندۈردى. بوستانلىقتىن تېگىشلىك نەپكە ئېرىشتى. 220 مىڭ گېكتار ئېتىز - ئېرىق ئىھاتە ئورمىنى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 19-يىلمۇ مول ھوسۇل ئېلىشىدا مۇھىم كاپالەتلىك رول ئويناندى.

ماتېرىياللاردىن مەلۇم بولۇشچە، بىر قەدەر مۇكەممەل بولغان بوستانلىق ئىھاتە ئورمان سىستېمىسىدا بوستانلىق ئىچىدىكى شامال سۈرئىتى % 30 ئاجىزلاپ، پارغا ئايلىنىش % 40 ئۆچۈرسىدە ئازايغان. ئورمانچىلىقنىڭ دېھقانچىلىق ھوسۇلىنى ئاشۇرۇشتىكى رولى ئادەتتە % 12 ئۆچۈرسىدە بولغان. 40 يىلدىن بۇيان، بوستانلىق ئىھاتە ئورمان سىستېمىسى قۇرۇلۇشىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇش ئارقىسىدا، سۈنئىي بوستانلىق كۆلىمى ھەسسىلەپ ئاشقان. شىنجاڭنىڭ تېرىلغۇ يەر كۆلىمى ئازادلىقتىن دەسلەپكى مەزگىلدىكىدىن 1.5 ھەسسە ئاشقان. ئاشلىق ھوسۇلى ئۇچتىن ئارتۇق قاتلانغان، كۆۋز ھوسۇلى 950 مىڭ تونىنغا يەتكەن، ھازىرقى يېڭى بوستانلىق دۇنيا كۆز تىكىۋاتقان دۆلەت دەرىجىلىك پاختىچىلىق بازىسى ۋە كەلگۈسىدىكى يېزا ئىگىلىكىنى ئېچىش - گۈللەندۈرۈش بازىسى بولۇپ قالدى.

ئەمما ئىھاتە ئورمان سىستېما قۇرۇلۇشى يەنىلا ناھايىتى ئېغىر ئەھۋالغا ۋە مۇشكۈل ۋەزىپىلەرگە دۇچ كەلمەكتە. ئورمانچىلىق نازارىتىدىكى مەسئۇل كىشىنىڭ تونۇشتۇرۇشچە، ھازىر بوستانلىق ئېچىنىڭ مۇھىتى ياخشىلانغان بولسىمۇ، بوستانلىق سىرتىدىكى چوڭ مۇھىت داۋاملىق ناچارلاشماقتا. 50-يىللار بىلەن سېلىشتۇرغاندا، يىلنىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن بوران ئاپتى 16 قېتىمدىن 105 قېتىمغا، كېلكۈن ئاپتى 67 قېتىمدىن 236 قېتىمغا، قۇرغاقچىلىق ئاپىتى تۆت قېتىمدىن 28 قېتىمغا كۆپەيگەن. بىز چۆچەك شەھىرىنىڭ ئاشلى داغلۇر مىللىي يېزىسىدىن ئۇقۇشمىزچە، بۇلتۇر 6-ئايدا قۇرغاق ئىسسىق شامالنىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچرىغان ئىككى قوشنا يېزىنىڭ ئورمان بىلەن قاپلانىشى ئوخشاش بولمىغانلىقتىن، بۇغداي ھوسۇلىنىڭ كېمىيىش پەرقى 40 كىلوگرام بولغان. ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانلىرىدىكى كەمتۈك ئورۇنلار ھەممىلا جايدا كۆرۈلىدىغان بولۇپ قالغان؛ بەزى جايلاردا كادىرلار ئورمانچىلىقنى تۇتۇشقا ئۇنىمايدىغان، ئامما ئورمان بىنا قىلىشقا ئۇنىمايدىغان ئەھۋاللار كۆرۈلگەن. بەزى ناھىيە، يېزىلاردىكى كادىرلارنىڭ ئېيتىشچە، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىشنىڭ دەسلەپكى مەزگىللىرىگە سېلىشتۇرغاندا ئىھاتە ماتېرىيال ئورمانلىرىنىڭ دېھقانلارنى جەلپ قىلىش كۈچى بارغانسېرى كۈچكەلەپ كەتمەكتىكەن، دەسلەپتە بەزى ئورمانچىلىق كەسپىي ئىشلىلىرىمۇ باشقا كەسىپلەرگە يۆتكىلىپ، كەتكەن. ئىھاتە ئورمان قۇرۇلۇشىدا كۆرۈلگەن مۇنداق بىر مەسىلە قويۇلدى: بوستانلىقنىڭ ئۇمۇمغا مەنپەئەتلىك ئېكولوگىيىلىك ئىشلىرىنى زادى كىم قىلىدۇ؟ قانداق قىلىش كېرەك؟

بەزى ۋىلايەت، ناھىيىلەر ئىزدەندى. خوتەن ۋىلايىتى ئېتىز - ئېرىقلارنى ئورمان بىلەن تورلاشتۇرۇشنى ئاساسىي جەھەتتىن ئەمەلگە ئاشۇرغان ئاساستا، ئىھاتە ئورمان قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى قۇملۇق، شورلۇق، سايلىقلارغا، بوستانلىق ياقىسىغا ۋە بوستانلىق سىرتىغا قارىتىپ ئۇقتسادىي ئورمان قۇرۇلۇشىنى، ئۇنۇملۇق مۇداپىئە لىنىشنى يۇرۇشلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشىغا يۆزلەندۈردى. سانجى ئوبلاستى ئىھاتە ئورمان قۇرۇلۇشنى ئالاھىدە ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرى قاتاردا يولغا قويۇپ، ئۇل كەسىپلىك مۇھىم ئورۇنغا قويۇپ، ئۇدا تۆت يىل 80 مىڭ مودىن ئارتۇق ئورمان بىنا قىلىپ، قىسقىغىنە بىر قانچە يىلدا 40 يىلدىن بېرى بىنا قىلىنغان ئومۇمىي ئورماندىن ئاشۇرۇۋېتىپ، كۆپ يىللاردىن بۇيانقى ئىھاتە ئورمان سىستېمىسى قۇرۇلۇشىدا ئارقىدا قىلىش ۋەزىيىتىنى ئۆزگەرتتى. بايىنغولىن ئوبلاستى كۆچلۈك تەدبىر قوللىنىپ، خەلق قۇرۇلتىيى قانۇن تۈرغۇزۇش ئارقىلىق يېڭىدىن ئاچقان يەرنىڭ % 10 بويىچە ئىھاتە ئورمان بەلبېغى قىلىش ئۆلچىمىنى ھەمدە سۇ، تۇپراق بايلىقىنى ئېچىشتا ئورمانچىلىق ئۆچۈن رەنە پۇل قويۇش، تەكشۈرۈشتىن ئۆتكۈزۈشتە ئۆچ يىل ئۇدا لايىقەتلىك بولغاندىن كېيىن رەنە پۇلنى قايتۇرۇپ بېرىشنى بېكىتتى. بۇنىڭ بىلەن ئورمانلىرىدىكى كەمتۈك ئورۇنلار ھەممىلا جايدا، كۆرۈلىدىغان بولۇپ قالغان؛ بەزى جايلاردا كادىرلار ئورمانچىلىقنى تۇتۇشقا ئۇنىمايدىغان، ئامما ئورمان بىنا قىلىشقا ئۇنىمايدىغان ئەھۋاللار كۆرۈلگەن. بەزى ناھىيە، يېزىلاردىكى كادىرلارنىڭ ئېيتىشچە، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىشنىڭ دەسلەپكى مەزگىللىرىگە سېلىشتۇرغاندا ئىھاتە ماتېرىيال ئورمانلىرىنىڭ دېھقانلارنى جەلپ قىلىش كۈچى بارغانسېرى كۈچكەلەپ كەتمەكتىكەن، دەسلەپتە بەزى ئورمانچىلىق كەسپىي ئىشلىلىرىمۇ باشقا كەسىپلەرگە يۆتكىلىپ، كەتكەن. ئىھاتە ئورمان قۇرۇلۇشىدا كۆرۈلگەن مۇنداق بىر مەسىلە قويۇلدى: بوستانلىقنىڭ ئومۇمغا مەنپەئەتلىك ئېكولوگىيىلىك ئىشلىرىنى زادى كىم قىلىدۇ؟ قانداق قىلىش كېرەك؟

بەزى ۋىلايەت، ناھىيىلەر ئىزدەندى. خوتەن ۋىلايىتى ئېتىز - ئېرىقلارنى ئورمان بىلەن تورلاشتۇرۇشنى ئاساسىي جەھەتتىن ئەمەلگە ئاشۇرغان ئاساستا، ئىھاتە ئورمان قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى قۇملۇق، شورلۇق، سايلىقلارغا، بوستانلىق ياقىسىغا ۋە بوستانلىق سىرتىغا قارىتىپ ئۇقتسادىي ئورمان قۇرۇلۇشىنى، ئۇنۇملۇق مۇداپىئە لىنىشنى يۇرۇشلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشىغا يۆزلەندۈردى. سانجى ئوبلاستى ئىھاتە ئورمان قۇرۇلۇشنى ئالاھىدە ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرى قاتاردا يولغا قويۇپ، ئۇل كەسىپلىك مۇھىم ئورۇنغا قويۇپ، ئۇدا تۆت يىل 80 مىڭ مودىن ئارتۇق ئورمان بىنا قىلىپ، قىسقىغىنە بىر قانچە يىلدا 40 يىلدىن بېرى بىنا قىلىنغان ئومۇمىي ئورماندىن ئاشۇرۇۋېتىپ، كۆپ يىللاردىن بۇيانقى ئىھاتە ئورمان سىستېمىسى قۇرۇلۇشىدا ئارقىدا قىلىش ۋەزىيىتىنى ئۆزگەرتتى. بايىنغولىن ئوبلاستى كۆچلۈك تەدبىر قوللىنىپ، خەلق قۇرۇلتىيى قانۇن تۈرغۇزۇش ئارقىلىق يېڭىدىن ئاچقان يەرنىڭ % 10 بويىچە ئىھاتە ئورمان بەلبېغى قىلىش ئۆلچىمىنى ھەمدە سۇ، تۇپراق بايلىقىنى ئېچىشتا ئورمانچىلىق ئۆچۈن رەنە پۇل قويۇش، تەكشۈرۈشتىن ئۆتكۈزۈشتە ئۆچ يىل ئۇدا لايىقەتلىك بولغاندىن كېيىن رەنە پۇلنى قايتۇرۇپ بېرىشنى بېكىتتى. بۇنىڭ بىلەن

زامانغا بېقىپ ئۆزگەرتىش جەڭگە ئاتلىنىش

شىنجاڭنىڭ بوستانلىق ئىھاتە ئورمان سىستېما قۇرۇلۇشى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنىڭ ئېھتىياجىغا ھازىرچە ماسلىشالمايۋاتىدۇ. ئومۇمىي تەرەققىياتتا، جەنۇبىي شىنجاڭ بىلەن شىمالىي شىنجاڭنىڭ ئوخشاش ئەمەس، بوستانلىقلار ئارامۇ ئوخشاش ئەمەس، بوستانلىق ئىچى بىلەن بوستانلىق سىرتىدىمۇ ئوخشاش ئەمەس. قۇرۇلۇش ئەندىزىسى جەھەتتە زىيانغا قارىتا مۇداپىئە كۆرۈش، ئاپەت بولغاندا زىيانىدىن ساقلىنىش تەدبىرى كۆچلۈك بولماي، بەزى قاراتمىلىقى بولغان چوڭ تېپتىكى تايانچ ئىھاتە ئورمان قۇرۇلۇشلىرى كەمچىل بولدى، نۇرغۇن جايلار 40 يىلدىن بېرى ئېزچىل ھالدا «تېرەك ئالىلسى» بىلەن شۇغۇللىنىپ تېرەك بىنا قىلىشقا ئەھمىيەت بېرىپ، چانقال دەرەخ، ئوت - چۆپ بىنا قىلىشقا سەل قارىدى. قۇرۇلۇشقا ئەھمىيەت بېرىپ، باشقۇرۇشقا سەل قارىدى.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، بازار تەسىرىگە ئۇچراش تۈپەيلىدىن دېھقانچىلىق بىلەن ئورمانچىلىق ئوتتۇرىسىدا ئىقتىسادىي مەنپەئەت زىددىيىتى كۈچىيىپ، ئورمان ئىگىلىرىنىڭ ئورمان كېسىش ئارقىلىق پۇل تېپىش ئىستىكى كۈچلۈك بولۇپ، ئورمان كېسىش ھەجمى ئاشقان. ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتىنىڭ ئاساسلىق ئورمان رايونلىرىدا ئېلىپ بارغان تەكشۈرۈشىگە قارىغاندا، 1995-يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتى

قوشۇلۇپ بۇ مەزگىلدە ئېتىز-ئېرىق ئورمان ماتېرىياللاردىن مەلۇم بولۇشچە، بىر توري قۇرۇلۇشى تېز راۋاجلىنىپلا قالماستىن، قەدىر مۇكەممەل بولغان بوستانلىق ئىھاتە

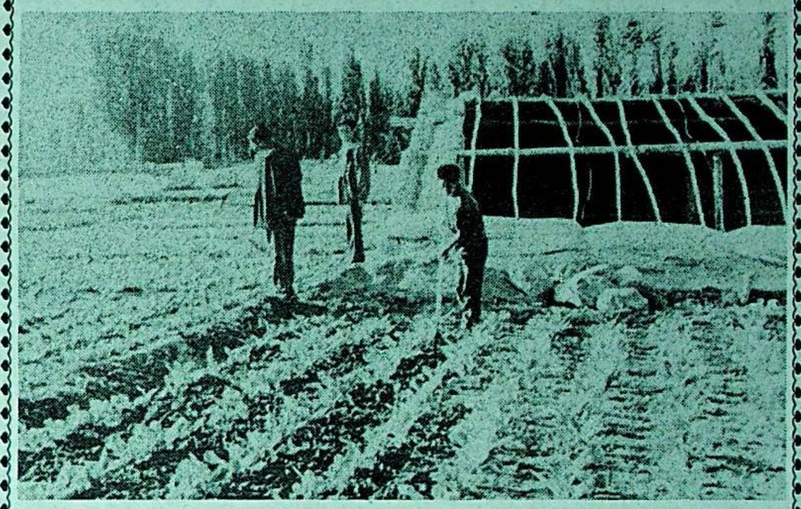

خېجىك ناھىيە بازىرى چاغانتۇك 1-كەنتى ۋە ئورمانچىلىق ئەترىتىدىكى دېھقانلار كۆكتاتچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىپ هاللىق سەۋىيىگە يېتىش قەدىمىنى تېزلەتمەكتە. هازىر ئۇلارنىڭ ئومۇمىي كۆكتاتلىقى 366 موغا يېتىپ، ناھىيە بازىرىغا كىرىدىغان ئومۇمىي كۆكتات مىقدارىنىڭ % 85 نى ئىگىلىدى.

سۈرەتتە: دېھقانلار كۆكتاتلىرىنى پەرۋىش قىلماقتا.

تۇردى ئەبەيدۇللا فوتوسى

ئىسمائىل پاختا ۋە قوشۇمچە كەسىپتىن 61 مىڭ يۈەن ساپ كىرىم قىلدى

ئۇختىيارى مۇخبىرىمىز **سەيدى كېرەم** خەۋەر قىلدۇ: چىرا ناھىيە گۈلاخما يېزا شاپ تۆللۈق كەنتىدىكى دېھقان ئىسمائىل بۇلتۇر 40 مو پىرىنىك 29 موسغا كېۋەز تېرىغانىدى. ئۇ ئۆزىنىڭ كۆپ يىللىق كېۋەز ئېرىش تەجرىبىسىگە ئاساسەن، كېۋەزنى ئىلمىي ئۇسۇلدا ،تۆجۈپلەپ پەرۋىش قىلىپ ئومۇمىي ھوسۇلنى 8000 كىلوگرامغا يەتكۈزدى ھەمدە ئۇنىڭدىن 36 مىڭ يۈەن ساپ كىرىم قىلدى، «55» تىپلىق ئىككى تراكتور سېتۋېلىپ يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى مۇلازىملىق كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىپ، يىللىق ئومۇمىي كىرىمىنى 81 مىڭ يۈەنگە، ساپ كىرىمىنى 61 مىڭ يۈەنگە، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن كىرىمىنى 4067 يۈەنگە يەتكۈزدى.

مەخمۇت بۇۋى بوز يەر ئېچىپ كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمىنى 70 موغا كېڭەيتتى

ئۇختىيارى مۇخبىرىمىز **ئابلەت تۇرادىن** خەۋەر قىلدۇ: ماراۋۇبشى ناھىيە سېرىقبۇيا بازىرى 11-كەنت 2-مەھەللە دىكى دېھقان مەخمۇت بۇۋى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئىلمىي ئۇسۇلدا تېرىقچىلىق قىلىپ، دېھقانچىلىقتىن ئوبدان نەپ ئالغان، ئۇ بۇلتۇر پاختىدىنلا 22 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك كىرىم قىلغانىدى. شۇڭا ئۇ قىشچە 3000 يۈەن سەرپ قىلىپ، 50 مو بوز يەر ئېچىپ توك يانقۇزدى. ئەتىياز بۇ يەرگە ئەسلىدە كېۋەز تېرىماقچى بولغان يېرىنى قوشۇپ كەڭ ئەنلىك سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ كېۋەز تېرىدى. بۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ بۇ يىل تېرىغان كېۋەزى بىراقلا 70 موغا يەتتى.

بۇ يىل تېكەس ناھىيەسى مەھسۇلات قۇرۇلمىسىنى تەڭشەپ، بىر قاتار ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى يولغا قويۇپ، دېھقانلارنى تاماكا تېرىشقا رىغبەتلەندۈرگەنلىكتىن، 5-ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر ناھىيە بويىچە 5000 مو يەرگە تاماكا مايىسسى كۆچۈرۈلدى.

سۈرەتتە: قاراتوقاي يېزىسىدىكى ئورگان كادىرلىرى دېھقانلارنىڭ تاماكا مايىسسى كۆچۈرۈشىگە ياردەملەشمەكتە.

پولات ئامانيار فوتوسى

ئۆگەن دەريا باشقارمىسى بۇ يىلقى كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش خىزمىتىنى تەپسىلي ئورۇنلاشتۇردى

ئۇختىيارى مۇخبىرىمىز **خۇدابەردى كېرەم** خەۋەر قىلدۇ: ئاقسۇ ۋىلايىتى ئۆگەن دەريا باشقارمىسى بۇ يىل كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش خىزمىتىنى تەپسىلي ئورۇنلاشتۇرۇپ، كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش كۆچىنى ئاشۇرماقتا.

بۇ باشقارما بۇ يىلقى ھاۋارايىنىڭ نورمالسىز بولۇۋاتقانلىقىغا ئاساسەن، كەلكۈن كېلىشتىن بۇرۇنقى تەييارلىقنى ئالدىن ئىشلەشكە كىرىشتى، باشقارما باشلىقىنىڭ مەسئۇللۇقىدا كەلكۈن ئاپىتىگە تاقابىل تۇرۇش گۇرۇپپىسى قۇرۇلۇپ، ئامما كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇشقا سەپەرۋەر قىلىندى. بۇنىڭ بىلەن، بۇ باشقارما تەۋەلىكىدىكى خەتەرلىك دەپ قارالغان ئورۇنلار مۇستەھكەملەنگەندىن باشقا، 5000 تاغار، ئالتە تونىا سىم، يەتتە ئاپتوموبىل، تراكتورنى تەل قىلىپ، 24 سائەت دىجۇرنىلىق قىلىش يولغا قويۇلدى. ئۇلار يەنە سۇ رايى، ھاۋا رايى مەلۇماتىنى ۋاقتىدا ئىگىلەپ، كەلكۈن ئاپىتىگە قارىتا ھەر ۋاقىت ھوشيار بولۇپ، كەلكۈننىڭ زىيىنىنى ئازايتىش يولىدا ئىزدەنمەكتە.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، بازار تەسىرىگە ئۇچراش تۆپەيلىدىن دېھقانچىلىق بىلەن ئورمانچىلىقنىڭ باھادىكى پەرقى يىلدىن - يىلغا چوڭلاپ كېتىۋاتىدۇ. يىغاچنىڭ قىممىتى ئۆزلۈكسىز تۆۋەنلەپ كېتىۋاتىدۇ، جۈملىدىن ھەم ئېكولوگىيىلىك رولى، ھەم ماتېرىياللىدىن پايدىلانغىلى بولىدىغان ئىھاتە ئورمانلىرىنىڭ ئاجىزلىقى تېخىمۇ گەۋدىلىنىۋاتىدۇ. زىيارەت داۋامىدا، بەزى ئورمانچىلىق خادىملىرىنىڭ ئىنكاس قىلىشچە، بىر مو يەردىكى ئاشلىق، پاختا 1000 يۈەن بولسا، بىر مو ئورمان 100 يۈەن بولىدىكەن. بۇنداق بولسا كىم ئورمان بىنا قىلىدۇ؟ پايدىنىڭ تۆرتكىسىدە، نۇرغۇن جايلارنىڭ ئورمان بىنا قىلىش كۆلىمى ۋە سۈپىتى تۆۋەنلەپ، غول ئىھاتە لايىقەتلىك بولغاندىن كېيىن رەھبە پۈلنى قايتۇرۇپ بېرىشنى بېكىتتى. بۇنىڭ بىلەن قەيەردە ئېچىش، تەرەققىيات قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىلسا، شۇ يەردە نەتىجە يارىتىلدى. قاراقاش ۋە قاغىلىق ناھىيىلىرى ئالدى بىلەن ئورمان بەلبېغى ئورۇنلاشتۇرۇپ ئاندىن يەر ئېچىش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، ئورمان توري قۇرۇلۇشىنى بوشاشتۇرماي چىڭ تۇتتى.

بىز تەكشۈرۈش جەريانىدا شۇنى چوڭقۇر ھېس قىلدۇقكى، ئىقتىسادىي ئۇنۇم بىلەن كىشى بېشىغا تەخمىنەن 2000 يۈەنگە يەتتى. مەلۇم دائىرىلىك مۇھتىمۇ بۇرۇنقىدىن كۆپ ياخشىلاندى. بىز يەكەن ناھىيىسىنىڭ بىر قىسىم يېزا، كەنتلىرىدە ئورمان بەلباغلىرىغا قوشۇمچە بېھى تېكىپ ياخشى ئونۇمگە ئېرىشكەنلىكىنى كۆردۇق. دېھقان جۇماخۇن ھەسەن مۇنداق دەيدۇ: مەندە 20 نەچچە تۆپ بېھى بار. بىر تۆپىدە 400 تال مېۋە بولىدۇ. ھەر بىرىنى بىر مودىن ساتساممۇ يىللىق كىرىمىم بىر قانچە مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ.

جۇڭگو سودا - سانائەت بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى كۆلەم ۋە مەبلەغنى مەركەزلەشتۈرۈپ، نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلارغا ئالدىن مەدەت بېرمەكتە

ئۈرۈمچى شەھىرىمىز **مەۋلان سابىت** خەۋەر قىلدۇ: جۇڭگو سودا-سانائەت بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى بۇ يىل ھەر خىل ئامانەت پۇل سومىمىسىنىڭ كۆپىيىش ھەجمى بۇلتۇرقى شۇ مەزگىلدىكىدىن ئاز، مەبلەغ ئىنتايىن قىس بولۇۋاتقان ئەھۋالدا، كۆلەم ۋە مەبلەغنى مەركەزلەشتۈرۈپ، نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلارغا ئالدىن مەدەت بېرمەكتە.

بۇ يىل كۆچمە مەبلەغ قەرز پۇل كۆلىمى جەھەتتە تارماق بانكىلار يۇقىرىغا مەلۇم قىلىش، شۆبە بانكا تەكشۈرۈش تۈزۈمى يولغا قويۇلۇپ، كرېدىت باشقۇرۇش يىللاردىن كېدىن كۆچەيتىلدى، مەخسۇس تۇرلەرنىك كۆلىمىگە قارىتا چەك قويۇش ئاساسىدا كرېدىت مەبلىغىنىڭ ئوبوروتى تېزلىتىلدى. بۇ يىل 1-يېرىمدە شۆبە با نكا كرېدىت ئارقىلىق نۇقتىلىق مەدەت بېرىلىدىغان تۇرلەرنىك تەرتىپى ۋە يەسىل خاراكتېرلىك مەبلەغ سېلىش ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن، ھەر خىل تۈردىكى قەرز پۇل مەبلىغىدىن 730 مىليون يۈەن تەستىقلاپ، چوڭ سستېما، چوڭ كەسىپ، سۇپەتلىك، داڭلىق مەھسۇلات ئىشلەپ چىقىرىدىغان كارخانىلار، بازارلىق، ئۇنۇمى يۇقىرى، ئىشەنچلىك مەھسۇلات ئىشلەپ چىقىرىۋاتقان، قەرز پۇل مەبلىغىنى ئۆزاق مۇددەت ئىگىلەپ تۇرۇۋالمايدىغان دۆلەت ئىلكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارغا ئالدىن مەدەت بەردى، ھازىرغا قەدەر كۆچمە قەرز پۇل مەبلىغىنى 330 مىليون يۈەن كۆپەيتتى. دۆلەت ئىلكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا سودا كارخانىلىرىنىڭ بايراملىق بازارلارنى تەمىنلەش، ئامما ئېھتىياجلىق بۇيۇملارنى ئىشلەپچىقىرىشىغا پائال مەدەت بېرىپ، 40 مىليون يۈەن مەخسۇس قەرز پۇل مەبلىغى تارقاتتى. نېفىت شىركەتلىرى سستېمىسىنىڭ ئەتىيازلىق تېرىلغۇغا كېرەكلىك ماي زاپچىسىنى تولۇقلاشى ئۈچۈن، 84 مىليون يۈەن مەخسۇس قەرز پۇل مەبلىغى تارقىتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزدا ئەتىيازلىق تېرىلغۇنىڭ ۋاقتىدا سۇپەتلىك ئورۇندىلىشىغا تېگىشلىك تۆھپە قوشتى. شۆبە بانكا يەنە يېزا - بازار كارخانىلىرى ۋە تۇراقلىق مەبلەغ قەرز پۇلى ئارقىلىق مەدەت بېرىلىدىغان «1-ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر (گۈرۈھى) شىركىتى، شىنجاڭ كاۋچۇك زاۋۇتى، شىنجاڭ «ئۈملۈك» پاي چەكلىك شىركىتى قاتارلىق كارخانىلارغا مەلۇم مىقداردا قەرز پۇل بەرگەندىن باشقا، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇقىم، ئىتتىپاق بولغان ۋەزىيىتىنى ساقلاش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پەۋقۇلئاددە قىيىنچىلىقى بار كارخانىلاردىكى ئىشچى- خىزمەتچىلەرگە ئاساسىي تۇرمۇش خىراجىتى ئۈچۈن 21 مىليون يۈەندىن كۆپرەك قەرز پۇل تارقاتتى. نۆۋەتتە جۇڭگو سودا-سانائەت بانكىسىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى مەبلەغ كۆلىمىنى قاتتىق تېزگىنلەپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلىرىغا تەرەققىيات ئىستىقبالى بار كارخانىلارغا مەدەت بېرىپ، مەبلەغنىڭ ئونۇمىنى ئۆستۈرۈش، ئوبوروتنى جانلاندۇرۇشىگە ئېگىز يوللىرى ئۈستىدە دادىل ئىزدەنمەكتە.

قاغلىق ناھىيىسىدە مەدەنىيەت بازارلىرىنى باشقۇرۇش خىزمىتى قېلىپلىشىش، مۇنتىزىملىشىش ئىزغا سېلىندى

قاغلىق ناھىيىسى مەدەنىيەت بازارلىرىنى مەركەزلەشتۈرۈپ تۈزۈش، قانۇنسىز نەشىر بۇيۇملىرىنى ئۇنۇملۇك چەكلەش خىزمىتىنى ئومۇميۈزلۈك، چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، بۇ خىزمەتنى قېلىپلىشىش، مۇنتىزىملىشىش ئىزغا سېلىپ، كۆرۈنەرلىك ئۇنۇمگە ئېرىشتى.

ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى مەدەنىيەت بازارلىرىنى باشقۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش ئۈچۈن، بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان ناھىيىلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ۋە ناھىيىلىك مۇئاۋىن ھاكىمى باشچىلىقىدا تەشۋىقات، مەدەنىيەت، سىياسىي- قانۇن، جامائەت خەۋپسىزلىكى، بىرلىك سەپ، مىللەتلەر، دىن ئىشلىرى، سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش، پوچتا - تېلېگراف، رادىئو- تېلېۋىزىيە قاتارلىق تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرىدىن تەركىبى تاپقان مەنىۋى ئەخلەتلەرنى تازىلاش، قانۇنسىز نەشىر بۇيۇملىرىنى چەكلەش قوماندانلىق شتابىنى قايتىدىن تەشكىلەپ قۇردى ھەمدە مەخسۇس ئىشخانا تەسىس قىلدى. مەخسۇس خىزمەت گۇرۇپپىسىدىكىلەر رەھبەرلىكى ۋە مەسئۇلىيەتنى قاتلاملار بويىچە ئەمەلىيلەشتۈرۈش بىلەن بىرگە مەدەنىيەت سورۇنلىرىنى باشقۇرۇشقا دائىر 21 ماددىلىق قائىدە - تۈزۈم تۈزۈپ يولغا قويدى. ناھىيە بويىچە نۇقتىلىق تەكشۈرۈشنى كۈچەيتىپ، بۇ يىلنىڭ بېشىدىن 5 - ئايغا قەدەر ناھىيە بازىرى ۋە ھەرقايسى يېزا- بازار، مەيدانلاردىكى 294 كۆگۈل ئېچىش سورۇنىنى ئۇچ قېتىم چوڭ تەكشۈرۈپ، قىمار خاراكتېرىنى ئالغان ئېلېكترونلۇق ئويۇنچۇقتىن 12نى، بىلىيارت تاختىسىدىن 12نى، مەزمۇنى ساغلام بولمىغان ئۇنئالغۇ لېنتىسىدىن 21نى يىغىۋالدى. مەدەنىيەت بۇيۇملىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان تىجارەتچىلەرنى ئۇچ قېتىم كۆرسىتا ئۇيۇشتۇرۇپ، ئۇلارنى قانۇن- ئىنتىزامغا رىئايە قىلىش، قانۇنسىز مەدەنىيەت بۇيۇملىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللانماسلىق ھەققىدە تەربىيىگە ئىگە قىلدى؛ قانۇن - تۈزۈمگە خىلاپلىق قىلغان بىر قىسىم مەدەنىيەت بۇيۇملىرى تىجارەت ئورنىنى ئەمەلدىن قالدۇردى ياكى تەرتىپكە سېلىشقا بۇيرۇدى. بۇ ئارقىلىق ناھىيىنىڭ مەدەنىيەت بازارلىرىنى باشقۇرۇش خىزمىتى قېلىپلىشىش، مۇنتىزىملىشىش ئىزغا سېلىندى. **سەدىق تۇردى، بارات ئەمەت**

خوتەن شەھرى مەدەنىيەت بازارلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى

ئامىنە قاسىم خەۋەر قىلدۇ: خوتەن شەھرى مەدەنىيەت بازارلىرىنى ساغلام راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان مەدەنىيەت بازارلىرىنى تەرتىپكە سېلىش، نازارەت قىلىش، باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى.

بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان بۇ شەھەر مەدەنىيەت تىجارىتى تۈرىگە كىرىدىغان كەسىپلەرنى تەكشۈرۈپ تىزىملىدى، مەدەنىيەت بۇيۇملىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان لارنىڭ ئارخىپىنى تۈرغۇزۇپ، ئۇلارنىڭ مەدەنىيەت بازارلىرىنى ساغلام راۋاجلاندۇرۇش قوللىدى؛ 46 تىجارەتچىگە تىجارەت قىلىش كىنىشكىسى تارقىتىپ بەردى؛ مەدەنىيەت بۇيۇملىرى تىجارەتچىلىرىنى بەش قارار ئۆگىنىشكە تەشكىللەپ، ئۇلارنى «مەدەنىيەت بازارلىرىنى باشقۇرۇش نىزامى»ۋە شۇنىڭغا مۇناسىۋەتلىك قانۇن- نىزاملاردىن خەۋەردار قىلدى؛ تىجارەتچىلەر بىلەن توختام تۈزۈپ، مۇكاپاتلاش، جازالاشنى نەقلەشتۈردى؛ ھەر ھەپتىدە بىر قېتىم يوشۇرۇن ۋە ئاشكارا تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىپ، قانۇنسىز نەشىر قىلىنغان سىنئالغۇ لېنتىسىدىن 43نى، ئۇنئالغۇ لېنتىسىدىن 277 نى ۋە باشقا يىغىۋېلىشقا تېگىشلىك مەدەنىيەت بۇيۇملىرىنى يىغىۋېلىپ، مەدەنىيەت بازارلىرىنىڭ ساغلام تەرەققىي قىلىشىغا كاپالەتلىك قىلدى.

مەدەنىيەت ۋە تۇرمۇش 33 - سان ئۆركەش جاپپار فوتوسى

ئائىلە تەربىيىسى ھەققىدە

گۈلنار نىياز

ئائىلە - پەرزەنتلەرنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىشىدىكى بۆشۈك، ئائىلە تەربىيىسى ئىجتىمائىي تۇرمۇشنىڭ ئېھتىياجى بويىچە بارلىققا كەلگەن بولۇپ، ئومۇمىي خەلق ماتارىپى سىستېمىسىنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى.

ئائىلە تەربىيىسى تالانت ئىگىلىرىنى يېتىلدۈرۈشنىڭ ئالدىنقى شەرتى. ئۇ ئائىلىنى، ۋەتەننى، پەننى سۆيۈش، قانۇن -تۈزۈمگە رىئايە قىلىش، سەمىمىي، راستچىل بولۇش، ئادالەتپەرۋەر بولۇش، چوڭلارنى ھۆرمەتلەش، كىچىكلەرنى ئىززەتلەش، غايىلىك، چىداملىق، ئەمگەكچان بولۇش قاتارلىق مەزمۇنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ئاتا - ئانىلار پەرزەنتلەرنىڭ تۇنجى شۇنداقلا ئۇمۇرلۇك ئوقۇتقۇچىسى بولۇپ، قاندىكى ئاتا - ئانا بولۇش پەرزەنتلەرنىڭ جىسمانىي ۋە روھىي تەرەققىياتىغا بىۋاستە تەسىر كۆرسىتىدۇ. نۆۋەتتە كىشىلەرنىڭ ماددىي ۋە مەنىۋى تۇرمۇش سەۋىيىسىنىڭ ئۆسۈشىگە ئەگىشىپ، ئاتا - ئانىلارنىڭ پەرزەنتلەرنى سۈپەتلىك تەربىيىلەشكە بولغان تونۇشىمۇ بارغانسېرى ئۆسۈپ بارماقتا. بۇ ئارقىلىق ئائىلە تەربىيىسى داۋامىدىكى ئۆز مەيلىچىلىك ۋە قارىغۇلۇقتىن ساقلىنىپ، ئائىلە تەربىيىسى جەمئىيەت تەربىيىسى بىلەن بىرلەشتۈرۈلۈپ، ئائىلە تەربىيىسى خىزمىتى تۈزۈلمىشى، قېلىپلىشىش ئىزغا سېلىندى. ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشنىڭ چوڭقۇرلىشىشغا ئەگىشىپ، جەمئىيەتنىڭ ئىختىساسلىق خادىملار ۋە مەدەنىيەتلىك ئەمگەكچىلەرگە بولغان ئېھتىياجى ئاشماقتا. بۇ تەلەپ ۋە ئېھتىياجنى قاندۇرۇش ئۈچۈن كىشىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە توغرا كېلىدۇ. كىشىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن ئائىلە تەربىيىسىنى مۇھىم ئورۇنغا قويۇپ ياخشى ئىشلىشىمىز كېرەك. بىر مىللەت ۋە بىر دۆلەتنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالى ئىقتىسادىي تەرەققىيات سەۋىيىسىگە باغلىق بولۇپلا قالماستىن بەلكى خەلقنىڭ ساپاسىغىمۇ باغلىق. 21 - ئەسىر كەسكىن رىقابەت دەۋرى. ئۇ چاغدا ئۆزىدە ئىشەنچ بولۇش، باشقىلار بىلەن ھەمكارلىشىشقا ماھىر بولۇش، مۇستەقىل ئىش قىلالايدىغان بولۇش، مەسئۇلىيەت تۇيغۇسى بولۇش، ئىجادىي روھى بولۇش قاتارلىقلارنىڭ ھەممىسى ھەر بىر ئادەمنىڭ ھازىرلىشىغا تېگىشلىك مۇھىم شەرت بولۇپ قالىدۇ. دۇنيادىكى بارلىق ئاتا - ئانىلار پەرزەنتلىرىنى يارامليق تەربىيىلەشنى ئۈمىد قىلىدۇ. ئەمما ئائىلە تەربىيىسىنىڭ ئۇنۇملۇك بولۇش - بولماسلىقى ئائىلە باشلىقلىرىنىڭ ساپاسى، تەربىيىلەش ئۇسۇلى، جايالىق ئەجىر سىڭدۈرۈشى بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك. ئاتا- ئانىلارنىڭ ۋەزىپىسى ناھايىتى ئېغىر ۋە مۇشكۇل بولۇپ، پەرزەنتلەرنى تەربىيىلەشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش - بولماسلىقى ئەۋلادلىرىمىزنىڭ كەلگۈسىدە كۆچىيىشى ياكى ئاجىزلىشىشى، روناق تېپىشى ياكى ھالاك بولۇشىنى بەلگىلەيدۇ.

ھازىر مۇتلەق زور كۆپچىلىك ياشلار ۋە ئۆسمۈرلەر يالغۇز پەرزەنتلەر. ئۇلار بىر قەدەر ياخشى تەربىيىلىنىش ۋە تۇرمۇش شارائىتىغا ئىگە، ئېچىۋېتىلگەن خەلقئارالىق مۇھىت ۋە تەرەققىي قىلىۋاتقان ئاممىۋى ئالاقە ۋاستىسى ئۇلارنى ئەۋزەل مۇھىت ۋە ئىلغار ئۇچۇر بىلەن تەمىنلەيدۇ. بۇ ئۇلاردا ئالاھىدە ئارتۇقچىلىق ۋە ئۇستۇنلۇكلەرنى يېتىلدۈرۈش بىلەن بىرگە، ئاجىزلىق ۋەكەمچىلىكلەرنىمۇ كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. شۇڭا ئاتا - ئانىلار ياخشى ئائىلە مۇھىتى بەرپا قىلىپ، غايىلىك، ئەخلاقلىق، ئىنتىزامچان يېڭى بىر ئەۋلاد كىشىلەرنى تەربىيىلەپ چىقىشقا ئەھمىيەت بېرىشى كېرەك.

ئازنا كۈندىكى پاراڭلار

ئۆز قىممىتىنى ئۆزى يارىتىش كېرەك

ئارزۇگۈل پالتاجى

ئىنسانىنىڭ قەدىر - قىممىتى ئۆز خىزمەت ئورنىدا تىرىشىپ ئىشلەپ، نەتىجە يارىتىشتىن كېلىدۇ. بۇ جەھەتتە كۆپ ساندىكى كىشىلەر ئۆزىنىڭ ئىنسانىي بۇرچىنى قەدىرلەپ، باشقىلار قالالىغانىنى مەنمۇ قىلالايمەن، دېگەن ئىرادە بىلەن ئۆز خىزمەت ئورنىدا تىرىشىپ ئىشلەپ، نەتىجە قازانماقتا. لېكىن، جەمئىيەتتە يەنە بىر قىسىم كىشىلەرمۇ بار كى، ئۇلار ئەپلەپ- سەپلەپ كۈن ئوتكۈزۈشكە كۆنۈپ قېلىپ، ھاياتنىڭ يارىتىپ بېرىۋاتقان مېھنىڭ قىلغان ئىشىنىڭ دۆلەتكە، خەلقە پايدىسى تېگەمدۇ، يوق» دېگەنلەرنى دائىم ئويلاپ ئۇرۇشمىز ھەم شۇ ئۆلچەم بويىچە ئۆزىمىزنى ئىدارە قىلىشىمىز كېرەك. مەلۇم بىر نەرسە ئەتراپىدىكى باشقا نەرسىلەردىن پەرقلىنىپ تۇرغاندىلا، ئىنسانلار ئۇ نەرسىنى ئاسان تونۇيالايدۇ. پەرق زىددىيەتنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. زىددىيەت بولسا شەيئىلەر تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرىدۇ. ئىنسانلارنىڭ تەبىئەتكە ھۆكۈمرانلىق قىلالىشىمۇ، ئۇلارنىڭ ھايۋانلاردىن ئەقىللىق بولغانلىقىدا. مەلۇم بىر

تەربىينى بۆشۈكتىكى چاغدىن باشلاش.

غەيرەت مەمتىمىن فوتوسى

سەنئەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش.

ئۆركەش جاپپار فوتوسى

كەلپىن ناھيىسىدە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىشتىن سىرتقى ئەدەبىيات - سەنئەت كۆرىكى ئۆتكۈزۈلدى

شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قويىغا قايتىپ كېلىشىنى ۋە پارتىيە 15 - قۇرۇلتىيىنىڭ چاقىرىلىشىنى كۈتۈۋېلىش، 15 - قېتىملىق مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى پائالىيىتىنى تېخىمۇ ئۇنۇملۇك قانات يايدۇرۇش ئۈچۈن كەلپىن ناھيىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى 5 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 12 - كۈنگىچە ناھيە بويىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىشتىن سىرتقى ئەدەبىيات - سەنئەت كۆرىكى ئۆتكۈزدى.

بەش كۈن داۋام قىلغان بۇ قېتىمقى ئەدەبىيات - سەنئەت كۆرىكىدە 35 ئورۇن 200گە يېقىن نومۇر كۆرسەتتى. تەييارلانغان نومۇرلارنىڭ بەدئىي لىكى يۇقىرى، مەزمۇنى مول، قىزىقارلىق بولۇپ، ۋەتەننىڭ بىرلىكى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، سوتسىيالىستىك تۇرمۇشنىڭ ئۆزىگە خاس ئالاھىدىلىكى، ئىلھات، ئېچىۋېتىش يولىغا قويۇلغاندىن بۇيان قولغا كەلتۈرۈلگەن نەتىجىلەر مەدھىيە لەنگەن. كۆرەك ئاخىرىدا نەتىجىسى گەۋدىلىك بولغان كوللېكتىپ ۋە شەخسلەر ئۈچ دەرىجە بويىچە مۇكاپاتلاندى.

ئەمەتجان مامۇت

كورلا شەھرى ۋىۋىسكىلارنى ئومۇميۈزلۈك تەرتىپكە سالدى

كورلا شەھرى بۇ يىلدىن باشلاپ «ئاپتونوم رايوننىڭ تىل - يېزىق خىزمىتى نىزامى»نى ئىزچىللاشتۇرۇپ، ۋىۋىسكىلارنى تەرتىپكە سېلىش، قېلىپلاشتۇرۇش خىزمىتىنى ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇردى.

شەھەرلىك مىللەتلەر - دىن ئىشلىرى ئىدارىسى، شەھەرلىك سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى، ج خ ئىدارىسى، ماتارىپ ئىدارىسى قاتارلىق ئورۇنلار بىرلىشىپ بۇ يىل 1 - ئايدا ۋىۋىسكىلارنى تەرتىپكە سېلىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش تارقاتقاندى. ھەرقايسى ئورۇنلار بۇ ئىشقا ئەستايىدىل مۇئامىلە قىلىپ، مىللەتلەر - دىن ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ بۇ خىزمەتنى ئوگۇشلۇق ئېلىپ بېرىشىغا يېقىندىن ماسلاشتى.

شەھەر بويىچە ھازىرغىچە تەكشۈرۈلگەن 1500 دىن ئارتۇق ئورۇن ئىچىدە، ئىككى خىل يېزىقتا ۋىۋىسكا ئاسمىغان ئورۇنلار مەلۇم مۇددەت ئىچىدە ۋىۋىسكىلارنى قېلىپلاشتۇرۇشقا بۇيرۇلدى، بەلگىلەنگەن ئىجرا قىلىمغان ئالتە ئورۇنغا جەريمانە قويۇلدى. «خەلق يولى»، «شەرقىي بايىن يولى»، «تەگرى تاغ يولى»، «ساييباغ يولى»غا جايلاشقان 900 دىن ئارتۇق ئورۇن ئىككى خىل يېزىقتا ئۇلاچەملىك ۋىۋىسكا ئاستى. بۇ ۋىۋىسكىلارنى قېلىپلاشتۇرۇشتا بىر تۇتاش تەرجىمە قىلىش، خەتنى ئوخشاش شەكىلدە يېزىش ئۇسۇلى قوللىنىلدى.

روشەنگۈل ياقۇپ

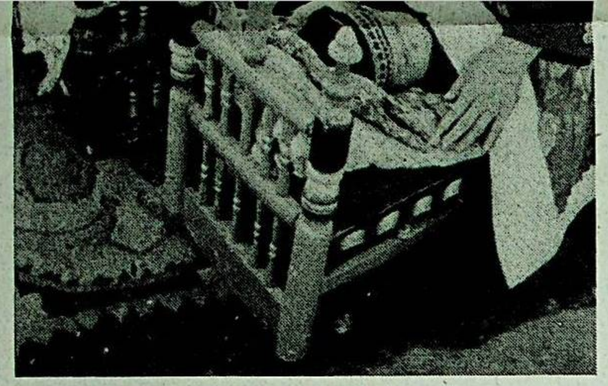

غەيرەت مەمتىمىن فوتوسى

لېكىن، ئۇلارنىڭ كۆپىنچىسى ئاقىۋەتتە نېمىگە ئېرىشەلىدى؟ بۇ، كۆپچىلىككە ئايان. سىز مۇبادا كوچا پۇل تېپىپ، ئۇنى جايىدا خەجلىيەلمىسىڭىز، ئۇنىڭ ھېچقانداق ئەھمىيىتى بولمايدۇ. تارىختا نۇرغۇن بايلار ئۆتكەن. ئۇلارمۇ پۇلنى جايىدا، ئۆز ئورنىدا، ئەھمىيەتلىك ئىشلارغا خەجلىيەلمىگەنلىكى ئۈچۈن، كىشىلەر تەرىپىدىن تېزلا ئونتۇلۇپ كەتكەن، لېكىن، نۇرتاي ھاجى، كېرەم ئىمىندەك ۋەتەن، خەلقنىڭ بەختىنى ئۆزىنىڭ بەختى دەپ بىلىپ، يېتىم- يېسىرلارغا، نامراتلارغا سېخىي قولىنى سۇنۇپ، دۆلەتنىڭ يۈكىنى يېنىكلەتكەنلەر كىشىلەرنىڭ چوڭقۇر ئىززەت - ھۆرمىتىگە سازاۋەر بولماقتا. ئىنسانپەرۋەرلىك نۇقتىسىدىن ئېيتقاندىمۇ، ئۇلارنىڭ قىلغىنى مەڭگۈ ئونتۇلمايدىغان ساخاۋەتلىك ئىشتۇر.

ئومۇمەن، تەرىشىپ ئىشلەپ، ئىش ئورنىدا ئەلا نەتىجە يارىتىش ھەرگىزمۇ ئەخمىقانە ئىش بولماستىن، بەلكى ئۆزىنىڭ قەدىر - قىممىتىنى ئۆزى يارىتىپ، ئۆزىنىڭ ھايات ئىكەنلىكىنى نامايان قىلغانلىقتۇر.

ئۇرۇمچى شەھىرىدىكى ئىنتىپاق تەشكىلاتلىرى ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا پائال مۇلازىملىق قىلماقتا

ئۆز مۇخبىرىمىز مېھرىگۈل تۇردى خەۋەر قىلدۇ: ئۇرۇمچى شەھىرىدىكى ئىنتىپاق تەشكىلاتلىرى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، «ئەسىر ھالقىدىنقان ياشلارنىڭ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى»، «ئىنتىپاق ئەزالىرى ۋە ياشلارنىڭ يېزىلارغا مۇلازىملىق قىلىش پائالىيىتى» قاتارلىق پائالىيەتلەرنى قانات يايدۇرۇپ، ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا پائال مۇلازىملىق قىلماقتا.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ئۇرۇمچى شەھىرىدىكى ھەر دەرىجلىك ئىنتىپاق تەشكىلاتلىرى ئۆز قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش ئاساسىدا ئىنتىپاق ئەزالىرى ۋە ياشلارنى ئاجىز، يېتىم - يېسىرلارغا ياردەم بېرىش، جەمئىيەتكە مۇلازىملىق قىلىش، جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش، مۇھىتنى گۈزەللەشتۇرۇش، ناچارتۇرۇپ - ئادەتلەرنى ئۆزگەرتىش ۋە ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداشقا ياردەم بېرىشكە پائال پېتەكلىدى. ھەر مىللەت ياشلىرى شەھەر قۇرۇلۇشى، جامائەت پاراۋانلىقى ئىشلىرىدا ئېغىر يۈكنى زىممىسىگە ئېلىپ، لېي فېڭدىن ئۆگىنىش پائالىيىتىنى يېڭى يۈكسەكلىككە كۆتۈردى. 1994- يىلىدىن بۇيان، شەھەرلىك ئىنتىپاق كومىتېتى «لېي فېڭدىن ئۆگىنىش پىدائىيلىرىنىڭ ئۆزىنى بېغىشلاش كۈنى»، «چېگرا شەھەرنى گۈزەللەشتۇرۇش»، «ئىللىقلىق يەتكۈزۈش» مەزمۇن قىلىنغان ياش پىدائىيلار ھەرىكىتىنى تەشكىللىدى. ھازىر شەھەر بويىچە ياش پىدائىيلار مۇلازىملىق ئەترىتى 400 گە يەتتى. بۇ مۇلازىملىق ئەترىتلىرى ئەمگەك مۇلازىملىقىنى ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش، پەن - تېخنىكا ئارقىلىق نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش بىلەن بىرلەشتۈرۈپ ياخشى ئىجتىمائىي ئۈنۈمگە ئېرىشتى. ياش پىدائىيلار كۆچەت تىكىش، قاقاس تاغلارنى يېشىللىقلا ئايلاندۇرۇش ئەمگىكىگە 600 مىڭ ئادەم (قېتىم) قاتناشىپ، 3400 مودىن ئارتۇق يەرنى تۈزلىدى، 235 مىڭ 700 تۈپ كۆچەت تىكىپ، ئەي بولۇش نىسبىتىنى 95 كە يەتكۈزدى. شەھەرلىك ئىنتىپاق كومىتېتىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشى بىلەن ھەر دەرىجلىك ئىنتىپاق تەشكىلاتلىرى ھەر مىللەت ئىنتىپاق ئەزالىرى ۋە ياشلارنى يېزىلارغا مۇلازىملىق قىلىش پائالىيىتىگە ساپەرۋەر قىلىپ، خۇشاللىنارلىق ئۇنۇم ھاسىل قىلدى. ھازىر شەھەردە «يېزا، كەنتلەرگە كىتاب يەتكۈزۈش ئامبىرى» دىن ئىككىسى قۇرۇلۇپ، ئۇنىڭدا ساقلىنىۋاتقان كىتابلار 2000 پارچىدىن ئاشتى. شەھەرگە قاراشلىق يېزا - قىشلاقلاردىكى ئىنتىپاق ئەزالىرى ۋە ياشلار ئەمەلىي ئىشلىنىدىغان پەن - تېخنىكا ئارقىلىق تەربىيەلەش، ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش سىنىپىدىن 85 قارار بېچىپ، دېھقان - چارۋىچىلاردىن 3120 ئادەم (قېتىم) تەربىيىلىدى. 1995 - يىلى ئۇرۇمچى ناھىيىسىدىن مۇقان، تېمەن جەنۇبىدىكى مەملىكەت بويىچە «ئۇچقۇن پىلانى» نى يولغا قويۇشتىكى نەمۇنىلىك شەخس، چاڭ خېنىتېك قاتارلىق توققۇز كىشى مەملىكەتلىك «ئۇچقۇن پىلانى» دىكى باشلامچى دەپ نام ئالدى.

ئۇرۇمچى لېۋداۋان كۆمۈرخانىسى ئاھالىلەر ئولتۇراق بىنالىرىنىڭ ئالدى - كەينىگە كۆچەت تىكىپ، گۈل - گىياھ تېرىپ، كان رايونىنىڭ مۇھىتىنى ياخشىلىدى.

سۈرەتتە: ئاھالىلەر ئولتۇراق رايونىدىن كۆرۈنۈش.

غەنۋەر ئابدىلىم فوتوسى

ۋەتەنپەرۋەرلىك ھېسسىياتىمىزنى كۈچەيتەيلى، ۋەتەنگە جاۋاب قايتۇرۇش ئىرادىمىزنى ئۇرغۇتايلى

شىنخۇا ئاگېنتلىقىنىڭ ئوبزورچىسى

جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ مۇقەددەس كۈنى — شياڭگاڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىدىغان كۈننىڭ يېقىنلىشىشىغا ئەگىشىپ ۋەتەنپەرۋەرلىك قىزغىنلىقى ۋەتىنىمىزنىڭ بېپايان زېمىندا، مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتتىدىكى 100 مىليونلىغان جۇڭگولۇقنىڭ قەلبىدە ئۇرغۇماقتا. مانا مۇشۇنداق پەيتته مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسىگە دائىر 100 ئۇلگىلىك بازىنى ئېلان قىلدى، جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ئۇزاق تارىخىنى، جۇڭگو خەلقىنىڭ يېقىنقى زامان كۆرەش تارىخىنى، جۇڭگو كومۇنىستلىرىنىڭ ئۇلۇغۋار ئىنقىلابىي تۆھپىسىنى ئەكس ئەتتۇرۇش، پۈتكۈل خەلقنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك ھېسسىياتىنى كۈچەيتىش، ۋەتەنگە جاۋاب قايتۇرۇش ئىرادىسىنى ئۇرغۇتۇش، ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسىنى يەنىمۇ قانات يايدۇرۇپ، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇش ئىشلىرىنى ئىلگىرى سۈرۈشتىكى زور قۇرۇلۇش.

ۋەتەنپەرۋەرلىك جۇڭخۇا مىللەتلىرىگە خاس ئەڭ چوڭقۇر تارىخىي ھېسسىيات، ئۇ ھەرمىللەت خەلقىنى ئىتتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلىشقا ئۈيۇشتۇرىدىغان ۋە ئىلھاملاندۇرىدىغان بايراق. ئىسلاھات ئېلىپ بېرىلىۋاتقان، ئىشىك ئېچىۋېتىلگەن بۈگۈنكى كۈندە ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسىنى قانات يايدۇرۇش — پۈتكۈل مىللەتنىڭ ئومۇمىي ساپاسىنى ئۆستۈرۈپ، سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىدىغان ئۇلۇغۋار ئىش. يولداش جياڭ زېمىن كۆرسىتىپ ئۆتكەندەك: «ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم مەزمۇنى، ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسىنى كۈچەيتىشنى سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ پۈتكۈل جەريانىغا سىڭدۈرۈش لازىم.» مەركەز «ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسىنى يولغا قويۇش پروگراممىسى»نى ئېلان قىلغان ئىككى يىلدىن كۆپرەك ۋاقىتتىن بۇيان، ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى جەمئىيەتته كەڭ قانات يايدى، شەكلى كۆپ خىل بولدى، ۋەتەنپەرۋەرلىك ئېڭى كىشىلەر قەلبىدىن چوڭقۇر ئورۇن ئالدى.

ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسىنى قانات يايدۇرۇشتا ئوبرازلىق ، جانلىق بولۇش شەكلىگە ئەھمىيەت بېرىپ، ۋەتەنپەرۋەرلىك روھىنى كىشىلەر قەلبىگە ئۇن - تىنسىز سىڭدۈرۈش كېرەك. بۇنىڭ ئۈچۈن مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى ۋەتەنپەرۋەرلىككە دائىر 100 فىلىم، ۋەتەنپەرۋەرلىككە دائىر 100 پارچە كىتابنى تونۇشتۇرغاندىن كېيىن، ئېھتىياتچانلىق بىلەن تاللاش ئارقىلىق ۋەتەنپەرۋەرلىككە دائىر 100 ئۇلگىلىك بازىنى ئوتتۇرىغا قويدى، بۇ ئارقىلىق مەملىكەتنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى بازىسى قۇرۇلۇشىغا تۈرتكە بولدى.

ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسىگە دائىر 100 ئۇلگىلىك بازا ئوزاق تارىختا ئىگە بولۇپ، ئۇلارغا جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ قەدىمكى ھەم ھازىرقى پارلاق مەدەنىيىتى مۇجەسسەملەنگەن. جۇڭخۇا زېمىنىدا جۇڭخۇا پەرزەنتلىرىنىڭ جاسارىتى بىلەن ئىلگىرىلىشىگە دائىر سەلتەنەتلىك داستانلار كۆپ، ئۇ جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ئۆچمەس مەنىۋى ئابىدىسى.

جېجياگدىكى نۇدۇددىن شەنشدىكى خۇاگدى قەبرىسىگىچە، موگاۋ غاردىكى تاڭ سۇلالىسى يادىكارلىقلىرىدىن بادالىگدىكى ھەيۋەتلىك سەددىچىن سىپىلىگىچە بولغان قەدىمكى زامان تارىخىي ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان تەربىيە بازىلىرى بىزگە شۇنى ئۇقتۇردىكى، ئەجدادلىرىمىز توسالغۇلارنى سۈپۈرۈپ تاشلاپ، مىڭ بىر چاپا - مۇشەققەتنى باشتىن كۆچۈرۈپ، جۇڭگونىڭ چۆل - باياۋانلىرىنى ئۆزلەشتۈرۈپ، بۈيۈك جۇڭخۇا مەدەنىيىتىنى ياراتتى، شۇنداقلا پۈتكۈل ئىنسانىيەت مەدەنىيىتى ئۈچۈن زور تۆھپە قوشتى.

ئەينى ئۇرۇشى مۇزېي، «جۇڭگو - ئەنگلىيە نەنجىڭ شەرتنامىسى» ئىمزالانغان كونا جاي، يۇەنمىڭيۈەن خارابىسى، لېن زېشۈ خاتىرە سارىيى، سەنيۈەنلى خەلقنىڭ ئەنگلىيە تاجاۋۇزچىلىرىغا قارشى كۆرەش خاتىرە سارىيى قاتارلىق يېقىنقى زامان تارىخىنى ئاساسىي مەزمۇن قىلغان ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى بازىلىرىنى جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ تاشقى دۈشمەنلىك تاجاۋۇزىغا ئۇچراش تارىخى، جۇڭگو خەلقىنىڭ ئەركىنلىككە ئىنتىلىش، زوراۋانلىقتىن قورقماسلىق، مىللەتنىڭ ئىززەت - ھۆرمىتى ۋە دۆلەتنىڭ ئىگىلىك ھوقۇقىنى قوغداش يولىدىكى تاجاۋۇزچىلارغا قارشى قەھرىمانلىقى خاتىرىلەنگەن.

جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ مەملىكەتلىك

1- قۇرۇلتىيىنىڭ يېغىن ئورنى خاتىرە سارىيى، جۇڭگونىڭ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇشى خاتىرە سارىيى، چۆگچىك «قىزىل قىيا» ئىنقىلابىي قۇربانلار خاتىرە سارىيى، يەنەن ئىنقىلابىي خاتىرە ئورنىغا ئوخشاش جۇڭگو خەلقى ۋە جۇڭگو كومۇنىستلىرىنىڭ يېقىنقى زامانىدىكى ئىنقىلابىي كۆرەش مەزمۇنىنى ئاساسىي تېما قىلغان تەربىيە بازىلىرى كىشىلەرگە شۇنى ئۇبرازلىق ئۇقتۇردىكى، سوتسىيالىزملا جۇڭگونى قۇتقۇزالايدۇ، جۇڭگو كومۇنىستلىرى جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ئېسىل ئەنئەنىسىگە ۋارىسلىق قىلىپ ۋە ئۆزى جارى قىلدۇرۇپ، مىللىي مۇستەقىللىقنى قولغا كەلتۈرۈش، دۆلەتنىڭ ئىگىلىك ھوقۇقىنى قوغداش كۈرىشىدە ئەڭ زور قۇربان بەردى، ئەڭ زور تۆھپە قوشتى. جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىكى جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىكىنىڭ ئالىي ئۇلگىسى.

تۆمۈر ئادەم ۋاڭ جىنشى خاتىرە سارىيى، كۇك فەنسىن خاتىرە سارىيى، لېن جۇ قىزىلبايراق تۆستىگى خاتىرە سارىيىغا ئوخشاش جۇڭگونىڭ قۇرۇلۇش ئىشلىرىنى مەزمۇن قىلغان تەربىيە بازىلىرى كىشىلەرگە شۇنى ئۇقتۇردىكى، جۇمھۇرىيەتنىڭ داغدۇغىلۇق ئىگىلىك يارىتىش تارىخىدا، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش مۇساپىسىدە دۆلىتىمىزنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى ۋە ھەر خىل ئىشلىرى دۇنيانىڭ دىققىتىنى تارتىدىغان مۇۋەپپەقىيەتلەرگە ئېرىشتى. بۇ پاكىتلار شۇنى چۈشەندۈرۈدىكى، سوتسىيالىزملا جۇڭگونى رىناق تاپقۇزالايدۇ، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشلا جۇڭگونى قۇدرەت تاپقۇزالايدۇ. بۇنىڭدا ۋەتەنپەرۋەرلىك بىلەن سوتسىيالىزم بىرلىككە كەلگەن. ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئىشلىرىدا شانلىق تۆھپە يارىتقان نەمۇنچىلار، ۋەتەننى، خەلقنى سۆيىدىغان، خالىس تۆھپە قوشۇدىغان قەھرىمانلار جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك ئەنئەنىسىنى پېچەتلەپ نۇرلاندۇردى.

دېمەك، ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسىگە دائىر 100 ئۇلگىلىك بازا مول تارىخىي پاكىت بىلەن كىشىلەرگە جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك ئەنئەنىسىنىڭ ئەۋلادمۇ ئەۋلاد داۋاملىشىدىغانلىقىنى ئۇقتۇرۇپ بېرىدۇ. جۇڭخۇا مىللەتلىرى بارلىق كۈچىنى قۇرۇلۇش ئىشلىرىغا، ۋەتەننى قوغداش ئىشلىرىغا بېغىشلاشنى ئەڭ زور شەرەپ دەپ قارايدۇ، دۆلەت مەنپەئەتىگە، دۆلەتنىڭ ئىززەت- ھۆرمىتىگە زىيان يەتكۈزۈشنى ئەڭ نومۇس دەپ بىلىدۇ. دۆلەت مەنپەئەتىنى ھەممىدىن ئەلا بىلىش بىزنىڭ ئالىيجاناب مىللىي پەزىلىتىمىز، ئەڭ قىممەتلىك مىللىي بايلىقىمىز، مىللىتىمىزنىڭ مەۋجۇد بولۇپ تۇرۇشى ۋە تەرەققىي قىلىشىدىكى تۈپ مەنبە.

دۆلىتىمىز مۇنداق ۋەتەنپەرۋەرلىك روھقا تايىنىپ تاجاۋۇزچىلار ئۇستىدىن غەلبە قىلدى، بىز مۇستەقىل، ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولغان يېڭى جۇڭگونى قۇردۇق، شۇنىڭ بىلەن سوتسىيالىستىك جۇڭگو مىللەتلىرى دۇنيا مىللەتلىرى قاتارىدىن ئورۇن ئالدى. ئىسلاھات ئېلىپ بېرىلىۋاتقان، ئىشىك ئېچىۋېتىلگەن بۈگۈنكى كۈندە ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى بازىسى بەرپا قىلىشنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ھەر خىل شەكىللەر ئارقىلىق ۋەتەنپەرۋەرلىك ئەنئەنىسىنى جارى قىلدۇرۇپ، ۋەتەنپەرۋەرلىك بايرىقىنى كۆتۈرۈپ، مىللىي روھنى ئۇرغۇتۇپ، پۈتۈن مىللەتنىڭ كۈچىنى ئۈيۇشتۇرۇپ، جۇڭخۇانى گۈللەندۈرۈش يولىدا تىرىشىش لازىم.

ۋەتەنپەرۋەرلىك بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىشتىن ئىبارەت تۈپ دۆلەت سىياسىتىنى قەتئىي تەۋرەنمەي يولغا قويۇپ، كەمتەر بولغان پەزىلىتىمىز بىلەن دۇنيادىكى مىللەتلەرنىڭ مەدەنىيەت جەۋھەرلىرىنى كەڭ دائىرىدە قوبۇل قىلىپ، ئىلغار پەن- تېخنىكا ۋە ئىگىلىك باشقۇرۇش تەجرىبىلىرىنى پائال كىرگۈزۈپ، ناچارلىرىنى شاللۇېتىپ، ياخشىلىرىنى قوبۇل قىلىپ، ئۆزىمىز ئۈچۈن خزمەت قىلدۇرۇش ۋەتىنىمىزنىڭ تەرەققىياتى ۋە ئالغا بېسىشىنى تېزلىتىشىمىزگە پايدىلىق.

ۋەتەنپەرۋەرلىك بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈش بىزنى قىيىنچىلىق ۋە ئۆگۈشسىزلىق ئالدىدا ئۆزىنى بەك تۆۋەن چاغلىماي ھەم تىز پۈكمەي، جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ئۆزىنى قەدىرلەش ۋە ئۆزىگە ئىشىنىشىنى ساقلاپ، ۋەتەنگە بولغان چوڭقۇر مۇھەببەتنى خالىس تۆھپىگە ئايلاندۇرۇش، ئەلنى گۈللەندۈرۈش ئۈچۈن جان كۆيدۈرۈدىغان ئېڭى ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچكە ئايلاندۇرۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلغان.

ۋەتەنپەرۋەرلىك بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈش بىزنى چېگرا رايوندىكى ھەر مىللەت خەلقىنى ۋەتەنپەرۋەرلىك رىشتىسى ئارقىلىق ئۈيۈشتۇرۇپ، ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ، خەلقارا ئۆزگىرىشلەر ئالدىدا ۋە ھەر خىل خىرىسلار ئالدىدا دۆلەتنىڭ ئىگىلىك ھوقۇقى ۋە بىخەتەرلىكىنى 1- ئۇرۇنغا قويۇپ، مەملىكەتنىڭ بىرلىكى، مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىقى ۋە خەلقنىڭ مەنپەئەتىنى ئاڭلىق ھالدا قوغداپ، ئۆزىمىزنى كۈچەيتىپ، دۇنيادا مۇستەقىل تۇرۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلدۇ.

ياشلار - ئۆسمۈرلەر ئىرسىدا ۋەتەنپەرۋەرلىك روھىنى زور كۈچ بىلەن ئەۋج ئالدۇرۇپ، ئۇلارغا ۋەتەننىڭ ھوقۇقى ۋە مىللەتنىڭ شانلىق تارىخىنى چۈشەندۈرۈپ، جانلىق، تېتىك شەكىللەر ئارقىلىق ئىنىيىسىگە سىڭدۈرۈپ، ۋەتەنپەرۋەرلىك ئېڭىنى ۋەتەنگە جاۋاب قايتۇرىدىغان يۈكسەك ئىرادىگە ئايلاندۇرۇش لازىم.

جايلار مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى ئېلان قىلغان ۋەتەنپەرۋەرلىككە دائىر 100 بازىنى پىشاق قىلىپ، ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى بازىسىنى بەرپا قىلىشى ۋە ئۇنى ئۇبدان ئاسىرىشى كېرەك. بۇ ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەرنىڭ شەرەپلىك ۋەزىپىسى شۇنداقلا پۈتۈن جەمئىيەتنىڭ ئۆتەشكە تېگىشلىك مەجبۇرىيىتى، ھەربىر جۇڭگولۇقنىڭ باش تارتىپ بولمايدىغان تارىخىي مەسئۇلىيىتى، ئۇنىڭ تۆھپىسى ھازىرقىلارغا، پايدىسى ئەۋلادلارغا تېگىدۇ. ھەر قايسى جەھەتلەردىكى كۈچلەرنى سەپەرۋەر قىلىپ، ئەملىي تەدبىر قوللىنىپ، ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى بازىلىرىنىڭ تېگىشلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇش لازىم.

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 10- ئىيۇن تېلېگراممىسى)

ۋۇ باڭگو مۇئاۋىنلارنى تەكتلىدى:

پارتىيىنىڭ دۆلەت كارخانىلىرىغا بولغان سىياسىي رەھبەرلىكىدە چىڭ تۇرۇش لازىم

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 9 - ئىيۇن تېلېگراممىسى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۈروسىنىڭ ئەزاسى، گوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن ۋەزىلىسى ۋۇ باڭگو

پارتىينىڭ دۆلەت كارخانىلىرىغا بولغان سىياسىي رەھبەرلىكىدە چىڭ تۇرۇش لازىم

سىياسىي بيۇروسىنىڭ ئەزاسى، گوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن ژۇڭلىسى ۋۇ باڭگو بۈگۈن مەركىزي پارتىيە مەكتىپىدە ئۇقتۇرۇش دۆلەت كارخانىلىرى رەھبەرلىرىنىڭ بىلىم ئاشۇرۇش سىنىپىنىڭ ئوقۇش باشلاش مۇراسىمىدا مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: مەركىزي كومىتېت تەشكىلات بۆلۈمى، دۆلەت ئىقتىساد ـ سودا كومىتېتى قاتارلىق تارماقلار ئۈچ يىلدا مەركىزي پارتىيە مەكتىپىدە ۋە دۆلەت مەمۇرىي ئىنستىتۇتىدا مۇددەتكە ۋە تۇركۈمگە بۆلۈپ 1000 نۇقتىلىق دۆلەت كارخانىسى رەھبەرلىرىنى تەربىيەلەشنى قارار قىلدى، بۇ ــ كارخانا رەھبەرلىك بەنزىسىنى ۋە پارتىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشنىڭ مۇھىم تەدبىرى، شۇڭا بۇ ئىشنى چوقۇم ياخشى ئىشلەش لازىم.

ۋۇ باڭگو دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ ئىسلاھاتى، تەرەققىياتى ۋەزىيىتىنى تەھلىل قىلغاندىن كېيىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: كارخانىلاردا رەھبەرلىك بەنزىسىنىڭ قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش ـ پارتىيىنىڭ كارخانىغا بولغان سىياسىي رەھبەرلىكىدە چىڭ تۇرۇشنىڭ كاپالىتى شۇنداقلا كارخانىلار ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتىنىڭمۇ زۆرۈر تەلىپى. ئۇ دۆلەت كارخانىلىرى رەھبەرلىك بەنزىلىرىنى تەكشۈرۈش، كارخانا رەھبەرلىرىنى تەربىيەلەشنى تۈتۈش، رەھبەرلىك بەنزىسىنى نازارەت قىلىشنى چىڭ تۇتۇش توغرىسىدا ئۈچ تۈرلۈك پىكرىنى ئوتتۇرىغا قويدى:

ۋۇ باڭگو مۇنداق دېدى: دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ رەھبەرلىك بەنزىسىنى بىر قېتىم ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش بۇ يىللىق مۇھىم خىزمەت. كارخانىلارنىڭ رەھبەرلىك بەنزىسىنى تەكشۈرۈشتە ئاممىۋى لۇشىەندە مېڭىش، دېموكراتىيىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش، ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ ۋە كارخانا باشقۇرغۇچى تارماقلارنىڭ پىكرىنى ئېلىش كېرەك. يۇقىرىنىڭ تەكشۈرۈشى بىلەن ئىشچى ـ خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيىنىڭ دېموكراتىك باھالىشىنى ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇش كېرەك. كارخانا رەھبەرلىك بەنزىلىرىگە قويۇلىدىغان تەلەپ توغرىسىدا ئىلگىرى يولداش خۇجىنتاۋ مۇنداق بەش تۈرلۈك تەلەپنى ئوتتۇرىغا قويغانىدى: 1. مۇستەھكەم غايە بولۇش، پارتىيىنىڭ لۇشىەن، فاڭجېن، سىياسىتىنى ۋە دۆلەتنىڭ قانۇن ـ قائىدىلىرىنى قەتئىي ئىجرا قىلىدىغان بولۇش؛ 2. سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكىنى توغرىسىدا مول بىلمەگە، خېلى كۆچلۈك ئىگىلىك باشقۇرۇش ئىقتىدارىغا ۋە پول ئېچىپ ئىلگىرىلەش روھىغا ئىگە بولۇش؛ 3. پارتىيە تەشكىلاتىغا ۋە ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ كارخانا باشقۇرۇشىغا تايىنىپ كارخانا باشقۇرۇش، ئاممىۋى لۇشىەندە مېڭىشقا ماھىر بولۇش، ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ نازارىتىنى ئاڭلىق قوبۇل قىلىش؛ 4. پاك ـ دىيانەتلىك بولۇش، جاپا ـ مۇشەققەتكە چىداپ كۆرەش قىلىش، خىزمەتلەرنى پۈختا ئىشلەش، قىيىنچىلىقتىن قورقماسلىق، تۆھپەقوشۇشقا جۈرئەتلىك بولۇش؛ 5. كەمتەر، ئېھتىياتچان بولۇش، تىرىشىپ ئۆگىنىش، رەھبەرلىك بەنزىسىدىكى يولداشلار بىلەن ھەمكارلىشىپ ئىشلەشكە ماھىر بولۇش. بۇ تەلەپلەرنى تۆۋەن دەرىجىلىك بولمايدۇ.

ۋۇ باڭگو مۇنداق دېدى: دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ رەھبەرلىك بەنزىسىنى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش بۇ يىللىق مۇھىم خىزمەت. كارخانىلارنىڭ رەھبەرلىك بەنزىسىنى تەكشۈرۈشتە ئاممىۋى لۇشىەندە مېڭىش، دېموكراتىيىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش، ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنىڭ ۋە كارخانا باشقۇرغۇچى تارماقلارنىڭ پىكرىنى ئېلىش كېرەك. يۇقىرىنىڭ تەكشۈرۈشى بىلەن ئىشچى ـ خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيىنىڭ دېموكراتىك باھالىشىنى ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇش كېرەك. كارخانا رەھبەرلىك بەنزىلىرىگە قويۇلىدىغان تەلەپ توغرىسىدا ئىلگىرى يولداش خۇجىنتاۋ مۇنداق بەش تۈرلۈك تەلەپنى ئوتتۇرىغا قويغانىدى: 1. مۇستەھكەم غايە بولۇش، پارتىيىنىڭ لۇشىەن، فاڭجېن، سىياسىي بيۇروسىنىڭ ئەزاسى، گوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن ژۇڭلىسى ۋۇ باڭگو بۈگۈن مەركىزي پارتىيە مەكتىپىدە ئۇقتۇرۇش دۆلەت كارخانىلىرى رەھبەرلىرىنىڭ بىلىم ئاشۇرۇش سىنىپىنىڭ ئوقۇش باشلاش مۇراسىمىدا مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: مەركىزي كومىتېت تەشكىلات بۆلۈمى، دۆلەت ئىقتىساد ـ سودا كومىتېتى قاتارلىق تارماقلار ئۈچ يىلدا مەركىزي پارتىيە مەكتىپىدە ۋە دۆلەت مەمۇرىي ئىنستىتۇتىدا مۇددەتكە ۋە تۇركۈمگە بۆلۈپ 1000 نۇقتىلىق دۆلەت كارخانىسى رەھبەرلىرىنى تەربىيەلەشنى قارار قىلدى، بۇ ــ كارخانا رەھبەرلىك بەنزىسىنى ۋە پارتىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشنىڭ مۇھىم تەدبىرى، شۇڭا بۇ ئىشنى چوقۇم ياخشى ئىشلەش لازىم.

ۋۇ باڭگو دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ ئىسلاھاتى، تەرەققىياتى ۋەزىيىتىنى تەھلىل قىلغاندىن كېيىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: كارخانىلاردا رەھبەرلىك بەنزىسىنىڭ قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش ـ پارتىيىنىڭ كارخانىغا بولغان سىياسىي رەھبەرلىكىدە چىڭ تۇرۇش لازىم.

ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: كارخانا رەھبەرلىرىنى تەربىيەلەش خىزمىتىنى ھەقىقىي ئوبدان تۇتۇش كېرەك. كۆپ خىل شەكىل ۋە يول ئارقىلىق يولداش دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسى بىلەن پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشىەننى ئەستايىدىل ئۆگىنىش، پارتىيە مەركىزي كومىتېتنىڭ، گوۋۇيۈەننىڭ دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتى توغرىسىدىكى فاڭجېن، سىياسەتلىرىنى ئۆگىنىش كېرەك.

تېز سۈرئەتتە ئالاھىدە ئۆزگىرىش ھاسىل قىلىش

(بېشى 1 ـ بەتتە)

ساھەسىدە پاي تۈزۈمىنى يولغا قويغان تۇنجى كارخانا بولۇپ قالدى.

پاي تۈزۈمى ئاساسىدا ئۆزگەرتىپ تەشكىللەش ئارقىلىق شىركەت كارخانىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش مېخانىزمى ۋە ئىقتىسادنىڭ ئېشىش شەكلىنى تۈپتىن ئۆزگەرتىپ، باشقۇرۇشنى زامانىۋىلاشتۇرۇشقا قاراپ چوڭ قەدەم تاشلىدى. شىركەتنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى يىلىغا 57 % لىك سۈرئەت بىلەن ئاشتى. 1995ـ يىلى ئۈلار پائال كاپىتال قوبۇل قىلىپ، جۇڭگودىكى ئەڭ چوڭ ئېلېكتر سانائىتى گۇرۇھى ـ جۇڭگو شىئەن ئېلېكتر ماشىنىسازلىق گۇرۇھى شىركىتىنى پاي قوشۇشقا جەلپ قىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئۆزىمۇ مەزكۇر گۇرۇھنىڭ ئەزاسى بولۇپ، تېخنىكا جەھەتتىن كۆچلۈك ئارقا تىرەككە ئىگە بولدى. ئۆتكەن يىلى ئۈلار يەنە مال ـ مۇلۇكىنى قايتا تەشكىللەپ، مەبلەغنى كۆپەيتىش، پايىنى كېڭەيتىشنى ئىشقا ئاشۇردى. جۇڭگودىكى ئەڭ چوڭ پۇل مۇئامىلىسى ئورنى ـ جۇڭگو «جۇڭشىن» خەلقئارا ھاۋالە مەبلەغ شىركىتى، مايتاغ نەفىت ـ خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى قاتارلىق كۆچلۈك توققۇز كارخانا پاي قوشۇپ، شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسپورماتور سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتى بىلەن بىرلىكتە كاپىتال رىشتە قىلىنغان ئورتاق مەنپەئەتلىك گەۋدە ھاسىل قىلدى. شىركەتنىڭ ئومۇمىي پاي كاپىتالى 15 مىليون 500 مىڭ پايدىن 51 مىليون 680 مىڭ پايغا، كۆچمەس مۈلكى 180 مىليون يۈەنگە، كۆچمە مۈلكى 100 مىليون يۈەنگە يەتتى. مۈلۈكنىڭ قەرز نىسبىتىمۇ ئۆتكەنكى % 56 تىن % 46 كە چۈشتى.

«قالاق مەھسۇلاتنىڭ بازىرى تار بولىدۇ»

مەھسۇلات ـ كارخانىنىڭ بازارغا كىرىشىدىكى ۋاستە. بازارغا قانداق مەھسۇلات ئارقىلىق كىرىش كېرەك؟ شىركەتنىڭ تەدبىر بەلگىلىگۈچىلىرى نەزىرىنى بازارنىڭ بوش جايلىرىغا تىكتى، شىركەتنىڭ مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىش پىلانى قايتا بېكىتىلدى، ئۇ بولسىمۇ باشقىلارنىڭ ئارتۇقچىلىقى ئارقىلىق ئۆزىنىڭ كېمىنى تولۇقلاش، باشقىلار ئىشلەپچىقىرىشىنى خالىمايدىغان مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىش، ئالاھىدە مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىشقا تايىنىپ ياشاش، تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۆجۇم قىلىپ، باشقىلار ئىشلەپچىقىرالمىغان مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىش، يۇقىرى تېخنىكىلىق مەھسۇلاتلارغا تايىنىپ رونىق تېپىش.

ھازىر كارخانىلار ئارا رىقابەت رايون، مەملىكەت ئىچىدىن ھالقىپ خەلقئارا رىقابەت بولۇپ قالدى. قالاق مەھسۇلاتنىڭ بازىرى تار بولىدۇ. شۇڭا شىركەت تېخنىكا ئۆزگەرتىشنى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىپ، مەھسۇلاتلارنىڭ يۇقىرى تېخنىكىلىق تەركىبىنى ئاشۇردى. دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق يېڭى مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىش پىلانىغا كىرگۈزۈلگەن «Sg ـ 110» كىلوۋولتلىق چوڭ تېپتىكى ترانسفورماتور بۇ يىلنىڭ باشلىرىدا تەكشۈرۈلگەندە، ھەر خىل تېخنىكىلىق ئىقتىدارى يېقىنقى بەش يىلدىكى خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى، دەپ بېكىتىلدى. دۆلەتنىڭ بوشلۇقىنى تولدۇرغان بۇ يۇقىرى پەن ـ تېخنىكىلىق ئالدىنقى قاتاردىكى مەھسۇلات بۇ يىل دۇنياغا كېلىش بىلەنلا مەملىكەت ئىچىدە ۋە پاكىستان، فىلىپپىن قاتارلىق دۆلەتلەردە ئارقا ـ ئارقىدىن خېرىدارغا ئېرىشىپ، شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا بازارلىرىغا كىردى. بازاردىكى بوشلۇقنى نىشانلاپ يۇقىرى تېخنىكىلىق مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىش ئارقىلىق، شىركەت ئاپتونوم رايونىمىز، مەملىكەت ئىچىدىكى بوشلۇقلارنى تولدۇردى. بۇ مەھسۇلاتلار مەملىكەت ئىچىدىلا ئەمەس، بەلكى مالايسىيا قاتارلىق شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا دۆلەتلىرى ھەمدە ئەتراپتىكى قوشنا دۆلەتلەردە سېتىلدى.

بۇ يىل دۆلەت 149 مىليون يۈەن مەبلەغ سالغان 9 ـ بەش يىللىق پىلاندىكى نۇقتىلىق تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرى ـ 220 كىلوۋولتلىق چوڭ تېپتىكى ترانسفورماتور تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرىنى مۇشۇ شىركەتكە ئورۇنلاشتۇردى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، يۇقىرى بېسىملىق كابېل تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرىمۇ ئاپتونوم رايونىمىز 9 ـ بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى نۇقتىلىق تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرى قاتارىغا كىرگۈزۈلدى، نۆۋەتتە ئاپتونوم رايونىمىز بىلەن ئەتراپتىكى دۆلەتلەرنىڭ بوشلۇقىنى تولدۇرغان بۇ ئىككى تۈر ئومۇمىيۈزلۈك قۇرۇلۇش باشلاش باسقۇچىغا كىردى. كېلەر يىلنىڭ ئاخىرىدا ئومۇمىيۈزلۈك پۈتكەندىن كېيىن، شىركەتنىڭ تەرەققىياتى تېخىمۇ تېزلىشىدۇ. سېتىش سوممىسى 500 مىليون يۈەنگە، پايدا ـ باج سوممىسى 60 مىليون يۈەنگە يېتىدۇ.

(بېشى 1 ـ بەتتە)

سەۋىيىگە يېتىشى ئۈچۈن تېخىمۇ كۆپ ياخشى ئىش، ئەمەلىي ئىش قىلىپ بېرىشىنى ئۈمىد قىلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى ئابدۇرېھىم ھامىد يېغىندا سۆز قىلىپ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: ھەرقايسى تارماقلار تونۇشنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ خوتەنگە ساھەلەر بويىچە يار ـ يۆلەك بولۇش خىزمىتىنىڭ مۇددىتىنى يەنە بەش يىل ئۇزارتىشتەك زور تەدبىرنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇشى ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈشى كېرەك. بولۇپمۇ سۇ تېجەش، سۇنى، تېزلىغۇ يەرنى كۆپەيتىشتىن ئىبارەت بۇ مۇھىم نۇقتىنى چىڭ تۇتۇشى كېرەك. رەھبەرلىكىنى ھەقىقىي كۈچەيتىپ، ئەمەلىي ئىشلەپ، ساھەلەر بويىچە يار ـ يۆلەك بولۇشقا دائىر تۈرلۈك خىزمەتلەرنى دەل جايىدا ئەمەلىيلەشتۈرۈشى كېرەك.

شاڭخەي شەھىرىدىكى ئىش ئورنىدىن ئايرىلىپ قالغان ئايال ئىشچى گۈچىن ۋە ئۇنىڭ 40 نەچچە سەپدىشى دۆلىتىمىز بويىچە تۇنجى ئىش ئورنىدىن ئايرىلىپ قالغان ئايالالاردىن تەشكىللەنگەن سىمفونىيە ئۆمىكى تەشكىللىدى. ئۇ مۇنداق دېدى: ئىش ئورنىدىن ئايرىلىش ھېنى ئازابلىغان بولسىمۇ، لېكىن بىز كىشىلىك ئورمۇشنىڭ ئىسىق-سوغۇقلىرىنى باشتىن كۆچۈردۇق. تىنىم تاپماي تىرىشقاندىلا ئۆزىمىزنى قۇدرەت تاپقۇزالايدىغانلىقىمىزنى چوقۇر ھېس قىلدۇق.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئۈرۈمچى رايونىنىڭ ھاۋارايى: كۈندۈزى ۋە كېچىسى ھاۋا بولۇتلۇق بەزىدە ئۇچۇق بولىدۇ، تېمپېراتۇرا ℃ 27 ـ 16 بولىدۇ. تۆت بال شامال چىقىدۇ.

يازغۇچىلارمۇ سىياسىيغا ئەھمىيەت بېرىشى لازىم

لۇەن باۋلىك

سۇلاھىزە

يولداش جياڭ زېمىن 1995 - يىلى پارتىيىنىڭ 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 5 - ئومۇمىي يىغىندا رەھبىري كادىرلارنىڭ چوقۇم سىياسىيغا ئەھمىيەت بېرىشى لازىملىقىنى ئوتتۇرىغا قويغاندىن بۇيانقى بىر يىلدىن كۆپرەك ۋاقىتتا، ئۇ بۇ سۆزنى نۇرغۇن قېتىم تەكىتلىدى. بۈنىڭدىن يولداش جياڭ زېمىننىڭ سىياسىيغا ئەھمىيەت بېرىشنى قانچىلىك مۇھىم بىلىدىغانلىقىنى كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇ. ئۇ مۇنداق دەيدۇ: «بىز زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىۋاتىمىز، مەركىزىي ۋەزىپىمىز - ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇش، بۇنىڭ ئۈچۈن سىياسىي كاپالەت بولۇشى شەرت. شۇڭا سىياسەتنى تەكتىلىمەي، سىياسىي ئىنتىزامنى تەكتىلىمەي بولمايدۇ.» ئۇ يەنە مۇنداق دەيدۇ: «بىز دەۋانقان سىياسىي - سىياسىي يۆنىلىش، سىياسىي مەيدان، سىياسىي كۆزقاراش، سىياسىي ئىنتىزام، سىياسىي جەھەتتىكى پەرق ئېنىش ئىقتىدارى، سىياسىي سەزگۈرلۈكنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. سىياسىي مەسلىدە ھېچنى چوقۇم سەگەك تۇتۇش كېرەك.» بۇ سۆز رەھبىرىي كادىرلارغا قارىتا ئېيتىلغان بولسىمۇ، ئۇ ئىجتىمائىي مەسئۇلىيەتچانلىق تۇيغۇسىغا ئىگە يازغۇچىلار، خۇسۇسەن پارتىيىلىك يازغۇچىلارغىمۇ ئوخشاشلا باپ كېلىدۇ. چۈنكى:

1) يازغۇچى «ئىنسان روھىنىڭ ئىنژېنېرى». ئىنسان روھىنىڭ ئىنژېنېرى بولغان يازغۇچىلاردا ئالدى بىلەن سىياسىنى تەكتىلەش روھى بولۇشى لازىم. يازغۇچىنىڭ مەيدانى ۋە ئىدىيىۋى نۇقتىسىنەزەرى ئۇنىڭ ئەسىرىدە ئىپادىلىنىدۇ، ئەسەر ئېلان قىلىنغاندىن كېيىن يازغۇچىنىڭ ئەسەردە ئىپادىلىگەن مەيدانى، نۇقتىسىنەزەرى جەمئىيەتتە تەسىر پەيدا قىلىدۇ. سىياسىي مەسئۇلىيەتچانلىققا ئىگە يازغۇچى ئەسىرىنىڭ جەمئىيەتتە قانداق تەسىر پەيدا قىلىدىغانلىقىنى سىياسىي يۆكسەكلىك نۇقتىسىدىن ئويلىشى، تىرىشىپ توغرا سىياسىي مەيدان ۋە كۆزقاراش تىكلىشى، ئىجاد قىلغان ئەسىرى سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا پايدىلىق بولۇشى لازىم.

2) سوتسىيالىزم جەمئىيىتى تامامەن پىيېنگى جەمئىيەت، ئۇ يازغۇچىلاردىن كاللىسىدىكى خۇسۇسىي كۆزقاراشنى يادرو قىلغان خىلمۇ خىل ساغلام بولسىغان بىللە يازغۇچى تەسۋىرلىگەن ئىجتىمائىي توقۇنۇشنىڭ بىر تەرەپ قىلىنىشى كىتابخانلارغا زور مۇزور تېخىلماسلىقى لازىم». («م. كائۇتسكىغا خەت» تىن) دېگەنلىك، يازغۇچىلارغا بۇ تەلەپنى قويۇش قىيىنچىلىق تۇغدۇرغانلىق بولمايدۇ. نۇرغۇنلىغان مۇۋەپپەقىيەتلىك يازغۇچىلار ئەسەرلىرى مۇشۇنداق تاللانغان.

سوتسىيالىستىك يازغۇچىلارنىڭ سىياسىيغا ئەھمىيەت بېرىشى ئۇلارنىڭ سىياسىي سۈيىنىڭ تۆپ ئاساسى. قەدىمكىلەر: «يىلتىز چوڭقۇر بولسا ، مېۋە كۆپ بولىدۇ؛ يىلتىز توم بولسا ،جاسارەت يۇقىرى بولىدۇ؛ ھەققانىيەتچى بولغان كىشىنىڭ سۆزىنىڭ ئېتىبارى بولىدۇ» دېگەنىدى. بۇ يازغۇچىلارنىڭ دۇنيا قارىشى، كىشىلىك تۇرمۇش قارىشى، قىممەت قارىشىنىڭ قىبلىنەمىسى بولۇشى كېرەك. لۇشۈن ئەپەندى: «مېنىڭچە، تۆپ مەسىلە يازغۇچىنىڭ (ئىنقىلابىي ئادەم) بولۇشىدا. ئەگەر شۇنداق بولمىدىكەن، مەيلى ھەر قانداق بىر ۋەقەنى يازسۇن، ھەر قانداق ماتېرىيالدىن پايدىلانسۇن يازغىنى (ئىنقىلابىي ئەدەبىيات) بولۇپ چىقمىدۇ. بۇلاقتىن سۇ چىقمىدۇ، تومۇردىن قان.» دېگەن. بەزى يازغۇچىلار ئۆمرىدە بىر نەچچە يۈزمىڭ خەتلىك ئەسەر يازمىدۇ، بۇلار ئىنىڭ ھەممىسى يېڭى، ساپ بولۇپ كىشىنى ئالغا بېسىشقا، قەھرىمانە ئالغا ئىلگىرىلەشكە چاقىرىدۇ. ھالبۇكى، بەزى يازغۇچىلار پەس ئارزۇ - ھەۋەسلەردىن خالىي بولالمايدۇ، بۇ دەل دۇنيا قاراش مەسلىسى، ئەلۋەتتە. شۇڭا يازغۇچىلار ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسى ۋە دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنى ئۆگىنىشى، ھەر بىر سوتسىيالىستىك يازغۇچى ئۇنى ئۆمۈربويى ئوقۇشقا تېگىشلىك دەرسلىك قىلىشى كېرەك.

ئەيسا جان ئابدۇللا تەرجىمىسى

بازار

ئۆركەش جاپپار فوتوسى

* * * * * * * * * * * * * * * * *

ئوخشايدىغان ئىككى خىل زىددىيەت قاينىمىغا، يەنى ئەمگەكچى خەلق ۋە ئۆز كۇشەندىلىرى بىلەن بولغان توقۇنۇشلار ئېقىمىغا تاشلايدۇ. نەتىجىدە نىيازھېكمەبەگ بۇ شەپقەتسىز ئېلىشىشتا ئارزۇسىنىڭ ئەكسىچە ئىككىلا سەپتە ئوخشاش مەغلۇپ بولۇپ، ئۆزىنىڭ جىنايەتلىك شەرمەندە ھاياتىنى يېرگىنىشلىك ئۆلۈم بىلەن ئاخىرلاشتۇرىدۇ.

كېيىك دەرۋىش بىلەن نيازھېكمەبەگ ئوبرازلىرى ئەدەبىياتىمىزدا ھازىرغىچە قەلەمگە ئېلىنمىغان، پروزىمىزدا ھېچقانداق بەدىئي ئىزناسى بولمىغان پۈتۈنلەي يېڭى ئوبرازلار بولۇپ، ئۇلارنى ئاپتور ئۆزىنىڭ

«داغ» - ئەدەبىياتىمىزنىڭ يېڭى مۇۋەپپەقىيىتى

مۇھەممەت پولات

ئەسەر ۋە باھا

ئەدەبىياتنىڭ ھەقىقىي قىممىتى يارىتىش ۋە ئىجاد قىلىشتا، دەپ بىلىدىغان ئەلەپچان ئەدىبنىڭ ماھارەتلىك قەلىمىدە تۆرىلىپ، ئىجادىي سەنئەت يالقۇنىدا تاۋلىنىپ ۋايىغا يەتكەن نادىر ئەسەر غايەت زور سېھرىي كۈچكە ئىگە بولىدۇ. ئۇ ئۆزىنىڭ سېھرىي كۈچى ۋە بەدىئي قوندۇرىنى بىلەن قەلبىگىزدە مەنىۋى ئاۋالنۇش پەيدا قىلىپ، سىزنى يېڭى بىكىر دائىرىسىدە چەكلىنىپ قالماي، ۋەقە، ھادىسىلەرنى ئۆزىنىڭ بەدىئي ئىستېتىك غايىسى بويىچە قۇراشتۇرۇپ، تارىخىي ۋەقەلەرگە تېخىمۇ قويۇق ئىجتىمائىي تۇس بەرگەن، ئەينى يىللار تارىخىدا مۇھىم ئورۇن تۇتقان چوڭ، پېتەكچى ۋەقەلەر بىلەن زۇرۇر تارىخىي شەخسلەرنىڭ چىنلىقى ۋە ئەينەنلىكىنى ساقلىغاندىن باشقا قالغان ھەممە ۋەقە ۋە پېرسونازلارنى ئۆزىنىڭ تەسەۋۋۇر كۈچىگە تايىنىپ يېگىدىن يارىتىدۇ. شۇنداق قىلىپ ئەسەرنى تارىخىي ۋەقە ۋە تارىخىي شەخسلەرنىڭ روھى ۋە ھېكمەتلىك ھېكمەبەك ئوبرازى بەدىئي مۇكەممەللىكنىڭ يېڭى پەللىسىگە كۆتۈرۈلگەن، ھاياتىي كۆچى ئۇرغۇپ تۇرىدىغان جانلىق بەدىئي ئوبرازلاردۇر. ئۇلار بىر - بىرىگە تۆپتىن ئوخشىمايدىغان ئىككى خىل ئىدىيىۋى ئاڭ بىلەن، ئىككى خىل ھاياتىي ئېتىقادىنىڭ تېپىك ۋەكىللىرى، رومانىدىكى. ھەممە زىددىيەت ۋە توقۇنۇشلارنىڭ بەدىئي تۇغىنىدۇر. كېيىك دەرۋىش خەلق ۋە ئۇنىڭ غايىلىرىنى ھەممىدىن ئەلا بىلىدىغان، بۇ يولدا ئۆمۈربويى ئىزدىنىش ۋە زىيارەت

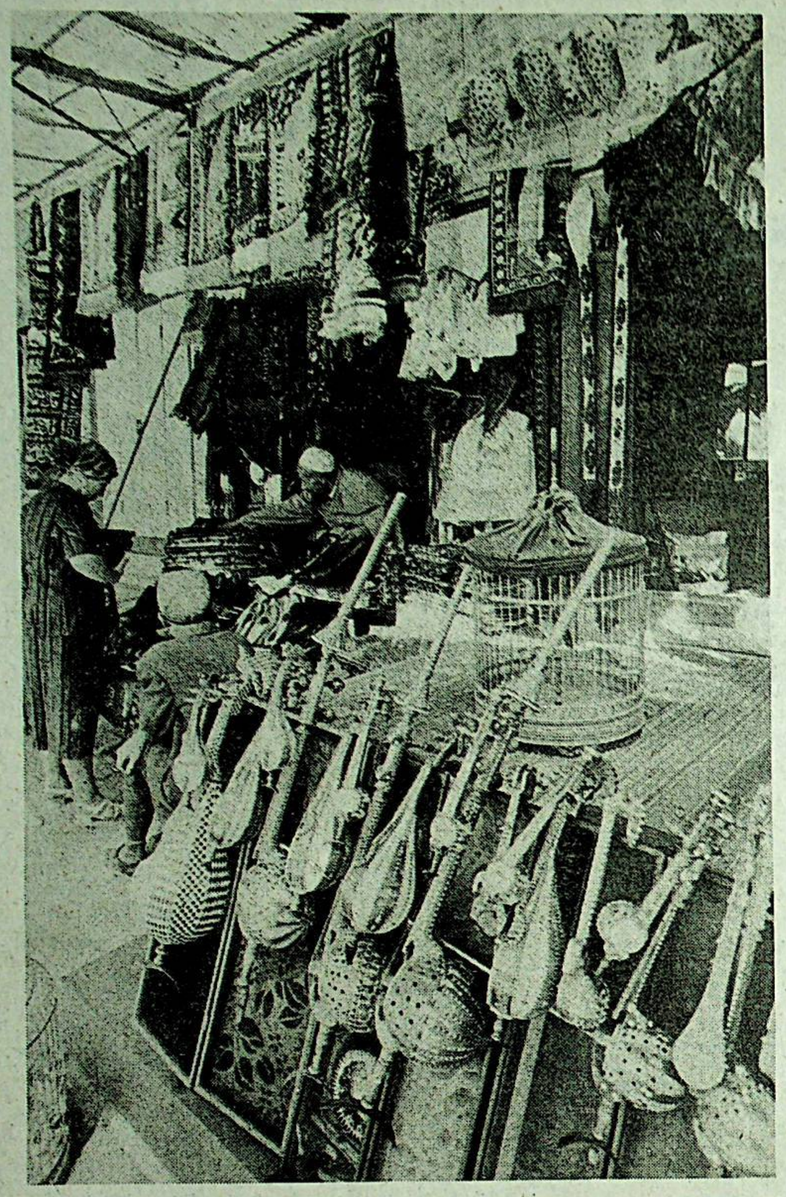

كۆزقاراشنى يادرو قىلغان خىلمۇ خىل ساغلام بولمىغان ئىدىيىلەرنى چۆرۈپ تاشلاشنى، سوتسىيالىستىك، كومپونىستىك ئىدىيە تۇرغۇزۇشنى تەلەپ قىلىدۇ. شۇنداق بولغاندىلا، سوتسىيالىزمنىڭ تەرەققىيات يۆنىلىشىگە ئۈيغۇنلاشقىلى، پارتىيىنىڭ سوتسىيالىزمنى مۇستەھكەملەش ۋە راۋاجلاندۇرۇش يولىدا قوللانغان تۈرلۈك تەدبىرلىرى ھەم فاكتىچىن، سىياسەتلىرىنى ئۆزلەشتۇرۇۋالغىلى، قوبۇل قىلغىلى، توغرا يۆنىلىشنى ئىگىلىگىلى بولىدۇ. ئەگەر يازغۇچى كاللىسىدىكى خۇسۇسىي كۆز قاراشنى يادرو قىلغان ھەر خىل ساغلام بولمىغان ئىدىيىلەردىن قۇتۇلالمىسا، ئىككى ئاساسىي يۆنىلىشتە قەتئىي چىڭ تۇرالمىسا شۇنداقلا سوتسىيالىستىك ياخشى يازغۇچى بولالمايدۇ مۇمكىن ئەمەس.

3) خۇسۇسىي مۇلۇكچىلىك تۈزۈمى نەچچە مىڭ يىل داۋاملاشتى، مۇشۇنداق جەمئىيەت مۇھىتىدا تەربىيىلىنىپ يېتىشكەن پېرسوناژلار كىشىلەرگە بىر قەدەر پىششىق تونۇش. لېكىن سوتسىيالىزم شارائىتىدىكى ئىلغار شەخسلەرنىڭ سۆز - ھەرىكەتلىرى ۋە پسىخىك ھالەتلىرىنى نۇرغۇن يازغۇچىلار پىششىق بىلمەيدۇ، ھەتتا چۈشەنمەيدۇ، بەزى يازغۇچىلار ھەتتا يېڭى ئادەم، يېڭى ئىشلارنى كۆرسىمۇ كۆرمەسكە سالىدۇ، قىزىقمايدۇ. شۇڭا يازغۇچىلار تۈزۈمنىڭ سىياسىي - ئىدىيۇي ۋە نەزەريە سەۋىيىسى، ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈشكە ئەھمىيەت بەرگەندە ئاندىن، يېڭى ئادەم، يېڭى ئىشلارنىڭ پەيدا بولۇشى ۋە تەرەققىي قىلىشىنىڭ ماھىيىتىنى ۋە ئوبيېكتىپ مۇقەررەرلىكى ھەم ئۇنىڭ ئىچتىمائىي ئەھمىيىتىنى كۆزىتىش ئىقتىدارىغا ئىگە بولالايدۇ. بۇنداق ئىقتىدار يېڭى ئادەم، يېڭى ئىشلارغا نسبەتەن قىزغىش، مۇھەببەت پەيدا قىلىدۇ - دە، ئىلھام كېلىپ، ئىجادىيەت بىلەن شۇغۇللىنىش ھاياجىنى تولۇپ تاشىدۇ. ئەگەر يازغۇچىدا مۇشۇنداق سىياسىي ئاڭ ۋە سىياسىي سەۋىيە بولمسا، تەبىئىيكى سوتسىيالىستىك ئەسەر ۋە تىپىك پېرسوناژ يارىتالمايدۇ، شۇنداقلا سوتسىيالىستىك ياخشى يازغۇچى بولالمايدۇ.

يازغۇچىنىڭ سىياسىيغا ئەھمىيەت بېرىشى ئەسەرلەر ئارقىلىق ئىلھاملاندۇرۇش لازىم» دەپ كۆرسەتتى. بۇ يوليورۇقلاردا سىياسىي نۇقتىنەزەر چقىش قىلىنغان بولۇپ، سىياسىينى تەكتلەشنىڭ مۇھىملىقى، سىياسىيدىن ئايرىلىپ قېلىشقا بولمايدىغانلىقى تەلەپ قىلىنغان.

يېڭى دەۋردىن بۇيان، بەزىلەر «ئەدەبىيات - سەنئەت سىياسىيغا مەنسۇپ»، «ئەدەبىيات - سەنئەت سىياسىي ئۇچۇن خىزمەت قىلىدۇ» دېگەنلەرگە قارشى تۇرۇشنى باھانە قىلىپ، ئەدەبىيات - سەنئەتنى سىياسىيدىن ئۈزۈل - كېسىل ئايرىۋېتىش كېرەك، يازغۇچىلار سىياسىيدىن قانچە يىراقلاشسا شۇنچە ياخشى بولىدۇ، دېگەن قاراشلارنى ئوتتۇرىغا قويىدى. ئۇلار ئاتالمىش «تۆتكە قارشى تۇرۇش»، يەنى «ئەنئەنگە قارشى تۇرۇش»، «ئاساسىي ئېقىمغا قارشى تۇرۇش»، «ھازىر بار تەرتىپكە قارشى تۇرۇش»، «يولغاقويۇلۇپ ئۇنۇم بەرگەن بارلىق ئۆلچەملەرگە قارشى تۇرۇش»نى تەشەببۇس قىلدى. مۇشۇنداق خاتا ئىدىيۇى ئېقىمنىڭ يېتەكچىلىكىدە بىر مەزگىل ساغلام بولمىغان ئەسەرلەر بازارغا سېلىندى، بەلكى بۇ ئەسەرلەر ئۇنداق، ياكى بۇنداق مۇكاپاتلارغا، ھەتتا «ئالىي مۇكاپات»لارغا ئېرىشتى. بۇنداق ئەسەرلەر كىشىلەرنىڭ ئىدىيىسىنى، بولۇپمۇ ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ ئىدىيىسىنى قالايمىقانلاشتۇرۇۋەتتى.

سوتسىيالىستىك يازغۇچىنىڭ سىياسىيىنى تەكتلەشلىكى ئىجادىيەت پوزىتسىيسى ۋە ئىجادىيىتىنىڭ چقىش نۇقتىسىدا ئىپادىلىنىدۇ. يولداش دېڭ شياۋپىڭ: «تەبرىك سۆزى»دە: «بىر نېمە - بىر مەقسەتنى ئۆتۈنى زامانىۋىلاشتۇرۇش پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ بۈگۈندىن كېيىنكى خېلى ئۇزاق بىر مەزگىل ئىچىدىكى ھەممىنى بېسىپ چوشىدىغان مەركىزىي ۋەزىپىسى، شۇنداقلا ۋەتىنىمىزنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەيدىغان ئۇزاق يېللىق چوڭ ئىش. ھەرقايسى سەپلەردىكى ئامما ۋە كادىرلار ئىدىيىنى ئازاد قىلىشنىڭ ئىلگىرى سۈرگۈچىلىرىدىن

مەنسۇي داۋالغۇش پەيدا قىلىپ، ھەرنى يېڭى پىكىر ۋە تەسىراتلارنىڭ دولقۇنلۇق ئېقىمغا تاشلايدۇ. شۇنىڭ بىلەن سىز ھايات ۋە ئادەملەر ھەققىدە ئويلىنىشقا باشلايسىز. ئۆزىگىزنىڭ ھاياتىي، قىممىتى ۋە بۇرچى توغرىسىدا خيال سۈرىسىز. قەلبىگىزدە يۇكسەك غايىلەرنىڭ ھارارەتلىك ئۇچقۇنلىرى چاقنىشقا باشلايدۇ. شۇنداق قىلىپ سىزنىڭ قەلبىگىزدە ئۆزىگىزنىڭ يېڭى بىر غايىۋى ئەقلىي ئالىمگىز پەيدا بولىدۇ. مانا بۇ - بەدىئىي ئەدەبىياتنىڭ تەگدىناسىز مەنسۇي كۈچى، ئۇنىڭ سىزگە بەرگەن ئەقلىي لەززىتى بىلەن ھاياتىي ئىلھامدۇر.

مەن يازغۇچى ئەبەيدۇللا ئىبراھىمنىڭ «داغ» رومانىنى ئەنە شۇنداق ئۆزگىچە تەسىرات ئىچىدە ئوقۇپ تۈگەتتىم. ھېس - تۇيغۇلىرىم بەكمۇ باي ۋە مۇرەككەپ بولدى. مەن ئىنسان ۋە ئۇنىڭ ھاياتىغا مۇناسىۋەتلىك بولغان ھەممە نەرسە توغرىسىدا ئويلىدىم. ئۆتمۈش بىلەن رېئاللىقىمىزنى باغلاپ تۇرغان ئەنئەنىۋى روھ ۋە غايىلىرىمىز ھېنىڭ خىيال تەپەككۇرۇمدا قايتىدىن جانلاندى. مەن رومانىدىن بىزنىڭ مەنسۇي قاششاقلىقىمىڭ چاڭ - توزانلىرى بىلەن خېرىلىشىپ ئۆچۈشكە باشلىغان يېراق تارىخىي ھاياتىمىزنىڭ قايتىدىن نورلاندۇرۇلغان يارقىن بەدىئىي مەنزىرىسىنى كۆردۈم. ئەينى دەۋر كىشىلىرىنىڭ ھازىرغىچە بىرەر ئەدەب تەرىپىدىن قەلەمگە ئېلىنمىغان، بەكمۇ ئۆزگىچە بولغان ئالاھىدە تۇرمۇش شەكلى بىلەن ئۇچراشتىم. ئۇلارنىڭ ئاساسىيلىق كۆنلەردە ياۋاش ۋە ئادەمگە بولۇپ كۆرۈنىدىغان، ئەل بېشىغا ئاپەت ياغقاندا بولسا، ئۇيغا يولۇققان قاپلاندەك قەھرىلىك تۇسكە كىرىدىغان سىرلىق تەبىئىتىنى ھېيرانلىق بىلەن كۆزىتتىم. مېنىڭ تارىخ ۋە رېئاللىق ھەققىدىكى ھالسىز پىكىر - چۈشەنچىلىرىم رومانىنىڭ خاسىيتى بىلەن مۇقىم ئەقلىي ئىزغا چۈشۈپ، مەنۇبېتىم تېخىمۇ بېيىدى.

ئاپتور روماندا 19 - ئەسىرنىڭ 60 ۋە 70- يىللىردا شىنجاڭدا يۈز بەرگەن بىر قاتار مۇرەككەپ تارىخىي ۋەقەلەرنى كەڭ بەدىئىي پىلان بويىچە تەسۋىرلەپ، ئۇلارنىڭ ئىچكى ماھىيىتىنى كونكرېت ئىچىپ بېرىشنى مەقسەت قىلغان، بۇنىڭ ئۈچۈن خوتەن خەلقىنىڭ ياقۇپبەگ ئىستىلاسى دەۋرىدىكى جاپالىق تۇرمۇشى بىلەن ئۇلارنىڭ زۇلۇم ۋە خورلۇققا قارشى ئېلىپ بارغان باتۇرانە كۈرىشىنى نۇقتىلىق ئەكس ئەتتۈرۈش يولىنى تاللىۋېلىپ، ئۇيغۇر خەلقىنىڭ ئەينى يىللاردىكى ۋەتەنپەرۋەرلىك تۇيغۇسى بىلەن ھەققەت ۋە ئادالەتكە ئىنتىلىش قىزغىنلىقىنى گەۋدىلەندۇرۇپ بەرگەن ۋە تارىخىي چىنلىقىنىڭ ئەسلى ھالىتى بىلەن تارىخىي شەخسلەرنىڭ ئەينەنلىكى

تەسەۋۋۇر قىلىنىشىغا ئىلھام بەردى. ئەلۋەتتە، بۇ ئەسەرنىڭ ئۆزىدە ئەسلىدىلا مەۋجۇت بولغان ئاجىز تەرەپلەرمۇ يوق ئەمەس. مەسىلەن، ئاپتور ئۆزى ئىزدەنگەن ئىدىيىۋى يۈكسەكلىكنى ئەسەردە ئىپادىلىگەندە، ئەسەرنىڭ ئىدىيىۋى يۈكسەكلىكى ئۈچۈن ئەسەرنىڭ ئەسلى ئىجادىيەت ئاساسى بولغان ھاياتلىق ھەقىقىتىنى ئاساسىي ئورۇندا تۇرغۇزۇشنى ئۇنتۇپ قالغان ياكى ئۇنىڭغا ئەھمىيەت بەرمىگەن ئەھۋاللار ئەسەردە ئاز ئۇچرىمايدۇ. مەسىلەن، ئەسەردە ئەسلىدىلا ئىنسانىي ھاياتنىڭ ئاساسىي ئورۇندا تۇرىدىغان ئائىلە تۇرمۇشى ۋە ئائىلە مۇناسىۋەتلىرى ئاساسەن ئۇنتۇلغان. ئەسەردە ئاپتور ئۆزى ئىزدەنگەن ئىدىيىۋى يۈكسەكلىكنى

لى رۇيخۇەن ياۋروپادىكى ئۈچ دۆلەتكە قىلغان زىيارىتىنى ئاياغلاشتۇرۇپ بېيجىڭغا قايتىپ كەلدى

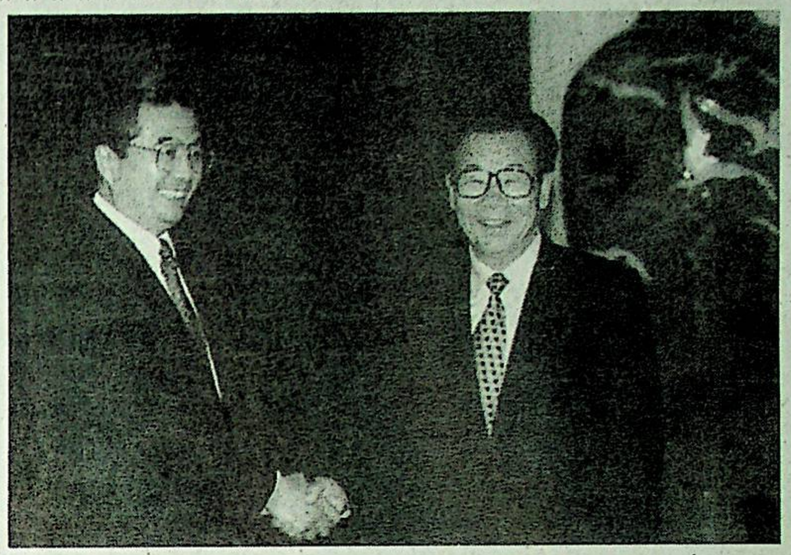

مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى لى رۇيخۇەن ياۋروپادىكى ئۈچ دۆلەتكە قىلغان رەسمىي، دوستانە زىيارىتىنى ئاياغلاشتۇرۇپ، مۇشۇ ئاينىڭ 12 - كۈنى مەخسۇس ئايروپىلان بىلەن بېيجىڭغا قايتىپ كەلدى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېت سىياسىي بيۇروسى دائىمىي كومىتېتنىڭ ئەزاسى، شۇ جىچۈنىڭ خۇجىنتاۋ قاتارلىقلار «خەلق»سارىيىدا رەئىس لى رۇيخۇەننى كۈتۈۋالدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 12-ئىيۇن تېلېگراممىسى. مەملىكىتىمىزنىڭ سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى لى رۇيخۇەن پورتۇگالىيە، گېرمانىيەدىكى رەسمىي، دوستانە زىيارىتىنى تولۇق ئاياغلاشتۇرۇپ، بۈگۈن چۈشتىن ئىلگىرى مەخسۇس ئايروپىلان بىلەن بېيجىڭغا قايتىپ كەلدى.

ج ك پ مەركىزىي كومىتېت سىياسىي بيۇروسى دائىمىي كومىتېتنىڭ ئەزاسى، شۇجىسى خۇجىنتاۋ ۋە باشقا ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرى هەم پورتۇگالىيە، گېرمانىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىلىرى «خەلق» سارىيىغا كېلىپ رەئىس لى رۇيخۇەننى كۈتۈۋالدى.

رەئىس لى رۇيخۇەنگە هەمراھ بولۇپ زىيارەتكە بىللە چىققانلارمۇ شۇ ئايروپىلان بىلەن قايتىپ كەلدى.

ئاننان ب د ت نىڭ سېپرۇستىكى تىنچلىق ساقلاش قىسملىرىنىڭ ۋەزىپە ئۆتەش مۇددىتىنى ئۇزارتىش توغرىسىدا تەكلىپ بەردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ب د ت، 10 - ئىيۇن تېلېگراممىسى. ب د ت نىڭ باش كاتىپى ئاننان مۇشۇ ئاينىڭ 10 - كۈنى خەۋىرسىز لىك كېڭىشىگە دوكلات سۇنۇپ، ب د ت نىڭ سېپرۇستىكى تىنچلىق ساقلاش قىسملىرىنىڭ ۋەزىپە ئۆتەش مۇددىتىنى 1997 - يىل 12- ئاينىڭ 31 - كۈنىگىچە ئۇزارتىش توغرىسىدا تەكلىپ بەردى.

ئاننانىڭ دوكلاتىدا مۇنداق دېيىلدۇ: ئۆتكەنكى ۋاقىتا ئايدا سېپرۇستىكى گرۇپكىلەر بىلەن تۈركىلەرنى خەلقئارا جەمئىيەت بىلەن زىچ هەمكارلىشىپ، جەددىي ۋەزىيەتنى يەسەيتىش ۋە قايتىدىن سۆھبەت ئۆتكۈزۈش ئۈچۈن يېڭى تىرىشچانلىق كۆرسىتىشكە دەۋەت قىلدى.

جەددىي بولماقتا، يەنىلا ئوق چقىرىش ۋەقەلىرى يۈز بېرىپ تۇرماقتا. گرۇپكىلەر بىلەن تۈركىلەر يەنىلا هەربىي ئىستهكام قۇرۇۋاتىدۇ، شۇڭا ب د ت نىڭ سېپرۇستىكى تىنچلىق ساقلاش قىسملىرىنىڭ ۋەزىپە ئۆتەش مۇددىتىنى ئالتە ئاي ئۇزارتىشنى تەكلىپ قىلمەن.

ئاننان شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا سېپرۇستىكى گرۇپكىلەر بىلەن تۈركىلەرنى خەلقئارا جەمئىيەت بىلەن زىچ هەمكارلىشىپ، جەددىي ۋەزىيەتنى يەسەيتىش ۋە قايتىدىن سۆھبەت ئۆتكۈزۈش ئۈچۈن يېڭى تىرىشچانلىق كۆرسىتىشكە دەۋەت قىلدى.

ئالجىرىيە ئاساسىي قانۇن كومىتېتى قانۇن چىقىرىش

ئەنگلىيىنىڭ باش ۋەزىرى شياڭگاڭ هاكىمىيىتىنى ئۆتكۈزۈپ بېرىش- ئۆتكۈزۈۋېلىش مۇراسىمىغا قاتنىشىدىغانلىقنى جاكارلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، لوندون، 11-ئىيۇن تېلېگراممىسى. ئەنگلىيىنىڭ باش ۋەزىرى بلاير مۇشۇ ئاينىڭ 11-كۈنى شياڭگاڭنىڭ جۇڭگوغا قايتۇرۇلۇشى يۈزىسىدىن مۇشۇ ئاينىڭ 30-كۈنى ئۆتكۈزۈلىدىغان هاكىمىيەتنى ئۆتكۈزۈپ بېرىش- ئۆتكۈزۈۋېلىش مۇراسىمىغا قاتنىشىدىغانلىقنى جاكارلىدى.

ئۇ پارلامېنتتا سۆز قىلىپ، «ئۆتكۈزۈپ بېرىش- ئۆتكۈزۈۋېلىش مۇراسىمىغا قاتنىشىمەن» دېدى. ئەنگلىيە شاھزادىسى چارلىس بىلەن دىپلوماتىيە ۋەزىرى كوكمۇ هاكىمىيەتنى ئۆتكۈزۈپ بېرىش- ئۆتكۈزۈۋېلىش مۇراسىمىغا قاتنىشىدىغانلىقنى جاكارلىدى.

ئالبرايت جۇڭگو بىلەن سۆھبەتلىشىشنى تەكتلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋاشىنگتون، 10-ئىيۇن تېلېگراممىسى. ئامېرىكىنىڭ دۆلەت ئىشلىرى كاتىپى ئالبرايت مۇشۇ ئاينىڭ 10-كۈنىدىكى «ۋاشىنگتون پوچتىسى» گېزىتىدە ماقالە ئېلان قىلىپ، ئامېرىكىدىكى جۇڭگوغا سوددا ئېتىبار بېرىشكە قارشى تۇرغۇچىلارنىڭ پىكرىگە رەددىيە بېرىپ، ئامېرىكىنىڭ هازىر قىلىدىغىنى جۇڭگو بىلەن سەممىي سۆھبەت ئېلىپ بېرىش دەپ كۆرسەتتى.

ئۇ مۇنداق دېدى: سۆھبەت - ئىككى تەرەپ ئوخشاش بولمىغان پىكرىلەرنى ئوتتۇرىغا قويۇش، ئىككى تەرەپنى ئورتاق نۇقتا ئوستىدە ئىزدىنىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىدۇ. بۇ ئامېرىكىنىڭ مەنپەئىتىگە هەممىدىن ئۇيغۇن كېلىدۇ.

ئۇ ماقالىسىدە مۇنداق دېدى: دۆلەت مەجلىسىنىڭ يېقىندا جۇڭگوغا سوددا ئېتىبار بېرىش مەسىلىسىدە ئېلىپ بېرىلغان مۇنازىرىسىدىن قانداق نەتىجە چقىشىدىن قەتئىينەزەر، «جۇڭگو ئاسىيا ۋە دۇنيا ئىشلىرىدىكى زور تەسىرگە ئىگە دۆلەت» ئايلىنىۋېرىدۇ. ئالبرايت جۇڭگوغا سوددا ئېتىبار بېرىشكە قارشى پوزىتسىيىدە بولۇۋاتقانلارنى «مۇنازىرىدىكى ئوخشاش بولمىغان ئاۋازلارنىڭ بىر بىردەك قوشۇلغان كەلگۈسى ئىشلىنى خىرەلەشتۈرۈپ قويۇشىغا يول قويۇلمايدۇ» دەپ ئاگاھلاندۇردى.

ئۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگوغا سوددا ئېتىبار بېرىشنى ئەمەلدىن قالدۇرۇش ئامېرىكىغىمۇ، جۇڭگوغىمۇ زىيان كەلتۈرىدۇ.

كوئېن جۇڭگوغا سوددا ئېتىبار بېرىش ۋاقتىنى ئۇزارتىشنى رەت قىلىش ئامېرىكىنىڭ ئىستراتېگىيىلىك مەنپەئىتىگە زىيانلىق، دېدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋاشىنگتون، 11 - ئىيۇن تېلېگراممىسى. ئامېرىكا دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى كوئېن مۇشۇ ئاينىڭ 11 - كۈنى ۋاشىنگتون ئاسىيا جەمئىيىتىدە نۇتۇق سۆزلەپ مۇنداق دېدى: جۇڭگوغا سوددا ئېتىبار بېرىش ۋاقتىنى ئۇزارتىشنى رەت قىلىش ئامېرىكىنىڭ ئىقتىسادىي مەنپەئىتىگىلا ئەمەس ئىستراتېگىيىلىك مەنپەئىتىگىمۇ زىيانلىق.

ئۇ مۇنداق دېدى: سوددا ئېتىبار بېرىش ئەمەلىيەتتە قانداقتۇ ئالاهىدە مۇئامىلە قىلىش بولماستىن، بىر خىل نورمال سودا مۇناسىۋىتى. ئۇ مۇنداق دېدى: ئەگەر بۇ خىل نورمال سودا مۇناسىۋىتىگە قارشى تۇرساق، ئاسىيادىكى دوستلىرىمىز ۋە ئىتتىپاقداشلىرىمىز بىزنىڭ جۇڭگوغا ئىزچىل سىياسەت يۈرگۈزۈش- يۈرگۈزەلمەسلىكىمىزدىن، شۇنداقلا بۇ رايونغا قاراتقان سىياسىتىمىزدىن گۇمانلىنىدۇ.

ئۇ مۇنداق دېدى: ئامېرىكا جۇڭگو مەسلىسىدە ئىككى خىل تاللاشقا دۇچ كېلىۋاتىدۇ: بىرى، «بىرلىكتە هەمكارلىشىپ، ئىزدىنىش»؛ ئىككىنچىسى، ئۆزئارا دۈشمەنلىشىپ، ئۆزئارا ئېلىشىپ، ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتىنى ئۆزلۇكسىز كۈچەيتىپ بارىدىغان توقۇنۇش ئىچىدە قالدۇرۇش.

ئۇ مۇنداق دېدى: ئامېرىكا بىرىنچى خىلنى تاللىشى كېرەك، چۈنكى بۇ «جۇڭگو ۋە ئاسىياغىلا ئەمەس، بىزگىمۇ ئەڭ چوڭ پايدا يەتكۈزىدۇ»؛ ئىككىنچى خىلنى تاللاش ئىنتايىن خەۋپلىك.

يېلتسىن روسىيە ئارمىيىسىنىڭ قۇرۇلۇش ۋە ئىسلاهات هۆججىتىنى تەستىقلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا، 9- ئىيۇن تېلېگراممىسى. روسىيە زۇڭتۇڭى يېلتسىن بۈگۈن روسىيە ئارمىيىسىنىڭ قۇرۇلۇشى ۋە ئىسلاهاتىنىڭ ئاساسىي يۆنىلىشىگە دائىر هۆججەت ۋە ئىسلاهاتنىڭ ئاساسلىق تەدبىرلىرىنى تەستىقلىدى.

روسىيە زۇڭتۇڭى ئاخبارات باشقارمىسىنىڭ ئاشكارىلىشىچە، يېلتسىن روسىيە دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى سېرگېيېۋسكىي مۇشۇ ئاينىڭ 9- كۈنى يۇقىرىقى هۆججەتنى سۈنغاندا مۇشۇ قارارنى چقارغان.

سېرگېيېۋسكىي مۇنداق دېدى: روسىيە فېدېراتسىيىسى دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكى توغرىسىدىكى پەرمانىنى ئىجرا قىلىش ئۈچۈن زۆرۈر تەدبىرلەرنى قوللىنىدۇ. ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئۇرغۇن هەربىي كاتتىۋاش هەربىي ئىسلاهاتقا تۆتقان پوزىتسىيىسىنى ئۆزگەرتتى، دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرلىرى ۋە ئۈچ خىل ئارمىيىنىڭ باش قوماندانلىرى ئارمىيىنى ئىسلاھ قىلىش تەكلىپىنى قوللىدى.

سېرگېيېۋسكى 5- ئاينىڭ 23 - كۈنى روسىيىنىڭ دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكىگە تەيىنلەنگەنىدى. خەۋەرلەرگە قارىغاندا، ئۇنىڭدىن ئىلگىرى ۋەزىپە ئۆتىگەن رودىئونوف هەربىي ئىسلاهاتنى دېگەندەك ياخشى ئېلىپ

ئالجىرىيە ئاساسىي قانۇن كومىتېتى قانۇن چىقىرىش سايلىمىنىڭ ئاخىرقى نەتىجىسىنى ئېتىراپ قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئالجىر، 9- ئىيۇن تېلېگراممىسى. ئالجىرىيە ئاساسىي قانۇن كومىتېتى مۇشۇ ئاينىڭ 9 - كۈنى كەچتە بۇ يەردە ئاخبارات ئېلان قىلىپ، مۇشۇ ئاينىڭ 5- كۈنى ئۆتكۈزۈلگەن قانۇن چىقىرىش سايلىمىنىڭ ئاخىرقى نەتىجىسىنى رەسمىي ئېتىراپ قىلدى.

ئالجىرىيە ئىچكى ئىشلار مىنىستىرلىكى مۇشۇ ئاينىڭ 6- كۈنى ئېلان قىلغان دەسلەپكى نەتىجە بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئاخىرقى نەتىجىدە ئالجىرىيە بىگى بىر نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق پارلامېنتىدىكى 380 ئورۇننىڭ تەقسىملىنىش ئەھۋالىدا ھېچقانداق ئۆزگىرىش بولمىدى.

مەملىكەتلىك دېموكراتىيە ئىتتىپاقى 155 ئورۇنغا ئېرىشىپ، بىرىنچىلىككە، ئىسلام مۆتىدىل كۆچلىرىگە ۋەكىللىك قىلغۇچى تىنچ ئىجتىمائىي ھەرىكەت 69 ئورۇنغا ئېرىشىپ، ئىككىنچىلىككە ئېرىشتى. سابىق ھاكىمىيەت يۈرگۈزگۈچى پارتىيە مىللىي ئازادلىق فرونتى 64 ئورۇنغا، گۇللىنىش ھەرىكىتى 34 ئورۇنغا ئېرىشتى. باشقا ئالتە سىياسىي پارتىيە ۋە مۇستەقىل زاتلار قالغان 58 ئورۇندىن بەھرىمەن بولدى.

ئالجىرىيە بىگى بىر نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق پارلامېنتى مۇشۇ ئاينىڭ 15 - كۈنى تۇنجى قېتىملىق يىغىن ئۆتكۈزۈپ، پارلامېنت رەھبەرلىرىنى سايلاش ھەم تەشكىلىي ئىپپاراتنى مۇكەممەللەشتۈرۈشنى بېكىتتى.

پولشىنىڭ ۋارشاۋا شەھىرىدىكى بىر نەچچە ئون ئوقۇغۇچى يېقىندا «تەسەۋۋۇرۇمدىكى جۇڭگو» ناملىق رەسىم سىزىش مۇسابىقىسىگە قاتناشتى.

سۈرەتتە: كىچىك دوست رەسىم سىزماقتا.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

روسىيە ۋە بېلورۇسىيە زۇڭتۇڭلىرى روسىيە- بېلورۇسىيە ئىتتىپاقى شەرتنامىسى ۋە ئۇنىڭ نىزامنامىسىنى تەستىقلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا، 10-ئىيۇن تېلېگراممىسى. روسىيە زۇڭتۇڭى يېلتسىن مۇشۇ ئاينىڭ 10-كۈنى پەرمانغا ئىمزا قويۇپ، روسىيە بىلەن بېلورۇسىيىنىڭ ئىتتىپاق شەرتنامىسى ۋە ئۇنىڭ نىزامنامىسىنى تەستىقلىدى.

روسىيە دۆلەت دۇمىسى (پارلامېنتنىڭ تۆۋەن پالاتاسى) ۋە فېدېراتسىيە كومىتېتى (پارلامېنتنىڭ يۇقىرى پالاتاسى) مۇشۇ ئاينىڭ 6-كۈنى ۋە 10-كۈنى روسىيە- بېلورۇسىيە ئىتتىپاق شەرتنامىسى ۋە ئۇنىڭ نىزامنامىسىنى تەستىقلىدى. زۇڭتۇڭ يېلتسىن يۇقىرىقى پەرمانىنى ئىمزالىغاندىن كېيىن، شەرتنامە ۋە نىزامنامە روسىيىدە رەسمىي كۈچكە ئىگە بولدى.

بېلورۇسىيە زۇڭتۇڭى لۇكاشىنكومۇ مۇشۇ ئاينىڭ 10-كۈنى مىنسكىدا ئوخشاش پەرمانغا ئىمزا قويدى.

دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىمىزنىڭ بايانىاتچىسى ئالجىرىيىنىڭ قانۇن چىقىرىش سايلىمى توغرىسىدا سۆھبەت بايان قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 10 - ئىيۇن تېلېگراممىسى. دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىمىزنىڭ بايانىاتچىسى سۇي تيەنكەي بۈگۈن مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا مۇخبىرلارنىڭ سوئاللىرىغا جاۋاب بېرىپ، مۇنداق دېدى: جۇڭگو ئالجىرىيە قانۇن چىقىرىش سايلىمىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئۆتكۈزۈلگەنلىكىدىن خۇشال.

ئۇ مۇنداق دېدى: ئالجىرىيە بىگى مىللىي پارلامېنتنىڭ مەيدانغا كېلىشى ئالجىرىيىنىڭ سىياسىي ۋەزىيىتىنى يەنمۇ مۇقەملاشتۇرۇشتا مۇھىم ئاكتىپ ئەھمىيەتكە ئىگە. جۇڭگو ئالجىرىيە خەلقىنىڭ دۆلەتنىڭ ئۇزاققىچە ئامان بولۇشى ۋە جەمئىيەت ئىقتىسادىنى ئومۇمىيۈزلۈك راۋاجلاندۇرۇش ئىشلىرىدا بىگى مۇۋەپپەقىيەتكە ئۈلۈكسز ئېرىشىشنى سەمىمىي ئۈمىد قىلىدۇ.

قىسقا خەۋەرلەر

● مالايسىيانىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى ئابدۇللا باداۋي مۇنداق دېدى: شۇنىڭغا ئىشىنىمەنكى، شىياڭگاڭ جۇڭگو قوينىغا قايتقاندىن كېيىن ئۇنىڭ خەلقارا سودا ۋە پۇل مۇئامىلىسى مەركىزىنىڭ ئورنى يەنىمۇ مۇستەھكەملىنىدۇ ۋە كۆچىيىدۇ. 1997 - يىل 7-ئاينىڭ 1- كۈنىدىن ئېتىبارەن مالايسىيا شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىدا باش كونسۇلخانا تەسىس قىلىدۇ. بۇ، مالايسىيانىڭ شياڭگاڭ بىلەن ئۇزۇنارا مەنپەئەت يەتكۈزىدىغان مۇناسىۋەتنى ساقلاپ قېلىشقا ئىشەنچىسى كامىل ئىكەنلىكىنى ئىنىق چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ.

● گرېنىسىيە-جۇڭگو سودا-سانائەت جەمئىيىتىنىڭ باش كاتىپى نېكراكوپۇلوس مۇشۇ ئاينىڭ 11-كۈنى مۇخبىرىمىزغا شياڭگاڭنىڭ كەلگۈسىنىڭ تېخىمۇ پارلاق بولىدىغانلىقىغا قەتئىي ئىشىنىدىغانلىقىنى ئېيتتى. ئۇ مۇنداق دېدى: ئىقتىسادىنىڭ ئۈزلۈكسز راۋرجلىنىشىغا ئەگىشىپ، جۇڭگونىڭ كېيىنكى ئەسىرده تەسىر كۆچىگە ئىگە دۇنياۋى قۇدرەتلىك دۆلەتكە ئايلىنىدىغانلىقىدا شەك يوق، بۇ شياڭگاڭنىڭ تەرەققىياتىغا ناھايىتى پايدىلىق. جۇڭگونىڭ ئىچكى ئۆلكىلىرىنىڭ كۆچلۈك قوللىشى، ئۇنىڭ ئۈستىگە شياڭگاڭلىقلارنىڭ بوشاشماي تىرىشىشى ئارقىسىدا شەرقتىكى مەرۋايىت- شياڭگاڭ جۇڭگو قوينىغا قايتقاندىن كېيىن تېخىمۇ نۇرلىنىدۇ.

● كامرون مەملىكەتلىك سانائەت باج كەچۈرۈم قىلىنغان رايونىنىڭ باش جىڭلىسى دون بىئو مۇشۇ ئاينىڭ 12-كۈنى مۇنداق دېدى: جۇڭگو كامرونىنىڭ سادىق ۋە ئىشەنچلىك دوستى، كامرون جۇڭگو بىلەن بولغان ئۆزئارا ئېتىبار بېرىش، ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش ھەمكارلىقىنى يەنمۇ كۈچەيتىشنى ئۈمىد قىلىدۇ. ئۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگولۇق سودىگەرلەرنىڭ كامرونغا مەبلەغ سېلىپ زاۋۇت قۇرۇشىنى، باج كەچۈرۈم قىلىنغان رايون ياكى باج كەچۈرۈم قىلىنغان نۇقتا قۇرۇشىنى قارشى ئالىمىز.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

كونگودىكى توقۇنۇشۇۋاتقان ئىككى تەرەپنى يارىشتۇرۇشتىن نەتىجە چىقمىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، كىنشاسا خەۋىرى. براززاۋىل خەۋىرى. كونگو مەملىكەتلىك مۇرەسسە كومىتېتىنىڭ رەئىسى براززاۋىل مۇشۇ ئاينىڭ 8 - كۈنى مۇنداق دەپ جاكارلىدى: كونگو ھۆكۈمەت ئارمىيىسى بىلەن سابىق زۇڭتۇڭ ساسۇلنىڭ خۇسۇسىي خەلق ئەسكەرلىرى ئوتتۇرىسىدىكى قوراللىق توقۇنۇشنى مۇرەسسە قىلىش تىرىشچانلىقىدىن نەتىجە چىقمىدى. ئۇ توقۇنۇشۇۋاتقان ئىككى تەرەپنىڭ دەرھال ئۇرۇش توختىتىشنى مۇراجىئەت قىلدى.

كونگو زۇڭلىسى گانا ئۇنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، كولىرا مۇشۇ ئاينىڭ 8- كۈنى ھۆكۈمەت ۋە ساسۇ تەرەپ ۋەكىللىرى قاتناشقان مەملىكەت ئىچىدىكى پارتىيە - گۇرۇھلارنىڭ مۇرەسسە قىلىش يىغىنىغا رىياسەتچىلىك قىلدى، مۇرەسسە كومىتېتى يىغىنىدىن كېيىن ئاخبارات ئېلان قىلىپ مۇنداق دېدى: توقۇنۇشۇۋاتقان ئىككى تەرەپ مۇرەسسە كومىتېتىنىڭ ئۇرۇش توختىتىش تەلىپىنى قوبۇل قىلمىدى، لېكىن مۇرەسسە كومىتېتى داۋاملىق خىزمەت ئىشلەپ، مۇشۇ ئاينىڭ 10 - كۈنى باشلىنىدىغان ئافرىقىدىكى بەزى دۆلەتلەر باشلىقلىرى قاتنىشىدىغان خەلقئارا مۇرەسسە قىلىش پائالىيىتىگە ماسلىشىدۇ.

كونگونىڭ براززاۋىل ۋىل شەھىرىدىكى مۇساپىرلار مۇشۇ ئاينىڭ 8- كۈنى قېيىق بىلەن كونگو دەرياسىدىن ئۆتۈپ، كىنشاساغا قاچماقتا.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئادرېس: ئۇرۇمچى شەھىرى، ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر. تېلېفون باش ئاپپاراتى: 5818200. ئېلان بۆلۈمى: 5850783. تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769. تېلېگراف نومۇرى: 5028. پوچتا نومۇرى: 830051. گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 7 يۈەن 50 پۇل، پارچە باھاسى: 25 پۇل (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)

شىنجاڭ گېزىتى

新 疆 日 报 （维吾尔文）

（بۇ سان ئالته بەت）

1997 - يىل
ئىيۇن
14
شەنبە

شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىگە قانچە كۈن قالدى؟
17 كۈن

مۇھىم خەۋەرلەر

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۆتاش نومۇرى: CN 65——0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى(ۋەكالەت نومۇرى: 1——57)

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزىلارنى ئېلېكترلەشتۈرۈش قەدىمى تېز بولماقتا

ئۇز مۇخبىرىمىز جالاڭ لىشۇ خەۋىر قىلدۇ: ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزىلارنى ئېلېكترلەشكەشتۈرۈش قەدىمى تېزلىتىلىپ، 1996 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە توك يوق سەككىز ناھىيىدە توك بولۇش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە بەش ناھىيە، بىر بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونىدا يېزىلارنى دەسلەپكى قەدەمدە ئېلېكترلەشتۈرۈش نىشانىغا يېتىلدى. يەنە دەسلەپكى قەدەمدە ئېلېكترلەشتۈرۈش سىناق نۇقتىسى قىلىنغان 20 ناھىيىدە ئېلېكترلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىلىۋاتىدۇ.

1996 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە 200 مىليون يۇەندىن كۆپرەك مەبلەغ سېلىنىپ، توك يوق سەككىز ناھىيىنىڭ توك مەسلىسى ھەل قىلىندى. قالغان بىر ناھىيىنىڭ ئېلېكترلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشىمۇ، ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى، يېزا ئېلېكتر ئىدارىسىنىڭ ياردەمىدە جەددىي ئېلىپ بېرىلماقتا.

توك يوق ناھىيىلەرنىڭ توك ئىشلىتىش مەسلىسىنى تەدرىجىي ھەل قىلىش بىلەن بىللە، گۇۋۇيۈەننىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق ئاقسۇ كونىشەھەر، پوسكام، جىمسار، كۆكتوقاي قاتارلىق بەش ناھىيە، بىر بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونى (بورتالا بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونى) مەملىكەت بويىچە 2 - تۈركۈمدىكى يېزىلارنى دەسلەپكى قەدەمدە ئېلېكترلەشتۈرۈش سىناق قىلىنىدىغان ناھىيىلەر قاتارىغا كىرگۈزۈلدى. بىر قانچە يىلدا دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ قوللىشى بىلەن 264 مىليون يۇەن مەبلەغ سېلىنىپ، 40 نەچچە ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرى ئېلىپ بېرىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئېلېكترلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشى ئارقىلىق ھەمىسىنىڭ ئۆلچەمگە يەتكەنلىكى ئىسپاتلاندى.

9 - بەش يىللىق پىلان يولغا قويۇلغاندىن بۇيان، گۇۋۇيۈەننىڭ تەستىقى بىلەن ئاپتونوم رايونىمىزدا يەنە 20 ناھىيە ھەم بىكتۈەن بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونى دۆلەتنىڭ 3 - تۈركۈمدىكى يېزا ئېلېكترلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشى سىناق قىلىنىدىغان ناھىيىلەر قاتارىغا كىرگۈزۈلدى، بۇنىڭغا 1 مىليارد 200 مىليون يۇەن مەبلەغ سېلىش پىلانلاندى. ھازىر مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ ماسلىشىشى بىلەن بۇ ئىش جەددىي ئىشلەنمەكتە.

ئىدىيىۋى تونۇشنى ئۆستۈرۈپ، پۈتكۈل جەمئىيەت كەڭ كۆلەمدە ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىپ، ئورمانچىلىق تەرەققىياتىدا يېڭى ۋەزىيەت يارىتايلى

ـ ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق خىزمىتى يىغىندا قىلىنغان سۆز

ۋاڭ لېچۈەن

1997 - يىل 6 - ئاينىڭ 10 - كۈنى

يولداشلار:

ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق خىزمىتى يىغىنى بۈگۈن ئېچىلدى. بۇ قېتىمقى يىغىننىڭ ئاساسىي ۋەزىپىسى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىق تەرەققىياتى ۋەزىيىتىنى ئومۇمىيۈزلۈك تەھلىل قىلىپ، تەجرىبە - ساۋاقلارنى ئەستايىدىل خۇلاسىلەپ، ئورمانچىلىق تەرەققىياتىنىڭ بۈگۈندىن كېيىنكى ئاساسىي پىكىر يولى ۋە سىياسەت - تەدبىرلىرىنى نۇقتىلىق مۇھاكىمە قىلىش، ھەل قىلىشتىن ئىبارەت. ئاپتونوم رايون چاقىرغان بۇ قېتىمقى يىغىن ئۆتكەن يىلدىكى چارۇچىلىق خىزمىتى يىغىنىدىن كېيىنكى يەنە بىر قېتىملىق ئومۇملۇق ئەھمىيىتىگە ئىگە يىغىن. ئورمانچىلىق منىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى يولداش جۇگۈڭياۋ ۋە ئۈنىڭ ھەمراھلىرى مەخسۇس يېتەكچىلىك قىلىشقا كەلدى، مەن ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە كومىتېتى ۋە خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋاكالىتەن ئۆلارنى قىزغىن قارشى ئالىمەن ھەمدە ئورمانچىلىق منىستىرلىكىنىڭ كۆپ يىللاردىن بېرى ئاپتونوم رايونىمىزغا بەرگەن مەدەت ۋە ياردىمىگە چىن قەلبىمدىن مىننەتدارلىق بىلدۈرىمەن! ئېشىنمەنكى، بۇ قېتىمقى يىغىن ئارقىلىق پۈتۈن پارتىيە، پۈتۈن جەمئىيەتنىڭ ئورمانچىلىققا بولغان تونۇشىنى چوقۇم يەنمۇ ئۆستۈرۈپ، ھەر ساھە، ھەر كەسىپ، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىغا قاتنىشىش ئاكتىپچانلىقىنى قوزغىتىپ، ئورمانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ تەرەققىياتىنى كۆچلۈك ئىلگىرى سۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىدا يېڭىچە ۋەزىيەت يارىتىلىشى بولىدۇ.

يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە، ئاپتونوم رايون بويىچە ئورمان ئومۇمىي كۆلىمى 41 مىليون 850 مىڭ موغا يېتىپ، 1980 - يىلىدىكىدىن 16 مىليون 200 مىڭ مو كېڭەيدى، ئورمان بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى 1.03 % تىن كۆپىيىپ 1.68 % كە يەتتى. ئورمانچىلىقنىڭ تەرەققىياتى بوستانلىقنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى كۆرۈنەرلىك ياخشىلاپ، ئاپتونوم رايۇنىمىزنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتى، بولۇپمۇ دېھقانچىلىق، چارۇچىلىقتا يىلمۇيىل مول ھوسۇل ئېلىشىنى كۇچلۈك كاپالەتكە ئىگە قىلدى. بۈلار پۈتۈن ئاپتونوم رايوندىكى يۇقىرى - تۆۋەن ھەر نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتلىرى ۋە خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ھەر مىللەت خەلقىنى يېتەكلەپ، قەتئىي بوشاشماي، جاپاغا چىداپ كۆرەش قىلغانلىقىنىڭ نەتىجىسى، بولۇپمۇ ئورمانچىلىق سېپىدىكى كەڭ كادىرلار، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۆھپىسى ئالاھىدە ئورۇندا تۇرىدۇ. بۇ يەردە مەن ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە كومىتېتى بىلەن خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋاكالىتەن، شىنجاڭنىڭ ئورمانچىلىق ئىشلىرى ئۈچۈن تۆھپە قوشقان بارلىق يولداشلاردىن سەممىي ھال سورايمەن ھەمدە ئۇلارغا ئالىي ئېھتىرام بىلدۈرىمەن!

تۆۋەندە، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىق تەرەققىياتى توغرىسىدا بىرنەچچە پىكرىمنى سۆزلەپ ئۆتىمەن:

1. شىنجاڭدا ئورمانچىلىقنىڭ ئېكولوگىيىلىك ئۇنۇمى 1 - ئورۇندا تۇرىدۇ

ئەھمىيەت بېرىش كېرەك، لېكىن ئېكولوگىيىلىك ئۇنۇم 1 - ئورۇندا تۇرىدۇ. تەبىئىي شارائىتى ياخشى ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلار ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىشتا ئىقتىسادىي ئۇنۇمنى تېخمۇ گەۋدىلەندۈرەلەيدۇ. بىراق، شىنجاڭدەك قۇرغاق چۆللۈك رايوندا چوقۇم ئورمانچىلىقنىڭ ئېكولوگىيىلىك رولىنى گەۋدىلەندۈرۈپ، ئېكولوگىيىلىك ئۇنۇمنى 1- ئورۇنغا قويۇش ئىدىيىسىنى تۇرغۇزۇش كېرەك. شىنجاڭدا تاماق، پۇل مەسلىسىنى ھەل قىلىشتا يول ناھايىتى كۆپ، لېكىن ئېكولوگىيىلىك مۇھىت ناچارلىشىپ كەتسە بارلىق يوللار ئېتىلىپ قالىدۇ. بۇ مەسىلدە تونۇشنى بىرلىككە كەلتۈرۈش شىنجاڭ ئورمانچىلىقىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى ئەڭ مۇھىم ئاچقۇچ، شۇنداقلا ئورمانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى بىر قاتار تەسەۋۋۇرلارنىمۇ، بىر قاتار تەدبىرلارنىمۇ ئىشقا ئاشۇرۇشنىمۇ ئالدىنقى شەرتى ۋە ئاساسى.

شىنجاڭ ئىگىلىكى بوستانلىق ئىگىلىكى بولغاچقا، سۇ بوستانلىق ئىگىلىكىنىڭ جان تومۇرى. ئاپتونوم رايون بويىچە 80 % تىن كۆپرەك ھۆل - يېغىن تاغلىق رايونلارغا مەركەزلەشكەن، بۇ تەبىئىي سۇ مەنبەلىرىنىڭ ھاسىل بولۇشىدا، بىرىنچىدىن، قارلىق تاغلاردىكى مۇزلۇقلار، ئىككىنچىدىن، تاغلىق رايوندىكى ئورمانلىقلار تايىنىلىدۇ. كۈنلۈن تېغى، قاراقۇرۇم تېغىدىن باشلانغان دەريا بۇغىلىرى ئاساسەن مۇزلۇق ئارقىلىق ھاسىل بولغان دەريا بۇغىنىغا كىرىدۇ. تەڭرىتېغى، ئالتاي تېغىدىن باشلانغان دەريا بۇغىلىرى مۇزلۇق بىلەن ئورمانلىق ھاسىل قىلغان دەريا بۇغىنى سۇ مەنبەسىنىڭ تەڭشەش بۇغتىدارىنىڭ نوقۇل مۇزلۇق ھاسىل قىلغان دەريا بۇغىلىرىنىڭكىدىن كۆپ بولىدىغانلىقىنى ئىسپاتلايدۇ. بۇنىڭدا تاغلىق رايونلاردىكى ئورمانلىق ئاساسلىق رول ئويناپدۇ. تەجرىبىلەر ئىسپاتلىدىكى، بىر تۇپ 25 يىللىق تەبىئىي دەرەخ سائىتىگە 150 مىللىمېتىر سۇنى سۇمۇرۇۋالىدۇ؛ سۇ مەنبەسىدە ئۆستۈرۈلگەن 22 يىللىق بىر تۇپ دەرەخ سائىتىگە 300 مىللىمېتىر سۇنى سۇمۇرۇۋالىدۇ. 100 مىڭ مو كېلىدىغان بىر پارچە ئورمان 2 مىليون كۇب مېتىرلىق سۇ ئامبىرغا باراۋەر كېلىدۇ. چىلەنشەن ئېكولوگىيىلىك ئورۇن بەلگىلەپ كۆزىتىش پونكتىنىڭ كۆپ يىللىق ماتېرىياللىرى شۇنى ئىسپاتلىدىكى، ئوخشىمىغان ئورمان تۈرلىرىنىڭ سۇنى تۇتۇپ قېلىش نىسبىتى ئوخشاش بولمايدۇ، ئورمان تاجى قىسمىنىڭ 66 % ـ 25، ئورمانلىقتىكى قۇرۇق شاخ - يوپۇرماق قاتلىمىنىڭ 43 % ـ 12 بولىدىكەن. ئورمان بار يەردە يەر يۈزى ئېقىنى، سۇ، تۇپراقىنىڭ ئېقىپ كېتىشى يۈز بەرمەيدۇ. يالىڭاچ يەرلەر پەقەت 5 % سۇنلا سۇمۇرەلەيدۇ، ئاسانلا تاغ كەلكۇنى ياكى لاتقا- شېغىللىق ئېقىن شەكىللىنىدۇ. ئورمان سۇ يىغىلغان رايوندىكى ئېقىننى دەريانىڭ ئاستا باشلايدۇ، قاتتىق يامغۇر يانغان ئەھۋالدىمۇ قىيان پەللىسىنى كېچىكتۈرىدۇ، كەلكۇن مىقدارىنى ئازايتىدۇ؛ سۇ تارتىلىش مەزگىلىدە دەريا ئېقىنىدا بەلگىلىك ئېقىن مىقدارىنى ساقلاپ سۇ مىقدارىنىڭ تەڭپۇڭلۇقىنى ساقلايدۇ. مۇتەخەسسىسلەرنىڭ تەھلىل قىلىشىچە،

ئاكتېپچانلىقىنى قوزغىتىپ، ئورمانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ تەرەققىياتىنى كاپالەتلەندۈرۈش سۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىدا يېڭىچە ئۆزگىرىش ياراتقىلى بولىدۇ.

دۆلىتىمىز قۇرۇلغان 40 نەچچە يىلدىن بۇيان، بولۇپمۇ پارتىيە 11-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىق ئىشلىرى ئۈچقاندەك تەرەققىي قىلدى. 1995-

برنەچچە پىكرىنىڭ سۆزلەپ ئۆتىمەن:

1. شىنجاڭدا ئورمانچىلىقنىڭ ئېكولوگىيىلىك ئۇنۇمى

1 - ئورۇندا تۇرىدۇ

ئورمانچىلىق خەلق ئىگىلىكىدىكى بىر پەۋقۇلئادە كەسىپ بولۇپ، ئېكولوگىيىلىك، ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ئۇنۇمدىن ئىبارەت ئۈچ چوڭ ئۇنۇمگە ئىگە. شىنجاڭ ئورمانچىلىقىنىڭ تەرەققىياتىدا مۇشۇ ئۈچ ئۇنۇمگە كۆڭۈلدىكىدەك ئېرىشىش ئۈچۈن، قارا‌قۇرۇم تېغىدىن باشلانغان دەريا ئېقىنلىرى ئاساسەن مۇزلۇق ئارقىلىق ھاسىل بولغان دەريا ئېقىنىغا كىرىدۇ. تەگرىتېغى، ئالتاي تېغىدىن باشلانغان دەريا ئېقىنلىرى مۇزلۇق بىلەن ئورمانلىق ئورتاق ھاسىل قىلغان دەريا ئېقىنىغا كىرىدۇ. ئىلى دەريا‌سىنىڭ كەلكۈن مەزگىلى ۋە سۇ تارتىلىش مەزگىلىنىڭ ئايلىق ئۆزگىرىشى 1 : 7، زەرەپشان دەريا‌سىنىڭ بولسا 1 : 21 بولىدۇ. بۇ مۇزلۇق بىلەن ئورمانلىق ئورتاق كۆتىلۈن تېغى، قارا‌قۇرۇم تېغىدىن باشلانغان دەريا ئېقىنلىرى ئاساسەن مۇزلۇق ئارقىلىق ھاسىل بولغان دەريا ئېقىنىغا كىرىدۇ. تەگرىتېغى، ئالتاي تېغىدىن باشلانغان دەريا ئېقىنلىرى مۇزلۇق بىلەن ئورمانلىق ئورتاق ھاسىل قىلغان دەريا ئېقىنىغا كىرىدۇ. ئىلى دەريا‌سىنىڭ كەلكۈن مەزگىلى ۋە سۇ تارتىلىش مەزگىلىنىڭ ئايلىق ئۆزگىرىشى 1 : 7، زەرەپشان دەريا‌سىنىڭ بولسا 1 : 21 بولىدۇ. بۇ مۇزلۇق بىلەن ئورمانلىق ئورتاق

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

ئاپتونوم رايونىمىزدا «خەلق پۇلىنى ئاسراش تەشۋىقات ھەپتىلىكى» پائالىيىتى ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇرۇلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز **مەۋلان** سابىت خەۋەر قىلدۇ: 6-ئاينىڭ 8-كۈنى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا «خەلق پۇلىنى ئاسراش تەشۋىقات ھەپتىلىكى» پائالىيىتى ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇرۇلدى. جۈملىدىن خەلق بانكىسىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى قاتارلىق ئالتە شۆبە بانكا ۋە ئۇلارنىڭ تارماقلىرى كوچىلارغا تەشۋىقات ئاپتوموبىلى چىقىرىش، يول دوقمۇشلىرىغا چىقىپ نەق مەيدانda مەسلىھەت بېرىش ۋە تەشۋىقات ۋەرىقى تارقىتىش قاتارلىق شەكىللەر بىلەن ھەر مىللەت خەلقىنىڭ خەلق پۇلىغا بولغان چوڭقۇر تەبرىكىنى ئۆستۈردى.

يېقىنقى ئىككى يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىزدا يالغان خەلق پۇلى ياساش، يالغان خەلق پۇلىنى ئىشلەش - سېتىش ۋە ئىشلىتىشتەك قانۇنسىز ھەرىكەتلەر كۆپىيىپ قېلىپ، خەلق پۇلىنىڭ ئىناۋىتى ۋە ئوبوروت تەرتىپىگە ئېغىر تەسىر يەتكۈزدى. بولتۇر ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يېغىۋېلىنغان يالغان خەلق پۇلى 3 مىليون 211 مىڭ 189.5 يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ج خ، ئەدلىيە ئورۇنلىرى پاش قىلغان، دېلو تۆرغۈزۈپ يېغىۋالغان يالغان خەلق پۇلى پېغىۋېلىنغان ئومۇمىي خەلق پۇلىنىڭ 12% نى ئىگىلىدى. بۇ يىل 1-ئايدىن ھازىرغىچە يېغىۋېلىنغان يالغان خەلق پۇلى 1 مىليون 100 مىڭ يۈەندىن كۆپرەككە يەتتى.

بۇ ئەھۋالغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايونلۇق يالغان پۇل ياساش، ئىشلىتىشكە قارشى تۇرۇش بىرلەشمە يېغىنى ئىشخانىسى بۇ يىل 6-ئاينىڭ 8-كۈنىدىن 14-كۈنگىچە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە «خەلق پۇلىنى ئاسراش تەشۋىقات ھەپتىلىكى» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشنى ئورۇنلاشتۇرۇپ، پۈل مۇئامىلە تارماقلىرىدىن ھەر مىللەت خەلقى ئارىسىدا خەلق پۇلىنى ئاسراش، خەلق پۇلىنىڭ ئىناۋىتىنى قوغداش، قانۇنسىز پۇل ياساش، ئىشلەش - سېتىش ھەرىكەتلىرىگە قارشى تۇرۇش توغرىسىدا تەشۋىقات ئىشلەپ بېرىپ، ئۇلارنى راست پۇل بىلەن يالغان پۇلنى پەرق ئېتىش ئىقتىدارىنى ئىگە قىلىشنى تەلەپ قىلدى. 6-ئاينىڭ 8-كۈنى ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى پۈل مۇئامىلە تارماقلىرى 70 ئورۇندا تەشۋىقات نۇقتىسى قۇردى، ئالتە ئاپتوموبىل ئاجرىتىپ، كوچىلاردا تەشۋىقات ئىشلەپ باردى، 200 مىڭ پارچىدىن كۆپرەك تەشۋىقات ۋەرىقى تارقاتتى.

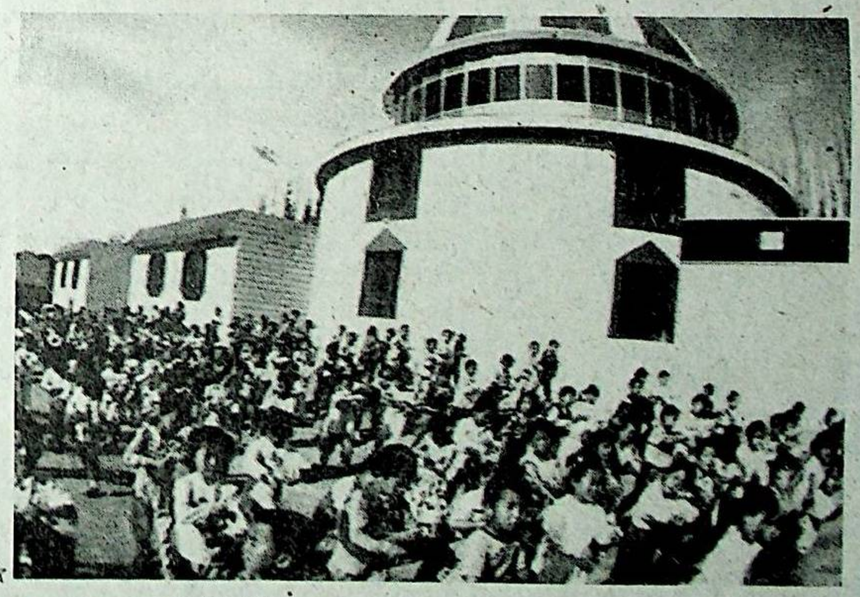

«123» تۆمۈر-مەيدانى يېقىنقى بەش يىلدا 1 مىليون يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ سېلىپ، 18 يېزا ئىگىلىك لېينى ۋە تۆمۈر مەيدانغا بۈاسىتەقاراشلىق ئورۇنلاردا بالىلار باغچىسى، بالىلار مەركىزى سالدى.

سۈرەتتە: تۆمۈر - مەيدانغا بۈاسىتە قاراشلىق مەركىزىي بالىلار باغچىسى.

يۈجىيەنجۈن فوتوسى

دۆلەت پىلان كومىتېتى قەشقەر ئايرودرومىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش تۈرىنى تەستىقلىدى

ئۆز مۇخبىرىمىز خۇدابەردى ئابدۇللا خەۋەر قىلدۇ: دۆلەت پىلان كومىتېتى، جۈملىدىن خەلق ئاۋىئاتسىيە باش ئىدارىسى يېقىندا قەشقەر ئايرودرومىنىڭ ئۇچۇش رايونىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش تۈرىنى رەسمىي تەستىقلىدى.

قەشقەر ئايرودرومى جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئەڭ چوڭ ئايرودروم بولۇپ، 50-يىللارنىڭ دەسلىپىدە ياسالغان. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش قەدىمىنىڭ تېزلىتىلىشىگە ۋە تاشقى سودا، سایاھەتچىلىك كىشىنىڭ تەرەققىي قىلىشىغا ئىگىشىپ، قەشقەر ئايرودرومىنىڭ بىر قىسىم قاتتىق زاپچاس مۇئەسسەسلىرى تەرەققىيات ئېھتىياجىغا لايىقلىشالماي قالغاندى. بۇ قېتىم تەستىقلانغان قەشقەر ئايرودرومىنىڭ ئۇچۇش رايونىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش تۈرىنگە دۆلەت مەخسۇس 200 مىليون يۈەن پۇل ئاجرىتىدۇ. بۇ قۇرۇلۇشتا بۇ يىل ئىش باشلانماقچى.

شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى، قاراماي شەھىرى يەرلىك ئورۇنلارنىڭ تەرەققىياتىنى پائال قوللىماقتا

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **مۇھەممەت سابىت** خەۋەر قىلدۇ: شىنجاڭ نېفت باشقۇرۇش ئىدارىسى، قاراماي شەھىرى يەرلىك ئورۇنلارنىڭ تەرەققىياتىنى زور كۈچ بىلەن قوللاپ، ئىقتىسادىي جەھەتتىكى يارەدەم سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، ئۆزئارا ھەمكارلىقنى ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىشكە مۇناسىپ تۆھپە قوشتى.

شىنجاڭ نېفت باشقۇرۇش ئىدارىسى، قاراماي شەھەرلىك پارتكوم كۆپ يىللاردىن بۇيان يەرلىك ئورۇنلار بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى كۈچەيتىش، يەرلىك ئورۇنلارنىڭ تەرەققىي قىلىشى، گۈللىنىشىنى قوللاش، ئىقتىسادىي جەھەتتىن يارەدەم بېرىشنى نېفت سانائىتى كارخانىلىرى بىلەن يەرلىك ئورۇنلار ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەتنى ياخشىلاشنىڭ مۇھىم مىزانى قىلىپ، كەلدى. 30 يىلدىن بۇيان بۇ ئىدارە يەرلىك ئورۇنلارغا 120 مىليون يۈەن قەممىتىدە خالىس يارەدەم بەردى، ئۇلار بىلەن 60 نەچچە ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تۈرىنى يولغا قويدى، يەرلىك ئورۇنلارغا 70 مىليون يۈەندىن كۆپرەك تۆۋەن ئۆسۈملۈك ۋە ئۆسۈمى چىقىم قىلىنغان مەبلەغ سالدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ تاشيول قۇرۇلۇشىغا بېرىلگەن يارەدەم 104 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭدىن باشقا، يەرلىك ئورۇنلارنىڭ ئېھتىياجىغا ماسلاشقان ھالدا، ئىجتىمائىي ئىشلار، مائارىپ، ساغلاملىقنى ساقلاش، مەدەنىيەت، ساقچى ئورگانلىرى قاتارلىق ساھەلەرگە 600 مىليون يۈەندىن كۆپرەك ياردەم بەردى.

شىنجاڭ نېفت باشقۇرۇش ئىدارىسى، قاراماي شەھەرلىك پارتكوم نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش، نامراتلارغا ساھە بويىچە ياردەم بېرىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشنى ئاپتونوم رايونىنىڭ سىياسىي، ئىجتىمائىي مۇقىملىقىنى قوغداش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش ئىستراتېگىيىسى يۈكسەكلىكىدە تونۇپ كەلدى. ئىدارە، شەھەرگە قاراشلىق ئورۇنلاردىن يەرلىك ئورۇنلارنىڭ نامراتلىقىنى تۈگىتىپ بېيىشىغا ياردەم بېرىش سالمىقىنى ئۆستۈرۈشنى تەلەپ قىلدى. مەبلەغ جەھەتتە «ئاۋۋال ئاپتونوم رايون ئىچىنى، ئاندىن سىرتىنى ئويلىشىش» پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، ئاپتونوم رايون ئىچىدە پايدىلانغىلى، ئۇنۇمگە ئېرىشتۇرگىلى بولىدىغان مەبلەغنى چوقۇم ئاپتونوم رايون ئىچىگە سەرپ قىلىشقا، ئەمگەك كۈچى ئىشلىتىشتە ئالدى بىلەن شۇجايدىكى ئىشچى كۆتۈپ تۇرغان ياشلارنى، نامرات رايونلاردىكى دېھقان-چارۋىچىلار پەرزەنتلىرىنى ئىشلىتىشكە ئەھمىيەت بەردى. مادداي ئەشيا سېتىۋېلىشتا ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە ئاپتونوم رايون ئىچىدە مال زاكاز قىلىش ۋە مال سېتىۋېلىش مىقدارىنى ئاشۇرۇپ، يەرلىك ئورۇنلار كارخانىلىرىنى ئاكتىپ يۆلىدى. مۇشۇ جەھەتتىكى خراجەت سوممىسى 1992-يىلى 400 مىليون يۈەن بولغان بولسا، 1996-يىلى 900 مىليون يۈەندىن ئاشتى. نېفت كارخانىلىرى قۇرۇلۇش خادىملىرىنى تاللىغاندا، خېرىدار چاقىرغاندا، مەۋقەنى ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى بىناكارلىق كارخانىلىرى ۋە قوشقاندا، يەرلىك ئورۇنلارنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىغا جەمئىي 600 مىليون يۈەندىن كۆپرەك ياردەم بەردى.

شىنجاڭ نېفت باشقۇرۇش ئىدارىسى، قاراماي شەھەرلىك پارتكوم نامراتلارغا يار-يۆلەك بولۇش، نامراتلارغا ساھە بويىچە ياردەم بېرىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشنى ئاپتونوم رايونىنىڭ سىياسىي، ئىجتىمائىي مۇقىملىقىنى قوغداش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش ئىستراتېگىيىسى يۈكسەكلىكىدە تونۇپ كەلدى. ئىدارە، شەھەرگە قاراشلىق ئورۇنلاردىن يەرلىك ئورۇنلارنىڭ نامراتلىقىنى تۈگىتىپ بېيىشىغا ياردەم بېرىش سالمىقىنى ئۆستۈرۈشنى تەلەپ قىلدى. مەبلەغ جەھەتتە «ئاۋۋال ئاپتونوم رايون ئىچىنى، ئاندىن سىرتىنى ئويلىشىش» پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، ئاپتونوم رايون ئىچىدە پايدىلانغىلى، ئۇنۇمگە ئېرىشتۇرگىلى بولىدىغان مەبلەغنى چوقۇم ئاپتونوم رايون ئىچىگە سەرپ قىلىشقا، ئەمگەك كۈچى ئىشلىتىشتە ئالدى بىلەن شۇجايدىكى ئىشچى كۆتۈپ تۇرغان ياشلارنى، نامرات رايونلاردىكى دېھقان-چارۋىچىلار پەرزەنتلىرىنى ئىشلىتىشكە ئەھمىيەت بەردى. مادداي ئەشيا سېتىۋېلىشتا ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە ئاپتونوم رايون ئىچىدە مال زاكاز قىلىش ۋە مال سېتىۋېلىش مىقدارىنى ئاشۇرۇپ، يەرلىك ئورۇنلار كارخانىلىرىنى ئاكتىپ يۆلىدى. مۇشۇ جەھەتتىكى خراجەت سوممىسى 1992-يىلى 400 مىليون يۈەن بولغان بولسا، 1996-يىلى 900 مىليون يۈەندىن ئاشتى. نېفت كارخانىلىرى قۇرۇلۇش خادىملىرىنى تاللىغاندا، خېرىدار چاقىرغاندا، مەۋقەنى ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى بىناكارلىق كارخانىلىرى ۋە قۇرۇلۇش قوشۇننىنى تاللاشقا قويۇپ، 10 مىڭدىن كۆپرەك قۇرۇلۇش ئىشچىسى، 160 مىليون يۈەندىن 200 مىليون يۈەنگىچە بولغان خىزمەت مىقدارىنى ئورۇنلاشتۇردى. ھەر يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ترانسپورت تارماقلىرىنىڭ 1300 گىچە ئاپتوموبىلىنى ئىشلەتتى، ھەر يىلى 100 مىليون يۈەن ئەترايىدا توشۇش ھەققى چىقىم قىلدى. 1995-يىلى بۇ ئىدارە 1 مىليون 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ قۇرغان تۆمۈرتام كۆمۈرکېنىنى تولى ناھىيىسىنىڭ ئۆزى ئىشلەپچىقىرىش، ئۆزى باشقۇرۇش، ئۆزى ئۇنۇمىنى كۆرۈشكە ھەقسىز ئۆتكۈزۈپ بەردى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، تولۇقلىما سودا شەكلى ئارقىلىق 3 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ بۇرۇلتوقاي ناھىيىسىگە كۈنىگە 1000 تونna قىزىلچىنى بىر تەرەپ قىلالايدىغان شېكەر زاۋۇتى قۇرۇپ بەردى. 1996-يىلى 6 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ قۇبۇقسار ناھىيىسىنىڭ سېمونت زاۋۇتىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش قۇرۇلۇشى ۋە ئاق توپا زاۋۇتىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىنى پۈتتۈرۈپ بەردى ۋە مەسئۇلاتنى سېتىۋېلىپ، ئون يىلغا يېقىن زىيان تارتىپ كەلگەن بۇ كارخانىنى قۇتقۇزۇپ قالدى.

شىنجاڭ نېفت باشقۇرۇش ئىدارىسى، قاراماي شەھىرىنىڭ يەرلىك ئورۇنلارغا ئىقتىسادىي جەھەتتىن پائال ياردەم بەرگەنلىكى ئارقىسىدا دۆلەت نېفت سانائىتى كارخانىلىرى بىلەن يەرلىك ئورۇنلارنىڭ مۇناسىۋىتى قويۇقلاشتۇرۇلدى. يەرلىك ئورۇنلارنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تۇرمۇشىنىڭ ياخشىلىنىشى پۈختا ئاساسقا ئىگە قىلىندى.

دېھقانلارنىڭ سېلىقنى پېنسكلىتىش خىزمىتىنى ھەققىي تۈردە ياخشى ئىشلەيلى

ناموۋۇاپىق سېلىقلارنىڭ يىلتىزى نەدە؟

يوپۇرغا ناھىيىلىك جەلق قۇرۇلۇسى ئائىلىسى كوسىتىتىدىن تۇيۇل مۇھەممەت

ئېلىمىزنىڭ «ئۇچ قەدەملىك تەرەققىيات» ستراتېگىيىسىگە ئاساسلانغاندا، ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشكە پەقەت ئىككى - ئۈچ يىل ۋاقىت قالدى. شۇنى ئەسته تۇتۇشىمىز كېرەككى، دېھقانلار ھاللىق سەۋىيىگە يەتمىسە، پۈتكۈل جەمئىيەت ھاللىق سەۋىيىگە يېتەلمەيدۇ،دۆلەتنىڭ ئومۇمىي كۈچىمۇ ئاشمايدۇ. ئەمەلىيەتنى ئاساس قىلىشتىن ئىبارەت ئىدىيەۋى لۆشىەنگە ئاساسلىنىپ، ھەق گەپنى قىلغاندا، دېھقانلار نۆۋەتتە ئاچىيپ كۆللىنىش، تەرەققىي قىلىش، ئۆزىنى كۈچەيتىش مەزگىلىگە كىردى. لېكىن ناموۋۇاپىق سېلىقلار دېھقانلارنى قاقشىتىپ، ئۇلارنى يا يغلاشنى، يا كۆلۈشنى بىلەلمەيدىغان ھالغا چۈشۈرۈپ قويدى. شۇڭا ناموۋۇاپىق سېلىقلار كىشىلەر بىردەك كۆڭۈل بۆلىدىغان «قىزىق نۇقتا» بولۇپ قالدى. ئۇلار دېھقانلارنى قاقشىتىۋاتقان ناموۋۇاپىق سېلىقلار ئۈستىدە كەڭ - كۆشادە مۇلاھىزە يۈرگۈزۈپ، بۇ ھەقتە ئۆزلىرىنىڭ قاراشلىرىنى ئوتتۇرىغا قويۇشماقتا: بەزىلەر: ناموۋۇاپىق سېلىقلارنىڭ يىلتىزى ئاساسىي قانۇلمدا دېسە، يەنە بەزىلەر يىلتىز يۇقىرىدا دېيىشمەكته.

بىرىنچى خىل قاراشتىكىلەرنىڭ پاكىتى مۇنداق:

1) بىر قسم يېزا - بازارلارنىڭ ئاز ساندىكى «ئىككى بىرىنچى قول» باشلىقلىرى كۆنجۇرە، خىمىيۋى ئوغۇت، دېھقانچىلىق دورىسى قاتارلىق ئېشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنى ئۆزلىرى يول ھېكىپ پۇل خەجلەپ كىرگۈزۈپ، سېتىش- تەمىنلەش باھاسىنى ئۆزلىرى ھېكىتىپ سېتىش ئارقىلىق يېزا- بازارلىق ئىگىلىك باشقۇرۇش مۇلازىمەت پونكىتلىرىنى قۇرۇق جازىغا ئايلاندۇرۇپ قويدى، بۇنىڭ بىلەن چەكلەش، نازارەت قىلىش مېخانىزمى سۇسلىشىپ كەتتى. نەتىجىدە شىلىش، ئېلىشىلىش، يېڭىلىش كەبىياتى ئەۋج ئېلىپ، ناموۋۇاپىق سېلىقلارنى ئېغىر لاشتۇرۇۋېتتى. مەسىلەن، «ئا» ناھىيىنىڭ كۆنجۇرىسى ئۆزىگە يېتەرلىك بولسىمۇ، «ب» ناھىيىدىن يۆتكەپ ئارقىلىق ئۇنىڭكىنى بۇ، ئۇنىڭكىنى ئۇ سېتىۋېلىپ، ئوتتۇرىدىن پايدا ئوندۇرۇپ، زىيانىنى دېھقانلارغا چېچىش ئەھۋالى بار.

2) بىر قسم يېزا - بازار باشلىقلىرى «نەتىجە يارىتىش»، «قۇيرۇق شپالگىشتىپ ئىسسىق كۆرۈنۈش»كە ئېرىلىپ، ئاۋارىلىك «ئۆلچەمگە يەتكۈزۈش»نى قوغلىشىپ، «ماس قەدەمدە راۋاجلاندۇرۇش»، «مادارىغا قاراپ ئىش كۆرۈش»، «قەدەمگە بولۇپ تەرەققىي قىلدۇرۇش» قاتارلىق ئېغىزىنى ئىنكار قىلىپ، مۇكاپاتلاشنىڭ، ئۈستۈرلۈشى كۆپىيىپ بولۇپ، دېھقانلارنىڭ سېلىقنى ئاشۇرۇۋەتمەكته.

يۇقىرىقى ئىككى خىل پىكىرگە ۋەكىللىك قىلغۇچىلارنىڭ ھەر ئىككىسىدە رېئال سەۋەب بار، قايسىبىرىنى ئىنكار قىلىشقا، قايسى بىرىدىن ئاتلاپ ئۆتۈپ كېتىشكە بولمايدۇ. شەيئىلەرنى بىرىنىڭ ئىككىگە بۆلۈنۈشىدىن ئىبارەت مارکسزملىق نۇقتىنىزەر بىلەن ئىلمىي - ئەتراپلىق كۆزەتكەندە يېلتىز يەنىلا ئاساسىي قاتلامدا، ئۇنىڭدىن قالسا دېھقانلارنىڭ ئۆزىدە، چۈنكى سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تەرەققىي قىلدۇرۇلۇۋاتقان يېڭى تارىخىي شارائىتتا بىر قسم ئاساسىي قاتلامدىكى ئاز سانلىق باشقۇرغۇچىلار پۈلپەرەسلىك، راھەتپەرەسلىك ۋە شەخسىيەتچىلىكتىن ئىبارەت «شېكەر يالىتلىغان زەمبىرەك ئوقى»غا يەم بولۇپ كەتتى. ئۇلارنىڭ خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىش روھى، كوللېكتىۋىزملىق روھى، نامراتلارغا، قېينىچىلىقتى بارلارغا ياردەم بېرىش روھى سۇسلاپ كەتتى، بۇ خىل تەتۈر ئايلىنىشقا ماس ھالدا دېھقانلارنىڭ مەدەنىيەت سەۋىيىسى تۆۋەن، سىياسىي سەزگۈرلۈكى ئاجىز، قانۇن ئېڭى تۆۋەن بولغاچقا، جەمئى كەلمىشلەرنى يۇقىرىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى دەپ تونۇپ كەلدى. ئاينىغان بىر ئۈچۈم كىشىلەر پېزىلاردا پارتىيەمىزنىڭ، دۆلىتىمىزنىڭ ئىناۋىتىنى تۆكتى.

دېھقانلارنى قاقشتۇاتقان ناموۋۇاپىق سېلىقلار كونا بىلەن يېڭى ئالمىشۇاتقان، سىياسەت ئارقىلىق باشقۇرۇشتىن تەدرىجىي ھالدا قانۇن ئارقىلىق باشقۇرۇشقا يۆزلىنىۋاتقان ئالاھىدە ئەھۋال ئاستىدا پەيدا بولغان قىسمەنلىك بولۇپ، ناتوغرا ئىستاللارنىڭ، چېرىك قىلمىشلارنىڭ پېزىلاردىكى دېھقانلارنىڭ سېلىقنى ئاشۇرۇۋەتمەكته.

4) گوۋۇيۈەننىڭ «دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ خىراجەت ۋە سېلىقنى باشقۇرۇش نىزامى»، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «دېھقان، چارۋىچىلار ئۈستىگە ئالغان خىراجەت، ئەمگەك سېلىقنى باشقۇرۇشنى يولغا قويۇش چارىسى»ده بەلگىلەنگەن كەنت قالدۇرۇقى ۋە يېزا يغمىسى 5 % تىن ئاشماسلىق ئۆلچىمىنى ئەمەلىيەتته نۆلده نەچچە پرسەنت كەم تۇتۇپ، يۇقىرىدىن كەلگەن تەكشۈرگۈچىلەرگە قۇيرۇق تۇتقۇزماي، 5 % سرتىدىكى يىغمىنى قارامىلق بىلەن ئاشۇرۇۋېتى» نامى بىلەن ناموۋۇاپىق سېلىقلارنى ئاشۇرۇۋەتتى.

5) قىسمەن يېزا - بازارلار، شارائىتى ياخشراق بەزى كەنتلەر مېھمان كۈتكەندە، نان، گۆش، تۇخۇم قاتارلىقلارنى داستىخانغا تىزىشتىن نومۇس قىلىپ، دېگىز مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىپ تىزىش، رېستورانلىشىش، ئۇرۇق - تۇغقان، ئەل - ئاغىنىلىرىنى داستىخانغا داخىل قىلىپ تەك بەھرىمەن بولۇش بارغانسېرى كۆپىيىپ، يەپ - ئىچىپ، بۇزۇپ - چېچىشتىن بولغان زىيان چىرايلىق نامىلار بىلەن «ھۆددە پۇلى»غا قوشۇلۇپ، دېھقانلارنى كۆتەرگۈسز قىلىۋەتتى.

ئىككىنچى خىل قاراشتىكىلەر مۇنۇلارنى پاكىت قىلىدۇ:

(1) سوتسىيالىزمنىڭ ماھىيىتى ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى ئازاد قىلىش ۋە راۋاجلاندۇرۇش، ئىكسپلاتاتسىيىنى يوقىتىش ۋە ئىككىقوتۇپقا بۆلۈنۈشنى تۈگىتىش، ئاخىردا ئورتاق بېيىش مەقسىتىگە يېتىش ئىدى. ئەمما يېقىنقى يىللاردىن بۇيان راۋاجلاندۇرۇش بەكرەك تەكتلىنىپ، ئېكسپلاتاتسىيىنى يوقىتىش، ئىككى قوتۇپقا بۆلۈنۈشنى تۈگىتىش ئاز تەكتلىنىدىغان خاھىش باش كۆتۈرۈپ قالدى.

(2) يۇقىرىدىن تەكشۈرۈشكە كەلگەنلەر «ئۆلچەم» گە يەتكەن - يەتمىگەنلىكىنى ئاساس قىلماقتا. ئۇلار كېپىنىش، تويۇنۇش مەسلىسى تېخى ھەل بولمىغان نامراتلارنىڭ ئەھۋالىنى ئىگىلەشكە، ئۆزى ۋەكىللىك قىلغان «يۇقىرى»نىڭ ئوبيېكتىپ، توغرا تەدبىر بەلگىلىشىگە «بىرىنچى قول ماتېرىيال» بەكتۈرۈپ بېرىشكە سەل قارىماقتا. ئۇلار دېھقانلارغا ياقتۇدەك بىرەر مەسىلىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن ھەر قېتىم يول باشلىغۇچىلارغا ئۇچرىغاندا، ئۇلار ئالدى بىلەن ئۇلارنىڭ ئىشلىرىنى ئاڭلاپ، ئۇلارنىڭ ئەھۋالىنى چۈشىنىپ، ئۇلارغا ھەقىقىي ياردەم بېرىش ئورنىغا، ئۇلارنىڭ ئىشلىرىنى ئاڭلاشنى ئۆزىگە ئار بىلىپ، ئۇلارنى ئىشىكتىن قوغلاپ چىقىرىۋېتىش ئۈچۈن ھەر خىل باھانىلەرنى ئىزدەپ تاپىدۇ. ئۇلار ئۈچۈن ئەڭ ئاسان ئىش ئۇلارنى ئىشىكتىن قوغلاپ چىقىرىۋېتىش ئىدى. ئۇلار ئۈچۈن ئەڭ قىيىن ئىش ئۇلارنىڭ ئىشلىرىنى ئاڭلاش ئىدى. ئۇلار ئۈچۈن ئەڭ ئېغىر ئىش ئۇلارنىڭ ئىشلىرىنى ھەل قىلىش ئىدى. ئۇلار ئۈچۈن ئەڭ ئاسان ئىش ئۇلارنىڭ ئىشلىرىنى ھەل قىلىشقا ۋەدە بېرىش ئىدى. ئۇلار ئۈچۈن ئەڭ قىيىن ئىش ۋەدىسىگە ۋاپا

«قەدىمگە بۆلۈپ تەرەققي قىلدۇرۇش» فاڭجىنىنى ئىنكار قىلىپ، مۇكاپاتلىنىش، ئۆستۈرۈلۈش كوبيدا بولۇپ، دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى ئاشۇرۇۋەتتى.

3) يېزا - بازار باشلىقلىرى ئېچىدە بىرىنچى قوللار پىكاپلىشىش، ئىككىنچى قوللار موتولىشىش، كەنت ياچەيكا شۆجىلىرى موتولىشىش، كەنت، مەھەللە مۇدىرلىرى ۋېلىسىپتلىشىش، بۇنىڭ پۇلىنى، تۇرلۇك چىقىملىرى ۋە ماي ھۆججەتلىرىنى «يەرلىك چقىم» قاتاردا ئانچوت قىلىپ، ئاخىرقى ھېسابتا يەنە دېھقانلارنىڭ گەدىنىگە ئارتىپ

(3) پۇل، ھوقۇق سودىسى قىلىش مەۋجۇت. يېزا- بازارلاردا رەھبەرلىك خىزمىتىنى ئىشلەش لاياقتى ھازىرلانمىغان بەزى ئاز ساندىكى كىشىلەر پۇلغا ھوقۇقنى سېتىۋېلىپ، يېزىلارغا بارغاندىن كېيىن «زىيان»نى «پايدىغا» ئايلاندۇرۇش ئۈچۈن ھېيلە - مىكىر ئىشلىتىپ،

تۆۋەنلىتىپ دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى يېنىكلەتتى.

ئاستانە يېزىسىدا توك يوللىرى ئۆلچەمسىز، باشقۇرۇش ناچار، توك پۇلى يىغقۇچىلار كۆپ بولۇش سەۋەبىدىن توك ھەققى ئۆرلەپ دېھقانلار- نىڭ نارازىلىقىنى

قۇرۇلۇشى قىلىپ 25 يېرىم كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتىكى يۇقىرى بېسىملىق سىم يولىنى ئۆزگەرتتى. بۇنىڭ ئېچىدە 27 مەھەللىنىڭ توك يوللىرىنى رەتلەشكە سالغان مەبلىغى 169 مىڭ يۈەندىن ئاشتى. 1600 ئائىلىنىڭ توك سائىتىنى گۇرۇپپىلاشتۇرۇپ،

يۈەندىن ئارتۇق چىقىم تېجىلىپ ھەر كىلوۋات توك ھەققى 1.20 يۈەندىن بىراقلا 0.58 يۈەنگە تۆۋەنلىدى. بۇنىڭ بىلەن دېھقانلار توك ھەققىنى ئەسلىدىكىدىن 82 مىڭ 129 يۈەن ئاز تاپشۇرىدى.

ئىلگىرى بۇ زاۋۇت مەبلەغ كەمچىل، ئۇسكۇنىلەر كونا، ئىشچىلارنىڭ تېخنىكا سەۋىيىسى تۆۋەن بولۇشتەك سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن ئېقتىسادىي ئۈنۈمى تۆۋەن بولۇپ

دېھقانچىلىق ماشىنا - سايمانلىرى ياساش - رېمونت قىلىش زاۋۇتى كارخانىنىڭ ئېچكى قىسمىدىكى ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، مەھسۇلات تۈرىنى كۆپەيتىپ، ئېقتىسادىي ئۈنۈمنى ئاشۇردى.

ئىلگىرى بۇ زاۋۇت مەبلەغ كەمچىل، ئۇسكۇنىلەر كونا، ئىشچىلارنىڭ تېخنىكا سەۋىيىسى تۆۋەن بولۇشتەك سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن ئېقتىسادىي ئۈنۈمى تۆۋەن بولۇپ

تۇرۇملىرىنى ئىسلاھ قىلىپ، تۇرلۇك ئۆزىپە ئۆ ئېقتىسادىي كۆرسەتكۈچلەرنى قاتلاممۇ قاتلام بۆمەلىيلەشتۈردى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە قارىتا ئىدىيىۋى - سىياسىي، قانۇن - تۈزۈم ۋە كەسىپ ئەخلاقى تەربىيىسىنى كۈچەيتىش بىلەن بىللە مۇكاپاتلاش- جازالاش بىرلەشتۈرۈلگەن ئىش ئورنى مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى چىڭىتتى، تېخنىكلارنى تەربىيىلەش، ئۇلارنىڭ رولىنى جارى قىلدۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىپ، يېزا ئىگىلىكىگە ئەڭ ئېھتىياجلىق ماشىنا - ئۇسكۇنىلەرنى ئىشلەپچىقىرىشنى ئېقتىسادىي جەھەتتىن تەرەققي قىلدىرىشنى بۆسۈش ئېغىزى قىلدى. مەسئۇلاتلارنىڭ تۇرىنى ئېھتىياجنا ئاساسەن مۇۋاپىق كۆپەيتىپ، مەسئۇلات سۈپىتىگە تولۇق كاپالەتلىك قىلغان ئاساستا، ئەلا مۇلازىملىق قىلىشنى يولغا قويۇپ، زاۋۇتنىڭ ئىناۋىتىنى ئۆستۈردى. بۇ زاۋۇت بۇ يىل ئىشلەپ چىقارغان كەڭ، تار ئەنلىك سۈلياۋ يېپىش ماشىنىلىرى مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ تېخنىكا جەھەتتىكى باھالىشىدىن ئۆتۈپ، بازارغا سېلىندى ھەم بۇ ناھىيىنىڭ بۇ يىللىق كېڭەر سۈلياۋ يېپىپ تېرىش ئىشىنىڭ سۈپەتلىك ۋە ۋاقتىدا ئېلىپ بېرىلىشىغا پۈختا ئاساس يارىتىپ بەردى. بۇنىڭ بىلەن بۇ زاۋۇتنىڭ 4 - ئايغىچە يارانقان سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 352 مىڭ يۈەندىن كۆپرەككە يېتىپ، ئۆتكەن يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن% 63.9 ئاشتى، ئۇچ ئايدا بۇ زاۋۇت يۆقىرىغا 2000 يۈەن پايدا - باج تاپشۇردى.

باي ناھىيىسى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان شەھەر پىلانلاش قانۇنىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، شەھەر قۇرۇلۇشىغا يۆكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بەرگەنلىكتىن، شەھەر قىياپىتى يېڭى تۈسكە كىردى.

سۈرەتتە: ناھىيە بازىرىنىڭ «ئازاد» يولى.

نىياز سائىتار فوتوسى

****

بۇ زەربدارلار ئەترىتى يېڭى تېخنىكنى كېڭەيتىشكە تۆھپە قوشماقتا

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **تۇرغۇن ئوبۇل** خەۋەر قىلدى: قىزىلسۇ ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنلاشتۇرۇش ئىدارىسى بۇ يىل ئەتىيازدا 14 كىشىلىك زەربدارلار ئەترىتى تەشكىللەپ، ئاقچى ناھىيىسىنىڭ 10 مىڭ مو يەرگە سۈلياۋ يېپىپ يازغى بۇغداي تېرىش يېگى تېخنىكىسىنى قوللىنىش ۋە كېڭەيتىشكە ياردەم بېرىپ، دېھقانلارنىڭ ماختىشغا ئېرىشتى.

ئاقچى ناھىيىسى بۇ يىل 10 مىڭ مو يەرگە سۈلياۋ يېپىپ يازغى بۇغداي تېرىش پىلانىنى ئورۇنداش ئۈچۈن 57 يۇرۇش تراكتور، سۈلياۋ يېپىش - ئۇرۇق سېلىش ماشىنىسى قاتارلىق دېھقانچىلىق ماشىنىلىرىنى سېتىۋالغاندى. بۇ ناھىيىنىڭ قاراچى يېزىسىنى نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش نۆۋەتىنى قىلىپ تۇتۇۋالغان قىزىلسۇ ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنلاشتۇرۇش ئىدارىسى يېگى سېتىۋېلىنغان دېھقانچىلىق ماشىنىلىرىنى يۇرۇشلەشتۇرۇپ، يېگى تېخنىكنى قوللىنىش ۋە كېڭەيتىشكە ياردەم بېرىشنى بۇ ناھىيىنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشىغا ياردەم بېرىشتىكى ئەڭ ئەھمىيلىك ئىش دەپ قاراپ، بۇ يىل 1 - ئايدا ئاقچى ناھىيىسىگە ئىككى تېخنىك ئەۋەتىپ ئىككى ئايلىق كۇرس ئېچىپ، 63 كىشىنى تراكتور ھەيدەش، سۈلياۋ يېپىپ ئۇرۇق سېلىش ماشىنىسىنى باشقۇرۇش، تەڭشەش بويىچە تەربىيىلىدى. 3 - ئاينىڭ 28 - كۈنى 14 تېخنىكنى ئاقچى ناھىيىسىگە ئەۋەتىپ، يېزا، كەنتلەرنىڭ يەر ھەيدەش، سۈلياۋ يېپىپ بۇغداي ئۇرۇقى سېلىش مەشغۇلاتىغا تېخنىكا جەھەتتىن يېتەكچىلىك قىلدى. زەربدارلار ئەترىتىدىكى تېخنىكلار دېھقانلار ئالدىرىغانغا ئالدىراپ، قەيەردە تراكتور - ماشىنلاردا كاشىلا كۆرۈلسە، شۇ يەرگە بېرىپ كاشىلىنى ئوڭشاپ، مەشغۇلاتنى نورمالالاشتۇردى. تراكتورنى ئالدى بىلەن ئۆزلىرى ھەيدەپ، سۈلياۋ يوپۇق يېپىش، ئۇرۇق سېلىش ماشىنىسىنى تەڭشەپ بېرىپ، ئۇلارغا ئەق مەيدانداپ ئەملىي مەشغۇلات ئىلىپ بېرىشنى ئۆگەتتى.

زەربدارلار ئەترىتىدىكىلەر قاراچى يېزىسىدىن 200 مودىن كۆپرەك يەرنى تەجرىبە ئېتىزى قىلىپ تۇتۇپ، ئۇلچەم بويىچە قەغ، خىمىيىۋى ئوغۇت بېرىپ، ئۆزلىرى ھەيدەپ، ئۆزلىرى ئۇرۇق سالدى. بۇنىڭدىن باشقا، يەنە ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنلاشتۇرۇش ئىدارىسى دېھقانلارنىڭ ئىلمىي ئۇسۇلدا بېرىقچىلىق قىلىش ئاكتىپچانلىقىغا ئىلھام بېرىش ئۈچۈن، قاراچى يېزىسىغا 2193 يۈەن پۇل، 570 پارچە كىتاب ياردەم قىلدى. 17 نامرات ئائىلىنىڭ خىمىيىۋى ئوغۇت سېتىۋېلىشى ئۈچۈن 10 مىڭ يۈەن ياردەم بەردى. ئاقچى ناھىيىسىدىكى ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەر، بولۇپمۇ قاراچى يېزىسىدىكى كادىر ۋە ئاما ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنلاشتۇرۇش ئىدارىسى ۋە زەربدارلار ئەترىتىدىكى تېخنىكلارنىڭ نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشتىكى ئەملىي ئىشىدىن تەسىرلىنىپ، ئۇلارغا چىن قەلبىدىن مىننەتدارلىق بىلدۈردى.

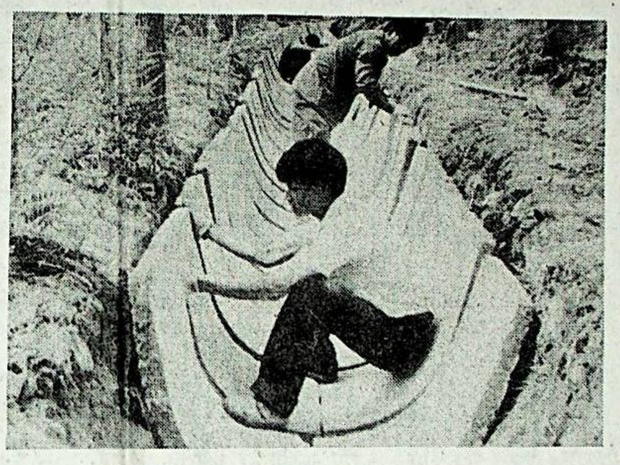

غۇلجا شەھرىنىڭ قارادۆڭ يېزا گۈلباغ كەنتى بۇ يىل يازلىق يېغىمدىن ئىلگىرىكى ئارىسالدى ۋاقىتتىن پايدىلىنىپ، ئۇچ كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتىكى ئېرىقنى بېتونلاشتۇرۇپ، ئىككى كىلومېتر يولنى رېمونت قىلىۋالدى.

سۈرەتتە: دېھقانلار ئېرىقتا بېتون تاختا تىزماقتا.

تۇرسۇنمۇھەممەت ئوسمان فوتوسى

قىزىلسۇ ئوبلاستى ئېنىز - ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇپ ئىشلەپ، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساسلىق ئورنىنى مۇستەھكەملىمەكتە

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **تۇرغۇن ئوبۇل**، ئۆز مۇخبىرىمىز **نۇرىيە ئىمامنىياز** خەۋەر قىلدۇ: قىزىلسۇ ئوبلاستى سۇ، تۇپراق بايلىقىنى كەڭ كۆلەمدە ئېچىش، ئېنىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى بىلەن كەڭ شۇغۇللىنىش ئارقىلىق، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساسلىق ئورنىنى مۇستەھكەملىمەكتە.

بۇلتۇردىن باشلاپ ئاتوش شەھرى 10 مىڭ مودىن ئارتۇق بوز يەر ئېچىپ، كېۋەز، ياغلىق دان زىرائەتلىرى تېرىدى. 66 كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتا سۇ سىڭىمەس ئۆستەڭ ياسىدى، ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ 120 مىڭ مو بوز يەر ئېچىش ۋە 180 مىڭ مو ئوتتۇرا، تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېنىزلارنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى ھەم 120 كىلومېتر زەيكەش چېپىش قۇرۇلۇشى ئوگۇشلۇق ئېلىپ بېرىلدى، يەنە بۇ ناھىيىنىڭ 100 كىلومېتىرلىق سۇ سىڭىمەس ئۆستەڭ قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى. ئاقچى ناھىيىسىدىكى ئۈزەنقۇش سۇغىرىش - توك چىقىرىش ئوگۇن قۇرۇلۇشىنىڭ سۇ باشلاش قۇرۇلۇشى پۈتۈپ، قۇلانساراق يېزىسىنىڭ تارىختىن بۇيان سۇ يېتىشمەسلىك مەسىلىسى ھەل قىلىندى. قۇلانساراق يېزىسىنىڭ 12 كىلومېتر سۇ باشلاش ئۆستەڭ قۇرۇلۇشى تاماملاندى، 10 مىڭ مو بوز يەر ئېچىش ۋەزىپىسىنىڭ يېرىمى ئورۇندىلىپ، 1200 مو ئۆلچەملىك سالا ئېنىز دەسلەپكى قەدەمدە بارلىققا كەلدى. قاراچى يېزىسىنىڭ 30 مىڭ مو ئوت - چۆپ يېتىشتۇرۇش بازىرىنى قۇرۇلۇشىنىڭ بىرىنچى باسقۇچلۇق 3000 مو يەر ئېچىپ تەكشىلەش قۇرۇلۇشى تاماملاندى؛ سەككىز كىلومېتر سۇ سىڭىمەس ئۆستەڭ قۇرۇلۇشى ۋە ئېرىق قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى. بۇنىڭ بىلەن ئوبلاست بويىچە يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساسىي ئورنى كۈچەيتىلىپ، يېزا ئىگىلىكنىڭ مۇقىم راۋاجلىنىشى ئۈچۈن پۈختا ئاساس سېلىندى.

قىسقا خەۋەرلەر

△ گۈما ناھىيىلىك دۆلەت باج ئىدارىسىنىڭ سانجۇ يېزىلىق باجخانىسى 5-ئاينىڭ 15-كۈنىگىچە 27 مىڭ يۈەن باج يىغىپ، ئالدىنقى يېرىم يىللىق باج يىغىش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن بۇرۇن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

△ بۈگۈر ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ يېڭىسار تىجارەت پونكىتى 5-ئاينىڭ بېشىغىچە 7 مىليون 152 مىڭ يۈەن ئامانەت توپلاپ، ئالدىنقى يېرىم يىللىق پۈل ئامانەت توپلاش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن بۇرۇن 652 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

ھۈسەن خالەم

△ خوتەن شەھرىنىڭ لاسكوي بازىرىدىكى 385 ئائىلە بوردا قېلىق كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىپ، ئۇچ يىلدا 1 مىليون 436 مىڭ يۈەن ساپ پايدا ئالدى.

داۋۇت توختى

△ لوپ ناھىيىلىك سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى ئۆتكەن يىلدىن بۇيان، يېزا ئىگىلىك مالدىي ئەشيالىرى تىجارىتىگە بولغان باشقۇرۇش، نازارەتچىلىكنى كۈچەيتىپ، باھانى ئۆستۈرۈپ سېتىپ ئارتۇق ئېلىۋالغان 31 مىڭ 752 يۈەن پۇلنى دېھقانلارنىڭ قولىغا ۋاقتىدا قايتۇرۇپ بەردى.

ناسىر ئەبەي

△ يەزاۋات ناھىيىسىنىڭ شاپتۇل يېزىسى دۆلەتنىڭ ئالاقىدار سىياسەتلىرىنىڭ روھى بويىچە 5-ئاينىڭ 21-كۈنىگىچە يېزىدىكى 458 بەشتە كاپالەتلەندۈرۈلدىغان ئائىلىنىڭ 40 مىڭ يۈەن دېھقانچىلىق ئالاھىدە مەھسۇلات بېجىنى كەچۈرۈم قىلدى.

مەخمەت ھامۇللا

△ ئىلى ۋىلايىتى دېھقانچىلىق پەن- تېخنىكىسىنى كېڭەيتىشكە ئەھمىيەت بېرىپ، بۇ يىل 5- ئاينىڭ 7 - كۈنىگە قەدەر 400 مىڭ مو يەرگە سۈلياۋ يوپۇق يېپىپ قوناق تېرىش ۋەزىپىسىنى 418 مو ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى. بۇ بۇلتۇرقىدىن 213 مىڭ 48 مو ئارتۇق.

نىلۇپەر قاسىم

پوسكام ناھىيىسى چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش كۈرىشىدە زور نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى

پوسكام ناھىيىسىدىكى مۇناسىۋەتلىك تارماقلار چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش كۈرىشىنى بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، چىرىكلىككە ئائىت دېلولارنى ئەستايىدىل تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىپ، بىر تەرەپ قىلىنغان دېلولارنىڭ نەتىجىسىنى قەرەللىك ئېلان قىلىپ ياخشى ئۇنۇمگە ئېرىشتى.

ئۆتكەن يىلدىن بۇيان ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى بىلەن مەمۇرىي تەپتىش ئىدارىسى سىياسىي- قانۇن، مالىيە، مال باھا، تەمىنات -سودا تارماقلىرى بىلەن زىچ ماسلىشىپ، قانۇن - ئىنتىزامغا خىلاپ دېلولارنى زەربىدارلىق بىلەن پاش قىلىش گۈرۈپپىسى تەشكىللەپ، خىزمەتنى نىشانلىق، قەدەم - باسقۇچلۇق قانات يايدۇردى. بۇ خىزمەت باشلانغاندىن بۇيان ناھىيە رەھبەرلىرى ئۆزىنگە قاتتىق تەلەپ قويۇپ، كىرىمنى مەلۇم قىلىش، سوۋغات تىزىملاش تۈزۈمىگە ئاكلىق رىئايە قىلدى. بۇلتۇر ناھىيە بويىچە 30 رەھبىرىي كادىر مەلۇم قىلىش جەدۋىلىنى راستچىللىق بىلەن تولدۇرۇپ، 17 مىڭ 800 يۈەن قىممەتلىك سوۋغاتنى قايتۇردى. بۇ ناھىيە چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش، پاكلىق قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈش بويىچە «بەش ماددىلىق ئىككى بەلگىلىمە» ۋە «تۆت ماددىلىق قوشۇمچە بەلگىلىمە» تۈزۈپ، كەنت، يېزا، ناھىيە دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورۇنلىرىدا ئومۇمىيۈزلۈك يولغا قويدى. پاكلىق خىزمىتىنى ھەقىقىي ئۇنۇمگە ئېرىشتۈرۈش ئۈچۈن، ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى بىلەن مەمۇرىي تەپتىش ئىدارىسى جەمئىيەتتىن 12 نازارەتچى، 53 باھالىغۇچى تەكلىپ قىلدى. ئاساسىي قاتلاملار 149 كىشىنى كەسىپ ئىستىلى نازارەتچىلىكىگە تەكلىپ قىلدى. پاش قىلىش ساندۇقى ۋە تېلېفونىنى كۆپەيتتى. بۇ يىل 2- ئاينىڭ ئاخىرلىرىغىچە بولغان بىر يىلدىن ئارتۇق ۋاقىت ئىچىدە ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى بىلەن مەمۇرىي تەپتىش ئىدارىسى ناھىيىلىك سۈلياۋ زاۋۇتى، دورا شىركىتى قاتارلىق دۆلەت، كوللېكتىپ ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارنى تەكشۈرۈپ، تەرتىپكە سېلىش، ئىستېلنى ياخشىلاش خىزمىتىنى چوڭقۇرلاشتۇردى. بۇ جەريانىدا ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرى بىلەن زىچ ھەمكارلىشىپ، پاراخورلۇق، مەسئۇلىيەتسىزلىك قىلىش، كوللېكتىپ ۋە دېھقانلارنىڭ مەنپەئىتىنى زىيانغا ئۇچرىتىش، مالىيە -ئىقتىساد ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش قاتارلىق دېلولاردىن 159 نى تۈرغۇزۇپ، بۇ دېلولارغا چېتىشلىق 160 كىشىگە مەسلىنىڭ خاراكتېرىگە ئاساسەن چارە كۆرۈپ، دۆلەت ۋە كوللېكتىپنىڭ 835 مىڭ يۈەن ئىقتىسادىي زىيىنىنى قايتۇرۇۋالدى. تەربىيە بەرسەمۇ پارتىيە ئىنتىزامغا داۋاملىق خىلاپلىق قىلغان يەتتە پارتىيە ئەزاسىنى پارتىيىدىن چىقاردى. 14پارتىيە ئەزاسىغا پارتىيىدىن قالدۇرۇپ سىناش، 36 پارتىيە ئەزاسىغا قاتتىق ئاگاھلاندۇرۇش جازاسى بەردى. 20 چوڭ دېلودىكى 30 ئادەمنىڭ ئىقتىسادىي جىنايەت ئەنزىسىنى تەھقىقلەپ، 1 مىليون 330 مىڭ يۈەن ئىقتىسادىي زىيانىنى تولەتكۈزدى. چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش كۈرىشى داۋامىدا بۇ ناھىيە مەسلىلەرنىڭ ھەل قىلىنىش نەتىجىسىنى تاختاي گېزىتى، رادىئو، تېلېۋىزوردا قەرەللىك ئاشكارا ئېلان قىلىپ، جامائەت پىكرىنى مەركەزلەشتۈرۈپ، پاكلىق قۇرۇلۇشىنى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈردى.

ئوسمانجان ئۆمەر، ياسىن ئوسمان

شىنجاڭ ئورمانچىلىق پەنلىرى ئاكادېمىيەسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ئۆمەرجان ئۇن نەچچە يىللىق پەن تەتقىقاتى ئەمەلىيىتىدە زور نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى. ئۇ تەتقىق قىلغان ۋە يېتىشتۈرگەن شاپتۇلنىڭ پاكار سورتى پارنىكتا ئۆستۈرۈلۈپ 4 - ئايدا مېۋىسى پىشۇرۇلدى.

سۈرەتتە: ئۆمەرجان زىيارەت قىلغۇچىغا ئۆز ئەجرىنىڭ مېۋىسىنى تونۇشتۇرماقتا.

ئەنۋەر فوتوسى

قۇمۇل شەھىرى يەرنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **سەيدۇللا تالىپ** خەۋەر قىلىدۇ: قۇمۇل شەھەرلىك يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى يەر باشقۇرۇش خىزمىتىنى قانۇن ئىزغا سېلىپ، «ئالقانچىلىك يەرنىمۇ قەدىرلەش» پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، يەردىن پايدىلىنىش ئۇنۇمىنى ئۆستۈردى.

بۇ شەھەردە قۇرۇلغان يەر باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرى يەر باشقۇرۇش خىزمىتى بويىچە تايانچ كۆچلەرنى تەربىيەلەپ، قانۇنسىز يەر ئىگىلەشنىڭ ئالدىنى ئالدى. «يەر باشقۇرۇش قانۇنى»دىن مەسلىھەت بېرىش، كۆرگەزمە ئۇيۇشتۇرۇش، سەييارە ئويۇن قويۇش قاتارلىق ئاممىنىڭ يەرنى ئاسراش، يەردىن ئۇنۇملۇك پايدىلىنىش ئېڭىنى ئۆستۈردى. پائالىيەت داۋامىدا 7000 پارچىدىن ئارتۇق تەشۋىقات ماتېرىيالى ھېسپ تارقاتتى. قالايمىقان يەر ئىگىلەش، قالايمىقان يەر تەستىقلاش، قانۇنسىز يەر ئىشلىتىشتىن خالى يېزا - بازار بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. 1995 - يىلى بەزى كارخانىلار تېرىلغۇ يەرلەرنى ئىگىلەپ، ئامىنىڭ نارازىلىقىنى قوزغىغانىدى. ناھىيىلىك يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى بۇ ئىشقا يۇكسەك ئەھمىيەت بېرىپ، تەكشۈرۈپ، 29 خىش زاۋۇتى قانۇنسىز ئىگىۋالغان 1140 مو يەرنى قايتۇرۇۋالدى.

يەر باشقۇرۇش خادىملىرى پاك - دىيانەتلىك بولۇپ، ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزەتتى. 1996- يىلىدىن باشلاپ يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلار بىلەن بىرلىشىپ ئاممىغا ئەملىي ئىش قىلىپ بەردى. ئاستانە پىزىنسىنىڭ دېھقانچىلىق مەيدانىغا 11 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىپ 38 ئائىلىلىك دېھقانغا كۈن نۇرىدىن پايدىلىنىش پارنىكى ياساپ بەردى. ئاستانە پىزىنسىنىڭ 7 - كەنت، 1 -، 2 - ئەترىتىگە 95 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، سۇغىرىش شارائىتىنى ياخشىلاپ بەردى.

باينغۇلىن ئوبلاستى ئىجتىمائىي سۇغۇرتا خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرمۇشىنى كاپالەتلەندۈردى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئابدۇراخمان قاسىم** خەۋەر قىلىدۇ: باينغۇلىن ئوبلاستى كارخانىلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىجتىمائىي سۇغۇرتا خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەر ۋە ئىشتىن توختاپ قالغان ئىشچى- خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرمۇشىنى كاپالەتلەندۈردى.

ئوبلاستتىكى ھەر دەرىجىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ كۆڭۈل بۆلۈشى، كارخانىلارنىڭ ئەستايىدىل ماسلىشىشى نەتىجىسىدە، بۇلتۇر يىل ئېشىدىن بۇ يىل 5- ئايغىچە 20 ئاپتوموبىل قېتىم تەشۋىقات ماشىنىسى ئاجرىتىلىپ، ئىجتىمائىي سۇغۇرتا خىزمىتى تەشۋىق قىلىندى. رادىئو، تېلېۋىزوردا مەخسۇس لېكسىيە سۆزلەندى. 80 دىن ئارتۇق تاختاي گېزىتى چىقىرىلىپ ئىجتىمائىي سۇغۇرتىنىڭ ئەۋزەللىكى ئاممىغا كەڭ تەرەدە چۈشەندۈرۈلدى. نەتىجىدە بۇ يىل 5 - ئايغىچە ئوبلاست بويىچە 451 ئورۇندىكى دۆلەت كارخانىسىدىن 69 مىڭ 951 ئىشچى- خىزمەتچى پېنسىيە خىراجىتىنى جەمئىيەتتىن ئالدى. 583 كارخانىدىكى 61 مىڭ 912 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى. ياشانغاندا بېقىلىش سۇغۇرتىسى ۋە ئىشسىزلىق سۇغۇرتا جۇغلانمىسى ئالدىنقى يىلدىكىدىن 176.15 % ئاشتى. ئوبلاست بويىچە دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان 9876 ئىشچى- خىزمەتچى ۋە ئىشتىن ئايرىلىپ قالغان 30 دىن ئارتۇق ئىشچى - خىزمەتچىنىڭ تۇرمۇشى كاپالەتلەندۈرۈلدى.

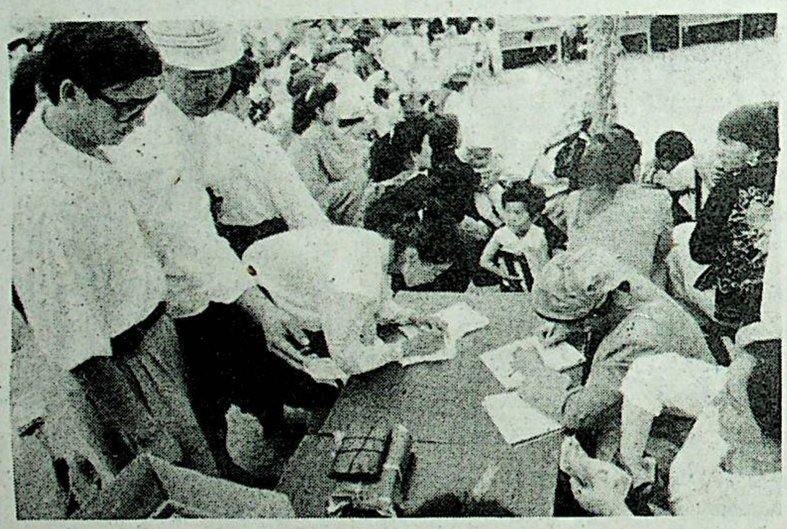

گۈچۈك ناھىيىلىك 5 - باشلانغۇچ مەكتەپتە پىئونېرلار ياۋالىيەتلىرى چاتلانماقتا

مارالۇبشى ناھىيىسىگە قاراشلىق ئىداره - ئورگانلار، يەككە تىجارەتچىلەر،ئاتا - ئانىلار بالىلار بايرىمىنىڭ ئالدى كەينىدە مەكتەپلەرگە بېرىپ ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىلاردىن ھال سورىدى. بۇ جەريانىدا ئۇلار ناھىيە بازىرىدىكى سەككىز ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپكە 35 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق پۇل، 5000 پارچىدىن ئارتۇق كىتاب تەقدىم قىلدى.

سۈرەتتە: ئىداره - ئورگانلار، يەككە تىجارەتچىلەر، ئاتا - ئانىلار پۇل تەقدىم قىلماقتا.

ئەنۋەر خىزمەت، قادىرجان ئاۋۇت فوتوسى

پىئونېرلارنىڭ پەخرى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز ئوبۇلقاسىم ھەتنىياز

بيزا ئىگىلىك 3 - شى 50 - تۆەن يېقىندا زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى چەكلەش بويىچە فوتو سۈرەت كۆرگەزمىسى ئاچتى، شۇنىڭدەك مەركەز ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىشقا ئائىت قارار- بەلگىلىمىلىرىنى تەشۋىق قىلدى.

رەيھانگۈل فوتوسى

مارالۇبشى ناھىيىلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسى مەنئۇي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا يېڭى سەھىپە ئاچتى

مارالۇبشى ناھىيىلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسى كەسىپ ئەمەلىيىتىنى چىقىش قىلىپ، توغراق روھى، جاپاكەشلىك روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، پۈتۈن ناھىيە ئورمانچىلىق سىستېمىسىنىڭ مەنئۇي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا يېڭى سەھىپە ئاچتى.

ئىدارە رەھبەرلىكى ئالدى بىلەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئارىسىدا دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەريىسىنى ئۆگىنىشنى چوڭقۇرلاشتۇردى. ۋەتەنپەرۋەرلىك، كوللېكتىۋىزملىق ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسىنى ياخشى ئىشلەپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىككىدىن ئايرىلمايلىق، ۋەتەنپەرۋەرلىك، كوللېكتىۋىزملىق روھىنى يەنمۇ ئۇرغۇتتى. پۈتۈن سىستېمىدا ئۆزئارا تىل ئۆگىنىشنى ئەۋج ئالدۇرۇپ، % 70 ئىشچى - خىزمەتچىنىخىزمەت ۋە تۇرمۇشتا ئىككى خىل تىلدىن ئۇنۇملۇك پايدىلىنالايدىغان قىلىپ يېتىشتۈردى.

مەنئۇي مەدەنىيەت سېلىنمىسىنى ئاشۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىپ، مۇشۇ بىر - ئىككى يىلدىلا 100 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، ئىدارە ئىچىدىكى 2000 كۇادرات مېتىر كۆلەمدىكى مەيدان ۋە يولنى ئاسفالتلاشتۇردى، 1600 تۈپتىن ئارتۇق مەنزىرە دەرىخى ئۆستۈرۈپ، 40 كۇادرات مېتىر كۆلەمدە گۈللۈك ياساپ مۇھىتنى گۈزەللەشتۈردى. 1000 كۇادرات مېتىر كۆلەمدە ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئولتۇراق ئۆيى سېلىپ بەردى. ئىدارە ئىچىدە ۋالبول، ۋاسكېتبول، يۈگۈرۈش مەيدانى ياساپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەر كۆڭۈل ئېچىش ئۆيى قۇرۇپ ئەسلىمەلەرنى تولۇقلىدى. ھېيت، بايرام، دەم ئېلىش كۈنلىرىدە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى مول مەزمۇنلۇق پائالىيەتلەرگە تەشكىللەپ، قوشنا ئورۇنلار بىلەن قەرەللىك تۈردە تولۇق دوستلۇق مۇسابىقىلىرىنى ئۆتكۈزۈپ تۇردى. بۇنىڭ بىلەن ئىدارە ئامىۋى تەنتەربىيە پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشتا ناھىيىدىكى ئون نۆۋەتلىك ئىدارىنىڭ بىرى بولۇپ قالدى.

بۇ ئىدارە يەنە ئورمانچىلىق تەشۋىقاتىنى كۆچەيتىپ، ناھىيە بويىچە 280 ئورۇنغا ئورمانچىلىقتا ئائىت مەڭگۈلۈك تەشۋىقات تاختىيى ئاستى، ئىدارە قورۇسى ۋە ئىشخانىلارغا مەنئۇي مەدەنىيەتكە ئائىت 60 تىن ئارتۇق تەشۋىقات تاختىيى ئاستى. ئورمانچىلىق سىستېمىسىدا ئورمانچىلىق خىزمەت پونكتى، ئورمانچىلىق تېخنىكا كېڭەيتىش پونكتى، ئورمانلاردىكى زىياندىاش ھاشاراتلاردىن مۇداپىئە كۆرۈش، كارانتىن قىلىش پونكتى، باغۋەنچىلىك پونكتى قاتارلىق فۇنكسىيەلىك تارماقلارنى قۇرۇپ، بۇ ئورۇنلارنىڭ پارتىيە قۇرۇلۇشى، پاكلىق قۇرۇلۇشى، كەسپىتكى ناتوغرا ئىستىلنى تۈزىتىش خىزمەتلىرىنى چىڭ تۇتتى. ئامىۋى تەشكىلاتلارنىڭ قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، مەنئۇي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ساغلام تەرەققىي قىلدۇردى. ئورمانچىلىق پونكتلىرىنى ئۆلچەمگە يەتكۈزۈش خىزمىتىنى مەنئۇي مەدەنىيەت بەرپا قىلىشنىڭ مۇھىم مەزمۇنى سۈپىتىدە تۇتۇپ، ئۆلچەمگە يېتىشنىڭ ئون تۈرلۈك تەلىپى بويىچە خىزمەتلەرنى ئەتراپلىق قانات يايدۇردى. نەتىجىدە بۇلتۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتى بۇ ناھىيىنىڭ يېزا - بازار ئورمانچىلىق پونكتلىرىنى ئۆلچەمگە يەتتى دەپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى. ناھىيىلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسى بۇلتۇر ئىلايەت بويىچە «ئورمانچىلىق سىستېمىسىنىڭ مەنئۇي مەدەنىيەت خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن» بولۇپ باھالاندى ۋە مەنئۇي مەدەنىيەت بەرپا قىلىشتا پۈتۈن ئىلايەت ئورمانچىلىق سىستېمىسىنىڭ ئۆگىنىش ئۆلگىسى قىلىپ تەكلەندى. ناھىيىلىك مەنئۇي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى كومىتېتى بۇ ئىدارىگە «مەدەنىيەتلىك ئورۇن» دەپ نام بەردى.

مۇراد تۇرسۇن

گۈچۈك ناھىيىلىك 5 - باشلانغۇچ مەكتەپتە پىئونېرلار پائالىيەتلىرى جانلانماقتا

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابلىمت قۇربان خەۋەر قىلىدۇ: گۈچۈك ناھىيىلىك 5 - باشلانغۇچ مەكتەپتە پىئونېرلار پائالىيەتلىرى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇلغانلىقتىن، مەكتەپ قىيافىتىدە زور ئۆزگىرىشلەر بارلىققا كەلدى.

بۇ مەكتەپتە 19 سىنىپ، 813 نەپەر ئوقۇغۇچى بار. مەكتەپ رەھبەرلىكى مەكتەپ باشقۇرۇشتا پىئونېرلار پائالىيەتلىرىنى جانلاندۇرۇشقا ئالاھىدە ئەھمىيەت بەردى. پىئونېرلار تەشكىلىنى رەتكە سېلىپ، تەجرىبىلىك، مەسئۇلىيەتچانلىقى كۈچلۈك ئوقۇتقۇچىلارنى پىئونېرلار بېتەكچىلىكىگە قويدى.

1995 - يىلى مەكتەپ بويىچە «كىچىك بۇركۈت مېدالى» مۇسابىقىسى يولغا قويۇلغاندىن كېيىن، ئوقۇغۇچىلار بۇ پائالىيەتكە ئاكتىپ قاتناشتى، ھەربىر ئوقۇغۇچى چامىسى يېتىدىغان ئىش تۈرلىرىدىن بىر نەچچىنى قىلىشقا تىزىملىتىپ، يىل ئاخىرىدا باھالاش ئارقىلىق قايسى تۈردە لاياقىتى توشسا، شۇ تۈردە بىردىن بۇركۈت مېدالىغا ئېرىشتى، بۇ ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزغىنلىقىنى تېخىمۇ ئاشۇردى. كۆپ مېدالغا ئېرىشكەنلەر ئىچىدىن ئۆلگىلىك پىئونېرلار كۆپلەپ مەيدانغا چىقتى. 57 نەپەر پىئونېر ناھىيە بويىچە، بەش نەپىرى سانجى ئوبلاستى بويىچە، ئىككى نەپىرى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆلگىلىك پىئونېر بولۇپ مۇكاپاتلاندى. مەكتەپ بويىچە يەنە رەسىم سىزىش، ھۆسنىخەت يېزىش، قول ھۈنەر، سەنئەت، تەبىئەت كۇرۇژۇكلىرى قۇرۇلۇپ % 90 تىن كۆپرەك پىئونېر بۇ كۇرۇژۇكلارغا قاتنىشىپ، قولغا كەلتۈرگەن نەتىجىلىرى كۆرگەزمە قىلىندى. تەبىئەت كۇرۇژۇكىدىكى پىئونېرلار لاگېرغا چىقىش، ئەۋرىشكە يېغىش قاتارلىق مەشغۇلاتلار بىلەن شۇغۇللىنىپ نەزەر دائىرىسى كېڭەيدى.

پىئونېرلار «ئىككىنى سۆيۈش»، «قولنى قولغا تۇتۇشۇپ بىرلىكتە ئىلگىرىلەش» پائالىيەتلىرىنى ئېلىپ بېرىپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئىلگىرى سۈرۈشكىمۇ ياخشى ئاساس سالدى. بۇ مەكتەپتىكى پىئونېرلار ناھىيىلىك 1 - باشلانغۇچ (خەنزۇ) مەكتەپ، 3 - باشلانغۇچ (خەنزۇ) مەكتەپ ۋە كارىز يېزىسىدىكى مۇھاجىرلار پەرزەنتلىرى مەكتىپى قاتارلىق ئورۇنلار بىلەن دوستلۇق مۇناسىۋىتى ئورنىتىپ، دوستلۇق پائالىيەتلىرىنى ئېلىپ بېرىپ، جەمئىيەتتە ياخشى تەسىر قوزغىدى.

سۈرەتتە: بىر تۈركۈم ئوقۇغۇچى پىئونېرلىققا قوبۇل قىلىنىپ، پىئونېرلار قوشۇنى زورايدى.

پىئونېرلارنىڭ پەخرى

ئالاھىدە مەكتەپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز ئوبۇلقاسىم مەتنىياز

خوتەن شەھەرلىك 2 - باشلانغۇچ مەكتەپ پىئونېرلار چوڭ ئەترىتىنىڭ باشلىقى شەمشىنۇر تۇرغۇن بۇ يىل 3 - ئايدا مەملىكەت بويىچە ياش - ئۆسمۈرلەرنىڭ «كىچىك بۇركۈت ھەربكىتى» پائالىيىتىدە ئىلغار شەخس بولۇپ باھالىنىپ، مەملىكەتلىك پىئونېرلار خزمىتى كومىتېتى تەرىپىدىن مۇكاپاتلاندى.

شەمشىنۇر تۇرغۇن 1993 - يىلى 9 - ئايدا خوتەن شەھەرلىك 2 - باشلانغۇچ مەكتىپىگە ئوقۇشقا كىرگەندىن بۇيان، ئۆزىگە قاتتىق تەلەپ قويۇپ، دەرسلەرنى تىرىشىپ ئوگەندى. مەكتەپنى ئۆز ئالىلىسىدەك، ساۋاقداشلىرىنى قېرىندىشىدەك كۆردى. ئۇستازلىرىنى ھۆرمەتلىدى، مەكتەپكە بالدۇر كېلىپ سىنىپنى تازىلىدى. بېرىلگەن تاپشۇرۇقلارنى ۋاقتىدا كۆڭۈل قويۇپ ئىشلىدى، ئوقۇتۇش قوراللىرىنى ئاسرىدى، دەرستە ئارقىدا قالغان ئوقۇغۇچىلارغا يېقىندىن ياردەم بەردى. ئۇ ۋاقتىنى چىڭ تۇتۇپ تىرىشىپ ئوگەنگەنلىكتىن، ھەرقايسى پەنلەردىكى نەتىجىسى 95 تىن چوڭىدى. ئۇ پىئونېرلار ئەترىتىنىڭ باشلىقى بولغاندىن كېيىن، بايراق چقىرىش، قارا دوسكا ئىشلەش، پىئونېرلارنىڭ ھەر خىل پائالىيەتلىرىگە بېتەكچىلىك قىلىش ۋە سىنىپ خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش جەھەتتە باشقىلارغا ئۈلگە بولدى. پىئونېرلارغا بېتەكچىلىك قىلىپ مەكتەپكە يېقىن ئىدارە - ئورگانلارنىڭ تازىلىق ئىشلىرىغا ياردەملىشىپ ئالقىشقا ئېرىشتى.

ئۇ مەكتەپ ئۈيۈشتۇرغان تۈرلۈك پائالىيەتلەرگە ئاكتىپ قاتنىشىپ، باشقىلارغا ئۈلگە بولدى. كېسەل، ھېيىپلەرنىڭ ئىشلىرىغا ياردەملىشىپ ئۇلارغا ئىللىقلىق يەتكۈزدى. ئۇ يەنە شەھەرلىك خەنزۇ 1 - باشلانغۇچ مەكتەپىدىن فاك فاك قاتارلىق ساۋاقداشلار بىلەن دوستلۇق ئورنىتىپ ئۆزئارا تىل ئۆگەندى. بىرلىكتە تاپشۇرۇق ئىشلەپ ئورتاق ئالغا ئىلگىرىلىدى. ئۇ قولغا كەلتۈرگەن ئەمەلىي نەتىجىلىرىگە ئاساسەن، ئۇدا بەش يىل «ئۇچنە ياخشى ئوقۇغۇچى»، «ئۈلگىلىك پىئونېر»، «مۇنەۋۋەر پىئونېرلار ئەترىتى كادىرى» بولۇپ باھالىنىپ ئالاقىدار ئورۇنلار تەرىپىدىن تەقدىرلەندى ۋە مۇكاپاتلاندى.

لىيۇداۋان كۆمۈر كېنىنىڭ كۆمۈر يۇيۇش - تاللاش زاۋۇتى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، قوش ئۇنۇمگە ئېرىشتى

ئۆزى مۇخبىرىمىز مەھەممەتئىمىن ئوبۇل خەۋەر قىلىدۇ: لىيۇداۋان كۆمۈر كېنىنىڭ كۆمۈر يۇيۇش- تاللاش زاۋۇتى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىگە ئىزچىل ئەھمىيەت بېرىپ، ھەر مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، خېلى ياخشى ئىجتىمائىي ۋە ئىقتىسادىي ئۇنۇمگە ئېرىشتى.

زاۋۇت رەھبەرلىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر قوشۇننىڭ كۆپ مىللەتتىن تەركىب تاپقانلىقىدەك ئالاھىدىلىكىنى چىقىش قىلىپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنىڭ ياخشى ئىشلىنىشىنى ئىشلەپچىقىرىشنى يۇكسەلدۇرۇشنىڭ ئالدىنقى شەرتى دەپ قاراپ، ئۇنىڭغا ئىزچىل ئەھمىيەت بەردى. بۇ ئاساستا ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى مەركەز ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى توغرىسىدىكى ھۆججەت ۋە يولىورۇقلىرىنى ئۆگىنىشكە ئەستايىدىل تەشكىللەپ، ئۇلارنىڭ ئىتتىپاقلىق ۋە ئىجتىمائىي مۇقىملىقنىڭ ئەھمىيىتىگە بولغان تونۇشىنى ئۆستۈردى. مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە سۆھبەت يىغىنى ئېچىپ، كۆڭۈل ئېچىش پائالىيەتلىرى ۋە تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈپ، ھەر مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ ئۆز ئارا چۈشىنىشىنى ئىلگىرى سۈردى. ئۆزئارا تىل ئۆگىنىش، تېخنىكا ئۆگىنىش پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇرۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مەشغۇلات سەۋىيىسى ۋە ئەمگەك ئۇنۇمدارلىقىنى ئاشۇردى. زاۋۇت رەھبەرلىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ھەربكەتلەندۈرۈپ قېينىچىلىقى بار ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئائىلىلىرىگە ئائىلىلىرىنىڭ يەتكۈزۈش، ھېيت - بايراملاردا ھال سوراش، قېينىچىلىقلىرىنى ھەل قىلىپ بېرىش ئارقىلىق ئۇلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئاكتىپلىقىغا ئىلھام بەردى. نەتىجىدە زاۋۇتنىڭ ئۈسكۈنىلىرى ئۈنۈملۈك ئىشلىتىلىپ، ئىشلەپچىقىرىش ئۈنۈمى ھەر يىلى كۆنىرىغان شارائىتتىمۇ ھەر مىللەت ئىشچى- خىزمەتچىلىرى ئىتتىپاقلىقى كۈچەيتىپ، بىر ئىسمېنتدا 1400 تونىنا كۆمۈر، ئىشلەپچىقىرىشتەك يۇقىرى سەۋىيىنى قولغا كەلتۈردى.

سۈپەت ئۆتكىلىنى چىڭ تۇتۇپ، تاۋار كۆمۈر تەركىبىدىكى كۆمۈر كۆلىمىنىڭ نسبىتىنى مىنسترلىك بەلگىلىگەن % 17.5 لىك نسبەتتىن 3.4 پوئىنت تۆۋەنلەتتى. بۇلتۇر بۇ زاۋۇتنىڭ كۆمۈر سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش ئارقىلىقلا يارانقان ئۇنۇمى 800 مىڭ يۈەنگە يەتتى. زاۋۇت مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، ئىشلەپچىقىرىشنى ئىلگىرى سۈرگەچكە، بىر نەچچە يىلدىن بۇيان كۆمۈر سانائىتى مىنسترلىكى، ئۇرۇمچى كان ئىشلىرى ئىدارىسى ۋە لىيۇداۋان كۆمۈر كېنى تەرىپىدىن ئۆلگىلىك ئىلغار «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە ئۈلگىلىك ئورۇن»، «يەن - تېخنىكىدا ئىلغار ئورۇن»، «مەملىكەت بويىچە كۆمۈر سۈپىتىنى باشقۇرۇشتىكى ئىلغار ئورۇن» دېگەن شەرەپلىك نامىلارغا ئېرىشتى.

ئىدىيۇي تونۇشنى ئۆستۈرۈپ، پۈتكۈل جەمئىيەت كەڭ كۆلەمدە ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىپ، ئورمانچىلىق تەرەققىياتىدا يېڭى ۋەزىيەت يارىتايلى

(بېشى 1 - بەتتە)

شىنجاڭدا بۇ جەھەتتىكى سانلىق مەلۇماتلار ئېلىنمىغان بولسىمۇ، لېكىن ھېنىڭ قارىشىمچە، گەنسۇ بىلەن ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تەبىئىي شارائىتى يېقىنلىشىپ كېتىدۇ، ئەھۋالىمىزمۇ ئاساسەن ئوخشىشىپ كېتىدۇ. ئورمان بولماي، نوقۇل قارلىق تاغلاردىكى مۇزلۇقلا تاينىپ سۇ مەنبەسى ھاسىل قىلغاندا، ئىنسانلار پايدىلىنالايدىغان سۇ مەنبەلىرى زور كۆلەمدە ئازىيىپ كېتىدۇ. مۇشۇ مەنىدىن ئېيتقاندا، ئورمان بولمىسا سۇ بولمايدۇ، بوستانلىقنىڭ شەكىللىنىشى ۋە راۋاژلىنىشى بولمايدۇ.

ئورمانلىق قوملىشىش، شورلىشىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش، ئۇنى تىزگىنلەش، بوستانلىقنى مۇستەھكەملەش ۋە كېڭەيتىش جەھەتتە باشقىلار ئورنىنى باسالمايدىغان رولغا ئىگە. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ قۇم كۆلىمى پۈتۈن مەملىكەت قۇم كۆلىمىنىڭ 63% نى، ئاپتونوم رايونىمىز ئومۇمىي يەر كۆلىمىنىڭ تۆتتىن بىر قىسمىنى ئىگىلەيدۇ. قوملۇق بوستانلىقنى قوغداپ تۇرغاچقا، بوستانلىق قوغدىنىڭ تەھدىتىگە ئۇچراۋاتىدۇ، تارىختا قۇم كۆمۈۋەتكەن بوستانلىق ئاز ئەمەس. ئازادلىقتىن كېيىن، قوملۇق كۆلىمى يەنىلا يىلىغا 120 مىڭ مولۇق سۈرئەت بىلەن كېڭىيۋاتىدۇ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىككىدىن بىر قىسىم يەر قۇم - بوران خەۋپىگە ئۇچراۋاتىدۇ، 8 مىليون گېكتار ئوتلاق قوغدىنىڭ ھۇجۇمىدىن ئېغىر دەرىجىدە ناچارلىشىپ كەتتى. خېلى ئۇزاق بىر مەزگىلگىچىلىك ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ قوغدىنى تىزگىنلەش ۋەزىيىتى يەنىلا ناھايىتى كەسكىن بولدى. قۇم - بوراننىڭ ئالدىنى ئېلىش، تىزگىنلەشتە ئاساسلىقى سۈنئىي ئىھاتە ئورمىنى ۋە تەبىئىي چۆللۈك ئورمىنىغا تايىنىشقا توغرا كېلىدۇ. ئورمانچىلىق يۈكسەلسە قوغدىنى چېكىندۈرگىلى بولىدۇ؛ ئورمانچىلىق يۈكسەلمىسە قوملىشىپ كېتىدۇ، ھەتتا چىرا ناھىيىسىدەك 100 يىلغا يەتمەستىن ۋاقىت ئىچىدە، ناھىيە بازىرىنى ئۈچ قېتىم يۆتكەيدىغان ئەھۋال كېلىپ چىقىدۇ. ھازىر ئاپتونوم رايونىمىزدا ئۆچتىن بىر قىسىم تېرىلغۇ يەر ۋە ئىككىدىن بىر قىسىم دېھقانچىلىققا باپ كېلىدىغان بوز يەر شورلىشىش خەۋپىگە ئۇچراۋاتىدۇ. تۆۋراق بايلىقىدىن مەڭگۈ پايدىلىنىش ئۆچۈن، چوقۇم ئۇنۇمۈرسال تەدبىرلەرنى قوللىنىپ شورلىشىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى تىزگىنلەش لازىم. بۇنىڭدىكى ئەڭ ئاساسلىق تەدبىر ھەم سۇنىڭ سىڭىپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىپ سۇنى تېجەش، زېمىلىك چېپىر زەينى چىقىرىۋېتىش؛ ھەم كۆچەت تىكىپ ئورمان بىنا قىلىپ سۇ ئورنىنى تۆۋەنلىتىپ، تۆۋراقنىڭ فىزىكىلىق - خىمىيىلىك خۇسۇسىيەتلىرىنى ياخشىلاش. پەيزاۋات ناھىيىسى 80 - يىللاردىن باشلاپ 600 مىڭ مو كۆلەمدە يۇلغۇنلۇق بەرپا قىلىپ، ئەڭ كۆلەمدە بىئولوگىيىلىك زەي چىقىرىش ئارقىلىق يەر ئاستى سۇ ئورنىنى ئومۇمىيۈزلۈك بىر مېتىر تۆۋەنلەتكەچكە ئەسلىدىكى تېرىلغۇ يېرىنىڭ مەھسۇلاتى ئېشىپلا قالماي، يەنە ئېغىر دەرىجىدە شورلاشقان 40 مىڭ مو يەرنى تېرىلغۇ يەرگە ئايلاندۇرغان. قوملىشىش ۋە شورلىشىش مەسىلىسى ھەل قىلىنمىسا سۇ، تۆۋراقنى ئېچىش ئىشىدا بىر پارچىنى ئاچساق بىر پارچىنى ئاتلاپ ماڭمىز. ئاخىردا تېرىلغۇ كۆلىمىنى تېز كۆپەيتكىلى بولمايلا قالماستىن، ئەكسىچە مالىيە كۆچى، ماددىي كۆچنىڭ زور كۆلەمدە ئىسراپ بولۇشى كېلىپ چىقىدۇ. ئىھاتە ئورمىنى بەرپا قىلىش ئارقىلىق ئاپەتنىي مۇداپىئەلىنىپ، ئاپەتنى ئازايتىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مەھسۇلاتىنىڭ مۇقىم، يۇقىرى بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش جەھەتتە جايلاردىكى يولداشلار بولۇپمۇ تارىمنىڭ جەنۇبىدىكى ۋە غەربىي قىسمىدىكى ناھىيىدىكىلەر ھەقىقىي تەسىراتقا ئىگە. بۇ يىللاردىن بۇيان بىزدىكى تەسىرات شۇكى، قەيەردە ئىھاتە ئورمان قوغدۇلۇشى ياخشى ئېلىپ بېرىلسا، شۇ جايدا يۇقىرى، مۇقىم مەھسۇلاتلىق ئېتىز كۆپ بولدى؛ قەيەردە ئىھاتە ئورمىنى قوغدۇلۇشى ياخشى ئېلىپ بېرىلمىسا، شۇ جايىنىڭ مەھسۇلاتىدا داۋالغۇش بولدى.

ئورمانچىلىق شىنجاڭدا ناھايىتى مۇھىم كەسىپ ھېسابلىنىدۇ. ئورمان بولمىسا شىنجاڭنىڭ ھاياتلىق شارائىتىمۇ بولمايدۇ، ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئالدىنقى كۆپەيمەي ئازىيىپ كەتتى. يېڭىلانغان ئورمانلارنىڭمۇ سۇ مەنبەسى ھاسىل قىلىش ئىقتىدارى زور دەرىجىدە ئاجىزلاپ كەتتى، ئوخشاش ھەجمىدىكى ئورمان قانچە يىلدا ئەسلىدە بار ئورمان ئىگە بولغان ئىقتىدارىنى ھازىرلىيالايدۇ؟ تەبىئىي ئورمانلىقلارنى كېسىشنى ئازايتىش مەملىكىتىمىز بويىچە ئومۇمىي يۇزلىنىش، ئورمانچىلىق منىستىرلىكى چاڭجىياڭ دەريالىسىنىڭ يۇقىرى ئېقىندىكى سۇ مەنبەسى ئورمانلىقى ۋە سۇ، تۆۋراقنى ئاسراش ئورمانلىقىنى كېسىش مىقدارىنى ئەڭ تۆۋەن دەرىجىگە چۈشۈرۈشنى، مۇھىتنى قوربان قىلىش بەدىلىگە ئىقتىسادىي ئۇنۇمگە ئېرىشىش ئۈسۈلىنى تەلتۆكۈس ئۆزگەرتىشنى ئوتتۇرىغا قويىدى. بۇ روھ ئاپتونوم رايونىمىزغىمۇ تامامەن ئۇيغۇن كېلىدۇ. دۆلەت، كوللېكتىپ، شەخس تەك ئاتلىنىش چارىسىنى قوللىنىش، جۇملىدىن ئورمان ئىگىلىكى شىركىتىنى بەرپا قىلىپ، ئورمان ئىگىلىكى ئىشلەپچىقىرىشىنى كەسىپلەشتۈرۈپ، تۇرلۇك چارە - ئامالالار بىلەن تاغلىق رايونلاردا ئورمان بىنا قىلىش قەدىمىنى تېزلىتىش لازىم. بەزى ئىرادىلىك، ئۇقۇمۇشلۇق زاتلار تاغلىق رايونلارنى ھۆددىگە ئېلىپ ئورمان بىنا قىلسا، سىياسەت جەھەتتە ئەڭ زور دەرىجىدە ئېتىبار بېرىشكە بولىدۇ. بىزنىڭ ئېتىبار بېرىشىمىز ئېكولوگىيىلىك ئۇنۇم ۋە ئىجتىمائىي ئۇنۇم، ئىقتىساد جەھەتتە بولىدۇ، كىم ئورمان بىنا قىلسا شۇ نەپ ئېلىشى لازىم، ئىقتىسادىي ئۇنۇمنى ئورمان بىنا قىلغۇچىلارغا ئۆتۈنۈپ بەرگەندىلا ئۇنىڭ ئاكتىپلىقى بولىدۇ. تاغلىق رايونلاردا ئورمان بىنا قىلىشتىمۇ، تۇزلەڭلىكتە ئورمان بىنا قىلىشتىمۇ مۇشۇنداق قىلىش لازىم.

بۇنىڭدىن كېيىن ئورمانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا ھەقىقىي چوڭ ئىش قىلىمىز دەيدىكەنمىز، يەنىلا تۇزلەڭلىكتە سۈنئىي ئورمان بەرپا قىلىشىمىز، ئىھاتە ئورمان بىلەن ئىقتىسادىي ئورماننى ناھايىتى ياخشى بىرلەشتۈرۈشىمىز لازىم. دېھقانچىلىق رايونلىرىنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى ئىھاتە ئورمانلىقىنىڭ بىرلا خىل بولۇش قۇرۇلمىسىنى تەڭشەپ، بەزى ئىقتىسادىي ئورمانلارنى بەرپا قىلىپ، ئېكولوگىيىلىك ئىقتىساد تېپىدىكى ئىھاتە ئورمانلىقىنى بەرپا قىلىش لازىم. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، ئىھاتە ئورمانلىقىنى تېزدىن بوستانلىق سىرتىغا قاراپ كېڭەيتىپ، ئىقتىسادىي ئورماننى ئۇنىڭ بىلەن تەڭ قەدەمدە يېتىشتۈرۈپ ھېكىپ، سىرتقى قىسمى ئىھاتە ئورمانلىق، ئوتتۇرىسى ئىقتىسادىي ئورمانلىق، ئۇنىڭ ئىچى ئېتىز - ئېرىق بولۇش قۇرۇلمىسىنى شەكىللەندۈرۈش لازىم. بۇنىڭ بىلەن بىر بۆلەك ئىقتىسادىي ئورمانلىق، بىر بۆلەك ئىھاتە ئورمانلىقنى شەكىللەندۈرۈپ، تەدرىجىي ھالدا قوملۇققا قاراپ كېڭىيىپ، يېقىن بوستانلىقلارنى ئۆزئارا توقاشتۇرۇشنى ئەملگە ئاشۇرۇش لازىم. بۇ ئورمانلىقلار ئارىسىغا ھېدە قاتارلىقلارنى تېرىپ، دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىقنى بىرلەشتۈرگەندە ھېنىگچە ئىقتىسادىي ئۇنۇم ھەرگىز تۆۋەن بولمايدۇ. ئەگەر تاماللىتىپ سۇغىرىش تېخنىكىسىنى قوللىنىپ ئىھاتە ئورمانلىق، ئىقتىسادىي ئورمانلىقنى تەرەققىي قىلدۇرغاندا يەرلەرنى تۆپتۈز قىلىشنىڭ ھاجىتى قالمايدۇ، بۇنى ئاشلىق، كېۋەز تېرىشقا سېلىشتۇرغاندا ئادەم كۆچى، مەبلەغ نىسپىي ھالدا ئاز كېتىدۇ ھەمدە ئوخشاش بىر مىقداشنا قۇدۇقنىڭ سۇغىرىش كۆلىمىنى نەچچە ھەسسە ئاشۇرغىلى بولىدۇ. بۇنىڭدىن كېيىن، قۇم - بوران ئېغىر بولغان جايلاردا يېڭى بوز يەر ئاچقاندا ئاشلىق، كېۋەز تېرىشقا ئالدىراپ كەتمەي، ئاساسلىقى ئىقتىسادىي ئورمانلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇش لازىم. بۇ بىزنى يېڭى زاپاس ئىقتىسادىي بايلىق بىلەن تەمىنلەپلا قالماي، يەنە بوراندىن مۇداپىئەلىنىش، قۇمنى تىزگىنلەشتە ناھايىتى ياخشى رول ئوينايدۇ، ھېنىگچە بۇ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سۇ، تۆۋراقنى ئېچىشتىكى بىر مۇھىم يۆنىلىشى بولۇشى لازىم.

ئىقتىسادىي ئورمانلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا چوقۇم كۆلەملىك ئىگىلىك بىلەن شۇغۇللىنىش لازىم. باشتىن باشلاپلا ئۇستۇنلۇكنى توغرا تونۇپ، ئاساسلىق سورتلارنى ھاسىل قىلىپ، سۈنئىي ئورمانلارنىڭ تېز، ساغلام تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشىمىز لازىم.

3. پۈتكۈل جەمئىيەت ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىشنى يېڭى پەللىگە كۆتۈرۈش كېرەك

پۈتۈن پارتىيە سەپەرۋەرلىككە كېلىپ، ئومۇمىي خەلق قول سېلىپ ئىشلەپ، پۈتكۈل جەمئىيەت ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىش، ئومۇمىي خەلق كۆكەرتىش بىلەن شۇغۇللىنىش جۇغلانما قۇرۇلۇشى يولى. بۇنىڭدىن كېيىن ئاپتونوم رايونىمىزدا ئورمانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا مۇشۇ يولدا قەتئىي تەۋرەنمەي ماڭمىزمىز لازىم. بۇ قېتىمقى يىغىندا بىز ئورمانچىلىق تەرەققىياتىنى تېزلىتىشكە دائىر سىياسەت-تەدبىرلەرنى مۇھاكىمە قىلىپ بېكىتتىشىمىز، ئۇنىڭ تۈپ نۇقتىسى ئومۇمىي خەلق كۆكەرتىش بىلەن شۇغۇللىنىش ئاكتىپلىقىنى ئىشقا سېلىپ، پۈتكۈل جەمئىيەتنى ئورمانچىلىق بىلەن كەڭ كۆلەمدە شۇغۇللىنىشقا ئىلھاملاندۇرۇشتىن ئىبارەت.

پۈتكۈل جەمئىيەتنىڭ ئورمانچىلىق بىلەن كەڭ كۆلەمدە شۇغۇللىنىشىدا چىڭ تۇرۇشى ئۈچۈن ئالدى بىلەن ئومۇمىي خەلقنىڭ كۆكەرتىش ئېڭىنى ئۈستۇرۇش لازىم. 1 مىليون 660 مىڭ كۋادرات كىلومېتىر كېلىدىغان شىنجاڭدىن ئىبارەت بۇ زېمىندا ياشاۋاتقان ھەر بىر ئورۇن، ھەر بىر كىشى ئورمان بولمىسا ھايات كۆچۈرۈش شارائىتىنىمىزنىڭ بولمايدىغانلىقىنى، جەمئىيەت ۋە ئىقتىسادنىڭ تەرەققىي قىلىشىدىن تېخىمۇ ئېغىر ئاقىۋەت بولمايدىغانلىقىنى، ئورمانچىلىقنىڭ بىز بىلەن ئىنتايىن زىچ مۇناسىۋەتلىك ئىكەنلىكىنى تولۇق تونۇشى لازىم. ھەر بىر ئادەم «شىنجاڭنى كۆكەرتىشتە ھەممە كىشىنىڭ مەسئۇلىيىتى بار» دېگەن ئاڭنى قەتئىي تۇرغۇزۇشى لازىم. ئىشچى ياكى دېھقان بولسۇن، ئوقۇغۇچى ياكى ھەربىي بولسۇن، يەرلىك ياكى بىكتۇن بولسۇن، مەركەزنىڭ ئورۇنلىرى ياكى يەرلىك ئورۇنلار بولسۇن، ئەرلەر ياكى ئاياللار بولسۇن، قېرىلار ياكى ياشلار بولسۇن، قايسى مىللەت بولسۇن كۆچەت تىكىپ ئورمان بىنا قىلىپ، شىنجاڭنى كۆكەرتىشتە باش تارتىپ بولمايدىغان مەسئۇلىيىتى ۋە مەجبۇرىيىتى بار. ئەگەر ئىدىيۇي تونۇشىمىزنى مۇشۇ ئاساستا بىرلىككە كەلتۈرسەك، پۈلمۇ، ئادەممۇ بولىدۇ، يەرمۇ، سۇمۇ بولىدۇ، ئورمان بىنا قىلىپ، كۆكەرتىشتە تۇرلۇك قىينىچىلىقلارنى يېڭىپ، ئۇزلۇكسىز يېڭى ئىلگىرىلەش ھاسىل قىلغىلى بولىدۇ.

پۈتكۈل جەمئىيەت كەڭ كۆلەمدە ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىشتا چىڭ تۇرۇشتىكى باش نىشان بىر قانچە ئۈيمانلىقتا كەڭ كۆلەمدە باغ-ئورمان بەرپا قىلىشتىن ئىبارەت. كونكرېت قىلىپ ئېيتقاندا، پۈتۈن شىنجاڭدىكى بوستانلىقلاردا خوتەنلىك تەجرىبىسىنى ئومۇملاشتۇرۇپ، مۇشۇ ئەسرنىڭ ئاخىرىدىن كېيىنكى ئەسرنىڭ باشلىرىغىچە بولغان ئون يىل ئۆچۈرۈمسىدىكى ۋاقىت ئىچىدە تۇزلەڭلىكلەرنى كۆكەرتىشنى خوتەنلىك ھازىرقى سەۋىيىسىگە يەتكۈزۈشتىن ئىبارەت. 9-بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، جەنۇبىي شىنجاڭدا بۇ نىشانىنى ئىشقا ئاشۇرۇش كېرەك، كېيىنكى ئەسرنىڭ بېشىدا پۈتۈن شىنجاڭ بويىچە خوتەنگە يېتىشۈپلىپ، خوتەنلىك ھازىرقىدەك كۆكەرتىش قىياپىتىنى ئىشقا ئاشۇرۇش كېرەك، ئۆۋەتتە يەكەن، غۇلجا قاتارلىق ئايرىم ناھىيىلەر خوتەندىن قېلىشمايدۇ. لېكىن ئېلايەت، ئوبالستلار بويىچە ئېلىپ ئېيتقاندا، ئەڭ ياخشىسى يەنىلا خوتەن، خوتەنلىك تەبىئىي شارائىتى ۋە ئىقتىسادىي شارائىتى شىنجاڭ بويىچە ئەڭ ناچار، كەڭ كۆلەمدە باغ-ئورمانلاشتۇرۇشنى خوتەن ئىشقا ئاشۇرغان يەردە، باشقا ئېلايەت، ئوبالستلار نېمىشقا ئىشقا ئاشۇرالمايدىكەن؟ بىز ھازىردىن باشلاپ تېزدىن ھەر بىر سۇ مەنبەسى ئەتراپىدا بىر پارچە ئورمانلىق بەرپا قىلىشىمىز، چوڭ سۇ مەنبەسى دائىرىسىدە چوڭ كۆلەملىك توساق ئېلىنىشلىكەندىن كېيىن، ئۇ يەردە ئوخشاشلا چارۋا بېقىشقا بولىدۇ، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئوتلاق تېخىمۇ ياخشىلىنىدۇ. چارۋىچىلىق ئورمانچىلىقتا ئىسبەتەن يەنىلا ئىلگىرى سۈرۈش رولىنى ئوينايدۇ، يېڭىلانغان يەردىكى ئوت-چۆپلەرنى ئورۇش كۆچەتلەرنىڭ ئۈسۈشىگە پايدىلىق. بەزى ئورمانچىلىق مەيدانلىرى يېڭىلانغان يەرلەرنى چارۋىچىلارنىڭ باشقۇرۇشىغا كۆتۈرە بېرىپ، ئورمانچىلىق بىلەن چارۋىچىلىقنىڭ ئۆزئارا مەنپەئەت يەكتۈرۈشىنى ئىشقا ئاشۇردى. بۇنداق مۇۋەپپەقىيەتلىك تەجرىبىنى ئومۇمىيۈزلۈك كېڭەيتىش كېرەك. ئورمانچىلىق بىلەن چارۋىچىلىقنىڭ مۇناسىۋىتىنى ياخشى بىر تەرەپ قىلىشنىڭ ئاچقۇچى ئىلايەتلىك، ناھىيىلىك، يېزىلىق پارتىيە كومىتېتلىرى بىلەن خەلق ھۆكۈمەتلىرىدە. بۇ جايلاردىكى پارتىيە كومىتېتلىرى بىلەن خەلق ھۆكۈمەتلىرى ئورمان بايلىقىنى قوغداش، يېتىشتۇرۇشتە باش مەسئۇلىيەتنى، باش نازارەتچىلىكنى ئۈستىگە ئېلىپ، بىر تۇتاش پىلانلاپ، تەڭ ئېتىبار بېرىپ، قاتلاپ ئورمان بەرپا قىلىشنى پىلانلىق، قەدەم-باسقۇچلۇق ئورۇنلاشتۇرۇشى كېرەك، بۇ چارۋىچىلىقنىڭ تەرەققىياتىغا ھەرگىز تەسىر يەتكۈزمەيدۇ. قاشلاپ ئورمان بىنا قىلىشتا چىڭ تۇرۇش بىلەن بىرگە، چارۋىچىلارنى ئولتۇراقلاشتۇرۇش ۋە ئوت-چۆپ، يەم-خەشەك بازىسى قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىشقا بىرلەشتۈرۈپ چارۋىچىلارنىڭ ئورمانلىق قاشالانغان مەزگىلدىكى ئىشلەپچىقىرىشى ۋە تۇرمۇشىنى ئويدان ئورۇنلاشتۇرۇپ، ئورمانچىلىق بىلەن چارۋىچىلىقنىڭ بىر-بىرىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ماس راۋاژلىنىشىنى ئىشقا ئاشۇرۇش كېرەك.

پۈتكۈل جەمئىيەت كەڭ كۆلەمدە ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىشتا چىڭ تۇرۇش ئۈچۈن رەھبەرلىكنى كۈچەيتىش كېرەك. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە كومىتېتلىرى، خەلق ھۆكۈمەتلىرى ئۆز ۋەتىنىڭ ئورمان بىنا قىلىپ كۆكەرتىشكە بۆلۈنگەن مەسئۇل بولۇپ، ئورمانچىلىق خىزمىتىنى مۇھاكىمە قىلىنىدىغان مۇھىم ئىشلار كۈنتەرتىپىگە كىرگۈزۈپ، ئورۇنلاشتۇرۇش، تەكشۈرۈشنى، مۇھىمى ئەھمىيەتلىشتۇرۇش بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، ئورمانچىلىق تارماقلىرىنىڭ كونكرېت مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشىغا ياردەم بېرىشى كېرەك. ئورمانچىلىق بىلەن باشقا ساھەلەرنىڭ مۇناسىۋىتىنى تەشەببۇسكارلىق بىلەن ياخشى ماسلاشتۇرۇپ، ئورمانچىلىقنى راۋاژلاندۇرۇشتا بىرىكمە كۈچ شەكىللەندۈرۈشى كېرەك. ئورمان بىنا قىلىپ كۆكەرتىش بىلەن مەنتىقى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى بىرلەشتۈرۈپ، جەمئىيەتتىكى بارلىق كۈچلەرنى سەپەرۋەر قىلىپ ۋە تەشكىللەپ، ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈش، جاپا-مۇشەققەتكە چىداپ كۆرەش قىلىش روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىغا پائال قاتنىشىش كېرەك. ئورمانچىلىق تارماقلىرى مەسئۇلىيىتىنى ھەقىقىي ئادا قىلىپ، مەمۇرىي باشقۇرۇشنى ياخشىلاپ، پارتىيە كومىتېتلىرى، خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ياخشى مەسلىھەتچىسى ۋە ياردەمچىسى بولۇشى كېرەك. جايلار، تارماقلار، ئورۇنلارنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى ئۆز رايونى، ئۆز تارمىقى، ئۆز ئورنىنىڭ ئورمان بىنا قىلىپ كۆكەرتىشىدە بىرىنچى مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئالغان. كۆچەت تىكىپ ئورمان بىنا قىلىشنى ئاساسلىق رەھبەرلەر بىۋاسىتە تۇتۇشى، مەسئۇل رەھبەرلەر كونكرېت تۇتۇشى كېرەك. ھەر دەرىجىلىك رەھبىرى كادىرلار ئورمان بىنا قىلىپ كۆكەرتىش خىزمىتىگە ھەقىقىي رەھبەرلىك قىلىشى ھەمدە بۇ خىزمەتتە نەمۇنىلىك، باشلامچىلىق رول ئوينىشى كېرەك. شىنجاڭدا ئورمان بىنا قىلىپ كۆكەرتىش ئۇزاق مۇددەتلىك ھەم مۇشكۈل ۋەزىپە بولۇپ، ئەۋلادمۇئەۋلاد كىشىلەرنىڭ بوشاشماي تىرىشىشىنى توغرا كېلىدۇ. ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەر ئۇزاق مۇددەت كۆرەش قىلىش ئىدىيىسىنى پۇختا تۇرغۇزۇپ، بىر ئۇقۇملۇق بەلگىلىمە

ئۇرمانچىلىق شىنجاڭدا ناھايىتى مۇھىم كەسىپ ھېسابلىنىدۇ، ئورمان بولمىسا شىنجاڭنىڭ ھاياتلىق شارائىتىمۇ بولمايدۇ، ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ تالدىنقى شەرتى تېخىمۇ بولمايدۇ. ھەر قانداق ۋاقىت، ھەر قانداق ئەھۋالدا ئورمانچىلىق قوزۇلۇشىنى كۈچەيتىشكىلا بولىدۇكى، ئاجىزلاشتۇرۇپ قويۇشقا بولمايدۇ. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىقىدا ناھايىتى زور نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلگەن بولسىمۇ، لېكىن ئومۇمىي سەۋىيىسى يەنىلا ناھايىتى تۆۋەن. مەملىكەت بويىچە ئورمانلىنىش قاپلاش نىسبىتى % 13.98 كە يەتتى. بەزى ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلارنىڭ ھەتتا% 60 - % 70 كە يەتتى، بىز نەچچە ئون يىل ئىشلەپ ئەمدى تېخى% 1.68 كە يەتكۈزدۇق، مەملىكەت بويىچە ئارقىدىن سانىغاندا 2 - ئورۇندا تۇرىمىز. ئەلۋەتتە بۇنىڭ ئىچىدە نۇرغۇن سېلىشتۇرغىلى بولمايدىغان ئامىللار بار، شىنجاڭدا قۇملۇق، چۆللۈك يېرىمدىن كۆپرەك زېمىننى ئىگىلەيدۇ، ئىنسانلارنىڭ ھازىرقى ئىقتىدارى بىلەن بۇ جايلارنى كۆكەرتىپ بولۇش مۇمكىن ئەمەس، بىراق بىز ئورمان بىنا قىلىشقا تېگىشلىك نۇرغۇن يەرلەردە ئورمان بىنا قىلمىدۇق، كۆكەرتمىدىغان يەرلەرنى كۆكەرتمىدۇق. مۇناسىۋەتلىك ماتېرىياللاردىكى خاتىرىلەرگە قارىغاندا، ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش مەزگىلىدە شىنجاڭدا ئورمانىنىڭ قاپلاش نىسبىتى% 1.5 تىن يۇقىرى ئىكەن. بۇ 40 نەچچە يىلدىن بۇيان بىر ياقتىن ئورمان بىنا قىلىپ، بىر ياقتىن ۋەيران قىلىش مەسىلىسىنىڭ ناھايىتى ئېغىرلىقىنى چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ. ئەگەر ئورمانچىلىقنىڭ تەرەققىياتى تېزلىتىلمەي ئېلىپ - سېلىپ ئىشلەپ يۈرسەك، ئورمانىنىڭ قاپلاش نىسبىتى ئازادلىقتىن ئىلگىرىكى مەزگىلدىكىدىن پەرقلەنمىسە سوتسىيالىزمنىڭ ئەۋزەللىكىنى قانداق گەۋدىلەندۈرىمىز، كېيىنكى ئەۋلادلارغا قانداق جاۋاب قىلىمىز. بۇ مەسىلىدە ھەر دەرىجىلىك رەھبېرلىر يولداشلىرىمىز سەگەك تونۇشتا، ئاپتونوم رايونىمىز ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىغا قارىتا كۆچلۈك مەسئۇلىيەتچانلىق ۋە تەخىرسىزلىك تۇيغۇسىدا بولۇشى لازىم.

2. مۇھىم نۇقتىنى تۇتۇپ، ئورمانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇش لازىم

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى ئورمانچىلىق تەرەققىياتىنىڭ باش ۋەزىپىسى چوڭ مۇھىتنى سەرخىللاشتۇرۇپ، يېرىك كەسىپنى يېتىلدۇرۇشتىن ئىبارەت. مۇشۇ تەلەپ بويىچە قايسى خىزمەتلەرنى نۇقتىلىق تۇتۇش كېرەك؟ مېنىڭچە بۇنكۈل ئورمانچىلىق تەرەققىياتىدا مۇھىم نۇقتىنى تۇزۇلۈكىنى سۈنئىي ئورمان بىنا قىلىشقا قويۇش لازىم؛ تۇزۇلۈكلىكتە سۈنئىي ئورمان بىنا قىلىشتا مۇھىم نۇقتىنى بوراندىن مۇداپىئەلىنىش ئورمىنى، ئىقتىسادىي ئورمانىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا قويۇش كېرەك. تاغلىق رايونلاردا ئورمان بىنا قىلىشتا مۇھىم نۇقتىنى سۇ ھاسىل قىلىش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇشقا قويۇش كېرەك.

تاغلىق رايونلاردىكى ئورمانلارنى كېسىش كۆلىمىنى زور دەرىجىدە ئازايتىپ، يېتىشتۇرۇش قەدىمىنى زور دەرىجىدە تېزلىتىپ، ئورمان كۆلىمىنى يىلمۇ يىل كېڭەيتىپ، سۇ مەنبەسى ھاسىل قىلىش ئىقتىدارىنى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىش كېرەك. ئورمانچىلىق تارماقلىرىنىڭ ئېنىتىشچە، تاغلىق رايونلاردا ئورمان يېگىلاش ئارقىلىق ئازادلىقتىن بۇيان كېسىۋېتىلگەن ئورمان تولۇقلىنىپ بوپتۇ. ئەمەلىيەتتە شىنجاڭنىڭ تاغلىق رايونلىرىدىكى ئورمانغا بۇزغۇنچىلىق قىلىش ئالدىنقى ئەسىرنىڭ باشلىرىدىلا باشلانغانىدى. ئورمانىنى جۇڭگولۇقلار كېسىپ قالماي چەت ئەللىكلەرمۇ كىرىپ كەسكەن، بارلۇق تېخنىكىلىق ئورماننىمۇ چارروسىيەلىكلەر ۋە سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى ۋەيران قىلغان ئەمەسمۇ؟ مۇنەخەسسەلەرنىڭ تەتقىق قىلىپ ئىپادىلىشىچە، تەگرىتېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىدىكى ئورمانىنىڭ ئەڭ تۆۋەن چېگىسى يۇزىدىن 1600 مېتىر ئېتراپىدىكى ئېگىزلىكتە بولۇشى كېرەككەن، سۈنئىي ئامىللار تۇيۇلىدىن ھازىر 1700 مېتىر ئېگىزلىككە يېتىپتۇ، بۇ تاغلىق رايونىدىكى ئورمان كۆلىمىنىڭ% 10 ئازايغانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ. چىڭ سۇلالىسى ۋە مىنگو يىللىرىدىكى نۇرغۇن تارىخىي ماتېرىياللاردا خاتىرىلىنىشچە، تەگرىتېغىنىڭ تالتاي تاغلىرىدا ئەسلىدە نۇرغۇن ئېتىندائىي ئورمان بار ئىكەن. ھازىر بۇ جايلاردا تۇزۇكرەك ئورمانىمۇ كۆرگىلى بولمايدۇ، بەزى جايلار ھەتتا قاقاسلىشىپ كەتكەن. 100 يىل، 200 يىل ئىلگىرىكىسى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، تاغلىق رايونلاردىكى ئورمان كۆلىمى ئاشۇرالمايدىكەن؟ بىز ھازىردىن باشلاپ تېزدىن ھەر بىر سۇ مەنبەسى ئەتراپىدا بىر پارچە ئورمانلىق بەرپا قىلىشىمىز، چوڭ سۇ مەنبەسى دائىرىسىدە چوڭ كۆلەملىك ئورمانلىق، كىچىك سۇ مەنبەسى دائىرىسىدە كىچىك كۆلەملىك ئورمانلىق بەرپا قىلىپ، بىر ماشىنا قۇدۇقنىڭ ئېتراپىدا ئاز دېگەندە بىر مو ئورمانلىق بەرپا قىلىشىمىز كېرەك؛ بارلىق ئېرىق-ئۆستەگلەرنىڭ بويلىرىغا ئورمان بەرپا قىلىشىمىز، چوڭ ئۆستەگلەرنىڭ بويلىرىغا چوڭ ئورمان بەلۋېغى، كىچىك ئۆستەگلەرنىڭ بويلىرىغا كىچىك ئورمان بەلۋېغى بەرپا قىلىشىمىز كېرەك؛ قاتناش لىنىيىسىنىڭ ئىككى تەرىپىدىكى ئورمان بىنا قىلىشقا بولىدىغان جايلارغا تۇتاش كەتكەن ئورمان بەرپا قىلىش كېرەك. تاشيول، تۆمۈريولالارنى باشقۇرۇش، قوغداشقا مەسئۇل ئورۇنلارمۇ يولنىڭ ئىككى تەرىپىگە ئورمان بىنا قىلىپ كۆكەرتىشكە مەسئۇل بولۇشى كېرەك. يېزىلاردىكى ئاھالىلەر ئولتۇراق رايونلارنى كۆكەرتىش ۋە دەل-دەرەخلەرنىڭ زىچلىق دەرىجىسىنى «كوندۇزى ئۇچۇنى كۆرگىلى بولمايدىغان، كەچتە چىراغ نۇرىنى كۆرگىلى بولمايدىغان» دەرىجىگە يەتكۈزۈش كېرەك. ئورگان، مەكتەپ، زاۋۇت، قىسىملار تىرىشىش ئارقىلىق، ئورمان بىنا قىلىپ كۆكەرتىش ئۇلگىلىرىگە ئايلىنىشى كېرەك. بەزى ئورۇنلار چۆللۈككە ياكى قۇملۇققا جايلاشقانلىقى ئۈچۈن، ئۇلاردا ئورمان بىنا قىلىپ كۆكەرتىشنىڭ تەبىيار شارائىتى بولماسلىقى مۇمكىن. لېكىن ئىرادىلا بولىدىكەن، شارائىت بولمىسا، شارائىت يارىتىلى بولىدۇ. جەنۇبىي دېڭىز ئاراللىرىدا قۇرۇقلۇقتىن توپا توشۇپ كېلىنىپ دەل-دەرەخ ئۆستۈرۈلۈۋاتىدۇ، بىزنىڭ شارائىتىمىز ئۇلارنىڭكىدىن كۆپ ياخشى ئەمەسمۇ؟ يېمىك ئاغلى رايوندا پەستىن تاغقا توپا توشۇپ چىقىلىپ ھەر بىر قاسراقسمان ئورەككە ئىككى تۇپ دەرەخ تىكىلىۋاتىدۇ، بۇنىڭدا بىر ئورەككە ئۈچ كۈپ ھېتردىن بەش كۈپ ھېتىرغىچە توپا كېتىدۇ. بىز چۆللۈكتە ئورەك كولاپ توپا تۆكسەك، ھەر قانچە بولسىمۇ تاغقا توپا توشۇغاندىن كۆپ ئوڭاي بولار! ئۇلار قىلالىغان ئىشنى بىز نېمىشقا قىلالمايمىز؟ شىنجاڭدا ئادەم ئولتۇراقلاشقانلىقى جايلارنى ئوبدان پىلانلاپ كۆكەرتىش كېرەك، بىزدە مۇشۇنداق ئىرادە ۋە نىشان بولۇشى كېرەك.

يۇتكۇل جەمئىيەت كەڭ كۆلەمدە ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىشتا چىڭ تۇرۇشتا، ھەر ساھە، ھەر كەسىپلەردىن ئومۇملۇقنى چىقىش قىلىپ، ئۆزىنىڭ ئالاھىدىلىكىگە بىرلەشتۈرۈپ، ئورمانچىلىق ئىشلىرىغا ئەڭ يۇقىرى چەكتە قاتنىششى ۋە مەدەت بېرىشى، ئۆزىنىڭ ئورمانچىلىقنىڭ تەرەققىياتى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنى ئوبدان بىر تەرەپ قىلىشى تەلەپ قىلىنىدۇ. ئورمانچىلىقنىڭ چارۇچىلىق، دېھقانچىلىق، سۇچىلىق ۋە باشقا كەسىپلەر بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى ئومۇمىي جەھەتتىن ئېيتقاندا ياخشى، لېكىن مەلۇم جەھەتلەردە بەزى مەسىلىلەرمۇ مەۋجۇت. ئىنكاس بىر قەدەر كۆچلۈك بولۇۋاتقىنى ئورمانچىلىق بىلەن چارۇچىلىقنىڭ مۇناسىۋىتى بولۇپ، بۇ تاغلىق رايونلاردىكى ئورمانلىق، چۆل ئورمانلىقى ۋە دەريا جىلغىسى ئورمانلىقىنى قوغداشقا ۋە راۋاجلاندۇرۇشقا بىۋاستە تەسىر كۆرسەتمەكتە. بىز بۇ مەسىلىگە ئومۇملۇق مەنپەئىتىنى ۋە كەلگۈسى مەنپەئىتىنى چىقىش قىلغان ھالدا مۇئامىلە قىلىشىمىز ۋە ئۇنى بىر تەرەپ قىلىشىمىز كېرەك. ئورمانچىلىق شىنجاڭنىڭ مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشىدىكى ئاچقۇچ بولغانلىكەن، ئۇنى بىرىنچى ئورۇنغا قويۇش كېرەك. ئومۇمەن ئورمان بىنا قىلىشقا بولىدىغان يەردە، چارۇچىلىق بىلەن ئورمانچىلىق ئوتتۇرىسىدا زىددىيەت يۈز بەرسە، ئورمانچىلىققا يول قويۇش كېرەك. ئەمەلىيەتتە ئورمانچىلىق بىلەن چارۇچىلىق ئوتتۇرىسىدا توپ پايدا-مەنپەئەت توقۇنۇشى يوق، ئۇلار ئوتتۇرىسىدا بەزى زىددىيەتلەرنىڭ كېلىپ چىقىشىمۇ ۋاقتىلىق مەسىلە. كەلگۈسىدىن قارىغاندا، ئورمانچىلىق راۋاجلانسا، ئۇ مۇقەررەر ھالدا چارۇچىلىقنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرىدۇ. ئورمان سۇ، تۇپراقنى قوغداپ، بوراننىڭ ئالدىنى ئېلىپ، قۇمنى تىزگىنلەپ، ئوتلاقنىڭ ئاچارلىشىپ كېتىشىنى ئۇنۇملۇك توسىيالايدۇ. قاشالاپ كۆچەت تىكىپ ئورمان بىنا قىلغاندا، ھەم ئورماننى ئەسلىكە كەلتۈرگىلى ۋە تەرەققىي قىلدۇرغىلى، ھەم ئورمانلىقتىكى ئوت-چۆپلەرنى ئارام ئالدۇرۇپ، ئوت-چۆپ مەھسۇلاتىنى زور ھەجمىدە ئاشۇرغىلى بولىدۇ. ئورمان ئەي بولۇپ ئۇنىڭ ئىقتىسادىي ئورمانلىقىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا چوقۇم كۆلەملىك ئىگىلىك بىلەن شۇغۇللىنىش لازىم. ياشتىن باشلاپلا ئوستۇنلۇكنى توغرا تونۇپ، ئاساسلىق سورتلارنى ياخشى تاللاپ، رايونلاشقان كۆلەمنى شەكىللەندۈرۈش لازىم. بۇ ئىشنى قىلغان ئىكەنمىز كۆلەملەشتۈرۈشىمىز، سەۋىيىنى ئۆستۈرۈشىمىز لازىم. كۆلەملەشتۈرگەن، سەۋىيىنى ئۆستۈرگەندىلا، ياخشى ئۇنۇمگە ئېرىشكىلى بولىدۇ. يەنىلا ئەسلىدىكى «كىچىك ھەم مۇكەممەل بولۇش، ئاز ھەم تارقاق بولۇش» ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، بىر ناھىيىدە يەتتە - سەككىز، ھەتتا ئون نەچچە سورتنى تەڭلا يېتىشتۇرۇپ، ھېچقايسىسىنى كۆلەمگە ئىگە قىلالمساق، قانداق قىلىپ ئۇستۇنلۇك شەكىللەندۈرۈپ بازارنى ئىگىلىيەلەيمىز؟ مەسىلەن، شەندۇك ئۆلكىسى شۇگۇاڭ ناھىيىسىدە 1 مىليون 20 مىڭ مو تېرىلغۇ يېر بولۇپ، بۇنىڭ 520 مىڭ موسىنى پارنىكلاشتۇرغان، مانا بۇ ھەقسىقي كۆلەم ئىگىلىكى، ھەممە سورتنىڭ بولۇشى ھاجەتسىز، مۇھىمى ئۆزىمىزنىڭ ئۇستۇنلۇكىنى جارى قىلدۇرۇشىمىز لازىم. مەسىلەن: ياڭاقنى ئالساق، قۇرغاقچىلىق، شورلۇقتا چىداملىق كېلىدۇ، قۇرتنىڭ زىيىنىمۇ ئاز بولىدۇ، پەرۋىش قىلىشمۇ ئاسان، ساقلاشقا، توشۇشقا قولايلىق، مېۋە ببرىش مەزگىلىگە كىرگەندىن كېيىن بىر مودىن ئاز دېگەندە 2000 - 3000 يۈەن كىرىم قىلغىلى بولىدۇ. مۇشۇنداق مېۋە تۈرلىرىنى جەنۇبىي شىنجاڭدا زور دەرىجىدە تەرەققىي قىلدۇرۇش تامامەن مۇمكىن. ئەگەر بىز نەچچە مىليون مو ياڭاقلىق بەرپا قىلساق، بولۇپمۇ قەغەز ياڭاقلىق بەرپا قىلساق، شىنجاڭ مەملىكەت بويىچە قۇرۇق مېۋە بازىسىغا ئايلىنىدۇ. ھېنىڭچە ئاقسۇنىڭ غەربىي تەرىپىدىكى جايلاردا ياڭاقنى ئاساس قىلىش، نۇرغۇن ناھىيە، بىر قانچە ۋىلايەت، ئوبلاست بىر سورتنى يېتىشتۇرۇپ، كوزىر كەسىپ شەكىللەندۈرۈش لازىم. ئاقسۇنىڭ شەرقىي تەرىپىدىكى جايلار، جولمدىن باينغولىن ئوبلاستىدا نەچچە يۈز مىڭ مو كۆلەمدىكى نەشپۈت بازىسى شەكىللەندۈرۈشكە بولىدۇ. تۇرپان كۆچنى مەركەزلەشتۈرۈپ ئۇزۇمچىلىك بىلەن شۇغۇللانسا بولىدۇ. شىمالىي شىنجاڭدىكى تەتۇر ئىقلىملىق مۇتىددىل بەلۋاغدا ئەلا سۈپەتلىك ئالما سورتلىرىنى يېتىشتۇرۇشكە بولىدۇ، مۇشۇنداق توغرا تاللانغان ئىقتىسادىي ئورمان كۆچەتلىرىنى يېتىشتۇرۇش ۋە كۆپەيتىش قەدىمىنى تېزلىتىپ، ئۇنى كەڭ كۆلەمدە تەرەققىي قىلدۇرۇش لازىم. بۇ يىلمۇ شۇ كۆلەمدە، كېلەر يىلمۇ شۇ كۆلەمدە، 10 - 20 يىل ئۇنىكەندىن كېيىنمۇ يەنە شۇ كۆلەمدە تۇرۇۋېرىسە، باغۋەنچىلىك مەنگۈ چوڭ كەسىپكە ئايلىنالمايدۇ. دەرۋقە، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي ئورمانچىلىقىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا بۇ بىر قانچە سورتلا كۆپايە قىلمايدۇ، بەزى رايونلاردا ئالاھىدە، داڭلىق، ئەلا سۈپەتلىك سورتلار بار، يەنىلا ئۆز جايىنىڭ ئەھۋالىغا يارىشا ئېش كۆرۈش، مەركەزلىك تەرەققىي قىلدۇرۇشتا چىڭ تۇرۇش لازىم.

سۈنئىي ئورمانلىقلارنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا ئاساسلىقى ئونۇمگە قاراش لازىم، بۇنىڭ ئۈچۈن ئورمانچىلىقنى پەن-تېخنىكىغا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش جەھەتتە زور كۈچ سەرپ قىلىش لازىم. بۇ جەھەتتە بىزنىڭ يوشۇرۇن كۈچىمىز ناھايىتى زور. مەسىلەن: كۆچەتنىڭ ئەي بولۇش نىسبىتى ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن% 80 بولۇۋاتىدۇ، جەنۇبىي شىنجاڭدا% 90 كە يەتتى، شىمالىي شىنجاڭدا ئاران% 70، ئايرىم ناھىيە، يېزىلاردا ئاران% 10 -% 20 بولۇۋاتىدۇ. يەنە مەسىلەن، ئاپتونوم رايونىمىزدا ئىقتىسادىي ئورمانىنىڭ كۆلىمى 3 مىليون موغا يەتتى دەۋاتىمىز، لېكىن ئېسىل سورتلار ئۈچتىن بىر قىسمىغىمۇ يەتمەيدۇ. چەت ئەلدە بىر تۇپ بادام دەرىخىدىن نەچچە ئون كىلوگرام ھوسۇل ئالغىلى بولىدۇ، ئاپتونوم رايونىمىزدا بولسا ھوسۇل ببرىش مەزگىلىدە بىر تۇپ بادام دەرىخىدىن ئاران 200 گرام ھوسۇل ئالغىلى بولىدۇ. كۆپ يىللاردىن بۇيان كونا باغلارنى ئۆزگەرتىمىز دەپ كەلگەن بولساقمۇ، لېكىن ھازىرغا قەدەر كۆپ قىسمى تېخى ئۆزگەرتىلمىدى. مۇشۇنىڭغا ئوخشاش سۈنئىي ئورمانىنىڭ تەرەققىي قىلىشىنى چەكلەيدىغان ئاچقۇچلۇق تېخنىكىلىق مەسىلىلەردە بىز ئېچكىرىدىكى بەزى تەرەققىي قىلغان رايونلار ۋە بەزى پەن تەتقىقات ئورۇنلىرى بىلەن بىرلىشىپ، تېخنىكا، ئىختىساس ئىگىلىرى، سورتلارنى كىرگۈزۈپ، ئۆتكەلگە بىرلىشىپ ھۆجۇم قىلىش ئارقىلىق تەتقىقات تېمىلىرىدا بۆسۈش بوشاشماي تىرىشىشقا توغرا كېلىدۇ، ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەر ئۆزاق مۇددەت كۆرەش قىلىش ئىدىيىسىنى پۈختا تۇرغۇزۇپ، بىر نۆۋەتلىك ھەنزە يەنە بىر نۆۋەتلىك ھەنزىنىڭ ئىزىنى بېسىپ ئىشلەش. بىر دەرىجە ئىشلەپ يەنە بىر دەرىجىگە كۆرسىتىش كېرەك. قەدىمكىلەردە «ئادەمنىڭ ئادىم بولۇشىغا 100 يىل كېتەر، كۆچەتنىڭ دەرەخ بولۇشىغا ئون يىل»، «ئالدىنقىلار كۆچەت تىكسە، كېيىنكىلەر سايىدەپتۇ» دېگەن گەپ بار. بىزنىڭ بۇگۈنكى كۈندە بۇنداق مۇھىتىمىزنىڭ بولۇشىدا، ھەم زامانىمىزدىكى كىشىلەرنىڭ تىرىشچانلىقى بار، ھەم تەبىئەتنىڭ جۇغلانمىسى ۋە ئەجدادلىرىمىزنىڭ كۆپ يىللىق كۆرەشلىرىنىڭ جۇغلانمىسى بار. ئەگەر شىنجاڭنىڭ ئورمان بايلىقى بىز بىر ئەۋلاد كىشىلەرنىڭ قولىدا كۆپەيمەي ئازىيىپ كەتسە، ئورمانچىلىقنىڭ ئۇچ چوڭ ئۇنۇمى ئاشماي تۇرۇپلا كەتسە، ئېكولوگىيىلىك مۇھىت ياخشىلانماي ناچارلىشىپ كەتسە، بىز ئەڭ چوڭ مەسئۇلىيەتسىزلىك قىلغان بولمىز، ئەۋلادلىرىمىز ئالدىدا جىنايەت ئۆتكۈزگەن بولمىز.

ئاخىرىدا مەن يەر باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، تېرىلغۇ يەرنى قوغداش مەسىلىسى ھەققىدە سۆزلەپ ئۆتمەن. بۇمۇ كەلگۈسىگە مۇناسىۋەتلىك چوڭ مەسىلە. بۇ يىل 4-ئايدا، جۇڭگو كومپارتىيىسى مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن «يەر باشقۇرۇشنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، تېرىلغۇ يەرلەرنى ھەققىي قوغداش توغرىسىدا ئۆقتۇرۇش» چۈشۈرۈپ، ئىنتايىن كەسكىن تەدبىر قوللىنىپ يەر باشقۇرۇشنى ۋە تېرىلغۇ يەرلەرنى قوغداشنى ئوتتۇرىغا قويدى. شىنجاڭنىڭ يەر بايلىقى بىر قەدەر مول، كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان تېرىلغۇ يەر 2.83 مو بولسىمۇ، لېكىن ئوتتۇرا، تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىزلار ئومۇمىي كۆلەمنىڭ تەخمىنەن ئۈچتىن ئىككى قىسمىنى. ئىگىلەيدۇ، سۈنئى نامۇۋاپىق ئىشلىتىش ۋە قۇرۇلۇشىغا يەر ئىگىلەش قاتارلىق سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن ھەر يىلى نۇرغۇن تېرىلغۇ يەر ئازىيىپ كېتىۋاتىدۇ. 1991-يىلدىن 1996-يىلىغىچە، ئاپتونوم رايون بويىچە 3 مىليون 620 مىڭ مو بوز يەر ئېچىلدى، لېكىن ئوخشاش مەزگىلدە 1 مىليون 570 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر ئازىيىپ كەتتى. ھازىرقى تېرىلغۇ يەرلەرنى قوغداشنى كۈچەيتىش ئاپتونوم رايونىمىز ئۇچۇن ئېيتقاندىمۇ ئىنتايىن مۇھىم ۋە جىددىي خىزمەت. بىز بۇنىڭدىن كېيىن، ئاساسىي ئېنىزلارنى ياخشى قوغداش ئاساسىدا، شەھەر، بازار، كەنت قۇرۇلۇشى ئۈچۈن تېرىلغۇ يەرنى ئىگىلەپ ئىشلىتىشنى قاتتىق تىزگىنلىشىمىز كېرەك، بۇ قۇرۇلۇشلار ئۈچۈن ئىمكانقەدەر بوز يەرلەرنى ۋە چۆل - قاقاسلىقلارنى ئىشلىتىش كېرەك. قۇملۇقلاشمىز كېتىش، شورلىشىپ كېتىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇلارنى تىزگىنلەشنى تېزلىتىپ، ھازىرقى تېرىلغۇ يەر ۋە ئوتلاقلارنى ياخشى قوغداپ، ئۇلارنى ھوجۇمغا ئۆچراتماسلىق كېرەك. يېڭىدىن يەر ئۆزلەشتۈرۈشتە، «سۇغا قاراپ يەرنى بېكىتىش، سۇنى تېجەپ يەرنى كۆپەيتىش» پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، سۇ مەنبەسى كاپالىتىگە ئىگە بولمىغان بوز يەرلەرنى بىردەك ئۆزلەشتۈرمەسلىك كېرەك. دۆلەت ئىگىدارلىقىدىكى يەرلەرنى ئىشلىتىش ھوقۇقىنى ئۆتۈنۈپ بېرىشنى قېلىپلاشتۇرۇپ، تالىشىپ يەر سودىسى قىلىش ۋە قانۇنسىز يەر سودىسى قىلىشنى قاتتىق چەكلەش كېرەك. تېرىلغۇ يەرلەرنى قەدىرلەش ۋە قوغداش دۆلەت پىلانى ۋە خەلق تۇرمۇشىغا، دۆلەتنىڭ تەرەققىياتىغا، مىللەتلەرنىڭ ئەمىلىكىگە مۇناسىۋەتلىك چوڭ ئىش ئۇنداقلا دۆلەتنىڭ تۇپ سىياسىتى. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە كومىتېتلىرى، خەلق ھۆكۈمەتلىرى بۇ خىزمەتكە يۇكسەك ئەھمىيەت بېرىپ، مەركىزىي كومىتېت ۋە گوۋۇيۈەنىڭ ئۇقتۇرۇشىدىكى بەلگىلىمىلەرنى ئەستايىدىل ئىجرا قىلىپ، دۆلەتنىڭ بۇ تۇپ سىياسىتىنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزدا ئىزچىللاشتۇرۇلۇشى ۋە ئەملىيلەشتۈرۈلۈشىگە كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك.

شىنجاڭ گېزىتى

新 疆 报 （维吾尔文）

（بۇ سان ئالته بەت）

1997 - يىل
ئىيۇن
14
شەنبە

شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىگە قانچە كۈن قالدى؟
17 كۈن

مۇھىم خەۋەرلەر

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۆتاش نومۇرى: CN 65——0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى(ۋەكالەت نومۇرى: 1——57)

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزىلارنى ئېلېكترلەشتۇرۇش قەدىمى تېز بولماقتا

ئۇز مۇخبىرىمىز جالاڭ لىشۇ خەۋەر قىلدىۋ: ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ يېزىلارنى ئېلېكترلەشكەشتۇرۇش قەدىمى تېزلىتىلىپ، 1996 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە تۇڭ يۇق سەككىز ناھىيىدە توك بولۇش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە بەش ناھىيە، بىر بوز يەر ئۆزلەشتۇرۇش رايونىدا يېزىلارنى دەسلەپكى قەدەمدە ئېلېكترلەشتۇرۇش نىشانىغا يېتىلدى. يەنە دەسلەپكى قەدەمدە ئېلېكترلەشتۇرۇش سىناق نۇقتىسى قىلىنغان 20 ناھىيىدە ئېلېكترلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىلىۋاتىدۇ.

1996 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە 200 مىليون يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ سېلىنىپ، توك يوق سەككىز ناھىيىنىڭ توك مەسىلىسى ھەل قىلىندى. قالغان بىر ناھىيىنىڭ ئېلېكترلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشىمۇ، ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتى، يېزا ئېلېكتر ئىدارىسىنىڭ ياردىمىدە جەددىي ئېلىپ بېرىلماقتا.

توك يوق ناھىيىلەرنىڭ توك ئىشلىتىش مەسلىسىنى تەدرىجىي ھەل قىلىش بىلەن بىللە، گوۋۈيۈەننىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق ئاقسۇ كونىشەھەر، پوسكام، جىمسار، كۆكتوقاي قاتارلىق بەش ناھىيە، بىر بوز يەر ئۆزلەشتۇرۇش رايونى (بورتالا بوز يەر ئۆزلەشتۇرۇش رايونى) مەملىكەت بويىچە 2 - تۇركۈمدىكى يېزىلارنى دەسلەپكى قەدەمدە ئېلېكترلەشتۇرۇش سىناق قىلىندىغان ناھىيىلەر قاتارىغا كىرگۈزۈلدى. بىر قانچە يىلدا دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ قوللىشى بىلەن 264 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 40 نەچچە ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرى ئېلىپ بېرىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئېلېكترلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشىغا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشى ئارقىلىق ھەممىسىنىڭ ئۆلچەمگە يەتكەنلىكى ئىسپاتلاندى.

9 - بەش يىللىق پىلان يولغا قويۇلغاندىن بۇيان، گوۋۈيۈەننىڭ تەستىقى بىلەن ئاپتونوم رايونىمىزدا يەنە 20 ناھىيە ھەم بىكتۈەن بوز يەر ئۆزلەشتۇرۇش رايونى دۆلەتنىڭ 3 - تۇركۈمدىكى يېزا ئېلېكترلەشتۇرۇش قۇرۇلۇشى سىناق قىلىندىغان ناھىيىلەر قاتارىغا كىرگۈزۈلدى، بۇنىڭغا 1 مىليارد 200 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىش پىلانلاندى. ھازىر مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ ماسلىشىشى بىلەن بۇ ئىش جەددىي ئىشلەنمەكته.

ئىدىيىۋى تونۇشنى ئۆستۈرۈپ، پۈتكۈل جەمئىيەت كەڭ كۆلەمدە ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىپ، ئورمانچىلىق تەرەققىياتىدا يېڭى ۋەزىيەت يارىتايلى

- ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق خىزمىتى يىغىندا قىلىنغان سۆز

ۋاڭ لېچۈەن

1997 - يىل 6 - ئاينىڭ 10 - كۈنى

يولداشلار:

ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق خىزمىتى يىغىنى بۈگۈن ئېچىلدى. بۇ قېتىمقى يىغىننىڭ ئاساسىي ۋەزىپىسى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىق تەرەققىياتى ۋەزىيىتىنى ئومۇميۈزلۈك تەھلىل قىلىپ، تەجرىبە - ساۋاقلارنى ئەستايىدىل خۇلاسلەپ، ئورمانچىلىق تەرەققىياتىنىڭ بۈگۈندىن كېيىنكى ئاساسىي پىكىر يولى ۋە سىياسەت - تەدبىرلىرىنى نۇقتىلىق مۇھاكىمە قىلىش، ھەل قىلىشتىن ئىبارەت. ئاپتونوم رايون چاقىرغان بۇ قېتىمقى يىغىن ئۆتكەن يىلدىكى چارۋىچىلىق خىزمىتى يىغىنىدىن كېيىنكى يەنە بىر قېتىملىق ئومۇملۇق ئەھمىيىتىگە ئىگە يىغىن. ئورمانچىلىق منىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى يولداش جۇگۈاڭياۋ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى مەخسۇس يېتەكچىلىك قىلىشقا كەلدى، مەن ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە كومىتېتى ۋە خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋاكالىتەن ئۆلارنى قىزغىن قارشى ئالىمەن ھەمدە ئورمانچىلىق منىستىرلىكىنىڭ كۆپ يىللاردىن بېرى ئاپتونوم رايونىمىزغا بەرگەن مەدەت ۋە ياردىمىگە چىن قەلبىمدىن مىننەتدارلىق بىلدۈرىمەن! ئېيتىنىمەنكى، بۇ قېتىمقى يىغىن ئارقىلىق پۈتۈن پارتىيە، پۈتۈن جەمئىيەتنىڭ ئورمانچىلىقىغا بولغان تونۇشىنى چوقۇم يەنمۇ ئۆستۈرۈپ، ھەر ساھە، ھەر كەسىپ، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىغا قاتنىشىش ئاكتىپچانلىقىنى قوزغىتىپ، ئورمانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ تەرەققىياتىنى كۆچلۈك ئىلگىرى سۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىدا يېڭىچە ۋەزىيەت يارىتىلىشى بولىدۇ.

يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە، ئاپتونوم رايون بويىچە ئورمان ئومۇمىي كۆلىمى 41 مىليون 850 مىڭ موغا يېتىپ، 1980 - يىلدىكىدىن 16 مىليون 200 مىڭ مو كېڭەيدى، ئورمان بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى 1.03% تەن كۆپەيىپ 1.68% كە يەتتى. ئورمانچىلىقنىڭ تەرەققىياتى بوستانلىقنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى كۆرۈنەرلىك ياخشىلاپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتى، بولۇپمۇ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتا يىلمۇيىل مول ھوسۇل ئېلىشنى كاپالەتكە ئىگە قىلدى. بۈلار پۈتۈن ئاپتونوم رايوندىكى يۇقىرى - تۆۋەن ھەر نۇقتىلىك پارتىيە كومىتېتلىرى ۋە خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ھەر مىللەت خەلقىنى يېتەكلەپ، قەتئىي بوشاشماي، جاپاغا چىداپ كۆرەش قىلغانلىقىنىڭ نەتىجىسى، بولۇپمۇ ئورمانچىلىق سېپىدىكى كەڭ كادىرلار، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۆھپىسى ئالاھىدە ئورۇندا تۇرىدۇ. بۇ يەردە مەن ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە كومىتېتى بىلەن خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋاكالىتەن، شىنجاڭنىڭ ئورمانچىلىق ئىشلىرى ئۈچۈن تۆھپە قوشقان بارلىق يولداشلاردىن سەممىي ھال سورايمەن ھەمدە ئۇلارغا ئالىي ئېھتىرام بىلدۈرىمەن!

تۆۋەندە، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىق تەرەققىياتى توغرىسىدا بىرنەچچە پىكرىمنى سۆزلەپ ئۆتىمەن:

1. شىنجاڭدا ئورمانچىلىقنىڭ ئېكولوگىيىلىك ئۇنۇمى

1 - ئورۇندا تۇرىدۇ

ئەھمىيەت بېرىش كېرەك، لېكىن ئېكولوگىيىلىك ئۇنۇم 1 - ئورۇندا تۇرىدۇ. تەبىئىي شارائىتى ياخشى ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلار ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىشتا ئىقتىسادىي ئۇنۇمنى تېخمۇ گەۋدىلەندۈرەلەيدۇ. بىراق، شىنجاڭدەك قۇرغاق چۆللۈك رايوندا چوقۇم ئورمانچىلىقنىڭ ئېكولوگىيىلىك رولىنى گەۋدىلەندۈرۈپ، ئېكولوگىيىلىك ئۇنۇمنى 1- ئورۇنغا قويۇش ئىدىيىسىنى تۇرغۇزۇش كېرەك. شىنجاڭدا تاماق، پۇل مەسلىسىنى ھەل قىلىشتا يول ناھايىتى كۆپ، لېكىن ئېكولوگىيىلىك مۇھىت ناچارلىشىپ كەتسە بارلىق يوللار ئېتىلىپ قالىدۇ. بۇ مەسىلدە تونۇشنى بىرلىككە كەلتۈرۈش شىنجاڭ ئورمانچىلىقىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى ئەڭ مۇھىم ئاچقۇچ، شۇنداقلا ئورمانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى بىر قاتار تەسەۋۋۇرلىرىمىز، بىر قاتار تەدبىرلىرىمىزنى ئىشقا ئاشۇرۇشىمىزنىڭ ئالدىنقى شەرتى ۋە ئاساسى.

شىنجاڭ ئىگىلىكى بوستانلىق ئىگىلىكى بولغاچقا، سۇ بوستانلىق ئىگىلىكىنىڭ جان تومۇرى. ئاپتونوم رايون بويىچە 80% تەن كۆپرەك ھۆل - يېغىن تاغلىق رايونلارغا مەركەزلەشكەن، بۇ تەبىئىي سۇ مەنبەلىرىنىڭ ھاسىل بولۇشىدا، بىرىنچىدىن، قارلىق تاغلاردىكى مۇزلۇقلار، ئىككىنچىدىن، تاغلىق رايوندىكى ئورمانلىقلار تايىنىلىدۇ. كوئىنلۇن تېغى، قاراقۇرۇم تېغىدىن باشلانغان دەريا ئېقىنلىرى ئاساسەن مۇزلۇق ئارقىلىق ھاسىل بولغان دەريا ئېقىنىغا كىرىدۇ. تەڭرىتېغى، ئالتاي تېغىدىن باشلانغان دەريا ئېقىنلىرى مۇزلۇق بىلەن ئورمانلىق ھاسىل قىلغان دەريا ئېقىنى سۇ مەنبەسىنىڭ تەڭشەش ئىقتىدارىنىڭ نوقۇل مۇزلۇق ھاسىل قىلغان دەريا ئېقىنلىرىنىڭكىدىن كۆپ بولىدىغانلىقىنى ئىسپاتلايدۇ. بۇنىڭدا تاغلىق رايونلاردىكى ئورمانلىق ئاساسلىق رول ئويناپدۇ. تەجرىبىلەر ئىسپاتلىدىكى، بىر تۇپ 25 يىللىق تەبىئىي دەرەخ سائىتىگە 150 مىللىمېتىر سۇنى سۇمۇرۇۋالىدۇ؛ سۇ مەنبەسىدە ئۆستۈرۈلگەن 22 يىللىق بىر تۇپ دەرەخ سائىتىگە 300 مىللىمېتىر سۇنى سۇمۇرۇۋالىدۇ. 100 مىڭ مو كېلىدىغان بىر پارچە ئورمان 2 مىليون كۇب مېتىرلىق سۇ ئامبىرىغا باراۋەر كېلىدۇ. چىلەنىشەن ئېكولوگىيىلىك ئورۇن بەلكىلەپ كۆزىتىش پونكتىنىڭ كۆپ يىللىق ماتېرىياللىرى شۇنى ئىسپاتلىدىكى، ئوخشىمىغان ئورمان تۈرلىرىنىڭ سۇنى تۇتۇپ قېلىش نىسبىتى ئوخشاش بولمايدۇ، ئورمان تاجى قىسمىنىڭ 66% - 25، ئورمانلىقتىكى قۇرۇق شاخ - يوپۇرماق قاتلىمىنىڭ 43% - 12 بولىدىكەن. ئورمان بار يەردە يەر يۈزى ئېقىنى، سۇ، توپراقنىڭ ئېقىپ كېتىشى يۇز بەرمەيدۇ. يالىڭاچ يەرلەر پەقەت 5% سۇنلا سۇمۇرەلەيدۇ، ئاسانلا تاغ كەلكۇنى ياكى لاتقا- شېغىللىق ئېقىن شەكىللىنىدۇ. ئورمان سۇ يىغىلغان رايوندىكى ئېقىننى دەريانىڭ ئاستا باشلايدۇ، قاتتىق يامغۇر يانغان ئەھۋالدىمۇ قىيان پەللىسىنى كېچىكتۈرىدۇ، كەلكۇن مىقدارىنى ئازايتىدۇ؛ سۇ تارتىلىش مەزگىلىدە دەريا ئېقىنىدا بەلكىلىك ئېقىن مىقدارىنى ساقلاپ سۇ مىقدارىنىڭ تەگىپىۇگلۇقىنى ساقلايدۇ. مۇتەخەسسىسلەرنىڭ تەھلىلىچە،

ئاكتېپلاشقىنى قوزغىتىپ، ئورمانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ تەرەققىياتىنى كۆچلۈك ئىلگىرى سۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىدا يېڭىچە ئۆزگىرىش يارىتىشى بولىدۇ.

دۆلتىمىز قۇرۇلغان 40 نەچچە يىلدىن بۇيان، بولۇپمۇ پارتىيە 11-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىق ئىشلىرى ئۈچقاندەك تەرەققىي قىلدى. 1995-

1 - ئورۇندا تۇرىدۇ

ئورمانچىلىق خەلق ئىگىلىكىدىكى بىر پەۋقۇلئادە كەسىپ بولۇپ، ئېكولوگىيىلىك، ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ئۈنۈمدىن ئىبارەت ئۈچ چوڭ ئۈنۈمگە ئىگە. شىنجاڭ ئورمانچىلىقىنىڭ تەرەققىياتىدا مۇشۇ ئۈچ ئۈنۈمگە

بىرنەچچە پىكرىمىز سۆزلەپ ئۆتىمىز:

1. شىنجاڭدا ئورمانچىلىقنىڭ ئېكولوگىيىلىك ئۈنۈمى

ئاپتونوم رايونىمىزدا «خەلق پۇلىنى ئاسراش تەشۋىقات ھەپتىلىكى» پائالىيىتى ئومۇمىيۈزلۈك قانات يايدۇرۇلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز ھەۋلان سابىت خەۋەر قىلىدۇ: 6-ئاينىڭ 8-كۈنى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا «خەلق پۇلىنى ئاسراش تەشۋىقات ھەپتىلىكى» پائالىيىتى ئومۇمىيۈزلۈك قانات يايدۇرۇلدى. جۈملىدىن خەلق بانكىسىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى قاتارلىق ئالتە شۆبە بانكا ۋە ئۇلارنىڭ تارماقلىرى كوچىلارغا تەشۋىقات ئاپتوموبىلى چىقىرىش، يول دوقمۇشلىرىغا چىقىپ نەق مەيدانغا مەسلىھەت بېرىش ۋە تەشۋىقات ۋەرىقى تارقىتىش قاتارلىق شەكىللەر بىلەن ھەر مىللەت خەلقىنىڭ خەلق پۇلىغا بولغان چوڭقۇر تونۇشىنى ئۆستۈردى.

يېقىنقى ئىككى يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىزدا يالغان خەلق پۇلى ياساش، يالغان خەلق پۇلىنى ئىشلەش - سېتىش ۋە ئىشلىتىشتەك قانۇنسىز ھەرىكەتلەر كۆپپىپ قېلىپ، خەلق پۇلىنىڭ ئىناۋىتى ۋە ئوبوروت تەرتىپىگە ئېغىر تەسىر يەتكۈزدى. بولتۇر ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يېغىۋېلىنغان يالغان خەلق پۇلى 3 مىليون 211 مىڭ 189.5 يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ج خ، ئەدلىيە ئورۇنلىرى پاش قىلغان، دېلو تۈرغۈزۈپ يېغىۋالغان يالغان خەلق پۇلى پېغىۋېلىنغان ئومۇمىي خەلق پۇلىنىڭ % 12 نى ئىگىلىدى. بۇ يىل 1-ئايدىن ھازىرغىچە يېغىۋېلىنغان يالغان خەلق پۇلى 1 مىليون 100 مىڭ يۈەندىن كۆپرەككە يەتتى.

بۇ ئەھۋالغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايونلۇق يالغان پۇل ياساش، ئىشلىتىشكە قارشى تۇرۇش بىرلەشمە يېغىنى ئىشخانىسى بۇ يىل 6-ئاينىڭ 8-كۈنىدىن 14-كۈنگىچە ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە «خەلق پۇلىنى ئاسراش تەشۋىقات ھەپتىلىكى» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشىنى ئورۇنلاشتۇرۇپ، پۈتۈل مۇئاملە تارماقلىرىدىن ھەر مىللەت خەلقى ئارىسىدا خەلق پۇلىنى ئاسراش، خەلق پۇلىنىڭ ئىناۋىتىنى قوغداش، قانۇنسىز پۇل ياساش، ئىشلەش - سېتىش ھەرىكەتلىرىگە قارشى تۇرۇش توغرىسىدا تەشۋىقات ئىشلەپ بېرىپ، ئۇلارنى راست پۇل بىلەن يالغان پۇلنى پەرق ئېتىش ئىقتىدارىغا ئىگە قىلىشنى تەلەپ قىلدى. 6-ئاينىڭ 8-كۈنى ئۇرۇمچى شەھىرىدىكى پۇل مۇئاملە تارماقلىرى 70 ئورۇندا تەشۋىقات نۇقتىسى قۇردى، ئالتە ئاپتوموبىل ئاجرىتىپ، كوچىلاردا تەشۋىقات ئىشلەپ باردى، 200 مىڭ پارچىدىن كۆپرەك تەشۋىقات ۋەرىقى تارقاتتى.

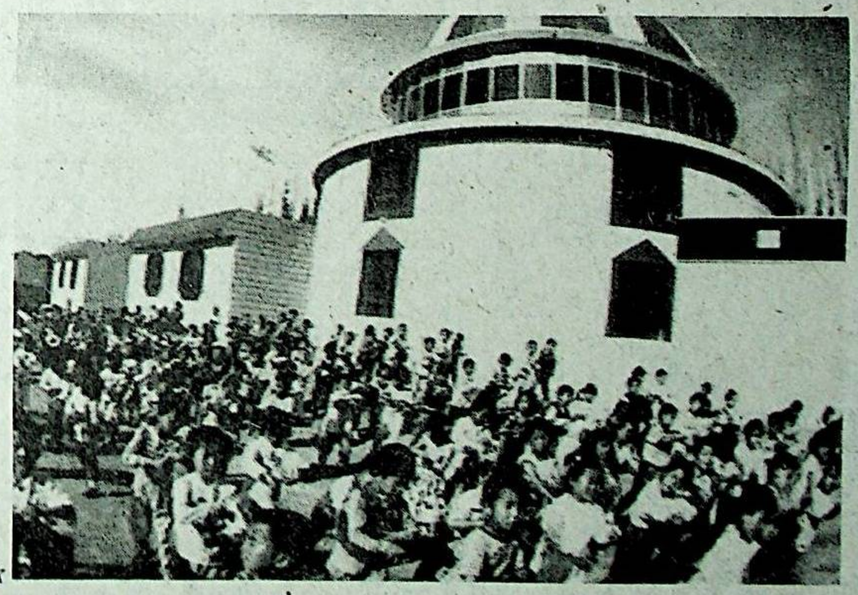

«123» تۆمۈر-مەيدانى يېقىنقى بەش يىلدا 1 مىليون يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ سېلىپ، 18 يېزا ئىگىلىك ليەنى ۋە تۆمۈر مەيدانغا بېۋاستەقاراشلىق ئورۇنلاردا بالىلار باغچىسى، بالىلار مەركىزى سالدى.

سۈرەتتە: تۆمۈر - مەيدانغا بېۋاستە قاراشلىق مەركىزىي بالىلار باغچىسى.

يۇجىيەنجۇن فوتوسى

دۆلەت پىلان كومىتېتى قەشقەر ئايرودرومىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش تۇرىنى تەستىقلىدى

ئۆز مۇخبىرىمىز خۇدابەردى ئابدۇللا خەۋەر قىلىدۇ: دۆلەت پىلان كومىتېتى، جۈملىدىن خەلق ئاۋىئاتسىيە باش ئىدارىسى يېقىندا قەشقەر ئايرودرومىنىڭ ئۇچۇش رايونىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش تۇرىنى رەسمىي تەستىقلىدى.

قەشقەر ئايرودرومى جەنۇبىي شىنجاڭدىكى مۇھىم ئايرودرومنىڭ بىرى بولۇپ، 50-يىللارنىڭ دەسلىپىدە ياسالغان. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش قەدىمىنىڭ تېزلىتىلىشىگە ۋە تاشقى سودا، سايا‌ھەتچىلىك كىشىلىرىنىڭ تەرەققىي قىلىشىغا ئەگىشىپ، قەشقەر ئايرودرومىنىڭ بىر قىسىم قاتتىق زاپچاس

مۇناسىۋەتلىك تەرەپلەرنىڭ ئىلمىي ئىسپاتلىرىغا قارىغاندا، ئورمانچىلىقنىڭ ئېكولوگىيىلىك ئۈنۈمى ئورمانچىلىقنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىدىن 5 - 10 ھەسسە يۇقىرى بولىدىكەن. مەسىلەن، ئورمانچىلىقنىڭ ئاسراپ قېلىش ۋە ئۇنۇملۇك ئىشلىتىش ئارقىلىق ئۆستۈرۈش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇش ئارقىلىق ئېكولوگىيىلىك ئۈنۈمىنى ئاشۇرۇش ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنى ئاشۇرۇشتىن ئاسان بولىدىكەن. ئورمانچىلىق ئېكولوگىيىلىك ئۈنۈمىنى ئاشۇرۇش ئۈچۈن، ئادەتتە ئورمانلىقنىڭ ئۆستۈرۈش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇش ئارقىلىق ئۇنىڭ ئېكولوگىيىلىك ئۈنۈمىنى ئاشۇرۇش ئۇسۇلىنى قوللىنىدۇ. ئۇنىڭ ئاساسلىق ئۇسۇلى ئورمانلىقنىڭ تۈرىنى ئۆزگەرتىش، ئورمانلىقنىڭ تۈزۈلمىسىنى ئۆزگەرتىش، ئورمانلىقنىڭ ياشىنىش دەرىجىسىنى ئۆزگەرتىش قاتارلىقلاردىن ئىبارەت. ئۇنىڭ ئىچىدە ئورمانلىقنىڭ تۈرىنى ئۆزگەرتىش ئەڭ ئاساسلىق ئۇسۇل. ئورمانلىقنىڭ تۈرىنى ئۆزگەرتىش دېگەن سۆز ئورمانلىقنىڭ تۈرىنى ئۆزگەرتىپ، ئۇنى ئىقتىسادىي ئۈنۈمى يۇقىرى بولغان ئورمانلىققا ئايلاندۇرۇش دېگەنلىك بولىدۇ. ئادەتتە ئورمانلىقنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ئۇنىڭ ئېكولوگىيىلىك ئۈنۈمىدىن تۆۋەن بولىدۇ. ئەمما ئورمانلىقنىڭ تۈرىنى ئۆزگەرتىش ئارقىلىق ئۇنىڭ ئېكولوگىيىلىك ئۈنۈمىنى ئاشۇرۇش ئۈچۈن، ئادەتتە ئورمانلىقنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنى ئاشۇرۇشتىن ئاسان بولىدىكەن. ئورمانچىلىق ئېكولوگىيىلىك ئۈنۈمىنى ئاشۇرۇش ئۈچۈن، ئادەتتە ئورمانلىقنىڭ ئۆستۈرۈش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇش ئارقىلىق ئۇنىڭ ئېكولوگىيىلىك ئۈنۈمىنى ئاشۇرۇش ئۇسۇلىنى قوللىنىدۇ. ئۇنىڭ ئاساسلىق ئۇسۇلى ئورمانلىقنىڭ تۈرىنى ئۆزگەرتىش، ئورمانلىقنىڭ تۈزۈلمىسىنى ئۆزگەرتىش، ئورمانلىقنىڭ ياشىنىش دەرىجىسىنى ئۆزگەرتىش قاتارلىقلاردىن ئىبارەت. ئۇنىڭ ئىچىدە ئورمانلىقنىڭ تۈرىنى ئۆزگەرتىش ئەڭ ئاساسلىق ئۇسۇل. ئورمانلىقنىڭ تۈرىنى ئۆزگەرتىش دېگەن سۆز ئورمانلىقنىڭ تۈرىنى ئۆزگەرتىپ، ئۇنى ئىقتىسادىي ئۈنۈمى يۇقىرى بولغان ئورمانلىققا ئايلاندۇرۇش دېگەنلىك بولىدۇ. ئادەتتە ئورمانلىقنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ئۇنىڭ ئېكولوگىيىلىك ئۈنۈمىدىن تۆۋەن

دېھقانلارنىڭ سېلىقنى يېنىكلىتىش خىزمىتىنى ھەققىي تۈردە ياخشى ئىشلەيلى

نامۇۋاپىق سېلىقلارنىڭ يىلتىزى نەدە؟

يويۈرغا ناھىيىلىك جەلىق تۇرۇلتىبى دائىمىي كومىتېتىدىن قۇبۇل مۇھەممەت

ئىلمىزنىڭ «ئۇچ قەدەملىك تەرەققىيات» ستراتېگىيىسىگە ئاساسلانغاندا، ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشكە پەقەت ئىككى - ئۈچ يىل ۋاقىت قالدى. شۇنى ئەسته تۇتۇشىمىز كېرەككى، دېھقانلار ھاللىق سەۋىيىگە يەتمىسە، پۈتكۈل جەمئىيەت ھاللىق سەۋىيىگە يېتەلمەيدۇ،دۆلەتنىڭ ئۇنىۋېرسال كۆچمۇ ئاشمايدۇ. ئەمەلىيەتتىن ئاساس قىلىشتىن ئىبارەت ئىدىيىۋى لۇشىيەنگە ئاساسلىنىپ، ھەق گەپنى قىلغاندا، دېھقانلار نۆۋەتتە ئاجايىپ گۈللىنىش، تەرەققىي قىلىش، ئۆزىنى كۆچەيتىش مەزگىلىگە كىردى. لېكىن نامۇۋاپىق سېلىقلار دېھقانلارنى قاقشىتىپ، ئۇلارنى يا يىغلاشنى، يا كۈلۈشنى بىلەلمەيدىغان ھالغا چۈشۈرۈپ قويدى. شۇڭا نامۇۋاپىق سېلىقلار كىشىلەر بىردەك كۆڭۈل بۆلىدىغان «قىزىق نۇقتا» بولۇپ قالدى. ئۇلار دېھقانلارنى قاقشىتۇاتقان نامۇۋاپىق سېلىقلار ئۈستىدە كەڭ - كۆشادە مۇلاھىزە يۈرگۈزۈپ، بۇ ھەقتە ئۆزلىرىنىڭ قاراشلىرىنى ئوتتۇرىغا قويۇشماقتا: بەزىلەر: نامۇۋاپىق سېلىقلارنىڭ يىلتىزى ئاساسىي قانۇلامدا دېسە، يەنە بەزىلەر يىلتىز يۇقىرىدا دېيىشمەكتە.

بىرىنچى خىل قاراشتىكىلەرنىڭ پاكىتى مۇنداق:

1) بىر قىسىم يېزا - بازارلارنىڭ ئاز ساندىكى «ئىككى بىرىنچى قول» باشلىقلىرى كۆنجۈرە، خميىۋى ئوغۇت، دېھقانچىلىق دورىسى قاتارلىق ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرىنى ئۆزلىرى يول ھېئىپ پۇل خەجلەپ كىرگۈزۈپ، سېتىش- تەمىنلەش باھاسىنى ئۆزلىرى بېكىتىپ سېتىش ئارقىلىق يېزا- بازارلىق ئىگىلىك باشقۇرۇش مۇلازىمەت پونكىتلىرىنى قۇرۇق جازىغا ئايلاندۇرۇپ قويدى، بۇنىڭ بىلەن چەكلەش، نازارەت قىلىش مېخانىزمى سۇسلىشىپ كەتتى. نەتىجىدە ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى تۆۋەنلەپ، يېڭى كەسىپلەر ئەۋج ئېلىپ، نامۇۋاپىق سېلىقلارنى ئېغىرلاشتۇرۇۋەتتى. مەسىلەن، «ئا» ناھىيىنىڭ كۆنجۈرىسى ئۆزىگە يېتەرلىك بولسىمۇ، «ب» ناھىيىدىن يۆتكەش ئارقىلىق ئۇنىڭغا بۇ، بۇنىڭغا ئۇ سېتىۋېلىپ، ئوتتۇرىدىن پايدا ئوندۇرۇپ، زىيانىنى دېھقانلارغا چېچىش ئەھۋالى بار.

2) بىر قىسىم يېزا - بازار باشلىقلىرى «نەتىجە يارىتىش»، «قۇيرۇقى شىپاڭشىتىپ ئىسسىق كۆرۈنۈش»كە بېرىلىپ، تۇرلۇك «ئۇلچەمگە يەتكۈزۈش»نى قوغلىشىپ، «ماس قەدەمدە راۋاجلاندۇرۇش»، «مادارتىغا قاراپ ئىش كۆرۈش»، «قەدىمگە بۆلۈپ تەرەققىي قىلدۇرۇش» قاتارلىقلارنى باھانە قىلىپ، ئۆزىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىدىن كېلىپ چىقىپ، ئىقتىسادىي تەرەققىيات ئىستراتېگىيىسىگە ئەگىشىپ، ئۆزىنىڭ ئالاھىدىلىكىگە ئاساسلىنىپ، ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرمەي، ئەكسىچە ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى ئاقساتقان ھالدا، ئۆزىنىڭ ئىقتىسادىي ئەھۋالىدىن ئايرىلىپ قالغ

«قەدىمگە بۆلۈپ تەرەققي قىلدۇرۇش» ئاڭجىنىنى ئىنكار قىلىپ، مۇكاپاتلىنىش، ئۆستۈرۈلۈش كويىدا بولۇپ، دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى ئاشۇرۇۋەتتى.

3) يېزا - بازار باشلىقلىرى ئېچىدە بىرىنچى قوللار پىكاپلىشىش، ئىككىنچى قوللار موتولىشىش، كەنت ياچىيكا شۆجىلىرى موتولىشىش، كەنت، مەھەللە مۇدىرلىرى ۋېلىسپىتلىشىش، بۇنىڭ پۇلىنى، تۇرلۇك چىقىملىرى ۋە ماي ھۆججەتلىرىنى «يەرلىك چىقىم» قاتارىدا ئاتچوت قىلىپ، ئاخىرقى ھېسابتا يەنە دېھقانلارنىڭ گەدىنىگە ئارتىپ بېرىشكە سەل قارىماقتا. ئۇلار دېھقانلارغا ياقمۇدەك بىرمۇ بەسلىنى ھەل قىلىش ئورنىغا يول باشلىغۇچىلارغا ئەگىشىپ سەيلە قىلغاچ دوكلات ئاڭلايدۇ، ياكى ئالدىن تەييارلانغان بىر نەچچە ئائىلىنى كۆرۈپلا قايتىدۇ.

(3) پۇل، ھوقۇق سودىسى قىلىش مەۋجۇت. يېزا-بازارلاردا رەھبەرلىك خىزمىتىنى ئىشلەش لاياقىتى ھازىرلانمىغان بەزى ئاز ساندىكى كىشىلەر پۇلغا ھوقۇقنى سېتىۋېلىپ، يېزىلارغا بارغاندىن كېيىن «زىيان»نى «پايدىغا» ئايلاندۇرۇش ئۈچۈن ھېيلە - مىكىر ئىشلىتىپ، تۆۋەنلىتىپ دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى يېنىكلەتتى.

ئاستانە يېزىسىدا توك يوللىرى ئۆلچەمسىز، باشقۇرۇش ناچار، توك پۇلى يىغقۇچىلار كۆپ بولۇش سەۋەبىدىن توك ھەققى ئۆرلەپ دېھقانلار-نىڭ نارازىلىقىنى قوزغۇلۇش قىلىپ 25 پېرسەنت كىلوۋېتتىن ئۈزۈنلۇقتىكى يۇقىرى بېسىملىق سىم يولىنى ئۆزگەرتتى. بۇنىڭ ئېچىدە 27 مەھەللىنىڭ توك يوللىرىنى رەتلەشكە سالغان مەبلىغى 169 مىڭ يۇەندىن ئاشتى. 1600 ئائىلىنىڭ توك سائىتىنى گۇرۇپپىلاشتۇرۇپ، يۇەندىن ئارتۇق چىقىم تېجىلىپ ھەر كىلوۋات توك ھەققى 1.20 يۇەندىن بىراقلا 0.58 يۇەنگە تۆۋەنلىدى. بۇنىڭ بىلەن دېھقانلار توك ھەققىنى 82 مىڭ 129 يۇەن ئاز تاپشۇرىدى.

دېھقانچىلىق ماشىنا - سايمانلىرى ياساش - رېمونت قىلىش زاۋۇتى كارخانىنىڭ ئېچكى قىسمىدىكى ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، مەھسۇلات تۇرىنى كۆپەيتىپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئاشۇردى.

ئىلگىرى بۇ زاۋۇت مەبلەغ كەمچىل، ئۇسكۇنىلەر كونا، ئىشچىلارنىڭ تېخنىكا سەۋىيىسى تۆۋەن بولۇشتەك سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن ئىقتىسادىي ئۈنۈمى تۆۋەن بولۇپ تۇرۇۋاتقان بولسىمۇ، ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخى يۇقىرى، مەھسۇلاتنىڭ سۈپىتى ياخشى بولمىغاچقا، بازارغا سېلىنىشى ئاساسەن ئەمەلىيلەشتۈرۈلمەي، ئامبارلارغا توپلىنىپ قالغان ئىدى. ئۆتكەن يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي كومىتېتى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي كومىسسىيەسى بۇ زاۋۇتنى ئىسلاھ قىلىش ئۈچۈن ئالاھىدە تەكلىپ ئوتتۇرىغا قويۇپ، ئۇنىڭ ئۈچۈن 1.5 مىليون يۈەن مەخسۇس مەبلەغ ئاجرىتىپ بەردى. زاۋۇت ئىسلاھ قىلىنىپ ئىشلەپچىقىرىش باشلانغاندىن كېيىن، ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخى تۆۋەنلەپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ئاشتى. ئۇ ھازىر ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي كومىسسىيەسىنىڭ ئالاھىدە تەكلىپ بويىچە ئىسلاھاتنى تېخىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، مەھسۇلات تۇرىنى كۆپەيتىپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئاشۇرماقتا.

ئىلگىرى بۇ زاۋۇت مەبلەغ كەمچىل، ئۇسكۇنىلەر كونا، ئىشچىلارنىڭ تېخنىكا سەۋىيىسى تۆۋەن بولۇشتەك سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن ئىقتىسادىي ئۈنۈمى تۆۋەن بولۇپ تۇرۇۋاتقان بولسىمۇ، ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخى يۇقىرى، مەھسۇلاتنىڭ سۈپىتى ياخشى بولمىغاچقا، بازارغا سېلىنىشى ئاساسەن ئەمەلىيلەشتۈرۈلمەي، ئامبارلارغا توپلىنىپ قالغان ئىدى. ئۆتكەن يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي كومىسسىيەسى بۇ زاۋۇتنى ئىسلاھ قىلىش ئۈچۈن ئالاھىدە تەكلىپ ئوتتۇرىغا قويۇپ، ئۇنىڭ ئۈچۈن 1.5 مىليون يۈەن مەخسۇس مەبلەغ ئاجرىتىپ بەردى. زاۋۇت ئىسلاھ قىلىنىپ ئىشلەپچىقىرىش باشلانغاندىن كېيىن، ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخى تۆۋەنلەپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ئاشتى. ئۇ ھازىر ئاپتونوم رايونلۇق ئىقتىسادىي كومىسسىيەسىنىڭ ئالاھىدە تەكلىپ بويىچە ئىسلاھاتنى تېخىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، مەھسۇلات تۇرىنى كۆپەيتىپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئاشۇرماقتا.

قىزىلسۇ ئوبلاستى ئېتىز - ئېرىق ئاساسىي قۇرۇلۇشىنى چىنك تۆتۈپ تىشلەپ، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساسلىق ئورنىنى مۇستەھكەملىمەكتە

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **تۇرغۇن ئوبۇل**، ئۆز مۇخبىرىمىز **نۇرىيە ئىمامنىياز** خەۋەر قىلدۇ: قىزىلسۇ ئوبلاستى سۇ، تۆپراق يايلىقىنى كەڭ كۆلەمدە ئېچىش، ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى بىلەن كەڭ شۇغۇللىنىش ئارقىلىق، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساسلىق ئورنىنى مۇستەھكەملىمەكتە.

بۇلتۇردىن باشلاپ ئاتۇش شەھرى 10 مىڭ مودىن ئارتۇق بوز يەر ئېچىپ، كېۋەز، ياغلىق دان زىرائەتلىرى تېرىدى. 66 كىلومېتر ئۆزۈنلۇقتا سۇ سىزمىسى ئۆستەڭ ياسىدى، ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ 120 مىڭ مو بوز يەر ئېچىش ۋە 180 مىڭ مو ئوتتۇرا، تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىزلارنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى ھەم 120 كىلومېتر زىمكەش چېپىش قۇرۇلۇشى ئوگۇشلۇق ئېلىپ بېرىلدى، يەنە بۇ ناھىيىنىڭ 100 كىلومېترلىق سۇ سىزمىسى ئۆستەڭ قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى. ئاقچى ناھىيىسىدىكى ئۆزەنقۇش سۇغىرىش - توك چىقىرىش ئوگۇن قۇرۇلۇشىنىڭ سۇ باشلاش قۇرۇلۇشى پۈتۈپ، قۇلانساراق يېزىسىنىڭ تارىختىن بۇيان سۇ يېتىشمەسلىك مەسىلىسى ھەل قىلىندى. قۇلانساراق يېزىسىنىڭ 12 كىلومېتر سۇ باشلاش ئۆستەڭ قۇرۇلۇشى تاماملاندى، 10 مىڭ مو بوز يەر ئېچىش ۋەزىپىسىنىڭ يېرىمى ئورۇندىلىپ، 1200 مو ئۆلچەملىك سالا ئېتىز دەسلەپكى قەدەمدە بارلىققا كەلدى. قاراچى يېزىسىنىڭ 30 مىڭ مو ئوت - چۆپ يېتىشتۇرۇش بازىسىغا سۇ باشلاش قۇرۇلۇشىنىڭ يېرىمىدىن كۆپرەكى پۈتۈپ، 10 - ئاينىك ئاخىرى سۇ باشلاش مۆلچەرلەندى. ئۇلۇغچات ناھىيىسىنىڭ قىزىلئوي يېزىسىدىكى 10 مىڭ مو ئوت - چۆپ يېتىشتۇرۇش بازىسى قۇرۇلۇشىنىڭ بىرىنچى باسقۇچلۇق 3000 مو يەر ئېچىپ تەكشىلەش قۇرۇلۇشى تاماملاندى؛ سەككىز كىلومېتر سۇ سىزمەسى ئۆستەڭ قۇرۇلۇشى ۋە ئېرىق قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى. بۇنىڭ بىلەن ئوبلاست بويىچە يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساسىي ئورنى كۈچەيتىلىپ، يېزا ئىگىلىكىنىڭ مۇقىم راۋاجلىنىشى ئۈچۈن پۈختا ئاساس سېلىندى.

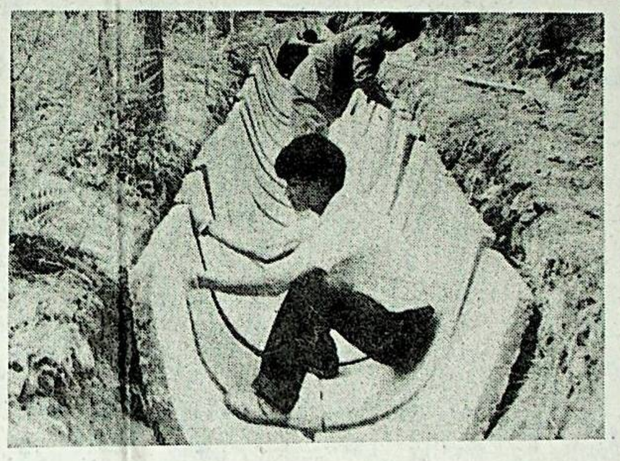

غۇلجا شەھرىنىڭ قارادۆڭ يېزا گۈلباغ كەنتى بۇ يىل يازلىق يىغىمدىن ئىلگىرىكى ئارىسالدى ۋاقتىنى پايدىلىنىپ، ئۇچ كىلومېتر ئۈزۈنلۇقتىكى ئېرىقنى بېتونلاشتۇرۇپ، ئىككى كىلومېتر يولنى رېمونت قىلدۇالدى.

سۆزەتتە: دېھقانلار ئېرىقتا بېتون تاختا تىزماقتا.

تۇرسۇنمۇھەممەت ئوسمان فوتوسى

◇

قىسقا خەۋەرلەر

△ گۈما ناھىيىلىك دۆلەت باج ئىدارىسىنىڭ سانجۇ يېزىلىق باجخانىسى 5-ئاينىك 15-كۈنگىچە 27 مىڭ يۈەن باج يىغىپ، ئالدىنقى يېرىم يىللىق باج يىغىش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن بۇرۇن ئاشۇرۇپ ئورۇنداپ بولدى.

ئەلىجان ئەخمەت

△ بۈگۈر ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ يېگىسار تىجارەت پونكىتى 5-ئاينىڭ بەشىنچە 7 مىليون 152 مىڭ يۈەن ئامانەت توپلاپ، ئالدىنقى يېرىم يىللىق پۈل ئامانەت توپلاش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن بۇرۇن 652 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

ھۈسەن خالەم

△ خوتەن شەھرىنىڭ لاسكۇي بازىرىدىكى 385 ئائىلە بوردا قېلىق كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىپ، ئۇچ يىلدا 1 مىليون 436 مىڭ يۈەن ساپ پايدا ئالدى.

داۋۇت توختى

△ لوپ ناھىيىلىك سودا-سانائەت مەھۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى ئۆتكەن يىلدىن بۇيان، يېزا ئىگىلىك مادديي ئەشيالىرى تىجارىتىگە بولغان باشقۇرۇش، نازارەتچىلىكىنى كۈچەيتىپ، باھانى ئۆستۇرۇپ سېتىپ ئالىتۇق ئېلىنغان 31 مىڭ 752 يۈەن پۇلنى دېھقانلارنىڭ قولىغا ۋاقتىدا قايتۇرۇپ بەردى.

ناسىر ئەبەي

△ پەيزاۋات ناھىيىسىنىڭ شاپتۇل يېزىسى دۆلەتنىڭ ئالاقىدار سىياسەتلىرىنىڭ روھى بويىچە 5-ئاينىڭ 21-كۈنگىچە يېزىدىكى 458 بەشتە كاپالەتلەندۈرۈلىدىغان ئائىلىنىڭ 40 مىڭ يۈەن دېھقانچىلىق ئالاھىدە مەھسۇلات بېجىنى كەچۈرۈم قىلدى.

مەخمەت ھامۇللا

△ ئىلى ۋىلايىتى دېھقانچىلىق پەن-تېخنىكىسىنى كېڭەيتىشكە ئەھمىيەت بېرىپ، بۇ يىل 5-ئاينىڭ 7 - كۈنىگە قەدەر 400 مىڭ مو يەرگە سۈلياۋ يوپۇق يېپىپ قوناق تېرىش ۋەزىپىسىنى 418 مو ئاشۇرۇپ ئورۇنلىدى. بۇ بۇلتۇرقىدىن 213 مىڭ 48 مو ئارتۇق.

نىلۇپەر قاسىم

بۇ زەربىدارلار ئەترىتى يېڭى تېخنىكىنى كېڭەيتىشكە تۆھپە قوشماقتا

****

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **تۇرغۇن ئوبۇل** خەۋەر قىلدۇ: قىزىلسۇ ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنلاشتۇرۇش ئىدارىسى بۇ يىل ئەتىيازدا 14 كىشىلىك زەربىدارلار ئەترىتى تەشكىللەپ، ئاقچى ناھىيىسىنىڭ 10 مىڭ مو يەرگە سۈلياۋ يېپىپ يازغى بۇغداي تېرىش يېڭى تېخنىكىسىنى قوللىنىش ۋە كېڭەيتىشكە ياردەم بېرىپ، دېھقانلارنىڭ ماختىشىغا ئېرىشتى.

ئاقچى ناھىيىسى بۇ يىل 10 مىڭ مو يەرگە سۈلياۋ يېپىپ يازغى بۇغداي تېرىش پىلانىنى ئورۇنداش ئۈچۈن 57 يۈرۈش تراكتور، سۈلياۋ يېپىش - ئۇرۇق سېلىش ماشىنىسى قاتارلىق دېھقانچىلىق ماشىنلىرىنى سېتىۋالغاندى. بۇ ناھىيىنىڭ قاراچى يېزىسىنى نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش نۆقتىسى قىلىپ تۇتۇۋالغان قىزىلسۇ ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنلاشتۇرۇش ئىدارىسى يېڭى سېتىۋېلىنغان دېھقانچىلىق ماشىنلىرىنى يۈرۈشلەشتۇرۇپ، يېڭى تېخنىكىنى قوللىنىش ۋە كېڭەيتىشكە ياردەم بېرىشنى بۇ ناھىيىنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشىغا ياردەم بېرىشتىكى ئەڭ ئەھمىيلىي ئىش دەپ قاراپ، بۇ يىل 1 - ئايدا ئاقچى ناھىيىسىگە ئىككى تېخنىك ئەۋەتىپ ئىككى ئايلىق كۇرس ئېچىپ، 63 كىشىنى تراكتور ھەيدەش، سۈلياۋ يېپىپ ئۇرۇق سېلىش ماشىنىسىنى باشقۇرۇش، تەڭشەش بويىچە تەربىيىلىدى. 3 - ئاينىڭ 28 - كۈنى 14 تېخنىكىنى ئاقچى ناھىيىسىگە ئەۋەتىپ، يېزا، كەنتلەرنىڭ يەر ھەيدەش، سۈلياۋ يېپىپ بۇغداي ئۇرۇقىنى سېلىش مەشغۇلاتىغا تېخنىكا جەھەتتىن يېتەكچىلىك قىلدى. زەربىدارلار ئەترىتىدىكى تېخنىكلار دېھقانلار ئالدىغا بارغانغا بالدىراپ، قەيەردە تراكتور - ماشىنلاردا كاشىلا كۆرۈلسە، شۇ يەرگە بېرىپ كاشىلىنى ئوڭشاپ، مەشغۇلاتنى نورمالاشتۇردى. تراكتورنى ئالدى بىلەن ئۆزلىرى ھەيدەپ، سۈلياۋ يوپۇق يېپىش، ئۇرۇق سېلىش ماشىنىسىنى تەڭشەپ بېرىپ، ئۇلارغا نەق مەيداندا ئەمەلىي مەشغۇلات ئېلىپ بېرىشنى ئۆگەتتى.

زەربىدارلار ئەترىتىدىكىلەر قاراچى يېزىسىدىن 200 مودىن كۆپرەك يەرنى تەجرىبە ئېتىزى قىلىپ تۇتۇپ، ئۇلۇچەم بويىچە قىغ، خىمىيىۋى ئوغۇت بېرىپ، ئۆزلىرى ھەيدەپ، ئۆزلىرى ئۇرۇق سالدى. بۇنىڭدىن باشقا، يەنە ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنلاشتۇرۇش ئىدارىسى دېھقانلارنىڭ ئىلمىي ئۇسۇلدا تېرىقچىلىق قىلىش ئاكتىپچانلىقىغا ئىلھام بېرىش ئۈچۈن، قاراچى يېزىسىغا 2193 يۈەن پۇل، 570 پارچە كىتاب ياردەم قىلدى. 17 نامرات ئائىلىنىڭ خىمىيىۋى ئوغۇت سېتىۋېلىشى ئۈچۈن 10 مىڭ يۈەن ياردەم بەردى. ئاقچى ناھىيىسىدىكى ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەر، بولۇپمۇ قاراچى يېزىسىدىكى كادىر ۋە ئامما ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنلاشتۇرۇش ئىدارىسى ۋە زەربىدارلار ئەترىتىدىكى تېخنىكلارنىڭ نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشتىكى ئەمەلىي ئىشىدىن تەسىرلىنىپ، ئۇلارغا چىن قەلبىدىن مىننەتدارلىق بىلدۈردى.

باي ناھىيىسى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان شەھەر پىلانلاش قانۇنىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، شەھەر قۇرۇلۇشىغا يۇكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بەرگەنلىكتىن، شەھەر قىياپىتى يېڭى تۈسكە كىردى.

سۆزەتتە: ناھىيە بازىرىنىڭ «ئازاد» يولى.

نىياز سائىتار فوتوسى

پوسكام ناھىيىسى چىرىكلىككە قارشى تۇرۇشنى كۈرسىتىدە زور نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى

پوسكام ناھىيىسىدىكى مۇناسىۋەتلىك تارماقلار چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش كۈرىشىگە بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، چىرىكلىككە ئائىت دېلولارنى ئەستايىدىل تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىپ، بىر تەرەپ قىلىنغان دېلولارنىڭ نەتىجىسىنى قەرەللىك ئېلان قىلىپ ياخشى ئۇنۇمگە ئېرىشتى.

ئۆتكەن يىلدىن بۇيان ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى بىلەن مەمۇرىي تەپتىش ئىدارىسى سىياسىي- قانۇن، مالىيە، مال باھا، تەمىنات -سودا تارماقلىرى بىلەن زىچ ماسلىشىپ، قانۇن - ئىنتىزامغا خىلاپ دېلولارنى زەربىدارلىق بىلەن پاش قىلىش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، خىزمەتنى نىشانلىق، قەدەم - باسقۇچلۇق قانات يايدۇردى. بۇ خىزمەت باشلانغاندىن بۇيان ناھىيە رەھبەرلىرى ئۆزىگە قاتتىق تەلەپ قويۇپ، كىرىمنى مەلۇم قىلىش، سوۋغات تىزىملاش تۇرۇمگە ئائىلىق رىئايە قىلدى. بۇلتۇر ناھىيە بويىچە 30 رەھبىرىي كادىر مەلۇم قىلىش جەدۋىلىنى راستچىللىق بىلەن تولدۇرۇپ، 17 مىڭ 800 يۈەن قىممەتلىك سوۋغاتنى قايتۇردى. بۇ ناھىيە چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش، پاكلىق قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈش بويىچە «بەش ماددىلىق ئىككى بەلگىلىمە» ۋە «تۆت ماددىلىق قوشۇمچە بەلگىلىمە» تۇرۇپ، كەنت، يېزا، ناھىيە دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورۇنلىرىدا ئومۇمىيۈزلۈك يولغا قويىدى. پاكلىق خىزمىتىنى ھەقىقىي ئۇنۇمگە ئېرىشتۈرۈش ئۈچۈن، ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى بىلەن مەمۇرىي تەپتىش ئىدارىسى جەمئىيەتتىن 12 نازارەتچى، 53 باھالىغۇچى تەكلىپ قىلدى. ئاساسىي قاتلامدىكى 149 كىشىنى كەسىپ ئىستىلى نازارەتچىلىكىگە تەكلىپ قىلدى. پاش قىلىش ساندۇقى ۋە تېلېفونىنى كۈچەيتتى. بۇ يىل 2- ئاينىڭ ئاخىرلىرىغىچە بولغان بىر يىلدىن ئارتۇق ۋاقىت ئىچىدە ناھىيىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى بىلەن مەمۇرىي تەپتىش ئىدارىسى ناھىيىلىك سۈلياۋ زاۋۇتى، دورا شىركىتى قاتارلىق دۆلەت، كوللېكتىپ ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارنى تەكشۈرۈپ، تەرتىپكە سېلىش، ئىستىلنى ياخشىلاش خىزمىتىنى چوڭقۇرلاشتۇردى. بۇ جەريانداپ ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرى بىلەن زىچ ھەمكارلىشىپ، پاراخورلۇق، مەسئۇلىيەتسىزلىك قىلىش، كوللېكتىپ ۋە دېھقانلارنىڭ مەنپەئىتىنى زىيانغا ئۇچرىتىش، مالىيە -ئىقتىساد ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش قاتارلىق دېلولاردىن 159 نى تۇرغۇزۇپ، بۇ دېلولارغا چېتىشلىق 160 كىشىگە مەسلىنىڭ خاراكتېرىگە ئاساسەن چارە كۆرۈپ، دۆلەت ۋە كوللېكتىپنىڭ 835 مىڭ يۈەن ئىقتىسادىي زىيىنىنى قايتۇرۇۋالدى. تەربىيە بەرسىمۇ پارتىيە ئىنتىزامغا داۋاملىق خىلاپلىق قىلغان يەتتە پارتىيە ئەزاسىنى پارتىيىدىن چىقاردى. 14پارتىيە ئەزاسىغا پارتىيىدىن قالدۇرۇپ سىناش، 36 پارتىيە ئەزاسىغا قاتتىق ئاگاھلاندۇرۇش جازاسى بەردى. 20 چوڭ دېلودىكى 30 ئادەمنىڭ ئىقتىسادىي جىنايەت ئەنزىسىنى تەھقىقلەپ، 1 مىليون 330 مىڭ يۈەن ئىقتىسادىي زىيانىنى تۆلەتكۈزدى. چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش كۈرىشى داۋامىدا بۇ ناھىيە مەسىلىلەرنىڭ ھەل قىلىنىش نەتىجىسىنى تاختاي گېزىتى، رادىئو، تېلېۋىزوردا قەرەللىك ئاشكارا ئېلان قىلىپ، جامائەت پىكرىنى مەركەزلەشتۈرۈپ، پاكلىق قۇرۇلۇشىنى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈردى.

ئوسمانجان ئۆمەر، ياسىن ئوسمان

قۇمۇل شەھرى يەرنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى

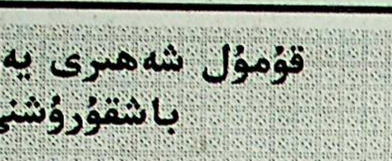

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **سەيدۇللا تالىپ** خەۋەر قىلىدۇ: قۇمۇل شەھرىلىك يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى يەر باشقۇرۇش خىزمىتىنى قانۇن ئىزغا سېلىپ، «ئالقانچىلىك يەرنىمۇ قەدىرلەش» پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، يەردىن پايدىلىنىش ئۇنۇمىنى ئۆستۈردى.

بۇ شەھەردە قۇرۇلغان يەر باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرى يەر باشقۇرۇش خىزمىتى بويىچە تايانچ كۆچلەرنى تەربىيلەپ، قانۇنسىز يەر ئىگىلەشنىڭ ئالدىنى ئالدى. «يەر باشقۇرۇش قانۇنى»دىن مەسلىھەت بېرىش، كۆرگەزمە ئۇيۇشتۇرۇش، سەييارە ئويۇن قويۇش ئارقىلىق ئاممىنىڭ يەرنى ئاسراش، يەردىن ئۇنۇملۇك پايدىلىنىش ئېڭىنى ئۆستۈردى. پائالىيەت داۋامىدا 7000 پارچىدىن ئارتۇق تەشۋىقات ماتېرىيالى بېسىپ تارقاتتى. قالايمىقان يەر ئىگىلەش، قالايمىقان يەر تەستىقلاش، قانۇنسىز يەر ئىشلىتىشتىن خالى يېزا - بازار بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. 1995 - يىلى بەزى كارخانىلار تېرىلغۇ يەرلەرنى ئىگىلەپ، ئامىنىڭ نارازىلىقىنى قوزغىغاندى. ناھىيىلىك يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى بۇ ئىشقا يۈكەك ئەھمىيەت بېرىپ، تەكشۈرۈپ، 29 خىش زاۋۇتى قانۇنسىز ئىگىۋالغان 1140 مو يەرنى قايتۇرۇۋالدى.

يەر باشقۇرۇش خادىملىرى پاك - دىيانەتلىك بولۇپ، ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزەتتى. 1996- يىلىدىن باشلاپ يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلار بىلەن بىرلىشىپ ئاممىغا ئەملىي ئىش قىلىپ بەردى. ئاستانە پىزىسىنىڭ دېھقانچىلىق مەيدانىغا 11 مىڭ يۇەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىپ 38 ئائىلىلىك دېھقانغا كۆن نۇرىدىن پايدىلىنىش پارنىكى ياساپ بەردى. ئاستانە پىزىسىنىڭ 7 - كەنت، 1 - ، 2 - ئەترىتىگە 95 مىڭ يۇەن مەبلەغ سېلىپ، سۇغىرىش شارائىتىنى ياخشىلاپ بەردى.

شىنجاڭ ئورمانچىلىق پەنلىرى ئاكادېمىيەسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ئۆمەرجان ئون نەچچە يىللىق پەن تەتقىقاتى ئەمەلىيىتىدە زور نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى. ئۇ تەتقىق قىلغان ۋە يېتىشتۈرگەن شاپتۇلنىڭ پاكار سورتى پارنىكتا ئۆستۈرۈلۈپ 4 - ئايدا مېۋىسى پىشۇرۇلدى.

سۈرەتتە: ئۆمەرجان زىيارەت قىلغۇچىغا ئۆز ئەجرىنىڭ مېۋىسىنى تونۇشتۇرماقتا.

ئەنۋەر فوتوسى

بايىنغۇلىن ئوبلاستى ئىجتىمائىي سۇغۇرتا خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرمۇشىنى كاپالەتلەندۈردى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئابدۇراخمان قاسىم** خەۋەر قىلىدۇ: بايىنغۇلىن ئوبلاستى كارخانىلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىجتىمائىي سۇغۇرتا خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەر ۋە ئىشتىن توختاپ قالغان ئىشچى- خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرمۇشىنى كاپالەتلەندۈردى.

ئوبلاستتىكى ھەر دەرىجىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ كۆڭۈل بۆلۈشى، كارخانىلارنىڭ ئەستايىدىل ماسلىشىشى نەتىجىسىدە، بۇلتۇر يىل ېشىدىن بۇ يىل 5- ئايغىچە 20 ئاپتوموبىل قېتىم تەشۋىقات ماشىنىسى ئاجرىتىلىپ، ئىجتىمائىي سۇغۇرتا خىزمىتى تەشۋىق قىلىندى. رادىئو، تېلېۋىزوردا مەخسۇس لېكسىيە سۆزلەندى. 80 دىن ئارتۇق تاختاي گېزىتى چىقىرىلىپ ئىجتىمائىي سۇغۇرتىنىڭ ئەۋزەللىكى ئاممىغا كەڭ تۈردە چۈشەندۈرۈلدى. نەتىجىدە بۇ يىل 5 - ئايغىچە ئوبلاست بويىچە 451 ئورۇندىكى دۆلەت كارخانىسىدىن 69 مىڭ 951 ئىشچى- خىزمەتچى پېنسىيە خىراجىتىنى جەمئىيەتتىن ئالدى. 583 كارخانىدىكى 61 مىڭ 912 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى. ياشانغاندا بېقىلىش سۇغۇرتىسى ۋە ئىشسىزلىق سۇغۇرتا جۇغلانمىسى ئالدىنقى يىلدىكىدىن 176.15 % ئاشتى. ئوبلاست بويىچە دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان 9876 ئىشچى- خىزمەتچى ۋە ئىشتىن ئايرىلىپ قالغان 30 دىن ئارتۇق ئىشچى - خىزمەتچىنىڭ تۇرمۇشى كاپالەتلەندۈرۈلدى.

گۈچۈك ناھىيىلىك 5 - باشلانغۇچ مەكتەپتە پىئونېرلار پائالىيەتلىرى جانلانماقتا

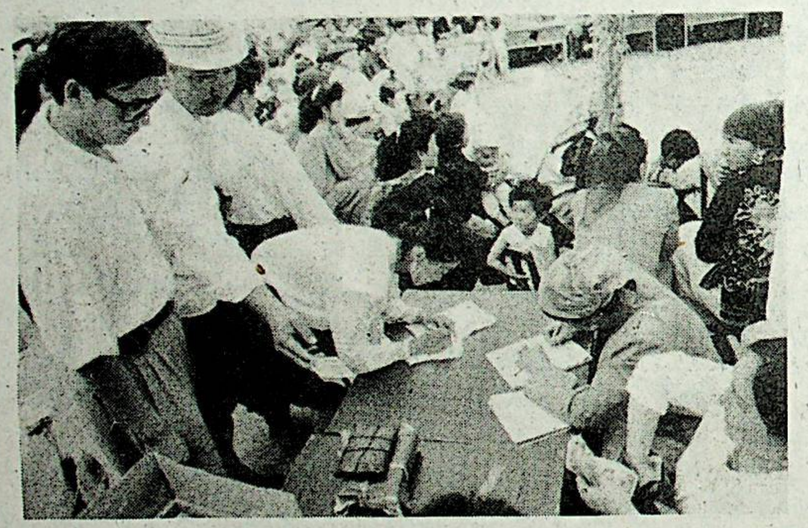

مارالۇبشى ناھىيىسىگە قاراشلىق ئىداره - ئورگانلار، يەككە تىجارەتچىلەر،ئاتا - ئانىلار بالىلار بايرىمىنىڭ ئالدى كەينىدە مەكتەپلەرگە بېرىپ ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىلاردىن ھال سورىدى. بۇ جەريانداپ ئۇلار ناھىيە بازىرىدىكى سەككىز ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپكە 35 مىڭ يۇەندىن ئارتۇق پۇل، 5000 پارچىدىن ئارتۇق كىتاب تەقدىم قىلدى.

سۈرەتتە: ئىداره - ئورگانلار، يەككە تىجارەتچىلەر، ئاتا - ئانىلار پۇل تەقدىم قىلماقتا.

ئەنۋەر خىزمەت، قادىرجان ئاۋۇت فوتوسى

پىئونېرلارنىڭ پەخرى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز ئوبۇلقاسىم مەتنىياز

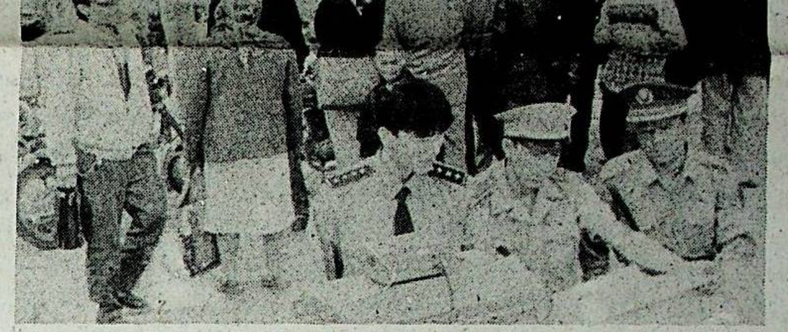

بيزا ئىگىلىك 3 - شى 50 - تۇمن يېقىندا زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى چەكلەش بويىچە فوتو سۈرەت كۆرگەزمىسى ئاچتى، شۇنىڭدەك مەركەز ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى مەنئى قىلىشقا ئائىت قارار- بەلگىلىمىلىرىنى تەشۋىق قىلدى.

رەيھانگۈل فوتوسى

مارالۋېشى ناھىيىلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسى مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا يېڭى سەھىپە ئاچتى

مارالۋېشى ناھىيىلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسى كەسىپ ئەمەلىيىتىنى چىقىش قىلىپ، توغراق روھى، جاپاكەشلىك روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، پۈتۈن ناھىيە ئورمانچىلىق شىتېمىسىنىڭ مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا يېڭى سەھىپە ئاچتى.

ئىدارە رەھبەرلىكى ئالدى بىلەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئارىسىدا دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەريىسىنى ئۆگىنىشنى چوڭقۇرلاشتۇردى. ۋەتەنپەرۋەرلىك، كوللېكتىۋىزملىق روھىنى يەنىمۇ ئۇرغۇتۇپ. پۈتۈن سىستېمىدا ئۆزئارا تىل ئۆگىنىشنى ئەۋج ئالدۇرۇپ، 70 % ئىشچى - خىزمەتچىنى خىزمەت ۋە تۇرمۇشتا ئىككى خىل تىلدىن ئۇنۇملۇك پايدىلىنالايدىغان قىلىپ يېتىشتۈردى.

مەنئى مەدەنىيەت سېلىنمىسىنى ئاشۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىپ، مۇشۇ بىر - ئىككى يىلدىلا 100 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، ئىدارە ئىچىدىكى 2000 كۇۋادرات مېتىر كۆلەمدىكى مەيدان ۋە يولنى ئاسفالتلاشتۇردى، 1600 تۇپنىن ئارتۇق مەنزىرە دەرىخى ئۆستۈرۈپ، 40 كۇۋادرات مېتىر كۆلەمدە گۈللۈك ياساپ مۇھىتنى گۈزەللەشتۈردى. 1000 كۇۋادرات مېتىر كۆلەمدە ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئۈلتۈراق تۇيى سېلىپ بەردى. ئىدارە ئىچىدە ۋالېبول، ۋاسكېتبول، يۈگۈرۈش مەيدانى ياساپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەر كۆڭۈل ئېچىش تۇيى قۇرۇپ ئەسلىھەلەرنى تولۇقلىدى. ھېيت، بايرام، دەم ئېلىش كۈنلىرىدە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى مول مەزمۇنلۇق پائالىيەتلەرگە تەشكىللەپ، قوشنا ئورۇنلار بىلەن قەرەللىك تۈرده ئورلۇق دوستلۇق مۇسابىقىلىرىنى ئۆتكۈزۈپ تۇردى. بۇنىڭ بىلەن ئىدارە ئامىنى تەنتەربىيە پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشتا ناھىيىدىكى ئون نۇقتىلىق ئىدارىنىڭ بىرى بولۇپ قالدى.

بۇ ئىدارە يەنە ئورمانچىلىق تەشۋىقاتىنى كۈچەيتىپ، ناھىيە بويىچە 280 ئورۇنغا ئورمانچىلىقتا ئائىت مەڭگۈلۈك تەشۋىقات تاختىيى ئاستى، ئىدارە قورۇسى ۋە ئىشخانىلارغا مەنئى مەدەنىيەتكە ئائىت 60 تىن ئارتۇق تەشۋىقات تاختىيى ئاستى. ئورمانچىلىق سىستېمىدا ئورمانچىلىق خىزمەت پونكتى، ئورمانچىلىق تېخنىكا كېڭەيتىش پونكتى، ئورمانلاردىكى زىيانداش ھاشاراتلاردىن مۇداپىئە كۆرۈش، كارانتىن قىلىش پونكتى، باغۋەنچىلىك پونكتى قاتارلىق فۇنكسىيەلىك تارماقلارنى قۇرۇپ، بۇ ئورۇنلارنىڭ پارتىيە قۇرۇلۇشى، پاكلىق قۇرۇلۇشى، كەسپىتكى ناتوغرا ئىستىلنى تۈزىتىش خىزمەتلىرىنى چىڭ تۇتتى. ئامبۇي تەشكىلاتلارنىڭ قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ساغلام تەرەققىي قىلدۇردى. ئورمانچىلىق پونكتلىرىنى ئۆلچەمگە يەتكۈزۈش خىزمىتىنى مەنئى مەدەنىيەت بەرپا قىلىشنىڭ مۇھىم مەزمۇنى سۈپتىدە تۇتۇپ، ئۆلچەمگە يېتىشنىڭ ئون تۈرلۈك تەلىپى بويىچە خىزمەتلەرنى ئەتراپلىق قانات يايدۇردى. نەتىجىدە بۇلتۇر ئاپتونوم رايونلۇق ئورمانچىلىق نازارىتى بۇ ناھىيىنىڭ يېزا - بازار ئورمانچىلىق پونكتلىرىنى ئۆلچەمگە يەتتى دەپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى. ناھىيىلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسى بۇلتۇر ۋىلايەت بويىچە «ئورمانچىلىق سىستېمىسىنىڭ مەنئى مەدەنىيەت خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن» بولۇپ باھالاندى ۋە مەنئى مەدەنىيەت بەرپا قىلىشتا پۈتۈن ۋىلايەت ئورمانچىلىق سىستېمىسىنىڭ ئۆگىنىش ئۆلگىسى قىلىپ تىكلەندى. ناھىيىلىك مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى كومىتېتى بۇ ئىدارىگە «مەدەنىيەتلىك ئورۇن» دەپ نام بەردى.

مۇرات تۇرسۇن

گۈچۈك ناھىيىلىك 5 - باشلانغۇچ مەكتەپتە پىئونېرلار پائالىيەتلىرى جانلانماقتا

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئابلىمىت قۇربان** خەۋەر قىلدۇ: گۈچۈك ناھىيىلىك 5 - باشلانغۇچ مەكتەپتە پىئونېرلار پائالىيەتلىرى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇلغانلىقتىن، مەكتەپ قىياپىتىدە زور ئۆزگىرىشلەر بارلىققا كەلدى.

بۇ مەكتەپتە 19 سىنىپ، 813 نەپەر ئوقۇغۇچى بار. مەكتەپ رەھبەرلىكى مەكتەپ باشقۇرۇشتا پىئونېرلار پائالىيەتلىرىنى جانلاندۇرۇشقا ئالاھىدە ئەھمىيەت بەردى. پىئونېرلار تەشكىلىنى رەتكە سېلىپ، تەجرىبىلىك، مەسئۇلىيەتچانلىقى كۈچلۈك ئوقۇتقۇچىلارنى پىئونېرلار يېتەكچىلىكىگە قويدى.

1995 - يىلى مەكتەپ بويىچە «كىچىك بۇركۇت مېدالى» مۇسابىقىسى يولغا قويۇلغاندىن كېيىن، ئوقۇغۇچىلار بۇ پائالىيەتكە ئاكتىپ قاتناشتى، ھەربىر ئوقۇغۇچى چامىسى يېتىدىغان ئىش تۈرلىرىدىن بىر نەچچىنى قىلىشقا تىرىشىپ، يىل ئاخىردا باھالاش ئارقىلىق قايسى تۈرده لاياقەتلى توشسا، شۇ تۈرده بىردىن بۇركۇت مېدالىغا ئېرىشتى، بۇ ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزغىنلىقىنى تېخىمۇ ئاشۇردى. كۆپ مېدالغا ئېرىشكەنلەر ئىچىدىن ئۇلگىلىك پىئونېرلار كۆپلەپ مەيدانغا چىقتى. 57 نەپەر پىئونېر ناھىيە بويىچە، بەش نەپىرى سانجى ئوبلاستى بويىچە، ئىككى نەپىرى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۇلگىلىك پىئونېر بولۇپ مۇكاپاتلاندى. مەكتەپ بويىچە يەنە رەسىم سىزىش، ھۆسنىخەت يېزىش، قول ھۇنەر، سەنئەت، تەبىئەت كۆرۈڭۈكلىرى قۇرۇلۇپ % 90 تىن كۆپرەك پىئونېر بۇ كۆرۈڭۈكلارغا قاتناشتى، قولغا كەلتۈرگەن نەتىجىلىرى كۆرگەزمە قىلىندى. تەبىئەت كۆرۈڭۈكىدىكى پىئونېرلار لاگېرغا چىقىش، ئەۋرىشكە يېغىش قاتارلىق مەشغۇلاتلار بىلەن شۇغۇللىنىپ نەزەر دائىرىسى كېڭەيدى.

پىئونېرلار «ئىككىنى سۆيۈش»، «قولنى قولغا تۇتۇشۇپ بىرلىكتە ئۆلگىرىلەش» پائالىيەتلىرىنى ئېلىپ بېرىپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئۆلگىرى سۈرۈشكىمۇ ياخشى ئاساس سالدى. بۇ مەكتەپتىكى پىئونېرلار ناھىيىلىك 1 - باشلانغۇچ (خەنزۇ) مەكتەپ، 3 - باشلانغۇچ (خەنزۇ) مەكتەپ ۋە كارىز يېزىسىدىكى مۇھاجىرلار پەرزەنتلىرى مەكتىپى قاتارلىق ئورۇنلار بىلەن دوستلۇق مۇناسىۋىتى ئورنىتىپ، دوستلۇق پائالىيەتلىرىنى ئېلىپ بېرىپ، جەمئىيەتتە ياخشى تەسىر قوزغىدى.

سۈرەتتە: بىر تۈركۈم ئوقۇغۇچى پىئونېرلىققا قوبۇل قىلىنىپ، پىئونېرلار قوشۇنى زورايىدى.

پىئونېرلارنىڭ پەخرى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز **ئوبۇلقاسىم مەتنىياز**

خوتەن شەھەرلىك 2 - باشلانغۇچ مەكتەپ پىئونېرلار چوڭ ئەترىتىنىڭ باشلىقى شەمشنۇر تۇرغۇن بۇ يىل 3 - ئايدا مەملىكەت بويىچە ياش - ئۆسمۈرلەرنىڭ «كىچىك بۇركۇت ھەربكتى» پائالىيىتىدە ئىلغار شەخس بولۇپ باھالىنىپ، مەملىكەتلىك پىئونېرلار خىزمىتى كومىتېتى تەرىپىدىن مۇكاپاتلاندى.

شەمشنۇر تۇرغۇن 1993 - يىلى 9 - ئايدا خوتەن شەھەرلىك 2 - باشلانغۇچ مەكتىپىگە ئوقۇشقا كىرگەندىن بۇيان، ئۆزىگە قاتتىق تەلەپ قويۇپ، دەرسلەرنى تىرىشىپ ئۆگەندى. مەكتەپنى ئۆز ئالدىغا سىناۋالداشلىرىنى قېرىندىشىدەك كۆردى. ئۇستازلىرىنى ھۆرمەتلىدى، مەكتەپكە بالدۇر كېلىپ سىنىپنى تازىلىدى. بىرلىگەن تاپشۇرۇقلارنى ۋاقتىدا كۆڭۈل قويۇپ ئىشلىدى، ئوقۇتۇش قورالىرىنى ئاسرىدى، دەرستە ئارقىدا قالغان ئوقۇغۇچىلارغا يېقىندىن ياردەم بەردى. ئۇ ۋاقتىنى چىڭ تۇتۇپ تىرىشىپ ئۆگەنگەنلىكتىن، ھەرقايسى پەنلەردىكى نەتىجىسى 95 تىن چۈشمىدى. ئۇ پىئونېرلار ئەترىتىنىڭ باشلىقى بولغاندىن كېيىن، بايراق چقىرىش، قارا دوسكا ئىشلەش، پىئونېرلارنىڭ ھەر خىل پائالىيەتلىرىگە يېتەكچىلىك قىلىش ۋە سىنىپ خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش جەھەتتە باشقىلارغا ئۈلگە بولدى. پىئونېرلارغا يېتەكچىلىك قىلىپ مەكتەپكە يېقىن ئىدارە - ئورگانلارنىڭ تازىلىق ئىشلىرىغا ياردەملىشىپ ئالقىشقا ئېرىشتى.

ئۇ مەكتەپ ئۇيۇشتۇرغان تۈرلۈك پائالىيەتلەرگە ئاكتىپ قاتنىشىپ، باشقىلارغا ئۈلگە بولدى. كېسەل، مېيىپلەرنىڭ ئىشلىرىغا ياردەملىشىپ ئۈلارغا ئىللىقلىق يەتكۈزدى. ئۇ يەنە شەھەرلىك خەنزۇ 1 - باشلانغۇچ مەكتىپىدىن قالغان قالارلىق ساۋاقداشلار بىلەن دوستلۇق ئورنىتىپ ئۆزئارا تىل ئۆگەندى. بىرلىكتە تاپشۇرۇق ئىشلەپ ئورتاق ئالغا ئىلگىرىلىدى. ئۇ قولغا كەلتۈرگەن ئەھلىي نەتىجىلىرىگە ئاساسەن، ئۇدا بەش يىل «ئۇچقۇن ياخشى ئوقۇغۇچى»، «ئۈلگىلىك پىئونېر»، «مۇنەۋۋەر پىئونېرلار ئەترىتى كادىرى» بولۇپ باھالىنىپ ئالاقىدار ئورۇنلار تەرىپىدىن تەقدىرلەندى ۋە مۇكاپاتلاندى.

لىيۇداۋان كۆمۈر كېنىنىڭ كۆمۈر يۇيۇش - تاللاش زاۋۇتى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، قوش ئۇتۇمگە ئېرىشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز **مەھەممەتئىمىن ئوبۇل** خەۋەر قىلدۇ: لىيۇداۋان كۆمۈر كېنىنىڭ كۆمۈر يۇيۇش- تاللاش زاۋۇتى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىگە ئېرىشچىل ئەھمىيەت بېرىپ، ھەر مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، خىلى ياخشى ئىجتىمائىي ۋە ئىقتىسادىي ئۈنۈمگە ئېرىشتى.

زاۋۇت رەھبەرلىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر قوشۇننىڭ كۆپ مىللەتتىن تەركىب تاپقانلىقىدەك ئالاھىدىلىكىنى چىقىش قىلىپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى خىزمىتىنىڭ ياخشى ئىشلىنىشىنى ئىشلەپچىقىرىشنى يۈكسەلدۈرۈشنىڭ ئالدىنقى شەرتى دەپ قارىپ، ئۇنىڭغا ئىزچىل ئەھمىيەت بەردى. بۇ ئاساستا ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى مەركەز ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى توغرىسىدىكى ھۆججەت ۋە يولىيورۇقلىرىنى ئۆگىنىشكە ئەستايىدىل تەشكىللەپ، ئۇلارنىڭ ئىتتىپاقلىق ۋە ئىجتىمائىي مۇقىملىقنىڭ ئەھمىيىتىگە بولغان تونۇشىنى ئۈستۈردى. مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بويىچە سۆھبەت يىغىنى ئېچىپ، كۆڭۈل ئېچىش پائالىيەتلىرى ۋە تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈپ، ھەر مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ ئۆز ئارا چۈشىنىشىنى ئىلگىرى سۈردى. ئۆزئارا تىل ئۆگىنىش، تېخنىكا ئۆگىنىش پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇرۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مەشغۇلات سەۋىيىسى ۋە ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقىنى ئاشۇردى. زاۋۇت رەھبەرلىكى

ئىدىيىۋى تونۇشنى ئۆستۈرۈپ، پۈتكۈل جەمئىيەت كەڭ كۆلەمدە ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىپ، ئورمانچىلىق تەرەققىياتىدا يېڭى ۋەزىيەت يارىتايلى

(بېشى 1 - بەتتە)

شىنجاڭدا بۇ جەھەتتىكى سانلىق مەلۇماتلار ئىلىنمىغان بولسىمۇ، لېكىن مېنىڭ قارىشىمچە، گەنسۇ بىلەن ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تەبىئىي شارائىتى يېقىنلىشىپ كېتىدۇ، ئەھۋالىمىزمۇ ئاساسەن ئوخشىشىپ كېتىدۇ. ئورمان بولماي، نوقۇل قارلىق تاغلاردىكى مۇزلۇقلا تاينىپ سۇ مەنبەسى ھاسىل قىلغاندا، ئىنسانلار پايدىلىنالايدىغان سۇ مەنبەلىرى زور كۆلەمدە ئازىيىپ كېتىدۇ. مۇشۇ مەندىن ئېيتقاندا، ئورمان بولمىسا سۇ بولمايدۇ، بوستانلىقنىڭ شەكىللىنىشى ۋە راۋاجلىنىشى بولمايدۇ.

ئورمانلىق قۇملىشىش، شورلىشىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش، ئۇنى تىزگىنلەش، بوستانلىقنى مۇستەھكەملەش ۋە كېڭەيتىش جەھەتتە باشقىلار ئورنىنى باسالمايدىغان رولغا ئىگە. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ قوم كۆلىمى پۈتۈن مەملىكەت قوم كۆلىمىنىڭ% 63 نى، ئاپتونوم رايونىمىز ئومۇمىي يەر كۆلىمىنىڭ تۆتتىن بىر قىسمىنى ئىگىلەيدۇ. قۇملۇق بوستانلىقنى قورشاپ تۇرغاچقا، بوستانلىق قۇمنىڭ تەھدىتىگە ئۇچراۋاتىدۇ، تارىختا قوم كۆمۈۋەتكەن بوستانلىق ئاز ئەمەس. ئازادلىقتىن كېيىن، قۇملۇق كۆلىمى يەنىلا يىلىغا 120 مىڭ مولۇق سۈرئەت بىلەن كېڭىيۋاتىدۇ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىككىدىن بىر قىسىم يەر قۇم - بوران خەۋپىگە ئۇچراۋاتىدۇ، 8 مىليون گېكتار ئوتلاق قۇمنىڭ ھوجۇمىدىن ئېغىر دەرىجىدە ناچارلىشىپ كەتتى. خېلى ئۇزاق بىر مەزگىلگىچىلىك ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ قۇمنى تىزگىنلەش ۋەزىيىتى يەنىلا ناھايىتى كەسكىن بولدۇ. قۇم - بوراننىڭ ئالدىنى ئېلىش، تىزگىنلەشتە ئاساسلىقى سۈنئىي ئىھاتە ئورمىنى ۋە تەبىئىي چۆللۈك ئورمىنىغا تايىنىشقا توغرا كېلىدۇ. ئورمانچىلىق يۈكسەلسە قۇمنى چېكىندۈرگىلى بولىدۇ؛ ئورمانچىلىق يۈكسەلمىسە قۇملىشىپ كېتىدۇ، ھەتتا چىرا ناھىيىسىدەك 100 يىلغا يەتمەستىن ۋاقىت ئىچىدە، ناھىيە بازىرىنى ئۈچ قېتىم يۆتكەيدىغان ئەھۋال كېلىپ چىقىدۇ. ھازىر ئاپتونوم رايونىمىزدا ئۇچتىن بىر قىسىم تېرىلغۇ يەر ۋە ئىككىدىن بىر قىسىم دېھقانچىلىققا باپ كېلىدىغان بوز يەر شورلىشىش خەۋپىگە ئۇچراۋاتىدۇ. تۆۋېراق بايلىقىدىن مەڭگۈ پايدىلىنىش ئۇچۇن، چوقۇم ئۇنۇشۇرسال تەدبىرلەرنى قوللىنىپ شورلىشىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى تىزگىنلەش لازىم. بۇنىڭدىكى ئەڭ ئاساسلىق تەدبىر ھەم سۈنئىي سىڭىپ كېتىشنىڭ ئالدىنى ئېلىپ سۇنى تېجەش، زېمىنىڭ چېپىر زېمىنى چېقىرىۋېتىش؛ ھەم كۆچەت تىكىپ ئورمان بىنا قىلىپ سۇ ئورنىنى تۆۋەنلىتىپ، تۆۋېراقنىڭ فىزىكىلىق - خىمىيىلىك خۇسۇسىيەتلىرىنى ياخشىلاش. پەيزاۋات ناھىيىسى 80 - يىللاردىن باشلاپ 600 مىڭ مو كۆلەمدە يۇلغۇنلۇق بەرپا قىلىپ، كەڭ كۆلەمدە بىئولوگىيىلىك زەي چىقىرىش ئارقىلىق يەر ئاستى سۇ ئورنىنى ئومۇمىيۈزلۈك بىر، ھېتر تۆۋەنلەتكەچكە ئەسلىدىكى تېرىلغۇ يېرىنىڭ مەھسۇلاتى ئېشىپلا قالماي، يەنە ئېغىر دەرىجىدە شورلاشقان 40 مىڭ مو يەرنى تېرىلغۇ يەرگە ئايلاندۇرغان. قۇملىشىش ۋە شورلىشىش مەسىلىسى ھەل قىلىنمىسا سۇ، تۆۋېراقنى ئېچىش ئۈشىدا بىر پارچىنى ئاچساق بىر پارچىنى تاشلاپ ماڭمىز. ئاخىردا تېرىلغۇ كۆلىمىنى تېز كۆپەيتكىلى بولمايلا قالماستىن، ئەكسىچە مالىيە كۆچى، مادددىي كۈچنىڭ زور كۆلەمدە ئىسراپ بولۇشى كېلىپ چىقىدۇ. ئىھاتە ئورمىنى بەرپا قىلىش ئارقىلىق ئاپەتنىن مۇداپىئەلىنىپ، ئاپەتنى ئازايتىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مەھسۇلاتىنىڭ مۇقىم، يۇقىرى بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش جەھەتتە جايلاردىكى يولداشلار بولۇپمۇ تارىمنىڭ جەنۇبىدىكى ۋە غەربىي قىسمىدىكى ناھىيىدىكىلەر ھەققىي تەسىراتقا ئىگە. بۇ يىللاردىن بۇيان بىزدىكى تەسىرات شۇكى، قەيەردە ئىھاتە ئورمان قوزۇلۇشى ياخشى ئېلىپ بېرىلسا، شۇ جايدا يۇقىرى، مۇقىم مەھسۇلاتلىق ئېتىز كۆپ بولدى؛ قەيەردە ئىھاتە ئورمىنى قوزۇلۇشى ياخشى ئېلىپ بېرىلمىسا، شۇ جايىنىڭ مەھسۇلاتىدا داۋالغۇش بولدى.

ئورمانچىلىق شىنجاڭدا ناھايىتى مۇھىم كەسىپ ھېسابلىنىدۇ، ئورمان بولمىسا شىنجاڭنىڭ ھاياتلىق شارائىتىمۇ بولمايدۇ، ئىقتىسادىي تەرەققىياتىمۇ ئىلگىرى سۈرۈلمەيدۇ. ئورمان بولماسلىقى ئۈچۈن، ئۇ يەردە ئوخشاشلا چارۋا بېقىشقا بولىدۇ، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئوتلاق تېخىمۇ ياخشىلىنىدۇ. چارۋىچىلىق ئورمانچىلىققا نىسبەتەن يەنىلا ئىلگىرى سۈرۈش رولىنى ئويناپدۇ، يېگىلانغان يەردىكى ئوت-چۆپلەرنى ئورۇش كۆچەتلەرنىڭ ئۆسۈشىگە پايدىلىق. بەزى ئورمانچىلىق مەيدانلىرى يېگىلانغان يەرلەرنى چارۋىچىلارنىڭ باشقۇرۇشىغا كۆتۈرە بېرىپ، ئورمانچىلىق بىلەن چارۋىچىلىقنىڭ ئۆزئارا مەنپەئىتە يەتكۈزۈشىنى ئىشقا ئاشۇردى. بۇنداق مۇۋەپپەقىيەتلىك تەجرىبىنى ئومۇميۈزلۈك كېڭەيتىش كېرەك. ئورمانچىلىق بىلەن چارۋىچىلىقنىڭ مۇناسىۋىتىنى ياخشى بىر تەرەپ قىلىشنىڭ ئاچقۇچى ۋىلايەتلىك، ناھىيىلىك، يېزىلىق پارتىيە كومىتېتلىرى بىلەن خەلق ھۆكۈمەتلىرىدە. بۇ جايلاردىكى پارتىيە كومىتېتلىرى بىلەن خەلق ھۆكۈمەتلىرى ئورمان بايلىقىنى قوغداش، يېتىشتۇرۇشتە باش مەسئۇلىيەتنى، باش نازارەتچىلىكنى ئۈستىگە ئېلىپ، بىر تۇتاش پىلانلاپ، تەڭ ئېتىبار بېرىپ، قاشالاپ ئورمان بەرپا قىلىشنى پىلانلىق، قەدەم-باسقۇچلۇق ئورۇنلاشتۇرۇشى كېرەك، بۇ چارۋىچىلىقنىڭ تەرەققىياتىغا ھەرگىز تەسىر يەتكۈزمەيدۇ. قاشالاپ ئورمان بىنا قىلىشتا چەك تۇرۇش بىلەن بىرگە، چارۋىچىلارنى ئولتۇراقلاشتۇرۇش ۋە ئوت-چۆپ، يەم-خەشەك بازىسى قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىشقا بىرلەشتۇرۇپ چارۋىچىلارنىڭ ئورمانلىق قاشالانغان مەزگىلدىكى ئىشلەپچىقىرىشى ۋە ئورمۇشنى ئوبدان ئورۇنلاشتۇرۇپ، ئورمانچىلىق بىلەن چارۋىچىلىقنىڭ بىر-بىرىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ماس راۋاجلىنىشىنى ئىشقا ئاشۇرۇش كېرەك.

پۈتكۈل جەمئىيەت كەڭ كۆلەمدە ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىشتا چەك تۇرۇش ئۇچۇن رەھبەرلىكنى كۈچەيتىش كېرەك. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە كومىتېتلىرى، خەلق ھۆكۈمەتلىرى ئۆز جايىنىڭ ئورمان بىنا قىلىپ كۆكەرتىشكە بۇ ئاستا مەسئۇل بولۇپ، ئورمانچىلىق خىزمىتىنى مۇھاكىمە قىلىنىدىغان مۇھىم ئىشلار كۈنتەرتىپىگە كىرگۈزۈپ، ئورۇنلاشتۇرۇش، تەكشۈرۈشنى، مۇھىمى ئەھلىيلەشتۈرۈش بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، ئورمانچىلىق تارماقلىرىنىڭ كونكرېت مەسىللەرنى ھەل قىلىشغا ياردەم بېرىشى كېرەك. ئورمانچىلىق بىلەن باشقا ساھەلەرنىڭ مۇناسىۋىتىنى تەشەببۇسكارلىق بىلەن ياخشى ماسلاشتۇرۇپ، ئورمانچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇشتا بىرىكمە كۈچ شەكىللەندۈرۈشى كېرەك. ئورمان بىنا قىلىپ كۆكەرتىش بىلەن مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى بىرلەشتۈرۈپ، جەمئىيەتتىكى بارلىق كۈچلەرنى سەپەرۋەر قىلىپ ۋە تەشكىللەپ، ئۇزۇن كۈچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈش، جاياڭ-مۇشەققەتكە چىداپ كۆرەش قىلىش روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىغا پائال قاتنىشىش كېرەك. ئورمانچىلىق تارماقلىرى مەسئۇلىيىتىنى ھەققىي ئادا قىلىپ، مەمۇرىي باشقۇرۇشنى ياخشىلاپ، پارتىيە كومىتېتلىرى، خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ياخشى مەسلىھەتچىسى ۋە ياردەمچىسى بولۇشى كېرەك. جايلار، تارماقلار، ئورۇنلارنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى ئۆز رايونى، ئۆز تارمىقى، ئۆز ئورنىنىڭ ئورمان بىنا قىلىپ كۆكەرتىشىدە بىرىنچى مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئالغان. كۆچەت تىكىپ ئورمان بىنا قىلىشنى ئاساسلىق رەھبەرلەر بىۋاسىتە ئوتوشى، مەسئۇل رەھبەرلەر كونكرېت ئوتوشى كېرەك. ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار ئورمان بىنا قىلىپ كۆكەرتىش خىزمىتىگە ھەققىي رەھبەرلىك قىلىشى ھەمدە بۇ خىزمەتتە نەمۇنىلىك، باشلامچىلىق رول ئوينىشى كېرەك. شىنجاڭدا ئورمان بىنا قىلىپ كۆكەرتىش ئۇزاق مۇددەتلىك ھەم مۇشكۈل ۋەزىپە بولۇپ، ئاۋلادمۇئاۋلاد كىشىلەرنىڭ بوشاشماي تىرىشىشىغا توغرا كېلىدۇ، ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەر ئۇزاق مۇددەت

كۆپەيمەي ئازىيىپ كەتتى. يېگىلانغان ئورمانلارنىڭمۇ سۇ مەنبەسى ھاسىل قىلىش ئىقتىدارى زور دەرىجىدە ئاجىزلاپ كەتتى، ئوخشاش ھەجمىدىكى ئورمان قانچە يىلدا ئەسلىدە بار ئورمان ئىگە بولغان ئىقتىدارىنى ھازىرلىيالايدۇ؟ تەبىئىي ئورمانلىقلارنى كېسىشنى ئازايتىش مەملىكىتىمىز بويىچە ئومۇمىي يوزلىنىش، ئورمانچىلىق منىستىرلىكى چاقىچىلاق دەريالىرىنىڭ يۇقىرى ئېقىندىكى سۇ مەنبەسى ئورمانلىقى ۋە سۇ، تۆۋېراقنى ئاسراش ئورمانلىقىنى كېسىش مقدارىنى ئەڭ تۆۋەن دەرىجىگە چۈشۈرۈشنى، مۇھىمى قۇربان قىلىش بەدىلىگە ئىقتىسادىي ئۈنۈمگە ئېرىشىش ئۈسۈلىنى تەلتۆكۈس ئۆزگەرتىشنى ئوتتۇرىغا قويىدى. بۇ روھ ئاپتونوم رايونىمىزغىمۇ تامامەن ئۇيغۇن كېلىدۇ. دۆلەت، كوللېكتىپ، شەخس تەڭ ئالتلىنىش چارىسىنى قوللىنىش، جۇملىدىن ئورمان ئىگىلىكى شىركىتىنى بەرپا قىلىپ، ئورمان ئىگىلىكى ئىشلەپچىقىرىشىنى كەسىپلەشتۈرۈپ، تۇرلۇك چارە - ئامالالار بىلەن تاغلىق رايونلاردا ئورمان بىنا قىلىش قەدىمىنى تېزلىتىش لازىم. بەزى ئىرادىلىك، ئۇقۇمۇشلۇق زاتلار تاغلىق رايونلارنى ھۆددىگە ئېلىپ ئورمان بىنا قىلسا، سىياسەت جەھەتتە ئەڭ زور دەرىجىدە ئېتىبار بېرىشكە بولىدۇ، بىزنىڭ ئېتىبار بېرىشىمىز ئېكولوگىيىلىك ئۇنۇم ۋە ئىجتىمائىي ئۇنۇم، ئىقتىساد جەھەتتە بولىدۇ، كىم ئورمان بىنا قىلسا شۇ نەپ ئېلىشى لازىم، ئىقتىسادىي ئۇنۇمنى ئورمان بىنا قىلغۇچىلارغا ئۆتۈنۈپ بەرگەندىلا ئۇنىڭ ئاكتىپلىقى بولىدۇ. تاغلىق رايونلاردا ئورمان بىنا قىلىشتىمۇ، تۇزلەڭلىكتە ئورمان بىنا قىلىشتىمۇ مۇشۇنداق قىلىش لازىم.

بۇنىڭدىن كېيىن ئورمانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا ھەققىي چوڭ ئىش قىلىمىز دەيدىكەنمىز، يەنىلا تۇزلەڭلىكتە سۈنئىي ئورمان بەرپا قىلىشىمىز، ئىھاتە ئورمان بىلەن ئىقتىسادىي ئورماننى ناھايىتى ياخشى بىرلەشتۇرۇشىمىز لازىم. دېھقانچىلىق رايونلىرىنىڭ ئېچكى قىسمىدىكى ئىھاتە ئورمانلىقىنىڭ ھازىرلىيالايدۇ؟ تەبىئىي ئورمانلىقلارنى كېسىشنى ئازايتىش مەملىكىتىمىز بويىچە ئومۇمىي يوزلىنىش، ئورمانچىلىق منىستىرلىكى چاقىچىلاق دەريالىرىنىڭ يۇقىرى ئېقىندىكى سۇ مەنبەسى ئورمانلىقى ۋە سۇ، تۆۋېراقنى ئاسراش ئورمانلىقىنى كېسىش مقدارىنى ئەڭ تۆۋەن دەرىجىگە چۈشۈرۈشنى، مۇھىمى قۇربان قىلىش بەدىلىگە ئىقتىسادىي ئۈنۈمگە ئېرىشىش ئۇسۇلىنى تەلتۆكۈس ئۆزگەرتىشنى ئوتتۇرىغا قويىدى. بۇ روھ ئاپتونوم رايونىمىزغىمۇ تامامەن ئۇيغۇن كېلىدۇ. دۆلەت، كوللېكتىپ، شەخس تەڭ ئالتلىنىش چارىسىنى قوللىنىش، جۇملىدىن ئورمان ئىگىلىكى شىركىتىنى بەرپا قىلىپ، ئورمان ئىگىلىكى ئىشلەپچىقىرىشىنى كەسىپلەشتۈرۈپ، تۇرلۇك چارە - ئامالالار بىلەن تاغلىق رايونلاردا ئورمان بىنا قىلىش قەدىمىنى تېزلىتىش لازىم. بەزى ئىرادىلىك، ئۇقۇمۇشلۇق زاتلار تاغلىق رايونلارنى ھۆددىگە ئېلىپ ئورمان بىنا قىلسا، سىياسەت جەھەتتە ئەڭ زور دەرىجىدە ئېتىبار بېرىشكە بولىدۇ، بىزنىڭ ئېتىبار بېرىشىمىز ئېكولوگىيىلىك ئۇنۇم ۋە ئىجتىمائىي ئۇنۇم، ئىقتىساد جەھەتتە بولىدۇ، كىم ئورمان بىنا قىلسا شۇ نەپ ئېلىشى لازىم، ئىقتىسادىي ئۇنۇمنى ئورمان بىنا قىلغۇچىلارغا ئۆتۈنۈپ بەرگەندىلا ئۇنىڭ ئاكتىپلىقى بولىدۇ. تاغلىق رايونلاردا ئورمان بىنا قىلىشتىمۇ، تۇزلەڭلىكتە ئورمان بىنا قىلىشتىمۇ مۇشۇنداق قىلىش لازىم.

بۇنىڭدىن كېيىن ئورمانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا ھەققىي چوڭ ئىش قىلىمىز دەيدىكەنمىز، يەنىلا تۇزلەڭلىكتە سۈنئىي ئورمان بەرپا قىلىشىمىز، ئىھاتە ئورمان بىلەن ئىقتىسادىي ئورماننى ناھايىتى ياخشى بىرلەشتۇرۇشىمىز لازىم. دېھقانچىلىق رايونلىرىنىڭ ئېچكى قىسمىدىكى ئىھاتە ئورمانلىقىنىڭ بىرلا خىل بولۇش قۇرۇلمىسىنى ئەگىشەپ، بەزى ئىقتىسادىي ئورمانلارنى بەرپا قىلىپ، ئېكولوگىيىلىك ئىقتىساد تېپىدىكى ئىھاتە ئورمانلىقىنى بەرپا قىلىش لازىم. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، ئىھاتە ئورمانلىقىنى تېزدىن بوستانلىق سىرتىغا قاراپ كېڭەيتىپ، ئىقتىسادىي ئورماننى ئۇنۇڭ بىلەن ئەڭ قەدەمدە پېتىشتۇرۇپ مېڭىپ، سىرتقى قىسمى ئىھاتە ئورمانلىق، ئوتتۇرىنى ئىقتىسادىي ئورمانلىق، ئۇنىڭ ئىچى ئېتىز - ئېرىق بولۇش قۇرۇلمىسىنى شەكىللەندۈرۈش لازىم. بۇنىڭ بىلەن بىر بۆلەك ئىقتىسادىي ئورمانلىق، بىر بۆلەك ئىھاتە ئورمانلىقنى شەكىللەندۈرۈپ، تەدرىجىي ھالدا قۇملۇققا قاراپ كېڭەيىپ، يېقىن بوستانلىقلارنى ئۆزئارا تۇتاشتۇرۇشنى ئەملگە ئاشۇرۇش لازىم. بۇ ئورمانلىقلار ئارىسىغا بىدە قاتارلىقلارنى تېرىپ، دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىقنى بىرلەشتۇرگەندە ھېنگىچە ئىقتىسادىي ئۇنۇم ھەرگىز تۆۋەن بولمايدۇ. ئەگەر تامچىلىتىپ سۇغرىش تېخنىكىسىنى قوللىنىپ ئىھاتە ئورمانلىق، ئىقتىسادىي ئورمانلىقنى تەرەققىي قىلدۇرغاندا يەرلەرنى تۇپتۇز قىلىشنىڭ ھاجىتى قالمايدۇ، بۇنى ئاشلىق، كېۋەز تېرىشقا سېلىشتۇرغاندا ئادەم كۆچى، مەبلەغ نىسپىي ھالدا ئاز كېتىدۇ ھەمدە ئوخشاش بىر مىقداشنا قۇدۇقنىڭ سۇغرىش كۆلىمىنى نەچچە ھەسسە ئاشۇرغىلى بولىدۇ. بۇنىڭدىن كېيىن، قۇم - بوران ئېغىر بولغان جايلاردا يېڭى بوز يەر ئاچقاندا ئاشلىق، كېۋەز تېرىشقا ئالدىراپ كەتمەي، ئاساسلىقى ئىقتىسادىي ئورمانلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇش لازىم. بۇ بىزنى يېڭى زاپاس ئىقتىسادىي بايلىق بىلەن تەمىنلەپلا قالماي، يەنە بوراندىن مۇداپىئەلىنىش، قۇمنى تىزگىنلەشتە ناھايىتى ياخشى رول ئوينايدۇ، ھېنگىچە بۇ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سۇ، تۆۋېراقنى ئېچىشتىكى بىر مۇھىم يۇنىلىشى بولۇشى لازىم.

ئىقتىسادىي ئورمانلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا چوقۇم كۆلەملىك ئىگىلىك يىلىنى ھاسىل قىلىپ، سۈنئىي ئورمان بەرپا قىلىشىمىز، ئىھاتە ئورمان بىلەن ئىقتىسادىي ئورماننى ئۇيغۇن بىرلەشتۈرۈشىمىز لازىم. ئۇنداق قىلغاندا، ئىقتىسادىي ئورمانلىقنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ئىھاتە ئورمانلىقنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىدىن يۇقىرى بولىدۇ. ئىقتىسادىي ئورمانلىقنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمى ئىھاتە ئورمانلىقنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىدىن يۇقىرى بولغاندا،

ئورمانچىلىق شىنجاڭدا ناھايىتى مۇھىم كەسىپ ھېسابلىنىدۇ، ئورمان بولمىسا شىنجاڭنىڭ ھاياتلىق شارائىتىمۇ بولمايدۇ، ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ تالدىنقى شەرتى تېخىمۇ بولمايدۇ. ھەر قانداق ۋاقىت، ھەرقانداق ئەھۋالدا ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشكىلا بولىدۇكى، ئاجىزلاشتۇرۇپ قويۇشقا بولمايدۇ. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئورمانچىلىقىدا ناھايىتى زور نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلگەن بولسىمۇ، لېكىن ئومۇمىي سەۋىيىسى يەنىلا ناھايىتى تۆۋەن. مەلۇمكى بويىچە ئورمانلىق قاپلاش نىسبىتى % 13.98 كە يەتتى. بەزى ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلارنىڭ ھەتتا% 60 ـ% 70 كە يەتتى، ئېز نەچچە ئون يىل ئىشلەپ ئەمدى تېخى% 1.68 كە يەتكۈزدۇق، مەملىكىتىمىز بويىچە ئارقىدىن سانىغاندا 2 ـ ئورۇندا تۇرىمىز. ئەلۋەتتە بۇنىڭ ئىچىدە نۇرغۇن سەلىشتۇرغىلى بولمايدىغان ئامىللار بار، شىنجاڭدا قوملۇق، چۆللۈك يېرىمدىن كۆپرەك زېمىننى ئىگىلەيدۇ، ئىنسانلارنىڭ ھازىرقى ئىقتىسادى بىلەن بۇ جايلارنى كۆكەرتىپ بولۇش مۇمكىن ئەمەس، بىراق ئېز ئورمان بىنا قىلىشقا تېگىشلىك نۇرغۇن يەرلەردە ئورمان بىنا قىلمىدۇق، كۆكەرتمىدىغان يەرلەرنى كۆكەرتمىدۇق. مۇناسىۋەتلىك ماتېرىياللاردىكى خاتىرىلەرگە قارىغاندا، يابون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش مەزگىلىدە شىنجاڭدا ئورمانلىق قاپلاش نىسبىتى% 1.5 تىن يۇقىرى ئىكەن. بۈ 40 نەچچە يىلدىن بۇيان ئېز ياقتىن ئورمان بىنا قىلىپ، ئېز ياقتىن ۋەيران قىلىش مەسىلىسىنىڭ ناھايىتى ئېغىر لىقىنى چوشەندۇرۇپ ئېرىدۇ. ئەگەر ئورمانچىلىقىنىڭ تەرەققىياتى تېزلىتىلمەي ئىپلەپ ـ سەپلەپ ئىشلەپ يۈرسەك، ئورمانلىق قاپلاش نىسبىتى ئازادلىقتىن ئىلگىرىكى مەزگىلدىكىدىن يەرقلەنمىسە سوتسىيالىزمنىڭ ئەۋزەللىكىنى قانداق گەۋدىلەندۈرىمىز، كېيىنكى ئەۋلادلارغا قانداق جاۋاب قىلىمىز. بۇ مەسىلىدە ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي يولداشلىرىمىز سەگەك تونۇشتا، ئاپتونوم رايونىمىز ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىغا قارىتا كۆچلۈك مەسئۇلىيەتچانلىق ۋە تەخىرسىزلىك تۇيغۇسىدا بولۇشى لازىم.

2. مۇھىم نۇقتىنى تۇتۇپ، ئورمانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇش لازىم

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى ئورمانچىلىق تەرەققىياتىنىڭ باش ۋەزىپىسى چوڭ مۇھىتنى سەرخىللاشتۇرۇپ، يېرىك كەسىپنى يېتىلدۇرۇشتىن ئىبارەت. مۇشۇ تەلەپ بويىچە قايسى خىزمەتلەرنى نۇقتىلىق تۇتۇش كېرەك؟ ھېنىڭچە پۈتكۈل ئورمانچىلىق تەرەققىياتىدا مۇھىم نۇقتىنى بورائدىن مۇداپىئەلىنىش ئورمىنى، ئۇقتسادىي ئورمانىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا قويۇش كېرەك. تاغلىق رايونلاردا ئورمان بىنا قىلىشتا مۇھىم نۇقتىنى سۇ ھاسىل قىلىش ئۇقتىدارىنى ئاشۇرۇشقا قويۇش كېرەك.

تاغلىق رايونلاردىكى ئورمانلارنى كېسىش كۆلىمىنى زور دەرىجىدە ئازايتىپ، يېتىشتۈرۈش قەدىمىنى زور دەرىجىدە تېزلىتىپ، ئورمان كۆلىمىنى يىلمۇ يىل كېڭەيتىپ، سۇ مەنبەسى ھاسىل قىلىش ئۇقتىدارىنى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىش كېرەك. ئورمانچىلىق تارماقلىرىنىڭ ئېيتىشچە، تاغلىق رايونلاردا ئورمان يېڭىلاش ئارقىلىق ئازادلىقتىن بۇيان كېسۈۋېتىلگەن ئورمان تولۇقلىنىپ بوپتۇ. ئەمەلىيەتتە شىنجاڭنىڭ تاغلىق رايونلىرىدىكى ئورمانغا بۈزغۇنچىلىق قىلىش ئالدىنقى ئەسىرنىڭ باشلىرىدىلا باشلانغانىدى. ئورمانىنى جۇڭگولۇقلار كېسىپ قالماي چەت ئەللىكلەرمۇ كىرىپ كەسكەن، بارلۇق تېغىدىكى ئورمانلىنىڭ چارووسىيلىكلەر ۋە سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى ۋەيران قىلغان ئەمەسمۇ؟ مۇتەخەسسىلەرنىڭ تەقتى قىلىپ ئىسپاتلىشىچە، تەگرىتېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىدىكى ئورمانىنىڭ ئەڭ تۆۋەن چېكى دېگىز يۈزىدىن 1600 مېتىر ئەتراپىدىكى ئېگىزلىكتە بولۇشى كېرەككەن، سۇنئىي ئامىللار تۇپەيلىدىن ھازىر 1700 مېتىر ئېگىزلىككە يېتىپتۇ، بۇ تاغلىق رايوندىكى ئورمان كۆلىمىنىڭ% 10 ئازايغانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ، چىڭ سۇلالىسى ۋە مىنگو يىللىرىدىكى نۇرغۇن تارىخىي ماتېرىياللاردا خاتىرىلىنىشىچە، تەگرىتېغىنىڭ ئالتاي تاغلىرىدا ئەسلىدە نۇرغۇن ئېمچىدائىي ئورمان بار ئىكەن. ھازىر بۇ جايلار دا تۈزۈكرەك ئورمانىمۇ كۆرگىلى بولمايدۇ، بەزى جايلار ھەتتا قاقاسلىشىپ كەتكەن. 100 يىل، 200 يىل ئىلگىرىكىسى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، تاغلىق رايونلاردىكى ئورمان كۆلىمى تەرەققىياتىدا مۇھىم نۇقتىنى توزلەڭگىلىكتە سۇنئىي ئورمان بىنا قىلىشتا مۇھىم نۇقتىنى بورائدىن مۇداپىئەلىنىش ئورمىنى، ئۇقتسادىي ئورمانىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا قويۇش كېرەك. تاغلىق رايونلاردا ئورمان بىنا قىلىش ئۇقتىدارىنى ئاشۇرۇشقا قويۇش كېرەك.

ئۇقتسادىي ئورمانلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا چوقۇم كۆلەملىك ئىگىلىك بىلەن شۇغۇللىنىش لازىم. باشتىن باشلاپلا ئۇستۇنلۇكنى توغرا تونۇپ، ئاساسلىق سورتلارنى ياخشى تاللاپ، رايونلاشقان كۆلەمنى شەكىللەندۈرۈش لازىم. بۇ ئىشنى قىلغان ئىكەنسز كۆلەملەشتۈرۈشىمىز، سەۋىبىنى ئۆستۈرۈشىمىز لازىم. كۆلەملەشتۈرگەن، سەۋىبىنى ئۆستۈرگەندىلا، ياخشى ئۇنۇمگە ئېرىشكىلى بولىدۇ. يەنىلا ئەسلىدىكى «كىچىك ھەم مۇكەممەل بولۇش، ئاز ھەم تارقاق بولۇش» ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، بىر ناھىيىدە يەتتە ـ سەككىز، ھەتتا ئون نەچچە سورتنى تەڭلا پېتىشتۈرۈپ، ھېچقايسىسىنى كۆلەمگە ئىگە قىلالمساق، قانداق قىلىپ ئۇستۇنلۇك شەكىللەندۈرۈپ بازارنى ئىگىلىيەلەيمىز؟ مەسىلەن، شەندۇڭ ئۆلكىسى شۇگۇاڭ ناھىيىسىدە 1 مىليون 20 مىڭ مو تېرىلغۇ يېر بولۇپ، بۇنىڭ 520 مىڭ موسىنى پارنىكلاشتۇرغان، مانا بۇ ھەقىقىي كۆلەم ئىگىلىكى، ھەممە سورتنىڭ بولۇشى ھاجەتسىز، مۇھىمى ئۆزىمىزنىڭ ئۇستۇنلۇكىنى جارى قىلدۇرۇشىمىز لازىم. مەسىلەن: ياڭاقنى ئالساق، قۇرغاقچىلىق، شورلۇقتا چىداملىق كېلىدۇ، قۇرتىنىڭ زىيىنىمۇ ئاز بولىدۇ، پەرۋىش قىلىشمۇ ئاسان، ساقلاشقا، توشۇشقا قولايلىق، مېۋە ببرىش مەزگىلىگە كىرگەندىن كېيىن بىر مودىن ئاز دېگەندە 2000 ـ 3000 يۈەن كىرىم قىلغىلى بولىدۇ. مۇشۇنداق مېۋە تۇرلىرىنى جەنۇبىي شىنجاڭدا زور دەرىجىدە تەرەققىي قىلدۇرۇش تامامەن مۇمكىن. ئەگەر بىز نەچچە مىليون مو ياڭاقلىق بەرپا قىلساق، بولۇپمۇ قەغەز ياڭاقلىق بەرپا قىلساق، شىنجاڭ مەملىكەت بويىچە قۇرۇق مېۋە بازىسىغا ئايلىنىدۇ. ھېنىڭچە ئاقسۇنىڭ غەربىي تەرىپىدىكى جايلاردا ياڭاقنى ئاساس قىلىش، نۇرغۇن ناھىيە، بىر قانچە ۋىلايەت، ئوبلاست بىر سورتنى پېتىشتۇرۇپ، كوزىر كەسىپ شەكىللەندۈرۈش لازىم. ئاقسۇنىڭ شەرقىي تەرىپىدىكى جايلار، جۈملىدىن بايىنغولىن ئوبلاستىدا نەچچە يۈز مىڭ مو كۆلەمدىكى نەشپۈت بازىسى شەكىللەندۈرۈشكە بولىدۇ. تۇرپان كۆچنى مەركەزلەشتۈرۈپ ئۈزۈمچىلىك بىلەن شۇغۇللانسا بولىدۇ. شىمالىي شىنجاڭدىكى تەتۇر ئىقلىملىق مۇتىددىل بەلۋاغدا ئەلا سۈپەتلىك ئالما سورتلىرىنى پېتىشتۇرۇشكە بولىدۇ، مۇشۇنداق توغرا تاللانغان ئۇقتسادىي ئورمان كۆچەتلىرىنى پېتىشتۇرۇش ۋە كۆپەيتىش قەدىمىنى تېزلىتىپ، ئۇنى كەڭ كۆلەمدە تەرەققىي قىلدۇرۇش لازىم. بۇ يىلمۇ شۇ كۆلەمدە، كېلەر يىلمۇ شۇ كۆلەمدە، 10 ـ 20 يىل ئۆتكەندىن كېيىنمۇ يەنە شۇ كۆلەمدە تۇرۇۋېرىسە، باغۋەنچىلىك مەگگۈ چوڭ كەسىپكە ئايلىنالمايدۇ. دەرۋەقە، شىنجاڭنىڭ ئۇقتسادىي ئورمانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا بۇ بىر قانچە سورتلا كۆپايە قىلمايدۇ، بەزى رايونلاردا ئالاھىدە، داڭلىق، ئەلا سۈپەتلىك سورتلار بار، يەنىلا ئۆز جايىنىڭ ئەھۋالىغا يارىشا ئېش كۆرۈش، مەركەزلىك تەرەققىي قىلدۇرۇشتا چىڭ تۇرۇش لازىم.

سۇنئىي ئورمانلىقلارنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا ئاساسلىقى ئۇنۇمگە قاراش لازىم، بۇنىڭ ئۈچۈن ئورمانچىلىقنى پەن-تېخنىكىغا تايىنىپ گۈلەندۈرۈش جەھەتتە زور كۈچ سەرپ قىلىش لازىم. بۇ جەھەتتە بىزنىڭ يوشۇرۇن كۈچىمىز ناھايىتى زور. مەسىلەن: كۆچەتنىڭ ئەي بولۇش نىسبىتى ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن% 80 بولۇۋاتىدۇ، جەنۇبىي شىنجاڭدا% 90 كە يەتتى، شىمالىي شىنجاڭدا ئاران% 70، ئايرىم ناھىيە، يېزىلاردا ئاران% 10 ـ% 20 بولۇۋاتىدۇ. يەنە مەسىلەن، ئاپتونوم رايونىمىزدا ئۇقتسادىي ئورمانىنىڭ كۆلىمى 3 مىليون موغا يەتتى دەۋاتىمىز، لېكىن ئېسىل سورتلار ئۈچتىن بىر قىسمىغىمۇ يەتمەيدۇ. چەت ئەلدە بىر تۇپ بادام دەرىخىدىن نەچچە ئون كىلوگرام ھوسۇل ئالغىلى بولىدۇ، ئاپتونوم رايونىمىزدا بولسا ھوسۇل ببرىش مەزگىلىدە بىر تۇپ بادام دەرىخىدىن ئاران 200 گرام ھوسۇل ئالغىلى بولىدۇ. كۆپ يىللاردىن بۇيان كونا باغلارنى ئۆزگەرتىمىز دەپ كەلگەن بولساقمۇ، لېكىن ھازىرغا قەدەر كۆپ قىسمى تېخى ئۆزگەرتىلمىدى، مۇشۇنىڭغا ئوخشاش سۇنئىي ئورمانىنىڭ تەرەققىي قىلىشىنى چەكلەيدىغان ئاچقۇچلۇق تېخنىكىلىق مەسىلىلەرنى بىز تېخىمۇ چوڭقۇر ئېتىبار بېرىپ، ئەگەرتېغىنىڭ ئالتاي تاغلىرىدا ئەسلىدە نۇرغۇن تارىخىي ماتېرىياللاردا خاتىرىلىنىشىچە، ئالتاي تاغلىرىدا ئەسلىدە نۇرغۇن ئېمچىدائىي ئورمان بار ئىكەن. ھازىر بۇ جايلارنى ئۈزۈكرەك ئورمانىنىمۇ كۆرگىلى بولمايدۇ، بەزى جايلار ھەتتا قاقاسلىشىپ كەتكەن. 100 يىل، 200 يىل ئىلگىرىكىسى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، تاغلىق رايونلاردىكى ئورمان كۆلىمى

ئاشۇرالمايدىكەن؟ بىز ھازىردىن باشلاپ تېزدىن ھەر بىر سۇ مەنبەسى ئەتراپىدا بىر پارچە ئورمانلىق بەرپا قىلىشىمىز، چوڭ سۇ مەنبەسى دائىرىسىدە چوڭ كۆلەملىك ئورمانلىق، كىچىك سۇ مەنبەسى دائىرىسىدە كىچىك كۆلەملىك ئورمانلىق بەرپا قىلىپ، بىر ماشىنا قۇدۇقنىڭ ئەتراپىدا ئاز دېگەندە بىر مو ئورمانلىق بەرپا قىلىشىمىز كېرەك؛ بارلىق ئېرىق-ئۆستەڭلەرنىڭ بويلىرىغا ئورمان بەرپا قىلىشىمىز، چوڭ ئۆستەڭلەرنىڭ بويلىرىغا چوڭ ئورمان بەلۋېغى، كىچىك ئۆستەڭلەرنىڭ بويلىرىغا كىچىك ئورمان بەلۋېغى بەرپا قىلىشىمىز كېرەك؛ قاتناش لىنىيىسىنىڭ ئىككى تەرىپىدىكى ئورمان بىنا قىلىشقا بولىدىغان جايلارغا تۇناش كەتكەن ئورمان بەرپا قىلىش كېرەك. تاشيول، تۆمۈريوللارنى باشقۇرۇش، قوغداشقا مەسئۇل ئورۇنلارمۇ يولنىڭ ئىككى تەرىپىگە ئورمان بىنا قىلىپ كۆكەرتىشكە مەسئۇل بولۇشى كېرەك. يېزىلاردىكى ئاھالىلەر ئولتۇراق رايونلارنى كۆكەرتىش ۋە دەل-دەرەخلەرنىڭ زىچلىق دەرىجىسىنى «كۈندۈزى ئۇيىنى كۆرگىلى بولمايدىغان، كەچتە چىراغ نۇرىنى كۆرگىلى بولمايدىغان» دەرىجىگە يەتكۈزۈش كېرەك. ئورگان، مەكتەپ، زاۋۇت، قىسمىلار تىرىشىپ ئارقىلىق، ئورمان بىنا قىلىپ كۆكەرتىش ئۇلكىلىرىگە ئايلىنىشى كېرەك. بەزى ئورۇنلار چۆللۈكككە ياكى قوملۇققا جايلاشقانلىقى ئۈچۈن، ئۇلاردا ئورمان بىنا قىلىپ كۆكەرتىشنىڭ تەبىار شارائىتى بولماسلىقى مۇمكىن. لېكىن ئىرادىلا بولدىكەن، شارائىت بولمىسا، شارائىت يارىتىلىشى بولىدۇ. جەنۇبىي دېڭىز ئارالىرىدا قۇرۇقلۇقتىن توپا توشۇپ كېلىپ دەل-دەرەخ ئۆستۈرۈلۈۋاتىدۇ، بىزنىڭ شارائىتىمىز ئۇلار ئالدىكىدىن كۆپ ياخشى ئەمەسمۇ؟ يېمىك تاغلىق رايونىدا پەستىن تاغقا توپا توشۇپ چىقىلىپ ھەر بىر قاسراقسمان ئورەككە ئىككى تۇپ دەرەخ تىكىلۈاتىدۇ، بۇنىڭدا بىر ئورەككە ئۈچ كۈپ مېتردىن بەش كۈپ مېتر غىچە توپا كېتىدۇ. بىز چۆللۈكتە ئورەك كولاپ توپا تۆكسەك، ھەر قانچە بولسىمۇ تاغقا توپا توشۇغاندىن كۆپ ئوڭاي بولار! ئۇلار قىلالمىغان ئىشنى بىز نېمىشقا قىلالمايمىز؟ شىنجاڭدا ئادەم ئولتۇراقلاشقانلىكى جايلارنى ئوبدان پىلانلاپ كۆكەرتىش كېرەك، بىزدە مۇشۇنداق ئىرادە ۋە نىشان بولۇشى كېرەك.

پۈتكۈل جەمئىيەت كەڭ كۆلەمدە ئورمانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىشتا چىڭ تۇرۇشىنى، ھەر ساھە، ھەر كەسىپلەردىن ئومۇملۇقنى چىقىش قىلىپ، ئۆزىنىڭ ئالاھىدىلىكىگە بىرلەشتۈرۈپ، ئورمانچىلىق ئىشلىرىغا ئەڭ يۇقىرى چەكتە قاتنىشىشى ۋە مەدەت بېرىشى، ئۆزىنىڭ ئورمانچىلىقىنىڭ تەرەققىياتى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنى ئوبدان بىر تەرەپ قىلىشى تەلەپ قىلىندۇ. ئورمانچىلىقنىڭ چارۋىچىلىق، دېھقانچىلىق، سۇچىلىق ۋە باشقا كەسىپلەر بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى ئومۇمىي جەھەتتىن ئېيتقاندا ياخشى، لېكىن مەلۇم جەھەتلەردە بەزى مەسىلىلەرمۇ مەۋجۇت. ئىنكاس بىر قەدەر كۆچلۈك بولۇۋاتقىنى ئورمانچىلىق بىلەن چارۋىچىلىقنىڭ مۇناسىۋىتى بولۇپ، بۇ تاغلىق رايونلاردىكى ئورمانلىق، چۆل ئورمانلىقى ۋە دەريا جىلغىسى ئورمانلىقىنى قوغداشقا ۋە راۋاجلاندۇرۇشقا بېۋاستە تەسىر كۆرسەتمەكتە. بىز بۇ مەسىلىگە ئومۇملۇق مەنپەئىتى ۋە كەلگۈسى مەنپەئىتىنى چىقىش قىلغان ھالدا مۇئامىلە قىلىشىمىز ۋە ئۇنى بىر تەرەپ قىلىشىمىز كېرەك. ئورمانچىلىق شىنجاڭنىڭ مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشىدىكى ئاچقۇچ بولغانلىكەن، ئۇنى بىرىنچى ئورۇنغا قويۇش كېرەك. ئومۇمەن ئورمان بىنا قىلىشقا بولىدىغان يەردە، چارۋىچىلىق بىلەن ئورمانچىلىق ئوتتۇرىسىدا زىددىيەت يۈز بەرسە، ئورمانچىلىققا يول قويۇش كېرەك. ئەمەلىيەتتە ئورمانچىلىق بىلەن چاۋىچىلىق ئوتتۇرىسىدا تۇپ پايدا-مەنپەئەت توقۇنۇشى يوق، ئۇلار ئوتتۇرىسىدا بەزى زىددىيەتلەرنىڭ كېلىپ چىقىشىمۇ ۋاقتىلىق مەسىلە. كەلگۈسىدىن قارىغاندا، ئورمانچىلىق راۋاجلانسا، ئۇ مۇقەررەر ھالدا چارۋىچىلىقنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرىدۇ. ئورمان سۇ، تۇپراقنى قوغداپ، بورانىنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، قۇمنى تىزگىنلەپ، ئوتلاقنىڭ ناچارلىشىپ كېتىشىنى ئۇنۇملۇك توسيالايدۇ. قاشالاپ كۆچەت تىكىپ ئورمان بىنا قىلغاندا، ھەم ئورمانىنى ئەسلىگە كەلتۈرگىلى ۋە تەرەققىي قىلدۇرغىلى، ھەم ئورمانلىقتىكى ئوت-چۆپلەرنى ئارام ئالدۇرۇپ، ئوت-چۆپ مەھسۇلاتىنى زور ھەجمىدە ئاشۇرغىلى بولىدۇ. ئورمان ئەي بولۇپ بەرلەشتۈرۈپ، ئورمانچىلىق ئېشلىرىغا ئەڭ يۇقىرى چەكتە قاتنىشىشى ۋە مەدەت بېرىشى، ئۆزىنىڭ ئورمانچىلىقىنىڭ تەرەققىياتى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنى ئوبدان بىر تەرەپ قىلىشى تەلەپ قىلىندۇ. ئورمانچىلىقنىڭ چارۋىچىلىق، دېھقانچىلىق، سۇچىلىق ۋە باشقا كەسىپلەر بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى ئومۇمىي جەھەتتىن ئېيتقاندا ياخشى، لېكىن مەلۇم جەھەتلەردە بەزى مەسىلىلەرمۇ مەۋجۇت. ئىنكاس بىر قەدەر كۆچلۈك بولۇۋاتقىنى ئورمانچىلىق بىلەن چارۋىچىلىقنىڭ مۇناسىۋىتى بولۇپ، بۇ تاغلىق رايونلاردىكى ئورمانلىق، چۆل ئورمانلىقى ۋە دەريا جىلغىسى ئورمانلىقىنى قوغداشقا ۋە راۋاجلاندۇرۇشقا بېۋاستە تەسىر كۆرسەتمەكتە. بىز بۇ مەسىلىگە ئومۇملۇق مەنپەئىتى ۋە كەلگۈسى مەنپەئىتىنى چىقىش قىلغان ھالدا مۇئامىلە قىلىشىمىز ۋە ئۇنى بىر تەرەپ قىلىشىمىز كېرەك. ئورمانچىلىق شىنجاڭنىڭ مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشىدىكى ئاچقۇچ بولغانلىكەن، ئۇنى بىرىنچى ئورۇنغا قويۇش كېرەك. ئومۇمەن ئورمان بىنا قىلىشقا بولىدىغان يەردە، چارۋىچىلىق بىلەن ئورمانچىلىق ئوتتۇرىسىدا زىددىيەت يۈز بەرسە، ئورمانچىلىققا يول قويۇش كېرەك. ئەمەلىيەتتە ئورمانچىلىق بىلەن چاۋىچىلىق ئوتتۇرىسىدا تۇپ پايدا-مەنپەئەت توقۇنۇشى يوق، ئۇلار ئوتتۇرىسىدا بەزى زىددىيەتلەرنىڭ كېلىپ چىقىشىمۇ ۋاقتىلىق مەسىلە. كەلگۈسىدىن قارىغاندا، ئورمانچىلىق راۋاجلانسا، ئۇ مۇقەررەر ھالدا چارۋىچىلىقنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرىدۇ. ئورمان سۇ، تۇپراقنى قوغداپ، بورانىنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، قۇمنى تىزگىنلەپ، ئوتلاقنىڭ ناچارلىشىپ كېتىشىنى ئۇنۇملۇك توسيالايدۇ. قاشالاپ كۆچەت تىكىپ ئورمان بىنا قىلغاندا، ھەم ئورمانىنى ئەسلىگە كەلتۈرگىلى ۋە تەرەققىي قىلدۇرغىلى، ھەم ئورمانلىقتىكى ئوت-چۆپلەرنى ئارام ئالدۇرۇپ، ئوت-چۆپ مەھسۇلاتىنى زور ھەجمىدە ئاشۇرغىلى بولىدۇ. ئورمان ئەي بولۇپ بوشاشمايى تىرىشىشقا تۇغرا كېلىدۇ. ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەر ئۇزاق مۇددەت كۆرەش قىلىش ئىدىيىسىنى پۈختا تۇرغۇزۇپ، بىر نۆۋەتلىك ھەنزە يەنە بىر نۆۋەتلىك ھەنزىنىڭ ئىزىنى بېسىپ ئىشلەش. بىر دەرىجە ئىشلەپ يەنە بىر دەرىجىگە كۆرسىتىش كېرەك. قەدىمگىلەردە «ئادەمنىڭ ئادەم بولۇشىغا 100 يىل كېتەر، كۆچەتنىڭ دەرەخ بولۇشىغا ئون يىل»، «ئالدىنقىلار كۆچەت تىكسە، كېيىنكىلەر سايىدېتۇ» دېگەن گەپ بار. بىزنىڭ بۈگۈنكى كۈندە بۇنداق مۇھىتىمىزنىڭ بولۇشىدا، ھەم زامانىمىزدىكى كىشىلەرنىڭ تىرىشچانلىقى بار، ھەم تەبىئەتنىڭ جۈغلانمىسى ۋە ئەجدادلىرىمىزنىڭ كۆپ يىللىق كۈرەشلىرىنىڭ جۈغلانمىسى بار. ئەگەر شىنجاڭنىڭ ئورمان بايلىقى بىز بىر ئەۋلاد كىشىلەرنىڭ قولىدا كۆپەيمەي ئازىيىپ كەتسە، ئورمانچىلىقنىڭ ئۇچ چوڭ ئۇنۇمى ئاشماي تۆۋەنلەپ كەتسە، ئېكولوگىيىلىك مۇھىت ياخشىلانماي ناچارلىشىپ كەتسە، بىز ئەڭ چوڭ مەسئۇلىيەتسىزلىك قىلغان بولمىز، ئەۋلادلىرىمىز ئالدىدا جىنايەت ئۆتكۈزگەن بولمىز.

ئاخىرىدا مەن يەر باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، تېرىلغۇ يەرنى قوغداش مەسىلىسى ھەققىدە سۆزلەپ ئۆتسەم. بۇمۇ كەلگۈسكە مۇناسىۋەتلىك چوڭ مەسىلە. بۇ يىل 4-ئايدا، جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىيىسى مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن «يەر باشقۇرۇشنى يەنمۇ كۈچەيتىپ، تېرىلغۇ يەرلەرنى ھەقىقىي قوغداش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چۈشۈرۈپ، ئىنتايىن كەسكىن تەدبىر قوللىنىپ يەر باشقۇرۇشنى ۋە تېرىلغۇ يەرلەرنى قوغداشنى ئوتتۇرىغا قويدى. شىنجاڭنىڭ يەر بايلىقى بىر قەدەر مول، كىشى ببشىغا توغرا كېلىدىغان تېرىلغۇ يەر 2.83 مو بولسىمۇ، لېكىن ئوتتۇرا، تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىزلار ئومۇمىي كۆلەمنىڭ تەخمىنەن ئۈچتىن ئىككى قىسمىنى ئىگىلەيدۇ، سۇنئى نامۇۋاپىق ئىشلىتىش ۋە قۇم-بوران، شورلىشىپ كېتىشنىڭ ھۆجۇمى شۇنداقلا غەيرىي دېھقانچىلىق قۇرۇلۇشىغا يەر ئىگىلەش قاتارلىق سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن ھەر يىلى نۇرغۇن تېرىلغۇ يەر ئازىيىپ كېتىۋاتىدۇ. 1991-يىلدىن 1996-يىلغىچە، ئاپتونوم رايون بويىچە 3 مىليون 620 مىڭ مو بوز يەر ئېچىلدى، لېكىن ئوخشاش مەزگىلدە 1 مىليون 570 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر ئازىيىپ كەتتى. ھازىرقى تېرىلغۇ يەرلەرنى قوغداشنى كۈچەيتىش ئاپتونوم رايونىمىز ئۈچۈن ئېيتقاندىمۇ ئىنتايىن مۇھىم ۋە جددىي خىزمەت. بىز بۇنىڭدىن كېيىن، ئاساسىي ئېتىزلارنى ياخشى قوغداش ئاساسىدا، شەھەر، بازار، كەنت قۇرۇلۇشى ئۈچۈن تېرىلغۇ يەرنى ئىگىلەپ ئىشلىتىشنى قاتتىق تىزگىنلىشىمىز كېرەك، بۇ قۇرۇلۇشلار ئۈچۈن ئىمكانقەدەر بوز يەرلەرنى ۋە چۆل ـ قاقاسلىقلارنى ئىشلىتىش كېرەك. قۇملۇقلىشىپ كېتىش، شورلىشىپ كېتىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇلارنى تىزگىنلەشنى تېزلىتىپ، ھازىرقى تېرىلغۇ يەر ۋە ئوتلاقلارنى ياخشى قوغداپ، ئۇلارنى ھۆجۇمغا ئۆچراتماسلىق كېرەك. يېڭىدىن يەر ئۆزلەشتۈرۈشتە، «سۇغا قاراپ يەرنى بېكىتىش، سۇنى تېجەپ يەرنى كۆپەيتىش» پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، سۇ مەنبەسى كاپالىتىگە ئىگە بولىشىغان بوز يەرلەرنى بىردەك ئۆزلەشتۈرمەسلىك كېرەك. دۆلەت ئىگىدارلىقىدىكى يەرلەرنى ئىشلىتىش ھوقۇقىنى ئوتتۇنۇپ بېرىشنى قېلىپلاشتۇرۇپ، تالىشىپ يەر سودىسى قىلىش ۋە قانۇنسز يەر سودىسى قىلىشنى قاتتىق چەكلەش كېرەك. تېرىلغۇ يەرلەرنى قەدىرلەش ۋە قوغداش دۆلەت پىلانى ۋە خەلق تۇرمۇشىغا، دۆلەتنىڭ تەرەققىياتىغا، مىللەتلەرنىڭ مەنسلىكىگە مۇناسىۋەتلىك چوڭ ئىش شۇنداقلا دۆلەتنىڭ تۇپ سىياسىتى. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە كومىتېتلىرى، خەلق ھۆكۈمەتلىرى بۇ خىزمەتكە يۈكسەك ئەھمىيەت بېرىپ، مەركىزىي كومىتېت ۋە گوۋۇيۈەننىڭ ئۇقتۇرۇشىدىكى بەلگىلىمىلەرنى ئەستايىدىل ئىجرا قىلىپ، دۆلەتنىڭ بۇ تۈپ سىياسىتىنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزدا ئىزچىللاشتۇرۇلۇشى ۋە ئەملىيلەشتۈرۈلۈشىگە كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك.

روھ جىلۋىلىرى

تۇسمانجان ساۋۇت

دەرەخلەرنى ۋاراقلاش

دەرەخلەرنى ۋاراقلىسام چاقندى نۇرلار،
بىر دەۋەتتىن بىر يۇرەك بولۇپتۇ ئادا.
بەرگىلەردە يورۇيدۇ ھېكمەتلىك قۇرلار،
ياڭراپ كېتەر قۇلاقتا بىر ئەكس سادا:

«قېنىپ ئىچسەم ھاۋاغا قونغان چاڭلارنى،
ئىپارىمنى دېرىزەڭگە قىستۇرۇپ ئۆتسەم.
شاخلىرىمغا قوندۇرۇپ ئايلىق تاڭلارنى،
تاڭغا تەشنا كەڭلىكلەردە سىلكىنىپ نۆكسەم.

دەملىرىمنى تەڭرىنىڭ دەملىرى دېگىن،
تىرىكلىكنىڭ تەركىبىگە تەڭداشسىز قېنىق.
ئەجەل ھەيدەپ ماڭغان يولدا دېمىمنى يېگىن،
دەھشەتلەردىن قۇتۇلۇشۇڭ ئاي كەبى ئېنىق.

يىلتىزلىرىم ئۆنكۈزۈلگەن يەرنىڭ قەھرىگە،
تومۇرلاردا ئاقار ئۇنىڭ سۈيكۈسى، كۈيى.
باغجانلىسام كۆرمۈلدۇ قۇدرەت بەھرىگە،
جان ئۈۋسى، جان سۇربى ھەر كىمنىڭ ئۆيى.

كۆتۈرگەندە مۇرىلىرىڭ ھەسرەت تېغىنى،
مۇرە قويۇپ مەن يېنىڭدا تۇرمەن دائىم.
چەكمەمەن چىنىم بىلەن دىلىنىڭ دېغىنى،
ئۇلپىتىڭمەن، غېرىبسىنىپ يېمەيسەن ۋايىم.

ئانسىز كۈن، ئانسىز كۈن، جاندۇر تەبىئەت،
بايرەقسا بىر ئۇرۇن بار سەپ سېلىپ قارا!
بىر سۆيۈشۈڭ قايتار ناغدەڭ بولۇپ مۇھەببەت
بىر كۆمۈشۈڭ ۋۇجۇدۇڭدا ساقايماس يارا.

ئالقىش تۆكەر يايراقلىرىم تارتىپ شەنىڭنى،
ئىشتىياقلار ھاياتجان ۋە ئالەمدەك ئۇزاق.
يوقاتمايمەن دېسەڭ ئەگەر تىلدا تەمىڭنى،
قوۋزاقلىرىم تۆكۈلگەندە چاپلىغىن قوۋزاق!»

قۇۋا

پەلەمپەيلەر ئېپ چقىدۇ مېنى ئېگىزگە،
ئۆزگىلەردىن مەن خۇداغا خېلىلا يېقىن.
تاغا باقسام ئايلىنىدۇ كۆزلەر بىكىزگە،
كۆككە باقسام يۇرىكىمدە يۇلتۇزلار ئېقىن.

ئېسىلمەن تولۇن ئايغا گاھى ئاخشىمى،
سىرلىق تۇيغۇ دولقۇنلايدۇ مىسلى بىر دەريا.
ئالەمنىڭ ئىچىدە مەن بىر ئالەم ئەسلىدە،
ئىچىمدە بار ئالەمنىڭ ھەممىسى ئەسلىدە.

ئۇچۇرلار

تاراشلىنار شۇنداق بىر-بىر تەقدىرۇ قىسمەت،
تۇغلىرىنى پۇلاڭلىتار تايغاق كېچىكلەر.
ئولجا ئالغان مەنزىللەردە ئاجايىپ ئىسكەت،
ھالۇ ئېچىلار يوللىرىمدا جەننەت ئىشكىلەر!

يوللانما

قانىتىڭغا سۇ تەككۈزمە ئۇچىۋالۇ ئەمدى سەن،
غۇرۇرۇڭغا تاغ ئاسمانلارنى قۇچىۋالۇ ئەمدى سەن.
پەيلىرىڭنى بۇلسەڭ گەر چېقىنغا بۇلە،
بىر مەنزىلدىن بىر مەنزىلگە كۆچىۋالۇ ئەمدى سەن.

كەۋسەر بۇلاق كەۋسەرلەرگە تولغاندۇر پەۋس،
ئۇسۇلۇقۇڭ كەۋسەر سېنىڭ، ئىپاردۇر نەپەس.
تاجۇ تەختىڭ ئالتۇن دەرەخ شاخلىرىدا تەخ
قورايلارغا قونما ھەرگىز جايىڭ ئۇ ئەمەس.

غالىب ياشاش ناخشىسىنى كۆكلەرگە ئۇقات،
ئاي، يۇلتۇزلار غالىب بولۇپ ياشسۇن پەقەت.
تۇمانلارغا پەرۋا قىلما يوق ئۇنىڭ كۆزى،
كۆپ يارقىنلىق يارىڭ بولسۇن ئەبەدىل ئەبەد.

تۇپراق

بىر تاغ بولۇپ ئۇيۇيدۇ گويا
سەندىن ئالغان ھەر بىر ھاياجان.
ھاياجاندا يورۇيدۇ دۇنيا،
تاش ئۇستىدە چېچەكلەيدۇ جان.

سۆزلەپ تۇرساڭ بەختىمنى تىنماي،
كېتەر يۈرەك گويا يېرىلىپ.
كۆزنەكلەردە ئېغىنايدۇ ئاي،
كۆيلىرىمگە كۆيۈپ بېرىلىپ.

سۆزۈڭ قەلئە، سۆزۈڭ چۆشلىرىم،
ئەجەل ماڭا سەن سالغان ھەجران.
يالتىرايدۇ ئاپئاق چىشلىرىم،
سەزگۈم سەندە بولغاندا قېنىان!

سېنى يادلاپ مۇشكۈللەر ئارا،
ئەجەب قۇدرەت- كۆچ پۈتتى ماڭا.
سالالمىدى تىغلارمۇ يارا،
قالتىس روھلار يار ئىكەن ساڭا.

يىغلىغاندەك دېگىزدا تورلار
يىغلىدۇ پىكرىم بىر يەرگە.
چۈشەنمىسەڭ ئۇيغۇنىنى ئويىنىغۇسى،
خالىغان ئويۇنىنى ئويىنىغۇسى،

شەپەق جىلۋىسى

نەجات سابىت فوتوسى

كەچۈرۈڭ، ئانا

(ھېكايە)

تۇرسۇن يۈسۈپ

چىگقى چۈش، قۇياش ھاۋانى تونۇردەك قىزىتىۋەتكەنىدى. تىجارەتچىلەرنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك كوچىنىڭ ئىككى يانقىسىدىكى دەرەخ سايىسىدا سودا قىلغاچ سەگدەڭاتاتتى. يەقەت ئون ئۈچ - ئون تۆت ياشلاردىكى بالىلا كوچىنىڭ ئوتتۇرىسىدا چوكا مۈز ساندۇقى جايلاشتۇرۇلغان قول ھارۋىسىنى ئاران - ئاران ئىتتەرگىنىچە كېتىپ باراتتى. ئۇنىڭ بىر جۈپ كۆزىدىن مەيۈسلۇك، پەرىشانلىق ئالامەتلىرى چىقىپ تۇراتتى. تەپچىرەپ چىقىپ ۋاقتان تەر يۈز - كۆزلىرىگە قۇيۇلماقتا ئىدى.

ئۇ تەردىن قاسماقلىشىپ كەتكەن يۈز-كۆزىنى قولىنىڭ دۈمبىسى بىلەن سۈرتىۋەتتى - دە، ۋارقىراشقا باشلىدى:

- چوكا مۈز ساتىمەن!... چوكا مۈز!...

ئۇ ئىسسىقنىڭ ئازابىدىن تازا قېنىنلىۋاتقان، ۋارقىرىغىدەك ماجالى قالمىغان بولسىمۇ، يەنىلا زورۇقۇپ توۋلايتتى، ئاۋازى ھەسرەتلىك ئىدى.

ئۇنىڭ باشقا ساۋاقداشلىرىغا ئوخشاش دەريالاردىكى راھەت بەخش سۇلارغا چۆمۈلگۈسى، ئۆزى ياخشى كۆرگەن كىتابلارنى ئوقۇغۇسى، خالىغان ئويۇنىنى ئويىنىغۇسى، دېگەندەك، ئۇزۇن ئۆتمەي دادىسى ئاغرىپ ئورۇن تۇتۇپ يېتىپ قالدى ۋە نىزامىدىنى بىر نەچچە قېتىم يېنىغا چاقىرىپ: «بالام، مېنىڭ ئەھۋالىم شۇ، ئاناڭ ئۆزي ئىشلىرىغا يېتىشىپ بولالمىدى، ئۇنىڭ ئۈستىگە سېنى ئوقۇتقۇدەك پۇلمۇ يوق، ئەمدى مەكتەپكە بارماي ئاناڭغا يارىدەملەشسەڭ» دېدى. دادىسى ھەر قېتىم شۇنداق گەپ قىلغاندا نىزامىدىننىڭ ئۆچمەنلىككە تولغان كۆزى ئۆگەي ئانىسىغا تىكىلەتتى. چۈنكى ئۇ، بۇ ئەقىلنى دادامغا چوقۇم شۇ كۆرسەتتى، دەپ ئويلايتتى.

بۇنداق چاغدا ئۆگەي ئانىسى ئوگايسزلىنىپ كېتەتتى ۋە:

- مەيلى، ئۇ ئوقۇسۇن، ھېچ بولمىغاندا 8 - سىنىپنى پۈتتۈر- سۇن- دەيتتى. بىراق نىزامىدىنغا ئۇنىڭ دېگەنلىرىنىڭ ھەممىسى يالغاندەك بىلىنەتتى.

* * *

- چوكا مۈز ساتىمەن! چوكا مۈز ساتىمەن!... - نىزامىدىن ھەسرەت - نادامىتىنى چۈشەنمەي، - ئۇ دېگەن ناھىيە بويىچە بىردىنبىر نۇقتىلىق ئوتتۇرا مەكتەپ تۇرسا، ساڭا كەلگەن ئامەت ماڭا كەلگەن بولسىچۇ كاشكى.

نىزامىدىن قادىرغا مەيۈس ھالدا قاراپ قويدى- دە، ھارۋىسىنى ئىتتىرىپ كېتىپ قالدى.

ئوقۇش باشلاش ۋاقتى بولدى. ساۋاقداشلىرىنىڭ سومكىلىرىنى ئېسىشىپ، تايچاقلاردەك سەكرىشىپ يېگى مەكتەپلىرىگە كېتىشىپ بارغانلىقىنى كۆرگەن نىزامىدىن كۆڭلى يېرىم بولغان ھالدا ئۆيگە كەتتى. «مەن ئەمدى ساۋاقداشلىرىم بىلەن بىللە كىتاب ئوقۇيالمايدىغان، مۇئەللىملەرنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلىيالمايدىغان بولدۇم. مەن ئەمدى ئېتىزلىقلاردا، قوي، ئۆچكىلەرنىڭ ئارىسىدا يۈرەرمەنمۇ؟...» نىزامىدىن كارىۋاتقا ئوخدىسىغا يېتىپ شۇلارنى خىيال قىلىپ، كۆزىدىن ئىككى تامچا ياش ساقىپ چۈشتى.

ئۇ چۈشىدە ئۆزىنىڭ ئەڭ سۆيۈملۈك، ئەڭ مېھرىبان ئانىسىنى كۆردى، ئانىسى تەسىرلىك توۋلاپ يۈگۈرەندە ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ ئۇنى قۇچاقلىماقچى بولدى. ئەمما ئۇ ئانىسىنىڭ قولىدىن قېچىپ كەتتى. ئانىسى ئۇنى قوغلاپ كەلدى. ئۇ ئانىسىدىن قېچىپ ئۆيگە كىرىپ كەتتى. ئانىسى ئۇنى ئىزدەپ ئۆيگە كىرىپ كەلدى. ئۇ ئانىسىنى كۆرۈپ ئۇنىڭ قولىدىن قېچىپ ئۆيدىن چىق

ئىسلىمەن تولۇن ئايغا گاھى ئاخشىمى،
سرلىق تۆيغۇ دولقۇنلايدۇ مسلى بىر دەريا.
كۆرتەك بېرىپ چېچەكلەيدۇ چۆلنىڭ قاقشىلى،
پەرىشتىلەر تولۇپ كېتەر ئۈيۈمگە گويا.

بەرگىلەرگە تامچىپ قونغان شەبنەملەرسمان،
قونار سېھر، قونار ھېكمەت، قونار زىيالار.
ئۇركۈتەي دەپ ئاۋايلايمەن بىر ئۇچۇمدۇر جان،
تورۇسلاردىن قارىشدۇ ياقۇت قىيالار.

يەنىلغاندەك دېگىزدا تورلار
يەنىلدۇ پىكرىم بىر يەرگە.
پىشانەمدە ئېرىيدۇ شورلار،
سەن ياشىغان ھەر بىر سەھەردە.

چۆچەك ئېيتقان بىر ئانا كەبى
كەچمىشىڭنى سۆزلەيسەن تۇيراق.
مەن باغرىڭغا پېپىشقان سەبى،
بۇندىن ئۆزگە ئامەت يوق خوپراق.

پېقىن دوست

ھەسەن تىلۋالدى

گۈلنار بىلەن شۇچمك قىز،
بىر دېمەتلىك - تەڭ ياشتا.
قوش مېڭىزدەك پېقىن دوست،
ماڭار دائىم ئەڭ باشتا.

ئۇلار بىر جۇپ غۇنچىدۇر،
بىر شاختا تەڭ پىتىلگەن.

بولۇپ ھەمدەم ئۆزئارا،
كېلىچەككە تەلپۈنگەن.

ئۆگىنىدۇ تىرىشىپ،
بىر نىيەت - بىر مەقسەتتە.
بىللە دائىم ئىككىسى،
جاپادا ھەم راھەتتە.

جەسۇر قىياپەت

فاتىخ شەرقى فوتوسى

ئۇ چۇشىدە ئۆزىنىڭ ئەڭ سۈيۈملۈك، ئەڭ مېھرىبان ئانىسىنى كۆردى، ئانىسى يېرىك، بەمما مېھرىلىك قوللىرى بىلەن ئۇنىڭ باش- كۆزلىرىنى سىلاپ، ئۇنى باغرىغا مەھكەم باستى. ئۇنىڭ جىسمى ئېرىپ كەتكەندەك بولدى...

- بالام، تاماق يەڭ.

نىزامىدىن چۈشىدىن چۆچۈپ ئويغىنىپ، ئالدىدا ئۆزىنگە قاراپ تۇرغان ئۆگەي ئانىسىنى كۆردى - دە، چۈشىدە ئۆز ئانىسىنى قانغىچە كۆرۈۋېلىشتىن مەھرۇم قىلغانلىقىغا ئاچچىقى كېلىپ ئارقىسىنى قىلۋالدى.

- تامىقىڭنى ۋاقتىدا يەۋېلىڭ بالام، سوۋۇپ قالمىسۇن.

- يېمەيمەن! يېمەيمەن!- دېدى نىزامىدىن قوپال ئاۋازدا. ئۆگەي ئانىسى كۆز چاناقلىرىغا پاتماي قالغان ياشىنى ياغلىقىنىڭ ئۇچى بىلەن سۈرتۈۋېتىپ، تولمۇ ئېھتىياتچانلىق بىلەن يەنە:

- بالام، تەتىلدە سىز چوكا مۇز سېتىپ تاپقان ئىككى يۈز يۈەن پۇلدىن توقسان يۈەنگە سىزگە يېگى كىيىم ئېلىپ قويدۇم، قالغان بىر يۈز ئون يۈەننى ئېلىپ ئەتە 1 - ئۆتتۈرا مەكتەپكە بېرىپ تىزىمغا ئالدۇرۇڭ.

نىزامىدىن ھاڭ - تاڭ بولدى. ئۇ دەرھال ئۆگەي ئانىسغا ئالدىنى قىلىپ ئولتۇردى. ئۇ ئۆز قولىقىغا ئىشەنمەيۋاتاتتى، ئەمما بۇ راست ئىدى. ئۆگەي ئانىسىنىڭ ئاۋازى تېترەپ چقسمۇ، ئىنتايىن سەممىي ئىدى.

- مەن بىلمەن، سىز ئانىڭىزنى بەك سېغىنىۋاتسىز، ئۇ تۇغقىچە كەتتى، بۇنىڭغا نېمە ئامال؟ مەن ئۆزۈمنىڭ ئۆزئانىڭىزدەك بولالىشىمنى، سىزنىڭ ئەركىن، ئوچۇق - يورۇق يۈرۈشىڭىزنى بەكمۇ ئارزۇ قىلمەن. لېكىن، مەن ....، سىز بىلىسىز، ئائىلىمىز نامرات، بەش جان ئادەم يەيدۇ، كىيىدۇ، كۈنلىرىمىز غۇربەتچىلىكتە ئۆتۈۋاتىدۇ، مەن كۈن بويى ئۆينىڭ خەج - خراجىتىنىڭ غېمىنى قىلمەن. دەپ ئالدىراش بولۇپ كېتىپ ھالىڭىزدىن ئوبدان خەۋەر ئالالمىدىم، مېنى كەچۈرەر- سىزمۇ بالام؟ مۇئەللىمىڭىز ماڭا بارا - بارا ئۆز ئانىسىنىڭكىگە ئوخشاپ قېلىۋاتاتتى.

- ئانا! - دەپ توۋلىغىنىچە ئۆزىنى ئۆگەي ئانىسىنىڭ قوچىقىغا ئاتتى. كۆزىدىن بولدۇقلاپ ئاققان ياش ئۆگەي ئانىسىنىڭ بوينىنى ھۆللىۋەتتى.

- ئانا، مەن سىزنى خاتا چۈشىنىپ تىمەن، مېنى كەچۈرۈڭ. ئۇنىڭدىن كېيىن مەن مەكتەپتىن كەلسەم قولىڭىزغا قول، پۇتىڭىزغا پۇت بولۇپ سىزگە يارەملىشىمەن، ناۋادا سىز بۈيرۇغان ئىشتىن باش تارتسام، مېنى تىللاڭ، ئۇرۇڭ، مەن ھەممىگە رازى.

ئۆگەي ئانىسى ئۇنى ئىككى ئانىنىڭ مېھرى مۇجەسسەم باغرىغا بېسىپ، قاداقلىشىپ كەتكەن قولى بىلەن ئۇنىڭ بېشىنى يېنىك سىيلىدى.

باللار ئۈچۈن

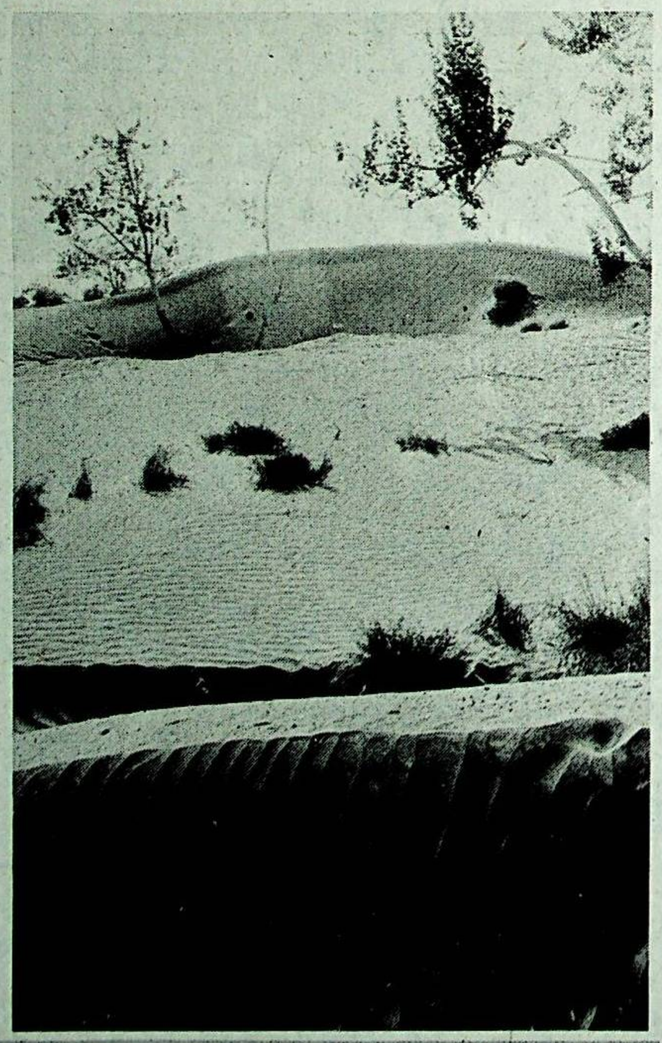

گۈھەر تۆھراق

ئەيۋەت مەھتىمىن فوتوسى

سۇلارغا چۆمۈلگۈسى، ئۆزۈي ياخشى كۆرگەن كىتابلارنى ئوقۇغۇسى، خالىغان ئويۇننى ئوينىغۇسى، كىتابتىكى مەزمۇنلار ئوستىدە ساۋاقداشلىرى بىلەن تالاش - تارتىش قىلغۇسى كېلەتتى. لېكىن ئۇنىڭغا ئامال يوق ئىدى.

يازلىق تەتىل قويۇپ بېرىلگەن كۈنى ئاخشىمى ئۆگەي ئانىسى ئۇنى چاقىرىپ:

- بالام نىزامىدىن، تەتىلدە چوكا مۇز ساتقىن، تەتىل ۋاقتى ئۇزۇن بولغاندىكىن، كىتابلىرىڭنى كەچ تەرەپتە ئوقۇساڭمۇ بولىدۇ، - دېگەندە نىزامىدىن يىغلۇمتكىلى تاسلا قالغانىدى. «دۇنيادا ئۆگەي ئانىنىڭ ياخشىسىمۇ بارمىدۇ؟ ساۋاقدىشىم ئابدۇۋاستنى ئۆگەي ئانىسى ئۇرۇپ بەدىنىنى تىلىم - تىلىم قىلۋېتىپتۇ، زېمىنىنى ئۆگەي ئانىسى لاخشىگەر بىلەن ئۇرۇپ بېلىكىنى سۇندۇرۋېتىپتۇ. ھەي، ئەمدى مەنمۇ...» نىزامىدىنىڭ تېنى شۇركىنىپ كەتتى، ئاخىرىنى ئويلاشقا جۈرئەت قىلالمىدى.

نىزامىدىن ئۆگەي ئانىنىڭ قولىغا قالغان كۇندىن باشلاپ زادىلا خاتىرجەم بولالمىدى، ھامان بىر كۈنى ئۆزىنىڭمۇ ئاشۇ ئىككى ساۋاقدىشىنىڭ كۈنىگە قېلىشىدىن قورقاتتى.

ھېلىمۇ ئېسىدە، ئۆگەي ئانىسى بۇ ئۆيگە كېلىپ ھەپتە بولغان بىر كۈنى ئاخشىمى: «بۇ قىزنىڭ دادىسىنىڭ كېسىمى ئىدى، كونىراق بولسىمۇ سىز كېيگىدەك قىلىپ ئۆزگەرتىپ قويدۇم، ئوستۇبشىڭىز- دىكىدىن كۆپ ياخشى، كېيۈڭ» دېۋىدى، نىزامىدىنىڭ قاپىقى تۇرۇلدى.

نىزامىدىنىڭ ئائىلىسى نامرات ئىدى، ئۇنىڭ ئانىسى ئۆلۈپ كەتكەندىن كېيىن، دادىسى ئائىلە ئىشلىرىغا پىتىشىپ بولالماي ۋە تۇرمۇشتىمۇ يەتكىچە قىينىلىپ بىر بالىلىق بۇ ئايالنى ئەمرىگە ئالغانىدى.

«ئۆلمەكنىڭ ئوستىگە تەپمەك»

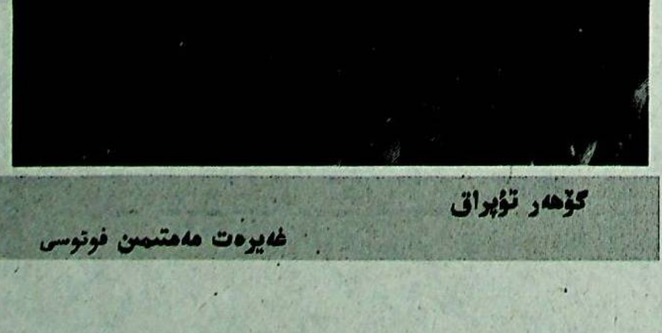

يۇقىرى پەن - تېخنىكا كەسپى ئامېرىكىنىڭ ئىقتىسادىغا بارغانسېرى چوڭ تەسىر كۆرسەتمەكتە

ئۇمۇمىي بايان

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئامېرىكىنىڭ يۇقىرى پەن- تېخنىكا كەسپى تېز تەرەققىي قىلىپ، ئامېرىكا ئىقتىسادىغا كۈچلۈك تەسىر كۆرسىتىدىغان ساھەگە ئايلاندى.

ئۆتكەن ئۇچ يىلدا ئامېرىكا ئىقتىسادىنىڭ ئاشقان قىسمىنىڭ 27% ى يۇقىرى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرىدىن كەلدى. تۇرالغۇ ئۆيى قۇرۇلۇشىنىڭ ئىگىلىگەن سالمىقى ئاران 14%، ئاپتوموبىل سانائىتىنىڭ نىسبىتى ئاران 4% بولدى، ئامېرىكىنىڭ بۇلتۇرقى ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنىڭ ئۈشتىن بىرشى نىسبىتەن 3.1 قىسمى ئۇچۇر كەسپىدىن كەلدى. بۇ خەلقئارا كومپيۇتېر تۇرى ۋە سوئۇنىي ھەمراھتىن بىۋاسىتە تارقىتىلىدىغان تېلېۋىزىيە نومۇرلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ئۇچۇر كەسپىنىڭ يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 420 مىليارد دوللارغا يەتتى.

يېقىندا ئامېرىكا «سودا ھەپتىلىك ژۇرنىلى» يېڭى مالىيە كۆرسەتكۈچى بىلەن كارخانىلارنىڭ تىجارەت ئۇنۇمىنى ئۆلچىگەندە، ئىنتىل شىركىتى ۋە مىكرولۇق يۇمشاق دېتاللار شىركىتى قاتارلىق تۆت كومپيۇتېر شىركىتى ئالدىنقى 4- لىكنى ئىگىلىدى.

ئامېرىكىدا پۇل پاخاللاشتىن نىسبىتىنىڭ تۆۋەن بولۇشىمۇ يۇقىرى پەن - تېخنىكا كەسپىنىڭ تەرەققىي قىلغانلىقىدىن بولدى، بىر تەرەپتىن، يۇقىرى پەن - تېخنىكا شىركەتلىرى يۇقىرى مائاش بىلەن پەن- تېخنىكا ئىختىساس ئىگىلىرىنى تەكلىپ قىلسا، يەنە بىر تەرەپتىن، كومپيۇتېر قاتارلىق پەن - تېخنىكا مەھسۇلاتلىرىنىڭ باھاسى ئۆزلۈكسىز تۆردە زور ھەجمىدە چۈشتى. مۇشۇ ئىككى تۆرنىڭ يېپىشىپ كېتىشى سەۋەبىدىن بۇ بىر ساھەدە پۇل پاخاللىشىش نىسبىتى ئەكسىنچە مەملىكەتنىڭ ئومۇمىي تۆۋەن بولدى.

تەھلىلچىلەر مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: يۇقىرى پەن- تېخنىكا كەسپىنىڭ ئۆزلۈكسىز زورىيىشىغا ئەگىشىپ، ئۇنىڭ ئامېرىكىنىڭ ئىقتىسادىي يۇزلىنىشىگە كۆرسەتكەن تەسىرى بەزى ئەنئەنىۋى تۆۋرۈك كەسىپلەرنىڭكىدىن ئېشىپ كەتتى. لېكىن يۇقىرى پەن- تېخنىكا كەسىپلىرى تەرەققىياتىدا تەۋرىنىش بىر قەدەر زور. شۇڭا ئۇ ئامېرىكىنىڭ سىياسەت بەلگىلىگۈچىلىرىدىن ماكرولۇق ئىقتىسادىنىڭ مۇقىملىقىنى ساقلاشتا بۇ كەسىپنىڭ رولىنى تېخىمۇ كۆپ نەزەرگە ئېلىشنى تەلەپ قىلدۇ.

ھازىر ئامېرىكىنىڭ پاي چېكى بازىرىدا پەن- تېخنىكا پىيېنىك ئىگىلىگەن سالمىقى بارغانسېرى زورايدى. ئۇنىڭ باھاسىنىڭ ئۆرلىشى، چۈشۈشى پۈتكۈل پاي چېكى بازىرىدا بازارنى جانلاندۇرۇش رولىنى ئويناندى. بەزىلەر مۇبادا پەن - تېخنىكا پىيې ۋېيران بولسا بۇنىڭغا ئەگىشىپ پۈتكۈل پاي چېكى بازىرى ۋېيران بولدۇ، دەپ ئەنسىرەشمەكتە.

ئىنتىل شىركىتى ۋە مىكرولۇق يۇمشاق دېتال قاتارلىق پەن - تېخنىكا كەسپىدىكى باشلامچى شىركەتلەرنىڭ يېقىنقى مۇلچەرىدىن قارىغاندا، ئۇلارنىڭ كېلەر يىللىق ئېشىش سۈرئىتى كۆرۈنەرلىك ئاستا بولىدىكەن، لېكىن بۇ ئامېرىكا ئىقتىسادىنىڭ ئېشىش سۈرئىتىنىڭ ئاستىلايدىغانلىقى، ھەتتا چېكىنىپ كېتىدىغانلىقىدىن دېرەك بېرەمدۇ- يوق دېگەن مەسىلىنى يەنمۇ كۆزىتىشكە توغرا كېلىدۇ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

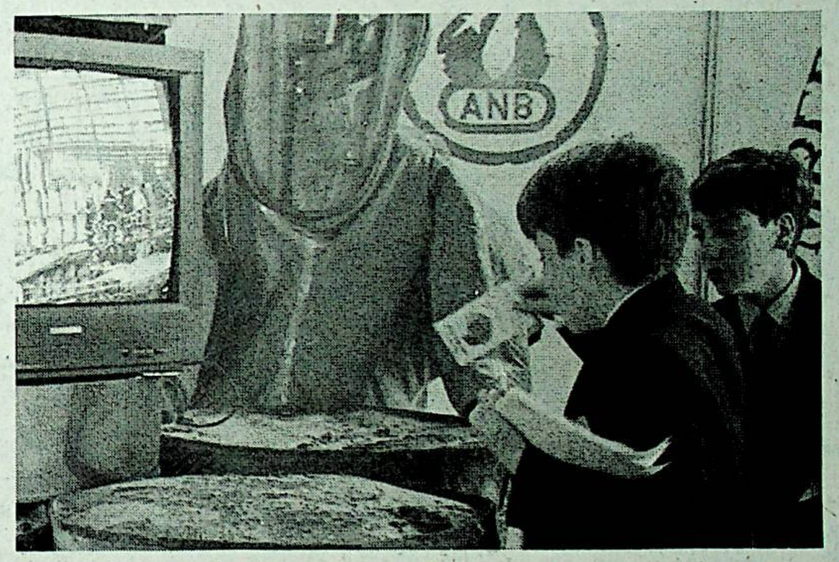

چىلىنىڭ پايتەختى سانتىياگودا قاتناش ۋاستىلىرى ۋە زاۋۇتلار قويۇپ بەرگەن كېرەكسىز ئىس ۋە گازنى تۇنجىقىش، تەكشۈرۈش ئۈچۈن، شەھەر ئاھالىلىرىنى «كېرەكسىز گازنىڭ تۇنجىقىدىن ئېشىپ كېتىشىنى نازارەت قىلىش كارتوچكىسى» ئىشلىتىش چاقىرىق قىلىندى.

سۈرەتتە: باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى «نازارەت قىلىش، تۇنجىقىش كارتوچكىسى» ئارقىلىق ئۇچاقتىن چىقىۋاتقان ئىسنى تۇنجىمەكتە.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئالىي مائارىپ ھەققى ئېلىش دۇنياۋى پاراڭغا ئايلاندى

ۋېتنام مائارىپى

ئالىي مەكتەپلەرنىڭ مائارىپ ھەققى ئېلىشى دۇنياۋى يۇزلىنىش بولۇپ قالدى. لېكىن قانداق ھەق ئالغاندا كىشىلەرنىڭ باراۋەر ئوقۇش پۇرسىتىگە كاپالەتلىك قىلغىلى بولىدۇ؟

بۇ جەھەتتە ئاۋسترالىيەنىڭ تەجرىبىسىنى كۆرۈپ باقايلى: ئاۋسترالىيە 1980 - يىلىدىن باشلاپ ھۆكۈمەت «ئالىي مائارىپ خراجىتىنى دۆلەت، ئوقۇغۇچى تەك ئۈستىگە ئېلىش» پىلانىنى يولغا قويغان بولۇپ، ئالىي مەكتەپكە كىرگەنلەر ھەق تاپشۇرىدۇ. بۇ پىلاننىڭ لايىھىلىنىشى ئەقلىغە مۇۋاپىق بولغانلىقى ئۈچۈن ھەم ھۆكۈمەتنىڭ يۈكى يېنىكلىتىلگەن، ھەم ئىقتىسادىي ناچار ئوقۇغۇچىلارنىڭ مەكتەپ ئېشىپ ئوقۇشىغىمۇ تەسىر يەتمىگەن. شۇڭا ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ قوشۇلۇشى ۋە قوللىشىغا ئېرىشىپ، ئىزچىل ئوقۇشلۇق يولغا قويۇلۇپ كەلگەن.

نېمە ئۈچۈن خراجەت تەك ئۈستىگە ئېلىندۇ؟

1978- يىلى ھۆكۈمەت «لان كومىتېتى» قۇرۇپ، مەخسۇس ئالىي مائارىپ ھەققى ئېلىش مەسىلىسىنى تەتقىق قىلدى.

كومىتېتنىڭ دوكلاتىدا مۇنداق دېيىلدى: ئالىي مائارىپ دۆلەتكە غايەت زور ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي مەنپەئەت كەلتۈردۈ. شۇڭا ھۆكۈمەت قائىدە بويىچە خېلى زور سالماقتىكى خراجەتنى ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئالىي مائارىپتىن دۆلەتلا مەنپەئەتلىنىپ قالماستىن، تەربىيىلەنگۈچىلەر، ئادەم ئىشلىتىدىغان ئورۇنمۇ مەنپەئەتلىنىدۇ. تەربىيىلەنگۈچىلەر ئادەتتىكى كىشىلەرگە قارىغاندا تېخىمۇ ئىشەنچلىك ئىشقا ئورۇنلىشىش كاپالىتىگە ئىگە بولىدۇ، تېخىمۇ كۆپ كىرىم ۋە يۇقىرى ئىجتىمائىي ئورۇنغا ئىگە بولىدۇ؛ ئادەم ئىشلەتكۈچى ئورۇن زور تۇرکۇمدىكى يۇقىرى ساپالىق ئىختىساس ئىگىلىرىگە ۋە پەن تەتقىقات نەتىجىسىگە ئىگە بولىدۇ. شۇڭا ھۆكۈمەت، ئىشلەتكۈچى ئورۇنلار، ئوقۇغۇچىلار مائارىپ خراجىتىنى بۆلۈپ ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك. مانا بۇ بىر قەدەر مۇۋاپىق بولغان تالاش. مەنپەئەت ئالدىغان بىر نەچچە تەرەپ خراجەتنى تەك ئۈستىگە ئالغاندا، بارلىق باج تاپشۇرغۇچىلارنىڭ يۈكىنى يېنىكلەتكىلى بولىدۇ. بۇنىڭدا بىر خىل ئىجتىمائىي ئادىللىق گەۋدىلەنگەن.

خراجەتنى بۆلۈپ ئۈستىگە ئېلىش باراۋەرلىكنى قوربان قىلمايدۇ

لان كومىتېتى بۇ قېتىمقى يېڭى «ئالىي مائارىپ خراجىتىنى تەك ئۈستىگە ئېلىش» پىلانىنى نەزەردە تۇتۇپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ ھەر يىلى تەخمىنەن 2350 ئاۋسترالىيە دوللىرى تۆلىشىنى تەلەپ قىلدى. بۇ ئاۋسترالىيەدىكى كىشىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ئايلىق مائاشىغا تەڭ كېلىدۇ، ئوقۇغۇچىلار ھەقنى ۋاقتىدا تاپشۇرۇش ياكى كېچىكتۈرۈپ تاپشۇرۇشنى ئەركىن تاللىسا بولىدۇ، ۋاقتىدا تاپشۇرغانلار 10 % ئېتىبار بېرىشتىن بەھرىمەن بولىدۇ؛ كېچىكتۈرۈپ تاپشۇرغانلار ئىشقا ئورۇنلاشقاندىن كېيىنكى كىرىمى شۇ يىلدىكى مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە يىللىق مائاش سەۋىيىسىگە يەتكەندە قەرزنى قايتۇرۇشنى باشلايدۇ.

ئوقۇغۇچىلارنىڭ قەرز پۇلىنى دۆلەت بېرىپ تۇرىدۇ، ئوقۇغۇچىلار ئوقۇش پۈتتۈرگەندىن كېيىن قەرز پۇلىنى يىغىۋېلىشنى فېدېراتسىيە باج مەھكىمىسى باشقۇرىدۇ.

«بېيجىڭ پەن - تېخنىكا گېزىتى»دىن

پات ئاردىدا دۇنيا ئاھالىسى 5 مىليارد 840 مىليونغا يېتىدۇ

دۇنيانىڭ نوپۇسى

ئامېرىكا نوپۇسقا ئائىت ماتېرىياللاردىن پايدىلىنىش تەشكىلاتى (PRB) نىڭ خادىمى مۇنداق دېدى: 1997- يىلىنىڭ ئوتتۇرىغا بارغاندا دۇنيانىڭ ئومۇمىي ئاھالىسى 5 مىليارد 840 مىليونغا يېتىدۇ، بۇنىڭ ئىچىدىكى 4 مىليارد 670 مىليون كىشى تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەردە ياشايدۇ.

بۇ تەشكىلات تەمىنلىگەن سانلىق مەلۇماتتىن مەلۇم بولۇشچە، ھازىر دۇنيا ئاھالىسى يىلىغاتە خەنەن 86 مىليوندىن كۆپەيمەكتە. بۇنىڭ ئىچىدە تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەردىكى ئاھالە يىلىغا 84 مىليون 570 مىڭدىن كۆپەيمەكتە. بۇ يىلنىڭ ئوتتۇرىغا بارغاندا، ئاھالىسى 100 مىليوندىن ئاشقان دۆلەت ئونغا يېتىدىكەن. جۇڭگو، ھىندىستان، ئامېرىكا، ھىندونېزىيە، برازىلىيە، روسىيە، پاكىستان، ياپونىيە، بېنگال ۋە نىگېرىيە قاتارلىق بۇ ئون دۆلەتنىڭ ئومۇمىي ئاھالىسى 3 مىليارد 480 مىليونغا يېتىدىكەن؛ 2025 - يىلىنىڭ ئوتتۇرىسىغا بارغاندا، ئاھالىسى 100 مىليوندىن ئاشقان دۆلەت 16 غا يېتىپ، مېكسىكا، فىلىپپىن، ئېفىئوپىيە، ئىران، زايىر، ۋېيتنامنىڭ ئاھالىسى كۆپ دۆلەتلەر قاتارىغا قوشۇلىدىكەن.

بۇ تەشكىلاتنىڭ مەسئۇلى، نوپۇس ئالىمى كول خاۋېر مۇنداق دېدى: كۆپ سانلىق تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭ يىلانلىق تۇغۇلۇشنى يولغا قويغانلىقتىن، ھازىر دۇنيا ئاھالىسىنىڭ كۆپىيىش نىسبىتى تۆۋەنلەشكە يۈزلەندى. ئەمما ئۇ مۇشۇنداق بولسىمۇ جۇڭگودىن باشقا تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەردە، بوۋاقلارنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتىنىڭ ئىككى ھەسسىسىگە توغرا كېلىدۇ. دۇنيادا نوپۇسى كۆپ ئىككىنچى دۆلەت ھىندىستاندا بوۋاقلارنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى كۆپىيىش ھالىتىدە تۇرماقتا. بۇ دۇنيا ئاھالىسىنىڭ كۆپىيىپ كېتىش بېسىمىنىڭ يەنىلا ئىنتايىن زور ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىپ بېرىدۇ.

نوپۇسقا ئائىت ماتېرىياللاردىن پايدىلىنىش تەشكىلاتى - ئامېرىكا ۋە دۇنيا نوپۇسىنىڭ كۆپىيىش يۈزلىنىشىنى تەتقىق قىلىدىغان غەيرىي ھۆكۈمەت ئاپپاراتى، بۇ تەشكىلات ھەر يىلى 5- ئايدا دۇنيا ئاھالىسىنىڭ ئەھۋالىغا ئالاقىدار سانلىق مەلۇماتلارنى ئېلان قىلىپ تۇرىدۇ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

پاكىستان زور كۆچ بىلەن زەھەرلىك چېكىملىكنى چەكلىمەكتە

دۇنيانىڭ مەقالىسى جايىدا

خەلقى ئۇرۇش مالىمانچىلىقى تۆپەيلىدىن ئىنتايىن نامرات ئەھۋالغا چۈشۈپ قالدى، بىر قىسىم دېھقانلار تۇرمۇشنىڭ قىسىشى، زەھەرلىك چېكىملىك تەكچىلىرىنىڭ چەكلىشى، زەھەرلىك چېكىملىك ئۆستۈرۈشنى توختىتىشى قاتارلىقلار ئۈچۈن ئىقتىسادىي جەھەتتىن زور زىيان تارتتى. ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى ياخشىلاش ئۈچۈن ئۆزلىرىنىڭ ئەسلى كەسىپىگە قايتىشنى ئۈمىد قىلماقتا.

پاكىستان ساقچى دائىرىلىرى 5 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ئېلان قىلغان ئۇچۇرغا قارىغاندا، 1996- يىلى پاكىستاندا چېكىملىك ئۆستۈرۈش مەيدانى 28 تونناغا يېتىپ، 1995- يىلىدىكىدىن 2.5 تونناغا ئاشقان. 1996- يىلى پاكىستاندا ئىشلەپچىقىرىلغان ئوپيۇم مىقدارى 1995- يىلىدىكىدىن 2.5 تونناغا ئاشقان. 1996- يىلى پاكىستاندا ئىشلەپچىقىرىلغان ئوپيۇم مىقدارى 1995- يىلىدىكىدىن 2.5 تونناغا ئاشقان.

پارىژ خەلقئارا باغۋەنچىلىك

پاكىستان ساقچى دائىرىلىرى 5 - ئاينىڭ 7 - كۈنى 590 كىلوگرام زەھەرلىك چېكىملىك قاچىلاپ يۈتكەپ ماڭغان بىر ئاپتوموبىلنى مۇۋەپپەقىيەتلىك تۇتتى؛ ئىككىنچى كۈنى لاھور يەرلىك سوت مەھكىمىسى ئۇچ نەپەر زەھەرلىك چېكىملىك جىنايەتچىسىگە ئۆلۈم جازاسى ھۆكۈم قىلدى. ئۆتكەن ئاينىڭ ئاخىرىدا پاكىستاندىكى ئالاقىدار دائىرىلەر ئامېرىكىدا زەھەرلىك چېكىملىكنى چەكلەش ئىپارات‌ىدا ۋەزىپە ئۆتىگەن، زەھەرلىك چېكىملىكنى يۈتكەپ سېتىشقا قاتناشقان پاكىستانلىق بىر ياللانمىنى قولغا ئالدى.

يېقىنقى بىر مەزگىل ئىچىدە زەھەرلىك چېكىملىك ئەتكەسچىلىرىنىڭ پاكىستاندىكى ھەرىكىتى ئىنتايىن غالجىرلىشىپ كەتتى. بەزى جايلاردا زەھەرلىك چېكىملىك ئەتكەسچىلىرى كىشىلەرگە زەھەرلىك چېكىملىكنى ئاشكارا ساتتى. پاكىستان زەھەرلىك چېكىملىكنى چەكلەش قىسملىرىنىڭ ئەمەلدارلىرىنىڭ ئاشكارىلىشىچە، بۇ يىل 3- ئايدا زەھەرلىك چېكىملىك ئەتكەسچىلىكىگە دائىر 21 دېلو پاش قىلىنىپ، 38 كىلوگرام خىروئىن قولغا چۈشۈرۈلگەن. زەھەرلىك چېكىملىك ئەتكەسچىلىكىگە قاتناشقانلار ئىچىدە چەت ئەللىكلەرمۇ بار ئىكەن. زەھەرلىك چېكىملىكنىڭ يامراپ كېتىشى جەمئىيەتكە ئېغىر زىيان يەتكۈزدى. تەكشۈرۈش دوكلاتىغا قارىغاندا، ھازىر پاكىستاندا زەھەرلىك چېكىملىك چەككۈچىلەرنىڭ سانى 1 مىليونغا يېتىپ قالغانلىقى مەلۇم بولدى.

پاكىستاندا زەھەرلىك چېكىملىكنىڭ يامراپ كېتىشىدە مۇنداق سەۋەبلەر بار: بىرىنچى، بۇ ئىش 1979 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا سوۋېت ئىتتىپاقى ئارمىيىسىنىڭ ئافغانىستانغا تاجاۋۇز قىلىپ كىرگىنى بىلەن مۇناسىۋەتلىك. ئافغانىستان ئەۋۋالغا چۈشۈپ قالدى، بىر قىسىم دېھقانلار تۆرىمۇشىنىڭ قىيىنلىشى، زەھەرلىك چېكىملىك ئەتكەسچىلىرىنىڭ ئازدۇرۇشى بىلەن ئەپيۇن تېرىشقا باشلىدى. شۇنىڭ بىلەن ئافغانىستاندا ئەپيۇن بىراقلا كۆپەيىپ، 1994- يىلىغا كەلگەندە 3000 تونناغا يېتىپ، ئافغانىستان دۇنيادىكى ئەڭ چوڭ ئەپيۇن ئىشلەپ چىقىرىدىغان دۆلەت بولۇپ قالدى. بۇ زەھەرلىك بۇيۇملار سىرتقا ئېقىش داۋاملىدا ھەممىدىن ئاۋۋال پاكىستانغا كىردى. ئىككىنچى، سوۋېت ئىتتىپاقى ئارمىيىسى ئافغانىستانغا تاجاۋۇز قىلىپ كىرگەندە ئافغانىستانلىق نۇرغۇن مۇساپىر پاكىستانغا كىردى. بۇ پاكىستانىنىڭ، بولۇپمۇ چېگرا رايونىنىڭ جەمئىيەت ئامانلىقىغا ۋە تەرتىپىگە مسىلسىز چوڭ تەسىر كۆرسىتىپ، پاكىستانىنىڭ دۆلەت سىرتىدىكى زەھەرلىك چېكىملىك ئەتكەسچىلەر گۇرۇھى ۋە زەھەرلىك چېكىملىك ئەتكەسچىلىرىگە پۈرسەت يارىتىپ بەردى. ئۆچىنچى، پاكىستان، ئافغانىستان چېگرا رايونىنىڭ يەر شەكلى ئىنتايىن مۇرەككەپ، بۇ يەردە قەبىلىلەر كۆپ، قانۇنمۇ مۇكەممەل ئەمەس، شۇڭا پاكىستان چېگرا رايونىدىكى زەھەرلىك چېكىملىك ئىشلەپچىقىرىش، پىششىقلاپ ئىشلەش ۋە ئىستېمال قىلىش چەكتىن ئېشىپ، چوڭ ئىجتىمائىي مەسىلىگە ئايلىنىپ قالدى.

پاكىستان دائىرىلىرى بۇ ئىجتىمائىي مەسىلىگە يۈكسەك دەرىجىدە جىددىي قاراپ، زەھەرلىك چېكىملىكنى تازىلاش تەدبىرلىرىنى قوللىنىپ كەلدى ھەم مەخسۇس ئىپپارات‌لارنى تەسىس قىلىپ، زەھەرلىك چېكىملىكنى چەكلەش قىسملىرىنى تەشكىللەپ، خەلقئارا زەھەرلىك چېكىملىكنى چەكلەش تەشكىلاتى ۋە باشقا دۆلەتلەردىكى ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بولغان ئالاقە ۋە ھەمكارلىقنى كۈچەيتىپ، زەھەرلىك چېكىملىككە قارشى كۈرەشنى قانات يايدۇرۇپ، مەلۇم نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى. پاكىستان زەھەرلىك چېكىملىكنى پاكىستاندا خىروئىن ئىشلەپچىقىرىش مىقدارى 1980- يىلىدىكى 28 تونىدىن 1996- يىلى 2.5 تونىغا چۈشكەن؛ ئەپيۇن مىقدارىمۇ ئاشۇ مەزگىلدىكى 800 تونىدىن تۆۋەنلەپ 25 تونىغا چۈشكەن.

پاكىستان يېقى ھۆكۈمىتى بۇ يىل 2- ئايدا تەختكە چىقىپ ھاكىمىيەت يۈرگۈزگەندىن كېيىن، زەھەرلىك چېكىملىكنى چەكلەش سالمىقىنى زورايتتى، يېقىندا پاكىستان رەھبەرلىرى كۆپ قېتىم سۆز قىلىپ، پاكىستان ھۆكۈمىتىنىڭ زەھەرلىك چېكىملىكنى چەكلەش ئىرادىسى ۋە مەيدانىنى قايتا تەكتىلدى. پاكىستان زۇڭتۇڭى پەرۋېز لىگارى: «زەھەرلىك چېكىملىك جىنايەتچىلىرىگە پولات مۇشت بىلەن ئاقابىل تۇرۇش كېرەك» دېدى. زۇڭلى ناۋاز شېرىپ ھۆكۈمەتنىڭ ھەرقانداق شەكلىدىكى زەھەرلىك چېكىملىك جىنايەتچىلىرىگە داۋاملىق ئەجەللىك زەربە بېرىدىغانلىقىنى بىلدۈردى. بۇ يەنە ئالاقىدار تارماقلارغا زەھەرلىك چېكىملىك جىنايەت دېلولىرىنى چوڭقۇر تەكشۈرۈپ، ئىنچىكە سۈرۈشتە قىلىشنى تاپىلدى.

پاكىستاندىكى ھەر ساھە ئەربابلارمۇ ھۆكۈمەتنىڭ زەھەرلىك چېكىملىكنى چەكلەش سالمىقىنى زورايتقانلىقىنى قۇۋۋەتلىدى ھەم قوللىدى. «پاكىستان ھىلال ئاي پاشلىرى» دەپ ئاتالمىدىغان بىر ئىجتىمائىي گۇرۇھ زەھەرلىك چېكىملىكنى چەكلەش كۆرىشى سېپىگە ئۆتتى؛ غەربىي شىمال چېگرا ئۆلكىلەردىكى بەزى قەبىلىلەر ھۆكۈمەت دائىرىلىرىنىڭ زەھەرلىك چېكىملىكنى چەكلەش كۆرىشىنى قوللايدىغانلىقىنى بىلدۈردى ھەم ئەپيۇن تېرىشنى چەكلەش توغرىسىدا ئېنىق پەرمان چۈشۈردى.

پاكىستان زەھەرلىك چېكىملىكنى چەكلەش ئاپپاراتلىرى ۋە تارماقلىرى تەكشۈرۈش، چەكلەش دائىرىسىنى كېڭەيتىپ، زەربە بېرىش سالمىقىنى زورايتىپ، زەھەرلىك چېكىملىك جىنايىتىنى چەكلەشنى كۈچەيتتى. بىر قىسىم زەھەرلىك چېكىملىك جىنايەت دېلولىرىنى رازۋېدكا قىلىپ پاش قىلدى ھەم بىر تۈركۈم جىنايەتچىلەرنى قولغا چۈشۈرۈپ جازالاپ، زەھەرلىك چېكىملىك جىنايەتچىلىرىنىڭ ھەيۋىسىنى سۇندۇرۇپ، باسقۇچ خاراكتېرلىك نەتىجىگە ئېرىشتى.

«خەلق گېزىتى»دىن

مالاككا - مالايسىيادىكى داڭلىق تارىخىي شەھەر، ھەر يىلى بۇ يەرگە نۇرغۇن ساياھەتچىلەر كېلىپ تۇرىدۇ. نۇرغۇن ساياھەتچىلەر كالا ھارۋىسىغا ئولتۇرۇپ قەدىمكى شەھەرنىڭ گۈزەل مەنزىرىسىنى كۆرىدۇ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

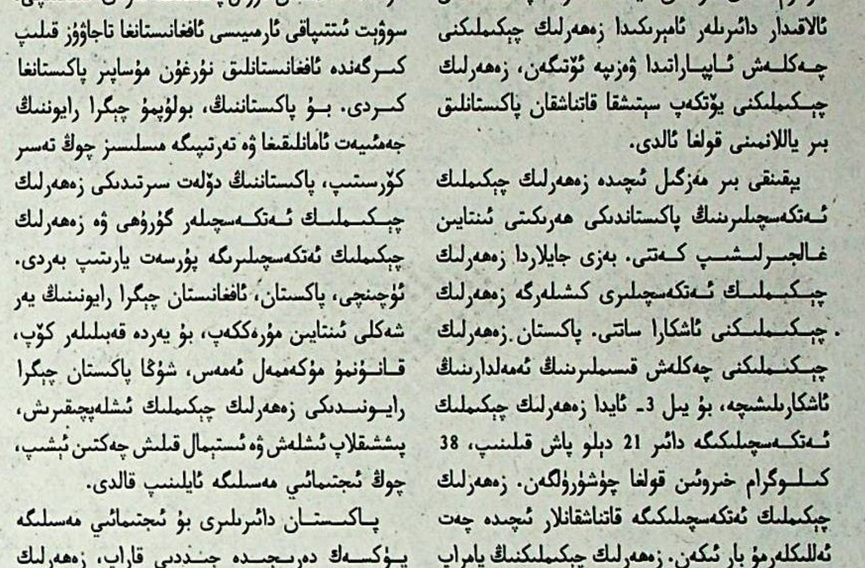

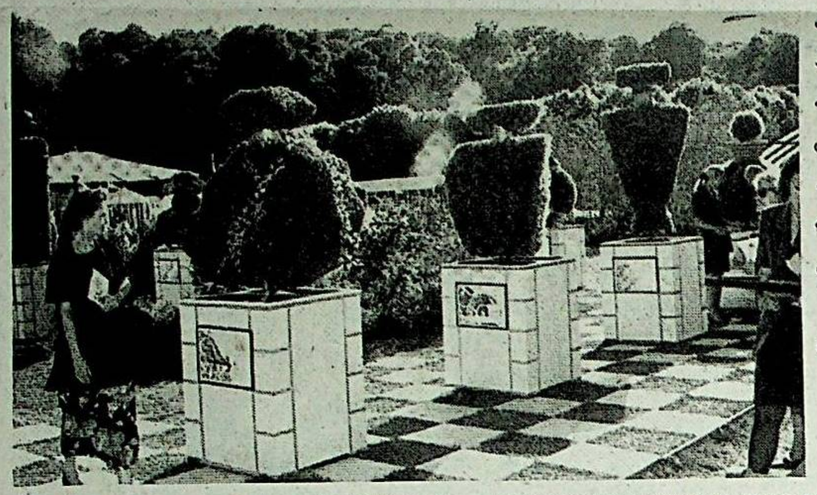

پارىژ خەلقئارا باغۋەنچىلىك كۆرگەزمىسى يېقىندا سنېت - لوك باغچىسىدا ئاياغلاشتى. كۆرگەزمىگە 400 باغۋەنچىلىك شىركىتى ئۆزلىرى ئۆستۈرگەن قىممەتلىك گۈل - گىياھلارنى، ئائىلىۋى گۈللۈك ۋە شەھەر باغچىلىرىغا دائىر يېڭى لايىھىلىرىنى قويىدى.

سۈرەتتە: كوچىلارنى كۆكەرتىشكە دائىر يېڭىچە ئەۋرىشكە.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

قەندىھار تەسىراتلىرى

- ئافغانىستانغا زىيارەت (1)

خەلق گېزىتىنىڭ پاكىستاندىكى مۇخبىرى **ۋاڭ نەن**

ئۇرۇش مالىمانچىلىقى تۈگىمەيۋاتقان ئافغانىستان تىلغا ئېلىنسا، كىشىلەر ھازىر ئافغانىستان قانداق بولۇپ قالغاندۇ، ئافغانىستان خەلقىنىڭ ئەھۋالى قانداق، ئافغانىستان ۋەزىيىتىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى قانداق؟ دېگەن مەسىلىلەرنى بىلگۈسى كېلىدۇ. مەن مۇشۇ مەسىلىلەرنى كۆڭلۈمگە پۈكۈپ، يېقىندا ئافغانىستانىنى زىيارەت قىلدىم.

پاكىستانىڭ چېگرىدىكى كىچىك بازىرى - جەماندىن پىكاپتا شىمالغا 3 - 4 كىلومېتر ماڭسىلا ئافغانىستانىنىڭ چېگرىسىدىكى كىچىك بازار - سپىنبولداقتا بارغىلى بولىدۇ، بۇ يەردىن غەربىي شىمالغا يەنە 110 كىلومېتر يۇرگەندا قەندىھار ئۆلكىسىنىڭ مەركىزى قەندىھار شەھىرىگە بارغىلى بولىدۇ. قەندىھار شەھىرى ئافغانىستاننىڭ غەربىي جەنۇبىغا جايلاشقان بولۇپ، ئافغانىستاندىكى ئىككىنچى چوڭ شەھەر ھېسابلىنىدۇ.

كۆپ يىل داۋاملاشقان ئۇرۇش بۇ شەھەرگە نۇرغۇن بۇزغۇنچىلىق سالغان، قەندىھار خەلقئارا ئايرودرومىنىڭ يېنىدا ۋەيران قىلىۋېتىلگەن تانكا، برونېۋىك ۋە ئايروپىلان قالدۇقلىرى كۆزگە چېلىقىدۇ. بۇ شەھەردىكى ئەڭ ئېگىز بىنا قەندىھار مېھمانخانىسىنىڭ ئاساسىي بىناسى ملىتىق، توپ ئوقلىرىنىڭ زەربىسىدە ئۆتمىتۇشۇك بولۇپ كەتكەن. قەندىھار شەھىرىنىڭ شىمالىدا شۇ يەردىكى ئەڭ چوڭ دوختۇرخانا بار. ئۇنى 70 - يىللاردا جۇڭگو سېلىپ بەرگەن. بۇ يەردىكى كىشىلەر ھازىرغىچە ئۇنى «جۇڭگو دوختۇرخانىسى» دەپ ئاتايدىكەن. ئۇرۇش بۇ دوختۇرخانىنىمۇ ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچراتقان، بىنالار ئوق تېگىپ ئۆتمىتۇشۇك بولۇپ كەتكەن، نۇرغۇن ئۇسكۇنىلەر ۋەيران بولغان. ھازىر دوختۇرخانا رېمونت قىلىنىپ، داۋالاش نورمال ئىشلىنىۋاتقان بولسىمۇ، ئۇرۇش كەلتۈرگەن ۋەيرانچىلىق ئىزلىرى ھېلىمۇ كۆزۈنۈپ تۇرۇپتۇ. بۇزۇلغان ئۆيلەر، توپا ئۆرلەپ تۇرغان ئوڭغۇل - دوڭغۇل يوللار، كەچتىكى چىراغسىز قاراڭغۇلۇق بۇ شەھەرنىڭ ئاساسلىق كۆرۈنۈشى بولۇپ قالغان.

بۇگۈنكى كۈندە قەندىھار شەھىرى ناھايىتى تىنچ‌ئاق كۆرۈنىدىكەن، شەھەر ئەتراپىدىكى بۆتىزلاردا دېھقانلار ئالدىراش دېھقانچىلىق قىلىشىدىكەن، مۇھىم قاتناش يوللىرىدا ھەرخىل قاتناش ۋاستىلىرى مۆكىدەك ئۆتۈشۈپ تۇرۇشىدىكەن، بازارلاردا چۆقان - سۆرەنلەر ئالغلىنىپ تۇرىدىكەن. شەھەر ئوتتۇرىسىدىكى سودا رايونىدا چەت ئەلدىن كەلتۈرۈلگەن تاۋارلار بار ئىكەن، جۇڭگونىڭ بىر كىچىك بوتۇلكىلىق چاچ يۇيۇش سۇيۇقلۇقى 15 مىڭ ئافغان پۇلىغا (تەخمىنەن ئالتە يۈەن خەلق پۇلىغا) سېتىلىدىكەن، كوچىدا يايما ئاچقانلار كۆپ ئىكەن.

قەندىھار شەھەر رايونىنىڭ كىرىش - چىقىش ئېغىزلىرىدا تەكشۈرۈش پونكىتلىرى قۇرۇلغان بولۇپ، بۇ يەردىن ئۆتكەن ئادەملەر ۋە قاتناش ۋاستىلىرى تەكشۈرۈلىشى قوبۇل قىلىدىكەن. شەھەردىكى چوڭ - كىچىك كوچىلاردا قوراللىق ھەربىيلەر چۈشكەن چارلاش ئاپتوموبىللىرى كېچە - كۈندۈز ئۆتۈپ تۇرىدىكەن. ئامېرىكا سورۇنلارغا كېرىپ - چىقىپ تۇرىدىغان يەرلىك ئايالالار كۆزىدىن باشقاھەممە يېرىنى يېپىپ تۇرىدىغان ئەنئەنىۋى كىيىمنى كىيىۋېلىپ، چىرايىنى باشقىلارغا كۆرسەتمەيدىكەن.

مۇتلەق كۆپ ساندىكى قەندىھارلىقلار نامرات ئىكەن. ئابدۇل ئىپەندى قەندىھار ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى بولۇپ، ئايدا 150 مىڭ ئافغان پۇلى (خەلق پۇلى ھېسابىدا 60 يۈەن) مائاش ئالىدىكەن.

ئۇنىڭ ئېيتىشىچە: ئۇ ئائىلىسىدىكىلەرنى بېقىش ئۈچۈن قوشۇمچە كەسىپ قىلىشقا مەجبۇر ئىكەن. ئەمگەك ئىقتىدارىنى يوقاتقان ياكى مۇقىم ئىقتىسادىي كىرىمى يوق كىشىلەر تىلەمچىلىك بىلەن جان باقىدىكەن. قەندىھار شەھەر رايونىنىڭ ھەممىلا يېرىدە تىلەمچىلىك قىلۋاتقان بېتىم بالىلارنى، تۇل خوتۇنلارنى ۋە مەجرۇھلارنى ئۇچراتقىلى بولىدىكەن.

قەندىھارلىقلارنى ئەندىشىگە سالىدىغىنى مانا ئىكەن. ئادەم ۋە چارۋىلار مىناغا دەسسۈگەندىن ۋەقەلەر پات - پات يۈز بېرىپ تۇرىدىكەن. قەندىھاردا ۋە ئافغانىستانىنىڭ باشقا جايلىرىدا كىشىلەرنىڭ مىنانى قانداق پەرق ئېتىشى ۋە ئۇنىڭدىن قانداق مۇداپىئە كۆرۈشى توغرىسىدىكى تەشۋىقات ۋاراقلىرىنى ئۇچراتقىلى بولىدىكەن. «جۇڭگو دوختۇرخانىسى» ئامېرىكا داۋالاش بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى دامورا ماڭا، بۇلتۇر ئۇلار قوبۇل قىلغان كېسەللەر ئىچىدە 95 % كىشىنىڭ مىنا دەسسۈپلىپ زەخمىلەنگەنلىكىنى ئېيتىپ بەردى. مەن قەندىھاردىن ئايروپىلان بىلەن كابۇلغا ھېچىش سەپىرىدە ئايرودرومغا بارىدىغان يولدىن ئانچە يىراق بولمىغان يەردە كىشىلەرنىڭ مىناتەكشۈرۈش ئەسۋابىنى بىلەن مىنا تەكشۈرۈۋاتقانلىقىنى كۆردۈم.

تارقىتىش: ئۇرۇمچى شەھىرى، يائۇنجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر. تېلېفون باش ئاپپاراتى: 5818200. تېلېگراف نومۇرى: 5028. پوچتا نومۇرى: 830051. گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 7 يۈەن 50 پۇڭ، پارچە باھاسى: 25 پۇڭ (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)

شنجاڭ گېزىتى

新 疆 日 报 （维吾尔文） （بۇ سان تۆت بەت）

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۈتاش نومۇرى: CN 65——0002 / Z

«شنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (ۋەكالەت نومۇرى: 1ـــ57)

1997 - يىل
ئىيۇن
15
يەكشەنبە

شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىگە قانچە كۈن قالدى؟

16 كۈن

مۇھىم خەۋەرلەر

ئاقسۇ ۋىلايىتى يېزا ئىگىلىك ماددىي ئەشيا بازارلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ مەنپەئىتىنى قوغدىدى

نۇز مۇخبىرىمىز فەيرەت ئۆمەر خەۋەر قىلدى: ئاقسۇ ۋىلايىتى يېقىندا يېزا ئىگىلىك ماددىي ئەشيا بازارلىرىنى يەنە بىر قېتىم تەكشۈرۈپ تەرتىپكە سېلىپ، دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ مەنپەئىتىنى زىيانغا ئۇچرىتىش قىلمىشلىرىنى ئۈنۈملۈك تىزگىنلىدى، بازار تەرتىپىنى تېخىمۇ ياخشىلىدى. تەكشۈرۈپ تەرتىپكە سېلىش داۋامىدا 36 تونىنا لايقەتسىز، ۋاقتى ئۆتۈپ كەتكەن دېھقانچىلىق دورىسى، 25 تونىنا ئۆلچەمسىز خىمىيىۋى ئوغۇت، 30 تونىنا شاللىۋېتىلگەن ئۇرۇقلۇق چىگىت قولغا چۈشۈرۈلۈپ، كەسكىن بىر تەرەپ قىلىندى.

ئاقسۇ ۋىلايىتى بۇ قېتىمقى يېزا ئىگىلىك ماددىي ئەشيا بازارلىرىنى تەرتىپكە سېلىشتا، سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش، دېھقانچىلىق، ماددىي ئەشيا، مال باھاسى قاتارلىق ئورۇنلاردىن مەخسۇس ئادەم كۈچى تەشكىللەپ، ۋىلايەتتىكى يېزا ئىگىلىك ماددىي ئەشيا تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان 41 ئورۇن، 34 ئىسكىلات، 127 ماگىزىننى نۆقتىلىق تەكشۈردى. تەكشۈرۈش جەريانىدا ئۇلار ھازىر يولغا قويۇلۇۋاتقان ماددىي ئەشيا تىجارىتى ئاساسىي گەۋدىلىرىنىڭ خىمىيىۋى ئوغۇتنا «بىرنى ئاساس، ئىككىنى قوشۇمچە قىلىش» تىن ئىبارەت تىجارەت يولىدا چىڭ تۇرۇش پرىنسىپىنى ئۆلچەم قىلىپ، باشقا ئورۇنلارنىڭ بارلىق قانۇنسىز تىجارىتىنى بىكار قىلدى. تىجارەت ھوقۇقىغا ئىگە ئورۇنلارغا تاپىنىپ ياكى ئۇلارنىڭ نامىدىن پايدىلىنىپ قانۇنسىز خىمىيىۋى ئوغۇت سودىسى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان بىر قىسىم تارماق ۋە شەخسلەرنى ئېنىقلاپ چىقىپ، ئۇلارنىڭ تىجارەت كىنىشكىسىنى قايتۇرۇۋالدى. دېھقانچىلىق دورىسى، خىمىيىۋى ئوغۇتنىڭ باھاسىنى ئۆستۈرۈۋالغان، ھاينىغا ساتقانلارنىڭ بارلىق قانۇنسىز كىرىملىرىنى مۇسادىرە قىلغاندىن تاشقىرى ئۇلارغا تېگىشلىك جەريمانە قويىدى. يالغان، ساختا، ناچار دېھقانچىلىق دورىسى، خىمىيىۋى ئوغۇت، ئۇرۇقلۇق سودىسى بىلەن شۇغۇللانغانلارنى ئېغىرلىتىپ جازالىدى.

كورلا شەھەردىكى خەلق ساقچىلىرى خەلق ئۈچۈن مۇلازىملىق قىلىشنى داۋاملاشتۇرۇپ كەلدى. ئۇلار ھەر كۈنى كوچا دوقمۇشلىرىدا ئوقۇغۇچىلارنى يولدىن ئوتكۈزۈپ قويىدۇ.

نۇز مۇخبىرىمىز ۋاڭ يىڭجي فوتوسى

يازلىق ئاشلىق ھوسۇلى ئېشىشى مۇمكىن، كېڭەز بولۇق ئۆسمەكتە

- ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ دېھقانچىلىقى توغرىسىدا مۇلاھىزە

نۇز مۇخبىرىمىز جۇ بېيىي

ئەتىيازدىكى قۇرغاقچىلىق، غوزاقۇرتى، كېڭەز پىتى ئاپىتىدىن كېيىن قاتتىق بوران چىقتى، مۆلدۈرمۇ ياغدى، شنجاڭنىڭ ھازىرقى دېھقانچىلىق ۋەزىيىتى زادى قانداق؟ دېھقانچىلىق تارماقلىرىنىڭ ئاپتونوم رايون بۇ يىلنىڭ باشلىرىدا ئوتتۇرىغا قويغان ئاشلىق، پاختا ھوسۇلىنى ئاشۇرۇش نىشانىغا بولغان ئىشەنچىسى زادى قانچىلىك؟ مەن مۇشۇ سوئاللارغا جاۋاب تېپىش مەقسىتىدە 5 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى پارتكۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى فەن شېتاڭنى زىيارەت قىلدىم.

يېزىدىن ئەمدىلا قايتىپ كەلگەن فەن شېتاڭ سۆھبىتىمىز باشلىنىش بىلەنلا ماڭا مۇنداق دېدى: بىرىنچىدىن، ۋىلايەت، ئوبلاستلاردىن ئېلىنغان مەلۇماتقا قارىغاندا، بۇ يىل ئاپتونوم رايونىمىزدا 15 مىليون 550 مىڭ مو يازلىق ئاشلىق زىرائىتى ئوخشىغان، ئومۇمىي ھوسۇل ئۆتكەن يىلقى ئاساستا يەنە يېگى سەۋىيىگە يېتىشى مۇمكىن؛ ئىككىنچىدىن، 5 - ئاينىڭ باشلىرىدىن بۇيان بوران-كۆپ چىقىپ، مۆلدۈر ئاپىتى بولۇپ، كېڭەز زىيانغا ئۇچرىغان بولسىمۇ، لېكىن جايلار ۋاقتىدا قايتا تېرىپ، پەرۋىشنى كۈچەيتىپ، زىيانىنى زور دەرىجىدە ئازايتتى. ئىنسانىي شنجاڭدىكى كېڭەز تېرىلىدىغان رايونلاردا كېڭەز 1995 - يىلىدىكىدىن 360 مىڭ موغا يېتىپ، ئۇنىكەن يىلىدىكىدىن 1 مىليون 820 مىڭ مو ئاشتى. 100 مىڭ موغا يېقىن يېڭىدىن كېڭەز تېرىلغان بولۇپ، ئومۇمىي كېڭەز تېرىلىدىغان يەر كۆلىمى 2 مىليون 200 مىڭ موغا يەتتى. فەن شېتاڭ مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: ئاشلىق، پاختا ۋەزىيىتىنىڭ مۇشۇنداق ياخشى بولۇشى تۆۋەندىكى خىزمەتلەرنىڭ ياخشى ئىشلەنگەنلىكىدىن بولدى:

ئالدى بىلەن رەھبەرلىك كۈچلۈك بولدى، ئۇنىكەن يىل كۈزدىن بۇيان، ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرىدىن ۋاڭ لېچۈەن، ئابلەت ئابدۇرېشىتلار يېزىلارغا بېرىپ تەكشۈرۈپ تەنقىد قىلىپ، 1996 - يىلدىكى تەجرىبە - ساۋاقلارنى يەكۈنلەپ، كادىرلار، ئاممىنىڭ يېرىك يېزا ئىگىلىكىگە تاينىپ ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشكە يۈرۈش قىلىش ئىشەنچىنى ئاشۇردى. ئەتىيازلىق تېرىلغۇ باشلىنىشتىن ئىلگىرى ئاپتونوم رايونلۇق دېھقانچىلىق نازارىتى، دېھقانچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى قاتارلىق ئورۇنلاردىكى زور تۈركۈم يېزا ئىگىلىك تېخنىك خادىمى، كادىرلاردىن تەشكىللەنگەن خىزمەت گۇرۇپپىلىرى تەگرىتېغىنىڭ جەنۇبى، شىمالىغا بېرىپ ئاشلىق، پاختىدىن يۇقىرى ھوسۇل ئېلىشنى نۆقتىلىق تۈنتى.

پەن - تېخنىكا ھەم ماددىي ئەشيا سېلىنمىسىنىڭ سالمىقى ئاشۇرۇلدى. بۇ يىل شنجاڭ بويىچە كەلگە ئەنلىك سۈلياۋ يوپۇق يېپىپ پاختا تېرىش كۆلىمى يەرلىكتىلا 5 مىليون 360 مىڭ موغا يېتىپ، ئۇنىكەن يىلدىكىدىن 1 مىليون 820 مىڭ مو ئاشتى. 100 مىڭ موغا يېقىن يېڭىدىن كېڭەز تېرىلغان بولۇپ، ئومۇمىي كېڭەز تېرىلىدىغان يەر كۆلىمى 2 مىليون 200 مىڭ موغا يەتتى. ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز ۋاڭ يەنشېڭ، لى خۇشېڭلار خەۋەر قىلدۇ: 5 - ئايدىن بۇيان، شنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ مەلۇم قىسمىدىكى نەچچە يۈز نەپەر ئاز سانلىق مىللەت كوماندىر-جەڭچىنىڭ ئاتا - ئانىسى، ئۇرۇق- تۇغقانلىرى، دوست - بۇرادەرلىرى قەشقەر، خوتەن، ئىلى قاتارلىق جايلاردىن ئۈرۈمچىگە كېلىپ، ئۇلار ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلگەن «ئاز سانلىق مىللەت ئاتا - ئانىلىرى ئۈرۈمچىدە ئۆسمۈرلەر لاگېرىغا كېلىپ، ئۆز بالىلىرىنى كۆرۈپ، ئۇلار بىلەن كۆرۈشتى. ئۇلار ئۆز بالىلىرىنىڭ ئۆزگىرىشىدىن ئىنتايىن خۇشال بولدى.

ئۇنىڭدىن باشقا، جايلار كېسەللىك، ھاشاراتنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى يوقىتىش توغرىسىدا «ھاشاراتلارنى كۆزەتلىكنىڭ سىرتىدا يوقىتىش»نى ئوتتۇرىغا قويىدى، كۆزەتلىكنىڭ ئەتراپىدا ئوچ مۇداپىئە لىنىيىسى بەرپا قىلىپ، كېڭەز پىتىنى بىر قەدەر ياخشى كونترول قىلدى.

ئالاھىدە تىلغا ئېلىشقا ئەرزىيدىغىنى شۇكى، توختىماي يەر تەۋرەپ تۇرۇۋاتقان پەيزاۋات ناھىيىسىدە دېھقانلار كەپىدە ئېتىپ قويۇۋاتقان بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ كۆزەتچى ياخشىئ تېرىش ئىرادىسى قىلچىمۇ بوشىشىپ قالمىغان، پەيزاۋات ناھىيىسىدىن كەلگەن خەۋەردە ئېيتىلىشچە، پەيزاۋاتتا كېڭەز بەك ئوخشاپتۇ.

ئەچچە يۈز نەپەر ئاز سانلىق مىللەت كوماندىر - جەڭچىنىڭ ئاتا - ئانىسى، ئۇرۇق - تۇغقان، دوست - بۇرادەرلىرى قىسمىغا خەت يېزىپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغدايدىغان قەلب سادالىسىنى ئىرھار قىلدى

خەت ئەۋەتىپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغداش خىزمىتىدە نەمۇنىلىك، باشلامچىلىق رول ئوينايدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

4 - ئايدىن تارتىپ، بۇ شنجاڭنىڭ ۋەزىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، توققۇز ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىسى ئۈرۈمچىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپلەردە ئۆگىنىۋاتقان ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئاتا - ئانىلىرى ئۈرۈمچىگە كېلىپ، ئۆز بالىلىرىنى كۆرۈپ، ئۇلار بىلەن كۆرۈشتى. ئۇلار ئۆز بالىلىرىنىڭ ئۆزگىرىشىدىن ئىنتايىن خۇشال بولدى.

ئۇنىڭدىن باشقا، جايلار كېسەللىك، ھاشاراتنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى يوقىتىش توغرىسىدا «ھاشاراتلارنى كۆزەتلىكنىڭ سىرتىدا يوقىتىش»نى ئوتتۇرىغا قويىدى، كۆزەتلىكنىڭ ئەتراپىدا ئوچ مۇداپىئە لىنىيىسى بەرپا قىلىپ، كېڭەز پىتىنى بىر قەدەر ياخشى كونترول قىلدى.

ئالاھىدە تىلغا ئېلىشقا ئەرزىيدىغىنى شۇكى، توختىماي يەر تەۋرەپ تۇرۇۋاتقان پەيزاۋات ناھىيىسىدە دېھقانلار كەپىدە ئېتىپ قويۇۋاتقان بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ كۆزەتچى ياخشىئ تېرىش ئىرادىسى قىلچىمۇ بوشىشىپ قالمىغان، پەيزاۋات ناھىيىسىدىن كەلگەن خەۋەردە ئېيتىلىشچە، پەيزاۋاتتا كېڭەز بەك ئوخشاپتۇ.

لايىقەتلىك بولۇش مەزمۇن قىلىنغان سىياسىي نەزەرىيە تەربىيىسىنى قانات يايدۇردى. قىسىم مەخسۇس بۇقۇتۇش گۇرۇپپىسى قۇردى، پارتىيىنىڭ مىللەت، دىن سىياسىتى، قانۇن، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا دائىر كىتابلارنى سىنتېۋالدى، ئۇيغۇرچە دەرسلىك تەييارلاپ ئۆگىنىۋاتقان ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئۆگىنىشىگە ئىلمىي يېتەكچىلىك قىلدى. ئۇلار ئۆگىنىش جەريانىدا ئۆز ئارا ئۆگىنىش، ئۆز ئارا ياردەم بېرىش ئارقىلىق ئۆگىنىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈردى. ئۇلار ئۆز ئارا ئۆگىنىش جەريانىدا ئۆز ئارا ئىتتىپاقلىشىش، ئۆز ئارا ياردەم بېرىش، ئۆز ئارا ھۆرمەت قىلىش ئېڭىنى كۈچەيتتى. ئۇلار ئۆز ئارا ئۆگىنىش جەريانىدا ئۆز ئارا ئىتتىپاقلىشىش، ئۆز ئارا ياردەم بېرىش، ئۆز ئارا ھۆرمەت قىلىش ئېڭىنى كۈچەيتتى.

ئۇنىڭدىن باشقا، جايلار كېسەللىك، ھاشاراتنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى يوقىتىش توغرىسىدا «ھاشاراتلارنى كۆزەتلىكنىڭ سىرتىدا يوقىتىش»نى ئوتتۇرىغا قويىدى، كۆزەتلىكنىڭ ئەتراپىدا ئوچ مۇداپىئە لىنىيىسى بەرپا قىلىپ، كېڭەز پىتىنى بىر قەدەر ياخشى كونترول قىلدى.

ئۇنىڭدىن باشقا، جايلار كېسەللىك، ھاشاراتنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى يوقىتىش توغرىسىدا «ھاشاراتلارنى كۆزەتلىكنىڭ سىرتىدا يوقىتىش»نى ئوتتۇرىغا قويىدى، كۆزەتلىكنىڭ ئەتراپىدا ئوچ مۇداپىئە لىنىيىسى بەرپا قىلىپ، كېڭەز پىتىنى بىر قەدەر ياخشى كونترول قىلدى.

ئۇنىڭدىن باشقا، جايلار كېسەللىك، ھاشاراتنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى يوقىتىش توغرىسىدا «ھاشاراتلارنى كۆزەتلىكنىڭ سىرتىدا يوقىتىش»نى ئوتتۇرىغا قويىدى، كۆزەتلىكنىڭ ئەتراپىدا ئوچ مۇداپىئە لىنىيىسى بەرپا قىلىپ، كېڭەز پىتىنى بىر قەدەر ياخشى كونترول قىلدى.

كۆچەپتە، زىيانى زور دەرىجدە ئازايتى. شىمالىي شىنجاڭدىكى كېۋەز تېرىلىدىغان رايونلاردا كېۋەز 1995 - يىلىدىكىدىن ئوخشىدى. جەنۇبىي شىنجاڭدىمۇ ئەھۋال ئوبدان بولماقتا. كۆتۈلمىگەن ئاپەت بولمىسا، پاختىنىڭ ئومۇمىي ھوسۇلىنى 1 مىليون 150 مىڭ تونىغا يەتكۈزۈش نىشانىغا يەتكىلى بولىدۇ.

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ج خ ئورگانلىرىنىڭ «ئەتىيازلىق قاتتىق زەربە بېرىش، تۆزەش ھەرىكىتى» نەتىجىلىك بولدى

ئۆز مۇخبىرىمىز خي شخۇك خەۋىر قىلدۇ: ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ج خ ئورگانلىرى ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتنىڭ بىۋاستە رەھبەرلىكى، قوماندانلىقى ئاستىدا، ھەر مىللەت ئاممىسىغا تايىنىپ ئېلىپ بارغان بۇ يىلقى «ئەتىيازلىق قاتتىق زەربە بېرىش، تۆزەش ھەرىكىتى» نەتىجىلىك بولدى.

ستاتىستىكىغا قارىغاندا، 3 - ئاينىك 1 - كۈنىدىن 5 - ئاينىك 31 - كۈنگىچە ئاپتونوم رايونىمىزدا جەمئىي 5000 دىن كۆپرەك ھەر خىل جىنايى ئىشلار دېلوسى پاش قىلىنغان، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ جىنايى ئىشلار دېلوسى 2900 دىن ئاشىدۇ، 600 دىن كۆپرەك ھەر خىل جىنايەتچىلەر شايكىسى پاچاقلاپ تاشلانغان، 2000 دىن كۆپرەك شايكا ئەزاسى قولغا چۈشۈرۈلگەن؛ 1700 دىن كۆپرەك تانسىجانا، ساتىراشخانا، پار مۇنچىسى، ئېلېكترونلۇق ئويۇنچۇقخانا، 83 پارتلاتقۇچ بۇيۇم تىجارەت نۇقتىسى، بەش شەھۋانىي بۇيۇم ئىشلەش يەر ئاستى نۇقتىسى ئېنىقلاپ ئەمەلدىن قالدۇرۇلغان، 1096 مۇھىم رايون، مۇھىم يول بۆلۈكى تەرتىپكە سېلىنغان، 56 جىنايەتچى ئۆزىنى مەلۇم قىلغان، ئامما قانۇنغا خىلاپلىق قىلغان 100 دىن كۆپرەك جىنايەتچىنى تۇتۇپ ج خ ئورگانلىرىغا ئاپىرىپ بەرگەن. بۇنىڭدىن باشقا، 638 ھەر خىل قورال، 10 مىڭ پايدىن كۆپرەك ھەر خىل ئوق، 11 مىڭ كىلوگرام پارتلاتقۇچ دورا، 110 مىڭدىن كۆپرەك كاسپول ھەم 3246.3 گرام خروئىن، 1716.4 كىلوگرام نەشە، 12391 توپ قانۇنسىز نەشىر بۇيۇمى، 188 ئاپتوموبىل، موتسىكلىت مۇسادىرە قىلىنغان، 22 مىليون يۈەن قىممىتىدە زاۋال مال قولغا چۈشۈرۈلگەن. «ئەتىيازلىق قاتتىق زەربە بېرىش، تۆزەش ھەرىكىتى» ئارقىلىق ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بىرمۇنچە رايونلىرىدا دېلو يوز بېرىش نىسبىتى كۆرۈنەرلىك تۆۋەنلەپ، جەمئىيەت ئامانلىقى كۆرۈنەرلىك ياخشىلانغان.

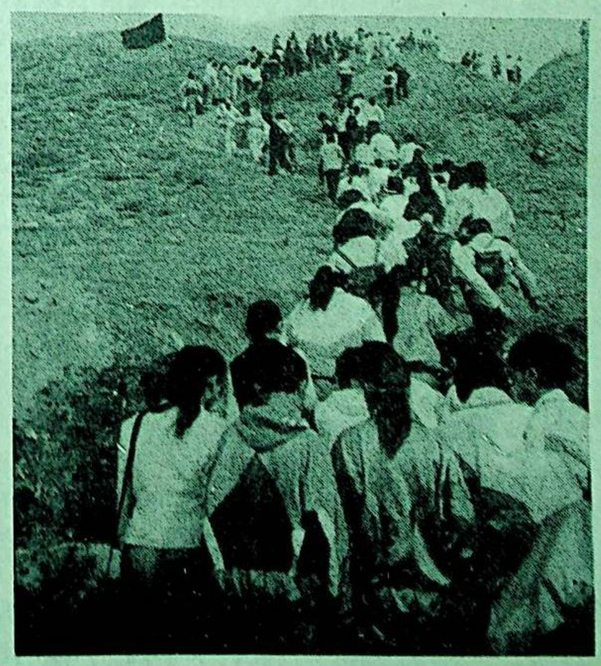

ئالىي مەكتەپلەرنىڭ 129 فاكۇلتېتىغا تېلېۋىزور سەپلەپ بېرىلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز مېھرىئاي ياقۇپ خەۋەر قىلدۇ: 6 - ئاينىڭ 14 - كۈنى چوشتىن بۇرۇن ئاپتونوم رايونلۇق ماتارىپ كومىتېتى بىناسىنىڭ ئالدىدا ناغرا - سونايى ساداسى ياڭرىدى، قىز-يىگىتلەر ئۇسسۇلغا چوشتى. 29 دېيۆملۇق «مۇشۇكتېپىق» ماركىلىق رەڭلىك تېلېۋىزورلار بىنا ئالدىدىكى مەيدانغا تىزىلغانىدى. بۇ يەردە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئالىي مەكتەپلەرگە تېلېۋىزور تارقىتىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ شۇجىسى ۋالۇ لېچۈەن،ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئابلەت ئابدۇرېشت بۇ يىل 3 - ئاينىڭ 31- كۈنى شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىغا بېرىپ، ئۇرۇمچى شەھىرىدىكى ئون ئالىي مەكتەپنىڭ ئوقۇتقۇچى، ئوقۇغۇچىلىرى بىلەن سۆھبەتلەشكەندە بىر قىسىم ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى تېلېۋىزور كۆرۈش تەس بولۇۋاتقانلىقىنى ئېنىكاس قىلغان، رەئىس ئابلەت ئابدۇرېشت پات ئاردا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ ھەر بىر فاكۇلتېتىغا بىردىن تېلېۋىزور سەپلەپ بېرىلىدىغانلىقىنى ئېلان قىلغان.

ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ كومىتېتى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق ياشلار ئىتتىپاقى ئورتاق ئۇيۇشتۇرغان «مۇقىم ۋەتەن، گۈللەنگەن ئۆلكە» ناملىق ئىلىم-پەن ھەرىكىتى ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ كومىتېتى بىناسىنىڭ ئالدىدا ناغرا - سونايى ساداسى ياڭرىدى، قىز-يىگىتلەر ئۇسسۇلغا چوشتى. 29 دېيۆملۇق «مۇشۇكتېپىق» ماركىلىق رەڭلىك تېلېۋىزورلار بىنا ئالدىدىكى مەيدانغا تىزىلغانىدى. بۇ يەردە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئالىي مەكتەپلەرگە تېلېۋىزور تارقىتىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومىنىڭ شۇجىسى ۋالۇ لېچۈەن،ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئابلەت ئابدۇرېشت بۇ يىل 3 - ئاينىڭ 31- كۈنى شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىغا بېرىپ، ئۇرۇمچى شەھىرىدىكى ئون ئالىي مەكتەپنىڭ ئوقۇتقۇچى، ئوقۇغۇچىلىرى بىلەن سۆھبەتلەشكەندە بىر قىسىم ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى تېلېۋىزور كۆرۈش تەس بولۇۋاتقانلىقىنى ئېنىكاس قىلغان، رەئىس ئابلەت ئابدۇرېشت پات ئاردا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ ھەر بىر فاكۇلتېتىغا بىردىن تېلېۋىزور سەپلەپ بېرىلىدىغانلىقىنى ئېلان قىلغان.

«شياڭگاڭنىڭ تۈنۈگۈنى، بۈگۈنى ۋە ئەتىسى» ناملىق كتاب بەش مىللەت يېزىقىدا نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى

ئۇختيارىي مۇخبىرىمىز ساۋۇت سالاھىدىن خەۋەر قىلدۇ: شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىنى قىزغىن كۈتۈۋېلىۋاتقان كۈنلەردە، مىللەتلەر نەشرىياتى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ شياڭگاڭنىڭ ئۆتمۈشى، بۈگۈنى، شياڭگاڭنى قايتۇرۇۋالغاندىن كېيىنكى پارلاق كەلگۈسىگە بولغان چۈشىنىشىنى يەنمۇ چوڭقۇرلاشتۇ رۇش يۈزىسىدىن ئۇيغۇر، قازاق، موڭغۇل، زاغزۇ، چاۋشيەن يېزىقىدىكى «شياڭگاڭنىڭ تۈنۈگۈنى، بۈگۈنى ۋە ئەتىسى» ناملىق كتابنى نەشر قىلىپ، مۇشۇ ئاينىڭ 10 - كۈنى جايلاردىكى شىنخۇا كىتابخانلىرىغا تېز يەتكۈزۈلدىغان يوللانمىلار قاتاردا ئەۋەتتى.

بۇ كىتابتا شياڭگاڭنىڭ قانۇن، ئىقتىساد، مەدەنىيەت، تارىخى، ئىجتىمائىي قۇرۇلمىسى، ئاھالىلەرنىڭ تۇرمۇش ئەھۋالى ۋە ئېلىمىز ھۆكۈمىتىنىڭ شياڭگاڭغا قارىتان سىياسەتلىرى، جۈملىدىن ئەنگلىيە ئىككى دۆلەتنىڭ شياڭگاڭ مەسىلىسى توغرىسىدىكى بىر قانچە قېتىملىق سۆھبەتلىرىنىڭ خاتىرىسى تەپسىلىي تونۇشتۇرۇلغان.

كاتتا مۇراسىمغا سۇڭغات

- ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىنى كۈتۈۋېلىش سۇڭغىتىنى لايىھىلىگۈچى پروفېسسور غازى ئەھمەتنى زىيارەت

ئۆز مۇخبىرىمىز جاڭ لېي

ئاپتونوم رايونلۇق ئەدەبىيات-سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ رەئىسى، ئاتاقلىق رەسسام، پروفېسسور غازى ئەمەت ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىنى كۈتۈۋېلىش سۇڭغىتىنى لايىھىلەشتە ۋەيران بولغان ئەسىرىمىزدىكى ئۇلۇغ ئەجداد-لىرىمىز قالدۇرغان ئەجدادىيەت مەدەنىيىتىنى ئىزدەش ئارقىلىق ئۇلارنىڭ ئەقىل-پاراسىتىنى ئۆگىنىش ئارقىلىق ئىلھام ئالغان ھالدا، ئۆزىنىڭ ئۇزۇن يىللىق ئىجادىيەت تەجرىبىسىگە تايىنىپ، ئۇيغۇر مىللىي ئالاھىدىلىكىگە ئىگە بولغان ئاددىي، ئېنىق، ئۇمۇمىي ۋە ئۇزۇن ساقلىنىدىغان بىر قىسىم گىلەملەرنى لايىھىلىگەن، شىنجاڭ كۆرگەزمىخانىسىدىكى چوڭ ھەيكەلنى ئىجاد قىلغان ھەم «جىنايەتلىك ماھكىمىسى شەرىئى» ناملىق مەشھۇر ماي بوياق رەسىمى بىلەن داڭقى چىقارغان پروفېسسور غازى ئەمەت ئۆزاقتىن بۇيان ھازىرقىدەك ھاياجانلانغان ئەمەس. ئۇ ۋەزىپە تاپشۇرۇۋالغان كۈندىن باشلاپلا ئىجادىيەتكە كىرىشىپ كەتتى. ئۇنىڭ ئوغلى شىنجاڭ رەسساملار ئاكادېمىيەسىنىڭ 2-دەرىجىلىك گۈزەل سەنئەت خادىمى يالقۇن، قىزى - شىنجاڭ سەنئەت ئىنستىتوتى گۈزەل سەنئەت فاكۇلتېتىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى رىسالەتمۇ دادىسى بىلەن بىللە كېچىلەپ ئۇخلىماي، دادىسىنىڭ دەسلەپكى ئىجادىيەت مۇددىئاسى

ئالتۇن بەلباغدا بېيىش مارشىنى ياڭرىتىۋاتقانلار

دولقۇن مۇھەممەت، مىھرىگۈل تۇردى (تۇر مۇخبىرلىرىمىز)

بېيىش يولى 16

جۇڭخار ئويمانلىقىنىڭ جەنۇبىغا، دۆلەت تاشيولىنىڭ 312 - لىنىيىسى بويىغا جايلاشقان ساۋمن ناھىيىسىنىڭ يەنسىخەي بازىرى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ھاللىق سەۋىيىگە يۈرۈش قىلىش مارشىنى ياڭرىتىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىرىمىنى زور دەرىجىدە ئاشۇردى، ماددىي ۋە مەنىۋى تۇرمۇشنى جانلاندۇردى. 1996 - يىلى بازارنىڭ سانائىتى، يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 123 مىليون يۈەنگە، مالىيە كىرىمى بەش مىليون 250 مىڭ يۈەنگە، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ساپ كىرىمى 3015 يۈەنگە، بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلى 67 مىليون 354 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1993 - يىلدىكىدىن سانائىتى، يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى ئوچ ھەسسە، مالىيە كىرىمى ئوچ ھەسسىدىن كۆپرەك، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن كىرىمى ئوچ ھەسسە، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ بانكىغا قويغان ئامانەت پۇلى ئوچ ھەسسە ئاشتى. ئۇلار ئوچ يىلدا ئوچ سەكرەشنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، ناھىيە بويىچە ئۇنىۋېرسال ئىقتىسادىي كۆچى كۆچلۈك بازارغا ئايلاندى.

تېرىقچىلىق قۇرۇلمىسىنى تەڭشەپ، بازار ئېھتىياجى بويىچە ئىش كۆرۈش

28 مەمۇرىي كەنت، 76 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر، 18 مىڭ نوپۇسقا ئىگە بۇ بازار پارتىيە 11 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 3 - ئومۇمىي يىغىنىدىن كېيىن، يېزا ھۆددىگەرلىك مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ھەر مىللەت دېھقانلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئاكتىپلىقىنى ئۇرغۇتتى. لېكىن ئۇزاق يىل ھۆكۈم سۈرگەن ئەنئەنىۋى قارىش، قاتمال ئىشلەپچىقىرىش شەكلى سەۋەبلىك ھوسۇل ئاشسىمۇ كىرىم ئاشماسلىق زىددىيىتى ياخشى ھەل قىلىنمىدى. 1993 - يىلى بازارلىق پارتكوم، جەلق ھۆكۈمتى ساۋمن ناھىيىسى ھاللىق سەۋىيىگە يېتىش بويىچە ئوتتۇرىغا قويغان پىلان، كۆرسەتكۈچلەر ئاساسىدا، ئۆز يېرىنىڭ شەخسىنزە، كۇيتوۋگگە يېقىن بولۇشتەك ئالاھىدىلىكىنى كۆزدە تۇتۇپ «ئەۋزەل قاتناش شارائىتى ۋە تاشيول بويلىرىغا جايلاشقان بازارلارغا تايىنىش، پەن - تېخنىكا ئارقىلىق بازارنى گۈللەندۈرۈش، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساسلىق ئورنىدىن تەۋرىنمەي چىڭ تۇرۇش، كۆكتاتنى تاۋارلاشتۇرۇشنى كەڭدىلەندۈرۈپ، قىسقا ۋاقىت ئىچىدە ئۇنۇملۇق ھەرىكەت قوللىنىپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈش ئارقىلىق ئومۇمىي ئىقتىسادىي كۈچنى ئاشۇرۇش ئاساسىدا

ئاساسلىق ئورنىدىن تەۋرەنمەي چىڭ تۇرۇش، كۆكتاتنى تاۋارلاشتۇرۇشنى گەۋدىلەندۈرۈش، بازار، كەنت ئىقتىسادىنى تېز راۋاجلاندۇرۇش، 1997 - يىلى مۇددەتتىن بۇرۇن ھاللىق سەۋىيىگە يېتىش» پىلانىنى تۈزدى. ئۇلار ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشقا تەسىر يەتكۈزمەسلىك شەرتى ئاستىدا بىرلىك ھوسۇلىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش، ئومۇمىي ھوسۇلغا كاپالەتلىك قىلىپ، ھوسۇل بىلەن كىرىمنى ماس قەدەمدە ئاشۇرۇشنى ھۆججۇم نىشانى قىلدى. جۈملىدىن ئاشلىق زىرائەتلىرى كۆلىمىنى 19 مىڭ مودا مۇقىملاشتۇردى. تەكرار تەڭشەش ئارقىلىق سىرىق پۇرچاق قاتارلىق ئىقتىسادىي ئۈنۈمى تۆۋەن زىرائەتلەر كۆلىمىنى قىسقارتىپ، كۆكتات كۆلىمىنى 40 مىڭ* موغا يەتكۈزۈپ، ئاشلىق زىرائەتلىرى بىلەن ئىقتىسادىي زىرائەتلەر نىسبىتىنى بازار ئېھتىياجىنىڭ تەلىپىگە ماسلاشتۇردى. كۆكتاتچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇشنى دېھقانلارنى بېيىتىشتىكى تۈۋرۈك كەسىپ قىلىپ بېكىتكەندىن كېيىن «باشقىلار قىلمىغانىنى بىز قىلىشىمىز، باشقىلار كۆكتات تېرىشنى باشلىغاندا، بىز كۆلەم ھاسىل قىلىشىمىز، باشقىلار كۆكتاتچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرغاندا بىز يۇقىرى سەۋىيە يارىتىشىمىز كېرەك» دېگەن ئىدىيىنى ئامىمغا كەڭ تەشۋىق قىلدى. كۆكتاتلارنى قىش پەسلىدە يېگى پېتى ساقلىدى، پارنىكتا كۆكتات ئۆستۈرۈشنى راۋاجلاندۇردى. بازارلىق پارتكوم 1995 - يىلى 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ بىر پارنىك ياسىدى، ئىككى مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ كۆيىتۈك شەھىردە 7000 كۆادرات ھېتىرلىق ئۈستى پېيىق يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى بازىرى قۇرۇپ، دېھقانلارنىڭ سودا - سېتىق بىلەن شۇغۇللىنىشغا شارائىت يارىتىپ بەردى. دېھقانلارمۇ ئاكتىپلىق بىلەن بازار ئىزدەپ، شەخەنزە، كۆيىتۈك تېلېۋىزىيە ئىستانسىلىرىدا مەھسۇلاتلىرىنى تونۇشتۇردى. بۇنىڭ بىلەن ھەر يىلى 9 -، 10 - ئايلاردا بازاردا كۆكتات بىسىلغان تراكتور، ئاپتوموبىللارنىڭ ئايىغى ئۈزۈلمەيدىغان بولدى. 1996- يىلى بازارنىڭ كۆكاتاتنى قىلىنغان ئومۇمىي كىرىمى 47 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يەتتى. دېھقانلارنىڭ كىشى ېشىغا توغرا كەلگەن كىرىمى ئېچىدە كۆكتات كىرىمى % 70 نى ئىگىلىدى. تەدبىر ئىلمىي ۋە كۆچلۈك بولغانلىقتىن، ئاشلىقنىڭ بىرلىك ۋە ئومۇمىي ھوسۇلىمۇ ئاشتى. 1996- يىلى ئاشلىقنىڭ بىرلىك ھوسۇلى 420 كىلوگرامغا، ئومۇمىي ھوسۇلى 7030 تونناغا

تۇرلۇك ئىقتىسادىي خىزمەتلەرنى ئىلگىرى سۈرۈشنىڭ ئاچقۇچى سۈپىتىدە چىڭ تۇتتى. بىر قىسىم پارتىيە ياچېيكىلىرىنى تەرتىپكە سېلىپ، ياچېيكىنىڭ يادرولۇق رولىنى ياخشى جارى قىلدۇرالمىغان، ئۆز خىزمىتىنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالمىغان ياچېيكا شۇجىلىرىنىڭ ئورنىغا مەدەنىيەت سەۋىيىسى يۇقىرى، ئىسلاھات روھىغا ئىگە، ئاممىنى بېيىش يولىغا يېتەكلىيەلەيدىغان بىر تۈركۈم قابىل، ياش، ئوتتۇرا ياش كىشىلەرنى سەپلىدى. ئىلگىرى تۈچۈ كەنت پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ جەڭگىۋارلىقى ئاجىز بولۇپ، پارتىيە ئەزالىرى

بىلەن ئېلىپ باردى. كەنتلەر بىلەن ئېتىز-ئېرىق سۇ قۇرۇلۇشى بويىچە نىشانلىق باشقۇرۇش مەسئۇلىيەتنامىسى ئىمزالاپ، ۋەزىپە - كۆرسەتكۈچلەرنى قاتلاممۇ قاتلام ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، بۇ خىزمەتكە بولغان رەھبەرلىك ۋە مەسئۇلىيەتنى كۈچەيتتى. بۇ بازار 1993 - يىلىدىن 1996 - يىلىغىچە بولغان ئۈچ يىل ئىچىدە 107 كىلومېتر ئېرىق - ئۆستەڭنى سۇ سىغىمسىلاشتۇردى، 132 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىپ، كۆۋرۈك

ئاساسلىق ئورنىدىن تەۋرەنمەي چىڭ تۇرۇش، كۆكتاتنى تاۋارلاشتۇرۇشنى گەۋدىلەندۈرۈپ، بازار، كەنت ئىقتىسادىنى تېز راۋاجلاندۇرۇش، 1997 - يىلى مۇددەتتىن بۇرۇن ھاللىق سەۋىيىگە يېتىش» پىلانىنى تۈزدى. ئۇلار ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشقا تەسىر يەتكۈزمەسلىك شەرتى ئاستىدا بىرلىك ھوسۇلىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش، ئومۇمىي ھوسۇلغا كاپالەتلىك قىلىپ، ھوسۇل بىلەن كىرىمنى ماس قەدەمدە ئاشۇرۇشنى ھۆججۇم نىشانى قىلدى. جۈملىدىن ئاشلىق زىرائەتلىرى كۆلىمىنى 19 مىڭ مودا مۇقىملاشتۇردى. تەكرار تەڭشەش ئارقىلىق سىرىق پۇرچاق قاتارلىق ئىقتىسادىي ئۈنۈمى تۆۋەن زىرائەتلەر كۆلىمىنى قىسقارتىپ، كۆكتات كۆلىمىنى 40 مىڭ* موغا يەتكۈزۈپ، ئاشلىق زىرائەتلىرى بىلەن ئىقتىسادىي زىرائەتلەر نىسبىتىنى بازار ئېھتىياجىنىڭ تەلىپىگە ماسلاشتۇردى. كۆكتاتچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇش رۇشنى دېھقانلارنى بېيىتىشتىكى تۈۋرۈك كەسىپ قىلىپ بېكىتكەندىن كېيىن «باشقىلار قىلمىغانىنى بىز قىلىشىمىز، باشقىلار كۆكتات تېرىشنى باشلىغاندا، بىز كۆلەم ھاسىل قىلىشىمىز، باشقىلار كۆكتاتچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرغاندا بىز يۇقىرى سەۋىيە يارىتىشىمىز كېرەك» دېگەن ئىدىيىنى ئامىمغا كەڭ تەشۋىق قىلدى. كۆكتاتلارنى قىش پەسلىدە يېگى پېتى ساقلىدى، پارنىكتا كۆكتات ئۆستۈرۈشنى راۋاجلاندۇردى. بازارلىق پارتكوم 1995 - يىلى 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ بىر پارنىك ياسىدى، ئىككى مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ كۆيىتۈك شەھىردە 7000 كۆادرات ھېتىرلىق ئۈستى پېيىق يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى بازىرى قۇرۇپ، دېھقانلارنىڭ سودا - سېتىق بىلەن شۇغۇللىنىشغا شارائىت يارىتىپ بەردى. دېھقانلارمۇ ئاكتىپلىق بىلەن بازار ئىزدەپ، شەخەنزە، كۆيىتۈك تېلېۋىزىيە ئىستانسىلىرىدا مەھسۇلاتلىرىنى تونۇشتۇردى. بۇنىڭ بىلەن ھەر يىلى 9 -، 10 - ئايلاردا بازاردا كۆكتات بىسىلغان تراكتور، ئاپتوموبىللارنىڭ ئايىغى ئۈزۈلمەيدىغان بولدى. 1996- يىلى بازارنىڭ كۆكاتاتنى قىلىنغان ئومۇمىي كىرىمى 47 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يەتتى. دېھقانلارنىڭ كىشى ېشىغا توغرا كەلگەن كىرىمى ئېچىدە كۆكتات كىرىمى % 70 نى ئىگىلىدى. تەدبىر ئىلمىي ۋە كۆچلۈك بولغانلىقتىن، ئاشلىقنىڭ بىرلىك ۋە ئومۇمىي ھوسۇلىمۇ ئاشتى. 1996- يىلى ئاشلىقنىڭ بىرلىك ھوسۇلى 420 كىلوگرامغا، ئومۇمىي ھوسۇلى 7030 تونناغا

تۇرلۇك ئىقتىسادىي خىزمەتلەرنى ئىلگىرى سۈرۈشنىڭ ئاچقۇچى سۈپىتىدە چىڭ تۇتتى. بىر قىسىم پارتىيە ياچېيكىلىرىنى تەرتىپكە سېلىپ، ياچېيكىنىڭ يادرولۇق رولىنى ياخشى جارى قىلدۇرالمىغان، ئۆز خىزمىتىنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالمىغان ياچېيكا شۇجىلىرىنىڭ ئورنىغا مەدەنىيەت سەۋىيىسى يۇقىرى، ئىسلاھات روھىغا ئىگە، ئاممىنى بېيىش يولىغا يېتەكلىيەلەيدىغان بىر تۈركۈم قابىل، ياش، ئوتتۇرا ياش كىشىلەرنى سەپلىدى. ئىلگىرى تۈچۈ كەنت پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ جەڭگىۋارلىقى ئاجىز بولۇپ، پارتىيە ئەزالىرى

بىلەن ئېلىپ باردى. كەنتلەر بىلەن ئېتىز-ئېرىق سۇ قۇرۇلۇشى بويىچە نىشانلىق باشقۇرۇش مەسئۇلىيەتنامىسى ئىمزالاپ، ۋەزىپە - كۆرسەتكۈچلەرنى قاتلاممۇ قاتلام ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، بۇ خىزمەتكە بولغان رەھبەرلىك ۋە مەسئۇلىيەتنى كۈچەيتتى. بۇ بازار 1993 - يىلىدىن 1996 - يىلىغىچە بولغان ئۈچ يىل ئىچىدە 107 كىلومېتر ئېرىق - ئۆستەڭنى سۇ سىغىمسىلاشتۇردى، 132 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىپ، كۆۋرۈك

تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز يۇسۇف ساۋۇت

دىق خەۋەر قىلدۇق: قۇمۇل شەھىرىنىڭ قارا دۆڭە يېزىسى ئۆز يېرىنىڭ سۇ، تۇپراق، ھاۋا كىلىماتى شارائىتىنىڭ باغۋەنچىلىك بىلەن شۇغۇللىنىشقا باب كېلىشتەك ئەۋزەللىكىدىن پايدىلىنىپ، باغۋەنچىلىكنى دېھقانلارنى بېيىش يولىغا يېتەكلەيدىغان كەسىپ قىلىۋېلىپ تەرەققىي قىلدۇرماقتا.

قارا دۆڭىلىكلەر ئاتا - بوۋىسىدىن تارتىپ باغۋەنچىلىكنى ئاتا كەسىپ قىلىپ كەلگەن بولۇپ، بۇ يەردىكى ھەممە كىشىنىڭ باغۋەنچىلىكتىن خەۋىرى بار. شۇڭا ھازىر باغۋەنچىلىك باغۋەنچىلىكنى ئاتا كەسىپ قىلىپ كېلىۋاتقان دېھقانلارنىڭ قولىدا يەنمۇ راۋاجلىنىپ كۆلەملىشىش، كەسىپلىشىش، ئىلمىيلىشىشقا قاراپ يۈزلەنمەكتە. بولۇپمۇ بۇ يېزىدىن چىقىدىغان قۇمۇل چوڭ چىلىنى رەڭگىنىڭ چىرايلىق، ئېتى قېلىن، ئۇرۇقى كىچىك، پوستى نېپىز، شېكەر مادداسى، دورىلىق قىممىتى يۇقىرى بولۇشتەك ئالاھىدىلىكى بىلەن، كىشىمىش ئۈزۈمى ئۈزۈنىڭ تاتلىقلىقى بىلەن مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدا داڭقى بار. شۇنىڭ ئۈچۈن يېزىلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى دېھقانلارنى قۇمۇل چوڭ چىلىنى، كىشمىش ئۈزۈمىنى ئاساس قىلغان باغۋەنچىلىك بىلەن شۇغۇللىنىشقا يېتەكلەپ، ھەر خىل سورتلۇق چىلانلىق، ئۈزۈملۈك باغلارنى بىنا قىلدى. ھازىر يېزا بويىچە باغ كۆلىمى 10 مىڭ موغا يېتىپ، ھەر بىر نوپۇسقا ئاز كەم بىر مودىن، ھەر بىر ئائىلىگە ئۈچ مودىن كۆپرەكتىن توغرا كەلدى. يىللىق قۇرۇق چىلان 120 تونناغا، قۇرۇق ئۈزۈم 2000 تونناغا، ھۆل ئۈزۈم 6000 تونناغا، مېۋە - چېۋىلەرنىڭ تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى % 80 كە يەتتى. بۇ يېزىنىڭ قورۇق - ھۆل مېۋىلىرى ئىچكى ئۆلكىلەردە بازار تېپىلا قالماي، خەلقئارا بازارغىمۇ كىرمەكتە. ھازىر باغۋەنچىلىك كىرىمى يېزا ئومۇمىي كىرىمىنىڭ % 70 نى ئىگىلەپ، باغۋەنچىلىك دېھقانلارنى بېيىتىدىغان كەسىپ بولۇپ قالدى.

يۇيۇرغا ناھىيىسىنىڭ تېرىم يېزىسى كېۋەزدىن مول ھوسۇل ئېلىش ئۈچۈن، دېھقانلارنى سەپەرۋەر قىلىپ كېۋەزنى يېتەرلىك ئوغۇت بىلەن ئوغۇتلىغاندىن باشقا، قىر چۆرىسىگە قوناق تېرىپ، يەر يولۇسى، غوزا قۇرتى قاتارلىق زىياندىاش ھاشاراتلارنى ئالداپ ئوقتىش چارىسىنى قوللاندى.

سۈرەتتە: دېھقانلار كېۋەز پەرۋىشىدە.

سادىر سابىر فوتوسى

قارادۆۋە يېزىسى باغۋەنچىلىكنى دېھقانلارنى بېيىش يولىغا يېتەكلەيدىغان كەسىپ قاتاردا تەرەققىي قىلدۇرماقتا

غۇلجا شەھىر خەنبىك يېزا «تەرەققىيات» كەنتىدىكى توختاخۇن ھېلىم كۆتۈرە ئالغان 12 مو يەرگە «تونىلىق مېۋىلىك باغ» بىنا قىلغاندى. ئۇ ھەر يىلى بۇ باغدىن 30 مىڭ كىلوگرام مېۋە سېتىپ، يېزا بويىچە «تونىلىق باغ» بىنا قىلىشتىكى ئۆلگىلىك ئائىلە بولدى.

سۈرەتتە: ئۇ (ئوڭدىن 2 - كىشى) باشقىلارغا تەجرىبىسىنى تونۇشتۇرماقتا.

كامال جامال فوتوسى

مۇجى يېزىسىدىكى ئاممىا توكتىن ئۇنۇملۇك پايدىلىنالايدىغان بولدى

ئىدىرىس توختىباقى خەۋەر قىلدۇق: گۈما ناھىيىسىنىڭ مۇجى يېزىسىدا يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، توك سىم يوللىرىغا خالىغانچە سىم ئۇلاپ توك ئوغرىلايدىغان، توك سىملىرىنى قالايمىقان كېسىپ ئاممىنىڭ توك ئىشلىتىشىگە تەسىر يەتكۈزىدىغان ئەھۋاللار كۆپىيىپ قالغانىدى. شۇڭا يېزىلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى تەدبىر قوللىنىپ، توك ئوغرىلىغان ئورۇنلار، شەخسلەرگە 500 يۈەندىن 1000 يۈەنگىچە جەرىمانە قويدى ھەمدە ھەرقايسى ئورۇن، ئائىلىلەرگە بىردىن توك سائىتى بېكىتتى. بۇنىڭ بىلەن توك سىم يوللىرىغا قالايمىقان توك سىم ئۇلاپ توك ئوغرىلايدىغان، توك سىملىرىنى كېسىدىغان ئەھۋاللار سادىر بولمىدى ھەمدە يېزىدىكى ئاممىا توكتىن ئۇنۇملۇك پايدىلىنالايدىغان بولدى.

ئابدۇرېھىم كېرەم كۆچەت تىكىشنىڭ پايدىسىنى كۆردى

تۇرسۇن ئېلى خەۋەر قىلدۇق: ئاقسۇ شەھىرىنىڭ توپلۇق يېزا كالكان كەنتىدىكى دېھقان ئابدۇرېھىم كېرەم بۇلتۇر ئەتىياز ئالتە پۇڭ يەرگە تېرەك قەلەمچىسى، بىر پۇڭ يەرگە ئۈزۈم تېلى قەلەمچىسى تىككەن، ئۈچ پۇڭ يەرگە نەشپۈت، جىگدە ئۇرۇقى تېرىغاندى. بۇ يىل ئەتىياز بىرمو يەردىكى كۆچەتنى سېتىپ 6000 يۈەن كىرىم قىلدى. ئۇ بۇ يىل ئەتىياز يەنە تۆت پۇڭ يەرگە تېرەك قەلەمچە ... تىكىپ، ئالتە پۇڭ يە... جىگدە تېرىدى.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ تاشيول قاتناش ھەققى ئېلىش - تەكشۈرۈش نىزامى

(1997- يىل 5- ئاينىڭ 29 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 8- نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمي كومىتېتىنىڭ 27 - يىغىندا ماقۇللاندى)

1- ماددا بۇ نىزام تاشيول قاتناش ھەققى ئېلىش - تەكشۈرۈش ئىشىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، دۆلەتنىڭ تاشيول قاتناش ھەققىنى تولۇق يىغىشغا كاپالەتلىك قىلىش، تاشيول قۇرۇلۇشى ئىشلىرىنى تەرەققي قىلدۇرۇش، پۇقرالار، قانۇني ئىگىلەر ۋە باشقا تەشكىلاتلارنىڭ قانۇني ھوقۇق - مەنپەئىتىنىڭ قوغداش مەقسىتىدە، ئالاقدار قانۇن، نىزاملارغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۇرۇپ تۇزۇپ چىقىلدى.

2- ماددا بۇ نىزام ئاپتونوم رايونىنىڭ مەمۇرىي تەۋەسىدە تاشيول قاتناش ھەققى ئېلىش، تەكشۈرۈش ۋە باشقۇرۇش خىزمىتىگە تەتبىقلىنىدۇ.

3- ماددا بۇ نىزامدا ئېيتىلغان تاشيول قاتناش ھەققى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئېلىشنى بەلگىلىگەن، تاشيول ئۇل ئەسلىھە قۇرۇلۇشىغا، تاشيول ئاسراش، باشقۇرۇش ۋە يولۇچىلار قاتناش بېكىتى قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىلىدىغان تاشيول ئاسراش ھەققى، قاتناش ۋاستىسى سېتىۋېلىش قوشۇمچە ھەققى، تاشيول ترانسپورتى باشقۇرۇش ھەققىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

4- ماددا ئۇمۇمەن ماتورلۇق قاتناش ۋاستىسى، پرىتسېپى بار ئورۇن ۋە شەخسلەر (تۆۋەندە قاتناش ۋاستىسى ئىگىلىرى دېيىلىدۇ)نىڭ قانۇن بويىچە تاشيول قاتناش ھەققى تاپشۇرۇش مەجبۇرىيىتى بار. ترانسپورت تىجارىتى قىلمايدىغان تراكتورلار بۇنىڭ سرتىدا.

5 -ماددا ئاپتونوم رايونىنىڭ قاتناش مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى ئاپتونوم رايون بويىچە تاشيول قاتناش ھەققى ئېلىش - تەكشۈرۈشنى باشقۇرۇشقا مەسئۇل تارماق بولۇپ، ئۇنىڭ قارمىقىدىكى تاشيول قاتناش ھەققى ئېلىش - تەكشۈرۈش ئاپپاراتلىرى تاشيول قاتناش ھەققى ئېلىش- تەكشۈرۈش خىزمىتىنى كونكرېت ئىشلەيدۇ. باشقا ھەرقانداق ئورۇن ۋە شەخسنىڭ تاشيول قاتناش ھەققى ئېلىش ھوقۇقى يوق.

ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ھەر دەرىجىلىك ج خ ئورگانلىرى، شەھەر قۇرۇلۇشى مەسئۇل تارماقلىرى ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئاپپاراتلىرىنىڭ تاشيول قاتناش ھەققى ئېلىش - تەكشۈرۈش خىزمىتىگە ھەمكارلىشىشى كېرەك. مالىيە، باھا، ئىقتىسادىي تەپتىش، مەمۇرىي تەپتىش تارمىقى قاتارلىق ئالاقدار تارماقلار ئۆز مەسئۇلىيىتىگە ئاساسەن، تاشيول قاتناش ھەققى ئېلىش، تاپشۇرۇش ۋە ئىشلىتىش ئۇسۇللىرىدىن قانۇن بويىچە نازارەت قىلىدۇ.

6- ماددا ئاپتونوم رايونىنىڭ قاتناش مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈشنى باشقۇرۇش خىزمىتىنىڭ ئېھتىياجىغا قاراپ، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى تەستىقى بىلەن زۆرۈر بولغان تاشيول ئېغىزى، كۆۋرۈك بېشى، كېچىك ۋە تونىل ئېغىزىدا تاشيول ھەققى ئېلىش- تەكشۈرۈش پونكىتى قۇرسا بولىدۇ. تاشيول ھەققى ئېلىش - تەكشۈرۈش تاشيولىنىڭ راۋان ۋە ئىخچام بولۇشىغا ۋە قاتناش- ترانسپورتقا پايدىلىق بولۇشى شەرتى [illegible]

(2) ئىشلەتكۈچى ئورۇن ئۆزگەرسە؛

(3) ئىشلىتىش دائىرىسىدىن ھالقىپ كەتسە؛

(4) تىجارەت ترانسپورتىغا سېلىنسا؛

(5) قاتناش ۋاستىسى ئىگىسى ھەقنى كېمەيتىش، كەچۈرۈم قىلىش رەسمىيىتىنى قەرەلدە بېجىرمىسە.

13- ماددا يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان تراكتورنى تىجارەت ترانسپورتىغا سالغانلار يول ئاسراش ھەققىنى ئايدا ياكى پەسلدە تاپشۇرىدۇ ھەمدە پرىتسېپنىڭ يۇك كۆتۈرۈش مقدارى بويىچە ئاپتوموبىللاردىن ئېلىنىدىغان يول ئاسراش ھەققىنىڭ پېرسەنى تاپشۇرۇش ئېتىبارىدىن بەھرىمەن بولىدۇ. قاتناش ۋاستىسى ئىگىلىرى ھەق تاپشۇرۇشنى ئىختىيارىي ھالدا كېلىشىپ ھۆددىدىكە ئالسا، يول ئاسراش ھەققى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ بەلگىلىمىسىگە ئاساسەن كېمەيتىپ ئېلىنىدۇ.

يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان تراكتورلار ئېتىز- ئېرىق مەشغۇلاتى، خەتەردىن ۋە ئاپەتتىن قوتقۇزۇش، ئۆزى ئىشلەپ چىقارغان يېزا ئىگىلىك قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى تاپشۇرۇش ۋە سېتىش يۈزىسىدىن تاشيولغا چىقسا، كومباينلار تاشيولدا يۈرسە، يول ئاسراش ھەققى ئېلىنمايدۇ.

14- ماددا قاتناش ۋاستىسىنى توختىتىپ قويۇشنى ئەنگە ئالدۇرۇشتا، قاتناش ۋاستىسى ئىگىسى شۇ جايدىكى ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئاپپاراتىغا بېرىپ، ھەيدەشنى توختىتىش رەسمىيىتىنى بەلگىلىمە بويىچە بېجىرىدۇ ھەمدە تاشيول قاتناش ھەققى بەلگە - كىنىشكىسىنى ساقلاپ بېرىشكە تاپشۇرىدۇ، كېيىنكى ئايدىن باشلاپ تاشيول قاتناش ھەققى تاپشۇرمايدۇ.

قاتناش ۋاستىسىنى ئەنگە ئالدۇرۇپ توختىتىپ قويۇش ۋاقتى بىر يىلدا جەمئىي ئالتە ئايدىن ئېشىپ كەتمەسلىكى كېرەك. قاتناش ۋەقەسى، ئەدلىيىلىك تۇتۇپ قېلىش، تەبىئىي ئاپەت ۋە باشقا پەۋقۇلئاددە ئەھۋالدا، ئەنگە ئالدۇرۇپ توختىتىپ قويۇش ۋاقتىنى ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئاپپاراتىنىڭ تەستىقى بىلەن ئۇزارتىشقا بولىدۇ.

تاشيول قاتناش ھەققى يىللىق ھۆددىدىكە ئېلىپ تاپشۇرۇلىدىغان قاتناش ۋاستىلىرىنى ئەنگە ئالدۇرۇپ توختىتىپ قويۇش رەسمىيىتى كېلىشىم تۈزۈشكەن ئىككى تەرەپنىڭ ماقۇللۇقسىز شۇ يىلى بېجىرىپ بېرىلمەيدۇ.

15- ماددا تاشيول قاتناش ھەققىنى باشقا جايدا تاپشۇرۇش رەسمىيىتىنى قاتناش ۋاستىسى تەۋە جايدىكى ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئاپپاراتى بېجىرىدۇ.

تاشيول قاتناش ھەققىنى باشقا جايدا تاپشۇرۇش رەسمىيىتى بەلگىلىمە بويىچە بېجىرىلمەي سېتىلغان قاتناش ۋاستىلىرىگە ھەق تاپشۇرۇش مەسئۇلىيىتىنى قاتناش ۋاستىسىنىڭ تەۋەلىك كېنىشكىسىگە ئىسمى يېزىلغان قاتناش ۋاستىسى ئىگىسى ئۈستىگە ئالىدۇ.

ئۇدۇللۇق چىقىم قىلىشىغا يول قويۇلمايدۇ.

يېغىۋېلىنغان تاشيول ئاسراش ھەققى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئالاقدار بەلگىلىمىسىگە ئاساسەن، تاشيول ئاسراشقا، تاشيول قۇرۇلۇشىغا ۋە يول ئاسراش ئىشلىرىنى تەرەققي قىلدۇرۇشقا ئىشلىتىلىدۇ. قاتناش مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى تاشيول ئاسراش ھەققىنى ئىشلىتىش، تاشيول ئاسراشنى باشقۇرۇشنى يىللىق خىزمەت تەكشۈرۈش پىلانىغا كىرگۈزۈپ، يول يۈزىنىڭ لايىھەدىكى دەرىجىسىنى ساقلاپ، تاشيولنىڭ راۋان بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك.

22- ماددا بۇ نىزامغا خىلاپلىق قىلىپ، تۆۋەندىكى قىلمىشلارنىڭ بىرىنى سادىر قىلغانلارنى ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئاپپاراتى تاپشۇرۇلمىغان تاشيول قاتناش ھەققىنى تولۇقلاپ تاپشۇرۇشقا بۇيرۇيدۇ ھەمدە كېچىكتۈرگەن كۈن سانىغا قاراپ، تاپشۇرۇلمىغان ھەقنىڭ 1 % بويىچە ھەر بىر كۈن ئۈچۈن كېچىكتۈرگەنلىك پۇلى قوشۇپ ئالىدۇ:

(1) تاشيول قاتناش ھەققىنى ئۈچ ئايغىچە تاپشۇرمىغانلار؛

(2) تاشيول قاتناش ھەققىنى بەلگىلەنگەن سوممىسى بويىچە تاپشۇرمىغانلار؛

(3) بۇ نىزامنىڭ 12- ماددىسىدىكى ئەھۋاللارنىڭ بىرى بولغانلىقتىن، تاشيول قاتناش ھەققىنى تولۇق تاپشۇرمىغانلار.

23- ماددا بۇ نىزامغا خىلاپلىق قىلىپ، تۆۋەندىكى قىلمىشلارنىڭ بىرىنى سادىر قىلغانلارغا ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئاپپاراتى تاپشۇرۇلمىغان تاشيول قاتناش ھەققىنى تاپشۇرغۇزىدۇ، تاپشۇرۇلمىغان ھەقنىڭ % 1 بويىچە ھەر بىر كۈن ئۈچۈن كېچىكتۈرگەنلىك پۇلى قوشۇپ ئالىدۇ ھەمدە تاپشۇرۇلمىغان ھەقنىڭ % 30 -% 50 بويىچە مەمۇرىي جەرىمانە قويسا بولىدۇ:

(1) تاشيول قاتناش ھەققى تاپشۇرغانلىق ئىسپاتى ۋە مۇناسىۋەتلىك بەلگە - كىنىشكىنى كۆرسەتمىگەنلەر؛

(2) ئەنگە ئالدۇرۇپ توختىتىپ قويغان مەزگىلدە ھەيدىگەنلەر؛

(3) تاشيول قاتناش ھەققىنى كېچىكتۈرگەن، تاپشۇرمىغان، كەم تاپشۇرغان، تاپشۇرۇشتىن قاچقان ۋاقتى ئۈچ ئايدىن ئېشىپ كەتكەنلەر؛

(4) تاشيول قاتناش ھەققى تاپشۇرغانلار بەلگە - كىنىشكىسىنى ئالماشتۇرۇۋالغان، ئۆزگەرتكەن، باشقىلارنىڭكىنى ئىشلەتكەن، ياسىۋالغانلار؛

(5) تاشيول قاتناش ھەققىنى تاپشۇرۇشنى رەت قىلغان، تاپشۇرۇشقا قارشىلىق كۆرسەتكەنلەر.

قاتناش ۋاستىسى ئىگىلىرى تاشيول قاتناش ھەققى تاپشۇرغانلىق بەلگە - كىنىشكىسىنى ئېلىپ يۈرمىگەنلىكتىن، مۇشۇ ماددىنىڭ ئالدىنقى تارمىقىنىڭ 1- تارماقچىسىدىكى بەلگىلىمە بويىچە تاشيول قاتناش ھەققىنى تولۇقلاپ تاپشۇرغاندىن كېيىن، تاشيول قاتناش ھەققىنى تولۇقلاپ تاپشۇرغان كۈندىن باشلاپ 15 كۈن ئىچىدە، ھەق ئېلىش- [illegible]

تۇتۇپ قالغاندا، قاتناش ۋاستىسى ئىگىسىگە تاشيول قاتناش ھەققى قائىدىسىگە خىلاپ قىلمىشنى بىر تەرەپ قىلىشنى كۈتۈش ئىسپاتى بېرىشى ھەمدە ئالاقدار بەلگىلىمە بويىچە تىزىمغا ئېلىشى شەرت.

ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئاپپاراتى ۋاقتىنچە تۇتۇپ قالغان قاتناش ۋاستىلىرىنى ئوبدان ساقلىشى كېرەك. ئۇنى ۋاقتىنچە تۇتۇپ قالغان مەزگىلدە ھەرقانداق باھانە بىلەن ئىشلىتىشكە يول قويۇلمايدۇ. ۋاقتىنچە تۇتۇپ قالغان مەزگىلدە قاتناش ۋاستىسى ۋە ئۇنىڭ ئىچىدىكى بۇيۇملار يوقاپ كەتسە، بۇزۇلۇپ كەتسە، قاتناش ۋاستىسىنى تۇتۇپ قالغان ئورۇن تۆلەپ بېرىشى كېرەك.

25 - ماددا قاتناش ۋاستىسى ئىگىسى قاتناش ۋاستىسى، كىنىشكىسى تۇتۇپ قېلىنغان كۈندىن باشلاپ ئۈچ ئاي ئىچىدە، ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئاپپاراتىغا بېرىپ بىر تەرەپ قىلىشنى قويۇل قىلىشى كېرەك. قاتناش ۋاستىسى ئىگىسى ھەق تاپشۇرۇش مەجبۇرىيىتىنى ئادا قىلغاندىن كېيىن، ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئاپپاراتىنىڭ 24 سائەت ئىچىدە (ھېيت - بايرام ۋە دەم ئېلىش كۈنلىرى بۇنىڭ سرتىدا) قاتناش ۋاستىسى، كېنىشكا ۋە قاتناش ۋاستىسى ئىچىدىكى بۇيۇملارنى قايتۇرۇپ بېرىشى كېرەك.

ۋاقتىنچە تۇتۇپ قېلىنغان قاتناش ۋاستىلىرىنىڭ ئىگىسى ئۈچ ئايغىچە بىر تەرەپ قىلىشنى قويۇل قىلمىسا، ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئاپپاراتى ۋاقتىنچە تۇتۇپ قېلىنغان قاتناش ۋاستىسىنى سېتىۋېتىشنى باز- باز سودىسى ئاپپاراتىغا قانۇن بويىچە ھاۋالە قىلسا بولىدۇ، بۇ كىرىمدىن باز - باز سودىسى خراجىتى، ۋاقتىنچە تۇتۇپ قېلىنغان قاتناش ۋاستىسىنى ساقلاش ھەققى، قاتناش ۋاستىسى ئىگىسى تاپشۇرىدىغان تاشيول قاتناش ھەققى، كېچىكتۈرگەنلىك پۇلى ۋە مەمۇرىي جەرىمانە پۇلى چىقىرىۋېتىلگەندىن كېيىن، قالغىنى قاتناش ۋاستىسى ئىگىسىگە قايتۇرۇلىدۇ.

26 - ماددا تاشيول قاتناش ھەققى تاپشۇرۇشقا زورلۇق بىلەن قارشىلىق كۆرسەتكەن، ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش خادىملىرىنىڭ ۋەزىپە ئۆتەشىگە توسقۇنلۇق قىلغان بولسىمۇ، جىنايەت شەكىللەندۈرمىگەنلىرىنى ج خ ئورگانلىرى «ئامانلىق باشقۇرۇش بويىچە جازالاش نىزامى»غا ئاساسەن جازالايدۇ، جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلىرىنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقىنى ئەدلىيە ئورگانلىرى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرىدۇ.

27 - ماددا ئالاقدار تەرەپ ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئاپپاراتىنىڭ جازا قارارىغا قايىل بولمىسا جازا قارارىنى تاپشۇرۇۋالغان كۈندىن باشلاپ 15 كۈن ئىچىدە، جازا قارارىنى چىقارغان ئورگاندىن بىر دەرىجە يۇقىرى مەسئۇل ئورگانغا قايتا قاراپ چىقىشنى ئىلتىماس قىلسا بولىدۇ، خەلق سوت مەھكىمىسىگە بىۋاستە دەۋاقىلسىمۇ بولىدۇ. سۈرۈك توشقىچە قايتا قاراپ چىقىشنى ئىلتىماس قىلمىسا، دەۋا قىلمىسا، جازا قارارىنىمۇ [illegible]

بولۇشى شەرتى.

7 - ماددا ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئىپارات‌لىرىنىڭ ئاساسىي مەسئۇلىيىتى:

(1) تاشيول قاتناش ھەققى ئېلىش - تەكشۈرۈشكە ئائىت قانۇن، نىزام، قائىدە ۋە سىياسەت‌لەرنى تەشۋىق قىلىش ۋە ئىجرا قىلىش؛

(2) تاشيول قاتناش ھەققى تاپشۇرۇش ئەھۋالىنى قانۇن بويىچە تەكشۈرۈش؛

(3) نوپۇسقا ئېلىنغان، تەۋەلىكى ئۆزگەرگەن، نوپۇسى يوقىتىۋەتكەن، ئۆزگەرتىپ قۇراشتۇرۇلغان، براكاقا چىقىرىلغان ھەمدە تۇرۇشلۇق ئورنى يوقىتىۋەتكەن قاتناش ۋاستىلىرىنى تەكشۈرۈپ ئارخىپلاشتۇرۇش ۋە ئۇنىڭدىن ھەق ئېلىشنى باشقۇرۇش؛

(4) قاتناش ۋاستىسى ئىگىلىرىنىڭ ھەق تاپشۇرۇش ئەھۋالىنى يىللىق تەكشۈرۈش؛

(5) تاشيول قاتناش ھەققى ئېلىش - تەكشۈرۈشكە ئائىت قانۇن، نىزاملارغا خىلاپ قىلمىشلارنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش.

8 - ماددا تاشيول قاتناش ھەققى ئېلىش چارىسى، ئۆلچىمى ۋە ئۇنىڭ تالونلىرىنى بېسىش ھەم ئىشلىتىشنى باشقۇرۇش دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە بولىدۇ.

9 - ماددا قاتناش ۋاستىسى ئىگىلىرى بەلگىلەنگەن ۋاقىت ئىچىدە قاتناش ۋاستىسى تەۋە جايىدىكى ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئىپاراتىغا قائىدە بويىچە تاشيول قاتناش ھەققى تاپشۇرۇشى ياكى ھەققىنى كېمەيتىش، كەچۈرۈم قىلىش رەسمىيىتىنى بېجىرىشى كېرەك.

قاتناش ۋاستىسى ئىگىلىرى پەۋقۇلئاددە ئەھۋال تۈپەيلىدىن تاشيول قاتناش ھەققىنى بەلگىلەنگەن ۋاقىت ئىچىدە قاتناش ۋاستىسى تەۋە جايغا تاپشۇرۇشقا ئامالسىز قالسا، قاتناش ۋاستىسى تۇرۇشلۇق جايغا تاپشۇرسا بولىدۇ.

10 - ماددا تاشيول قاتناش ھەققى ئايمۇ ئاي تاپشۇرۇلىدۇ، قاتناش ۋاستىسى سېتىۋېلىش قوشۇمچە ھەققى بۇنىڭ سىرتىدا. قاتناش ۋاستىسى ئىگىلىرى تىجارەت ئەھۋالىغا قاراپ، ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئىپاراتى بىلەن ئىختىيارىي ھالدا كېلىشىم تۈزۈپ، دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون بەلگىلىگەن ھۆددىگە ئېلىپ ھەق تاپشۇرۇش نسبىتى ئىچىدە يىللىق ھۆددىگە ئېلىپ ھەق تاپشۇرۇش ئۇسۇلىنى قوللانسا بولىدۇ.

11- ماددا دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ تاشيول قاتناش ھەققىنى كېمەيتىش، كەچۈرۈم قىلىش شەرتىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان قاتناش ۋاستىلىرىدىن ئېلىنىدىغان ھەققى كېمەيتىش، كەچۈرۈم قىلىشتا قاتناش ۋاستىسى ئىگىلىرى شۇ جايدىكى ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئىپاراتىغا ئىلتىماس قىلىدۇ، ئاپتونوم رايونىنىڭ قاتناش مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى تەستىقلىغاندىن كېيىن ئىجرا قىلىنىدۇ. باشقا ھەرقانداق ئورۇن ۋە شەخسنىڭ تاشيول قاتناش ھەققىنى كېمەيتىش، كەچۈرۈم قىلىش ھوقۇقى يوق.

قاتناش ۋاستىسى ئىگىلىرىنىڭ تاشيول قاتناش ھەققىنى كېمەيتىش، كەچۈرۈم قىلىش توغرىسىدىكى ئىلتىماسىغا ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئىپاراتى ئىلتىماسىنى تاپشۇرۇۋالغان كۈندىن باشلاپ 30 كۈن ئىچىدە جاۋاب بېرىشى كېرەك.

12- ماددا قاتناش ۋاستىلىرىدىن تاشيول قاتناش ھەققىنى كېمەيتىش، كەچۈرۈم قىلىش تەستىقلانغانلىرىدا تۆۋەندىكى ئەھۋاللارنىڭ بىرى كۆرۈلسە، تاشيول قاتناش ھەققى تولۇق تاپشۇرۇلۇشى كېرەك:

(1) ئىشلىتىش خاراكتېرى ئۆزگەرسە؛

تاشيولنىڭ راۋان ۋە بىخەتەر بولۇشىغا ۋە قاتناش- تىرانسپورتقا پايدىلىق

ئالىدۇ.

16 - ماددا ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئىپاراتى قاتناش ۋاستىسىنى يۆتكەش ۋە يېڭى قاتناش ۋاستىسىنى نوپۇسقا ئېلىشنى باشقۇرۇش خىزمىتىنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن، ج خ قاتناش ۋاستىسى باشقۇرۇش ئىپاراتى بىلەن بىرلىشىپ ئىش بېجىرىش تۈزۈمىنى يولغا قويسا بولىدۇ.

17 - ماددا تاشيول قاتناش ھەققىنى بەلگىلىمە بويىچە تاپشۇرۇپ بولغانلارغا ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئىپاراتى ھەق تاپشۇرغانلىق ئىسپاتى ھەمدە ئالاقىدار بەلگە - كىنىشكا بېرىدۇ.

قاتناش ۋاستىسى ئىگىلىرى تاشيول قاتناش ھەققى تاپشۇرغانلىق ئىسپاتى ۋە ئالاقىدار بەلگە - كىنىشكىغا ئاساسەن قاتنايدۇ، ئۇلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتى قانۇن تەرىپىدىن قوغدىلىدۇ.

18 - ماددا قاتناش ۋاستىسى ئىگىلىرى بەلگىلەنگەن ۋاقىتتا قاتناش ۋاستىسى تەۋە جايدىكى ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئىپاراتىغا بېرىپ، تاشيول قاتناش ھەققىنى يىللىق تەكشۈرتۈش رەسمىيىتىنى بېجىرىشى لازىم. تەكشۈرۈشتە لايىقەتلىك بولغانلارغا قاتناش ۋاستىسى تەۋە جايدىكى ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئىپاراتى يىللىق تەكشۈرۈش لايىقەتنامىسى بېرىشى كېرەك.

19- ماددا ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش خادىملىرى ۋەزىپە ئۆتىگەندە دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە بىر تۇتاش فورما كېيىشى، بەلگە تاقىشى، بىر تۇتاش تارقىتىلغان كىنىشكىنى كۆرسىتىشى، قولدا توختىتىش ئىشارەت تاختىسى بولۇشى شەرت. بەلگىلىمىگە ئۇيغۇن بولمىسا قاتناش ۋاستىسى ئىگىلىرى تەكشۈرۈشنى رەت قىلىشقا ھوقۇقلۇق.

تاشيول قاتناش ھەققى تەكشۈرۈش ئاپتوموبىلىغا بەلگە تاختا ۋە بەلگە چىراغ ئورنىتىلىشى شەرت.

20 - ماددا ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئىپاراتى ۋە ئۇنىڭ خادىملىرى مەسئۇلىيىتىنى قانۇن بويىچە ئادا قىلىشى، دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون بەلگىلىگەن ھەق ئېلىش ئۆلچىمىنى قاتتىق ئىجرا قىلىشى، ئىش ئۇنۇمىنى ئۆستۈرۈشى، قاتناش ۋاستىسى ئىگىلىرىگە ئوڭايلىق يارىتىپ بېرىشى، مەدەنىيەتلىك مۇلازىمەت قىلىشى كېرەك. ھەق ئېلىش ئۆلچىمىنى ئۆستۈرۈۋېلىش ۋە ھەق ئېلىش تۈرلىرىنى كۆپەيتىۋېلىش مەنئى قىلىنىدۇ.

ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئىپاراتلىرى ھەق ئېلىش ئورنىنىڭ كۆزگە چېلىقمىدىغان يېرىدە تاشيول قاتناش ھەققىنى ئېلىش ئاسانى، تەرتىپى، ئۆلچىمى، چارىسى، كېمەيتىش، كەچۈرۈم قىلىش بەلگىلىمىسى ۋە كېلىشىم بىلەن ھۆددىگە ئېلىپ ھەق تاپشۇرۇش نسبىتى ھەققىدىكى بەلگىلىمىنى ئېلان قىلىپ، پاش قىلىش تېلېفونى ئورنىتىپ ۋە ئەرز-شىكايەت ئورنى قۇرۇپ، ئىش بېجىرىش تەرتىپى ۋە تۈزۈمىنى ئاشكارىلاپ، ئاممىنىڭ نازارىتىنى قوبۇل قىلىشى كېرەك.

21- ماددا قاتناش مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى تاشيول قاتناش ھەققىنى ئىشلىتىشنى باشقۇرۇش تۈزۈمىنى ئورنىتىشى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈشى كېرەك. يىغۇلىنغان تاشيول قاتناش ھەققى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ بەلگىلىمىسىگە ئاساسەن خام چوت باشقۇرۇش ۋەمەخسۇس ئىسچوتلۇق ئامانەت قويۇش، كىرىم بىلەن چىقىمنى ئايرىۋېتىش تۈزۈمى بويىچە باشقۇرۇلىدۇ. تاشيول قاتناش ھەققى ئۆز جايغا ئىشلىتىلىشى كېرەك، ھەرقانداق ئورۇننىڭ ئۇنى تەگىشىۋېتىشى، تۆتۈپ قېلىشى، ئىگىلىۋېلىشى، ئىشلىتىلۈۋېلىشى ۋە

ھەققىنى، تولۇقلاپ تاپشۇرغاندىن كېيىن، تاشيول قاتناش ھەققىنى ئېچىرا قىلىمىسا، جازا قارارىنى چىقارغان ئورگان خەلق سوت

تولۇقلاپ تاپشۇرغان كۈندىن باشلاپ 15 كۈن ئىچىدە، ھېچ ئېلىش- مەكىمىسىنىڭ مەجبۇرىي ئىجرا قىلىنىشىنى ئىلتىماس قىلسا

تەكشۈرۈش ئىپاراتىغا ئەسلىدىكى تاشيول قاتناش ھەققى تاپشۇرغانلىق بەلگە - كىنىشكىسىنى كۆرسەتسە، ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئىپاراتى تەكرار ئالغان تاشيول قاتناش ھەققىنى قايتۇرۇپ بېرىشى كېرەك.

24 - ماددا تاشيول قاتناش ھەققىنى مۇشۇ نىزامدىكى بەلگىلىمە بويىچە تاپشۇرمغان، شۇ جاينىڭ ئۆزىدىمۇ تولۇقلاپ تاپشۇرالمىغانلارنى ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئىپاراتى كىنىشكىنى، قاتناش ۋاستىسىنى ۋاقتىنچە تۇتۇپ قېلىش مەمۇرىي تەدبىرىنى قوللىنىپ، سۈرۈك ئېچىدە تولۇقلاپ تاپشۇرۇشقا بۇيرۇسا بولىدۇ. شوپۇرلۇق كىنىشكىسىنى، يول يۈرۈش كىنىشكىسىنى ۋاقتىنچە تۇتۇپ قالغاندا، ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئىپاراتى ئاپتونوم رايونىنىڭ ج خ قاتناش باشقۇرۇش ئورگىنى بىلەن ئاپتونوم رايونىنىڭ قاتناش مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى بىرلىكتە تەيارلىغان ۋاقتىنچە تۇتۇپ قېلىش ئىسپاتى بېرىدۇ.

ھەق ئېلىش - تەكشۈرۈش ئىپاراتى قاتناش ۋاستىسىنى ۋاقتىنچە

پوسكام ناھىيىسى 6 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، ئىچىدىغان سۇ شارائىتىنى ياخشىلىدى

پوسكام ناھىيىسى ئۆز ئەمەلىيىتىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان تەدبىرلەرنى تۇزۇپ، ئۆز كۇچىگە تايىنىپ مەبلەغ ھەل قىلىشنى ئاساسىي ئورۇنغا قويۇپ، ئۇچ يىلدا تاماملاش پىلانلانغان ئىچىدىغان سۇ شارائىتىنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشىنىڭ 70 %نى بىر يىلدىلا ئورۇندىتاپ بولدى.

ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ئىچىدىغان سۇ شارائىتىنى ياخشىلاش خىزمىتىنى دېھقانلارنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ ھاللىق سەۋىيىگە يېتىش قەدىمىنى تېزلىتىشتىكى مەركىزىي خىزمەت قاتاردا چىڭ تۇتتى. بۇلتۇر 3- ئايدا ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاشنىڭ ئۇچ يىللىق پىلانى ۋە ئۇنى يولغا قويۇش چارىسىنى تۈزۈپ ئەمەلىيلەشتۈردى. دۆلەت ئورگانلىرى، كوللېكتىپ ئىگىلىكىدىكى كارخانىلار، ئىشچى-خىزمەتچى، يەككە ئەمگەكچىلەرنىڭ ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاشقا بېرىدىغان ياردەم پۇل كۆرسەتكۈچىنى بەلگىلەپ، مەبلەغ توپلىنىدى. مەرقايسى يېزا-مەيدانلارمۇ مۇۋاپىق تەدبىر تۈزۈپ، قۇدۇق كولاشتا دۆلەتنىڭ تېخنىكا كۈچىگە تايىنىش، تۇرۇبا سېتىۋېلىشتا ئۈچ تەرەپنىڭ مەبلەغ سېلىشىغا تايىنىش، تۇرۇبا يولى ياساشتا دېھقانلارنىڭ خالىسانە

مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، توققۇز ئورۇندا سۇ مۇنارى ياسالدى، توققۇز ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلىپ، توققۇز ئورۇندا تۇرۇبا سۈيى پونكىتى قۇرۇلدى، 200 كىلومېتر ئۇزۇنلۇقتا تۇرۇبا يېتىلدى. بۇنىڭ بىلەن 32 مىڭ ئادەم، 70 مىڭ 400 تۇياق چارۋا سۈيى يەتكۈزۈلدى. بۇنىڭ بىلەن 244 مىليون كۆپرەك ۋاقىت ئىچىدە ناھىيە بويىچە بۇ قۇرۇلۇشقا 6 مىليون ئىچىدىغان بولدى. **ئوسمانجان ئۆمەر**

5- ئاينىڭ 23- كۈنىدىن 28 - كۈنگىچە غۇلجا شەھىرىدە «شىنجاڭنىڭ تارىخى ۋە تەرەققىياتى» تېمىسىدا فوتو سۈرەت كۆرگەزمىسى ئېچىلىپ، ھەر مىللەت ئاممىسى ئارىسىدا ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسى ئېلىپ بېرىلدى.

سۈرەتتە: كىشىلەر كۆرگەزمىگە قويۇلغان سۈرەتلەرنى قىزىقىپ كۆرمەكتە.

تۇرسۇنمۇھەممەت ئوسمان فوتوسى

جياڭ زېمىن: مەكتەپلەرنىڭ پارتىيە قۇرۇلۇشى ۋە ئەخلاق تەربىيىسى خىزمىتىنى كۈچەيتىش كېرەك، دەپ ئۇنتۇرىغا قويدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ 11 - ئىيۇن تېلېگراممىسى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى، دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن بۈگۈن 6 - قېتىملىق مەملىكەتلىك ئالىي مەكتەپلەر پارتىيە قۇرۇلۇشى خىزمىتى يىغىنى ۋە مەملىكەتلىك ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ ئەخلاق تەربىيىسى خىزمىتى يىغىنىغا قاتناشقان ۋەكىللەر بىلەن كۆرۈشكەندە مۇنۇلارنى ئوتتۇرىغا قويدى: مائارىپ سېپىدىكى يولداشلار ماركسىزم - لېنىنىزم، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسى ۋە دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۈڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەريىسى ئارقىلىق كادىرلار، پارتىيە ئەزالىرى ۋە بارلىق ئوقۇتقۇچى- ئوقۇغۇچىلارنى قوراللاندۇرۇشتا چىڭ تۇرۇپ، پارتىيە قۇرۇلۇشى ۋە مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىپ، سوتسىيالىستىك مەكتەپ باشقۇرۇش يولىنىلىشىدە چىڭ تۇرۇپ، تىرىشچ ئەخلاقىي، ئەقلىي، جىسمانىي جەھەتلەردىن ئەتراپلىق يېتىلگەن سوتسىيالىزم ئىشلىرىنىڭ قۇرغۇچىلىرى ۋە ئىز باسارلىرىنى يېتىشتۇرۇشى كېرەك. بۈ، مەكتەپ خىزمىتىنىڭ تۆپ ۋەزىپىسى بولۇپ، پەن، مائارىپ ئارقىلىق دۆلەتنى گۈللەندۇرۇش ئىستراتېگىيىسىنىڭ مۇھىم پېيقەيتلىك بولۇشىغا، دۆلەتنىڭ تەقدىرى ۋە ئىستىقبالىغا بىۋاستە مۇناسىۋەتلىك. خۇجىنتاۋ، لى لەنچىڭلار كۆرۈشۈشتە بىللە بولدى.

جياڭ زېمىن مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەتنى راۋاجلاندۇرۇش — جۈڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش ئىشلىرىنىڭ مۇھىم نىشانى ۋە تۆپ كاپالىتى. مائارىپ سىستېمىسى مەنىۋى مەدەنىيەتنىڭ مۇھىم بازىسى، ئۇ پۈتۈن جەمئىيەتنىڭ مەنىۋى مەدەنىيىتىت قۇرۇلۇشىدا باشلامچى، ئۇلكە ۋە تەسىر كۆرسىتىش رولىنى ئويناشى كېرەك. ھەر دەرىجىلىك پارتكوم ھۆكۈمەتلەر مەكتەپلەرنىڭ خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىشى كېرەك. مەكتەپلەردىكى پارتىيە تەشكىلاتلىرى ۋە پارتىيە ئەزالىرى، ئوقۇتقۇچىلار، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى سوتسىيالىستىك مائارىپ ئىشلىرىنى ياخشى قىلىشقا يېتەكلەش كۈچىنى كۈچەيتىشى كېرەك. مائارىپ خىزمەتچىلىرى ئۆزىنىڭ ئەخلاقىي ساپاسىنى ئۈزلۈكسىز يۇقىرى كۆتۈرۈشى كېرەك.

جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: شياڭگاڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىش ئالدىدا تۇرىدۇ، بۇ، جۇڭگو ئۈچۈنمۇ، دۇنيا ئۈچۈنمۇ زور ئەھمىيەتكە ئىگە تارىخىي ۋەقە. يولداش دېڭ شياۋپىڭ: «جۇڭگو تارىخىنى بىلىش كېرەك، بۇ جۇڭگونىڭ تەرەققىياتىدىكى مەنىۋى ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچ» دېگەنىدى. جۇڭخۇا مىللەتلىرى 5000 يىللىق ئۇزاق تارىخ ۋە شانلىق مەدەنىيەتكە ئىگە، بىز ھەم مەنمەنلىك قىلماسلىقىمىز؛ ھەم ئۆزىمىزنى بەك تۆۋەن چاغلىماسلىقىمىز كېرەك. ھەرقايسى جەھەتلەردىكى بىلىملەرنى ئۆگىنىپ، جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ مۇنەۋۋەر مەدەنىيىت ئەنئەنىلىرىگە ۋارىسلىق قىلىشىمىز ۋە ئۇنى جارى قىلدۇرۇشىمىز لازىم. نۆۋەتتە شياڭگاڭنىڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىشىدىن ئىبارەت بۇ پۈرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، ئوقۇغۇچىلار ئارىسىدا ۋەتەنپەرۋەرلىك تەربىيىسىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، ئۇلارغا ۋەتىنىمىزنىڭ ئۇزاق تارىخىنى ۋە شانلىق مەدەنىيىتىنى، بولۇپمۇ يېقىنقى زامانىدىن بۇيانقى جۇڭگو خەلقىنىڭ مۇستەقىللىكىنى، ئازادلىقىنى قولغا كەلتۈرۈش، مىللەتلەرنىڭ گۈللىنىشىنى ئەملگە ئاشۇرۇش يولىدىكى كۆرەش تارىخىنى چوشەندۈرۈشىمىز، ئۇلارنىڭ تىرىشىپ ئۆتىنمىزنىڭ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلىشىشى ئۈچۈن ھەسسە قوشۇش مەسئۇلىيەتچانلىقىنى ئۇرغۇتۇشىمىز لازىم.

مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى، ئەدلىيە مىنىستىرلىكى، ئازادلىق ئارمىيە باش سىياسىي بۆسى ئوقتۇرۇش چىقىرىپ دۆلەت مۇداپىئە قانۇنىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىش، تەشۋىق قىلىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇشنى تەلەپ قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 12 - ئىيۇن تېلېگراممىسى. مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى، ئەدلىيە مىنىستىرلىكى، ئازادلىق ئارمىيە باش سىياسىي بۆسى يېقىندا ئوقتۇرۇش چىقىرىپ ھەر دەرىجىلىك پارتكوم تەشۋىقات تارماقلىرىدىن، ئەدلىيە مەمۇرىي ئورگانلىرىدىن، قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا مەسئۇل ئورگانلار ۋە ئارمىيىنىڭ سىياسىي ئورگانلىرىدىن دۆلەت مۇداپىئە قانۇنىنى ئۆگىنىش، تەشۋىق قىلىش، ئىزچىللاشتۇرۇشقا يۈكسەك ئەھمىيەت بېرىپ، ھەققىي تۈتۈپ ئونۇم ھاسىل قىلىشنى تەلەپ قىلدى.

جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: شياڭگاڭ ۋەتەن قوينىغا قايتىپ كېلىش، ئىدىيە سىناقتىن ئۆتكەن، بىلىمى مول، پەزىلەتلىك، كەسپىكە بېرىلىدىغان، تىرىشچ ئادەم تەربىيەلەيدىغان ئوقۇتقۇچىلار قوشۇنىنى بەرپا قىلىش كېرەك. ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى ئارىسىدا ۋەتەنپەرۋەرلىك، كوللېكتىۋىزىم، سوتسىيالىزم تەربىيىسىنى زور كۈچ بىلەن كۈچەيتىپ، ئوقۇغۇچىلارنى توغرا دۇنيا قاراش، كىشىلىك قاراش ۋە قىممەت قارىشىنى تۇرغۇزۇشقا يېتەكلەپ، ئۇلارنى غايىلىك، ئەخلاقلىق، مەدەنىيەتلىك، ئىنتىزامچان سوتسىيالىستىك يېڭى كىشىلەردىن قىلىپ تەربىيىلەش لازىم.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ 11 - ئىيۇن تېلېگراممىسى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى، دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن بۈگۈن ھاۋا ئارمىيىسى پارتىيە ۋەكىللىرى يىغىنىغا قاتناشقان ۋەكىللەر بىلەن سەمىمىي كۆرۈشتى، جياڭ زېمىن پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان ھاۋا ئارمىيىسى پارتىيە ۋەكىللىرى يىغىنىغا قاتناشقان ۋەكىللەر ھاۋا ئارمىيىسى پارتىيە ئۆلكىلىك كومىتېتىنىڭ ئەزالىرىدىن ئىبارەت بولۇپ، ئۇلار ئارمىيىنىڭ ھەر دەرىجىلىك پارتكوملىرىنىڭ مەسئۇللىرى ئىدى.

چۈشتىن بۇرۇن سائەت 11 دە جياڭ زېمىن قاتارلىق رەھبىرى يولداشلار جۇڭنەنخەيدىكى خۇمىرىنتاڭ زالىدا ھاۋا ئارمىيىسى پارتىيە ۋەكىللىرى يىغىنىغا قاتناشقان ۋەكىللەر بىلەن سەمىمىي كۆرۈشتى، جياڭ زېمىن پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان ھاۋا ئارمىيىسى پارتىيە ۋەكىللىرى يىغىنىغا قاتناشقان ۋەكىللەر ۋە ھاۋا ئارمىيىسىدىكى بارلىق كومانىدىر - ئەسكەرلەردىن سەمىمىي ھال سورىدى.

جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: ھاۋا ئارمىيىسى تېخنىكا زىچ توپلانغان ئارمىيە تۈرى، ئۇ دۆلەتنىڭ ئىگىلىك ھوقۇقى ۋە بىخەتەرلىكىنى قوغداشتەك مۇقەددەس ۋەزىپىنى ئۈستىگە ئالغان بولۇپ، ئىنتايىن مۇھىم ئورۇن ۋە رولغا ئىگە. پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتى ھاۋا ئارمىيىسى قۇرۇلۇشىغا ئىنتايىن كۆڭۈل بۆلمەكتە، ئۇنىڭدىن زور ئۈمىد كۈتمەكتە. كۆپچىلىكنىڭ دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۈڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەريىسى ۋە يېڭى دەۋردىكى ئارمىيە قۇرۇلۇشى ئىدىيىسىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، ياخشىلاش توغرىسىدا ئىزدەندى.

يىغىندا مۇنداق دەپ كۆرسىتىلدى: تۇرۇلمە ئىسلاھاتىنى ماكرولۇق باشقۇرۇش تۇرۇلمىسىنىڭ ئىسلاھ قىلىنىشىغا ۋە بازار تەمىناتى بىلەن ئېھتىياج مۇناسىۋىتىنىڭ ئۆزگىرىشىگە ئەگىشىپ، دۆلەت كارخانىلىرى بازارنىڭ قاتتىق سىناقلىرىنى باشتىن كۆچۈرمەكتە. دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ ئىسلاھات ۋە تەرەققىيات تەجرىبىسى ئۆزىگە خاس ئالاھىدىلىككە ئىگە. يىغىنچاقلاپ ئېيتقاندا، ئۇلار بازارغا يۈزلىنىپ، بازار رىقابىتىگە باتۇرلۇق بىلەن ئاتلانغان. بۇ رېئاللىق دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ بازار ئىگىلىگەدە قايتا جانلىنالايدىغانلىقىنى ئىسپاتلىدى.

يىغىندا مۇنداق دەپ تەكىتلەندى: كارخانا ئىسلاھاتى ھالقىلىق مەزگىلگە ۋە قورغانغا ھۇجۇم قىلىش باسقۇچىغا كىردى. خەندەن پولات- تۆمۈر شىركىتى، چاڭخۇڭ ئېلېكترون شىركىتى قاتارلىق دۆلەت ئىلكىدىكى ئون كارخانىنىڭ تەجرىبىلىرىنى تەشۋىق قىلىش بازار ئىگىلىگەنە ماسلاشقان تېخنىكا كۆپ دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ بازارلىققا كېلىشىنى يۈكسەلدۈرۈشنى مەقسەت قىلىدۇ.

كارخانىلارنى ياخشىلاشنىڭ يولى بار، لېكىن ھەممىسى نىيەتتەك كېلىپ بازارغا يۈزلىنىپ ۋە بازارغا ماسلىشىپ، بازارنىڭ رىقابەت كۈچىنى يۇقىرى كۆتۈرۈشتىن ئىبارەت ئاساسىي ۋەزىپىنى ئورۇنلىماي، ئىسلاھاتنى ئۆز ئىختىيارىغا قويۇۋەتسە، ئىسلاھاتنىڭ مەقسىتىگە يېتەلمەيدۇ. ئۇنداق بولسا، ئىسلاھات ئۆزىنىڭ ئەسلى مەنىسىنى يوقىتىپ قويىدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە، ئىسلاھاتنىڭ ئۆزىمۇ ئىلگىرى باسالمايدۇ.

مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى بىلەن دۆلەت ئىقتىساد - سودا كومىتېتى «ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، دۆلەت كارخانىلىرىنى گۈللەندۈرەيلى» دېگەن تېمىدا سۆھبەت يىغىنى ئاچتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ 10 - ئىيۇن تېلېگراممىسى. مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى بىلەن دۆلەت ئىقتىساد - سودا كومىتېتى بۈگۈن ئالاقىدار يولداشلارنى تەكلىپ قىلىپ «ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، دۆلەت كارخانىلىرىنى گۈللەندۈرەيلى» دېگەن تېمىدا سۆھبەت يىغىنى ئاچتى. سۆھبەت يىغىنىغا قاتناشقانلار دۆلەت كارخانىلىرى ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتىغا دائىر تەدبىرلەرنى يەنمۇ بىخەتەرلىكنى ۋە مەنپەئىتىنى قوغداشنىڭ جددىي ئېھتىياجى، شۇنداقلا دۆلەتنى، ئارمىيىنى قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىش، سوتسىيالىستىك قانۇنچىلىق دۆلىتى قۇرۇشنىڭ مۇھىم تەرىپى.

◇

شياڭگاڭدا «خالىس ياردەم بەرگۈچى»لەرنى ھەممە ئائىلە بىلدۇ، ئۇلار باشقىلارغا ياردەم قىلىپ، جەمئىيەت ئۈچۈن مۇلازىملىق قىلىدۇ، ھېچقانداق ھەق ئالمايدۇ. «خالىس ياردەم بەرگۈچى» لەر «خالىس ياردەم بېرىش»كە قاتناشقاندىن كېيىن، ئۆزلىرىنىڭ ئىشلىرىغا ئەستايىدىل قارايدۇ، ئائىلىسىگە ۋاقىت ئاجرىتىپ بېرىدۇ، ئىشخانىسىدا ئىشلىگەندە ئۈنۈملۈك ئىشلەيدۇ. ئۇلار ئۆزىنىڭ ئىشلىرىنى ياخشى قىلىپ، ئائىلىسىنى ياخشى باقىدۇ، ئۆزىنىڭ ئىشلىرىنى ياخشى قىلىپ، جەمئىيەتكە ياخشى خىزمەت قىلىدۇ.

جياڭ زېمىن ھاۋا ئارمىيىسى پارتىيە ۋەكىللىرى يىغىنىغا قاتناشقان ۋەكىللەر بىلەن كۆرۈشكەندە مۇنۇلارنى تەكىتلىدى:

پارتىيىنىڭ ئارمىيىگە بولغان مۇتلەق رەھبەرلىكىدە باشتىن ئاخىر چىڭ تۇرۇش لازىم

ئۇنداقتا - سىياسىي قۇرۇلۇشنى زور كۈچ بىلەن كۈچەيتىپ، پارتىيىنىڭ ئارمىيىگە بولغان مۇتلەق رەھبەرلىكىدە باشتىن ئاخىر چىڭ تۇرۇپ، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ قوماندانلىقىغا قەتئىي بويسۇنۇپ، قىسىم قۇرۇلۇشنىڭ توغرا يۆنىلىشىنى مۇستەھكەم ئىگىلىشىنى؛ يېڭى دەۋردىكى ھەربىي ئىشلارغا دائىر ئىستراتېگىيە، فاكچېن ئارقىلىق ھەر خىل خىزمەتلەرنى ئىگىلەشتە چىڭ تۇرۇپ، يېڭى تېخنىكا بىلىملىرىنى ئۆگىنىشنى كۈچەيتىپ، يېڭى جابدۇقلارنى ياخشى ئىگىلەپ، ئاسراپ، يۇقىرى سۈپەتلىك ئىختىساس ئىگىلىرىنى تەربىيىلەپ، قىسمىنىڭ يۇقىرى تېخنىكا شارائىتى ئاستىدىكى ئۇرۇش قىلىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈشىنى، ئارمىيىمىزنىڭ ئىسىل ئەنئەنىسىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئارمىينى قاتتىق باشقۇرۇپ، قىسمنى قاتتىق تەربىيىلەپ ۋە باشقۇرۇپ، ئومۇمىيۈزلۈك قۇرۇلۇشنى كۈچەيتىپ، قۇدرەتلىك، زامانىۋى خەلق ھاۋا ئارمىيىسىنى قۇرۇش ئۈچۈن كۈرەش قىلىشنى ئۈمىد قىلىمەن.

ئۇقۇنقۇچىلار، ئىشچى ـ خىزمەتچىلەرنى ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ ۋە ئۇلارغا باشلامچىلىق قىلىپ، يېڭى ۋەزىيەتكە ۋە مەكتەپ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۇرۇپ، ئىدىيىۋى ـ سىياسىي خىزمەت ۋە ئەخلاقىي تەربىيە خىزمىتىنى ھەقىقىي تۇرمە يېخشى ئىشلىشى كېرەك. ئالدى بىلەن ئوقۇنقۇچىلارنىڭ ئىدىيە، ئەخلاق قۇرۇلۇشىنى

ئۇقۇتقۇچىلار مۇناق دېيىلدۇ: دۆلەت مۇداپىئە قانۇنىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇش- سوتسىيالىستىك ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ يېڭى ۋەزىيىتىگە ماسلىشىشنىڭ، دۆلەت مۇداپىئەسى بىلەن ئارمىيە قۇرۇلۇشىنى يەنمۇ كۆچەيتىشنىڭ، دۆلەتنىڭ

تەلەپ قىلدى.

«خالىسى» ياردەم بېرىش» كە قاتناشقاندىن - سىرت شياڭگاڭ شەھەر ئاھالىلىرىغا قان تەقدىم قىلىش، ھەر خىل تەبىئىي ئاپەت يۈز بەرگەن رايونلارغا پۇل ئىئانە قىلىش قاتارلىق پائالىيەتلەر ھەرىكىتىگىمۇ قاتنىشىدۇ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

◇

«بەش ياخشى بولۇش» نىشان قىلىنغان يېزا ئاساسىي قاتلام تەشكىلىي قۇرۇلۇشىدا كۆرۈنەرلىك نەتىجە يارىتىلدى

ـ ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى يۈيۈنياۋنى زىيارەت

شىنخۇا ئاگېنتلىقى مۇخبىرى

مۇخبىر: پارتىيە 14 ـ نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتنىڭ 4 ـ ئومۇمىي يىغىنىدىن كېيىن، يېزا ئاساسىي قاتلام تەشكىلىي قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىلغىنىغا ۋە تەرتىپكە سېلىنغىنىغا ئىككى يىلدىن ئاشتى. سىز بۇ ئىككى يىللىق خىزمەتلەرگە قانداق باھا بېرىسىز؟

يۈيۈنياۋ: پارتىيە 14 ـ نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتنىڭ 4 ـ ئومۇمىي يىغىنىدىن كېيىن، مەركەز يېزا ئاساسىي قاتلام تەشكىلىي قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشنى ئەتراپلىق ئورۇنلاشتۇردى ھەم ئۇچ يىلدا ئارقىدا قالغان كەنت پارتىيە تەشكىلاتلىرىنى ئومۇمىيۈزلۈك تەرتىپكە سېلىشنى تەلەپ قىلدى. ئىككى يىلدىن كۆپرەك ۋاقىتتىن بۇيان، ھەر دەرىجىلىك پارتكومىلار مەركەزنىڭ يولىورۇقىنى ۋە ئورۇنلاشتۇرۇشىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، «بەش ياخشى بولۇش»نى نىشان قىلىپ، ھاللىق سەۋىيىگە يۈرۈش قىلىش ۋە سوتسىيالىستىك يېڭى يېزا قۇرۇلۇشتىن ئىبارەت تۆپ ۋەزىپىنى زىچ چۆرىدەپ، مۇھىم نۇقتىنى گەۋدىلەندۈرۈپ، تۇرلەرگە بۆلۈپ بېتەكچىلىك قىلىپ، ئارقىدا قالغان كەنت پارتىيە ياچېيكلىرىنى تەرتىپكە سېلىشنى مۇھىم نۇقتا قىلغان ھالدا يېزا ئاساسىي قاتلام تەشكىلىي قۇرۇلۇشىنى كەڭ كۆلەمدە قانات يايدۇردى. بەزى ئاجىز، چېچىلاڭغۇ ۋە پالەچ ھالەتكە چۈشۈپ قالغان پارتىيە ياچېيكلىرى تەرتىپكە سېلىنىپ، يېزىلارنىڭ ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ۋە تۇرلۇك خىزمەتلىرى كۆچلۈك ئىلگىرى سۈرۈلدى. بۇ بىر قانچە يىلدىن بۇيان، يېزا ئاساسىي قاتلام تەشكىلىي قۇرۇلۇشىنىڭ گەۋدىلىك ئالاھىدىلىكى شۇ بولدىكى، ھەر دەرىجىلىك پارتكومىلار رەھبەرلىكىنى كۈچەيتتى. كۆپلىگەن جايلاردا پارتكوم مەركىزىي ۋەزىپىگە بىرلەشتۈرۈپ تۇتۇشتا چىڭ تۇرۇش، پارتكوم شۇجىسى باشلامچى بولۇپ تۇتۇش، دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى ئىش تەقسىم قىلىۋېلىپ تۇتۇش، ئالاقىدار تارماقلار بىرلىكتە تۇتۇشتەك خىزمەت ۋەزىيىتى شەكىللەندى. مەملىكەت بويىچە ناھىيە، ناھىيىدىن يۇقىرى رەھبىرىي كادىرلار ئالاقىلىشىدىغان كەنت 104 مىڭنا يەتتى. ئۇچ يىلدىن بۇيان مەملىكەت بويىچە جەمئىي 1 مىليون 605 مىڭ ئورگان كادىرى يېزىلارغا بېرىپ كەنتلەردە تۇرۇپ خىزمەتلەرگە ياردەملەشتى. ھەر دەرىجىلىك پارتكومىلار ۋە ھۆكۈمەتلەر نۇرغۇن مالىيە كۈچى ۋە ماددىي كۈچ سەرپ قىلىپ، ئاساسىي قاتلاغا ئەمەلىي ئىش ۋە ياخشى ئىش قىلىپ بېرىپ، دېھقانلارنىڭ قارشى ئېلىشىغا ئېرىشتى.

مۇخبىر: ئىنكاسقا قارىغاندا، جايلارنىڭ ئارقىدا قالغان كەنت پارتىيە ياچېيكلىرىنى كۈچەيتىش مەركەزلەشتۇرۇپ تەرتىپكە سېلىش خىزمىتىنى ئىشلىشى يامان ئەمەس ئىكەن، بۇ جەھەتتە قانداق نەتىجە يارىتىلدى؟

يۈيۈنياۋ: يېقىنقى بىر قانچە يىلدىن بۇيان، مەملىكىتىمىز بويىچە ئارقىدا قالغان 152 مىڭ كەنت ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ئاستاراق بولغان كەنت پارتىيە ياچېيكسى تەرتىپكە سېلىندى، بۇ يېزا پارتىيە ياچېيكسى ئومۇمىي سانىنىڭ 21.3% نى ئىگىلەيدۇ. تەرتىپكە سېلىش ئارقىلىق 80% تىن يۇقىرى ئارقىدا قالغان كەنتتە ئۆزگىرىش ۋە ئىلگىرىلەش بولدى، بەزى كەنتلەر ئىلغارلار قاتارىغا ئۆتتى، بۇ ئۆزگىرىش ۋە ئىلگىرىلەشلەرنىڭ گەۋدىلىك ئىپادىسى مۇنداق: 1) پارتىيە ياچېيكسى رەھبەرلىك بەنزىسى قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلدى. مەملىكەت بويىچە جايلارغا ئەۋەتىلگەن 99 مىڭ ئورگان كادىرى يېزىلارغا بېرىپ ۋەزىيەتنى ئوڭايلا جەڭگىۋارلىقنى كۈچەيتتى، ئارقىدا قالغان كەنتلەر قىياپىتىنىڭ ئۆزگىرىشىنى تېزلەتتى. 2) ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ يولىنى تاپتى. 3) نەزەرىيە ئۆگىنىش، پارتىيە نىزامنامىسىنى ئۆگىنىش پائالىيىتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇردى، ئاساسىي قاتلام كادىرلارنى تەربىيەلەش سالمىقىنى زورايتتى، بۇنىڭ بىلەن پارتىيىلىك كادىرلارنىڭ سىياسىي سەۋىيىسى كۆرۈنەرلىك ئۆسۈپ، ئاۋانگارتلىق، نەمۇنىلىك رولىنى خېلى ياخشى جارى قىلدۇردى. 4) ئامما كۆڭۈل بۆلىدىغان مەسىلىلەر ھەل قىلىندى. بولۇپمۇ مالىيىنى ئىنقىلاش، نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇشقا يار ـ يۆلەك بولۇش، جەمئىيەت تەرتىپىنى ياخشىلاش قاتارلىق جەھەتلەردە كۆپلەپ ئەمەلىي ئىش قىلىنىپ، پارتىيە بىلەن ئاممىنىڭ مۇناسىۋىتى قويۇقلاشتۇرۇلدى، يېزىلارنىڭ تەرەققىياتى ۋە مۇقىملىقى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

مۇخبىر: «بەش ياخشى بولۇش» نىشانى بويىچە يېزا ئاساسىي قاتلام تەشكىلىي قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە بىر تۈركۈم ئىلغار تېپىلار بارلىققا كەلدى، بۇ تېپىلارنىڭ قانداق ئالاھىدىلىكى بار؟

يۈيۈنياۋ: 1) مەركەز ئوتتۇرىغا قويغان «بەش ياخشى بولۇش» نىشانىنىڭ تەلىپىگە ئاساسەن، يېزا ئاساسىي قاتلام تەشكىلىي قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلدى، پارتىيە ياچېيكلىرىنىڭ شۇجىلىرى ياخشى تاللاندى. 2) ئامما يېزا ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇشقا يېتەكلىنىپ، كوللېكتىپ ئىگىلىكنىڭ ئەمەلىي كۈچى كۈچەيتىلىپ، ئورتاق بېيىش يولىغا مېڭىلدى. 3) بىر قولدا ماددىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى، يەنە بىر قولدا مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى تۇتۇلۇپ، ئىككى مەدەنىيەت ماس قەدەمدە راۋاجلاندۇرۇلدى. 4) ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈش، جاپا ـ مۇشەققەتكە چىداپ كۆرەش قىلىش ئېسىل ئەنئەنىسى ۋە جاپالىق، ئەمەلىي ئىشلەش روھى جارى قىلدۇرۇلدى. 5) يېزا ئاساسىي قاتلام كادىرلىرى ئاممىنى قەلبىگە پۈكۈپ، جان- دىل ۋە سەمىمىي نىيەت بىلەن ئاممىنىڭ مەنپەئىتىنى كۆزلەپ، ئۆزىنى پاك تۇتۇپ، ئاممىنىڭ ھىمايىسىگە ئېرىشتى.

مۇخبىر: يېزا ئاساسىي قاتلام تەشكىلىي قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش ئۈزاق مۇددەتلىك ۋەزىپە. ئۇچ يىللىق تەرتىپكە سېلىش ۋەزىپىسى ئورۇندالغان تەقدىردىمۇ بۇ خىزمەتنى بوشاشماي داۋاملىق تۇتۇشقا توغرا كېلىدۇ. سىزنىڭچە قايسى تەرەپلەردە تىرىشچانلىق كۆرسىتىش كېرەك؟

يۈيۈنياۋ: 1) كۈچنى مەركەزلەشتۇرۇپ ئارقىدا قالغان كەنتلەرنى تەرتىپكە سېلىش ۋە قۇرۇش لازىم.

2) يېزا ـ بازار پارتكومىنى قۇرۇشنى ۋە تەرتىپكە سېلىشنى زور كۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك.

3) داۋاملىق تۇتۇش ئىدىيىسىنى تۇرغۇزۇش ۋە بۇ ئارقىلىق يېزا ئاساسىي قاتلام تەشكىلىي قۇرۇلۇشىنى دائىملاشتۇرۇش، تۈزۈملەشتۈرۈشنى تىرىشىپ ئىلگىرى سۈرۈش لازىم.

4) يېزا ئاساسىي قاتلام تەشكىلىي قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش- ناھىيىلىك پارتكومغا باغلىق. بۇ خىزمەتنى داۋاملىق چىڭ تۇتۇش كېرەك.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 8 ـ ئىيۇن تېلېگراممىسى

خېبەي ئۆلكىسى رەھبەرلەرنىڭ ئۆيلىرىنى ئېنىقلاش نەتىجىسىنى ئېلان قىلدى

ئۆينى كۆپلەپ ئىگىلىۋالغان رەھبەرلەر، تەكشۈرۈپبىر تەرەپ قىلىندى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، شىجياجۇاڭ خەۋىرى. خېبەي ئۆلكىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، مەمۇرىي تەپتىش نازارىتى يېقىندا ئاخبارات ئېلان قىلىش يېغىنى ئۆتكۈزۈپ، جەمئىيەتكە پۈتۈن ئۆلكىدىكى رەھبەرلەرنىڭ ئۆينى ئېنىقلاش نەتىجىسىنى ئېلان قىلدى، ئۆيلەرنى كۆپلەپ ئىگىلەپ، ئۆز نەپسىگە چوڭ تارتقان ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىك رەھبەرلەر ئاشكارا تەكشۈرتكۈزۈپ بىر تەرەپ قىلدى.

خېبەي ئۆلكىسى ئۆتكەن يىلى 3 ـ ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدىن بۇيان، ئاممىنىڭ ئىنكاسى كۆچلۈك بولغان رەھبەرلەرنىڭ ئۆي سېلىش، ئۆي سېتىۋېلىش، ئۆينى زىننەتلەش جەھەتتىكى ئۆز نەپسىگە چوڭ تارتىش مەسىلىلىرىنى كۆزدە تۇتۇپ، ئۆلكە بويىچە تەكشۈرۈش، ئېنىقلاش، تۈزىتىش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى. ئىشنى ئۆلكىگە بۇيرۇستە قاراشلىق ئىدارە، ئورگانلارنىڭ رەھبەرلىرىدىن باشلاپ، ئېنىق ئۆلچەم ۋە قاتتىق سىياسەت تۈزۈپ چىقتى. ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار، ھۆكۈمەتلەر ئۆي ئېنىقلاش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى ۋە ئىشخانىلىرىنى قۇرۇپ، دادىللىق بىلەن ئىشلەپ، ئېنىقلاش، تۈزىتىش خىزمىتىدە كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرگە ئېرىشتى. ئۆلكە بويىچە ئۆي سېلىش، ئۆي سېتىۋېلىش، ئۆي زىننەتلەش جەھەتلەردە مەسىلىسى بار 26 مىڭ 400 كادىر ئېنىقلاپ چىقىلدى. 8291 يۇرۇش ئۆي قايتۇرۇۋېلىندى ۋە بۇ ئۆيلەر ئۆيى يوق ياكى ئۆي قېنىچىلىقى بار ئائىلىلەرگە تەقسىم قىلىپ بېرىلدى. ئۆيلەرنى ئېنىقلاش جەريانىدا ھەر دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتلىرى ئاممىنىڭ پاش قىلىشىغا ئاساسەن تېپىك دېلودىن 396 نى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، 77 ئادەمگە پارتىيە ئىنتىزامى، مەمۇرىي ئىنتىزام جازاسى بەردى. بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىك كادىر 14، بەش كىشى ئەدلىيە ئورۇنلىرىنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا تاپشۇرۇپ بېرىلدى.

(بېشى 1 ـ بەتتە)

ئىجادىيەت لايىھىسى بېيجىڭدىن تەستىقلىنىپ كەلگەندىن كېيىن، پروفېسسور غازى ئەمەت ھەم قىزى رسالەت بىلەن بىللە 4 ـ ئاينىڭ 7 ـ كۈنى خوتەنگە يۇرۇپ كەتتى.

دەسلەپكى كۈنلەر يۈكۈپ ـ يېڭى تاللاش بىلەن ئۆتتى. بۇ مەزگىلدە غازى ئەمەت چەت ئەلگە چىقىش پۇرسىتىدىن ۋاز كەچتى. كېسەل تۇرۇقلۇق ئۇ كېچە- كۈندۈز ئىشلەپ، خەرىتىدىكى 13 مىللىتنىڭ تېپىك ئوبرازى ۋە تېپىك ھەرىكىتى لايىھىسىنى داۋاملىق مۇكەممەللەشتۈردى. 4 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى خوتەن گىلەمچىلىك زاۋۇتىدىكى ئىشچىلار بۇ لايىھىگە ئاساسەن گىلەم توقۇشقا كىرىشتى.

رسالەت سەيخۇابىر كېچىك كارىۋات قويۇپ ئورۇنلاشتى، ئاتا ـ بالا ئىككىيلەن ئىشچىلار بىلەن بىرلىكتە جەڭگە ئاتلاندى. 54 كېچە- كۈندۈز ئىشلەش ئارقىلىق بىر جۈپ گىلەم ئاخىرى پۈتتى ھەم يۇيۇش، تەكشىلەش قاتارلىق ئىش تەرتىپلىرى ئارقىلىق كۆزنى قاماشتۇردىغان بەدىئىي قىممەتلىك بۇيۇمغا ئايلاندى. گىلەمنىڭ ئۈستى تەرىپىگە «شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ قۇرۇلغانلىقىنى تەبرىكلەيمىز» دېگەن خەتلەر، يان تەرىپىگە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ھەدىيە قىلدى» دېگەن خەتلەر، ئۇنىڭ ئاستىغا پۈتكۈل دۇنيا دىققەت قىلمۇاتقان كۈن ـ 1997 ـ يىل 7 ـ ئاينىڭ 1 ـ كۈنى دېگەن خەتلەر چۈشۈرۈلگەن.

شۇنداق قىلىپ، كىشىلەر ئالدىدا كىشىنى ھەيران قالدۇرىدىغان ئەتۈارلىق ئىككى گىلەم نامايان بولدى: كەڭلىكى 2.25 مېتىر، ئۇزۇنلۇقى 5.12 مېتىر كېلىدىغان بىر جۈپ گىلەمنىڭ بىرىنىڭ رەڭگى ئوچۇق قىزىل رەڭنى ئاساس قىلىپ، تولىمۇ رەڭدار، ئوچۇق، كۆركەم قىلىپ توقۇلغان؛ يەنە بىرى سۈت رەڭنى ئاساس قىلىپ، سىلىق، يېقىملىق، سېپتا تۇقۇلغان. ھەر ئىككىسىگە «تەڭرىتاغ شادلىقى» دەپ نام بېرىلگەن.

ئۇرۇمچى رايونىنىڭ ھاۋارايى: كۈندۈزى ۋە كېچىسى ھاۋا ئوچۇق بولىدۇ، بەزىدە بۇلۇتلۇق بولىدۇ، تېمپېراتۇرا ℃ 27 ـ ℃ 17 بولىدۇ، ئۇچ بال شامال چىقىدۇ.